Bundel - Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen van 5 oktober 2023

1 Opening

2 Vaststellen van de agenda van 5 oktober

3 Vaststellen van ingekomen agenderingen (Procedure)
Deze punten worden alleen procedureel behandeld. De leden van de commissie bespreken of, op welke wijze en voor hoe lang zij deze raadsvoorstellen en onderwerpen willen bespreken. Na vaststelling van dit behandeladvies, wordt het stuk voor een volgende vergadering geagendeerd.

Behandelvoorraad PROCEDUREEL Commissie EDVW 5 oktober 2023

Ingekomen agenderingen Commissie EDVW PROCEDUREEL 5 oktober 2023

3.1 Ontwerp Bestuursrapportage 2023 en derde begrotingswijziging 2023 RUD Utrecht

Ontwerp Bestuursrapportage 2023 AB 15-9-2023

Begeleidende brief zienswijze deelnemers bestuursrapportage 2023 RUD Utrecht AB getekend GS en HJ

3.2 Agendering Aanpakken zwerfafval en bijplaatsingen ondergrondse afvalcontainers

3.3 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven

Raadsbrieven EDVW 1 sep tm 27 september 2023

4 Verslagen
Ter vaststelling:
Conceptverslag voorjaarsnota 29 juni 2023
Conceptverslag vergadering 7 september 2023

2023.09.07 Conceptverslag commissie EDVW

Conceptverslag EDVW VJN

5 Toezeggingen/Moties
Ter vaststelling.

Toezeggingenlijst cie EDVW 28 september 2023

6 Ingekomen stukken
Geen.

7 Raadsbrief Update businesscase Magazijn De Zon
Wethouder: De Vries, beleidsterrein: Vastgoed
Indicatieve behandeltijd: 60 minuten
Geagendeerd door Gertjan te Hoonte (VVD)
Met de voorjaarsnota heeft de raad geld gereserveerd voor Magazijn de Zon. De wethouder heeft toegezegd de raad in staat te stellen het voorstel ook inhoudelijk te bespreken. In de commissie wil de fractie van de VVD in gesprek over de businesscase, de investeringskostenraming, het inhoudelijke plan en de financiële effecten op de begroting van de gemeente Utrecht. Op basis hiervan zullen partijen zich uitspreken of zij zich kunnen vinden in de voorgenomen plannen of (op punten) nog aanpassingen wensen.

Dossier 3588 voorblad

Raadsbrief Update businesscase Magazijn De Zon

8 Raadsvoorstel Wijziging Verordening leegstand, verhogen boetebedragen bij overtreden van de meldplicht
Wethouder: De Vries, beleidsterrein: Wonen en Volkshuisvesting
Indicatieve behandeltijd: 15 minuten
Met het raadsvoorstel wordt voorgesteld om in de leegstandverordening de boetebedragen voor het overtreden van de meldplicht te verhogen conform de overgenomen motie M2023/206. De intentie is dat de boetebedragen worden gewijzigd voordat de eerste controles plaatsvinden en de handhaving start in april 2024.

Dossier 3583 voorblad

Wijzigingsbesluit Verordening Leegstand gemeente Utrecht - DROP

Verordening leegstand gemeente Utrecht (Wijzigingen bijgehouden)

Raadsvoorstel Wijziging Verordening leegstand, verhogen boetebedragen bij overtreden van de meldplicht

Wethouder: Van Hooijdonk, beleidsterrein: Energie en Klimaat
Indicatieve behandeltijd: 60 minuten
Voorgesteld wordt om het zonne-energieproject OcK-Zon in Ockhuizen op te nemen in de Algemene verklaring van geen bedenkingen. Voor dit zonneveldproject kan daardoor besluitvorming plaatsvinden via de procedure voor een omgevingsvergunning met afwijking van het bestemmingsplan (ook bekend als afwijkingsbesluit). Hierdoor is de omgevingsvergunningenprocedure voor het project -dat binnen het voorgestelde IPvE past- sneller te behandelen en draagt bij aan de realisatie van de energieambities van de gemeente Utrecht.

Dossier 3510 voorblad
Raadsvoorstel 'Vaststelling Integraal Programma van Eisen (IPvE) gebiedsontwikkeling Ockhuizen en verruiming algemene verklaring van geen bedenkingen (AVVGB) voor zonne-energieproject OcK-Zon'
IPvE gebiedsontwikkeling Ockhuizen
Bijlagenbundel IPvE gebiedsontwikkeling Ockhuizen.pdf
Besluit tot wijziging AVVGB zonneveldproject Ockhuizen (Ock-Zon) - DROP (3)
Reactienota Ockhuizen vaststelling IPvE
Bijlage Zienswijzen
Verslag bijeenkomst direct omwonende 120420022.pdf
Beantwoording vragen gebiedsontwikkeling Ockhuizen bewonersbijeenkomst 12 april.docx
Verslag meedenksessie gebiedsinrichting Ockhuizen 19 april.pdf

10 Raadsvoorstel Startnotitie Klimaatvisie
Wethouder: Van Hooijdonk, beleidsterrein: Energie en Klimaat
Indicatieve behandeltijd: 120 minuten
Met het vaststellen van de startnotitie klimaatvisie geeft de raad de opdracht aan het college voor het uitwerken van een klimaatvisie binnen de kaders die in de startnotie klimaatvisie zijn opgenomen.

Dossier 3506 voorblad
Raadsvoorstel Startnotitie Klimaatvisie Utrecht
Startnotitie klimaatvisie gemeente Utrecht.docx
Raadsbrief Participatie Klimaatvisie en toezegging Klimaatbegroting

11 Raadsbrief kraakpanden Croeselaan en het Utrechtse kraakbeleid
Wethouder: De Vries, beleidsterrein: Wonen en Volkshuisvesting
Indicatieve behandeltijd: 120 minuten
Geagendeerd door Tess Meerding (VVD), David Bosch (PVV), Mirac Usta (DENK), Xenia Minnaert (PvdD), Cees Bos (Stadsbelang Utrecht), Jantine Zwinkels (CDA), Maarten Koning (D66), Yvonne Hessel (Utrecht Solidair), Pepijn Zwanenberg (GroenLinks), Rik van der Graaf (ChristenUnie), Gert Dijkstra (EenUtrecht), Annemarijn Oudejans (Student & Starter) en Myrthe Minnaert (BIJ1)
Op 13 augustus jl. zijn 4 panden aan de Croeselaan gekraakt. De panden zijn in eigendom van de gemeente en zijn bestemd om statushouders te huisvesten. De kraakactie is veelvuldig in de media geweest, ook is er op 18 augustus en 23 augustus een raadsbrief naar de gemeenteraad gestuurd en hebben verschillende politieke partijen vragen gesteld.
Het college heeft in de eerste instantie op deze kraakactie gereageerd door met de krakers in gesprek te gaan, uiteindelijk is er aangifte gedaan en is een rechtszaak opgestart. De krakers hebben inmiddels aangegeven de panden vrijwillig te zullen verlaten.
De fracties willen in debat over deze kraakactie in het bijzonder en het kraakbeleid van de gemeente Utrecht naar de toekomst toe. Daarbij willen zij onder andere ingaan op het verloop van deze kraakactie, de rol van de gemeente Utrecht hierin en de informatievoorziening vanuit het college. Vanwege de overlap in portefeuilles wordt gevraagd om zowel de aanwezigheid van wethouder De Vries als van burgemeester Dijksma.

Dossier 3641 voorblad
MV 1 Onnodige beveiling tegen kraken
SV 2023 nr. 162 Vertraging tijdelijke woningen
Raadsbrief Vrijwillig vertrek krakers uit panden Croeselaan
MV 3 Geen ruimte voor kwetsbare doelgroepen op de Croeselaan
Raadsbrief Aangifte kraakpanden Croeselaan
SV 2023 nr. 151 Constructieve oplossing Croeselaan (met antwoord)
Raadsbrief Kraakpanden Croeselaan
SV 2023 nr. 150 Krakers Croeselaan (met antwoord)

Behandelvoorraad Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid Vastgoed en Wonen

PROCEDUREEL te bespreken bij de commissie van 5 oktober 2023

Energie en Klimaat, Circulaire Economie, Milieu en Emissieloos vervoer, Vastgoed, Wonen en Volkshuisvesting, Wijk- en Buurtaanpak, Samen voor Overvecht

Wethouder Oosters		
	Ontwerp Bestuursrapportage 2023 en derde begrotingswijziging 2023 RUD Utrecht	Cie 23 november met een voorgestelde behandeltijd van 15 minuten

Wethouder Streefland		
	Raadsbrief Voortgangsrapportage Samen voor Overvecht (CDA, mede geagendeerd GL, PvdA, VVD, Denk, D66, Utrecht Solidair, Volt, PvdD en CU).	RIB 14 november op locatie en agendering cie 23 november met een voorgestelde behandeltijd van 90 minuten

Wethouder De Vries		
	Agendering CU (Rik van der Graaf) e.a. huisvesting kwetsbare groepen	Aangekondigd in de app Agendering nog niet ontvangen

Wethouder Schilderman		
	Agendering EenUtrecht aanpakken zwerfafval en bijplaatsingen ondergrondse afvalcontainers (mede geagendeerd PvdD, CU, VVD, PvdA, DENK, D66, PVV)	Cie 23 november met een voorgestelde behandeltijd van 60 minuten

Commissie EDVW 2023

- 23 november
- 21 december

RIB EDVW 2023

- 14 november
- 12 december

Dagdelen commissie
Ochtend 10.00 – 13.00 uur (180 min – 30 min opening = 150 min beschikbaar)
Middag 14.00 uur – 16.45 uur (165 min beschikbaar)
Avond 20.00 – 23.00 uur (180 min beschikbaar)

Agenderingen Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen
Vast te stellen op 5 oktober 2023

Stukken afkomstig van het college		
Datum: Soort stuk: Wethouder: Beleidsterrein: Commissiegriffier: Mariska de Vos		Voorstel: 1. Agenderen voor de commissie EDVW van … 2. Tijd:

Stukken afkomstig van commissieleden		
Datum: 14-9-2023 Soort stuk: Agendering Versterken aanpak bijplaatsingen ondergrondse afvalcontainers Wethouder: Schilderman Beleidsterrein: Circulaire Economie Commissiegriffier: Mariska de Vos	Geagendeerd door Gert Dijkstra (EenUtrecht), Louise de Vries (PvdD), Kirsten Alblas (ChristenUnie), Gertjan te Hoonte (VVD), Titus Stam (PvdA), Mirac Usta (DENK), Joost Vasters (D66), David Bosch (PVV) Bijplaatsingen van (zwerf)afval bij ondergrondse afvalcontainers is een hardnekkig probleem in Utrecht. In de 'Voortgang Aanpak Hotspots' hebben we kunnen lezen dat het college de aanpak intensiveert. De bewoners van Kanaleneiland en Overvecht geven aan niet veel te merken van de aanpak. De agenderende fracties willen gaan graag in debat over de volgende vragen: 1. Zijn de maartregelen voldoende effectief en passend bij de doelgroep?	Voorstel: 1. Agenderen voor de commissie EDVW van 23 november 2023 2. Tijd: 60 minuten

	2. Wordt er voldoende geluisterd naar en samengewerkt met omwonenden bij de aanpak van het afvalprobleem? 3. Welke verdere aanvullende maatregelen kunnen een positief effect hebben op de afvalproblematiek?	

Stukken van externen		
Datum: 16-9-2023 Soort stuk: Ontwerp bestuursrapportage 2023 en derde begrotingswijziging 2023 RUD Utrecht Wethouder: Oosters Beleidsterrein: Milieu en Emissieloos vervoer Commissiegriffier: Mariska de Vos	De raad heeft de ontwerp bestuursrapportage 2023 en de derde begrotingswijziging 2023 van de gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD Utrecht) ontvangen. De RUD stelt de raad in de gelegenheid voor 8 december 2023 hierop te reageren door middel van een zienswijze. Nagevraagd bij SK wanneer raadsvoorstel in college zit. Kan de portefeuillehouder dit aangeven?	Voorstel: 1. Agenderen voor de commissie EDVW van 23 november 2023 2. Tijd: 15 minuten Voorgesteld wordt het raadsvoorstel met een behandeltijd van 15 minuten op de agenda van 23 november te plaatsen i.v.m. fatale termijn zienswijze voor 8 december (raad van 7 december, laatste reguliere raad voor het kerstreces)

Ontwerp Bestuursrapportage 2023

t.b.v. vergadering Algemeen Bestuur d.d. 15 september 2023

RUD Utrecht
Postbus 85242
3508 AE Utrecht

Inhoudsopgave

1. Inleiding en recente ontwikkelingen 3

2. Samenvatting 4
   2.1 Programma's en productie 5
   2.2 Financiën 5

3. Programma's 7
   3.1 Algemeen 7
   3.2 Handhaving 10
   3.3 Vergunningverlening 11
   3.4 Bedrijfsvoering 12

4. Financiën 18
   4.1 Financiële positie per 30 juni 2023 18
   4.2 Toelichting op de financiële positie per 30 juni 2023 19
   4.3 Overzicht van baten en lasten per 30 juni 2023 (programma niveau) 21
   4.4 Toelichting op het overzicht van baten en lasten (programma niveau) 23
   4.5 Overzicht van baten en lasten per 30 juni 2023 (kosten niveau) 26
   4.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten (kosten niveau) 27

5. Voorgestelde derde begrotingswijziging 2023 31

Bijlage 1 Meerjarig financieel perspectief 33
Bijlage 2 Bijdrage per deelnemer 35

1. Inleiding en recente ontwikkelingen

Voor u ligt de Bestuursrapportage van de eerste helft van 2023 van de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. In deze Bestuursrapportage reflecteren wij op onze uitvoering ten opzichte van de vastgestelde Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) en de Programmabegroting 2023 op totaalniveau. In deze Bestuursrapportage rapporteren wij over de eerste zes maanden van 2023.

De RUD Utrecht is een zelfstandig vormgegeven samenwerkingsverband van en voor elf gemeenten en de provincie Utrecht. Het betreft de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht en Woudenberg. Het is een gemeenschappelijke regeling; er is dus sprake van een verlengd openbaar bestuur. De gemeenten en provincie zijn samen eigenaar van de RUD Utrecht.

Financieringsmethodiek
De RUD Utrecht werkt met een hybride financieringssystematiek (variabele en vaste bijdrage). In 2020 is de financieringssystematiek geëvalueerd en zijn enkele verbeteringen gedefinieerd die in het jaar 2022 zijn doorgevoerd. Voor deelnemers is het belangrijk te realiseren dat vanaf 2022 een grens is gesteld aan het afsluiten van aanvullende opdrachten. Deze nieuwe grens bedraagt maximaal 5% van de Dienstverleningsovereenkomst. Mochten deelnemers deze 5% overschrijden, dan zullen de uren die gemaakt worden voor aanvullende opdrachten mee gaan tellen in het eigendomspercentage en dus ook meegenomen worden in de afrekening van de vaste bijdrage in het jaar waarin de overschrijding plaatsvindt. In de individuele rapportages wordt per opdrachtgever vermeld hoe de huidige realisatie op de aanvullende opdrachten zich verhoudt tot en met deze 5% norm.

Traject "Samen op weg"
Onder begeleiding van Bureau Berenschot is begin 2021 een overkoepelend programmaplan voor Samen op en Weg opgesteld. Dit programmaplan is in uitvoering gebracht. Momenteel bevind het programma zich in de afrondende fase en zijn de sporen binnen de organisatie belegd.

Omgevingswet en bodemtaken
De RUD bereidt zich al enkele jaren voor op de komst van de Omgevingswet. De invoering van de Omgevingswet is momenteel uitgesteld naar 1 januari 2024. De voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet brengt kosten met zich mee. Deze kosten zullen worden gedekt uit de reserve die voor dit doeleinde gevormd, alsmede de eenmalige extra bijdrage van de deelnemers in dit verband.

De invoering van de Omgevingswet zorgt er voor dat het bevoegd gezag inzake de meeste bodemtaken zal gaan verschuiven van de provincie naar de gemeenten. De bodemtaken worden sinds 2014 conform de WBB in mandaat uitgevoerd door de RUD namens de Provincie Utrecht. Dit bevoegd gezag verschuift onder de Omgevingswet naar de 26 Utrechtse gemeenten die nu nog geen bevoegd gezag zijn. De gemeenten die deelnemer zijn van de ODRU leggen dit werk ook neer bij de ODRU. De ODRU zal deze taken op haar beurt weer zal gaan beleggen bij de RUD Utrecht. De (contractuele) uitwerking hiervan wordt op dit moment vormgegeven. Voor het Algemeen Bestuur is de impact in kaart gebracht en zijn in 2021 gesprekken gevoerd met alle opdrachtgevers van de RUD ten aanzien van de gewenste inzet vanuit de RUD op Bodem. De basis hiervan is gebruikt voor de begroting 2023 en 2024. Op dit moment lopen er gesprekken met deelnemers om te inventariseren of er nog veranderingen moeten plaatsvinden.

Of er door de verschuiving van bevoegd gezag onder de Omgevingswet frictie zal gaan ontstaan is sterk afhankelijk van hoeveel bodemtaken (basis en plustaken) de deelnemende gemeenten uiteindelijk zullen gaan afnemen. Gezien de huidige concept afspraken is de verwachting dat er geen frictiekosten gaan ontstaan. Daarnaast worden de mogelijke frictiekosten verder positief beïnvloed door het samenwerkingsarrangement met de ODRU.

Situatie op de arbeidsmarkt
De RUD Utrecht heeft net als andere werkgevers momenteel te maken met een grote uitdaging op de arbeidsmarkt als gevolg van de krapte. Er zijn relatief veel vertrekkende medewerkers bij de RUD. Hierdoor moet er veel energie, kennis en kunde worden ingezet op het gebied van recruitment om functies vervuld te krijgen en zelfs dan lukt het ons niet altijd. In 2022 en 2023 is de recruitment verder geprofessionaliseerd. Dit past bij de huidige arbeidsmarkt en we plukken hiervan de eerste vruchten. Wij verwachten dat de huidige uitdagingen op de arbeidsmarkt langere tijd zullen aanhouden en zullen daarom structureel de aandacht voor werving en selectie inclusief recruitment en behoud van medewerkers moeten verhogen. Het blijft echter wel zo dat er nog steeds vacatures moeten worden ingevuld door ingehuurd personeel en sommige vacatures blijven lang vacant. Dit heeft soms ook effect op de productie. Voor 2023 is het vooral moeilijk gebleken op korte termijn voldoende nieuwe toezichthouders energie aan te nemen. Daarom verwachten we in 2023 niet de gehele productie inzake de SPUK THE (Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparingsplicht) te gaan realiseren.

CAO-stijging
In september 2022 zijn werkgevers en vakbonden met elkaar een akkoord over de provinciale CAO overeengekomen. In april 2023 is hier een aanvullende cao-afspraak bijgekomen omtrent een eenmalige uitkering van € 750 per medewerker. Het effect van deze aanvullende stijging is in deze Bestuursrapportage verwerkt.

Samenwerking ODRU
De RUD Utrecht en de OdrU zijn al enige tijd in gesprek over een nauwere samenwerking die zou moeten leiden tot een samengaan. De eerste besluiten zijn in beide afzonderlijke Algemene Besturen genomen om te komen tot een routekaart op welke wijze dit zou kunnen worden geëffectueerd. De verwachting is dat in de 2de helft van 2023 en begin 2024 volgende stukken ter besluitvorming zullen worden aangeboden.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 is de samenvatting van deze Bestuursrapportage opgenomen. In hoofdstuk 3 is de voortgang bij de diverse programma's met bijbehorende KPI's beschreven. In hoofdstuk 4 zal de financiële positie worden toegelicht met de prognose voor het gehele jaar. In hoofdstuk 5 wordt dan afgesloten met de voorgestelde derde begrotingswijziging 2023. In de bijlagen is daarnaast een meerjarig financieel perspectief en de bijdrage per deelnemer toegevoegd.

2. Samenvatting

Binnen de planning- en controlcyclus van de RUD Utrecht is er vanaf 2022 nog één moment per jaar waarop wordt gereflecteerd op de financiën en de voortgang van de productie op totaalniveau. In deze Bestuursrapportage doet de RUD Utrecht verslag van de financiële voortgang, waarbij indien gewenst begrotingswijzigingen worden voorgesteld. Daarnaast wordt verslag gedaan over de voortgang van de productie op totaalniveau. De verantwoording van de voortgang van de productie naar individuele deelnemers wordt driemaal per jaar gedaan middels een rapportage per deelnemer afzonderlijk. In deze Bestuursrapportage gaat het over de voortgang op totaalniveau ten opzichte van de KPI's, dit kan voor individuele opdrachtgevers echter afwijken.

2.1 Programma's en productie

De productie van de RUD Utrecht is voor wat betreft de DVO's (2,4%) hoger dan begroot. Wel is er op totaal niveau een achterstand op de aanvullende opdrachten en projecten. Deze wordt vrijwel volledig veroorzaakt door de achterstand bij de SPUK THE. Bij de SPUK THE wordt er vanuit subsidieverordening verplicht om nieuwe medewerkers voor deze activiteiten aan te trekken. Dit is de RUD Utrecht pas zeer recent volledig gelukt. Door krapte op de arbeidsmarkt en vertrekkende medewerkers was er in het eerste halfjaar geen volledige bezetting. We verwachten dat mede door intensieve recruitment op deze activiteiten en het voltooien van het inwerktraject van de medewerkers er nog wel een inhaalslag in het tweede halve jaar gemaakt kan worden, maar desondanks is de verwachting dat 65% van de geraamde activiteiten gerealiseerd gaat worden. Dit is ook in de 3e begrotingswijziging behorende bij deze bestuursrapportage verwerkt. Ook dient rekening gehouden te worden met een mogelijk kleine terugloop in de algehele productie in het laatste kwartaal van 2023 i.v.m. het inwerking treden van de omgevingswet per 1 januari 2024 en met het voorbereiden van de medewerkers hierop.

Het ziekteverzuim is helaas op dit moment nog steeds hoger dan normaal. Dit houdt voornamelijk verband met enkele langdurig zieke medewerkers. Door de omvang van de RUD Utrecht heeft dit relatief gezien gelijk een groot effect op het ziekteverzuimcijfer.

De bij de Programmabegroting 2023 vastgestelde KPI's worden in de regel wel behaald, er zijn echter wel enkele aandachtspunten:

- Voor de specialistische deskundigheidsgebieden is het gezien de omvang van onze organisatie van belang dat we blijven samenwerken met collega omgevingsdiensten dan wel inhuren op specialistische deskundigheidsgebieden waarvoor wij geen vast personeel hebben. Ook dienen er op teamniveau plannen gemaakt te worden m.b.t. het opvangen van vertrekkende medewerkers die de komende jaren hun pensioengerechtigde leeftijd bereiken en zeer veel ervaring en specialistische kennis bezitten.
- Zoals hierboven beschreven is het behalen van de productie op de aanvullende opdrachten/projecten en in het bijzonder de SPUK THE, binnen de geldende marges, momenteel een aandachtspunt.
- Het ziekteverzuimpercentage over het eerste half jaar van 2023 is met 6,38% hoger dan de norm van 5%. Het hoge ziekteverzuimpercentage wordt sterk beïnvloed door enkele langdurig zieke medewerkers. Er is wel een daling van de meldingsfrequentie. In 2022 was de meldingsfrequentie 1.46, in het eerste half jaar van 2023 is deze gedaald naar 1.31.

2.2 Financiën

Bij het opstellen van de Programmabegroting 2023 eind 2021 is de RUD Utrecht voor onder meer indexering van de personeelskosten uitgegaan van de Septembercirculaire provinciefonds 2021. Dit sloot echter niet aan met recente ontwikkelingen omtrent de inflatie (veroorzaakt onder andere door de situatie in Oekraine) en de CAO voor 2022 en 2023. Daarom is middels de 1e begrotingswijziging 2023 een indexatie van de loonkosten voorgesteld. Om deze kosten te kunnen dekken is voorgesteld de tarieven te verhogen. Het Algemeen Bestuur heeft deze begrotingswijziging, inclusief verhoging van de tarieven, op 15 september 2022 vast gesteld.

De Programmabegroting wordt altijd geruime tijd voor het betreffende jaar opgesteld; de uitvoeringsplannen zijn dan nog niet opgesteld. Middels de tweede begrotingswijziging 2023 zijn de uitvoeringsplannen 2023 conform de afspraken met de deelnemers in de begroting verwerkt. Daarnaast was bij de Programmabegroting 2023 nog uitgegaan van de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2023. Hierdoor waren de bodemtaken in de begroting 2024 bij de gemeenten verwerkt. Nu de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2024 is deze verwerking middels de 2e begrotingswijziging teruggedraaid. De 2e begrotingswijziging is 31 maart 2023 vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

Naar aanleiding van deze bestuursrapportage stellen we een 3e begrotingswijziging 2023 voor. Er is een aanvullende CAO-afspraak gemaakt. De medewerkers hebben hierdoor dit jaar een eenmalige uitkering mogen ontvangen. De extra lasten hiervoor bedragen € 127.500 en de RUD Utrecht zal deze lasten zelf vanuit de ruimte in het inhuurbudget op vangen. Ook is er door inflatie gemiddeld gezien een indexatie van ruim 8,5% geweest op de materiele kosten. Het gaat om bijna € 325.000, die voor een klein deel opgevangen kan worden door de post Loon -en prijscompensatie (€ 50.000). Daarnaast stellen we in deze bestuursrapportage voor om de post Onvoorzien (€ 225.000) volledig in te zetten om het restant van de indexeringen op te vangen. Het ongedekte gedeelte (€ 50.000) vangt de RUD Utrecht eenmalig op door enkele kosten uit te stellen.

De Omgevingswet is weer met een jaar uitgesteld en zal naar verwachting in werking treden op 1 januari 2024. Door het meermaals uitstellen van de ingangsdatum van de Omgevingswet nemen de implementatiekosten toe. De RUD Utrecht gaat hierbij uit van € 384.000 aan extra kosten, hiervan kan € 140.000 middels de bestemmingsreserve Omgevingswet worden gedekt. Als gevolg van de hierboven beschreven extra kosten voor 2023 (inflatie en CAO-stijging) die de RUD Utrecht deels in de eigen begroting zal opvangen is er geen ruimte meer om ook de niet gedekte extra kosten voor de implementatie van de Omgevingswet binnen de begroting op te vangen. Derhalve is een voorstel aan de deelnemers gedaan om aanvullende middelen ter beschikking te stellen middels een projectfactuur. Dit verdiende niet onze voorkeur, maar met meermaals uitstellen van de wet zijn het maken van extra kosten ter voorbereiding op inwerkingtreding ervan onvermijdelijk. Het is de eerste keer dat er een extra bijdrage voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet gevraagd wordt. De overige kosten die reeds gemaakt zijn voor de implementatie van de Omgevingswet (tot en met 2022 ongeveer € 950.000) zijn in het verleden binnen de eigen middelen van de RUD opgevangen. Het voorstel is positief ontvangen en daarom zijn de middelen toegekend middels een besluit van het Algemeen Bestuur op 26 mei 2023.

Het VTH-zaaksysteem dat de RUD Utrecht nodig heeft om onder het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) te kunnen functioneren, zal worden aangepast zodat dit onder de nieuwe wetgeving functioneert. Daarnaast wordt er geïnvesteerd in de verdere ontwikkeling van advisering (rode kleur), de energietransitie, van Inrichting naar MBA en de doorontwikkeling van de RGT-app (Risico Gericht Toezicht). Deze ontwikkelingen zullen bekostigd worden uit de daarvoor bestemde bestemmingsreserves waarvan wij middels de derde begrotingswijziging behorende bij deze Bestuursrapportage voorstellen om deze in 2023 te onttrekken.

De voornaamste onzekerheid is nog wel de afhankelijkheid van het realiseren van de SPUK THE. In de derde begrotingswijziging wordt uitgegaan van een realisatie van 65%. De doorlooptijd voor het inwerken van nieuwe medewerkers en eventueel verloop in het tweede halfjaar kunnen dit negatief beïnvloeden.

In deze Bestuursrapportage wordt een voorstel gedaan voor de derde begrotingswijziging 2023. Het totale effect van de begrotingswijziging is een daling van het verwachte positief resultaat van € 8.000 naar een positief resultaat van € 7.000. Overigens moet hierbij opgemerkt worden dat rekening is gehouden met alle, op het moment van schrijven, inzichtelijke risico’s.

3. Programma's

In dit hoofdstuk rapporteren we op de indicatoren zoals vastgesteld in de Programmabegroting 2023. De rapportage heeft betrekking op de realisatie tot en met juni 2023. Voor een snel inzicht in de status gebruiken wij de volgende kleuren:

	Uitvoering verloopt zonder problemen
	Uitvoering vraagt extra aandacht
	Uitvoering stuit op problemen
	Geen gegevens beschikbaar

In de rechterkolom geven we een korte toelichting op de status.

3.1 Algemeen

Naast de taken die de RUD Utrecht uitvoert per opdrachtgever zijn er een aantal gemeenschappelijke (basis-)taken en producten die voor alle opdrachtgevers worden uitgevoerd. In de afgesloten DVO's tot en met 2023 zijn de gemeenschappelijke taken crisisorganisatie en consignatie milieuklachten opgenomen.

De komende jaren verwachten wij een toename van het aantal taken waarvan het effectiever en efficiënter is om deze gemeenschappelijk uit te voeren. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan het opstellen van een gemeenschappelijk uitvoeringsprogramma als gevolg van de wet Bor, asbest en indirecte lozingen. Gedeeltelijk gebeurt dit ook al middels de recentelijk uitgekomen Uniforme Handhaving Strategie (UHS). In 2020 zijn we gestart met de voorbereidingen voor de overdracht van de bodemtaken van de provincie naar de gemeenten bij het ingaan van de Omgevingswet. Daarnaast is in 2021 en 2022 samen met de opdrachtgevers en bureau Berenschot gewerkt aan een concretisering van de gewenste uitwerking van de ontwikkelrichting middels het traject "Samen op weg", met goede resultaten.

<u>Indicatoren</u>
De indicatoren waar we in 2023 over rapporteren zijn vastgesteld in de Programmabegroting 2023. Deze indicatoren zijn onderverdeeld in drie categorieën: 'Interne Processen en kwaliteit van het werk', 'Afnemers' en 'Financieel en HR'. In de tabellen hieronder geven we ze per categorie weer.

Interne Processen en kwaliteit van het werk

Wat	Indicator	Status	Toelichting
Handhavingsbeschikkingen en vergunningen voldoen aan inhoudelijke en juridische kwaliteit	Sturing op: We streven ernaar om bij handhavingsbeschikkingen geen inhoudelijke en/of juridische gebreken te hebben. Meting van: Dit blijkt uit het feit dat bij bezwaar- en beroepsprocedures in tenminste 80% van de gevallen geen inhoudelijke en/of juridische gebreken aan de beschikking worden geconstateerd.		In 2023 zijn tot nu toe 34 juridische zaken afgehandeld. Dit waren 2 voorlopige voorzieningen, 12 bezwaarzaken, 5 (hoger) beroepszaken en 15 verzoeken om handhaving. De uitslag hiervan is als volgt: - 2 gegrond; - 23 ongegrond; - 9 ingetrokken; Bij alle behandelde bezwaar-, (hoger) beroepszaken en voorlopige voorzieningen was sprake van een juridisch correcte behandeling door de RUD Utrecht. De twee voorlopige voorzieningen zijn wel toegewezen. Het streefpercentage van 80% wordt met 94% ruimschoots gehaald.
Voldoen aan kwaliteitscriteria 2.3	Sturing op: Het professionaliseren van onze toezichthouders en vergunningverleners zorgt naast een kwaliteitsverbetering ook voor een hogere betrouwbaarheid. Meting van: Voor alle activiteiten voldoen we voor 100% aan de kwaliteitscriteria 2.3		Medio 2022 zijn de kwaliteitscriteria voor de kritieke massa door een werkgroep van IPO/VNG aangepast in het kader van de Omgevingswet (kwaliteitscriteria 2.3). De RUD heeft daarop aan de hand van een kennismatrix een inventarisatie gedaan. Naar aanleiding van een inventarisatieronde is een Plan van Aanpak opgesteld met daarin de aandachtspunten voor de toekomst. Onze medewerkers volgen allemaal opleidingen voor de Omgevingswet, daarmee hebben de aanpassingen geen grote invloed op het kennisniveau van onze medewerkers. We voldoen op de generieke onderdelen nog steeds aan de criteria. Op de specialistische deskundigheidsgebieden voldoen we deels niet meer door vertrekkende medewerkers. Dit wordt opgelost door de samenwerking met collega omgevingsdiensten of door specialistische kennis in te huren. Voor zowel handhaving als vergunningverlening milieu wordt het in de nabije toekomst wel kritiek omdat een aantal medewerkers de komende jaren hun pensioengerechtigde leeftijd bereiken en opvolging geborgd moet worden. Dit is een aandachtpunt, hiervoor wordt op teamniveau plannen gemaakt. Opschaling en het samengaan van beide Omgevingsdiensten wordt gezien als effectieve oplossing om de gevraagde robuustheid, leveringszekerheid en kwaliteit te borgen. Om de criteria in de toekomst beter te borgen en meer inzichtelijk te maken is het voorstel om het proces te professionaliseren en automatiseren. Dit houdt in dat er portfoliomanagement moet worden ingericht in AFAS en er een koppeling moet worden gemaakt met tijdschrijven. Zo worden de kwaliteitscriteria inzichtelijk op medewerkersniveau en wordt er mogelijk een rapportagetool gemaakt.

Afnemers

Wat	Indicator	Status	Toelichting
Beoordeling door inwoners en ondernemers	Sturing op: We streven naar tevreden ondernemers en inwoners bij de uitvoering van ons werk. Meting van: Minimaal 70% van de inwoners en ondernemers geven bij reactie op het klantentevredenheidsonderzoek (KTO) aan tevreden (een ruim voldoende) te zijn over de dienstverlening van de RUD Utrecht.		Voorheen werd het klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd op basis van brondata uit het oude VTH-zaaksysteem. Momenteel is de RUD Utrecht het nieuwe klanttevredenheidsonderzoek aan het vormgeven op basis van het nieuwe VTH-zaaksysteem. In juli 2023 is alles weer in gereedheid gebracht om het onderzoek weer te gaan uitvragen. Er wordt nog een proef gedraaid om te kijken of de juiste gegevens op juiste manier naar de uitvraag worden vertaald. De verwachting is dat eind Q3 er weer voldoende informatie bekend is om te bezien of de KPI wordt behaald. Er zijn op dit moment geen indicaties dat deze KPI niet behaald zal worden. Bij de jaarrekening 2023 zal hierover worden gerapporteerd.
Beoordeling door opdrachtgevers	Sturing op: We streven naar tevreden opdrachtgevers. Meting van: De individuele opdrachtgever geeft de RUD Utrecht minimaal het gemiddelde rapportcijfer 6 op de gescoorde onderdelen: de rapportages, kwaliteit en resultaten productie en de communicatie.		Het afgelopen jaar is er gewerkt aan de invulling van een opdrachtgeverstevredenheidsonderzoek. Dit onderzoek heeft tot en met maart 2023 plaatsgevonden. De resultaten van dit onderzoek bieden concrete handvatten voor het management om constructief, met de verkregen feedback uit het onderzoek, aan de slag te gaan. De overall score voor de inhoud van ons werk (vergunningen, toezicht en advies) betreft een 6,9 en de overall score voor de processen rondom ons werk betreft een 6,1. Het gemiddelde cijfer is een 6,5. De RUD Utrecht zal op een later moment dit jaar een verbeterplan presenteren op basis van de bevindingen, aandachtpunten en verbetervoorstellen uit het reeds gedeelde onderzoeksrapport.

Financieel en HRM

Wat	Indicator	Status	Toelichting
Uitvoeren jaarprogramma's 2023 van de partners conform de DVO's	Sturing op: Het realiseren van de DVO's Meting van: De DVO's worden binnen de range van 90% - 110% gerealiseerd in geld.		Als gevolg van verschillende factoren zien we dat de RUD momenteel 2,4% voor loopt op de uitvoeringsplannen. Wel verwachten we dat er in het laatste kwartaal mogelijk nog een kleine terugloop in productie zal zijn i.v.m. de tijdsbesteding van de medewerkers aan het voorbereiden op inwerkingtreding van de Omgevingswet. De verwachting is echter dat we ruim binnen de gestelde range zullen blijven met de DVO-productie voor het jaar 2023.

Wat	Indicator	Status	Toelichting
Ziekteverzuim	Sturing op: Een gezonde organisatie met gezonde medewerkers. Meting van: Het ziektepercentage ligt niet hoger dan 5%.		Sturing op een gezonde organisatie met gezonde medewerkers is een continu proces. De RUD Utrecht zet in op duurzame inzetbaarheid, een goed Arbobeleid, verzuimpreventie en verzuimbegeleiding door de inzet van o.a. de volgende instrumenten: opleiding en ontwikkeling, inzet op talenten, het generatiepact en het Young Professionals-traject, MTO en PMO. Ook investeert de RUD ten behoeve van verzuimpreventie en -begeleiding in een ruime inzet van de bedrijfsarts, casemanager, bedrijfsmaatschappelijk werk en een coach. Het voortschrijdend ziekteverzuimpercentage over het eerste half jaar van 2023 is met 6,38% hoger dan de norm van 5%. Het hoge ziekteverzuimpercentage wordt vooral beïnvloed door het langdurig ziekteverzuim. Dit percentage is namelijk 5%. Er is wel een daling van de meldingsfrequentie. In 2022 was de meldingsfrequentie 1,46, in het eerste half jaar van 2023 is deze licht gedaald naar 1.31.

3.2 Handhaving

Het programma Handhaving wordt ingezet om adequaat toezicht te houden bij bedrijven, op locaties, in de afvalstofketen en in het vrije veld, op onder meer:

- de WABO-vergunningen bij milieu-inrichtingen;
- het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Wet milieubeheer;
- de Wet bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit;
- de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden;
- het Vuurwerkbesluit;
- de Ontgrondingenwet;
- de Waterwet;
- de Wet natuurbescherming;
- de Luchtvaartwet;
- de Provinciale milieuverordening; en
- de Provinciale landschapsverordening.

Hierbij worden de beleidsregels van het bevoegd gezag gevolgd. Waar nodig wordt, afhankelijk van het verleende mandaat, een sanctie opgelegd of voorbereid. Met de milieuklachtentelefoon wordt 24-uurs bereikbaarheid voor klachten en calamiteiten gerealiseerd. De werkprocessen worden uitgevoerd conform de kwaliteitseisen van de partners en het Dossier Afspraken en Protocollen (DAP), onderdeel van de Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) met de deelnemende partijen. Naast toezicht en handhaving adviseren wij individuele opdrachtgevers, afhankelijk van de gemaakte afspraken, op het gebied van specialistische milieuonderwerpen, informatie gestuurde handhaving, uitvoeringsbeleid en nieuwe ontwikkelingen zoals de Omgevingswet en de vierde tranche activiteitenbesluit.

Wat mag het kosten?

De onderstaande tabel geeft de verwachte uitputting van het beschikbare budget weer voor het programma Handhaving. Voor een nadere analyse wordt verwezen naar hoofdstuk 4. Financiën.

	Realisatie t/m 30 juni 2023	Begroting t/m 30 juni 2023	Prognose t/m 31 december 2023	Begroting t/m 31 december 2023	3e begrotingswijziging 2023	Begroting 2023 na wijziging
Baten	3.489.000	3.199.000	7.646.000	6.396.000	1.250.000	7.646.000
Lasten	3.548.000	3.232.000	7.787.000	6.465.000	1.322.000	7.787.000
Saldo	-59.000	-33.000	-141.000	-69.000	-72.000	-141.000

3.3 Vergunningverlening

Het programma Vergunningverlening wordt ingezet om adequate vergunningverlening en afhandeling van meldingen bij bedrijven en locaties uit te voeren. Het gaat daarbij om:
- WABO-vergunningen bij milieu-inrichtingen;
- meldingen in het kader van het Activiteitenbesluit;
- beschikkingen in het kader van de Wet bodembescherming;
- vergunningen en meldingen van het Vuurwerkbesluit;
- de Ontgrondingenwet;
- de Waterwet; en
- de Luchtvaartwet.

Hierbij worden de beleidsregels van het bevoegd gezag gevolgd. Afhankelijk van het verleende mandaat stellen wij hiervoor adviezen op of geven we de beschikkingen af (binnen het mandaat). Vergunningaanvragen moeten binnen wettelijke termijnen worden afgehandeld en meldingen moeten beoordeeld worden op juistheid en volledigheid. Beide procedures moeten geïntegreerd worden behandeld in het kader van de WABO, waarbij er aansluiting moet zijn met de gemeentelijke loketten. De werkprocessen worden uitgevoerd conform de kwaliteitseisen van de partners en het Dossier Afspraken en Protocollen (DAP), onderdeel van de DVO's met de deelnemende partijen. Naast het verrichten van vergunningverlening adviseren wij individuele opdrachtgevers, afhankelijk van de gemaakte afspraken, op het gebied van externe veiligheid, milieuzaken in bestemmingsplannen, specialistische milieuonderwerpen, uitvoeringsbeleid en nieuwe ontwikkelingen zoals de Omgevingswet en de vierde tranche activiteitenbesluit.

Wat mag het kosten?

De onderstaande tabel geeft de verwachte uitputting van het beschikbare budget weer voor het programma Vergunningverlening. Voor een nadere analyse wordt verwezen naar hoofdstuk 4. Financiën.

	Realisatie t/m 30 juni 2023	Begroting t/m 30 juni 2023	Prognose t/m 31 december 2023	Begroting t/m 31 december 2023	3e begrotingswijziging 2023	Begroting 2023 na wijziging
Baten	3.876.000	3.151.000	8.067.000	6.304.000	1.763.000	8.067.000
Lasten	3.769.000	3.114.000	7.787.000	6.227.000	1.560.000	7.787.000
Saldo	107.000	37.000	280.000	77.000	203.000	280.000

3.4 Bedrijfsvoering

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Inleiding
De RUD Utrecht bestaat uit een viertal teams, die weer onderverdeeld zijn in diverse clusters. De primaire teams betreffen 'Handhaving en Vergunningverlening Bedrijven', 'Handhaving en Vergunningverlening Bodem' en 'Water Natuur en Landschap'. Het vierde team betreft Bedrijfsvoering. Het team Bedrijfsvoering levert ondersteuning op het vlak van personeel, informatie, organisatie, financiën, automatisering, communicatie en huisvesting/facilitaire zaken. In dit hoofdstuk zullen wij op hoofdlijnen rapporteren over de belangrijkste onderdelen zoals deze zijn opgenomen in de Programmabegroting 2023 en de Begrotingswijzigingen 2023.

Kostenstijgingen door inflatie en krapte op de arbeidsmarkt
De afdeling Bedrijfsvoering heeft binnen de RUD Utrecht het meeste te maken met inkoop en contracteren. Sinds vorig jaar constateren wij aanzienlijke kostenstijgingen als gevolg van inflatie. De inflatie en de krapte op de arbeidsmarkt versterken elkaar. Wij merken dat inhuur duurder wordt en dat wanneer we een functie wel in kunnen vullen met een vaste medewerker de kosten hiervan ook aanzienlijk zijn toegenomen (door zowel de CAO-stijgingen alsook de persoonlijke 'eisen' van nieuwe medewerkers). Deze uitdagingen zien we bij inhuur en aantrekken van vaste medewerkers ook terug in de primaire teams.

In de primaire begroting 2023 opgesteld in 2021 is met deze hoge inflatie geen rekening gehouden. In de begrotingswijziging hierna is wel gecorrigeerd voor een 'groot' deel van de CAO-stijgingen, maar niet voor de overige kostenstijgingen. Het effect van deze extra niet begrote kosten is dat er keuzes moeten worden gemaakt op welke wijze de middelen in te zetten. Niet alle vooraf gestelde doelstellingen zullen dan ook in 2023 worden gerealiseerd. Er moet worden geprioriteerd.

Outputfinanciering
Sinds 2018 wordt voor een aanzienlijk deel op basis van output afgerekend tussen de RUD Utrecht en haar opdrachtgevers.

Conform afspraak is eind 2020 de evaluatie outputfinanciering uitgevoerd. Over het algemeen zijn alle deelnemers tevreden met het feit dat er een systematiek van outputfinanciering is, waardoor wordt afgerekend op basis van werkelijk gerealiseerde productie. Bij de evaluatie zijn een zevental adviezen voorgesteld die door het Algemeen Bestuur zijn overgenomen. Het uiteindelijke resultaat van het overnemen van deze adviezen is dat we werken aan een 'simpelere' (minder producten en diensten) methodiek, die flexibeler is en waarbij we de perverse prikkel reduceren met als gevolg minder aanvullende opdrachten en meer DVO werkzaamheden. Deze wijzigingen zijn per 2022 doorgevoerd.

De RUD Utrecht zal ook in 2023 weer driemaal tussentijds verantwoorden aan zijn deelnemers over voortgang van de werkzaamheden bij de betreffende deelnemer. De tweede tussentijdse verantwoording staat binnenkort gepland.

De digitale overheid

De Omgevingswet (uitgesteld naar 1 januari 2024) gaat grote gevolgen hebben voor overheden, aangezien het een andere kijk geeft op informatievoorziening. Ketenpartnerschap, het proactief digitaal beschikbaar stellen van informatie en het delen van databases zijn belangrijk en daar zijn landelijke afspraken en methodieken voor gemaakt in de vorm van het digitaal stelsel. Voor de RUD Utrecht is het noodzakelijk goed aangehaakt te zijn en op tijd maatregelen te nemen. Het traject Informatievoorziening op Orde moet ervoor zorgen dat de organisatie hier technisch klaar voor is.

De RUD Utrecht heeft reeds in 2020 de technische koppeling met het DSO tot stand gebracht en verwacht op dit gebied dus ook klaar te zijn voor de invoering van de Omgevingswet. Periodiek toetsen wij met deelnemers de werking hiervan.

Informatievoorziening en ICT

Binnen de RUD Utrecht is informatie een essentieel onderdeel voor de medewerkers om het werk op een goede manier uit te kunnen voeren. De informatievoorziening van de RUD Utrecht is voor een groot deel digitaal. En dat aandeel is groeiend. Derhalve is voor de Informatievoorziening een betrouwbare ICT van essentieel belang. Hieruit volgt dat de doelstelling voor de informatievoorziening van de RUD Utrecht is: *De informatievoorziening uniform inrichten en onderhouden waardoor het delen van informatie binnen en tussen applicaties, (interne)teams en met externe partijen (ketenpartners) efficiënt kan plaatsvinden waardoor integrale samenwerking mogelijk wordt.*

Voor zowel de informatievoorziening (in het vervolg: IV) als voor ICT geldt dat er op projectbasis innovatie plaatsvindt en dat er op dagelijkse basis beheer wordt uitgevoerd door zowel RUD applicatiebeheerders als IT medewerkers van ICT Houten.

Van 'Informatievoorziening op Orde' naar 'Verstevigen van IV en ICT'

Bij informatievoorziening draait het dus om het borgen van de beschikbaarheid, bruikbaarheid en bestendigheid van algehele en specifieke informatie. Informatie dient zoveel mogelijk via gecontroleerde kanalen en volgens landelijke standaarden uitgewisseld te worden. RUD Utrecht richt haar informatiearchitectuur om deze reden in volgens generieke architectuurprincipes waardoor onder andere integrale samenwerking mogelijk is. In voorgaande jaren hebben we met het interne programma 'Informatievoorziening op orde' met name verbeteringen in de informatievoorziening gerealiseerd. Met ingang van 2023 hebben we de scope in het interne programma verbreed naar IV én IT. Een mooi voorbeeld van een thema dat zowel IV als IT raakt is informatiebeveiliging. De technische kant daarvan noemen we IT security. Informatiebeveiliging heeft in 2023 extra aandacht gekregen. We hebben daardoor de bevestiging gekregen dat we op dit onderdeel 'in control zijn'.

In het interne programma 'verstevigen van IV en ICT' wordt gewerkt aan de verbetering van diverse onderdelen van de informatievoorziening en de ICT dienstverlening. Het programma boekt de verwachte voortgang en zal naar verwachting ook in 2024 doorlopen. Onderdelen waaraan wordt gewerkt:

- Rechtmatig informatiebeheer: het verwerken van eisen die gesteld worden vanuit de Archiefwet en processen inrichten vanuit informatiebeveiligingsbeleid en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG);
- Databeheer: eenduidige registratie en opslag volgens het metadataschema, afspraken met de opdrachtgevers vastleggen;
- Inrichting kernapplicatielandschap: inventarisatie voor de toekomstige VTH-applicatie, ontwikkeling van de GIS-infrastructuur;

- Opzet nieuw informatiemodel: op basis van toekomstige ontwikkelingen en de informatiebehoefte van de organisatie en ketenpartners;
- Versterking van de interne organisatie met een tweede informatieadviseur en een vervangende recordmanager (DIV-er);
- Dossier Afspraken en Procedures (DAP): we werken aan nieuwe model DAP's die passen op onze informatiedienstverlening aan onze deelnemers onder de Omgevingswet. Deze verwachten we in 2024 te gaan effectueren;
- Informatiebeveiliging: assessment en bewustwording organisatiebreed;
- Portfoliomanagement (grip op projecten met een IV-component);
- Het wegwerken van legacy: denk aan bodeminformatie VHL, Inspectieview implementatie, REV implementatie en het bestendigen van koppelingen tussen de kernapplicaties.

Innovatie

Innovatie vindt binnen de RUD grotendeels projectmatig plaats. Het ontwikkelprogramma Innovatie bestaat in 2023 uit projecten die een sterke verbinding hebben met de Omgevingswet én met het slim gebruik maken van beschikbare data om daarmee als RUD ondersteunend te kunnen zijn op actuele thema's zoals stikstof, energie en asbest. De middelen zijn beperkt (zowel in Euro's als in capaciteit). De afdeling Informatievoorziening is nauw betrokken bij het programma Omgevingswet en heeft als doelstelling om de veranderende processen en werkwijzen zo efficiënt en effectief mogelijk te ondersteunen met techniek en informatie. Medewerkers van de afdeling zijn dan ook onderdeel van diverse stuur-, werk- en projectgroepen. Zowel binnen de RUD Utrecht alsook bij en met deelnemers.

Een paar innovaties uitgelicht**:**

- *RUD applicaties Omgevingswet bestendig maken*
  De eerste stappen hebben we al in 2021 en 2022 uitgevoerd hetgeen heeft geresulteerd in kernapplicaties die 'up to date' zijn. Ons VTH-zaaksysteem en ons document management systeem draaien inmiddels in de cloud en zijn in basis al Omgevingswet bestendig. Dat ronden we in de tweede helft van 2023 af zodat we op een goede manier per januari 2024 onder de Omgevingswet kunnen werken;
- *Data -en GIS-gerelateerde ontwikkelingen*
  - **Project Drone Weidevogels**
    We hebben een toepassing gerealiseerd waarmee we als OD helpen om Weidevogels beter te beschermen tijdens het broedseizoen.
  - **RGT (risicogericht toezicht)**
    Met ingang van 2023 voert het cluster Bedrijven haar controlewerkzaamheden voor 8 gemeenten uit op basis van een risico-analyse die voor het betreffende jaar is uitgevoerd, resulterend in jaarlijsten van te bezoeken bedrijven die het meeste risico vormen voor de leefomgeving. De RGT-systematiek wordt doorontwikkeld door een zogenaamd productteam dat bestaat uit mensen vanuit het cluster Bedrijven en IV;
  - **Project Stikstof**
    Het thema Stikstof staat op dit moment landelijk vol in de aandacht. Vanuit de RUD Utrecht ondersteunen wij provincie en gemeenten met kennis op dit thema zodat deze kan worden meegewogen bij het maken van afwegingen en keuzes;
  - **Data- en informatieoverdracht bodem**
    Vanuit de (warme) overdracht van bodemtaken van Provincie naar gemeenten onder de Omgevingswet zijn er een aantal specifieke wensen inzake data en data-overdracht, waarbij de "één loketgedachte" het uitgangspunt blijft.

De warme overdracht valt uiteen in een aantal meer inhoudelijke projecten en een aantal meer ICT -en IV-projecten die voornamelijk gericht zijn op het beschikbaar krijgen, hebben, en stellen van informatie in digitale vorm. Vanuit de afdeling IV moet hier een substantiële bijdrage aan worden geleverd. Waar dit werk specifiek voor een bepaalde deelnemer wordt uitgevoerd, wordt dit werk ook apart gefinancierd. Enkele meer RUD brede projecten, die betrekking hebben op alle deelnemers, worden vanuit het ontwikkelbudget gefinancierd.

Accountmanagement

Het team Accountmanagement is voor de meeste deelnemers het eerste aanspreekpunt. Wij merken dat de contacten tussen de RUD Utrecht en de eigenaren/opdrachtgevers zich in het verleden vooral beperkten tot de afdeling VTH. Dit is gedurende de afgelopen jaren langzaam aan het veranderen. Naast de noodzaak omdat de Omgevingswet meer integraliteit vraagt, zien we ook dat het werkveld steeds verder verbreed en het voor een goede uitvoering van het werk noodzakelijk is dat er ook met andere beleidsvelden (bijvoorbeeld ruimte) veel intensiever contact is. Accountmanagement speelt hierin een ondersteunende en faciliterende rol.
Eind 2022 en begin 2023 hebben wij door het externe onderzoeksbureau Enneüs een kwalitatief klantonderzoek laten uitvoeren onder de RVO-leden over de RUD Utrecht. Dit hebben wij mede gedaan om in beeld te krijgen wat er in deze veranderende wereld nodig is om onze opdrachtgevers goed te bedienen. Er is hierover teruggekoppeld in het RVO en voor de belangrijkste aandachtspunten zal een plan van aanpak worden opgesteld om de verbeteringen op deze gebieden te realiseren.

HRM

De RUD Utrecht wil een aantrekkelijke werkgever zijn, waar een ieder zijn talenten en kwaliteiten optimaal kan inzetten. Van haar medewerkers verwacht de RUD Utrecht dat zij hoogwaardige resultaten opleveren, samenwerking stimuleren, veranderbereid (flexibel) en ontwikkelingsgericht zijn. Ze heeft een bedrijfscultuur waar vertrouwen het uitgangspunt is en waarin het management de medewerkers de ruimte geeft om verantwoordelijkheid te nemen. De strategisch managers sturen op resultaat en faciliteren de medewerkers. Als een medewerker knelpunten ervaart in zijn inzetbaarheid hanteert de RUD Utrecht uitgangspunten die gericht zijn op preventie om zoveel mogelijk weg te blijven van het curatieve traject (Wet verbetering poortwachter). In de HRM-strategie heeft de RUD Utrecht beschreven hoe ze met HRM de koers van de organisatie kan ondersteunen en kan anticiperen op ontwikkelingen. Dit heeft een duidelijke overlap met de gewenste cultuurverandering die de Omgevingswet vraagt. HRM ondersteunt de ontwikkelrichting van de RUD op diverse thema's.

1. Organisatie en Talent ontwikkeling:

De RUD ontwikkelt zich voortdurend om zo wendbaar te kunnen blijven op ontwikkelingen. HRM faciliteert het organisatieontwikkelingsproces om te kunnen ontwikkelen naar een technisch adviserende uitvoeringsdienst en te kunnen blijven werken onder de Omgevingswet. Dit doet HRM door middel van een talentprogramma, waarbij de mens centraal staat. Want wanneer medewerkers werken naar hun talent krijgen ze energie. Vanuit het project" Leren en Ontwikkelen" zorgen we dat de medewerkers in letter (kennis) en geest (houding en gedrag) klaar zijn voor de invoering van de Omgevingswet en de ontwikkeling door kunnen maken naar een technisch adviserende uitvoeringsdienst. Deze ontwikkelingen raken de gehele organisatie en betekenen voor velen een meer of minder intensief verandertraject: het vraagt een verandering in cultuur, in gedrag en ontwikkeling van (nieuwe) competenties van medewerkers. Aangezien we ook een kennisorganisatie zijn, is actuele en uitgebreide kennis essentieel voor onze dienstverlening en daarom hebben we een opleidingsplan opgesteld met kennisopleidingen en vaardigheidstrainingen. Daarnaast oefenen we door middel van serious gaming met de nieuwe manier van werken. Om in te kunnen blijven spelen op veranderingen werken we ook agile.

2. Werving en selectie.
Er zijn grote ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, we hebben te maken met een ongekende krapte op de arbeidsmarkt. Des te groter is het belang van duurzame werving en selectie. Dan gaat het niet alleen om het invullen van een vacature, maar ook om het zorgen voor een duurzame plaatsing van een kandidaat. HRM ondersteunt dit door een Wervings- en Selectie strategie en kennis van de arbeidsmarkt. In alle selectiegesprekken wordt gebruik gemaakt van een talentenscan om breder beeld te krijgen bij de talenten van een potentiële nieuwe medewerker en ook om een beeld te krijgen van zijn drijfveren. Daar waar functies niet of moeilijk te vervullen zijn wordt ook naar andere oplossingen gekeken om bijvoorbeeld op basis van aanwezige talenten bij een kandidaat of reeds aanwezige medewerker deze vacature te vervullen met een ontwikkeldoelstelling. Wanneer de eigen middelen en mogelijkheden niet toereikend zijn wordt er ook gebruik gemaakt van externe partijen om voor de RUD Utrecht specifieke kandidaten te zoeken. De arbeidsmarkt blijft een echt aandachtspunt voornamelijk voor ervaren medewerkers in het VTH-vakgebied. Het hebben van meer mogelijkheden op het gebied van arbeidsmarktcommunicatie, werving en selectie wordt als noodzakelijk ervaren.

3. Duurzame inzetbaarheid:
We investeren in de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers door talentontwikkeling, opleidingen en ontwikkelmogelijkheden binnen de organisatie. Er is een intern opleidingsprogramma en de POB academy. Hiermee investeren we in de ontwikkeling van kennis, competenties alsmede de persoonlijke ontwikkeling. De afgelopen jaren hebben vooral in het teken van de Omgevingswet gestaan. In 2023 is ook ruimte gecreëerd om andere vakopleidingen en opleidingen voor de persoonlijke ontwikkeling weer te kunnen volgen. Voor het behoud van medewerkers is dit essentieel. Uitgangspunt van alle inzet op dit thema is om in ieder geval structureel te kunnen blijven voldoen aan de kwaliteitscriteria.

4. Diversiteit en Inclusie.
Waar diversiteit gericht is op het herkennen van verschillen, gaat het bij inclusie om het creëren van een werkomgeving waarin iedereen welkom is en zichzelf kan zijn. Werknemers moeten zich volwaardig deel van de organisatie voelen en er tot hun recht komen. De RUD Utrecht heeft deze thema's hoog in het vaandel staan. HR ondersteunt dit vanuit een programma. Hierover zijn ook expliciet afspraken gemaakt met de OR op welke wijze hier meer aandacht voor kan en moet zijn.

Onder meer via het tweejaarlijkse medewerkerstevredenheidsonderzoek stellen we vast hoe medewerkers de RUD Utrecht als medewerker waarderen. Op basis van de uitkomsten sturen we waar nodig bij. Uitgangspunt hierbij blijft dat de medewerkers verantwoordelijk zijn voor hun eigen loopbaan en daar zelf op sturen. De RUD Utrecht ondersteunt de medewerkers waar nodig hierbij.

<u>Facilitair:</u>
De RUD Utrecht is gehuisvest in het provinciehuis van Utrecht op de 10de en 13de verdieping. De 13e verdieping wordt gedeeld met de OdrU. Dit zorgt langzaam voor meer (informele) contacten (ook bij medewerkers die op dit moment voor hun werk nog niet noodzakelijkwijs met de OdrU hoeven samen te werken).
De RUD Utrecht heeft eind 2021 en begin 2022 voornamelijk de 10de verdieping verbouwd met als doel deze meer geschikt te maken voor hybride werken. Deze verbouwing heeft een duidelijk positief effect op de wijze waarop medewerkers het werk uitvoeren. Doordat er meer flexibiliteit is zoeken medewerkers elkaar vaker op voor het werk als dat nodig is, maar gaat dit niet ten koste van de mogelijkheden om ook met medewerkers die niet op kantoor zijn op een goede manier digitaal te overleggen. De vergaderruimtes zijn ook bijna allemaal (4 van de 5) geschikt gemaakt voor hybride vergaderen. Hiervan wordt veelvuldig gebruik gemaakt en dit wordt als zeer positief ervaren.

Financiën:
De overgang naar outputfinanciering heeft gezorgd voor een meer complexe structuur van het afrekensysteem. Om de sturingsinformatie hieruit effectief en efficiënt te kunnen raadplegen heeft de RUD Utrecht een BI-tool. Door ervaring van de afgelopen jaren krijgen we intern steeds betere sturing op de productie en de verwachte resultaten. Er is wel een wens tot doorontwikkeling nu we naast financiële stuurinformatie ook steeds meer behoefte krijgen aan kwalitatieve stuurinformatie met KPI's. Vanwege de overgang naar een nieuw VTH-zaaksysteem is besloten de ontwikkeling van de KPI's aan de invoering en inrichting van dit nieuwe systeem te koppelen. Gedurende 2023 hebben we de eerste KPI's voor intern gebruik opgeleverd. Voor de verdere doorontwikkeling verwachten we het komende halfjaar nodig te hebben. Dit is mede een gevolg van de workload bij ICT en IV (vanwege bijvoorbeeld het project om de VTH-applicatie Omgevingswetproof te maken).

Wat mag het kosten?

De onderstaande tabel geeft de verwachte uitputting van het beschikbare budget weer voor het programma Bedrijfsvoering. Voor een nadere analyse wordt verwezen naar hoofdstuk 4. Financiën.

	Realisatie t/m 30 juni 2023	Begroting t/m 30 juni 2023	Prognose t/m 31 december 2023	Begroting t/m 31 december 2023	3e begrotingswijziging 2023	Begroting 2023 na wijziging
Baten	2.161.000	2.071.000	4.772.000	4.142.000	630.000	4.772.000
Lasten	2.290.000	2.071.000	5.114.000	4.142.000	972.000	5.114.000
Saldo	-129.000	-	-342.000	-	-342.000	-342.000

4. Financiën

4.1 Financiële positie per 30 juni 2023

ACTIVA	30 juni 2023		31 december 2022		30 juni 2022	
Vaste activa						
- Investeringen met een economisch nut	€ 584.000		€ 497.000		€ 466.000	
Materiële vaste activa		*€ 584.000*		*€ 497.000*		*€ 302.000*
Totaal vaste activa		**€ 584.000**		**€ 497.000**		**€ 302.000**
Vlottende activa						
- Vorderingen op openbare lichamen	€ 144.000		€ 677.000		€ 2.999.000	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	€ 6.204.000		€ 5.840.000		€ 3.614.000	
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar		*€ 6.348.000*		*€ 6.517.000*		*€ 5.450.000*
- Nog te ontvangen bedragen	€ -		€ 633.000		€ 6.000	
- Vooruitbetaalde bedragen	€ 36.000		€ 144.000		€ 35.000	
Overlopende activa		*€ 36.000*		*€ 777.000*		*€ 89.000*
- Banksaldi	€ 250.000		€ 250.000		€ 287.000	
Liquide middelen		*€ 250.000*		*€ 250.000*		*€ 287.000*
Totaal vlottende activa		**€ 6.634.000**		**€ 7.544.000**		**€ 5.826.000**
Totaal activa		**€ 7.218.000**		**€ 8.041.000**		**€ 6.128.000**

PASSIVA	30 juni 2023		31 december 2022		30 juni 2022	
Vaste passiva						
- Algemene reserve	€ 559.000		€ 769.000		€ 709.000	
- Bestemmingsreserves	€ 606.000		€ 712.000		€ 673.000	
- Gerealiseerd resultaat	€ 25.000		€ -210.000		€ 657.000	
Eigen vermogen		*€ 1.190.000*		*€ 1.271.000*		*€ 2.039.000*
- Voorziening verlofsaldi	€ 514.000		€ 420.000		€ 0	
Voorzieningen		*€ 514.000*		*€ 420.000*		*€ 0*
Totaal vaste passiva		**€ 1.704.000**		**€ 1.691.000**		**€ 2.039.000**
Vlottende passiva						
- Overige schulden	€ 618.000		€ 376.000		€ 373.000	
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar		*€ 618.000*		*€ 376.000*		*€ 373.000*
- Vooruit ontvangen van deelnemers/te verrekenen met deelnemers	€ 3.422.000		€ 3.915.000		€ 2.429.000	
- Nog te betalen bedragen	€ 1.474.000		€ 2.059.000		€ 1.287.000	
Overlopende passiva		*€ 4.896.000*		*€ 5.974.000*		*€ 3.716.000*
Totaal vlottende passiva		**€ 5.514.000**		**€ 6.350.000**		**€ 4.089.000**
Totaal passiva		**€ 7.218.000**		**€ 8.041.000**		**€ 6.128.000**

4.2 Toelichting op de financiële positie per 30 juni 2023

Investeringen met een economisch nut
De investeringen zijn in de eerste zes maanden van het jaar toegenomen. Dit heeft voornamelijk te maken met investeringen die gedurende het jaar zijn gedaan in de nieuwe voertuigen voor de groene BOA's. Voorheen werden de auto's geleased, maar deze zijn nu aangeschaft (was bedrijfseconomisch gezien de specifieke eisen gunstiger). Ook zijn er dit jaar investeringen in het nieuwe VTH-zaaksysteem gedaan om het systeem optimaler te laten functioneren en beter voorbereid te laten zijn op inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Vorderingen op openbare lichamen
De vorderingen op openbare lichamen zijn de vorderingen op de deelnemers van de RUD Utrecht. De hoogte van de vorderingen hangt samen met de nog niet betaalde (voorschot) bijdragen van de deelnemers. Het huidig openstaand bedrag van € 144.000 is aanzienlijk lager dan de stand per 30 juni 2022. Facturen voor de voorschotten voor het derde kwartaal zijn eerder verstuurd dan in 2022 en daarom al vaker betaald.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist
De uitzettingen in 's Rijks schatkist zijn gestegen ten opzichte van december 2022. De voornaamste oorzaak hiervan is dat we ten opzichte van 31 december 2022 en 30 juni 2022 een flinke afname zien in de vlottende activa 'Vorderingen op openbare lichamen'. Facturen voor de voorschotten van de bijdrage voor het derde kwartaal zijn eerder verstuurd dan in 2022 en veelal reeds voldaan.

Banksaldi
De banksaldi betreft het saldo op de lopende bankrekening van het RUD. De bankrekening wordt dagelijks afgeroomd naar € 250.000.

Eigen vermogen
In maart is het resultaat van de Jaarrekening 2022 verwerkt in de administratie en dit heeft ervoor gezorgd dat de hoogte van de Algemene Reserve is gedaald met € 210.000.

In 2023 maakt de RUD Utrecht extra kosten in verband met de komst van de Omgevingswet en andere noodzakelijke doorontwikkelingen van de organisatie. Ter dekking van deze kosten zullen de volgende bestemmingsreserves worden onttrokken (totaal € 210.000, per 30 juni € 106.000):

1. Onttrekking van de bestemmingsreserve voor de Omgevingswet ter dekking van de kosten die ontstaan in 2022 om de RUD Utrecht voor te bereiden op de Omgevingswet (€ 65.000). Het restant zal naar verwachting in het eerste kwartaal 2024 worden ingezet;
2. Onttrekking van de bestemmingsreserve voor de Doorontwikkeling RUD Utrecht ter dekking van de kosten ontstaan in 2023 voortvloeiend uit het traject "Samen op weg", van inrichting naar MBA, de RGT-app en de Energietransitie (€ 113.000);
3. Onttrekking aan de bestemmingsreserve voor het VTH-zaaksysteem ten behoeve van de extra kosten die ontstaan voor de doorontwikkeling van dit systeem (€ 32.000);

Dit jaar is de verwachting dat we met een positief resultaat (€ 7.000) zullen afsluiten.

De mutaties in het eigen vermogen kunnen als volgt worden samengevat:

	Algemene reserve	Bestemmings-reserves	Gerealiseerd resultaat	Totaal
Stand per 1 januari 2023	**€ 769.000**	**€ 712.000**	**€ -**	**€ 1.481.000**
Mutaties				
- Verwerking resultaat 2022	€ -210.000	€ -	€ -210.000	
- Resultaat per 30 juni 2023	€ -	€ -	€ 25.000	
Saldo	**€ -210.000**	**€ -**	**€ -185.000**	**€ -185.000**
Stand per 30 juni 2023	**€ 559.000**	**€ 712.000**	**€ 25.000**	**€ 1.296.000**

Overige schulden
De overige schulden betreffen volledig het crediteuren saldo. De stijging ten opzichte van jaareinde 2022 heeft te maken met het feit dat op 30 juni 2023 er nog betalingen onderweg waren wat per jaareinde 2022 niet het geval was (omzetbelasting en crediteuren).

Vooruit ontvangen van deelnemers/te verrekenen met deelnemers
Het saldo betreft de vooruit gefactureerde bijdragen van het derde kwartaal. Deze post hangt samen met de vorderingen op openbare lichamen en de uitzettingen in ’s Rijks schatkist. Facturen voor de voorschotten van bijdragen derde kwartaal zijn eerder verstuurd dan in 2022 en al betaald, daarom is de post hoger dan in juni 2022.

Nog te betalen bedragen
De nog te betalen bedragen omvatten enerzijds de nog af te dragen loon- en omzetbelasting, pensioenpremies, en de opgenomen schuld voor verlofdagen. Deze post is hoger dan per 30 juni 2022. Dit is vooral een gevolg van de inflatie, waardoor kosten hoger zijn dan in voorgaande jaren.

4.3 Overzicht van baten en lasten per 30 juni 2023 (programma niveau)

		Realisatie t/m 30 juni 2023				Begroting t/m 30 juni 2023		
Programma's		Baten	Lasten	Saldo		Baten	Lasten	Saldo
1 **Handhaving**		**3.489.000**	**3.548.000**	**-59.000**		**3.199.000**	**3.232.000**	**-33.000**
Directe *variabele* kosten handhaving		2.830.000	2.885.000	-55.000		2.603.000	2.637.000	-34.000
Directe *vaste* kosten handhaving		659.000	663.000	-4.000		596.000	595.000	1.000
2 **Vergunningverlening**		**3.876.000**	**3.769.000**	**107.000**		**3.151.000**	**3.114.000**	**37.000**
Directe *variabele* kosten vergunningverlening		3.191.000	3.256.000	-65.000		2.692.000	2.654.000	38.000
Directe *vaste* kosten vergunningverlening		685.000	513.000	172.000		459.000	460.000	-1.000
3 **Bedrijfsvoering**		**2.161.000**	**2.290.000**	**-129.000**		**2.071.000**	**2.071.000**	**-**
Totaal programma's		**9.526.000**	**9.607.000**	**-81.000**		**8.421.000**	**8.417.000**	**4.000**
Loon- en prijscompensatie		-	-	-		25.000	25.000	-
Onvoorzien		-	-	-		113.000	113.000	-
Totaal saldo van de baten en lasten		**9.526.000**	**9.607.000**	**-81.000**		**8.560.000**	**8.556.000**	**4.000**
Toevoeging/onttrekking aan reserves:								
Omgevingswet		33.000	-	33.000		-	-	-
VTH zaaksysteem		16.000	-	16.000		-	-	-
Doorontwikkeling RUD Utrecht		57.000	-	57.000		-	-	-
Gerealiseerd resultaat		**9.632.000**	**9.607.000**	**25.000**		**8.560.000**	**8.556.000**	**4.000**

	Prognose t/m 31 december 2023			Begroting t/m 31 december 2023		
Programma's	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1 **Handhaving**	**7.646.000**	**7.787.000**	**-141.000**	**6.396.000**	**6.465.000**	**-69.000**
Directe *variabele* kosten handhaving	6.179.000	6.207.000	-28.000	5.205.000	5.274.000	-69.000
Directe *vaste* kosten handhaving	1.467.000	1.580.000	-113.000	1.191.000	1.191.000	-
2 **Vergunningverlening**	**8.067.000**	**7.787.000**	**280.000**	**6.304.000**	**6.227.000**	**77.000**
Directe *variabele* kosten vergunningverlening	6.609.000	6.566.000	43.000	5.384.000	5.307.000	77.000
Directe *vaste* kosten vergunningverlening	1.458.000	1.221.000	237.000	920.000	920.000	-
3 **Bedrijfsvoering**	**4.772.000**	**5.114.000**	**-342.000**	**4.142.000**	**4.142.000**	**-**
Totaal programma's	**20.486.000**	**20.689.000**	**-203.000**	**16.842.000**	**16.834.000**	**8.000**
Loon- en prijscompensatie	-	-	-	50.000	50.000	-
Onvoorzien	-	-	-	225.000	225.000	-
Totaal saldo van de baten en lasten	**20.486.000**	**20.689.000**	**-203.000**	**17.117.000**	**17.109.000**	**8.000**
Toevoeging/onttrekking aan reserves:						
Omgevingswet	65.000	-	65.000	-	-	-
VTH zaaksysteem	32.000	-	32.000	-	-	-
Doorontwikkeling RUD Utrecht	113.000	-	113.000	-	-	-
Geprognotiseerd resultaat	**20.696.000**	**20.689.000**	**7.000**	**17.117.000**	**17.109.000**	**8.000**

4.4 Toelichting op het overzicht van baten en lasten (programma niveau)

Algemeen
Vanaf de invoering van outputfinanciering zijn de opbrengsten deels variabel, deels vast. De vaste bijdrage (ter dekking van de directe vaste kosten in de programma's Handhaving, Vergunningverlening en het gehele programma Bedrijfsvoering) zijn voor zes maanden opgenomen (1/2e van het jaarbedrag). De opbrengsten zoals opgenomen onder de programma's Handhaving en Vergunningverlening op de regels "directe variabele kosten" (baten) zijn opgenomen op basis van de werkelijke productie van de eerste zes maanden.

Op totaalniveau is voor het gehele jaar de prognose dat een positief resultaat van € 7.000 zal worden gerealiseerd.

Bedrijfsvoering
Voor Bedrijfsvoering (en de vaste bijdrage) zou moeten worden gekeken naar het totaal van:

	Realisatie t/m 30 juni 2023			Begroting t/m 30 juni 2023		
Programma's (kosten gedekt uit vaste bijdrage)	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Directe *vaste* kosten handhaving	659.000	663.000	-4.000	596.000	595.000	1.000
Directe *vaste* kosten vergunningverlening	685.000	513.000	172.000	459.000	460.000	-1.000
Bedrijfsvoering	2.161.000	2.290.000	-129.000	2.071.000	2.071.000	-
Totaal vaste bijdrage	**3.505.000**	**3.466.000**	**39.000**	**3.126.000**	**3.126.000**	**-**

	Prognose t/m 31 december 2023			Begroting t/m 31 december 2023		
Programma's (kosten gedekt uit vaste bijdrage)	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Directe *vaste* kosten handhaving	1.467.000	1.580.000	-113.000	1.191.000	1.191.000	-
Directe *vaste* kosten vergunningverlening	1.458.000	1.221.000	237.000	920.000	920.000	-
Bedrijfsvoering	4.772.000	5.114.000	-342.000	4.142.000	4.142.000	-
Totaal vaste bijdrage	**7.697.000**	**7.915.000**	**-218.000**	**6.253.000**	**6.253.000**	**-**

De RUD maakt in 2023 eenmalig extra kosten op een aantal posten. Zo maakt de RUD kosten in verband met de komst van de Omgevingswet, is er het resterende werk aan het traject Samen op Weg, de Energietransitie, van Inrichting naar MBA en zijn er de activiteiten omtrent de RGT-app. Er zijn extra door te belasten materiële kosten, extra overige materiële kosten en personeelslasten m.b.t. het Interbestuurlijk Programma. De lasten vallen hierdoor € 1.662.000 hoger uit dan begroot. Voor vrijwel al deze extra lasten is er echter dekking. Per saldo blijft er dan een beperkt negatief saldo van € 8.000 over. Voor het overzicht hiervan zie onderstaande uiteenzetting:

Resultaat Bedrijfsvoering		**-218.000**
Uitgaven die gedekt worden uit bestemmingsreserves:		
1. Omgevingswet		**65.000**
2. VTH Zaaksysteem		**32.000**
3. Doorontwikkeling RUD Utrecht		**113.000**
a. Samen op weg		40.000
b. Energie		18.000
c. van inrichting naar MBA		40.000
d. RGT		15.000
Resultaat Bedrijfsvoering		**-8.000**

Handhaving

		Realisatie t/m 30 juni 2023				Begroting t/m 30 juni 2023		
Programma handhaving		Baten	Lasten	Saldo		Baten	Lasten	Saldo
Directe *variabele* kosten handhaving		2.830.000	2.885.000	-55.000		2.603.000	2.637.000	-34.000
Totaal variabele bijdrage		**2.830.000**	**2.885.000**	**-55.000**		**2.603.000**	**2.637.000**	**-34.000**

		Prognose t/m 31 december 2023				Begroting t/m 31 december 2023		
Programma handhaving		Baten	Lasten	Saldo		Baten	Lasten	Saldo
Directe *variabele* kosten handhaving		6.179.000	6.207.000	-28.000		5.205.000	5.274.000	-69.000
Totaal variabele bijdrage		**6.179.000**	**6.207.000**	**-28.000**		**5.205.000**	**5.274.000**	**-69.000**

Voor het programma Handhaving verwachten we dat voor 2023 de opbrengsten iets lager zullen zijn dan de lasten. Dit resultaat is negatiever dan bij Vergunningverlening; in verhouding tot het tarief zijn Handhavers iets duurder dan Vergunningverleners. We verwachten dat het verlies beperkt zal blijven tot € -28.000, al zijn er nog wel onzekerheden. Zo is er een grote krapte op de arbeidsmarkt en is het lastig om voldoende gekwalificeerd personeel te vinden. Omdat er momenteel een achterstand op de productie is op project SPUK THE, loopt de realisatie wat verder achter dan het uiteindelijk geprognotiseerde resultaat.

Vergunningverlening

		Realisatie t/m 30 juni 2023				Begroting t/m 30 juni 2023		
Programma vergunningverlening		Baten	Lasten	Saldo		Baten	Lasten	Saldo
Directe *variabele* kosten vergunningverlening		3.191.000	3.256.000	-65.000		2.692.000	2.654.000	38.000
Totaal variabele bijdrage		**3.191.000**	**3.256.000**	**-65.000**		**2.692.000**	**2.654.000**	**38.000**

		Prognose t/m 31 december 2023				Begroting t/m 31 december 2023		
Programma vergunningverlening		Baten	Lasten	Saldo		Baten	Lasten	Saldo
Directe *variabele* kosten vergunningverlening		6.609.000	6.566.000	43.000		5.384.000	5.307.000	77.000
Totaal variabele bijdrage		**6.609.000**	**6.566.000**	**43.000**		**5.384.000**	**5.307.000**	**77.000**

Voor het programma Vergunningverlening verwachten we dat voor 2023 de opbrengsten iets hoger zullen zijn dan de lasten. We verwachten een positief saldo van € 43.000, al zijn er nog wel onzekerheden. Zo is er een grote krapte op de arbeidsmarkt en is het lastig om voldoende gekwalificeerd personeel te vinden. Omdat er momenteel een kleine achterstand op voornamelijk de productie bij aanvullende opdrachten en projecten is, lopen de baten iets achter op de kosten.

4.5 Overzicht van baten en lasten per 30 juni 2023 (kosten niveau)

	Realisatie t/m 30 juni 2023	Begroting t/m 30 juni 2023	Prognose t/m 31 december 2023	Begroting t/m 31 december 2023	3e begrotingswijziging 2023	Begroting 2023 na wijziging
Lasten						
Personeel	6.365.000	7.070.000	13.224.000	14.139.000	-915.000	13.224.000
Personeel van derden	1.766.000	-	3.895.000	-	3.895.000	3.895.000
Kapitaallasten	93.000	168.000	336.000	336.000	-	336.000
Huisvestingskosten en ICT	823.000	847.000	1.763.000	1.693.000	70.000	1.763.000
Overige materieel budget	365.000	258.000	773.000	515.000	258.000	773.000
Ontwikkelkosten	195.000	75.000	698.000	150.000	548.000	698.000
Onvoorzien	-	113.000	-	225.000	-225.000	-
Stelpost loon- en prijscompensatie	-	25.000	-	50.000	-50.000	-
Totaal lasten	**9.607.000**	**8.556.000**	**20.689.000**	**17.109.000**	**3.581.000**	**20.689.000**
Baten						
Vaste bijdrage deelnemers	3.264.000	3.264.000	6.528.000	6.528.000	-	6.528.000
Variabele bijdrage deelnemers	5.348.000	5.267.000	10.533.000	10.533.000	-	10.533.000
Aanvullende opdrachten	739.000	-	2.820.000	-	2.820.000	2.820.000
Aanvullende materiele middelen	149.000	29.000	505.000	57.000	448.000	505.000
Financiële baten & lasten	26.000	-	100.000	-	100.000	100.000
Totaal baten	**9.526.000**	**8.560.000**	**20.486.000**	**17.117.000**	**3.368.000**	**20.486.000**
Toevoeging/onttrekking aan reserves:				-		
Omgevingswet	33.000	-	65.000	-	65.000	65.000
VTH zaaksysteem	16.000	-	32.000	-	32.000	32.000
Doorontwikkeling RUD Utrecht	57.000	-	113.000	-	113.000	113.000
Gerealiseerde resultaat	**25.000**	**4.000**	**7.000**	**8.000**	**-1.000**	**7.000**

4.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten (kosten niveau)

Gerealiseerd resultaat
Per 30 juni 2023 heeft de RUD Utrecht een positief resultaat gerealiseerd van € 25.000. De opbrengsten lopen voor (voorsprong op DVO-productie en aanvullend werk wordt initieel niet begroot). Hierdoor lopen de hiermee gemoeide lasten ook voor, maar minder dan de opbrengsten.

Geprognotiseerd resultaat
De huidige verwachting is dat we het jaar 2023 gaan afsluiten met een positief resultaat van € 7.000. De inflatie over 2023 valt hoger uit dan waar bij het doorrekenen van indexaties in de begroting rekening mee is gehouden. Om de koopkracht van de medewerkers op peil te houden is de CAO in 2023 opnieuw aangepast. Ook is er extra inhuur voor Bedrijfsvoering. De personeelslasten zullen hierdoor met € 160.000 stijgen. Nu besloten is dat de Omgevingswet daadwerkelijk op 1 januari 2024 in werking zal treden, zullen hiervoor zoals reeds eerder aangegeven aanvullende kosten moeten worden gemaakt. Wij gaan hierbij uit van € 384.000 aan aanvullende kosten, hiervan zal € 65.000 middels de bestemmingsreserve Omgevingswet worden gedekt. Om het restant van de extra lasten voor de Omgevingswet te dekken is een voorstel aan de deelnemers gedaan om aanvullende middelen ter beschikking te stellen middels een projectfactuur. Dit voorstel is positief ontvangen en derhalve zijn de middelen toegekend middels een besluit van het Algemeen Bestuur. Voor de hogere indexaties zal worden voorgesteld de post Onvoorzien en de Stelpost loon -en prijscompensatie in te zetten. Dit zal echter niet genoeg zijn om de volledige extra lasten te dekken, waardoor een deel door beperkingen van de uitgaven zal moeten worden gecompenseerd.

De verwachting is een klein positief resultaat per jaareinde. In de cijfers is al rekening gehouden met het waarschijnlijk niet volledig realiseren van de SPUK THE. Bij de SPUK THE wordt er vanuit de verordening verplicht om nieuwe medewerkers voor deze activiteiten aan te trekken en dit is de RUD Utrecht pas recent gelukt. Door krapte op de arbeidsmarkt en vertrekkende medewerkers is er geen volledige bezetting geweest in het eerste halfjaar en daarom is de huidige verwachting dat 65% van de geraamde activiteiten gerealiseerd gaan worden. Ook de activiteiten m.b.t. de toegekende middelen vanuit het IBP (Interbestuurlijk Programma) zullen naar verwachting niet volledig worden uitgevoerd. Gezien de vragen die hieromtrent op dit moment bij het ministerie en ODNL uitstaan heeft hier nog geen correctie in de verwachting plaatsgevonden.

Individuele posten overzicht baten en lasten

Personeel en Personeel van Derden
Deze posten vallen gezamenlijk € 2.980.000 hoger uit dan begroot. Dit is het gevolg van:
- Extra aanvullende opdrachten (€ 2.820.000), waarvoor aanvullend moet worden ingehuurd;
- Extra lasten vanwege wijziging van de CAO en extra inhuur Bedrijfsvoering (€ 160.000) in het kader van de overgang naar de Omgevingswet per 1 januari 2024.

Huisvestingskosten en ICT
De Huisvestingskosten en ICT zijn met € 70.000 toegenomen ten opzichte van de begroting. De provincie Utrecht heeft onlangs de energielasten die door worden belast aan de RUD geïndexeerd. Daarnaast zijn ook de kosten voor werkplekbeheer uitgevoerd door de gemeente Houten aanzienlijk verhoogd (ruim 17,5%). Hierdoor is besloten op een aantal andere ICT -en IV-gerelateerde kosten te bezuinigen. Dit betreft vooral eenmalige bezuinigingen die niet structureel kunnen worden doorgevoerd.

Denk hierbij bijvoorbeeld aan het niet vervangen van een deel van de workstations, waardoor medewerkers met juist oude of nieuwe apparatuur niet meer van alle werkplekken gebruik kunnen maken. Daarnaast bijvoorbeeld ook het later van start gaan met projecten, zodat een deel van de kosten pas in 2024 vallen.

Overig Materieel Budget / Aanvullende materiele middelen
Overig Materieel Budget valt hoger uit dan begroot (€ 258.000). Hiervan wordt € 204.000 gedekt vanuit doorbelastingen van deze kosten (aanvullende materiele middelen). Ook hier is er een overschrijding van de kosten door hogere indexatie op lasten zoals juridische ondersteuning en bedrijfskleding dan was begroot. Daarnaast zijn er verzekeringen op de dit jaar aangeschafte auto's afgesloten.

Verder vallen de aanvullende materiele middelen nog € 244.000 hoger uit. Door (opnieuw) uitstel van de Omgevingswet zijn er extra lasten gemoeid met het voorbereiden van de medewerkers op de inwerkingtreding van de wet en met het inhuren van vervangend personeel. Het gaat om € 384.000, waarvan € 140.000 uiteindelijk zal worden gedekt uit de bestemmingsreserve Omgevingswet. Hiervan zal € 65.000 in 2023 benodigd zijn. Voor de overige benodigde € 244.000 is onlangs in het Algemeen Bestuur ingestemd dat deze middelen middels een projectfactuur bij de opdrachtgevers in rekening gebracht worden.

Ontwikkelkosten

- Hogere lasten m.b.t. voorbereiding op inwerkingtreding van de Omgevingswet conform het projectplan (€ 384.000)
- Hogere lasten voor trajecten voortvloeiend uit "Samen op weg" (€ 55.000)
- Hogere lasten voor trajecten voortvloeiend uit de Energietransitie (€ 64.000)
- Hogere lasten voor trajecten voortvloeiend uit de RGT-app (€ 20.000)
- Hogere lasten voor van Inrichting naar MBA (€ 25.000)

Stelpost loon-en prijscompensatie
Stelpost loon- en prijscompensatie (€ 50.000) wordt ingezet ter dekking van de indexeringen, waarna een deel van het restant van bijna €275.000 door de post Onvoorzien (€ 225.000) wordt opgevangen.

Onvoorzien
Onvoorzien wordt volledig ingezet (€ 225.000) ter dekking van de indexeringen die de stelpost met bijna € 275.000 overschrijden.

Aanvullende opdrachten
Ten opzichte van de oorspronkelijke begroting is er € 2.820.000 aan aanvullend werk bijgekomen (aanvullend werk wordt initieel nooit begroot).

Financiële baten en lasten
In de vorm van rente over de middelen die uitstaan bij het ministerie van Financiën zijn er geprognotiseerde renteopbrengsten van € 100.000 voor 2023. Sinds eind 2022 wordt er weer rente vergoed over tegoeden. Deze waren initieel niet begroot, omdat in 2021 (bij het opstellen van de begroting) de verwachting was dat er nog geen rente zou worden uitgekeerd.

Bestemmingsreserves
De bestemmingsreserve Omgevingswet wordt met € 65.000 onttrokken om een deel van de extra lasten voor het voorbereiden van medewerkers op inwerkingtreding van de Omgevingswet te dekken. Omdat eind 2023 waarschijnlijk nog niet al het werk verricht is en er middelen beschikbaar dienen te zijn voor voorbereiding/ wegwijs worden met de Omgevingswet begin 2024, wordt nog niet de volledige bestemmingsreserve aangewend. In het eerste kwartaal van 2024 verwachten we het restant van de middelen aan te wenden. De bestemmingsreserve Doorontwikkeling RUD Utrecht wordt met € 113.000 onttrokken, om zo de extra lasten voor de energietransitie, Samen op Weg, de RGT-app en het project van Inrichting naar MBA op te vangen. Beide bestemmingsreserves worden onttrokken voor het doel waarvoor ze gevormd zijn. Van de bestemmingsreserve VTH-zaaksysteem onttrekken we ten slotte het restant ten behoeve van het aanpassen van Powerbrowser naar de Omgevingswet.

Deze aanvullende opdrachten zijn afgesloten:

Opdrachtgever / omschrijving opdracht	BERAP
Amersfoort: Vetgasfabriek en Ecologische advisering	112.460
Baarn: diverse opdrachten < € 25.000	6.607
Bunschoten: diverse opdrachten < € 25.000	7.581
Eemnes: diverse opdrachten < € 25.000	2.925
Houten: Advisering Windpark I en II, milieubeleid omgevingswet en diverse opdachten < € 25.000	153.258
Leusden: Ecologisch advisering en diverse opdrachten < € 25.000	67.042
Lopik: diverse opdrachten < € 25.000	15.098
Nieuwegein: diverse opdrachten < € 25.000	6.904
Soest: diverse opdrachten < € 25.000	42.281
Utrecht: Bodemdeskundige en diverse opdrachten < € 25.000	111.959
Woudenberg: diverse opdrachten < € 25.000	5.212
Provincie Utrecht: materiele middelen, bodem en verschillende Spoedlocaties, aanvullend VTH opdracht over water-, milieu- en houtopstanden, diffuus lood en Veehouderij	1.545.186
TOTAAL opdrachtgevers	**2.076.513**
Derden: subsidie Energie en IBP, en samenwerkingsovereenkomst ODRU, inzet bodemdeskundige	1.190.956
TOTAAL aanvullende opdrachten	**3.267.469**

De Aanvullende Opdrachten betreffen verschillende werkzaamheden:

- Reguliere werkzaamheden die bovenop afgesloten DVO afspraken uitgevoerd zullen worden;
- Complexe dossiers die door de complexiteit niet meer binnen de DVO afspraken (kentallen, totaal aantal uren) kunnen worden opgevangen;
- Projecten zoals advisering en actualisaties van bedrijvenbestanden;
- Gesubsidieerde projecten (SPUK THE en Interbestuurlijk Programma);
- Overige zaken zoals de detachering van medewerkers; en
- Let op: de aanvullende projectfactuur i.v.m. de extra kosten Omgevingswet zijn op deelnemersniveau in bovenstaand overzicht verwerkt

Extra opdrachten gaan vrijwel altijd direct gepaard met extra kosten, met name voor inhuur.

5. Voorgestelde derde begrotingswijziging 2023

	Begroting t/m 31 december 2023			3e begrotingswijziging 2023			Begroting 2023 na wijziging		
Programma's	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1 **Handhaving**	**6.396.000**	**6.465.000**	**-69.000**	**1.250.000**	**1.322.000**	**-72.000**	**7.646.000**	**7.787.000**	**-141.000**
Directe *variabele* kosten handhaving	5.205.000	5.274.000	-69.000	974.000	933.000	41.000	6.179.000	6.207.000	-28.000
Directe *vaste* kosten handhaving	1.191.000	1.191.000	-	276.000	389.000	-113.000	1.467.000	1.580.000	-113.000
2 **Vergunningverlening**	**6.304.000**	**6.227.000**	**77.000**	**1.763.000**	**1.560.000**	**203.000**	**8.067.000**	**7.787.000**	**280.000**
Directe *variabele* kosten vergunningverlening	5.384.000	5.307.000	77.000	1.225.000	1.259.000	-34.000	6.609.000	6.566.000	43.000
Directe *vaste* kosten vergunningverlening	920.000	920.000	-	538.000	301.000	237.000	1.458.000	1.221.000	237.000
3 **Bedrijfsvoering**	**4.142.000**	**4.142.000**	**-**	**630.000**	**972.000**	**-342.000**	**4.772.000**	**5.114.000**	**-342.000**
Totaal programma's	**16.842.000**	**16.834.000**	**8.000**	**3.643.000**	**3.854.000**	**-211.000**	**20.486.000**	**20.689.000**	**-203.000**
Loon- en prijscompensatie	50.000	50.000	-	-50.000	-50.000	-	-	-	-
Onvoorzien	225.000	225.000	-	-225.000	-225.000	-	-	-	-
Totaal lasten	**17.117.000**	**17.109.000**	**8.000**	**3.368.000**	**3.579.000**	**-211.000**	**20.486.000**	**20.689.000**	**-203.000**
Toevoeging/onttrekking aan reserves:									
Omgevingswet	-	-	-	65.000	-	65.000	65.000	-	65.000
VTH zaaksysteem	-	-	-	32.000	-	32.000	32.000	-	32.000
Doorontwikkeling RUD Utrecht	-	-	-	113.000	-	113.000	113.000	-	113.000
Geprognotliseerd resultaat	**17.117.000**	**17.109.000**	**8.000**	**3.578.000**	**3.579.000**	**-1.000**	**20.696.000**	**20.689.000**	**7.000**

Aan de hand van deze Bestuursrapportage willen wij een tweede begrotingswijziging voor 2023 voorstellen. Deze begrotingswijziging bouwt voort op de tweede begrotingswijziging, die op 31 maart 2023 door het Algemeen Bestuur is goedgekeurd.

De baten over 2023 vallen € 3.368.000 hoger uit. Dit komt met name door:
- Extra afgesloten aanvullende opdrachten;
- Extra aanvullende middelen ter dekking van hogere lasten voor het voorbereiden op de Omgevingswet

De lasten vallen in totaal € 3.579.000 hoger uit. Dit komt met name door:
1. Meer ingehuurd personeel om extra aanvullend/DVO-werk uit te voeren;
2. Hogere werkgeverslasten m.b.t. nieuwe CAO;
3. Hogere Ontwikkelkosten m.b.t. voorbereiding op inwerkingtreding van de Omgevingswet conform het projectplan;
4. Hogere Ontwikkelkosten voortvloeiend uit Samen op weg;
5. Hogere Ontwikkelkosten in verband met het omzetten van inrichting naar milieubelastende activiteit (MBA);
6. Hogere Ontwikkelkosten m.b.t. de Energietransitie; en
7. Hogere Ontwikkelkosten m.b.t. de RGT-app

Loon- en prijscompensatie
Looncompensatie wordt in 2023 ingezet ter dekking van de indexeringen op de materiële middelen. De ingeschatte stijging zat reeds in de begroting.

Onvoorzien
Het voorstel is om Onvoorzien in 2023 te zetten ter dekking van de indexeringen op de materiële middelen die de post Loon- en prijscompensatie met bijna € 275.000 overschrijden.

Bestemmingsreserves
1. Onttrekking van de bestemmingsreserve voor de Omgevingswet ter dekking van de kosten die ontstaan in 2023 om de RUD Utrecht voor te bereiden op de Omgevingswet (€ 65.000);
2. Onttrekking van de bestemmingsreserve VTH-zaaksysteem ter dekking van het restant van activiteiten voor aanpassing van het VTH-zaaksysteem naar de Omgevingswet (€ 32.000); en
3. Onttrekking van de bestemmingsreserve voor de Doorontwikkeling RUD Utrecht ter dekking van de kosten ontstaan in 2023 voortvloeiend uit het traject "Samen op weg", van inrichting naar MBA, de Energietransitie en de RGT-app (€ 113.000).

Bijlage 1 Meerjarig financieel perspectief

Ter kennisname presenteren wij hierbij het meerjarig financieel perspectief voor 2023 – 2027.

ACTIVA	31 december 2023	31 december 2024	31 december 2025	31 december 2026	31 december 2027
Vaste activa					
- Investeringen met een economisch nut	€ 584.000	€ 497.000	€ 497.000	€ 497.000	€ 497.000
Materiële vaste activa	*€ 584.000*	*€ 497.000*	*€ 497.000*	*€ 497.000*	*€ 497.000*
Totaal vaste activa	**€ 584.000**	**€ 497.000**	**€ 497.000**	**€ 497.000**	**€ 497.000**
Vlottende activa					
- Vorderingen op openbare lichamen	€ 673.000	€ 677.000	€ 677.000	€ 677.000	€ 677.000
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	€ 5.442.000	€ 2.529.000	€ 2.536.000	€ 2.542.000	€ 2.550.000
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	*€ 6.115.000*	*€ 3.206.000*	*€ 3.213.000*	*€ 3.219.000*	*€ 3.227.000*
Overlopende activa	*€ 190.000*	*€ 277.000*	*€ 277.000*	*€ 277.000*	*€ 277.000*
- Banksaldi	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000
Liquide middelen	*€ 250.000*	*€ 250.000*	*€ 250.000*	*€ 250.000*	*€ 250.000*
Totaal vlottende activa	**€ 6.555.000**	**€ 3.733.000**	**€ 3.740.000**	**€ 3.746.000**	**€ 3.754.000**
Totaal activa	**€ 7.139.000**	**€ 4.230.000**	**€ 4.237.000**	**€ 4.243.000**	**€ 4.251.000**

PASSIVA	31 december 2023	31 december 2024	31 december 2025	31 december 2026	31 december 2027
Vaste passiva					
- Algemene reserve	€ 559.000	€ 566.000	€ 573.000	€ 580.000	€ 586.000
- Bestemmingsreserves	€ 502.000	€ 387.000	€ 387.000	€ 387.000	€ 387.000
- Gerealiseerd resultaat	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 6.000	€ 8.000
Eigen vermogen	*€ 1.068.000*	*€ 960.000*	*€ 967.000*	*€ 973.000*	*€ 981.000*
- Gerealiseerd resultaat	€ 514.000				
Eigen vermogen	*€ 514.000*	*€ -*	*€ -*	*€ -*	*€ -*
Totaal vaste passiva	**€ 1.582.000**	**€ 960.000**	**€ 967.000**	**€ 973.000**	**€ 981.000**
Vlottende passiva					
- Overige schulden	€ 276.000	€ 376.000	€ 376.000	€ 376.000	€ 376.000
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	*€ 276.000*	*€ 376.000*	*€ 376.000*	*€ 376.000*	*€ 376.000*
Overlopende passiva	*€ 5.280.000*	*€ 2.894.000*	*€ 2.894.000*	*€ 2.894.000*	*€ 2.894.000*
Totaal vlottende passiva	**€ 5.556.000**	**€ 3.270.000**	**€ 3.270.000**	**€ 3.270.000**	**€ 3.270.000**
Totaal passiva	**€ 7.138.000**	**€ 4.230.000**	**€ 4.237.000**	**€ 4.243.000**	**€ 4.251.000**

	Begroting 2023 na wijziging			Begroting 2023 (na 2e BW)			Begroting 2024		
Programma's	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1 **Handhaving**	**7.646.000**	**7.787.000**	**-141.000**	**6.396.000**	**6.465.000**	**-69.000**	**7.316.000**	**7.262.000**	**54.000**
Directe *variabele* kosten handhaving	6.179.000	6.207.000	-28.000	5.205.000	5.274.000	-69.000	6.159.000	6.105.000	54.000
Directe *vaste* kosten handhaving	1.467.000	1.580.000	-113.000	1.191.000	1.191.000	-	1.157.000	1.157.000	-
2 **Vergunningverlening**	**8.067.000**	**7.787.000**	**280.000**	**6.304.000**	**6.227.000**	**77.000**	**6.482.000**	**6.529.000**	**-47.000**
Directe *variabele* kosten vergunningverlening	6.609.000	6.566.000	43.000	5.384.000	5.307.000	77.000	5.442.000	5.489.000	-47.000
Directe *vaste* kosten vergunningverlening	1.458.000	1.221.000	237.000	920.000	920.000	-	1.040.000	1.040.000	-
3 **Bedrijfsvoering**	**4.772.000**	**5.114.000**	**-342.000**	**4.142.000**	**4.142.000**	**-**	**4.649.000**	**4.499.000**	**150.000**
Totaal programma's	**20.485.000**	**20.688.000**	**-203.000**	**16.842.000**	**16.834.000**	**8.000**	**18.447.000**	**18.290.000**	**157.000**
Loon- en prijscompensatie	-	-	-	50.000	50.000	-	240.000	240.000	-
Onvoorzien	-	-	-	225.000	225.000	-	325.000	325.000	-
Totaal saldo van de baten en lasten	**20.485.000**	**20.688.000**	**-203.000**	**17.117.000**	**17.109.000**	**8.000**	**19.012.000**	**18.855.000**	**157.000**
Toevoeging/onttrekking aan reserves:									
- Omgevingswet	65.000	-	65.000	-	-	-	-	-	-
- VTH zaaksysteem	32.000	-	32.000	-	-	-	-	-	-
- Doorontwikkeling RUD Utrecht	113.000	-	113.000	-	-	-	-	150.000	-150.000
Gerealiseerde resultaat	**20.695.000**	**20.688.000**	**7.000**	**17.117.000**	**17.109.000**	**8.000**	**19.012.000**	**19.005.000**	**7.000**

	Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
Programma's	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1 **Handhaving**	**7.404.000**	**7.349.000**	**56.000**	**7.493.000**	**7.437.000**	**57.000**	**7.583.000**	**7.525.000**	**59.000**
Directe *variabele* kosten handhaving	6.233.000	6.178.000	56.000	6.308.000	6.252.000	57.000	6.384.000	6.326.000	59.000
Directe *vaste* kosten handhaving	1.171.000	1.171.000	-	1.185.000	1.185.000	-	1.199.000	1.199.000	-
2 **Vergunningverlening**	**6.559.000**	**6.608.000**	**-49.000**	**6.639.000**	**6.690.000**	**-51.000**	**6.718.000**	**6.769.000**	**-51.000**
Directe *variabele* kosten vergunningverlening	5.507.000	5.556.000	-49.000	5.573.000	5.624.000	-51.000	5.640.000	5.691.000	-51.000
Directe *vaste* kosten vergunningverlening	1.052.000	1.052.000	-	1.066.000	1.066.000	-	1.078.000	1.078.000	-
3 **Bedrijfsvoering**	**4.705.000**	**4.705.000**	**-**	**4.761.000**	**4.761.000**	**-**	**4.818.000**	**4.818.000**	**-**
Totaal programma's	**18.668.000**	**18.662.000**	**7.000**	**18.893.000**	**18.888.000**	**6.000**	**19.119.000**	**19.112.000**	**8.000**
Loon- en prijscompensatie	243.000	243.000	-	246.000	246.000	-	249.000	249.000	-
Onvoorzien	325.000	325.000	-	325.000	325.000	-	325.000	325.000	-
Totaal saldo van de baten en lasten	**19.236.000**	**19.230.000**	**7.000**	**19.464.000**	**19.459.000**	**6.000**	**19.693.000**	**19.686.000**	**8.000**
Toevoeging/onttrekking aan reserves:									
- Omgevingswet	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- VTH zaaksysteem	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Doorontwikkeling RUD Utrecht	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gerealiseerde resultaat	**19.236.000**	**19.230.000**	**7.000**	**19.464.000**	**19.459.000**	**6.000**	**19.693.000**	**19.686.000**	**8.000**

Bijlage 2 Bijdrage per deelnemer

De in de tabel hier onder opgenomen bijdrage per deelnemer is gebaseerd op de eerder in het Algemeen Bestuur vastgestelde tweede begrotingswijziging. De derde begrotingswijziging heeft geen effect op de bijdrage.

	Programmabegroting 2023 (na 2e begrotingswijziging)		
Opdrachtgever	**Uren**	**Variabele bijdrage (incl regionale en provinciale taken)***	**Vaste bijdrage**
Amersfoort	18.362	€ 1.292.000	€ 798.000
Baarn	4.075	€ 285.000	€ 177.000
Bunschoten	4.676	€ 325.000	€ 203.000
Eemnes	1.804	€ 126.000	€ 78.000
Houten	3.036	€ 212.000	€ 132.000
Leusden	3.734	€ 260.000	€ 162.000
Lopik	4.480	€ 313.000	€ 195.000
Nieuwegein	4.258	€ 296.000	€ 185.000
Provincie Utrecht	75.821	€ 5.311.000	€ 3.294.000
Soest	5.887	€ 412.000	€ 256.000
Utrecht	20.897	€ 1.476.000	€ 908.000
Woudenberg	3.214	€ 225.000	€ 140.000
	150.244	**€ 10.533.000**	**€ 6.528.000**

* exclusief materiele middelen

Bezoekadres
Archimedeslaan 6
3584 BA Utrecht

Postadres
Postbus 85242
3508 AE Utrecht

Contact
(030) 702 3300
info@rudutrecht.nl
www.rudutrecht.nl

Archimedeslaan 6
Postbus 85242
3508 AE Utrecht

Aan de deelnemers van de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht
T.a.v. de griffie

Datum	15 september 2023	Contactpersoon	M. van Bockel
Zaakkenmerk	Z/23/1107336	Telefoonnummer	06 52 54 81 54
Briefnummer	1163301	E-mailadres	m.vanbockel@rudutrecht.nl
Uw nummer		Bijlage(n)	1
Onderwerp	Ontwerp Bestuursrapportage 2023 en derde begrotingswijziging 2023 RUD Utrecht	Pagina	1

Geachte griffiers,

Op 15 september jl. heeft het Algemeen Bestuur van de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD Utrecht) de Ontwerp Bestuursrapportage 2023 met de derde begrotingswijziging 2023 vastgesteld voor zienswijze. Als deelnemer van de RUD Utrecht krijgt u hierbij op grond van artikel 59 van de Wet Gemeenschappelijke regeling deze ontwerp bestuursrapportage 2023 en de derde begrotingswijziging 2023 aangeboden en kunt u uw zienswijze op de derde begrotingswijziging 2023, ten aanzien van de onttrekkingen aan de bestemmingsreserves, binnen de wettelijke termijn van twaalf weken aan ons kenbaar maken. U treft de ontwerp bestuursrapportage 2023 met de derde begrotingswijziging 2023 als bijlage aan.

Gezien de wettelijke termijn, ontvangen wij uw zienswijze graag uiterlijk vrijdag 8 december 2023, waarna de ontwerp bestuursrapportage 2023 met de derde begrotingswijziging 2023, gelezen uw zienswijze, ter vaststelling wordt behandeld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de RUD Utrecht van 1 februari 2024.

Aandachtspunt
Wij willen u er op attenderen dat u, conform de reguliere procedures rondom bekendmakingen, de bijgesloten ontwerp bestuursrapportage 2023 met de tweede begrotingswijziging 2023 voor een ieder ter inzage dient te leggen en, eventueel tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar dient te stellen voor zover daarom wordt gevraagd. Dat deze mogelijkheid bestaat dient u kenbaar te maken door middel van een openbare kennisgeving.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zie met belangstelling uw zienswijze tegemoet.

Met vriendelijke groet,
namens het Dagelijks Bestuur RUD Utrecht

G. Spelt (Gerrit)
voorzitter

H. Jungen (Hugo)
secretaris

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht verleent vergunningen en handhaaft wetten en regels op het gebied van milieu, natuur, bodem, landschap en water.
De RUD werkt voor de provincie Utrecht en de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht en Woudenberg.

OVERZICHT RAADSBRIEVEN 1 sep tot 27 sep 2023 COMMISSIE EDVW 23 5 oktober 2023

Ontvangstdatum	Beleidsveld	Portefeuillehouder	Onderwerp	Behandeladvies
27-09-2023	Circulaire Economie	Wethouder Schilderman	Raadsbrief Gevolgen brand bij Afvalverwerker AVR	
27-09-2023	Wonen en Volkshuisvesting	Wethouder De Vries	Raadsbrief Afronding proces samenwerkingsafspraken met STUW corporaties (prestatieafspraken)	
08-09-2023	Energie en Klimaat	Wethouder Van Hooijdonk	Raadsbrief Advies Commissie m.e.r. op het combiMER Windpark Rijnenburg en Reijerscop	
05-09-2023	Wonen en Volkshuisvesting	Wethouder De Vries	Raadsbrief Samenwerking HospiHousing en Geef Tijdelijk Thuis	
01-09-2023	Vastgoed	Wethouder De Vries	Raadsbrief Vrijwillig vertrek krakers uit panden Croeselaan	

Gemeente Utrecht

Verslag openbare ochtend-vergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Datum 7 september 2023
Locatie Stadhuisbrug 1, Utrecht
Verslag door C. de Bouter (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag

Aanwezigen

De voorzitter, dhr. B. van Steeg (tot 11.12 uur), dhr. C. Bos (na 12.12 uur), de wethouder mw. E. Oosters, commissiegriffier mw. M. de Vos, de leden mw. K. Alblas (CU), dhr. D. Bosch (PVV), dhr. J. Cornielje (PvdA), dhr. F. Dekkers (GL), dhr. H. Dijkstra (CDA), dhr. R. van den Enk (Student & Starter), mw. Y. Hessel (Utrecht Solidair), dhr. M. van Heuven (PvdD), mw. R. Heijne (GL), mw. T. Meerding (VVD), het lid M. Minnaert (BIJ1), dhr. M. de Pagter (VVD), mw. V. Smit (VOLT), dhr. T. Temming (Stadsbelang Utrecht), dhr. M. Usta (DENK), dhr. J. Vasters (D66), mw. L. de Vries (PvdD), mw. J. Zwinkels (CDA)

Verslag ochtendvergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid en Wonen

1. Opening....2
2. Vaststellen van de agenda van 7 september 2023....2
3. Vaststellen van ingekomen agenderingen....2
3.1 RaadsvoorstelStartnotitie Klimaatvisie Utrecht....2
3.2 Raadsvoorstel Toestemming wijziging Gemeenschappelijke Regeling AVU……..……....3
3.3 Raadsvoorstel Vaststelling Ingegraal Programma van Eisen gebiedsontwikkeling Ockhuizen en verruiming van de algemene verklaring van geen bedenkingen voor zonne-energieproject Ock-Zon……3
3.4 Raadsvoorstel Wijziging Verordening leegstand, verhogen boetebedragen bij overtreden van de meldplicht…… 3
3.5 Het kraakbeleid in Utrecht……..3
3.6 Agenderingen ter plaatse……4
4. Conceptverslag vergadering 1 juni 2023, conceptverslag geheime vergadering 1 juni 2023, concptverslag vergadering 15 juni 2023……4
5. Toezeggingen/moties……4
6. Ingekomen stukken……4
7. Initiatiefvoorstel Aanpak houtstook, volgende stap naar schone lucht……..4

1. Opening

De **voorzitter** opent de vergadering om 10.00 uur. Hij heeft een aantal mededelingen. Volgende week verschijnt de programmabegroting. Er komen ontbijtsessies over hoe deze begroting te lezen. De ontbijtsessie voor de commissie EDVW is voor de volgende vergadering van de commissie op 5 oktober 2023 van 8.45 uur tot 9.45 uur. Leden kunnen zich aanmelden via de mail die zij gisteren hebben ontvangen. Wethouder Oosters is op uitnodiging van de Europese Commissie op 5 oktober 2023 in het buitenland. Hierdoor is zij niet bij de commissievergadering. Hij vraagt of de commissie ermee akkoord gaat dat zij, als er op 5 oktober 2023 agendapunten zijn voor deze wethouder, door een collega wordt vervangen. Hij ziet dat de leden ja knikken. Als het agendapunt Magazijn De Zon zou worden besproken, dan zal dat voor een deel in een besloten deel van de vergadering moeten plaatsvinden. Hij stelt vast dat er de commissieleden en het college geen mededelingen hebben.

2. Vaststellen van de agenda van 7 september 2023

De **voorzitter** merkt op dat de vergadering twee volle dagdelen zou nemen. Als de agenda in de middag niet wordt afgerond, gaat de vergadering in de avond verder. De leden hebben in de app kunnen zien dat de heer Ter Hoonte door ziekte niet aanwezig kan zijn. Deze heeft verzocht om het agendapunt over Magazijn De Zon (agendapunt 9) in de volgende commissievergadering te behandelen. Spreker ziet dat de commissie dit verzoek steunt. Dan is er wel een logistiek probleem.

Mevrouw **De Vos** geeft aan dat wethouder Van Hooijdonk wethouder Eerenberg vervangt in de commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie (VOWE). Spreekster moet heel goed afstemmen met de griffier van die commissie om te zien of de behandeling van agendapunt 10 (de waterpompen) naar voren kan. Zij komt daar straks op terug. Zij zal dit in de app zetten. Mocht het niet lukken, dan wordt de schorsing vanmiddag iets langer. De commissie begint dan iets later met agendapunt 10.

De heer **Bosch** (PVV) vraagt of hij de volgende keer rekening moet houden met tijd voor dit onderwerp.

De **voorzitter** antwoordt dat de leden dan inderdaad rekening moeten houden met tijd voor dat agendapunt. De agenda is hierbij vastgesteld, dus zonder agendapunt 9.

3. Vaststellen van ingekomen agenderingen

3.1 Raadsvoorstel Startnotitie Klimaatvisie Utrecht

De **voorzitter** deelt mee dat het voorstel is om dit onderwerp te agenderen voor de volgende vergadering van de commissie op 5 oktober 2023 met een behandeltijd van 60 minuten.

Mevrouw **Heijne** (GL) vindt 60 minuten voor het bespreken van de klimaatvisie wel kort. Het gaat over het klimaatbeleid van de gemeente Utrecht in zijn hele breedte. Veel fracties zullen veel willen inbrengen. Zij stelt twee uur voor.

De **voorzitter** ziet veel knikkende gezichten. Het wordt de volgen keer een volle agenda, maar als de commissie er 120 minuten over wil spreken, dan wordt het zo gedaan.

3.2 Raadsvoorstel Toestemming wijziging Gemeenschappelijke Regeling AVU

De **voorzitter** geeft aan dat voorgesteld wordt om dit te agenderen voor de volgende vergadering van de commissie met een bespreektijd van 15 minuten. Het kan ook een A-punt worden. Waarschijnlijk zijn er niet al te veel politieke punten.

De heer **De Pagter** (VVD) meent dat dit voorstel wat de VVD betreft rechtstreeks naar de raad mag.

Mevrouw **Heijne** (GL) heeft de ervaring dat bij de RIB (raadsinformatiebijeenkomst) altijd wel een paar punten worden meegegeven. 15 minuten lijkt haar prima voor een kort debat.

De heer **Vasters** (D66) sluit zich bij de VVD aan. Volgens hem is het een A-punt, maar 15 minuten is ook goed.

De voorzitter denkt dat, als er een fractie is die er toch iets over wil zeggen, het goed is om 15 minuten aan te houden. De commissie stemt hiermee in.

3.3 Raadsvoorstel Vaststelling Integraal Programma van Eisen gebiedsontwikkeling Ockhuizen en verruiming van de algemene verklaring van geen bedenkingen voor zonne-energieproject Ock-Zon

De **voorzitter** meldt dat het voorstel is om dit voor de volgende vergadering te agenderen voor 30 minuten.

De heer **De Pagter** (VVD) stelt namens de heer Ter Hoonte een technische bijeenkomst op locatie bij daglicht voor om er daar naar te kijken en met bewoners te spreken.

De **voorzitter** vraagt of dat lukt voor de vergadering van 5 oktober 2023.

Volgens de heer **De Pagter** (VVD) is dat wel de bedoeling.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) merkt op dat haar fractie graag helpt bij het organiseren van een technische bijeenkomst. 30 minuten lijkt haar wel kort voor dit onderwerp. Het is al eerder voorbijgekomen en het ligt gevoelig bij de omgeving.

De **voorzitter** stelt 60 minuten voor. Hij ziet de commissieleden knikken. Voor 5 oktober 2023 wordt een technische briefing op locatie georganiseerd en het onderwerp wordt voor 60 minuten geagendeerd.

3.4 Raadsvoorstel Wijziging Verordening leegstand, verhogen boetebedragen bij overtreden van de meldplicht

De **voorzitter** geeft aan dat wordt voorgesteld dit voorstel voor 15 minuten te agenderen. Het is technisch, maar het gaat over boetebedragen. Dat kan tot discussie leiden. Als dat niet zo is, kan het als A-punt naar de raad.

Mevrouw **Meerding** (VVD) wil het wel heel kort bespreken. 15 minuten is goed.

De **voorzitter** concludeert dat het 15 minuten wordt.

3.5 Het kraakbeleid in Utrecht

De **voorzitter** herinnert eraan dat hierover in de app al contact is geweest. Mevrouw Meerding heeft daarvoor al een agendering geschreven. Veel fracties hebben zich daarbij aangesloten. Het voorstel is ook dit onderwerp te agenderen voor 5 oktober 2023 voor 120 minuten. Daarvoor moeten dan zowel de burgemeester mevrouw Dijksma als wethouder De Vries worden uitgenodigd. Spreker ziet dat de commissie instemt met 120 minuten. Hij hoort van de griffier dat dan de agenda vol is.

3.6 Agenderingen ter plaatse

De **voorzitter** vraagt of er commissieleden zijn die iets willen agenderen.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) is benieuwd welke onderwerpen nu op 5 oktober 2023 niet behandeld zullen worden die wel voor die vergadering gepland waren. Zij denkt bijvoorbeeld aan het onderwerp Overvecht van wethouder Streefland. Dat gaat dus allemaal naar een latere vergadering.

Mevrouw **De Vos** wijst erop dat dit allemaal in de vorige vergadering is afgetikt. Zij moet zo meteen een puzzel oplossen omdat er 90 minuten bijkomen voor Magazijn De Zon. Zij komt daar straks op terug. Het punt van wethouder Streefland gaat sowieso naar 5 oktober 2023 omdat de commissie op 26 september 2023 een bijeenkomst op locatie heeft.

4. Vaststelling conceptverslag commissie Energie(transitie), duurzaamheid en wonen 1 juni 2023, GEHEIM conceptverslag besloten gedeelte vergadering 1 juni 2023 en conceptverslag vergadering 15 juni 2023

De **voorzitter** heeft geen tekstuele opmerkingen ontvangen. Hij stelt vast dat iedereen akkoord gaat met die verslagen en stelt de verslagen vast. Het verslag van het besloten gedeelte is permanent geheim totdat de commissie de geheimhouding opheft.

5. Toezeggingen/moties

De heer **Usta** (DENK) brengt naar voren dat op 10 november 2022 een motie is ingediend over een alternatieve koopconstructie zoals huurkoop door DENK en Utrecht Solidair. In het tweede kwartaal 2023 zou daar een terugkoppeling op komen. Hij vraagt waarom die vertraagd is. In de toezeggingenlijst staat ook dat de commissie hierover wordt geïnformeerd voor het zomerreces.

De **voorzitter** antwoordt dat het college hierop terugkomt aan het einde van het debat.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) ziet dat de commissie naar aanleiding van vragen van GL en het CDA over een circulaire economie breder geïnformeerd zou worden in het tweede kwartaal 2023 door wethouder Schilderman. Zij weet niet of dit al gebeurd is, maar er staat geen update bij in dit overzicht.

Volgens de **voorzitter** komt er een nieuw actieplan circulaire economie op zo kort mogelijke termijn. Hij weet niet of wethouder Oosters daar iets over kan zeggen. De commissie VOWE spreekt straks met wethouder Schilderman over economie. Hij denkt dat de wethouder aan het einde van het debat hierop terugkomt. Hij stelt de toezeggingenlijst vast.

6. Ingekomen stukken

De **voorzitter** deelt mee dat er geen ingekomen stukken zijn. Hij gaat over tot het inhoudelijke gedeelte van de vergadering. Er zijn veel woordvoerders en daarom lijkt het hem goed om één minuut te schorsen tot 10.15 uur.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 10.13 uur en heropent deze om 10.15 uur.

7. Initiatiefvoorstel Aanpak houtstook, volgende stap naar schone lucht

De **voorzitter** zet uiteen dat dit een initiatiefvoorstel is van mevrouw Heijne en mevrouw Sasbrink. Mevrouw Sasbrink is met verlof, zij wordt vervangen door mevrouw De Vries. De initiatiefnemers willen in de APV (Algemene Plaatselijke Verordening) een verbreding van het verbod om buitenshuis te stoken. Deze verbreding is noodzakelijk om de luchtkwaliteit te verbeteren en zo de gezondheid in Utrecht te beschermen tegen de schadelijke uitstoot van in het voorstel genoemde verbrandingsvormen. Tevens wordt met dit voorstel besloten om over de aanpassing van de APV te communiceren met een communicatiecampagne gericht op bewustwording van de schade van houtstook in de buitenruimte voor gezondheid en milieu. De bespreektijd is 120 minuten. Het onderwerp wordt in een gewoon debat besproken, maar de commissieleden kunnen ook vragen

stellen aan de initiatiefnemers. Daar is iets meer tijd voor nodig, maar hij wil proberen de behandeling binnen die 120 minuten te laten plaatsvinden.

Volgens mevrouw **Heijne** (GL) is een vuurtje stoken een symbool voor gezelligheid, maar de schaduwkant van houtstook blijft vaak onbesproken en roept zelfs weerstand op. Maar houtrook is een belangrijke bron van luchtvervuiling en zeer schadelijk voor de gezondheid. Sommige Utrechters kunnen door gezondheidsklachten niet naar buiten, wanneer hun buren een vuurtje stoken. Het is aan de politiek om de schaduwkant wel bespreekbaar te maken en overlast en vooral ernstige gezondheidsschade door houtrook aan te pakken. De aanpak van houtstook is complex en vraagt verschillende maatregelen. Soms moeten grote stappen worden gezet die ingewikkeld zijn en veel geld kosten. Soms kunnen kleine stappen worden gezet waar kwetsbare inwoners enorm mee worden geholpen. Daarom stellen de initiatiefnemers voor om houtstook in de buitenruimte aan te pakken. Het is een ‘no regret-maatregel’ die direct kan worden genomen en waarmee snel winst kan worden geboekt. Gezelligheid is ook op een andere manier te vinden, gezondheid komt niet zomaar terug. De motivatie van GL en de PvdD is duidelijk. Zij horen graag hoe de commissie tegen dit voorstel aankijkt.

De heer **Bosch** (PVV) complimenteert de indieners van het voorstel met het harde werk, maar het onderwerp wekt geen enthousiasme bij hem op. Zijn fractie kijkt kritisch naar dit voorstel, maar is ook wat verbaasd en boos dat een fractie dit durft voor te stellen. De aanvallen op de vrijheden van de burger worden steeds groter. Hij wil echter wel een lans breken voor de indieners van dit voorstel. Zij hebben naar aanleiding van de ophef die ontstond door het indienen van dit voorstel een aantal heel nare berichten gekregen. Mensen kunnen het met hen oneens zijn, maar zij moeten niet gaan schelden en dreigen tegen mensen die met goede bedoelingen handelen. Dat wil hij gezegd hebben (applaus). Hij denkt dat de commissie wel weet hoe zijn fractie over dit voorstel denkt. Niet voor het eerst wordt zijn fractie geconfronteerd met plannen die mensen verbieden om te genieten van gezelligheid, hier het geknetter van een gezellig houtvuurtje. Waar stoppen deze betutteling en bemoeizucht van de raad? Natuurlijk wil iedereen frisse lucht, maar de lucht is nog nooit zo schoon geweest. Worden de partijleden van de indieners ‘s nachts zwetend wakker na een soort houtstook-horrordroom?

De heer **Dekkers** (GL) is nieuwsgierig hoe de PVV de vrijheid beoordeelt van mensen met bijvoorbeeld chronische aandoeningen van de luchtwegen om ook van gezelligheid te profiteren.

De heer **Bosch** (PVV) stelt dat het niet mogelijk is iedereen voor alles in het leven te behoeden. Mensen hebben ook last van andere dingen die ook niet worden verboden. Mensen worden misschien ziek van te veel geluid in de binnenstad, maar daar doet de gemeente ook niets aan. De prikkels voor iemand die autistisch is worden ook niet allemaal weggenomen.

De heer **Dekkers** (GL) vraagt of de heer Bosch weet hoeveel mensen er in Utrecht wonen met chronische aandoeningen van de luchtwegen en die echt last hebben van dit vuurtje stoken.

De heer **Bosch** (PVV) kent geen precieze getallen. Het zullen er ongetwijfeld veel zijn, omdat de heer Dekkers het anders niet naar voren zou brengen.

De heer **Dekkers** (GL) heeft zich laten voorrekenen dat het om ongeveer 12.000 tot 13.000 mensen gaat, die echt last hebben. Die zijn voor de heer Bosch niet zo belangrijk.

De heer **Bosch** (PVV) merkt op dat dat niet zijn woorden zijn. Hij vindt het wel belangrijk, maar er is een afweging. Hij weet ook niet hoeveel mensen er zijn met autisme. Zo kunnen er allerlei getallen worden genoemd. Misschien moet er meer worden gedaan aan de kwaliteit van die rook of moet er worden gelet op wat allemaal in een vuurkorf wordt gegooid. Er zijn mensen die elke zomer de buurt uitnodigen voor een heerlijke barbecue in hun tuin. Het huidige voorstel bevat nog niet een barbecueverbod, maar dat is natuurlijk wel de volgende stap. In het voorstel staat dat dat nu nog niet aan de orde is. Iemand die een barbecue organiseert hoort nu dat zijn hout-gestookte vuurkorf waaromheen mensen met een biertje of een wijntje genieten onder het mom van verbetering van de luchtkwaliteit verboden zal worden. Wat moet de boa dan zeggen? Dat zo iemand niet langer de buurt gezellig mag maken omdat de lucht het niet leuk vindt? Het is allemaal onbegrijpelijk en spreker stemt met zijn ogen dicht en hoopt, dat als hij zijn ogen opent, hij niet is terechtgekomen in een stad waar iedereen op de wip wordt gehouden door de

houtstookpolitie. Milieuproblemen moeten serieus worden genomen, maar er moet niet worden overdreven. De nadruk moet worden gelegd op voorlichting en bewustwording in plaats van op een rigoureus verbod. De problemen worden vooral veroorzaakt door verkeerd hout of andere dingen die worden verbrand. De raad moet ook eerlijk zijn over de handhaving. Hij kan zich voorstellen hoe meldingen binnenkomen bij de politie over het zien van verdachte rooksignalen in de tuin van de buurman.

De heer **Dijkstra** (CDA) hoort dat de heer Bosch voorlichting voorop wil stellen. Ziet de PVV het ook zo dat de toon van die voorlichting mede van invloed is op het effect en op de stad die Utrecht wil zijn?

De heer **Bosch** (PVV) denkt dat heel veel mensen niet weten dat het hout dat zij in de vuurkorf of in de open haard gooien gewoon slecht hout is en dat nat hout leidt tot klachten. Bij mooi, droog hout is er weinig rook. Hij denkt dat het inderdaad zo is. Handhavers moeten niet worden belast met het opsporen va houtvuurtjes. Zij moeten hun tijd inzetten voor ernstiger zaken. Dit is de zoveelste regel in een reeks van maatregelen. Die zijn nu al niet te handhaven en dat gebeurt straks ook niet. Hij wil ruimte houden voor gezelligheid, voor de warmte van een knisperend houtvuurtje en voor de verhalen daarbij. Het leven is soms al moeilijk genoeg.

De heer **Vasters** (D66) meent dat de luchtkwaliteit in Utrecht veel beter is dan vroeger, maar dat het nog steeds beter kan. D66 steunt dan ook het streven om naar de twee jaar geleden vastgestelde WHO-advieswaarden te gaan. D66 begrijpt ook dat om die waarden te halen de gemeente meer moet doen dan nu het geval is, bijvoorbeeld door de hoeveelheid fijnstof naar beneden te brengen. Dit voorstel pakt echter een heel kleine bron van fijnstof aan. Slechts 2% van de fijnere fracties fijnstof komt van buitenshuis stoken. Bij vuurkorven en barbecue op hout zal dat nog wat minder zijn. D66 wil daarom eerst kijken naar de grotere bronnen van fijnstof. Dat zijn verkeer en vervoer, haardvuren binnenshuis en industrie.

Mevrouw **Smit** (VOLT) vraagt of D66 wel voor een verbod op houtstook binnenshuis is.

Volgens de heer **Vasters** (D66) is dat niet geheel juist. D66 zegt dat stoken binnenshuis een veel grotere bron is en dat gekeken kan worden naar maatregelen om dat aan te pakken. Dat betekent niet meteen een verbod, maar bijvoorbeeld meer voorlichting en het stimuleren van het weghalen van kachels en haarden met financiële prikkels, hetgeen de gemeente nu al doet.

De heer **Dijkstra** (CDA) hoort dat D66 zegt: ’niet meteen een verbod’. Betekent dit dat het verbod op binnen stoken er niet kan komen of dat dat verbod er wel kan komen?

De heer **Vasters** (D66) zegt dat dit er op dit moment niet kan komen omdat eerst naar de grotere bronnen moet worden gekeken. Met advisering, voorlichting en financiële prikkels kan al heel wat worden bereikt. Hij zegt erbij dat D66 naar strengere waarden toe wil. Op de heel lange termijn kan het wel tot de mogelijkheden behoren. Het verbaast hem bijvoorbeeld dat op dit moment iemand in een nieuwbouwwoning nog een open haard kan laten neerzetten. Dat is een landelijke regel waarvan D66 zich afvraagt of dat wel de meest slimme is. In de loop van de tijd kunnen maatregelen wat strenger worden.

De heer **Dekkers** (GL) merkt op dat luchtverontreiniging door stoken een veelkoppig monster is dat om verscheidene maatregelen vraagt. Maar de verontreiniging en de gezondheidsbedreiging van houtstook binnen is zeker even groot als het verkeer. Ziet de heer Vasters dat die houtstook buiten een vervuiling is in de directe levenssfeer van de mensen? Zij ademen het direct in. Dat is iets anders dan vervuiling door een hoge schoorsteen met filters.

Volgens de heer **Vasters** (D66) klopt dat. Het is een bron van lokale vervuiling. Er moet hier een afweging worden gemaakt tussen het plezier voor de mensen die stoken en de overlast. In die afweging gaat op dit moment een dergelijk verbod voor D66 veel te ver.

De heer **Dekkers** (GL) verbaast dit. Hij herinnert zich namelijk dat D66, toen het ging om het verplaatsen van de brommer naar de rijweg, daar erg voor was omdat die vervuiling direct neus en luchtwegen binnenkomt. Waarom geldt dat op dit punt niet?

De heer **Vasters** (D66) antwoordt dat zijn fractie op dat punt destijds een andere afweging heeft gemaakt. Bij het rijden op een scooter of een brommer maakt het niet zo veel uit of dat op het fietspad of op de rijweg gebeurt. Het negatieve effect voor de gebruiker is niet erg groot. Het iemand ontnemen van het stoken van vuur buiten of van een barbecue op hout heeft wel een negatief effect op het plezier van iemand. 80% van de luchtverontreiniging van de lucht komt van buiten Utrecht. D66 denkt dan ook dat het meer tot maatregelen op landelijk en Europees niveau moet komen. Het college is bezig met het opstellen van een nieuwe nota luchtkwaliteit die ook in de inspraak voorligt. Daarin wordt onderzocht welke maatregelen het meest effectief zijn en wordt ook gekeken naar het draagvlak. Zijn fractie heeft de indruk dat maar heel weinig mensen in Utrecht het verbieden van vuurkorven een goed idee vinden. Uit onderzoek van I&O Research blijkt dat Nederlanders vooral verwachten dat de overheid schonere alternatieven stimuleert en daarnaast voorlichtingscampagnes organiseert over de gezondheidseffecten. Dat sluit aan bij wat Utrecht nu al doet. Het intensiveren van die maatregelen lijkt D66 effectiever dan het opleggen van een verbod. Zijn fractie is niet overtuigd van de noodzaak en de effectiviteit van dit initiatiefvoorstel. D66 wacht de beleidsnota luchtkwaliteit af om een beslissing te nemen over extra initiatieven voor verbetering van de luchtkwaliteit in Utrecht, daarbij kijkend naar alle bronnen en met een integrale afweging van de kosteneffectiviteit en het draagvlak.

De heer **Van Heuven** (PvdD) vindt het jammer dat D66 niet instemt met het voorstel. Hij vraagt D66 hoe belangrijk de zorgplicht van de gemeente voor kwetsbare inwoners is.

De heer **Vasters** (D66) antwoordt dat die zorgplicht er absoluut is. Maar er zijn heel veel mensen met heel verschillend lichamelijke of andere problemen. De gemeente kan niet alles daarom gaan verbieden. Dan wordt de vrijheid totaal ingeperkt. Er moet altijd een afweging worden gemaakt.

De heer **Van Heuven** (PvdD) stelt dat D66 tegen inwoners zegt dat zij hen niet kan helpen. Hier ligt gewoon een ’no regret’- maatregel die zo kan worden ingevoerd, die gratis is en waarmee mensen kunnen worden geholpen. Deze maatregel is super gemakkelijk en toch verschuilt D66 zich achter de argumenten in haar bijdrage. Hoe denkt D66 dan over de zorgplicht voor inwoners?

De heer **Vasters** (D66) zegt tegen de heer Van Heuven dat hij eerst de grote bronnen moet gaan aanpakken. D66 is best bereid om te kijken naar het stoken binnenshuis om dat op een lager niveau te krijgen. Hoe kan Utrecht naar minder schoorstenen gaan? Daarmee wordt een veel grotere bron aangepakt.

De heer **Van Heuven** (PvdD) meent dat dit een schijntegenstelling is. Waarom moeten eerst de grote bronnen worden aangepakt en dan pas de kleine? De grote bronnen worden al aangepakt, maar dat is ingewikkeld. Waarom kan die keuze niet worden gemaakt, als nu een kleine stap kan worden gezet die wel de inwoners helpt?

De heer **Vasters** (D66) geeft aan dat er nog andere grote bronnen zijn, zoals verkeer en vervoer. Er zijn daar grote stappen gezet, onder andere met de komst van schonere verbrandingsmotoren. D66 staat absoluut achter het beleid om daarin nog een stapje verder te gaan, landelijk, maar ook lokaal, door in te zetten op openbaar vervoer, fiets, deelmobiliteit en elektrisch vervoer. Al die maatregelen hebben een veel grotere impact op de hoeveelheid fijnstof en de luchtkwaliteit. Dat is prioriteit nummer 1.

De heer **Dijkstra** (CDA) vraagt zich af waar hierin het sociaal - liberale element van D66 is gebleven en hoe D66 kijkt naar de eigen verantwoordelijkheid van bewoners. Hij hoort dat D66 zegt dat bij nieuwe huizen het aanleggen van open haarden eigenlijk zou moeten worden verboden. Waar is er de eigen verantwoordelijkheid nog bij D66?

De heer **Vasters** (D66) meent dat uit zijn betoog duidelijk is geworden dat D66 juist voor eigen verantwoordelijkheid en vrijheid van mensen is en dat het belang daarvan het standpunt van zijn fractie heeft bepaald. Hij heeft de nieuwbouw genoemd omdat hij begrijpt dat dat op termijn op nationaal niveau een meer logische stap kan zijn die meer impact heeft dan het aanpakken van een heel kleine bron op lokaal niveau.

De heer **De Pagter** (VVD) vervangt de heer Ter Hoonte. Namens zijn fractie spreekt hij zijn waardering uit voor de initiatiefnemers die hieraan veel werk hebben gehad. Dit voorstel kan

helaas niet op de steun van de VVD rekenen. De initiatiefnemers stellen voor houtstook buiten te verbieden en elk verbod, en ook dit, is een beperking van de vrijheid. Een dergelijk verbod moet alleen worden ingevoerd, als het effectief en handhaafbaar is. Dat is dit verbod niet. Het effect is niet te meten en slechts een heel klein percentage van de uitstoot van fijnstof wordt veroorzaakt door houtstook buiten. Handhaving is niet mogelijk omdat een handhaver niet zomaar een woning kan betreden en ook nog moet vaststellen dat er daadwerkelijk hout in die vuurkorf ligt. Dit zijn aspecten op grond waarvan de VVD het voorstel niet steunt. Zijn fractie is benieuwd naar de reactie van de initiatiefnemers op de kanttekening van handhaafbaarheid die ook het college heeft gegeven. Natuurlijk hoort bij de vrijheid om een vuurkorf aan te steken ook de verantwoordelijkheid om na te denken hoe vaak, wanneer en op welke manier iemand dat doet. Misschien kan het een keer minder per week en niet bij het verkeerde weer. De gemeente speelt hier ook een rol bij de voorlichting en door te wijzen op bijvoorbeeld het stookalert van het RIVM. Spreker weet uit zijn eigen omgeving hoe vervelend het kan zijn, als elke avond hout wordt gestookt, maar de VVD vindt het belangrijk dat buren daarover met elkaar in gesprek blijven en dat de gemeente daar geen verbod op legt.

De heer **Dekkers** (GL) meent dat de VVD er terecht op wijst dat het van belang is dat buren met elkaar in gesprek zijn over dit soort zaken. Maar onderkent de heer De Pagter niet dat het opnemen van dit verbod normerend kan werken? Degenen die hier last van hebben kunnen daarnaar verwijzen, wat tot een wat evenwichtiger gesprek kan leiden.

De heer **De Pagter** (VVD) geeft aan dat hij familieleden met astma heeft. Zijn zuster heeft een buurman die vaak de houtstook aandoet, maar zij gaat het gesprek met hem aan. Dat soort gesprekken heeft effect. De VVD meent wel dat, als dat gesprek tot niets leidt, de gemeente een bemiddelende rol mag vervullen. Bij de RIB zijn maar twee varianten te zien: verbod met handhaving en geen verbod en een beetje informeren. Volgens de VVD hoort er echter nog een andere variant bij: een bemiddelende rol van de gemeente.

De heer **Bosch** (PVV) vraagt of de heer De Pagter het met hem eens is dat het vaak ook op de toon aankomt. Voor hem als sigarenroker maakt het ook wel verschil of iemand meteen gillend en proestend op hem afkomt of dat iemand zegt dat hij astma heeft en hem vraagt of hij wat verderop kan gaan staan. Dan gaat hij natuurlijk een stukje verder weg staan.

De heer **De Pagter** (VVD) is het daar zeker mee eens. Dat is ook wat hij bedoelde. Hij denkt dat een verbod in sommige gevallen juist averechts kan werken. Het is beter om het gesprek aan te gaan op basis van argumenten en die dilemma's met elkaar te bespreken. Hij heeft al de bemiddelende rol van de gemeente genoemd. Hij is benieuwd naar de reactie van het college en de initiatiefnemers. Luchtkwaliteit is voor alle fracties in deze raad belangrijk, ook voor de VVD. Het is van belang dat de gemeente maatregelen neemt op dat gebied die effectief zijn. Een verbod op houtstook buiten is dat niet. Dat blijkt uit de cijfers. Daar komt bij dat het college werkt aan een voorstel over de luchtkwaliteit met maatregelen. De VVD wacht dat totaalpakket af.

Ook de heer **Dijkstra** (CDA) dankt de initiatiefnemers. Hij sluit zich aan bij de opmerking van de heer Bosch dat hier voor dreigementen geen ruimte is. Inhoudelijk komt het voorstel erop neer dat het stoken in een vuurkorf wordt verboden. De initiatiefnemers kunnen misschien tegenwerpen dat mensen nog steeds mogen stoken, zolang het niet met hout-gerelateerde producten is, maar in de praktijk zal dat niet werken. De aardigheid gaat er dan gauw af. Dat is waarschijnlijk ook de bedoeling van de initiatiefnemers. De kernvraag voor het CDA is: wanneer is iets nu zo'n gevaar voor de omgeving dat de overheid dit bij voorbaat moet verbieden? De heer De Pagter stelde ook al de vraag of, als de gemeente dit wil verbieden, dat ook haalbaar is. Spreker mist in het voorstel wat het gaat kosten. Er wordt gezegd dat het een 'no regret' -maatregel is die gratis is, maar handhaving is niet gratis.

De heer **Van Heuven** (PvdD) merkt op dat wat de initiatiefnemers voorstellen niets nieuws is. In de APV staat al een verbod op het verbranden van hout. Er is een aantal andere verboden, zoals dat op het hard spelen van muziek. Dat vindt iedereen ook heel acceptabel. In dit voorstel wordt een uitzondering weggehaald. Waarom zou dat leiden tot veel meer handhaving en waarom zou dat een reden zijn om tegen het voorstel te zijn?

Volgens de heer **Dijkstra** (CDA) leidt dit voorstel ertoe dat algemeen bekend wordt dat het stoken van een vuurkorf overal in Utrecht verboden is. Dat zorgt er dus ook voor dat mensen gaan overwegen maar eens een handhaver te bellen om hun buurman erop te wijzen dat dat niet mag. Het CDA vindt dat een onwenselijke situatie. Hij zal dat straks toelichten. In een groeiende stad zitten de mensen steeds dichter op elkaar. Dat leidt niet alleen tot voordelen en toenemende gezelligheid, maar ook tot toenemend ongemak. Het CDA meent dat het de verantwoordelijkheid van alle Utrechters is om als goede buren op elkaar te letten. Pas als die verantwoordelijkheid niet kan worden genomen, moet de overheid ingrijpen en de zwakken beschermen, zoals de heer Dekkers betoogt. Dit verbod beoogt het omgekeerde. De burger wordt een gebod opgelegd en hem wordt niet de mogelijkheid gegeven om zijn eigen verantwoordelijkheid te nemen. Voor het CDA is de kern dat de norm dat iemand voordat hij zijn buurman heeft aangesproken de politie gaat bellen moet verdwijnen. Dit voorstel stimuleert juist die volgorde en zet liefhebbende stokers die geen overlast veroorzaken weg als overtreders.

De heer **Dekkers** (GL) begrijpt dit punt van het CDA niet. Waarom zou deze norm van geen vuur buitenshuis betekenen dat iemand eerst naar de politie gaat in plaats van naar zijn buurman? Nu vindt het gesprek met de buren te weinig plaats.

De heer **Dijkstra** (CDA) stelt dat GL vaak denkt dat de overheid het maar moet doen. Maar de raadsleden zitten hier om regels vast te stellen, als de burgers het zelf niet met elkaar kunnen regelen, en om de zwakken te beschermen. In dit geval moet de raad zeggen dat de buurtbewoners dit zelf moeten oplossen.

De heer **Dekkers** (GL) vraagt of uit onderzoek niet blijkt dat mensen die overlast hebben een drempel hebben om te gaan klagen en dat normeren helpt om het directe gesprek over de overlast met de buren aan te gaan.

De heer **Dijkstra** (CDA) antwoordt dat volgens zijn fractie die hulp niet nodig is. Dat moet vanuit de mensen zelf en uit de samenleving komen. Van inbreuk op rechten en van acuut gevaar is niet overtuigend sprake. Verenigingen van eigenaren, verhuurders en huizenbezitters hebben zelf een verantwoordelijkheid om te letten op hun buren. Maar zij hebben ook een verantwoordelijkheid om hun buren aan te spreken, als zij zelf overlast ervaren. Het voorbeeld van de heer Bosch over die sigaar is eigenlijk overal van toepassing. De commissie herinnert zich de campagne ’Stoken, denk aan je buren!’ Die campagne herinnert al meer dan duidelijk aan de verantwoordelijkheid jegens elkaar, misschien op het betuttelende af. Voor het CDA is het genoeg geweest. Richt een buurt- of flatvereniging op, stook wel of geen vuurkorf, eet met elkaar wel of niet veganistische marshmallows en spreek elkaar aan! Dat scheelt veel gestook.

De **voorzitter** merkt op dat commissie een half uur onderweg is. Er is iets meer tempo nodig.

De heer **Dekkers** (GL) sluit zich graag aan bij de complimenten voor de indieners. Uit eigen ervaring weet hij hoeveel werk dit is. GL hoopt dat dit voorstel door deze raad wordt aangenomen. Houtstook in de buitenlucht is immers echt een probleem voor de luchtkwaliteit en vooral voor de volksgezondheid. Gevaarlijke en deels kankerverwekkende stoffen komen vrij bij verbranding in de buitenlucht. Zij komen niet hoog in de lucht uit schoorstenen, maar op het directe leefniveau van mensen. Deze gevaarlijke stoffen kunnen leiden tot acute gezondheidsklachten. Hij verwees al naar de brommers op het fietspad. Spreker bekent dat ook hij heel wat houtvuurtjes heeft gestokt en hij maakte zichzelf wijs dat hij goed kon stoken met weinig rook of onvolledige verbranding. Dit ging door tot hij Laura, een buurtbewoonster met COPD, leerde kennen. Zij had veel last van vuurwerk en houtkachels in de winter en van vuurkorven en houtvuren in de zomer. Als er weer eens een gezellig feestje was met vuurkorven, kreeg zij het benauwd, Zij kon nooit aansluiten bij het straatfeest op Monumentendag. Zij was buitengesloten omdat zij binnen moest blijven in een zo goed mogelijk afgesloten huis. Hij heeft daarna geen vuurtjes meer gestookt. Laura is na enige tijd Utrecht ontvlucht, maar dat is geen oplossing. In Utrecht wonen duizenden Laura’s, mensen met chronische luchtwegenklachten. De vrijheid van een gezellig feestje mag niet ten koste gaan van de gezondheid en de bewegingsvrijheid van kwetsbare Utrechters. Zijn buurtfeestje kan zonder vuurkorven echt heel gezellig zijn. De kracht van het voorstel is dat het normerend werkt. Als iemand last heeft van een houtvuur in de buitenlucht, kan hij naar die norm verwijzen, bijvoorbeeld in een gesprek met de buren.

De heer **Bosch** (PVV) wil niets afdoen aan het verhaal over die buurvrouw. GL heeft het steeds over normering, maar hoe gaat die fractie dat doen bij alle andere dingen? Gaat GL alles verbieden? In de binnenstad woont Peter die horendol wordt van het geluid en huilend in zijn bed ligt. Gaat GL ook al het geluid verbieden? Waar houdt het op?

De heer **Dekkers** (GL) antwoordt dat de commissie het nu heeft over dit onderwerp. GL wil dat daarover het goede gesprek kan worden gevoerd. De heer Bosch heeft gelijk. In de binnenstad is de balans tussen leefbaarheid en levendigheid en geluidsoverlast best een probleem. GL zoekt voortdurend naar goede oplossingen. Ook daar is het voor een deel het gesprek tussen buren en horecaondernemers. Dat loopt nu lang niet altijd goed.

De heer **Bosch** (PVV) vraagt of GL niet van mening is dat verboden niet altijd helpen. In de binnenstad mag niet geplast worden en toch ruikt het overal daarnaar.

Volgens de heer **Dekkers** (GL) heeft de heer Bosch daar gelijk in. Niet elk verbod wordt nageleefd, maar het helpt wel dat daarnaar kan worden verwezen. Verboden hoeven niet voortdurend nageleefd te worden. De heer Bosch rookt sigaren. In het begin is er veel verzet geweest tegen het verbod op roken in de horeca, maar op dit moment vinden mensen deze norm heel gewoon. Er hoeft geen handhaver aan te pas te komen, als iemand last heeft van een roker.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) brengt naar voren dat de geluidsoverlast in de openbare ruimte van de binnenstad waardoor mensen uit hun nachtelijke rust worden gehouden een strafbaar feit is. De gemeente moet handhaven en kan zo boetes uitdelen, maar de gemeente heeft geen handhavers en werkt nu met stewards. Is de heer Dekkers het met haar eens dat een vuurkorfje in een tuin iets van een heel andere orde is? Dat speelt op privéterrein. De gemeente gaat nu dus iets doen op privéterrein, terwijl zij de openbare orde niet kan handhaven.

Volgens de heer **Dekkers** (GL) kaart Utrecht Solidair twee zaken aan. Het ene is dat dit speelt op privéterrein. Maar er zijn wel meer dingen waarvan de gemeente vindt dat die op privéterrein niet mogen. Iemand mag nu geen snoeihout verbranden en tegen geluidsoverlast van feestjes kan worden opgetreden. Mevrouw Hessel gaat ervanuit dat hiervoor veel handhavingscapaciteit nodig is. Spreker hoopt dat mensen het nu meer gaan melden, maar het moet vooral ook een steun in de rug zijn voor mensen om aan de orde te stellen dat zij hier last van hebben.

De **voorzitter** dringt eropaan om de interrupties en de antwoorden daarop iets korter te houden.

Mevrouw **Hessel** Utrecht Solidair) vindt dat deze vergelijking mank gaat. De mensen zouden er dan immers een handhaver bij kunnen halen omdat de raad een verordening zou maken, terwijl in de publieke ruimte niet kan worden gehandhaafd. Vindt GL niet dat de gemeente zich belachelijk maakt door van die houtkorf zo'n punt te maken, terwijl de gemeente bij de echte criminaliteit en de overlast in de openbare ruimte niet aan haar wettelijke plicht kan voldoen?

De heer **Dekkers** (GL) denkt dat hij in herhaling vervalt. Ook andere problemen moeten worden aangepakt, maar dit is wel degelijk een probleem. Het gaat om vervuiling in de directe leefruimte van mensen. Het ene probleem moet geen smoes zijn om het andere niet aan te pakken.

De heer **De Pagter** (VVD) wil teruggaan naar het onderwerp houtstook. De heer Dekkers vertelde een verhaal over de buurvrouw Laura. Bewijst dat verhaal nu niet juist het belang van dat gesprek? De heer Dekkers geeft zelf aan dat hij door dat gesprek geen vuurtjes meer stookt. Daar was geen verbod voor nodig.

De heer **Dekkers** (GL) is het heel erg eens met de heer De Pagter. Een gesprek zonder iemand in uniform erbij is heel belangrijk. Maar de ervaring is juist dat het gesprek vaak niet tot stand komt omdat mensen het gevoel hebben dat zij er niets van mogen zeggen en dat een melding geen zin heeft. Een normering kan heel goed helpen om die buurtbemiddeling succesvol te maken.

De heer **Usta** (DENK) hoort GL spreken over fysieke gezondheid, maar hij vindt een vuurkorf relaxend en goed voor zijn mentale gezondheid. Wil GL zijn mentale gezondheid schaden door hem dit af te nemen?

De heer **Dekkers** (GL) antwoordt dat het verschil tussen fysieke gezondheid en mentale gezondheid is dat er genoeg alternatieven zijn om het gezellig te maken. Zijn buurtfeestje is echt niet afhankelijk van een vuurkorf om gezellig te zijn. Een barbecue hoeft niet per se op hout plaats te vinden. Die gezelligheid wil hij de heer Usta niet ontnemen, maar hij wil ook de mensen met gezondheidsklachten de gezelligheid niet ontnemen en hen niet binnenshuis opsluiten.

De heer **Usta** (DENK) vraagt of GL het met hem eens is dat het een alternatief is om gesprekken aan te gaan en het bespreken van problemen bij de mensen zelf te laten.

De heer **Dekkers** (GL) heeft al een aantal keren gezegd dat het gesprek belangrijk is, maar dat het voor een succesvol gesprek van groot belang is dat er een norm is. Dan heeft iemand het recht om te zeggen dat hij er last van heeft.

De heer **De Pagter** (VVD) hoort dat de heer Dekkers het steeds heeft over het stellen van een norm, maar er wordt straks een verbod ingesteld. Hoe kan iemand dan nog echt een gesprek voeren?

De heer **Dekkers** (GL) antwoordt dat iemand een gesprek kan voeren omdat hij kan aangeven dat hij last heeft van iets waarvan de gemeente vindt dat hij die overlast niet hoort te hebben. Dit gesprek helpt echt.

De heer **De Pagter** (VVD) meent dat de commissie toch al vindt dat iemand dat gesprek moet kunnen hebben. Daar is toch geen verbod voor nodig?

De heer **Dekkers** (GL) antwoordt dat uit al die onderzoeken waarvan de commissie tijdens de RIB de resultaten heeft gehoord blijkt dat veel mensen die overlast hebben nu dat gesprek niet aangaan en zich terugtrekken in hun huis. Daarom is die norm nodig.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) vraagt of GL het met haar eens is dat dit niet gewone normering is. Het is wetgeving die volgens Utrecht Solidair in strijd is met het grondwettelijke recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Dat is een heel belangrijk grondrecht, niet voor niets staat op huisvredebreuk zes maanden. Iemand mag niet zomaar op het erf van een ander komen en nu laat de raad de overheid beslissen over iemands eigen tuin. Is dat niet een heel zware maatregel voor iets dat met een goed gesprek kan worden opgelost?

De heer **Dekkers** (GL) begrijpt dat mevrouw Hessel ingaat op de problematiek van het iemands huis binnengaan. Deze week heeft hij nog gesproken met de mensen van de handhaving. Het blijkt dat, als er dit soort klachten zijn, ook bij geluidsoverlast, het meestal geen probleem is, als inspecteurs vragen of zij even mogen kijken wat er precies gebeurt. Er komt dus toestemming van de mensen om te kijken wat er aan de hand is.

De **voorzitter** vraagt de heer Dekkers zijn betoog af te ronden en aan het eind te reageren op eventuele interrupties.

De heer **Dekkers** (GL) sluit af met enkele vragen aan het college. In de raadsbrief staan nogal veel mitsen en maren over handhaving, maar klopt het dat vele van die mitsen en maren niet specifiek zijn voor houtvuurtjes in de buitenlucht waar het initiatiefvoorstel over gaat? Het geldt bijvoorbeeld ook voor het verbranden van tuinafval. Maakt het initiatiefvoorstel de regel en de handhaving juist niet eenvoudiger omdat een uitzondering wordt geschrapt? Onderschrijft het college het belang van de normerende werking van het verbod op houtvuurtjes? Is dit niet een maatregel waar de gemeente nooit spijt van krijgt? Het is een ‘no regret’-maatregel waarvan het belang op zich al duidelijk is.

Mevrouw **Alblas** (CU) bedankt mevrouw Heijne en mevrouw Sasbrink voor dit initiatiefvoorstel. Het is een flinke kluif om dit te doen. Ook dankt zij voor de RIB, zij vond die erg inhoudelijk. Het was fijn om op die manier informatie te krijgen. Luchtverontreiniging is een groot probleem. Jaarlijks sterven meer mensen door luchtverontreiniging dan er in de pandemie aan corona zijn overleden. Ook in Nederland sterven hierdoor mensen, dus ook in deze stad. Doordat het niet wordt onderzocht is niet bekend hoe groot het probleem is. De CU vindt het mooi dat dit voorstel aandacht vraagt voor dit probleem. Haar fractie kan zich voorstellen dat er vele voor- en

tegenstanders zijn bij dit onderwerp. Vuurkorven zijn gezellig en zorgen voor sfeer, maar ook zorgen zij voor overlast en gezondheidsschade. De CU vindt het belangrijk om solidair te zijn met inwoners die hiervan last hebben: “Met elkaar maken we de stad”. Het voorstel levert slechts een kleine verbetering van de luchtkwaliteit op, bij andere vormen van houtstook, bijvoorbeeld binnenshuis, valt meer winst te behalen. Maar een kleine winst is volgens haar fractie beter dan geen winst. Het helpt de stad om dichter bij de WHO-doelstellingen te komen. Zij vraagt wel aan de initiatiefnemers waarom niet is gekozen voor binnen stoken. In de RIB bleek immers dat dat veel meer zoden aan de dijk zou zetten. Voor mensen met luchtwegklachten is het echter een grote winst. Hopelijk draagt het bij aan een groter besef van wat iemand voor zijn naaste kan doen qua klachten. Toch vindt haar fractie het ingewikkeld. De CU is niet per se voorstander van allerlei verboden, maar normering kan vaak helpen. Elkaar aanspreken wordt gemakkelijker en mensen dienen eerder klachten in. Met een verbod is er in elk geval een mogelijkheid om op te treden. Voor het college was de handhaving het argument om dit voorstel niet door te laten gaan. De CU vindt dat wel wat gemakkelijk omdat er meer dingen zijn die moeilijk te handhaven zijn waar de gemeente toch regels over heeft gemaakt. Als het moeilijk is kijkt haar fractie liever naar ‘hoe dan wel’ dan naar ‘het is moeilijk, dus doe maar niet’. De CU erkent de genoemde capaciteitsproblemen wel. Het is belangrijk om goed na te denken over hoe hiermee moet worden omgegaan.

De heer **Dijkstra** (CDA) merkt op dat de CU uitgebreid aandacht geeft aan de handhaving, maar over de drempel heen stapt van de vraag of de raad dit überhaupt wel moet doen. De CU vindt het ingewikkeld maar de commissieleden zitten hier om ingewikkeld dingen met elkaar te bespreken. Wil de CU een verbod of niet?

Mevrouw **Alblas** (CU) stelt dat het debat altijd oordeelvormend is. Dit debat helpt haar fractie om een goed oordeel te vormen. Haar fractie heeft nog geen definitief antwoord op deze vraag. Bij melding kunnen politie of handhaving langs gaan waarbij zij uiteraard kunnen prioriteren. Dat betekent ook dat het soms niet meteen zal lukken. Meestal brandt zo’n vuurtje de hele avond, dus als er niet direct langsgegaan kan worden, dan kan het wat later wellicht ook nog. De CU is benieuwd naar hoe de initiatiefnemers naar de reactie van het college kijken op het punt handhaving, maar ook in het algemeen en welke oplossingen zij zouden zien. Spreekster heeft nog enige vragen aan het college naar aanleiding van de brief van het college. Het college heeft het over een draagvlakmeting. Haar fractie vraagt zich af of dat een goed instrument is, als het de bedoeling is iets te doen in het belang van de gezondheid van de inwoners. De kans is aanwezig dat mensen vooral aan zichzelf en aan het leuke van een vuurtje denken. Hoe reflecteert de wethouder daarop? Haar fractie ziet liever dat het komende jaar wordt gebruikt om hiervoor draagvlak te creëren en het dan mee te nemen in de campagne rond het stoken. Verder vraagt zij, wanneer de nieuwe nota Luchtkwaliteit en het uitvoeringsprogramma komen en wanneer het maatregelenonderzoek is afgerond of wanneer daarover wordt gerapporteerd aan de raad, zodat de raad dat kan meewegen. Tenslotte vraagt zij of ontheffing mogelijk is voor buitengebieden en bijvoorbeeld voor scouting, mits zij ver genoeg bij woonhuizen vandaan zitten. Of acht de wethouder uitzonderingsposities niet wenselijk? Die vraag stelt zij ook aan de initiatiefnemers.

De heer **Dijkstra** (CDA) is het duidelijk dat de CU nog niet weet waar zij staat. Hij hoort dat een campagne de CU wel een goed idee lijkt. Wat voor toon en inhoud zou die campagne moeten hebben?

Mevrouw **Alblas** (CU) antwoordt dat die campagne een positieve insteek zou moeten hebben en gericht zou moeten zijn op een omzien naar elkaar. Mensen moeten niet alleen denken aan wat voor hen leuk is, maar vooral aan wat niet leuk is voor de naaste buren en de mensen verderop in de straat. De rook verspreidt zich immers wijd.

De heer **Bosch** (PVV) hoorde dat de CU sprak over een uitzondering voor scouting. Hij vindt dat wel lastig: waarom voor scouting wel en voor de buurtvereniging Overvecht niet, als daar aantoonbaar geen last is? Waar houdt dat soort uitzonderingen op?

Mevrouw **Alblas** (CU) geeft aan dat dit ook voor haar fractie nog een vraag is. Daarom heeft zij gevraagd of het überhaupt wenselijk is om uitzonderingsposities te hebben. Zij weet van scouting dat kinderen daar onder andere leren een vuurtje te maken. Voor hen zou een uitzondering dus fijn kunnen zijn. Een uitzondering voor een buurtvereniging in welke wijk dan ook zou kunnen

betekenen dat mensen daar niet meer kunnen komen. Dat zou ook bij scouting het geval kunnen zijn. Zij gaat ervanuit dat, mocht er een uitzondering voor scouting worden gemaakt, daarover goed wordt gesproken zodat alle kinderen en jongvolwassenen daar nog steeds mee kunnen doen.

De heer **Bosch** (PVV) vindt het allemaal een beetje vaag. Bij scouting kunnen wel afspraken worden gemaakt, maar bij de buurtvereniging niet omdat het bij scouting belangrijk is dat de kinderen leren vuur te maken. Hij vindt het een wat vaag standpunt. Het is een beetje willekeur en ook iets voor de Bühne, net zoals bij de ballonnen en de confetti. Ziet de CU dit voorstel als een handhavende of als een normstellende aangelegenheid? Dat confetti- en ballonnenverbod is ook gewoon normstellend. Voor het Stadhuis ligt immers nog vaak een hele berg confetti.

Mevrouw **Alblas** (CU) vindt het jammer dat de PVV haar fractie op die manier neerzet. Zij meent dat wat zij zegt niet vaag is. Dit debat is oordeelvormend en daarom mag zij deze vraag stellen aan de wethouder zodat haar fractie het antwoord straks kan meenemen. Zij vraagt de heer Bosch om zijn laatste vraag te herhalen.

De heer **Bosch** (PVV) v raagt of het echt gaat om de norm of om het verbod. Het ballonnenverbod is in feite alleen maar voor de vorm.

Mevrouw **Alblas** (CU) antwoordt dat soms een normstelling nodig is om een gesprek met elkaar aan te kunnen gaan. Als daarvoor een verbod nodig is, dan zou dat spijtig zijn omdat de CU liever zonder verboden werkt. Maar soms is een verbod wel nodig. Ook bij een ballonnenverbod en een confettiverbod kan dat wel helpen. Zij hoopt dan dat ballonnen en confetti niet meer op straat liggen.

De heer **Vasters** (D66) hoort de CU zeggen dat zij in principe niet voor verboden is, als het niet hoeft. Veel van de problematiek wordt niet opgelost met dit heel beperkte verbod. Hij vraagt of het dan niet logischer is om als gemeente in te zetten op een doeltreffende campagne, gericht op het kijken naar hoe mensen meegenomen kunnen worden in het duidelijk maken dat er een probleem is, dan om meteen naar een verbod te gaan.

De **voorzitter** wijst erop dat die vraag daarnet ook al werd gesteld.

Mevrouw **Alblas** (CU) denkt dat soms een verbod nodig is. Er wordt inderdaad een klein stukje van het probleem opgelost, maar soms is het nodig klein te beginnen om de stap te maken naar die grote aanpak. Beide zijn nodig.

De heer **De Pagter** (VVD) waardeert het dat de CU open is over het feit dat zij nog geen standpunt heeft bepaald. De VVD is wel benieuwd waar dan die twijfel zit en welk meetbaar effect de CU dan verwacht van dit verbod.

Mevrouw **Alblas** (CU) antwoordt dat in de RIB mooie grafiekjes en staafdiagrammen werden getoond die aangeven hoeveel het zou schelen, als dit verbod door zou gaan. Dat was een aantal procenten. Zij kan zich ook voorstellen dat dit door het jaar wisselt. Vuurkorven in de tuin zijn meestal niet het hele jaar in gebruik. Op sommige dagen kan het voor mensen heel veel schelen. Dan kan dat een voordeel zijn voor die mensen.

De heer **De Pagter** (VVD) merkt op dat die cijfers ervanuit gaan dat alle buiten-houtstook verdwijnt. Maar het is niet gezegd dat dit door dit verbod werkelijk gaat gebeuren. Dat is het probleem: welk effect heeft dit en welke handhaafbaarheid is er? Hoe denkt de CU daarover?

Mevrouw **Alblas** (CU) antwoordt dat de CU denkt dat het, als dit verbod er komt, – net als bij het roken in cafés - nog wel een tijdje zal duren, maar dat het uiteindelijk normaal wordt om dit soort dingen niet meer te doen.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) vraagt of de CU ook meent dat de raad met zijn wetgevende bevoegdheid zuinig om moet gaan. Zij hoort de CU zeggen dat mensen dit eigenlijk zelf moeten regelen, maar dat die een steuntje in de rug krijgen door een normering.

Mevrouw **Alblas** (CU)antwoordt dat uit haar betoog duidelijk blijkt dat dat de CU meent dat de raad inderdaad zuinig moet zijn met wetgeving, maar dat soms die wetgeving juist moet worden ingezet.

De heer **Van den Enk** (Student & Starter) merkt op dat vandaag een initiatiefvoorstel wordt besproken. Dat komt niet zo vaak voor. Zijn fractie dankt de initiatiefnemers. Ook zijn fractie is er nog niet helemaal uit. De voordelen die het voorstel meebrengt vindt Student & Starter belangrijk. De effecten van houtstook op de gezondheid liegen er niet om. Daarnaast is het erg vervelend dat sommige inwoners in een periode waarin veel hout wordt gestookt niet meer naar buiten kunnen gaan vanwege hun gevoeligheid voor fijnstof dat vrijkomt bij het verbranden van hout. Daarnaast is het de vraag of hout echt moet worden gebruikt om gezellige effecten te creëren of dat er alternatieven zijn. Zijn fractie sluit zich overigens aan bij het punt van D66 over de financiële prikkels en de voorlichting om mensen te stimuleren alternatieven te gebruiken voor het stoken. Hoe belangrijk het ook is om stappen te zetten in de richting van een gezondere en inclusieve samenleving, toch is Student & Starter er nog niet van overtuigd dat een verbod op houtstook op dit moment de juiste stap is. Zijn fractie maakt zich zorgen over de handhaafbaarheid van dit beleid. Het gaat dan niet zozeer over de vraag of het handhaafbaar is, maar om de vraag of er in het brede pakket aan meldingen waarbij handhaving moet optreden nog een bijkomt en wat de juiste prioriteit daarin is. Daarom vraagt hij hoe de opstellers kijken naar de extra handhavingscapaciteit ten opzichte van de extra taken die erbij zouden komen door dit voorstel. In het initiatief wordt ook aangegeven dat er alternatieven voorhanden moeten zijn. Het probleem is alleen dat alternatieven vaak niet in dezelfde prijsklasse te vinden zijn waardoor hele groepen mensen met een lager inkomen worden uitgesloten van het hebben van een vuur. Hoe zien de indieners van het initiatief de alternatieven voor zich? Sprekers fractie zou willen beginnen met het aanpakken van excessen. Hoe kijken de opstellers ernaar, als de handhaving eerst zou worden ingezet voor excessen met houtstook? Aan de wethouder vraagt hij welke stappen zij kan nemen om de initiatiefnemers tegemoet te komen zonder over te gaan tot een verbod.

De heer **Dijkstra(**CDA) vindt het goed dat Student & Starter nog overweegt wat het standpunt wordt. De opmerking over de excessen vindt hij boeiend. In de APV staat nu al dat het niet onveilig mag zijn. Volgens spreker heeft de gemeente daar al de brandweer voor. Wat voegt dit toe? Ingrijpen bij excessen gebeurt toch al?

De heer **Van den Enk** (Student & Starter) antwoordt dat onder excessen wellicht ook zou kunnen worden verstaan dat regelmatig overmatig van hout gebruik wordt gemaakt. Daarmee zou kunnen worden begonnen.

De heer **Dijkstra** (CDA) wijst de heer Van den Enk erop dat de rechtszekerheid hier een rol speelt. De PVV wees al op het risico bij uitzonderingen. De wetgeving van de gemeente moet voor iedereen heel duidelijk zijn. Dit soort uitzonderingen houden een groot risico in.

Mevrouw **Smit** (VOLT) geeft aan dat VOLT staat voor een gezonde leefomgeving waarin de mensen zich goed voelen en die de gezondheid van mensen beschermt. Houtrook is voor iedereen ongezond. Sommigen moeten hierdoor zelfs binnen blijven. Haar fractie is dan ook blij met het initiatiefvoorstel, het is hard nodig om luchtverontreiniging tegen te gaan. Het voorstel is natuurlijk wel een druppel op een gloeiende plaat zoals al vandaag al vaak is gezegd. Het gaat alleen over houtstook in de open lucht. VOLT ziet dan ook graag verdere stappen in de toekomst. Wel is er in haar fractie een flinke discussie geweest over dit voorstel. Het weegt voor VOLT namelijk niet licht dat hiermee vrijheden van mensen beperkt worden. Toch weegt gezondheid hier zwaarder. Houtstook levert 23% van de landelijke uitstoot van fijnstof. Dit voorstel is maar een klein stapje, maar het is wel een stapje in de richting van schone lucht. Wat de vrijheid betreft, zij heeft zelf astma en weet hoe belangrijk vrij ademen is.

De heer **Bosch** (PVV) onderschrijft dat dat laatste heel belangrijk is voor mevrouw Smit. Maar hoe gaat het verder? In het voorstel staat dat een barbecueverbod er voorlopig nog niet onder valt. Dat heeft nog meer impact dan een verbod op vuurkorven. Hij is bang dat het weer een opmaat is. Hij kent dat vooral van de PvdD. Is VOLT van mening dat het niet de opmaat moet zijn voor een verbod van barbecues? Het gaat elke keer een stapje verder.

Mevrouw **Smit** (VOLT) is het daar niet mee eens. Er kunnen best verdere stappen komen. Voor barbecues zijn er heel goede alternatieven. Dingen ontwikkelen zich, als blijkt dat iets ongezond is. Ook bij fabrieken is dat te zien. Er worden alternatieven gevonden en dan komt het ook goed.

De heer **Bosch** (PVV) merkt op dat van alles ongezond is. Het meest ongezond is het wok-gedoe in eigen keuken. Misschien moet dat ook worden verboden. De vraag blijft waar dit stopt.

Mevrouw **Smit** (VOLT) erkent dat het een belangrijke afweging is waar dit stopt. Die afweging moet per geval worden gemaakt. Het kan zijn dat volgende stappen nodig zijn, maar alles moet individueel worden afgewogen tegen het belang van gezondheid.

De heer **Vasters** (D66) ziet de afweging tussen vrijheid en ingrijpen. Hij ziet dat VOLT hier duidelijk kiest voor ingrijpen. Er zijn echter ook andere gezondheidseffecten. Obesitas en overgewicht hebben een groter effect dan het binnenklimaat. Meent VOLT dat dan ook dat soort zaken, zoals bijvoorbeeld fastfood, moet kunnen worden verboden? Het gaat wel heel ver dat VOLT kiest voor ingrijpen.

Volgens mevrouw **Smit** (VOLT) is deze vraag dezelfde als die van de heer Bosch. Daarop heeft zij geantwoord dat ieder geval moet worden afgewogen. Zij gaat hier geen uitspraak over doen. Het debat gaat hier ook niet over.

De heer **Vasters** (D66) is het ermee eens dat het nu niet over voedsel gaat. Maar VOLT maakt een afweging waarbij deze fractie kiest voor verbieden, ook al heeft het maar een klein effect en maakt het allemaal niet zoveel uit. Is VOLT van mening dat verbieden altijd de oplossing moet zijn om dat soort zaken aan te pakken?

Mevrouw **Smit** (VOLT) antwoordt dat dit zeker niet het geval is. Maar dit voorstel geeft mensen de mogelijkheid om een gesprek aan te gaan. Als er geen verbod is en als de buurman continu aan het stoken is, dan durft iemand hem niet aan te spreken omdat het gewoon mag. Met dit voorstel heeft iemand wel een manier om dat gesprek aan te gaan. Zij vindt dit een goede maatregel, maar dat zal niet in alle gevallen zo zijn.

De **voorzitter** wijst erop dat het debat over dit punt al een aantal malen is gevoerd. De leden mogen interrumperen, maar hij vraagt wel om niet steeds hetzelfde debat op een nieuwe manier te voeren.

De heer **Usta** (DENK) hoort fracties keer op keer zeggen dat dit verbod ervoor zorgt dat partijen een gesprek aan kunnen gaan. Maar is het dan eigenlijk niet eerder een verwijzen naar een verbod dan een gesprek aangaan?

Mevrouw **Smit** (VOLT) antwoordt dat anders het gesprek überhaupt niet wordt gevoerd.

De heer **Cornielje** (PvdA) brengt naar voren dat de PvdA, net als GL en de PvdD, zich zorgen maakt over de luchtkwaliteit in deze stad. Fijnstof in de lucht is nog steeds een probleem dat moet worden aangepakt. Hij maakt dan ook complimenten aan de initiatiefnemers. Omdat fijnstof nog steeds een probleem is in de stad is de PvdA voor het planten van extra stadsgroen en het niet aanleggen van rookkanalen in nieuwgebouwde huizen. Maar zijn fractie is ook voor subsidie voor het verwijderen van een rookkanaal. Hoewel zijn fractie de goede intentie en het doel van een houtstookverbod in de openbare ruimte ziet, zijn er in zijn fractie twijfels over dit voorstel. Zoals al eerder gezegd, die 2% fijnstof in de lucht die van buiten stoken komt is een beperkte hoeveelheid in verhouding tot wat de gemeente gaat doen. Het is toch wel een grote ingreep in het privéleven van mensen. Dit feit in combinatie met het gegeven dat het heel lastig te handhaven is leidt tot twijfels in zijn fractie. De PvdA deelt het idee van GL en van de PvdD dat de gemeente iets moet doen aan dat fijnstof, ook voor de mensen die astma en die COPD hebben. Zijn fractie is er echter nog niet uit of een vuurkorfverbod de oplossing is. Hij biedt daarom een aantal alternatieven aan. De raad zou kunnen kijken of een houtstookverbod voor de horeca mogelijk is. Dat is wel na te leven en daar kan gemakkelijker worden binnengetreden. Ook kan de raad kijken naar een stookverbod bij een stookalert van het RIVM. Veel mensen met astma klagen erover dat er nog steeds gestookt wordt bij een stookalert. Ook zou de PvdA willen kijken naar betere voorlichting. Het I&O-rapport zegt dat 80% van de mensen beter of minder hout zouden gaan stoken, als zij

erop worden geattendeerd dat bij bepaalde weersomstandigheden niet gestookt mag worden. Dat zijn alternatieven waarmee ook dat fijnstof kan worden aangepakt. Het zijn ook alternatieven waarmee de gemeente er is voor mensen met astma en met COPD. Zij dragen wel bij aan de oplossing van het probleem, maar zij zijn niet zo ingrijpend en niet zo complex als dit houtstookverbod.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) merkt op dat dit debat over twee verschillende dingen gaat. De ene keer gaat het over fijnstof en het hele milieu. Zij hoort fracties zeggen dat dit wereldwijd speelt en dat het moet worden aangepakt. De andere keer gaat het over COPD-patiënten. De vraag is dus of de raad de COPD-patiënten wil ondersteunen of de wereldwijde klimaatverandering wil stopzetten. Vanuit beide invalshoeken vindt zij dat het verbod op het vuurkorfje een maatregel die in geen enkele verhouding staat tot wat er plaatsvindt. Zij kijkt eerst naar het milieu. Er zijn tweehonderd biomassacentrales. Wetenschappers zeggen dat dit enorme vervuilers zijn. De CO_2-uitstoot ervan kan niet helemaal met de bomen worden geneutraliseerd.

Mevrouw **Smit** (VOLT) vraagt of mevrouw Hessel ervan op de hoogte is dat milieubescherming direct gerelateerd is aan gezondheid.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) is daarvan op de hoogte. Utrecht Solidair komt nog met een initiatiefvoorstel om de biomassacentrale hier te sluiten. Dit gaat haar fractie echt aan het hart. Haar fractie wil ook een onmiddellijke stop van de bomenkap. Er worden nu oude bomen gekapt en die zijn ontzettend belangrijk om de CO_2-uitstoot te neutraliseren. Het tweede bezwaar van Utrecht Solidair is de wetgeving. Een gemeente moet de wetgeving niet gebruiken om iets te normeren omdat een groep er last van heeft. Dat moeten mensen echt onderling oplossen. Haar fractie heeft vooral bezwaar tegen deze verordening omdat zij in strijd zou zijn met de Grondwet. De vrijheid van huiselijke bescherming vindt zij een van de belangrijkste dingen in de Grondwet. Dan is er de arme COPD-patiënt, als het met het klimaat niet lukt. Maar iedereen in de raad weet hoeveel vergaderingen er zijn geweest over de herrie in de Nobelstraat. Zij kent heel veel mensen die vanwege die herrie zijn verhuisd nadat zij jarenlang te horen hadden gekregen dat zij dan maar niet in de binnenstad moesten blijven wonen. Heel veel fracties hebben gezegd dat dat erbij hoorde en dat mensen dan maar de binnenstad uit moesten gaan. Daar ging het over handhaving in de openbare ruimte. Ook daarom heeft haar fractie een bezwaar tegen dit voorstel. De gemeente is er niet voor één beperking. Mensen kunnen dit echt wel onder elkaar oplossen en de gemeente is er voor andere problemen.

De heer **Van Heuven** (PvdD) is het op een aantal punten inhoudelijk wel eens met mevrouw Hessel. Maar mevrouw Hessel denkt dat het niet kunnen handhaven in de Nobelstraat een reden kan zijn om dit voorstel niet te willen. Hij wijst dan op de naam van de fractie van mevrouw Hessel, Utrecht Solidair. Door dit verbod op te nemen helpt de raad toch juist mensen die last hebben van vuurkorven en maakt hij het mogelijk dat mensen die niet weten dat een vuurkorf zo slecht is ermee stoppen. Zou de raad niet de mensen moeten helpen die er ziek van worden? Dat is toch een sociale regel?

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) vindt dat de raad zich op een hellend vlak begeeft, als hij dit voor de gezondheid van een heel kleine groep doet. De raad gaat dan wetgeving maken zodat mensen die ergens last van hebben zich daarop kunnen beroepen, terwijl er, zoals de PVV en andere fracties hebben aangegeven, veel mensen zijn met andere gezondheidsklachten, bijvoorbeeld mensen die geluidsprikkelgevoelig zijn. De raad moet voor deze mensen staan. Dat is zijn plicht, maar de gemeente kent ook een grote werkeloosheid en een enorme criminaliteit. Zij denkt dat de raad zich daarop moet richten. Ook zij heeft COPD-patiënten in haar omgeving, maar zij kent niemand die zich de hele zomer opsluit.

De **voorzitter** vraagt mevrouw Hessel iets korter te zijn, haar antwoord is duidelijk.

De heer **Usta** (DENK) begrijpt dat hout stoken ongezond kan zijn. Maar dat geldt ook voor een snoepje. Mensen bepalen zelf wat goed en wat niet goed voor ze is. Naast gezondheid speelt genot ook een rol.

Mevrouw **Smit** (VOLT) merkt op dat iemand zelf bepaalt of hij een snoepje eet. Als de buren hout stoken, heeft iemand dat niet zelf in de hand. Wat denkt DENK over het verschil daartussen?

De heer **Usta** (DENK) antwoordt dat, zoals al eerder gezegd, mensen daarover het gesprek kunnen aangaan. Mensen kunnen het met elkaar afstemmen. Voor hetzelfde geld kunnen de buren worden uitgenodigd. Dat zorgt voor saamhorigheid. Daarnaast gaat het debat met name over fysieke gezondheid, maar er wordt vergeten dat hier ook sprake is van mentale gezondheid. In deze tijd zijn er veel mensen met stress, er zijn veel burn-outs onder jongeren. Dit is een uitweg om te kunnen relaxen en het is een van de manieren om rust te vinden. DENK meent dat dit niet van die mensen moet worden afgepakt. Het kan onder elkaar worden afgestemd en er kan worden bekeken of iemand het wel of niet doet. Als er een verbod wordt opgelegd, kunnen de mensen dat niet. Bij een snoepje bepaalt iemand zelf of hij het opeet, maar als er een verbod op snoep komt, kan hij dat ook niet meer.

Mevrouw **Smit** (VOLT) geeft aan dat iemand zelf bepaalt of hij een snoepje neemt. Maar als de buren stoken en iemand binnen moet blijven, dan bepaalt iemand anders dat voor hem. Dat heeft toch ook effect op iemands mentale gezondheid? De buren veroorzaken iets en bepalen dat iemand binnen moet blijven en dat is slecht voor zijn mentale gezondheid. Zij begrijpt de redenering van DENK niet.

De heer **Usta** (DENK) vraagt of VOLT meent dat de oplossing om mensen iets af te nemen dan wel helpt of dat de raad naar alternatieven moet kijken en dat mensen met elkaar in gesprek moeten gaan.

Mevrouw **Smit** (VOLT) hoort dat de heer Usta het heeft over iets afpakken. Maar mensen die last hebben van hun longen wordt de mogelijkheid ontnomen om naar buiten te gaan. Het is maar in welke richting iemand redeneert. Pijn hebben en last hebben van gezondheidsproblemen is erger dan het missen van het pleziertje van een vuurtje stoken.

De heer **Usta** (DENK) stelt dat, als op iets een verbod wordt gelegd, het helemaal niet meer kan. De mensen die er last van hebben kunnen de keuze maken om ergens naartoe te gaan waar zij geen last hebben van die rook.

De heer **Temming** (Stadsbelang Utrecht) begint met een compliment aan de initiatiefnemers. Een initiatiefvoorstel is altijd veel werk en vormt altijd een grote toegevoegde waarde voor het debat. Het voorstel heeft dan ook een flink debat losgemaakt. Stadsbelang Utrecht sluit zich aan bij de oproep van de PVV om dit netjes te doen. Het voorstel dat er nu ligt kan zijn fractie helaas niet steunen. Zij heeft twijfels over de uitvoerbaarheid, met name op het punt van handhaving en beperking van grondrechten. Laat Utrechters zelf hun buren aanspreken, wanneer houtstook tot overlast leidt. Dit is een zaak van de maatschappij, niet van de gemeente. Wanneer handhaving voor de deur staat, omdat de barbecue al dan niet door de buren wordt gezien als illegale houtstokerij, gaat dat dan een bijdrage leveren aan een betere samenleving? Zijn fractie ziet de toegevoegde waarde van dit voorstel niet. Er is al een beperkt verbod in de APV en overlast is al strafbaar. Als zijn fractie moet kiezen tussen dit voorstel en gezelligheid, dan staat zij aan de kant van de gezelligheid.

De heer **Van Heuven** (PvdD) vindt het een leuk en spannend debat. Aan het begin van het debat werd gezegd dat de lucht in Utrecht nog nooit zo schoon is geweest. Toch haalt de stad de WHO-waarden niet en dat ‘schoon’ is natuurlijk een gemiddelde. Een vuurkorf kan zeer lokaal voor extreem slechte lucht zorgen. Daar kunnen mensen en dieren last van hebben. De gemeente heeft een zorgplicht voor de inwoners en juist voor de kwetsbare inwoners die de gemeente kan beschermen en die zich nu terugtrekken in hun huizen, als zij last hebben van vuur stoken in de tuin van de buren. De lucht kan altijd beter en dat geldt ook voor de gezondheid van inwoners. Dat gaat in grote en in kleine stappen. Hier gaat het om een kleine maatregel die gratis is en zo kan worden ingevoerd. Ook daarom schreef zijn fractie graag mee aan dit voorstel. Hij laat het hierbij, maar heeft wel één vraag voor de wethouder omdat hij iets mist in de reactie van het college. Daarin gaat het over lucht, over handhaving en er worden heel veel mitsen en maren opgeroepen, maar het college rept niet over de gezondheid.

De heer **Bosch** (PVV) wil interrumperen. Hij zal aangeven, wanner hij dat wil doen.

De heer **Van Heuven** (PvdD) vraagt hoe de wethouder denkt over het in bescherming nemen van inwoners. Inwoners worden ziek van de gemeente, maar ook van andere inwoners. De gemeente kan deze inwoners beschermen met deze ‘no regret’-maatregel. Hij is benieuwd hoe de wethouder hierover denkt. Wat is de waarde van dit voorstel bij het in bescherming nemen van inwoners, als het gaat om gezondheid?

De heer **Bosch** (PVV) vraagt of de PvdD duidelijk kan zijn ten aanzien van het vooralsnog niet verbieden van de barbecue. Is dat een doel waar die fractie naartoe gaat?

De heer **Van Heuven** (PvdD) antwoordt dat, voor zover hij weet, de PvdD niet voor een barbecueverbod is. Wat hem betreft worden er ook geen stappen gezet naar een totaal barbecueverbod. Maar er is wel overlast van barbecue-activiteiten en daar vraagt zijn fractie wel aandacht voor, zeker als het gaat om overlast veroorzaakt door houtstook. Zijn fractie heeft ook wel eens aandacht gevraagd voor barbecues direct onder bomen in verband met brandgevaar of vogels die in die bomen zitten. De PvdD vindt het heel belangrijk om bij barbecues ook te kijken naar de gezondheidsschade, maar dit is geen opmaat naar een totaal barbecueverbod.

De heer **De Pagter** (VVD) hoort dat de PvdD zegt dat het een gemakkelijke maatregel is. Maar tegelijkertijd zegt het college dat het niet handhaafbaar en ook niet effectief is. Wat is er nu gemakkelijk aan?

De heer **Van Heuven** (PvdD) vond de reactie van het college vrij teleurstellend. Als zijn (theoretische) buren keihard muziek draaien, kan hij ze aanspreken. Zij weten ook dat op een gegeven moment de muziek uit moet omdat daarover een regel is afgesproken. Houden zij zich daar niet aan, dan gaat hij op een bepaald moment de politie bellen. Dan komt de politie of de handhaving. Dan is het heel duidelijk: om 23.00 uur moet die muziek uit en, als die niet uitgaat, dan wordt de stereo-installatie meegenomen. Door deze maatregel te introduceren maakt de gemeente het superduidelijk: de gemeente wil geen houtstook in de tuinen, mensen worden daar gewoon ziek van. Zo kunnen mensen daarop worden aangesproken.

De heer **De Pagter** (VVD) begrijpt dat de heer Van Heuven dat effect voor zich ziet. Maar volgens het college is het juist niet gemakkelijk te handhaven. Hij herhaalt zijn vraag: wat is er nu precies gemakkelijk aan dit verbod?

De heer **Van Heuven** (PvdD) antwoordt dat uit onderzoek van I&O Research blijkt dat 80% van de houtstokers bereid zijn om te stoppen met hun houtkorf, als er een verbod komt. Dat is de winst van dit voorstel. Het gemakkelijke bij het handhaven is dat er mensen naar een huis kunnen worden gestuurd. Die kunnen daar aanbellen, kunnen mensen aanspreken op het feit dat dit niet mag, dat de buren er last van hebben en dat zij ermee moeten stoppen.

De **voorzitter** concludeert dat de commissie het debat over het nut van het verbod heeft gehad en dat de fracties daar op een verschillende manier naar kijken. Dat hoeft niet over te worden gedaan. Dit was de laatste fractie. Het is ook het einde van de eerste termijn van de commissie. Spreker stelt voor een kwartier te schorsen. Hij deelt mee dat mevrouw Van Hooijdonk van 13.30 uur tot 14.30 uur in een VNG-overleg zit. Dat betekent dat agendapunt 10 waarschijnlijk om 14.30 uur begint. Hij vraagt de fracties dit door te geven aan degenen die dan het woord voeren.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 11.40 uur en heropent deze om 12.02 uur.

Wethouder **Oosters** dankt de commissie voor het mooie debat. Vaak worden in een debat veel vragen aan het college gesteld. Dat was nu wat beperkter, het was nu het debat tussen alle fracties en het was goed dat te zien. Zij complimenteert de indieners van het initiatiefvoorstel. Het is mooi om te zien dat raadsbreed steun aan die initiatiefnemers wordt gegeven. Het is een voorstel dat is gemaakt vanuit ideologie en passie. Gelukkig is Utrecht al een tijd bezig met hetzelfde doel, het verbeteren van de luchtkwaliteit in de stad en het terugdringen van de overlast door houtstook. Dat doet de gemeente met name door voorlichting en subsidieregelingen, maar ook door te helpen het gesprek met de buren aan te gaan. Zij zegt dit in reactie op de opmerking van de VVD. De gemeente doet dit door middel van gratis buurtbemiddeling. Dit is ook op de houtstooksite van de gemeente te lezen. Het college wilde dan ook het initiatiefvoorstel serieus overwegen en kijken hoe het ermee uit de voeten zou kunnen, maar toch ziet het college

uiteindelijk fundamentele haken en ogen. Het college wil het een en ander beter uitzoeken en uitwerken in het maatregelenpakket voordat het een besluit neemt. Spreekster gaat in op de kosteneffectiviteit van de maatregel, de handhaving, het draagvlak en uiteindelijk het raadsvoorstel Luchtkwaliteit en het maatregelenpakket. Bij het nemen van maatregelen die direct impact hebben op de persoonlijke levenssfeer van vele Utrechters wil het college een duidelijke weging van belangen maken. Hiervoor is het nodig te weten hoe effectief de maatregel is om het uiteindelijke doel te bereiken en wat de kosten van die maatregel zijn. De grootste twijfel ten aanzien van die effectiviteit zit voor het college in de mogelijkheid om deze versie van het voorstel te handhaven. Het is namelijk niet mogelijk om zonder meer de tuin van bewoners binnen te komen en ook is het niet altijd mogelijk om meteen vast te stellen wat de verbrande stof in het vuur is. Daarbij heeft het initiatiefvoorstel ook geen rekening gehouden met mogelijke extra kosten van handhaving. De vraag is dan of het college deze handhaving proportioneel vindt ten opzichte van de overtreding. Dat blijft echter een politieke afweging.

De heer **Van Heuven** (PvdD) merkt op dat het nu al verboden is om vuur te stoken in de tuin. GL en zijn fractie voegen het verbranden in vuurkorven toe aan dit verbod. Waarom maakt deze toevoeging aan het bestaande verbod alleen de handhaving van die toevoeging lastig, terwijl er al een verbod is waar handhaving voor bestaat?

Wethouder **Oosters** antwoordt dat het verschil is dat op dit moment in de APV dat verbod staat en dat die korven de uitzondering daarop zijn. In het voorstel wordt voorgesteld om het stoken van vuur in vuurkorven niet toe te staan voor hout, maar wel voor andere verbrandingsstoffen. Voor een handhaver ter plekke is het moeilijk uit te zoeken wat uiteindelijk die verbrandingsstof is geweest. Er is echt wel een verschil in de manier waarop kan worden gehandhaafd.

De heer **Van Heuven** (PvdD) heeft dan een vervolgvraag. Stel dat nu iets wordt verbrand in een tuin, dat er een melding van wordt gemaakt en dat er een handhaver naartoe gaat. Ook dan is het niet duidelijk of het hout is dat wordt verbrand of iets anders. Waarom is het voor het bestaande verbod niet ingewikkeld en is het dat voor het toevoegen van vuurkorven wel?

Wethouder **Oosters** antwoordt dat het natuurlijk veel meer voorkomt dat een vuur in een achtertuin in een vuurkorf wordt gestookt. Op dit moment heeft het verbod op die houtstook een ander effect op de bewoners dan wanneer het zou gaan om een vuurkorf.

De heer **Van Heuven** (PvdD) stelt dat doordat er al een verbod op houtstook is het verbranden van hout is afgenomen. Door het toevoegen van die uitzondering van hout in vuurkorven neemt de overlast af. Hij ziet echt niet wat het verschil in handhaving is tussen de bronnen hout en de bronnen vuurkorf. Kan de wethouder uitleggen wat het verschil is voor een inspecteur die aanbelt en kijkt of het wel of niet buiten is?

Wethouder **Oosters** wijst erop dat het verbod op houtstook er is. Dat heeft de PvdD ook op die manier gezegd. Het verbod op vuurkorven is een toevoeging daaraan ook omdat dat juist de manier is waarop bewoners met elkaar vuur maken. Nu is er een uitzondering, die vuurkorven. Kijken of een verbod op dezelfde manier kan worden ingevoerd is iets heel anders omdat het echt de manier is waarop bewoners hout stoken in hun achtertuin. Dat heeft vooral impact op de persoonlijke levenssfeer van mensen en dat is niet noodzakelijk het geval voor het verbod dat nu in de APV staat.

De heer **Dijkstra** (CDA) ziet hier een typisch voorbeeld van ‘verbestuurlijking’, ook van het college. De commissie is nu vooral bezig met hoe kan worden gehandhaafd en hoe lastig dat is, maar hij is benieuwd naar het ideologische idee. Hoe kijkt het college er ideologisch naar?

Wethouder **Oosters** komt daar later in haar betoog op terug, in het gedeelte over de presentatie van het raadsvoorstel Luchtkwaliteit. GL vroeg of de handhaving niet een argument is dat ook voor andere maatregelen geldt, zoals het verbranden van tuinafval en of het schrappen van een uitzondering juist niet helpt. De ervaring leert het college dat deze twee dingen niet op deze manier met elkaar te vergelijken zijn, niet alleen omdat zij op een andere schaal plaatsvinden, maar ook omdat het ene minder voorkomt en het vaak om een grote hoeveelheid gaat. Ook is er een verschil in maatschappelijk draagvlak. Grote hoeveelheden worden vaak niet in een achtertuintje verbrand. Dat heeft ook weer effect op die handhaafbaarheid. Het is iets anders of

iemand dit in de openbare ruimte doet of in de achtertuin. GL vroeg ook naar de normerende werking. Het college meent dat het, als de gemeente een maatregel als deze invoert, of die nu normerend werkt of niet, stevig moet kunnen staan voor de effectiviteit van de maatregel. Dat is nu precies datgene waarnaar het college meer onderzoek wil doen in het maatregelenpakket. Naar aanleiding van de vraag van de PvdD in het verlengde hiervan wijst zij erop dat het college in de brief wel heeft aangegeven dat de maatregel waarschijnlijk een positief effect heeft op de gezondheid. Alle terugdringen van de uitstoot heeft immers een positief effect. Maar de grootte van dit effect en daarmee de effectiviteit van de maatregel heeft het college op dit moment onvoldoende duidelijk vastgesteld om een verbod te staven. Daarop heeft die twijfel van het college betrekking. Omdat de maatregel niet altijd evengoed te handhaven is, is het ook relevant om in kaart te brengen hoe groot het draagvlak is voor een dergelijk verbod. De opmerking van de CU over de draagvlakmeting snijdt ergens wel hout. Mensen gaan dan vanuit het eigenbelang redeneren. Wat het college betreft is het ook geen randvoorwaarde, maar het onderzoek naar het draagvlak en het participatietraject bij de maatregelen zorgen wel voor een duidelijker beeld van het draagvlak en daarmee van de mogelijke effectiviteit. In het participatietraject informeert de gemeente de inwoners over het belang van extra maatregelen en de gevolgen van houtstook voor de luchtkwaliteit en de gezondheid van inwoners. Misschien vergroot dat indirect het draagvlak. Dit gebeurt in combinatie met andere maatregelen die mogelijk voortvloeien ui de beleidsnota Luchtkwaliteit. De heer Vasters gaf al aan dat er heel wat bronnen van luchtvervuiling zijn binnen en buiten de stad. Die maatregelen zullen dus niet alleen gaan over houtstook.

De heer **Dekkers** (GL) hoort dat de wethouder zegt dat meer onderzoek nodig is om effectiviteit en draagvlak vast te stellen. Maar uit onderzoek is nu juist duidelijk geworden dat enerzijds de huidige situatie niet effectief is omdat mensen het niet melden, het niet aankaarten bij de buren en zichzelf opsluiten en anderzijds dat het draagvlak redelijk groot is, als er een verbod komt. Waarom moet dit extra worden onderzocht?

Wethouder **Oosters** heeft het als Utrechtse wethouder voor de luchtkwaliteit over de Utrechtse situatie. Op dit moment heeft het college niet de juiste cijfers om een verbod op vuurkorven te staven. Om alle haken en ogen van dit initiatiefvoorstel goed te onderzoeken wil het college dit ook meenemen in het onderzoek naar de maatregelen in het plan voor de luchtkwaliteit. Het college let daarbij echt op de samenhang tussen de maatregelen en kijkt naar de kosteneffectiviteit en de samenhang met andere beleidsdoelen, zoals volksgezondheid en klimaat, maar ook kansengelijkheid. Zo ontstaat uiteindelijk een totaalpakket dat voor deze stad effectief en haalbaar is. Die tegemoetkoming kan zij doen in de richting van de indieners. Student & Starter vroeg daar expliciet naar. In november 2023 komt het college met het raadsvoorstel voor de beleidsnota. Daarin worden ook de kaders voor de mogelijke maatregelen gesteld. Het college verwacht het uitvoeringsprogramma met het maatregelenpakket in het eerste kwartaal van 2024 af te ronden en zal de raad hierover informeren.

De **voorzitter** schorst om 12.12 uur de vergadering voor het overdragen van het voorzitterschap.

De nieuwe **voorzitter,** de heer **Bos**, heropent de vergadering om 12.13 uur. Hij geeft het woord aan de initiatiefnemers.

Mevrouw **Heijne** (GL) dankt de commissieleden voor de mooie woorden en het levendige debat. Zij dankt ook de wethouder voor haar reactie. De initiatiefnemers hebben ook de tegemoetkoming of handreiking van het college goed gehoord, zij komen daar later op terug. De initiatiefnemers hebben in het debat gemerkt dat iedereen gevoel heeft bij dit onderwerp. Het maakt erg veel los bij voorstanders en bij tegenstanders. Zij proberen het gesprek terug te brengen naar de cijfers en feiten en de inhoudelijke punten uit het debat. Het is de initiatiefnemers nog niet gelukt om hun reacties te bundelen zoals de wethouder dat doet. Zij doen de beantwoording per fractie, maar veel onderwerpen zijn steeds weer teruggekomen. De PVV heeft bijvoorbeeld veel gesproken over handhaving. Dan zullen zij bij andere fracties zeggen dat zij het al over handhaving hebben gehad. Als iemand iets mist, dan horen zij dat wel. Spreekster doet alle onderwerpen die langs zijn gekomen en haar collega doet alle vragen over handhaving. De PVV vroeg waarom de gemeente niet gewoon goed gaat communiceren. Vele andere fracties noemden dit punt ook. De initiatiefnemers zijn het daarmee eens. Communicatie is altijd goed en belangrijk. Daarom vragen zij daar ook aandacht voor in het voorstel. Dat is niet nieuw, er wordt al heel lang over houtstook gecommuniceerd. Er is al een campagne van het college dat houtstook schadelijk is met een

oproep om minder hout te stoken. Maar de initiatiefnemers zien ook dat luchtverontreiniging door ander bronnen afneemt en dat die door houtstook niet afneemt of zelfs licht stijgt. Als een goed gesprek zou helpen, zou het probleem zijn opgelost. Zij zien dat dat niet het geval is. Sterker, het probleem wordt groter. Uit cijfers van I&O Research blijkt dat meer dan 60% van de stokers zegt dat zij zich aan een verbod zullen houden. Een verbod helpt dus ook in de communicatie. Dat is ook in het debat langsgekomen. Als iemand zijn buren nu aanspreekt op bijvoorbeeld geluidsoverlast, dan kan hij tegen de buurman zeggen dat hij daar heel veel last van heeft en dat het overigens ook niet mag. Als iets niet mag, blijkt de meerderheid van de mensen zich daaraan te willen houden. Boa's kunnen nu niet zoveel doen. Het helpt hen ook dat zij stokers kunnen aanspreken op iets dat niet mag.

De heer **Bosch** (PVV) merkt op dat het bij geluidsoverlast vaak voorkomt dat mensen bellen en dat de politie dan zegt te zullen kijken, maar dat er dan helemaal niets mee gebeurt. Hoe moet hij dat duiden?

Mevrouw **Heijne** (GL) antwoordt dat, op het moment dat er een klacht komt over houtstook of geluidsoverlast, handhaving altijd een afweging zal moeten maken waar ze wel of niet heen gaan. Dit wordt een afweging erbij, maar dat is niet anders dan bij de andere bepalingen in de APV of in andere wetgeving. Voor de vele punten van de PVV over handhaving geeft zij het woord door aan haar collega.

Mevrouw **De Vries** (PvdD) benadrukt dat de initiatiefnemers niets nieuws doen met deze APV-wijziging. De APV wordt eigenlijk simpeler omdat een uitzondering eruit wordt gehaald. In het debat is de discussie over handhaving heel veel teruggekomen. Zij bedankt de commissie daarvoor. De initiatiefnemers zien dat als een gelegenheidsargument. Zij benadrukt dat dit ook niet uniek is voor dit voorstel. Vele verboden zijn niet of moeilijk te handhaven. Het gaat ook om het omdraaien van die normen. Zij denkt dan aan het rookverbod in de horeca. De wereld was te klein en nu zijn er rookvrije plekken zelfs in de buitenlucht. Handhaving is daar nauwelijks nodig. Mensen spreken elkaar aan of iemand wordt weggekeken, als hij rookt in een kroeg. Het is moeilijk om een onderscheid te maken tussen binnen en buiten, maar dat is een uitvoeringskwestie waarover afspraken kunnen worden gemaakt en het kan een werkinstructie voor VTH (Vergunningen, Toezicht en Handhaving) worden. Veel van de dilemma's voor VTH hebben geen betrekking op houtrook. Ook bij andere verboden zijn die aanwezig. Er zijn ook vragen gesteld over de kosten en er zou geen geld zijn voor handhaving. Maar het is de bedoeling om te beginnen met communiceren en waarschuwen. Mocht blijken dat vanaf 2026 meer handhaving nodig is, dan kan het college bij de reguliere planning & control cyclus een afweging maken voor meer budget. De raad kan daar dan later over beslissen. Dit is een route die het college zelf ook vaak volgt, bijvoorbeeld bij de visie Stadswater. Het college wijst op de benodigde capaciteit en de kosten, maar de initiatiefnemers schatten in dat het aanvankelijk binnen de huidige capaciteit kan worden opgelost door in 2024 eerst te gaan voorlichten en vervolgens alleen op meldingen te gaan reageren en te waarschuwen. Daarna kan eventueel een pilot plaatsvinden en uiteindelijk, als het prioriteit krijgt, kan er een dekkingsregeling komen in de voorjaarsnota en de programmabegroting.

Mevrouw **Heijne** (GL) reageert op de inbreng van D66. Deze fractie kwam met een vraag die ook door verscheidene andere fracties is gesteld. Zij wijst er voor de duidelijkheid op dat er veel wordt gesproken over de vuurkorf, maar de initiatiefnemers hebben het over al het hout verbranden in de openbare ruimte. D66 vindt het effect heel klein, het gaat maar om 2%. Maar het is belangrijk om voor ogen te houden dat die 2% van het effect van het buiten stoken op de luchtkwaliteit een jaargemiddelde is voor het hele land. In een stad is er sprake van een piekbelasting. Als het warm is en iedereen buiten is, is de overlast en daarmee de blootstelling veel hoger. Volgens het RIVM is het aandeel van het buiten stoken in de provincie Utrecht tweemaal het gemiddelde. Op de Veluwe is dat percentage waarschijnlijk lager, maar in de stad is het veel hoger. Verschillende keren werd gezegd dat de aanpak van houtstook een complex vraagstuk is en dat houtstook vele bronnen kent. Uiteindelijk wordt de luchtkwaliteit alleen maar aangepakt, als stuk voor stuk al die bronnen worden aangepakt. Grote bronnen moeten worden aangepakt met grote maatregelenpakketten die ingewikkeld en duur zijn. Dit is nu juist een kleine maatregel, een "no regret' -maatregel, die gemakkelijk en goedkoop is, die direct effect heeft en een maatregel waarmee de gemeente grote groepen Utrechters beschermt. De landelijke cijfers zijn bekend, teruggerekend voor Utrecht gaat het om 15.000 mensen die hier dagelijks last van hebben. De

overheid kan ook de grote bronnen aanpakken, maar waarom zou Utrecht het laaghangende fruit niet plukken? De maatregelen van andere overheden heeft de gemeente aanmerkelijk minder in de hand. D66 noemde ook het draagvlak. Uit onderzoek blijkt dat er wel degelijk draagvlak is om maatregelen te nemen. Volgens I&O Research zegt 40% van de Nederlanders ronduit dat zij voor overheidsmaatregelen zijn. Dat is geen meerderheid, maar wel een heel grote groep. Volgens het NIZO-onderzoek wil 68% van de longpatiënten dat de gemeente meer doet dan wat er nu gebeurt. De initiatiefnemers willen dat de ongehoorde stem die zij willen beschermen ook gehoord wordt. Dat is in hun ogen de rol van de overheid.

De heer **Vasters** (D66) hoort dat mevrouw Heijne refereert aan het I&O Research rapport. Hij heeft dat ook gezien. De 40% die zij noemt gaat dus over het aantal mensen dat een maatregel op zich wel ziet zitten. Volgens hem staat daar heel expliciet bij dat het dan gaat over een overheid die stimuleert dat mensen b.v. niet meer binnenshuis stoken of kijkt naar communicatie, maar dat het niet om een verbod gaat. Mevrouw Heijne doet het nu voorkomen alsof 40% het verbod ziet zitten, maar volgens hem is dat maar een heel klein percentage, als hij daarnaar vraagt in zijn eigen buurt. Klopt dat of denkt mevrouw Heijne dat 40% voor een verbod is?

Mevrouw **Heijne** (GL) heeft letterlijk gezegd dat 40% van de Nederlanders voor het nemen van maatregelen door de overheid is. De heer Vasters verkeert vast in een heel ander bubbel dan zij. In haar omgeving hoort zij heel andere geluiden.

De heer **Vasters** (D66) wijst erop dat de commissie het heeft over het draagvlak voor deze specifieke maatregel, niet over draagvlak voor maatregelen in het algemeen. Daar legt mevrouw Heijne de link met die 40%. Hij wil duidelijk maken dat dit gaat over een ander type maatregelen dan een verbod.

Mevrouw **Heijne** (GL) antwoordt dat zij die link legt omdat de keuze er niet tussen stond. De initiatiefnemers vinden het belangrijk om juist die ongehoorde stem te horen en daarvoor op te komen. In hun optiek is het ook echt de rol van de overheid om de kwetsbaren te beschermen. Sommige maatregelen vergen politiek lef omdat zij raken aan de belangen en vermeende vrijheden die mensen moeilijk afstaan. De overheid heeft de morele verantwoordelijkheid om de individuele bewoners te beschermen. Verandering stuit op weerstand. Maatschappelijke discussies ontstaan meestal pas, wanneer mensen persoonlijk worden geraakt. Aan beide kanten worden mensen hier persoonlijk geraakt. Daarom voelt iedereen wel iets bij deze discussie. De VVD vroeg naar de mening van de initiatiefnemers over de reactie van het college. De initiatiefnemers horen dat het college terughoudend is. Er is een handreiking gedaan. Daar kijken zij naar uit. Haar collega is al voldoende in gegaan op de opmerkingen van het college over handhaving. Het CDA had ook opmerkingen over handhaving waar dus al op in is gegaan. Het CDA ging ook in op de communicatie. Daar is spreekster mee begonnen. Zij gaat in op de opmerkingen van het CDA over de gezondheid. Zij wijst erop dat bij die houtstook buiten weinig innovatie mogelijk is. Er wordt hout verbrand en de rook wordt uitgestoten op leefniveau. Mensen ademen die gewoon in. Dat is echt anders dan houtstook binnen en het heeft direct groot effect op de gezondheid. De vergelijking werd gemaakt met het verwijderen van brommers en scooters van het fietspad. Die maatregel deed niets voor de luchtkwaliteit in het algemeen, maar het effect voor de fietsers was erg groot. Dat is vergelijkbaar met het verbod op buiten stoken. GL stelde vragen aan het college. De CU ging ook in op handhaving. Zij ziet dat daar al voldoende is gereageerd. De CU vroeg hoe de initiatiefnemers denken over een ontheffing voor de buitengebieden en voor bijvoorbeeld scouting. In de APV mag een ontheffing worden verleend, maar de vraag is of dat gewenst is. Het antwoord van de initiatiefnemers nu is nee. Ontheffingssystemen maken het in een ambtelijke organisatie nog een stukje moeilijker en ingewikkelder. Maar nog belangrijker is dat het bij scouting vaak om jonge kinderen gaat en dat die uitstoot van houtstook voor jonge kinderen ontzettend slecht is. Bovendien heeft zij onlangs in De Volkskrant een artikel over houtstook gelezen waarin zelfs scouting zei dat zij bij code rood en code oranje niet stoken en dan erg veel lol hebben door de leuke alternatieven. Daarom zijn de initiatiefnemers niet voor een uitzondering voor scouting en anderen kunnen een voorbeeld nemen aan scouting met de lol over de alternatieven voor het fikkie stoken. Er werd ook gevraagd om het verbod te beperken tot code rood en code oranje. Zij wijst erop dat er een stookalert en een stookwijzer zijn. Het stookalert is van het RIVM en is zo afgesteld dat het maximaal tien tot twaalf keer per jaar afgaat. Dat betekent één keer per provincie. Als de gemeente een verbod invoert bij code rood en code oranje, doet zij in feite niets. De stookwijzer is anders afgesteld en die staat voor de stad Utrecht bijna permanent

op code rood of code oranje. Dus dat is precies hetzelfde als wat de initiatiefnemers voorstellen, een verbod. Als de raad het de handhavers extra moeilijk wil maken, dan moet hij de code rood of oranje van de stookwijzer pakken, want die verschilt per wijk en per uur. Zij wenst handhaving dan veel succes. Zij ontraadt de raad om hier verder op door te gaan. Zij krijgt een melding tussendoor. Volgens onderzoek van Motivaction is 23% van de Nederlanders voor een verbod op houtstook in woonwijken. Dat is toch een heel groot aandeel. Student & Starter gaat in op handhaving, maar heeft het ook over alternatieven. Zij noemde al de alternatieven van scouting. Bij het scrollen naar alternatieven kwam zij houthaardjes op bio-ethanol tegen, inclusief marshmallowstokjes voor een paar tientjes en bio-ethanolhaardjes met het geluid van een knisperend haardvuur en met de geursensatie van appel en kaneel. Er zijn dus genoeg leuke alternatieven. VOLT heeft geen vragen gesteld. De PvdA had het over alternatieven die zij al besproken heeft en over de eveneens al besproken 2%. Het stookalert en de stookwijzer heeft zij ook al gehad. Utrecht Solidair is niet meer aanwezig. Deze fractie had het over de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer op eigen terrein. Haar collega heef al aangegeven dat er in de APV al een verbod staat. De initiatiefnemers doen dus niets nieuws.

De heer **Cornielje** (PvdA) is benieuwd hoe de initiatiefnemers kijken naar het alternatief verbieden van houtstook bij de horeca waar handhaving een stuk gemakkelijker is.

Mevrouw **De Vries** (PvdD) lijkt dat een goed idee. Als een algemeen verbod wordt ingesteld, geldt dat voor de hele stad en dus ook voor de horeca.

Volgens mevrouw **Heijne** (GL) had DENK geen vragen. Stadsbelang Utrecht vroeg waarom de mensen die gezellige vuurkorf wordt afgepakt. Spreekster heeft gewezen op de alternatieven die heel gezellig zijn. Dat is een politieke afweging tussen de gezelligheid van de een die een fikkie wil stoken en de vrijheid van een ander om buiten te mogen zijn op een mooie zomeravond.

De **voorzitter** stelt vast dat niemand meent dat hij geen antwoord op zijn vragen heeft gehad. Verder stelt hij vast dat er geen vragen zijn over het betoog van de initiatiefnemers en ook geen vragen aan het college. Hij vraagt of het een A-punt of een B-punt in de raad moet worden.

De heer **De Pagter** (VVD) begrijpt dat er geen tweede termijn komt.

De **voorzitter** heeft verzocht aan te geven of er nog vragen aan de initiatiefnemers of het college zijn.

Volgens de heer **De Pagter** (VVD) is dat iets anders dan vragen om een tweede termijn.

De **voorzitter** vraagt de heer De Pagter of hij behoefte heeft aan een tweede termijn.

De heer **De Pagter** (VVD) heeft daar zelf geen behoefte aan, maar het lijkt hem goed dat aan de commissie te vragen.

De **voorzitter** doet de ronde langs de fracties. Is er behoefte aan een tweede termijn?

De heer **Van den Enk** (Student & Starter) vraagt om een korte tweede termijn. Hij sloeg aan op wat de PvdA daarnet vroeg over de horeca. Er zijn veel horecazaken die hun businesscase hebben opgebouwd op houtstook. Hoe wil de PvdD hieraan tegemoetkomen?

De heer **De Pagter** (VVD) wil dan toch in tweede termijn reageren op wat wordt gezegd over de vergelijking met geluidsoverlast. Het grote verschil is dat er geen totaalverbod is op geluid. Als iemand te veel geluid produceert, mag worden gehandhaafd. Maar hier wordt voorgesteld om een totaalverbod te leggen op houtstook. Dat is voor de VVD een brug te ver. Zijn fractie zou juist meer het gesprek willen aangaan. Hij vraagt de initiatiefnemers om op dat punt terug te komen omdat die vergelijking niet opgaat.

De heer **Dekkers** (GL) is het ermee eens dat er bij geluid een normering is en geen totaalverbod. Maar hoe ziet de heer De Pagter dan een soort tussenweg voor houtstook? Moet er bij elke vuurkorf een metertje komen voor de uitstoot en hoe wordt dat dan gehandhaafd? Het lijkt hem echt heel ingewikkeld.

De heer **De Pagter** (VVD) antwoordt dat het er juist om gaat dat de overheid hier geen regels stelt, maar het aan inwoners overlaat om hier het gesprek over te voeren en zelf maatregelen te nemen. Op heel veel plekken gaat dat gewoon goed. Mensen hebben er begrip voor, als iemand aangeeft dat hij liever niet een aantal avonden per week te maken heeft met die houtstook van de buren. Hij is niet voor het zwaaien met een verbod.

De heer **Dekkers** (GL) wil niet de discussie over dat gesprek herhalen, maar de vergelijking met geluid gaat niet op omdat er daar een normering is.

De heer **De Pagter** (VVD) maakt die vergelijking niet. Hij roept juist op om die vergelijking niet te maken omdat die niet opgaat. Volgens hem is de heer Dekkers dit met hem eens. Spreker roept de initiatiefnemers op om die vergelijking niet meer te maken.

De **voorzitter** gaat terug naar de initiatiefnemers.

Mevrouw **De Vries** (PvdD) brengt naar voren dat houtstook in de horeca meestal binnenshuis plaatsvindt. Daar gaat dit voorstel niet over. Verder kent zij geen enkele horecazaak die hierop zijn complete businesscase heeft gebouwd. Dat lijkt haar ook twijfelachtig, maar als dit al buiten gebeurt, dan zijn er goede alternatieven voor die kunnen worden meegenomen in zo'n businesscase.

De heer **Dekkers** (GL) vult aan dat in het voorstel niet de voedselbereiding op houtskool wordt verboden.

Mevrouw **Heijne** (GL) gaat in op het verschil tussen geluid en houtstook. Het is natuurlijk onmogelijk om geluid helemaal te verbieden, terwijl bij een verbod op houtstook buiten niet een essentieel deel van het leven wordt geraakt.

De heer **De Pagter** (VVD) merkt op dat de vraag ging over de handhaafbaarheid. Daarop komt nu een ideologisch antwoord. Die vergelijking werd net gemaakt bij de handhaafbaarheid. Volgens hem gaat die vergelijking niet op. Hij wil graag dat de initiatiefnemers terugkomen op die handhaafbaarheid en op een andere manier aangeven waarom het wel te handhaven is.

Volgens mevrouw **Heijne** (GL) is er qua handhaafbaarheid niet veel verschil. Bij een melding over geluidsoverlast van buren moet handhaving ook maar zien of zij binnenkomt. Dat is hetzelfde als wanneer iemand last heet van het hout stoken door de buren. Dat staat in de APV.

De heer **Dijkstra** (CDA) heeft een punt van orde. Inhoudelijk heeft de commissie dit daarnet allemaal behandeld. Er was 120 minuten voor dit voorstel uitgetrokken. Het is nu al 40 minuten meer geworden en het gaat nu over allerlei details. Hij heeft alles al gehoord, maar misschien hebben mensen nog nieuwe punten.

Volgens de **voorzitter** is dat kennelijk het geval.

Wethouder **Oosters** was de raad nog een update over een toezegging verschuldigd. Kan zij dat nu doen of moet dat helemaal aan het einde gebeuren?

De **voorzitter** vraagt de commissie of dit onderwerp als A-punt of als B-punt naar de raad gaat.

De heer **De Pagter** (VVD) heeft geen voorstel om het aan te passen. De VVD stemt gewoon tegen. Wat zijn fractie betreft wordt het een A-punt met een tegenstem.

Mevrouw **Smit** (VOLT) geeft aan dat het voor haar fractie een A-punt wordt.

De heer **Van den Enk** (Student & Starter) kiest voor een A-punt.

De **voorzitter** veronderstelt dat GL er een B-punt van wil maken.

De heer **Dekkers** (GL) heeft er geen behoefte aan dit debat te herhalen.

Mevrouw **Alblas** (CU), de heer **Cornielje** (PvdA), de heer **Bosch** (PVV), de heer **Vasters** (D66), de heer **Van Heuven** (PvdD), de heer **Dijkstra** (CDA) en de heer **Temming** (Stadsbelang Utrecht) zijn voor een A-punt.

De heer **Usta** (DENK) is voor een A-punt met tegenstem.

De **voorzitter** vraagt de initiatiefnemers of zij het voorstel nog willen aanpassen.

Mevrouw **Heijne** (GL) beschouwt het als een compliment dat de hele commissie het een A-punt vindt. De initiatiefnemers hebben ook de handreiking van de wethouder gehoord. Zij willen zich even beraden of zij het in de volgende raad in stemming willen brengen of iets later. Zij komen daarop terug bij de voorzitter. Inhoudelijk wordt het voorstel niet aangepast.

De heer **De Pagter** (VVD) vraagt of dat technisch kan. Hij begrijpt de behoefte om dit later in de raad te behandelen, maar het moet dan wel goed geregeld worden. Als het wordt doorgeleid als A-punt, staat het per definitie op de agenda van de eerstvolgende raad. Er moet worden bekeken hoe dit probleem kan worden opgelost.

De **voorzitter** lijkt het dat het zo is behalve wanneer de initiatiefnemers het voorstel aan willen houden. De initiatiefnemers hebben net aangegeven dat zij het aanhouden. Zij kijken of zij het in de eerstvolgende raad of de daarop volgende in zullen brengen. De heer De Pagter stelt dat het normaal zo is dat iets in de eerstvolgende raad aan de orde komt. Dat is het geval, behalve wanneer een initiatiefnemer het even aanhoudt.

De heer **De Pagter** (VVD) vraagt om de technische tekst. Als de commissie het nu doorgeleidt, is het volgens hem de regel dat het in de eerstvolgende raad in stemming komt. Als er de behoefte is om dat uit te stellen, moet het goed worden geregeld.

De heer **Van Heuven** (PvdD) meent dat het gewoon mogelijk is, tenzij de regels veranderd zouden zijn. Hij heeft zelf een initiatiefvoorstel een jaar of drie aangehouden. Het kan.

De **voorzitter** vraagt of de heer De Pagter daar genoegen mee neemt of dat hij het ambtelijk wil laten uitzoeken. Hij ziet dat de heer De Pagter akkoord gaat.

Wethouder **Oosters** gaat in op de vraag van DENK over de reactie van het college op een motie over alternatieve koopconstructies. In het begin van het vierde kwartaal 2023 komt er een raadsbrief over betaalbare koop waarin het college uitlegt waarom de reactie vertraagd is en hoe het college dit in het vervolg gaat oppakken. Op de vraag van het CDA over een andere toezegging komt wethouder Schilderman terug aan het einde of het begin van het debat in de commissie VOWE.

De **voorzitter** concludeert dat besloten is dat dit voorstel naar de raad gaat. Spreektijd lijkt hem niet nodig, dit kan worden afgedaan met een stemverklaring.

Mevrouw **De Vos** geeft aan dat de commissie nu kan gaan schorsen of al kan beginnen met agendapunt 8. Zij stelt voor nu te schorsen en om 14.00 uur in deze zaal, dus niet in de raadszaal, te beginnen met punt 8, de Groene Verantwoordingsdag. Daarna gaat de commissie door met agendapunt 10. Zij ziet dat de commissie met dit voorstel instemt.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 12. 47 uur.

Verslag openbare middagvergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Datum 7 september 2023
Locatie Stadhuisbrug 1, Utrecht
Verslag door Dhr. Van Vliet (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag

Aanwezigen

De voorzitter, dhr C. Bos, de wethouders, mw. E. Oosters, mw. L van Hooijdonk, de leden, mw. J. Zwinkels (CDA), dhr. R. Van den Enk (Student&Starter), mw. C. Passier (Volt), dhr. M. van den Heuven (PvdD), mw. R. Heijne (GroenLinks), dhr. R. Peeters (D66), dhr. J. Vintges (VVD), mw. K. Alblas (ChristenUnie), mw. V. Smit Volt, dhr. M. Usta (Denk), mw. M. Oudejans (Student & Starter)

Afwezigen

Er zijn geen afwezigen gemeld.

Verslag openbare vergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen Stad & Ruimte

8. Raadsbrief Uitvoering motie Groene Verantwoordingsdag……27
9. Raadsbrief Update businesscase Magazijn De Zon (verschoven naar 5 oktober 2023)……..
10. Makkelijker maken om warmtepompen te plaatsen……32

8. Raadsbrief Uitvoering motie Groene Verantwoordingsdag

De voorzitter**, de heer Bos** opent de vergadering om 14.00 uur en heet iedereen die meekijkt van harte welkom. Dit agendapunt is geagendeerd door mevrouw Zwinkels (CDA), mevrouw Passier (Volt) en de heer Van Heuven (PvdD). Vorig jaar heeft de wethouder een motie van het CDA overgenomen over het instellen van een groene verantwoordingsdag gekoppeld aan een begrotingscyclus. Over de invulling hiervan is in de eerste helft van 2023 overleg geweest met raadsleden, de griffie en ambtenaren. De agenderende fracties (CDA, PvdD en Volt) zijn in afwachting van een initiatief van de wethouder.

Voor het reces ontving de raad een brief waarin het initiatief bij de gemeenteraad werd gelegd. Om die reden gaat de raad in debat met de wethouder om duidelijkheid te krijgen over de stand van zaken. Door de genoemde fracties is in de voorjaarsnota een motie ingediend voor het vrijmaken van een startbudget. Hiermee heeft de raad mogelijkheden gegeven aan het college. De voorzitter wil de eerste termijn openen, maar er blijkt nog geen quorum te zijn. De vergadering wordt geschorst tot er voldoende raadsleden aanwezig zijn. De voorzitter heropent de vergadering en geeft het woord aan het CDA

Mevrouw Zwinkels (CDA) licht haar inbreng aan de hand van drie punten toe. Van een aangenomen motie mag worden verwacht dat daar door het college uitvoering aan wordt gegeven. Uit de brief van de wethouder blijkt dat dit niet het geval is. Ze refereert aan een begrotingsdebat waarin voor de uitvoering ook budget is meegegeven. Als tweede punt wordt gewezen op de rol van de raad. Die is niet uitvoerend. Ondersteunende gesprekken van enkele raadsleden met ambtenaren kunnen niet worden uitgelegd als een inspanning van het college. Deze gemotiveerde ambtenaren werden vervolgens teruggefloten door de wethouder. De werkzaamheden zijn een opdracht voor het college en horen ook niet bij de griffie te worden neergelegd. Gelet op de aangenomen motie moet de verantwoordingsdag er komen. Deze dient gekoppeld te worden aan de begrotingscycli en niet aan het duurzaamheidsverslag van de gemeente. Als punt drie benadrukt het CDA dat er nu een start gemaakt moet worden. Verder hoort het CDA graag van de wethouder of er is gekeken naar wat andere gemeenten doen en wat nu concreet de stand van zaken is. De brief geeft hierover geen duidelijkheid.

Mevrouw Passier (Volt) verwijst naar motie 163 die op 7 juli door het CDA is ingediend voor de groene verantwoordingsdag waarop inwoners met raadsleden in gesprek kunnen gaan over duurzaamheid. Na een toezegging van de wethouder voor de realisatie van de dag is de motie ingetrokken. Er wordt gerefereerd aan drie gesprekken begin dit jaar die duidden op een goede start. Bij deze gesprekken waren de fracties van Volt, D66, PvdD en CDA aanwezig. In het derde gesprek werd de organisatie van de dag bij de raad gelegd. Hierover is mevrouw Passier zowel verbaasd als ontstemd en vraagt wat hiervoor de reden is geweest. Ook is de fractie benieuwd naar het beeld dat de wethouder had over de samenwerking tussen de raad en het college toen zij op 7 juli 2022 de motie overnam. Verder hoort de fractie graag hoe de wethouder dit thema concreet gaat uitvoeren.

De heer Van Heuven (PvdD) sluit zich aan bij de opmerkingen van het CDA en Volt. Aanvullend op documenten en online informatie is een live bijeenkomst met burgers belangrijk voor de ontwikkeling van duurzaamheid en het draagvlak daarvoor. Er wordt gewezen op plannen in Den Haag voor de vierde donderdag in oktober als Prinsjesdag voor het klimaat en een maandelijkse persconferentie over het klimaat. Ook de PvdD wil weten hoe de wethouder de motie die is overgenomen gaat uitvoeren.

De voorzitter vraagt of de overige partijen nog een aanvulling hebben op de inbreng van de drie agenderende fracties.

De heer Van den Enk (Student & Starter) stelt voor om op de klimaat verantwoordingsdag concreet iets terug te doen voor het milieu, zoals het opruimen van afval en het planten van groen. Bijvoorbeeld met vrijwilligers. Hij is benieuwd wat de wethouder en de raadsleden hiervan vinden.

Mevrouw Zwinkels (CDA) is voorstander van dergelijke acties, maar wijst op de rol van het college om beleid te maken.

De heer Van den Enk (Student & Starter) meent dat het één het ander niet hoeft uit te sluiten.

Mevrouw Zwinkels (CDA) begrijpt dit, maar wijst erop dat het afleggen van verantwoording iets anders is en dat het debat over beleid dient te gaan.

De heer Van den Enk (Student & Starter) stelt nogmaals dat concrete actie op die dag een goed voorbeeld stelt.

Mevrouw Zwinkels (CDA) is van mening dat er op de verantwoordingsdag uitleg gegeven moet worden en dat daar de aandacht op moet komen te liggen.

De heer Van den Enk (Student & Starter) geeft aan dat het college veel werk maakt van duurzaamheid.

Mevrouw Passier (Volt) geeft aan dat het moet gaan over hoe de gemeente transparant maakt wat de stand van zaken in de duurzaamheidsopgave is en dat er geen uitvoering wordt gegeven aan een overgenomen motie. Voor de ideeën van Student & Starter heeft ze sympathie en ze nodigt de heer Van den Enk uit voor de gesprekken die hierover plaatsvinden.

De voorzitter constateert dat er geen raadsleden met een inbreng meer zijn en geeft het woord aan het college. Het college vraagt om een schorsing. De vergadering wordt voor 10 minuten geschorst.

De voorzitter heropent de vergadering en geeft het woord aan de wethouder.

Wethouder Oosters dankt de raad voor de commissiebehandeling van de motie en geeft aan nog steeds positief over initiatief te zijn. Ook omdat het niet te groot gestart wordt en er geen budgetclaim op komt te rusten. Ook de beoogde samenwerking met de raad wordt door de wethouder aangehaald. De kritiek op de gang van zaken betreurt ze en komt niet voort uit onwil. De wethouder wijst op de gesprekken met de raad over de dag en hoe die samen georganiseerd kon gaan worden. Gedurende de gesprekken bleek dat de verwachtingen uiteenliepen. Toch is het college de raad blijven ondersteunen met kennis en bijvoorbeeld met het zoeken naar een locatie. Het is vervelend dat de middelen uit het fractiebudget moet komen.
Het is niet de bedoeling geweest om de raad in dit proces verkeerd te bejegenen. De wethouder wil voor de totstandkoming van de dag er graag met de raad uitkomen.

De voorzitter constateert dat er interrupties zijn en geeft het woord aan Volt.

Mevrouw Passier (Volt) verwijst naar punt 4 van de motie waarin de wethouder meldt de dag een initiatief te willen laten zijn van de gemeenteraad. De raad kan als initiatief een opdracht geven aan het college.

Wethouder Oosters gaat in op de betreffende quote van punt 4 en onderstreept nog een keer de beoogde visie op de samenwerking. De wijze waarop het college ter verantwoording wordt geroepen, vraagt om een rol van de raad.

Mevrouw Passier (Volt) vraagt wat er concreet onder het initiatief van de raad wordt verstaan.

Wethouder Oosters antwoordt dat dit gaat over het omschrijven van de verwachtingen van zo'n dag. Hoe de dag georganiseerd moet worden en eruit moet gaan zien is aan de raad. De wethouder ziet graag wat er moet gebeuren om met kennis, expertise en met de mogelijkheden die binnen het budget liggen, de dag te ondersteunen.

Mevrouw Passier (Volt) vraagt of de ondersteuning ook de personen betreft die alles gaan regelen.

Wethouder Oosters antwoordt dat dit afhankelijk is van de invulling van de dag. De inzet van personele ondersteuning is beperkt. Dekking hiervoor is in de betreffende motie niet geleverd. Binnen de gemeente wordt hard gewerkt aan milieu en duurzaamheid. Op de kennis en expertise kan voor de betreffende dag een beroep worden gedaan. Dit is bij uitstek een onderwerp voor buiten de commissievergadering.

De heer Van Heuven (PvdD) vraagt gelet op de motie wie nu de eigenaar is van de groene verantwoordingsdag en de dag daadwerkelijk uitvoert.

Wethouder Oosters refereert aan de motie die opdraagt een groene verantwoordingsdag in te stellen en wijst nogmaals op de gesprekken en uiteenlopende verwachtingen. Verder verwijst zij naar de motie waarin staat dat de dag in samenwerking met de raad tot stand zal komen.

De heer Van Heuven (PvdD) is benieuwd wie er nu de regie heeft.

Wethouder Oosters stelt dat het college over een zaak waar het college zelf verantwoording over af moet leggen niet volledig de eindverantwoordelijke kan zijn. De raad zal moeten aangeven waar de verantwoording over moet plaatsvinden. Dus kijkt het college hoe de raad de dag eruit wil laten zien om dit vervolgens te ondersteunen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) is van mening dat er in de gesprekken al behoorlijk wat vorderingen zij gemaakt. De verschillen in de verwachtingen vallen volgens haar mee. Ze geeft aan dat ze te horen kreeg dat het college in dit traject mensen begon terug te fluiten. Graag hoort ze welke concrete verantwoordelijkheid het college neemt.

Wethouder Oosters geeft nogmaals aan dat er ondersteuning geboden kan worden met kennis, expertise en hulp bij het vinden van een goede spreker of met evenementenbureau van het stadskantoor als het binnen het budget past, of een locatie. Er moet dan wel duidelijk zijn hoe de dag er uit moet zien, aangezien het de groene verantwoordingsdag is van de raad.

Mevrouw Zwinkels (CDA) is van mening dat de uitvoerende taken voor de dag niet aan de raadsleden uitbesteed dienen te worden en vraagt aan de wethouder om daar gelet op haar eigen ervaring in de raad op kan reageren.

Wethouder Oosters is er bij de motie vanuit gegaan dat het ging om het afleggen van verantwoording door het college aan de raad op het gebied van klimaat. Het uitvoeren van dergelijke processen gebeurt doorlopend in bijvoorbeeld de raadszaal. Het is nu ingewikkeld gebleken waar de grenzen liggen als het gaat om uitvoering.

Mevrouw Passier (Volt) vindt de kwalificatie van een motie over de schutting gooien zonder budget niet passend en vraagt waarom de wethouder de motie dan heeft overgenomen.

Wethouder Oosters neemt de kwalificatie terug en benadrukt dat ze nog steeds achter de motie staat.

Mevrouw Zwinkels (CDA) komt terug op de genoemde rolverdeling die in deze situatie volgens haar niet zo eensluidend geïnterpreteerd kan worden en noemt als voorbeeld de programmabegroting of de jaarstukken

Wethouder Oosters geeft aan dat het college bijvoorbeeld de klimaatvisie en een luchtkwaliteitsplan opstelt en de raad daar vervolgens met elkaar over in gesprek gaat. Toch kan een verantwoordingsdag van het beleid van het college niet zonder de rol van de raad. Er zal gezocht moeten worden naar rolverdeling van de verantwoordelijkheden van de dag, waarbij de raad laat zien welke zaken er getoetst worden en op welke manier.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) vraagt of het de richting op moet gaan waarin er in overleg een voorstel voor de verantwoordingsdag tot stand komt, waarna het college voor de uitvoering zorgt.

Wethouder Oosters antwoordt dat dit de werkwijze is die het college voor ogen heeft, mits de activiteiten binnen het budgettaire kader vallen.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) vraagt of de rolverdeling voor wat betreft bijvoorbeeld het regelen van sprekers ook zo gezien moet worden.

Wethouder Oosters onderschrijft dit, maar dat het inhoudelijk vormgeven van de dag dus niet alleen in handen is van het college.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) stelt dat de inspanning dus ook niet nadrukkelijk de verantwoordelijkheid is van de raadsleden die de motie hebben ingediend.

Wethouder Oosters bevestigt dit en refereert nog eens aan de ondersteuning die vanuit het college kan worden geboden.

Mevrouw Passier (Volt) is benieuwd waarom de zaak gelet op de nog steeds aanwezige goede intenties en de goede start dan zo is vastgelopen.

Wethouder Oosters heeft hier alles overziende geen goede verklaring voor en vraagt zich af of dit commissiedebat hier een goede vorm van overleg voor is. Het is goed om nog na te gaan hoe en waarom het zo gelopen is, maar vooral ook hoe er verder kan worden gegaan met de motie.

De voorzitter schorst na de interrupties de vergadering. Nadat drie partijen eerst vroegen om een tweede termijn, hebben zijn hiervoor nu een ander voorstel. De voorzitter laat het CDA dit toelichten.

Mevrouw Zwinkels (CDA) wil met een punt van orde een procesvoorstel doen. Na overleg met de agenderende fracties is besloten dat het de wens is om samen met de raad en het college de groene verantwoordingsdag voor elkaar te krijgen. Er wordt een bijeenkomst voorgesteld waarbij alle commissieleden kunnen aansluiten. De wethouder wordt hier ook voor uitgenodigd. Het doel van deze bespreking is om concreet invulling te geven aan de dag. De wethouder wordt gevraagd

om een korte samenvattende notitie van de gesprekken die tot nu toe zijn gevoerd, zodat ook andere commissieleden zich kunnen voorbereiden.

De voorzitter corrigeert dat het voorstel op een punt van orde leek, maar dat niet daadwerkelijk was. De handelswijze en het voorstel worden echter wel toegestaan.

Wethouder Oosters is tevreden met het voorstel en sluit graag aan bij de bespreking. Er wordt een notitie van de voorgaande gesprekken toegezegd. Dit blijkt niet in briefvorm te hoeven worden gedaan.

De voorzitter constateert dat er geen vragen meer zijn en geen toezeggingen zijn gedaan. De behandeling van dit agendapunt is hiermee afgerond. De voorzitter schorst de vergadering.

10. Makkelijker maken om warmtepompen te plaatsen

De voorzitter**, de heer Bos** heropent de vergadering en heet iedereen die meekijkt van harte welkom bij de voortzetting van de commissievergadering Energietransitie, Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen. Dit agendapunt is geagendeerd door de heer Peters (D66), de heer Te Hoonte (VVD), mevrouw Alblas (ChristenUnie), mevrouw Smit (Volt) en de heer Dijkstra (EenUtrecht). Bij verduurzaming van woningen met warmtepompen krijgen Utrechters regelmatig te maken met obstakels in regelgeving waar ze van tevoren niet goed van op de hoogte waren.

De heer Peters (D66) stelt dat warmtepompen in de energietransitie een cruciale rol spelen. De inzet op collectieve warmte is een goed beleid, maar individuele keuze voor warmtepompen dient gerespecteerd te worden. De wethouder wordt gevraagd in hoeverre burgers echt vrij zijn in hun keuze voor warmtepompen, of wordt dit met het huidige beleid subtiel ontmoedigd. Daarnaast wil de fractie weten welke groepen inwoners geïnformeerd worden over de collectieve inkoop van warmtepompen en welke specifiek niet. De vraag is of hierbij een strategie wordt gehanteerd of dat dit een stadsbrede campagne is.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) vraagt in een interruptie hoe de collectieve aanpak een ontmoediging zou kunnen zijn voor individuele initiatieven.

De heer Peters (D66) stelt dat de collectieve aanpak het meest efficiënt is en economisch gezien beter, maar volgens de fractie dient er een individuele keuzevrijheid te zijn tussen een warmtepomp of collectie warmte. Er wordt gerefereerd aan het college dat van mening is dat er keuze dient te zijn, maar in de praktijk wordt aangestuurd op collectieve warmte. Hiermee wordt individuele keuzevrijheid impliciet ontmoedigd. Hier vraagt de fractie opheldering over. Een volgend punt is de vergunningenprocedure. Het aantal geplaatste pompen komt niet overeen met de hoeveelheid verstrekte vergunningen. Niet alle plaatsingen zijn vergunningsplichtig, maar het is waarschijnlijk dat een deel dat wel is en geen vergunning aanvraagt. Verder zijn er geen gegevens over het totale aantal warmtepompen. Monitoring hiervan is belangrijk en de wethouder wordt gevraagd of er bereidheid is om na te gaan hoeveel warmtepompen er in de stad geplaatst zijn en mogelijk geplaatst gaan worden. Dit aangevuld met informatie over welke er vergunningsplichtig zijn en hoeveel niet.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) vraagt hoe deze informatie voor warmtepompen waar geen vergunning voor nodig is kan worden verkregen.

De heer Peters (D66) stelt dat het belangrijk is om over informatie te beschikken en meldt dat er monitoringssystemen bestaan in de stad. Mogelijk dat deze daarin een rol kunnen spelen. Vervolgens wordt er aangegeven dat veel inwoners niet op de hoogte zijn van noodzakelijk vergunningen. Dit kan tot geschillen met buren leiden. Hoe kijkt de wethouder naar deze ontwikkeling en welke stappen kunnen hiertegen worden genomen. Er wordt gewezen op de plicht van de gemeente met betrekking tot voorlichting. De gemeente dient burgers actief te informeren. Gevraagd wordt welke initiatieven hiervoor worden ontwikkeld.
Er wordt gerefereerd aan “Jouw Huis Slimmer”, maar informatie is volgens de fractie te beperkt. Een overig punt van zorg is het bestemmingsplan. Met versoepeling kan innovatie gestimuleerd worden. Verder wordt aan de wethouder gevraagd of er informatie kan worden verschaft over de beste plekken voor een warmtepomp om met name geluidsoverlast te beperken. Ten aanzien van overlast wordt gesteld dat de gemeente nog niet handhaaft. Gelet op het toenemend aantal warmtepompen is dit een potentieel probleem. De vraag is of het college deze zorg deelt.

De heer Vintges (VVD) merkt op dat het voor inwoners vaak lastig is een warmtepomp te plaatsen. Onlangs kwam naar voren dat de nodige warmtepompen op basis van RO-wetgeving niet geplaatst hadden mogen worden. Bestaande regelgeving zit hiervoor in de weg. De vraag aan het college is om dit in het omgevingsplan op te lossen. Verder wordt gevraagd wat er nog gedaan kan worden aan het makkelijker maken van het plaatsen van warmtepompen.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) sluit aan bij de vraag van D66 over informatie voor benodigde vergunningen en voorlichting over de beste installatieplaatsen. Dit om overlastklachten zo veel mogelijk te voorkomen.

Mevrouw Smit (Volt) is benieuwd naar wat de gemeente naast de plannen voor collectieve warmte op buurtniveau kan doen met bijvoorbeeld subsidies op warmtepompen. Verder wordt de wethouder gevraagd of er gelet op de gevallen van overlast op een andere manier gehandhaafd gaat worden.

De heer Usta (Denk) wijst op een lange behandeltijd voor de aanvraag van een vergunning. Dit loopt uiteen van weken tot maanden. Soms gaat het dan om een beschermd aangezicht van een pand.

De heer Peters (D66) vraagt in een interruptie of de fractie van Denk dan ook benieuwd is hoe het proces van de vergunningen versneld kan worden voor panden met een beschermd stadsgezicht.

De heer Usta (Denk) is hier inderdaad ook benieuwd naar. De verplichte afstand tot de erfgrens van 3 meter vormt vaak een probleem. De hiervoor vereiste behuizing is kostbaar. Goede voorlichting hierover is belangrijk.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) wijst de voorzitter op de verkeerde tijdsregistratie.

De heer Usta (Denk) vervolgt zijn betoog voor goede voorlichting. Ook met oog op de verplichting in 2026 en het feit dat er subsidies zijn. Verder merkt hij op dat er met name in de winter gedacht wordt aan een warmtepomp. Met betere communicatie kan aan een meer geleidelijke spreiding van de plaatsing van de warmtepompen worden gewerkt.

De voorzitter geeft na de inbreng van de fracties het woord aan het college.

Wethouder Van Hooijdonk stelt dat uit cijfers van de RVO, voor wat betreft subsidietoekenningen, er de laatste jaren circa 1.000 warmtepompen zijn geplaatst. De meeste mensen vragen overigens de subsidie aan. Hiertegenover staan 14 vergunningaanvragen. Hieruit kan niet worden opgemaakt dat de vergunningen een obstakel vormen en de verduurzaming vertragen.

De heer Peters (D66) meent dat op basis van deze gegevens er mogelijk warmtepompen zijn geplaatst die vergunningsplichtig zijn. Dit kan in overlast situaties leiden tot geschillen en extra kosten.

Wethouder Van Hooijdonk onderschrijft dat dit het geval kan zijn, maar is niet van mening dat dit in de gemeente Utrecht tot substantieel grotere problemen leidt dan elders In het land. Hoeveel warmtepompen er vergunningsplichtig zijn, is momenteel niet bekend. De gemeente Utrecht heeft nu voor de vergunningen geen aanvullende eisen ten opzichte van het landelijke beleid. Gelet op de nieuwe Omgevingswet ligt het nu nog tussentijds aanpassen van de regels niet voor de hand. Wel is het belangrijk om er nog beter over te gaan communiceren. Ook de wethouder onderkent dat het ingewikkelde materie is. De regels zijn overigens landelijk opgesteld en de gemeente dient zich hieraan te conformeren. In de nieuwe Omgevingswet worden de regels voor het plaatsen van warmtepompen verruimd. De vraag is of de Omgevingswet aan gemeenten nog ruimte biedt om zelf regels te bepalen. Over de regeling onder de nieuwe Omgevingswet zal voor de raad een voorstel worden gemaakt. Uiteraard wordt ook overlast hierin meegenomen. Naar verwachting zal dit voorstel In het tweede kwartaal van volgend jaar aan de raad voorgelegd kunnen worden.

De heer Usta (Denk) Vraagt of er in dit voorstel ook gekeken kan worden naar de behandeltijd van een vergunningaanvraag.

Wethouder Van Hooijdonk zal dit meenemen, maar refereert aan het tot nu toe zeer geringe aantal aanvragen voor vergunningen. Het doel is een maximale doorlooptijd van 8 weken. In de wet kwaliteitsborging bouw en de Omgevingswet zullen een aantal zaken gaan veranderen. Waarschijnlijk heeft dit gevolgen voor de aanvraag van een vergunning.

De heer Peters (D66) geeft aan dat overlastsituaties terughoudendheid kan veroorzaken bij inwoners met plannen voor een warmtepomp.

Wethouder Van Hooijdonk vindt dit vooralsnog speculatief. Het belang van betere informatie wordt aan de hand van voorbeelden nogmaals benadrukt. Dit is een taak van de gemeente, maar in de branche ligt hiervoor ook nog ruimte voor verbetering.

De heer Peters (D66) vraagt de wethouder op welke manier de communicatie verbeterd gaat worden.

Wethouder Van Hooijdonk merkt op dat ze die zojuist genoemd heeft en herhaalt dat het gaat om alle financiële instrumenten, alle websites en via de branche. Actieve voorlichting over de beste plaats voor een warmtepomp is een goed idee. Hierin kan ook de adviserende rol van de

gemeente onder de aandacht worden gebracht. De beste bronnen om de plaatsing van warmtepompen te monitoren zijn de subsidies en de vragen in de bewonersenquête. Over welke warmtepompen een vergunning zouden moeten hebben, is geen informatie. Wellicht dat een meldingsplicht hiervoor een instrument kan zijn. Inwoners van de gemeente zijn vrij in hun keuze. Dat is iets anders dan het actief promoten en stimuleren. Hiervan is geen sprake. De inkoopactie voor hybride warmtepompen is gericht op tranche twee en drie. Verder wordt er in het beleid voor warmtepompen gekeken naar de kwaliteit van een woning die doorgaans goed moet zijn voor het kunnen plaatsen van een warmtepomp. Aan individuele verzoeken wordt medewerking verleend, maar op plekken waar collectieve warmte de beste optie is, wordt de warmtepomp niet gepromoot.

Mevrouw Smit (Volt) vraagt of warmtepompen voor een buurt soms beter kunnen zijn dan collectieve warmte.

Wethouder Van Hooijdonk geeft aan dat dit momenteel voor de hele stad nog niet te stellen is. Er wordt verwezen naar de transitievisie warmte die volgens drie tranches gaat verlopen. In dit langdurige proces wordt onderzocht wat de beste opties zijn. Dit wordt zorgvuldig per wijk onderzocht.

De heer Peters (D66) vraagt waarom de wethouder stelt dat als er een bewoner kiest voor een warmtepomp en de rest van de straat voor collectieve warmte deze bewoner de kosten voor collectieve warmte per inwoner doet oplopen.

Wethouder Van Hooijdonk antwoord dat het collectieve systeem duurder wordt aangezien het dan door minder bewoners wordt opgebracht.

De heer Peters (D66) is van mening dat hiermee een verkeerd beeld wordt geschetst.

Wethouder Van Hooijdonk is het hier niet mee eens omdat er gekeken moet worden naar beleid en daarin wil de gemeente inwoners zo voordelig mogelijk over laten stappen. Voor collectieve oplossingen is dit het geval als er zoveel mogelijk inwoners aan meedoen. Het gaat de wethouder niet om een moreel oordeel over individuele keuzes.

De heer Peters (D66) vindt dit een betere toelichting van de wethouder. Het lid herhaalt, echter dat het beeld niet zo kan zijn dat als iemand in een straat voor een warmtepomp kiest de rest in de straat meer betaald voor de collectieve voorziening.

Wethouder Van Hooijdonk constateert dat de fractie van D66 geen vraag heeft gesteld en legt uit dat deze situatie bij elkaar opgeteld toch ten koste gaan van collectieve oplossingen. Zoals eerder aangegeven worden individuele initiateven gewoon gefaciliteerd.

De voorzitter constateert dat er geen vragen meer zijn.

De heer Usta (Denk) heeft geen vraag, maar wil benadrukken dat het gelet op de duur van de transitie goed is als er ondertussen wel warmtepompen worden blijven geplaatst.

Wethouder Van Hooijdonk geeft aan dat er voor de tranches twee en drie wel actief hybride warmtepompen worden aangeboden. Er blijven met het oog op de duur van de transitie dus mogelijkheden om een warmtepomp te installeren. In overgangssituaties probeert de gemeente zo goed mogelijk met de bewoners mee te werken.

De heer Peters (D66) vraagt of de data van de collectieve inkoopacties in de voorlichting kunnen worden opgenomen.

Wethouder Van Hooijdonk vindt dit een goede suggestie en stelt voor hier in het vierde kwartaal mee aan de slag te gaan.

De voorzitter stelt vast dat er nu echt geen vragen meer zijn en informeert bij de griffier naar gedane toezeggingen.

De voorzitter rond de commissievergadering af.

Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen (Voorjaarsnota)

Datum 29 juni 2023
Locatie Stadhuis
Verslag door F. van Vlodrop (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag

Aanwezigen

Geen informatie gekregen; aanwezigen overgenomen van een vorig verslag; alleen de voorzitter en de wethouders zijn aangepast.
De voorzitter, dhr. Van Steeg), de wethouders, mevrouw Schilderman, mevrouw Oosters, mevrouw Van Hooijdank en de heer De Vries

Afwezigen

-

Verslag commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen (Voorjaarsnota)

_____ 1
Verslag openbare vergadering Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen (Voorjaarsnota) 1
Aanwezigen 1
Afwezigen 1
1. Opening en mededelingen 1
2. Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023 2

1. Opening en mededelingen

De voorzitter heropent de vergadering over de Voorjaarsnota van de commissie EDVW en heet iedereen van harte welkom. Er is geen behoefte om de geheime bijlagen te bespreken. Er zijn geen mededelingen. De fractie van BIJ1 is afwezig. De commissie is ermee akkoord gegaan dat wethouder Streefland niet aanwezig is bij deze bespreking.

2. Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023

De voorzitter geeft het woord aan de fracties.

De heer Te Hoonte (VVD) is teleurgesteld dat het elektriciteitsnet aan het maximum zit. Dat zorgt nu voor concrete problemen. Daar moeten oplossingen voorkomen. Het college gaat daar samen met partners aan werken. De VVD daagt het college uit om te kijken of de plannen van de gemeente wel innovatief genoeg zijn. De fractie denkt dat ook extra investeren in buffering nodig is, niet alleen batterijen, maar ook met andere toepassingen zoals de omzetting naar waterstof of naar warmte.
Er zijn in de voorjaarsnota bedragen opgenomen voor toekomstige investeringen in netwerkpartijen. De VVD wil dat de raad (op een later moment) zelf beslissingen neemt.
De energiemaatregelen zijn allemaal opgenomen in de begroting, conform de wens van de VVD. Het is goed dat de panden worden aangepakt omdat daar geld voor gereserveerd. De fractie hoopt dat de verantwoording blijft via vastgoed.
Magazijn Zon is weliswaar niet expliciet, maar toch opgenomen in de voorjaarsnota. De wethouder heeft daar nu een raadsbrief over toegezegd. De VVD stelt voor om er nu alvast het geld voor te reserveren en later inhoudelijk over het voorstel Magazijn Zon te spreken.
De VVD steunt het plan om geld vrij te maken voor het oplossen van het probleem van bijplaatsingen. De fractie stelt voor om binnen de bestaande middelen voor communicatie te communiceren dat bijplaatsingen niet toegestaan zijn en hoe afval dan wel moet worden aangeboden.
In de jaarstukken is het programma circulair opgenomen. Het opgeleverde stuk zou in de toekomst een bijlage zijn bij een nieuw op te stellen beleidsstuk van het college. Spreker kon die tekst niet goed volgen. Het gaat om vraag 302. Hij ziet uit naar behandeling van het stuk in de raad en naar de resultaten van de inzet van het EU-geld.
De fractie vraagt opheldering over het beleidskader voor emissieloos vervoer. De fractie heeft verder vragen gesteld over de snellaadpalen.

Mevrouw Meerdink (VVD) merkt op dat de woningnood nog steeds hoog is. Dat raakt veel groepen mensen in de stad. Jongvolwassenen moeten noodgedwongen bij hun ouders blijven wonen. Studenten kunnen geen kamer vinden. Starters kunnen geen eerste woning kopen. En ook gezinnen en ouderen hebben het moeilijk.
Vragen van de VVD hierover zijn al besproken in de commissie Ruimtelijke Ordening. De fractie denkt dat er nog meer woonruimte kan worden toegevoegd door het omzetten en splitsen woningen gemakkelijker te maken. Wat is de stand van zaken van het omzetting- en spiltsingsbeleid?

Mevrouw Heijne (GroenLinks) vindt het belangrijk dat de gemeente alles op alles zet om de klimaatcrisis aan te pakken. De gemeente moet breed kijken naar alle mogelijkheden om duurzame energie op te wekken. De fractie kijkt uit naar de klimaatvisie van het college, waarin zoekgebieden worden vastgelegd.
In de voorjaarsnota staan extra investeringen om werk te maken van de energietransitie met investeringen om ruimte te maken op het elektriciteitsnet en maatregelen om de energiearmoede tegen te gaan. De gemeente gaat deelnemen aan warmte- en elektriciteitsnetwerken. GroenLinks ziet uit naar de bespreking van het betreffende raadsvoorstel. Deze noodzakelijke voorzieningen mogen niet worden overgelaten aan de markt.
Een leefbare en gezonde stad heeft schone lucht. Utrecht voldoet al aan de wettelijke normen op het gebied van luchtkwaliteit, maar GroenLinks vindt dat om de adviezen van de WHO te kunnen realiseren, de stad nog grote stappen moet zetten. De fractie kijkt dan ook uit naar het maatregelenpakket Lucht, maar heeft nu al enkele wensen. 23% van de luchtverontreiniging wordt veroorzaakt door particuliere houtstook. Dat moet worden aangepakt. Daartoe heeft de fractie samen met de Partij voor de Dieren een initiatiefvoorstel ingediend. Onderdeel van het voorstel is een communicatiecampagne over de schadelijke effecten van houtstook. Daarmee moet het college op korte termijn starten om de inwoners bewust te maken van dit thema. GroenLinks stelt verder voor om houtstookvrije wijken te bouwen. Bij nieuwe wijken kun je al vanaf de bouwstart aandacht schenken aan schone lucht door huizen te bouwen zonder rookkanaal. GroenLinks roept de wethouder op om dat met de ontwikkelaars te bespreken.

De heer Te Hoonte (VVD) weet dat al veel huizen in Utrecht worden gebouwd zonder rookkanaal, omdat ze bijvoorbeeld gebruikmaken van stadsverwarming. Maar soms bouwen particulieren zelf een rookkanaal. Wil GroenLinks dat verbieden?

Mevrouw Heijne (GroenLinks) beaamt dat particulieren soms zelf een rookkanaal bouwen. Daarvoor biedt de Omgevingswet uitkomst. In het Omgevingsplan kun je vastleggen dat houtstook in de wijk verboden is. GroenLinks vraagt het college om dat op te nemen in de plannen.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat houtstook (bijvoorbeeld van pallets) tegenwoordig geldt als duurzame energie. Heeft dit onderwerp voor GroenLinks een hoge prioriteit bij de invoering van de Omgevingswet? Dan moet het ook in bestemmingsplannen worden opgenomen, waar vervolgens iedereen op kan reageren.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) beaamt dat er eerst beleid moet worden geformuleerd voordat je zaken kunnen opnemen in een Omgevingsplan. Zij kondigt aan de wethouder daarop te blijven bevragen.

De heer Usta (DENK) wil weten of GroenLinks houtstook permanent wil verbieden of slechts op aangewezen plekken wil toestaan.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) benadrukt dat het voorstel gaat over nieuw te bouwen wijken. Daar mag geen ruimte meer zijn voor rookkanalen in huizen.

De heer Zwaneberg (GroenLinks) benadrukt dat de mens om de aarde leefbaar te houden, zuinig moet zijn op de grondstoffen. Daarvoor wordt de raad eind dit jaar de beleidsnota Circulair voorgelegd. Een doorn voor GroenLinks is de grote hoeveelheid verpakkingen. Daarbij zijn bedrijven aan zet. De fractie vraagt het college dan ook om in de nieuwe nota verregaande maatregelen, bijvoorbeeld in het eigen inkoopbeleid, te nemen om het gebruik van pakkingen te reduceren. Winkeliers moeten worden gestimuleerd om daar hun leveranciers op aan te spreken.
Op 1 juli 2023 gaat de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid in. Zij worden dan verantwoordelijk gemaakt voor het terughalen van textiel met als doel 10% hergebruik in Nederland. De bestaande infrastructuur met de ondergrondse containers kent een groot risico, namelijk vervuiling van het textiel. GroenLinks denkt dat kringloopwinkels hierin een rol kunnen spelen.
In de voorjaarsnota staat dat wat betreft het toekomstige woningbouwproductie de geplande projecten in 2024 en 2025 worden gemonitord. Het is voor GroenLinks echter niet duidelijk wat de stand van zaken is van die projecten. Er schijnt, ook na ambtelijke navraag, geen zicht te zijn op het aantal verkochte woningen. Ontwikkelaars gaan pas bouwen als 70% van de woningen is verkocht. Daarmee komen ook maatschappelijke voorzieningen en sociale woningbouw in gevaar. Daarom vraagt GroenLinks inzage in de verkoop van woningen en alle projecten die tussen nu en 2025 zijn gepland.
De Woningbouwimpuls is een project van het Rijk om de bouw van betaalbare woningen voorrang te geven. Dat heeft ook Utrecht extra woningen opgeleverd. Hoeveel projecten in Utrecht komen in aanmerking voor de vierde tranche?

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat de onderwerpen die GroenLinks aansnijdt gaan over het realiseren van projecten. Dat is onderwerp van RO. Dat is eerder afgerond.

De voorzitter ziet uit naar de reactie van het college.

De heer Zwaneberg (GroenLinks) legt uit dat bij de bespreking van betaalbare woningen, natuurlijk ook gesproken wordt over projecten. Hij probeert dat zo strikt mogelijk te scheiden, maar dat is niet altijd mogelijk.
Ontwikkelaars zijn vanwege de stijgende bouwkosten huiverig om te starten. De sector heeft echter eerder hoge winsten gerealiseerd en nu wordt de gemeente gevraagd om projecten vlot te trekken. Dat is bij de vorige woningcrisis ook al het geval geweest. Daarom wil GroenLinks dat het ingezette gemeenschapsgeld, in de vorm van een lening, ook weer terugkomt.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat dit onderwerp letterlijk in de vorige commissie is besproken.

De heer Zwaneberg (GroenLinks) deelt mee dat de bespreking van dit onderwerp is afgestemd met de woordvoerders van GroenLinks.

Mevrouw Zwinkels (CDA) heeft ook moeite met de behandeling van deze onderwerpen in deze commissie. Het CDA heeft op basis van informatie uit de app ervoor gekozen om dat in een andere commissie te bespreken. Nu dreigt weer dezelfde discussie als vanmiddag.

De heer Zwaneberg (GroenLinks) benadrukt dat het niet gaat om het geheime deel. Hij doet een geheel ander voorstel.

De voorzitter roept op om binnen de lijnen te blijven van deze commissie.

De heer Zwaneberg (GroenLinks) herhaalt dat gemeenschapsgeld in de vorm van een lening moet worden verstrekt. Als het project binnen vijf jaar winst oplevert, moet de lening worden terugbetaald.
GroenLinks wil de ambities op het gebied van betaalbaarheid, duurzaamheid en vergroening in stand houden. Daarbij zijn ook groene tuinen van belang. Echter, als huurders verhuizen, trekken de corporaties geheel tegen de afspraken in de tuinen leeg en worden ze betegeld. Spreker kondigt aan daar schriftelijke vragen over te stellen. GroenLinks ziet tot slot uit naar de prestatieafspraken en vraagt de wethouder naar de stand van zaken.

Mevrouw Zwinkels (CDA) vraagt om de ambities op het gebied van betaalbare koop en middenhuur apart te benoemen in de woonvisie.
Het college gaat flink investeren in de aanpak van de netcongestie. De netbeheerder ziet echter geen rol voor de gemeente. Waar gaat het college het geld aan besteden? Het CDA denkt zelf aan maatregelen die de congestie op korte termijn aanpakken.
Voor het verduurzamen van woningen komen nu allerlei maatregelen samen met Europese, landelijke en provinciale bijdragen. Het CDA ziet uit naar een samenhangend en herkenbaar pakket met bijvoorbeeld mogelijkheden om samen te isoleren. Daarbij moet met participatie de kracht van samenleving worden benut. Met bijvoorbeeld een fonds kunnen naast de koplopers ook de grote middengroep in samenwerking met maatschappelijke organisaties worden gesteund.
Het CDA is blij met het Upcycle Centre Utrecht, een vorm van circulair ondernemerschap. De fractie sluit zich aan bij de bijdrage van GroenLinks over het recyclen van textiel. Het is verder jammer dat er ook bezuinigingen zijn ingepland op het gebied van duurzaamheid, zoals bezuinigingen op verduurzaming van het stadskantoor en bedrijventerreinen. Wat betekent dat voor de huidige plannen?
Op het gebied van het verwerken van afval treedt er een vertraging op door het faillissement van een ondernemer. Er was eerder 3 miljoen euro gereserveerd voor vervangingsinvesteringen. Dat bedrag wordt nu niet meer opgevoerd. Wat is daarvan de reden?

De heer Peters (D66) ziet dat de gemeente goed bezig is op het vlak van duurzaamheid en energie met onder andere een door de wol geverfde wethouder. Maar de fractie heeft ook zorgen, suggesties en vragen.

- De fractie vraagt aandacht voor bewonersinitiatieven en het stimuleren van energiecollectieven. Dat moet duidelijker en beter. Initiatieven moeten daartoe in de opstartfase beter worden begeleid. Inwoners moeten ook sneller duidelijkheid krijgen over de slaagkans van hun initiatief. D66 pleit voor het opstellen van een afwegingskader met zaken die de raad belangrijk vindt. Voor de fractie zijn dat zaken als sneller duidelijkheid over de slaagkans en duidelijkheid over de verschillende afwegingfactoren als duurzaamheid, kosten, maar ook draagvlak.
- Komend jaar moet een aantal grote keuzes worden gemaakt met de nodige financiële gevolgen, bijvoorbeeld over een stedelijk energiebedrijf en het eigendom van warmtebedrijven. Dat vraagt om een - nu nog niet aanwezige - duidelijke visie en strategie. D66 vraagt dan ook om een strategische visie met doelstellingen, de rol van de gemeente en de voordelen voor de gemeente.
- Ook D66 maakt zich net als bijvoorbeeld Tennet, zorgen over de netcongestie. Nieuwe bedrijven en zelfs duurzame energieprojecten komen nu op de wachtlijst, terwijl wachten het laatste is wat je in deze crisis moet doen. Het college doet veel onderzoek, maar dat duurt nu al meer dan een half jaar. D66 roept de wethouder daarom op om deze zomer nog een plan van aanpak op te stellen met mogelijke acties die de gemeente kan ondernemen, inclusief een prioritering. De fractie vraagt ook om een risicoanalyse van de mogelijke scenario's met risico's voor de stad, de woningbouw en bijvoorbeeld duurzame energieopwekking. Ook moet in kaart worden gebracht hoe en of de eventuele risico's kunnen worden opgevangen. De fractie vraagt

de wethouder ook om aandacht, naast voor aansluitingen van grootverbruikers, voor aansluitingen van kleinverbruikers met bijvoorbeeld het stimuleren van Zon op Dak en warmtepompen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) kan zich deels vinden in de inbreng van D66. Ook het CDA is op zoek naar oplossingen voor netcongestie en de rol van de gemeente daarin. Aan welke maatregelen denkt D66?

De heer Peters (D66) legt uit dat inwoners met behulp van zonnepanelen zelf energie kunnen opwekken voor hun warmtepomp. Dat draagt dan niet bij aan de netcongestie in tegenstelling tot de grootschalige projecten.

Mevrouw Zwinkels (CDA) heeft in een artikel gelezen dat je hiermee de problemen niet oplost. Stedin stelt, als enige optie voor de rol van de gemeente, voor om de bezwaarprocedures te verkorten.

De heer Peters (D66) is ook voorstander van onderzoek naar het versnellen van procedures. Het bewuste artikel ging over plaatsen warmtepompen. Die kunnen met de netcongestie in de toekomst niet meer worden gegarandeerd. Als ze van elektriciteit worden voorzien door eigen zonnepanelen, hoeven ze niet meer op het net aangesloten worden. Daarom vraagt de D66 aandacht voor Zon op Dak.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat warmtepompen niet aanstaan als de zon schijnt. Hij vindt het dan ook geen oplossing voor de congestie. Hij hekelt verder de opdrachten van D66 aan het college als een plan van aanpak, een afwegingskader en dergelijke, terwijl er een urgent probleem op het net is. Wat moet het college voor D66 als eerste gaan doen?

De heer Peters (D66) is op zoek naar meer grip op de problematiek. Het college moet op de eerste plaats duidelijkheid geven over mogelijke scenario's en bijbehorende acties.

De heer Te Hoonte (VVD) pleit op de eerste plaats voor meer buffercapaciteit. Daarmee wordt het net bestendiger.

De heer Peters (D66) prijst de inbreng van de VVD. Daar kan de fractie van D66 zich voor een groot deel bij aansluiten. Het is een mooie aanvulling op de voorstellen van D66.
D66 wil conform het coalitieakkoord de organisatie van vastgoed verder op orde brengen. Daarin worden in de voorjaarsnota stappen gezet met aanbevelingen uit het rekenkamerrapport. D66 ziet uit naar de eerste resultaten in 2024.
Na de zomer legt het college de nota Utrecht Circulair voor aan de raad. De gemeente Rotterdam werkt op dat gebied samen met diverse partijen aan concrete oplossingen voor de problemen waar circulaire ondernemers en fabrieken tegenaan lopen. Andere gemeenten kunnen zich daarbij aansluiten.

De heer Koning (D66) gaat in op het onderwerp wonen. D66 sluit zich aan bij de opmerkingen van de VVD over omzetten en splitsen en over hospitaregelingen om zo meer woningen te creëren. Wat is de stand van zaken van de inzet van het fonds Betaalbare Koop? Er ligt 3 miljoen euro op de plank voor 2023, maar het is onduidelijk hoe dat bedrag dit jaar, nu er een grote wooncrisis is, wordt ingezet. Wordt dat bedrag volledig ingezet voor het betaalbaar maken van woningen?

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) sluit zich aan bij de opmerkingen van GroenLinks over houtstook, over een goede communicatie en over de bouw van houtstookvrije wijken. De fractie vraagt de wethouder ook om dieren en natuur te beschermen tegen natuurbranden door een verbod op barbecues en kampvuren in natuurgebieden als Amelisweert en in parken.
De gemeente moet nog steeds gas inkopen, omdat zij geen voortgang boekt op het gebied van duurzaam gemeentelijk vastgoed. Ook nu, na het contract met Gazprom, wordt weer gestuurd op de laagste prijs. Het college stelt alleen kunnen sturen op gas met CO_2- compensatie op basis van de laatste prijs. De Partij voor de Dieren pleit voor sturing op duurzaamheid. Gasleveranciers kunnen ook duurzamere keuzes maken. Wat zijn de mogelijkheden? De fractie pleit er ook voor om eerder in het traject aandacht te schenken aan duurzaamheid.

De heer Peters (D66) weet dat een aantal gemeenten via omstreden duurzame projecten CO_2 compenseren.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) kom daar in zijn bijdrage op terug. Op welke manier kan de gemeente bij de inkoop van gas wel sturen op duurzaamheid?
De gemeente compenseert het gebruik van grijs gas met een Turks windmolenpark. Het onderzoeksprogramma Pointer heeft daar kritiek op. Zo kost deze compensatie slechts een schijntje, waardoor daadwerkelijk compenserende projecten niet van de grond komen. Utrecht compenseert slechts voor een bedrag van 22.500 euro per jaar. Ook wordt compensatie gezocht bij schimmige projecten, zoals blijkt uit het onderzoek van Pointer. Het programma noemt het voorbeeld van een Turks windmolenpark. Is de wethouder tevreden met de huidige CO_2-compensatie? De Partij voor de Dieren heeft ooit voorgesteld om groen gas in te kopen en CO_2 te compenseren via een lokale bank. Dat is echter nooit van de grond komen.
Het Rijk compenseert de gemeenten die een Gazprom-contract hebben moeten afkopen. Het college gaat uit van een reële compensatie van 1,7 miljoen euro voor 2023. Is dat afdoende? Wellicht is het te weinig voor het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Het zou logisch zijn om dat geld voor dat doel in te zetten, zodat de gemeente straks minder gas hoeft in te kopen.
Het college gaat de raad een klimaatvisie voorleggen. Daarin gaat het ook in op voedsel. In Utrecht zijn verschillende bedrijven met een groot aantal dieren. Die dragen bij aan de uitstoot van stikstof en hebben een negatieve impact op de klimaat. Kan dit meegenomen worden in de klimaatvisie of in een ander plan?

De heer Peters (D66) wil weten welke rol de gemeente hierin kan spelen.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) legt uit dat het verzoek past in het landelijk beleid om de veestapel te reduceren, zeker in de buurt van kwetsbare natuur. Het is de moeite waard om Amelisweerd te beschermen tegen de uitstoot van boerenbedrijven in de omgeving door het aantal dieren te verminderen.
In het coalitieakkoord is opgenomen dat wordt ingezet op afspraken met boeren over een meer inclusieve manier van werken. Wat de stand van zaken?
De heer Van Heuven deelt mee dat met het in de ban doen van de wegwerpbekers, in Utrecht met de Billy-cup, al bijna 17.000 wegwerpbekers zijn bespaard. Wanneer doet Utrecht ook de wegwerpbekers bij de koffieautomaten in de ban? Haalt de stad de termijn van 1 januari 2024?

De heer Peters (D66) merkt op dat plastic verpakkingen al vanaf 1 juli 2023 niet meer gebruikt mogen worden.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) begrijpt daaruit dat de stad nog twee dagen heeft om deze maatregel te nemen.

De heer Van der Zweth (PvdA) vraagt in het kader van het onderwerp wonen naar de stand van zaken van handhaving. Is het budget voldoende voor het uitvoeren van de ambities? De grote opgaven zijn tijdelijk wonen en woningen voor kwetsbare doelgroepen. Organisaties in het sociale domein geven aan dat zij het woonprobleem moeten oplossen. Mensen kunnen gewoon niet uitstromen. Als dat goed wordt gedaan, betekent dat ook meer uitstroom bij de jeugd en dat er minder kinderopvang nodig is. Dat verlicht ook de druk op de financiën. De PvdA heeft eerder een voorstel gedaan voor een extra locatie. Spreker was verbaasd hoe stroef dat ging in een raad die graag aan het stuur wil zitten.
Bij de update van de prestatieafspraken is voor de PvdA de verkoop van sociale huurwoningen belangrijk. Dat moet echt ophouden. Wat is de stand van zaken van de prestatieafspraken?
De PvdA heeft eerder aandacht gevraagd voor schimmelwoningen. De fractie werkt nu aan schriftelijke vragen over het Hedderplein waar de problematiek maar voortduurt. Daar worden inmiddels al tien jaar vragen over gesteld in deze raad. Kan de wethouder een update geven van de aanpak?
In de voorjaarsnota is weinig aandacht voor de wijkaanpak, terwijl die aanpak van groot belang is voor de crisis die in het coalitieakkoord benoemd en om ongelijkheid tegen te gaan. Recent is een raadsbrief verstuurd over scheidslijnen in Utrecht. Daarin wordt aangetoond hoe belangrijk die aanpak is voor de stapelende problematiek. Wat is de stand van zaken? Kan dit onderwerp standaard worden opgenomen in de planning- en controlcyclus?

Mevrouw Zwinkels (CDA) steunt de aandacht voor de wijkgerichte aanpak. De fractie heeft echter niet zeer behoefte aan nieuwe updates. Dat is laatst besproken en daar komt binnenkort meer informatie over. De fractie mist wel een post wijkgerichte participatie in de voorjaarsnota met financiële cijfers en aandacht voor effectiviteit.

De heer Van der Zweth (PvdA) geeft de voorkeur aan opname van dit onderwerp in de planning- en control-cyclus met relaties met (budgetten uit) andere programma's en inzicht in hoe zaken met elkaar samenhangen. Daarmee krijgt de raad inzicht in de voortgang van de wijkaanpak in relatie tot al die andere programma's.

Mevrouw Zwinkels (CDA) leest in de voorjaarsnota dat er jaarlijks een raadsbrief over de nota wijk- en buurtaanpak wordt gedeeld. Het CDA heeft graag inzicht in de financiële cijfers van de wijkaanpak en wil participatie beter in zicht te krijgen.

De heer Van der Zweth (PvdA) is blij met die jaarlijkse brief, maar ziet graag in de planning- en controlcyclus de samenhang met de financiële cijfers en de samenhang met de grote budgetten die vergelijkbare doelen nastreven. Hij denkt dat die wensen overeenkomen met die van het CDA.

Mevrouw Zwinkels (CDA) werkt graag mee aan het voorstel van de PvdA.

De heer Van der Zweth (PvdA) vraagt de wethouder slechts toe te zeggen om dit onderwerp op te nemen in de planning- en controlcyclus.

De heer Cornielje (PvdA) gaat in op de aanpak van de klimaatcrisis. Daaraan zit een innovatieve kant, maar ook een pijnlijke andere kant. Want niet iedereen plukt de vruchten van de maatregelen. De wijk Zuid-West is twee keer zo groot als de binnenstad, maar in de binnenstad worden meer energie-adviezen afgenomen. Er zijn talloze subsidies op zonnepanelen, warmtepompen en groene daken. Maar je hebt er niets aan als je een huurwoning hebt. Wat moeten mensen die geen elektrische auto kunnen betalen met laadpalen?
De jonge generatie is de dupe van gebrek aan actie. Maatregelen zijn hard nodig, maar er moet ook aandacht zijn voor de mensen die de rekening moeten betalen. Het gaat vaak om mensen met een laag inkomen. De PvdA stelt dan ook voor om klimaatrechtvaardigheid als pijler te benoemen in de nog op te stellen klimaatvisie. De gemeente moet regelingen actief aanbieden en nadenken over energiearmoede.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) wil weten of dit alles nu nog niet gebeurd. Ze verwijst naar de isolatie-actie. Mensen met lage inkomens hebben actief een aanbod gekregen om hun huis te isoleren. In de voorjaarsnota zijn middelen gereserveerd om de energiearmoede aan te pakken en er is toegezegd dat de ontwikkelingen worden gemonitord. Verder denkt de wethouder na over mogelijkheden om zonnepanelen beschikbaar te maken voor mensen met weinig geld.

De heer Cornielje (PvdA) is blij met de actieve benadering voor het isoleren van het huis. Hij beaamt dat de gemeente stappen in de goede richting zet, maar veel subsidieregelingen worden alleen benut door mensen met een eigen huis. Hij herhaalt het voorbeeld van de wijk Zuid-West waar veel minder gebruik wordt gemaakt van energie-adviezen. Hij roept op om actief te werken aan klimaatrechtvaardigheid.

De heer Te Hoonte (VVD) verwijst naar ongelijk investeren voor gelijke kansen, waardoor bijvoorbeeld elektrische auto's op den duur goedkoper kunnen worden. Dat is het mooie van hoe economie werkt. Het zou oneerlijk zijn als mensen met weinig geld investeringen op dat vlak moeten doen.

De heer Cornielje (PvdA) wil voorkomen dat de gemeente de mensen die al veel geld hebben, massaal gaat subsidiëren, terwijl er mensen zijn die geen geld hebben om hun huis te isoleren.

De heer Te Hoonte (VVD) vindt dat de PvdA dan enkele eisen op het gebied van duurzaamheid moet laten varen. Er is geen budget om de hele stad te voorzien van elektrische auto's op kosten van de gemeente.

De heer Cornielje (PvdA) stelt vast dat de VVD wel mensen met hoge inkomens wil subsidiëren voor de aanschaf van elektrische auto's, maar geen geld beschikbaar wil stellen voor mensen met lage inkomens.

De heer Te Hoonte (VVD) bestrijdt die stelling. Het is juist fijn dat mensen die meer geld te besteden hebben, dat uitgeven aan het verduurzamen van de stad. De eigenaar betaalt zelf het grootste deel van de elektrische auto.

De heer Cornielje (PvdA) beaamt dat laatste, maar benadrukt dat het klimaatbeleid vaak minder voordelen heeft voor mensen met lage inkomens. Daar moet de gemeente zich bewust van zijn. Als klimaatrechtvaardigheid centraal staat, kan de klimaatcrisis op een sociale manier worden aangepakt waarbij iedere Utrechter kan worden meegenomen.

De heer Peters (D66) wil weten of de PvdA vindt dat de gemeente te weinig doet voor mensen met lage inkomens.

De heer Cornielje (PvdA) beaamt dat de gemeente veel goede dingen doet voor mensen met lage inkomens, de gemarginaliseerd groepen, maar zij plukken weinig vruchten van maatregelen om de klimaatcrisis te bestrijden. Daar moet bij iedere maatregel aan gedacht worden.

De heer Peters (D66) wil weten of de PvdA slechts oproept tot bewustwording. Of roept de fractie het college op om iets anders te doen?

De heer Cornielje (PvdA) beaamt dat de fractie vraagt om bewustwording van klimaatrechtvaardigheid door dit mee te nemen in de klimaatvisie.

De heer Te Hoonte (VVD) vindt dat de PvdA zich afzet tegen mensen met hogere inkomens die ook iets willen doen voor het klimaat. De fractie creëert een tweestrijd.

De heer Cornielje (PvdA) benadrukt dat politiek keuzes maken is. De PvdA wil eerste mensen die het moeilijk zelf kunnen, helpen. Pas daarna zijn de mensen met een Tesla aan de beurt.

De heer Te Hoonte (VVD) wil weten wat de PvdA gaat doen met het geld dat zij bij de mensen met een hoog inkomen weghaalt.

De heer Cornielje (PvdA) geeft als voorbeeld mensen met een eigen huis die geen geld hebben om hun huis te isoleren.

Mevrouw Zwinkels (CDA) stelt voor om bijvoorbeeld de parkeerkosten bij isolatiewerkzaamheden terug te dringen en dat de regelingen via het VVE-loket en via de woningcorporaties eenvoudiger worden gemaakt. Daarmee help je mensen met een andere positie vanuit een soort solidariteit en wordt de door de VVD genoemde tweestrijd voorkomen.

De heer Cornielje (PvdA) is bereid om daar later verder over te spreken.

Mevrouw Zwinkels (CDA) vraagt opnieuw wat de PvdA voorstelt.

De heer Cornielje (PvdA) herhaalt dat de fractie klimaatrechtvaardigheid wil opnemen in het beleid. Ook moet nu al nagedacht worden hoe de energiearmoede moet worden aangepakt. Zijn daarvoor nog rijksgelden beschikbaar? Ook moeten bijvoorbeeld zoveel mogelijk huurders gebruik kunnen maken van regelingen voor groene daken.

Mevrouw Zwinkels (CDA) deelt mee dat eerder is afgesproken dat ook huurders van die regelingen gebruik kunnen maken als de eigenaar daarmee instemt. Verder komen er - via de gemeente - allerlei voucherregelingen om energie-armoede tegen te gaan. Die regelingen moeten begrijpelijker en eenvoudiger worden gemaakt. Daarmee bereik je meer mensen wat weer meer impact heeft op het klimaat. Er moeten stappen gezet worden in plaats van teveel aandacht voor nivelleren.

De heer Cornielje (PvdA) is het eens dat de regelingen duidelijker moeten en de communicatie beter moet. De PvdA staat voor verder nivelleren, maar wil ook de klimaatcrisis aanpakken.

Mevrouw Passier (Volt) stelt vast dat het energielandschap er in de toekomst anders uit gaat zien, van een centrale naar een decentrale energievoorziening. Energie wordt straks lokaal opgewekt, opgeslagen en gebruikt. Die overgang vraagt om innovatieve oplossingen, netverzwaringen en in grote investeringen. Volt is daarom blij met het voornemen van het college om te investeren in nutsvoorzieningen en om de netcongestie aan te pakken. De fractie heeft daar een aantal vragen over.

- Waarom wil de wethouder specifiek inzetten op een ontwikkelbedrijf?
- Zijn er onvoldoende markt- en inwonersinitiatieven om zelf elektriciteit op te wekken?
- Er zijn onvoldoende arbeidskrachten met kennis van de energietransitie. Sommige vacatures zijn lastig in te vullen, ook bij de gemeente zoals projectmanagers en juristen met specifieke kennis. Is er bij de gemeente voldoende kennis over warmtebedrijven en elektriciteitsnetwerken?
- Kan een deel van de energietransitie en het energieloket over worden gelaten aan de markt en aan lokale initiatieven?
- De gemeente werkt, naar aanleiding van schriftelijke vragen over dit onderwerp, met behulp van rijksgelden aan een aanvullend aanbod voor ondersteuning van lokale initiatieven. Dat is echter niet opgenomen in de voorjaarsnota.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) vindt de opmerking dat de gemeente wil inzetten om een eigen ontwikkelbedrijf niet rijmen met de opmerking dat de energietransitie over wordt gelaten aan de markt en aan lokale initiatieven.

Mevrouw Passier (Volt) legt uit dat het een vraag is of het energieloket kan worden overgelaten aan de markt en lokale initiatieven. Kunnen zij hierbij een rol spelen? Het is een verkennende vraag.
Volt vindt dat de inwoners intensief betrokken moeten worden bij deze veranderingen. Ziet de wethouder een plek voor lokale initiatieven voor een deel van de warmtevoorziening? In het klimaatakkoord is sprake van 50% lokaal eigendom voor elektriciteit. Ziet de wethouder dit ook als een goed streven voor warmte?

De heer Peters (D66) is het er mee eens dat inwoners hierbij betrokken moeten worden. Hij merkt op dat een bepaalde groep Utrechters oververtegenwoordigd is bij inspraak en bij initiatieven. Met name jongeren zijn zwaar ondervertegenwoordigd. Hoe kunnen zij beter betrokken worden bij de ontwikkelingen?

Mevrouw Passier (Volt) weet ook dat jongeren vaker ondervertegenwoordigd zijn bij participatie. De fractie werkt aan een initiatiefvoorstel hoe dit vorm kan worden gegeven.

De heer Peters (D66) benadrukt dat het vooral gaat om jongeren. Zij moeten in de verdere toekomst leven in deze stad. Zij hebben groot belang bij een goed klimaat. Hij wil samen met Volt onderzoeken hoe jongeren beter betrokken kunnen worden bij deze ontwikkelingen.

Mevrouw Passier (Volt) staat daar voor open.

Mevrouw Oudejans (Student&Starter) merkt op dat niet alleen grote gebouwen en ziekenhuizen maar nu ook huizen en laadpalen in de knel komen door de netcongestie. De fractie ziet uit naar innovatieve oplossingen.
In het coalitieakkoord is afgesproken om in gesprek te gaan met verhuurders om te praten over het splitsen van de energierekening. Dat zorgt voor een prikkel voor particuliere verhuurders om te verduurzamen en het haalt een deel van de lasten van de studenten weg. Dat is echter niet opgenomen in de voorjaarsnota. Wat is de stand van zaken?
Sommige maatregelen lijken duurzaam, maar zijn dat niet of minder. Een mer richt zich op de mogelijke impact van specifieke projecten op het milieu, maar er wordt niet gekeken of producten, processen of diensten wel duurzaam zijn. De fractie stelt dan ook een levenscyclusanalyse voor om de duurzaamheid van maatregelen te meten. Windturbines hebben een levensduur van ongeveer twintig jaar. Daarna verdwijnen de bladen in een verbrandingsoven waarbij CO_2 vrijkomt. Er bestaan innovaties als wieken van epoxyhars. Die wieken kunnen gerecycled worden.

Er zijn ook voorbeelden van het downcyclen van windmolens. Ook kunnen windmolens modulair worden gemaakt en dus gemakkelijk op- en afgebouwd kunnen worden. De fractie vraagt de wethouder om daar onderzoek naar te doen.

De heer Te Hoonte (VVD) stelt daarop voor om terughoudend te zijn met het plaatsen van windmolens, nu blijkt dat ze slecht kunnen worden verwerkt.

Mevrouw Oudejans (Student&Starter) wil daar zeker niet terughoudend in zijn. Windmolens brengen tachtig keer meer op dan dat wordt uitgestoten bij de bouw. Als windmolens met nieuwe technieken gerecycled kunnen worden, blijven er straks nog slechts kleine delen over die weer verwerkt kunnen worden in bijvoorbeeld stoeptegels. Zij herhaalt de vraag aan de wethouder om daar onderzoek naar te doen.
De woningnood is hoog. Dat moet de komende jaren veranderen in woonplezier, zoals nu in de Saffier waar ouderen en jongeren samenwonen waarmee met een goede verbinding tussen deze twee groepen, eenzaamheid wordt tegengegaan. Ook het mengen van kwetsbare groepen en studenten en woon-werkgemeenschappen zijn goede voorbeelden van woonplezier. De huurders van wooncoöperaties moeten daarom zelf de regie krijgen binnen projecten. Er wordt al onderzoek gedaan of deze coöperaties gefinancierd kunnen worden. Wat is de stand van zaken?
Op de woningmarkt is er nog steeds veel sprake van discriminatie. Student&Starter stelt voor om in te zetten op informatievoorziening over discriminatie, maar ook op de aanpak van onredelijke huurprijzen. Met name buitenlandse studenten weten vaak niet wat hun rechten zijn. De fractie vraagt de wethouder om deze studenten met bestaande middelen beter te informeren, bijvoorbeeld met een informatiebrochure in meerdere talen die bij de inschrijving kan worden meegegeven.

Mevrouw Meerdink (VVD) merkt op dat hospiteren ook discriminatie in de hand zou kunnen werken. Hoe kijkt Student&Starter daar tegen aan?

Mevrouw Oudejans (Student&Starter) weet dat daar uitvoerig onderzoek naar is gedaan. Het is aan de betreffende studenten om daar hun mening over te geven.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) vraagt om in te zetten op preventie en niet op repressie. De sleutelpersonen en de buurtvaders en buurtmoeders in een wijk moeten daarbij betrokken worden. Student&Starter ziet dan ook graag een sociale hub in Overvecht met organisaties met een sleutelfunctie in de buurt. Organisaties als MCCO zijn van grote maatschappelijke waarde. Daar komen de bewoners en sleutelfiguren bij elkaar om te spreken over maatschappelijke zorgpunten en bijvoorbeeld het weerbaar maken van jongeren tegen criminaliteit en radicalisering. In Stichting Toekomstpunt worden jongeren begeleid naar werk of een opleiding. In het oude schoolgebouw op de Grote Trekdreef worden verschillende initiatieven genomen. Het fungeert al als een sociaalmaatschappelijke hub. De gemeente moet dat verder faciliteren. Daarmee kan met preventie worden gezorgd dat jongeren uit de wijk een kansrijke toekomst krijgen.

De heer Usta (DENK) vindt wonen een fundamentele behoefte. Het is cruciaal voor de levenskwaliteit. Betaalbaar wonen wordt echter steeds problematischer. Woningen moeten ook leefbaar zijn. Een slechte woning kan leiden tot fysieke ziekten, mentale gezondheidsproblemen, stress en sociale isolatie. Woningen moeten ook betaalbaar en toegankelijk zijn. Mensen met verschillende achtergronden bij elkaar bevordert de gemeenschapszin. Het is ook de basis voor een inclusieve samenleving. Het tekort aan sociale huur leidt ertoe dat mensen op straat moeten slapen. DENK wil goede woningen voor alle Utrechters. De woningen moeten eerlijk worden verdeeld. Maar slechts een beperkte groep kan zich de hoge prijzen permitteren. DENK wil zich inzetten voor Utrechters met de zwakke schouders. Voor hen is een koopwoning slechts een droom. De fractie roept op om onderzoek te doen op welke manier ook deze inwoners een woning kunnen kopen. De woningen in Utrecht moeten betaalbaar worden. DENK vraagt de wethouder om een diepgaand onderzoek naar de groep mensen die wel een woning kunnen betalen, maar geen woning kunnen kopen vanwege het rente-aspect. Zo moeten deze inwoners gebruik kunnen maken van een renteloze lening.
Voor de rijke Utrechters (vaak eenpersoons huishoudens) worden grote dure koopwoningen gebouwd. Sociale huurwoningen bevatten slechts één kamer (de kippenhokken), terwijl in die woningen vaak grote gezinnen wonen.

Mevrouw Meerdink (VVD) merkt op dat er in Utrecht veel sociale eengezinswoningen zijn. Zij merkt ook op dat de samenstelling van de bevolking verandert, waardoor er steeds meer eenpersoons huishoudens zijn.

De heer Usta (DENK) heeft andere signalen. Zo is er nog steeds veel vraag naar grotere sociale huurwoningen.

De heer Koning (D66) merkt op dat er eerder veel grote sociale huurwoningen vrijkwamen, vanwege het gebrek aan interesse. Die werden vervolgens toegekend aan kleinere huishoudens.

De heer Usta (DENK) sluit niet uit dat er ook behoefte is aan eengezinswoningen, maar weet dat er behoefte is aan een grotere sociale huurwoningen voor grotere gezinnen. De fractie DENK vindt dat de woningen, zowel sociaal als voor middenhuur, even groot moeten zijn en vraagt de wethouder om een reactie.
DENK is blij met de stappen die worden gezet op het vlak van energietransitie en duurzaamheid. Er moeten maatregelen worden genomen om de wereld leefbaar te houden met groen, zonnepanelen en windmolens waar het kan en duurzame vervoersmiddelen. Een betere wereld bestaat echter niet alleen uit het verduurzamen van dingen. Leefbaarheid betekent ook toegankelijk is voor iedereen. Spreker noemt dat financiële inclusie. Er moet ook rekening worden gehouden met de mensen met een kleine portemonnee. Zelfs een fiets of een kaartje voor de bus is niet voor iedereen te betalen. DENK roept op om te zoeken naar mogelijkheden om hen te ondersteunen. De fractie staat open voor ideeën van het college en van andere partijen.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) merkt op dat de gemeente op dit gebied al veel doet, bijvoorbeeld met de invoering van de U-pas.

De heer Usta (DENK) ontkent niet dat de gemeente al veel doet, maar vindt dat niet genoeg. En niet alle mensen kwetsbare mensen krijgen een U-pas

Mevrouw Kendir (Student&Starter) vraagt DENK naar concrete maatregelen om deze groep te ondersteunen.

De heer Usta (DENK) antwoordt dat de gemeente de mensen met een minimum inkomen financieel kan ondersteunen bij de aanschaf en het onderhoud van een fiets.

De voorzitter merkt op dat dit onderwerp thuishoort in een andere commissie. Daar is al uitgebreid over gesproken. Het is ook niet onderdeel van de portefeuille van de aanwezige wethouder.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) stelt net als andere fracties vast dat netcongestie de komende jaren een probleem zal worden. Het college denkt aan slimme netoplossingen, samenwerking en innovatie. De ChristenUnie vraagt hierbij aandacht voor het verminderen van het energieverbruik. Met alleen maar meer, meer, meer kan de aarde niet leefbaar worden gehouden. Waar kan het best een beetje minder? Kan de wethouder dit meenemen in het beleid?
Voor de aanpak van de netcongestie wordt extra budget gereserveerd. Waarvoor wordt dit geld exact ingezet? Er wordt slechts gesproken over programmamanagement, pilots en projecten. Ook het college vindt dat er passende maatregelen moeten worden genomen voor het bestrijden van de klimaatcrisis. Een grote oorzaak van de crisis is de wereldwijde uitstoot van CO_2. Ook de gemeente Utrecht werkt daaraan mee door bouwwerkzaamheden, het verwerken van afval en het beheer van de openbare ruimte. Het aandeel van de gemeente is echter niet bekend. Kan de wethouder inzichtelijk maken hoeveel de verschillende programma's bijdragen aan de uitstoot? Wellicht kan gewerkt worden met een zogenaamd CO_2-budget zodat ook gestuurd kan worden op de maximale uitstoot.

De heer Peters (D66) is blij met de aandacht voor het terugdringen van de uitstoot. Hij hekelt echter nieuwe bureaucratische regelingen, terwijl iedereen weet wat er moet gebeuren om CO_2 te besparen.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) vindt dat de regeling niet bureaucratisch hoeft te zijn. Het is goed om ze inzichtelijk te maken waar de gemeente de meeste CO_2 uitstoot. Die informatie kan helpen om zaken te vinden waar veel winst te behalen is.

De heer Peters (D66) vindt regelingen op dit gebied op zijn minst ingewikkeld. Hoe meet je bijvoorbeeld de uitstoot in de programma's Jeugd of Maatschappelijke opvang? Onderzoek daarnaar zal veel geld en tijd kosten.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) is van mening dat het bij sommige programma's lastig zal zijn. Andere gemeenten werken daar wel aan. Zij stelt voor om daar verder onderzoek naar doen. Ook kan gestart worden met programma's waar de uitstoot gemakkelijker kan worden gemeten.

De heer Peters (D66) vindt dat deze energie en capaciteit beter gestopt kan worden in concrete acties om de uitstoot te reduceren.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) is ook voorstander van een concrete acties, maar het meten van de van de uitstoot vanuit de verschillende programma's kan bijdragen aan verdere terugdringing van de uitstoot.

De heer Te Hoonte (VVD) heeft eerder onderzoek gedaan hoe lang bomen moeten groeien om de uitstoot van het verwijderde beton te compenseren. Dat bleek veertig jaar zijn. Dat was al ingewikkeld, laat staan om dit voor een heel programma te berekenen. Hij is er daarom geen voorstander van om een CO_2-balans van de gemeente op te stellen.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) herhaalt dat het beste gestart kan worden met programma's waar de uitstoot gemakkelijker kan worden gemeten. Met het voorstel van de ChristenUnie wordt inzichtelijk waar de meeste winst kan worden behaald.

De heer Te Hoonte (VVD) deelt mee dat het college heeft aangegeven geen pilots meer te doen op dat gebied. Dit extra werk kost ook weer tijd en geld.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) bestrijdt dat het college geen pilots meer wil doen. Het gaat slechts om pilots die geen bijdrage leveren. Het voorstel van de ChristenUnie helpt juist wel, want daarmee wordt duidelijk waar de meeste uitstoot is en waar vervolgens dus efficiënt aan gewerkt kan worden.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) verwijst naar de CO_2-prestatieladder. Het is een praktische doel om met het voorstel van de ChristenUnie een start te maken.

Dat lijkt **mevrouw Alblas** (ChristenUnie) een mooi begin.
Een andere route kan ook zijn om te werken met een eerlijke CO_2-prijs bij maatschappelijke kosten-batenanalyses en bij de inkoop van producten. Is de wethouder bereid om daar onderzoek naar te doen?
Ook de ChristenUnie kijkt uit naar de klimaatvisie en naar de plannen voor Utrecht Circulair. De fractie hoopt verder dat er snel een locatie kan worden gevonden voor tijdelijke woningen en dat er nieuwe plannen komen voor permanente woningbouw. De fractie pleit voor zo duurzaam mogelijk bouwen, mede gezien de ondertekening van het convenant Duurzaam bouwen met de ambitie om voor goud te gaan. Wanneer kan de raad informatie over emissieloos vervoer en tankstations verwachten?

De heer Temming (Stadsbelang Utrecht) deelt mee dat mobiliteit oor Stadsbelang Utrecht een gemeenschappelijke thema is, niet alleen fysiek, maar ook als een symbolische representatie van de vooruitgang. Alleen door samenwerking kan de gemeente soepel en veerkrachtig vormgegeven worden.

De voorzitter merkt op dat dit thema in een andere commissie is behandeld.

De heer Temming (Stadsbelang Utrecht) heeft ervoor gekozen om het thema mobiliteit in iedere commissie te bespreken.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) deelt mee dat elk thema is ondergebracht in een aparte commissie. Zij stelt voor om aan die afspraak vast te houden.

De heer Temming (Stadsbelang Utrecht) gebruikt het woord mobiliteit metaforisch.
De stad verkeert in een verschrikkelijke wooncrisis. Zelf staat hij er al jaren ingeschreven. De wachttijd is momenteel elf jaar. De banaliteit van de wooncrisis is niet alleen zichtbaar bij de jonge volwassenen, maar ook hier in de raad. De raad debatteert al jaren over de wooncrisis, maar de situatie verergert alleen maar. De doelstellingen voor het verbeteren van het aanbod in het middensegment worden niet gehaald. En ook studenten komen al jaren maar moeizaam aan een kamer. Stadsbelang Utrecht hoopt dat met het Actieplan Studentenhuisvesting de beloofde verbeteringen zullen plaatsvinden, maar spreker houdt zijn hart vast.
De woningmarkt mist mobiliteit. De lange wachttijden en de daarmee gepaard gaande onzekerheden vormen een flessenhals op de woningmarkt. De gemeente moet dan ook zoveel mogelijk verhuisbewegingen creëren. Daarmee komen meer passende woningen beschikbaar. Voor een goede doorstroming moeten er goede woningen komen voor met name ouderen. Zij moeten tegen dezelfde prijs in de eigen omgeving kunnen blijven wonen.
De huidige woningvoorraad sluit niet goed aan op de wensen van de gemiddelde Utrechtse woningzoekende. Veel starters willen alleen wonen, maar voor hen zijn er weinig passende woningen beschikbaar. Stadsbelang Utrecht stelt een vraaggerichte toewijzing voor in plaats van een aanbodgerichte toewijzing. Aan welke woningen is behoefte?
Het komende jaar zal de raad een aantal grote keuzes moeten maken. De heer Temming roept op om maatregelen te nemen zodat de toekomstige generatie Utrechters zich geen zorgen hoeft te maken over de woningnood en over lange wachttijden. De fractie pleit voor een mobiele woningmarkt in deze stad in beweging.

Mevrouw Meerdink (VVD) wil weten of Stadsbelang Utrecht af wil van het systeem van loting voor sociale huurwoningen. De fractie heeft een heel betoog gehouden voor jongeren die al lang op de wachtlijst staan. Voor hen is loten een mogelijkheid om een sociale huurwoning te krijgen. Hoe rijmt dat men elkaar?

De heer Temming (Stadsbelang Utrecht) beaamt dat loten voor een jongeren handig kan zijn, maar voor de meeste mensen die een passende woning willen, is dat minder handig.

Mevrouw Oudejans (Student&Starter) ziet dat ondanks het loten het toch lastig is voor de groep van 18-30 jaar om een woning te krijgen, lastiger dan bijvoorbeeld voor 30-plussers. Daarom stelt de fractie voor om woningen alleen te verloten onder de groep die het echt lastig hebben.

De heer Temming (Stadsbelang Utrecht) geeft de voorkeur aan een vraaggericht systeem. Waar en hoe mensen willen wonen, zou voorop moeten staan. En niet dat er toevallig een plek beschikbaar is.

Mevrouw Oudejans (Student&Starter) vindt dat een mooi idee. Er is echter sprake van een woningnood. Daarvoor is nu een lotingssysteem nodig.

De heer Temming (Stadsbelang Utrecht) is het daar niet mee eens. De fractie pleit voor maatwerk, zodat mensen een passende woning krijgen.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) merkt op dat Eneco werkt met een biowarmte-installatie op industrieterrein Lage Weide (zo ver mogelijk van de stad). De centrale draait op afvalhout. De prijs van stadswarmte is gekoppeld aan de gasprijs. Eneco heeft vorig jaar de tarieven verdubbeld en weigert die nu te verlagen, terwijl de gasprijzen drie keer lager zijn dan in 2020. De inwoners van Utrecht kunnen dat beleid niet meer volgen.
Verwarmen door hout te verbranden zou duurzaam zijn, maar het houtkorfje in de tuin wordt verboden. Veel Utrechters moeten stadsverwarming afnemen, vooral in de wijken met sociale woningbouw. Het is de duurste wijze van verwarmen, omdat Eneco weigert de tarieven te verlagen. Hoe wil het college de inwoners dan nog meekrijgen in de energietransitie?
Utrecht Solidair vraagt om een onderzoek naar fijnstof op de boulevards. Zo staat het verkeer op de Marnixlaan vaak stil en je valt er flauw van de uitlaatgassen.
De fractie was trots op de opkoopbescherming, maar nu blijkt dat die regeling veel uitzonderingen kent. Mensen kunnen vergunningen aanvragen om familie in de woning te plaatsen of om de

woning te verhuren. Dat gebeurt in grote getale en de aanvragen worden bijna nooit geweigerd. Is er eindelijk een mogelijkheid voor minder draagkrachtigen om een woning te kopen, is er een groot aantal mogelijkheden om er onderuit te komen. En wie komt controleert er na een jaar verhuur dat de koper er daadwerkelijk in gaat wonen?

De voorzitter geeft na een korte schorsing het woord aan de college voor zijn eerste termijn.

Wethouder Schilderman gaat in op het verzoek van de VVD om een communicatiecampagne te starten over bijplaatsingen. De wethouder zegt toe dat nog dit jaar mee te nemen. De VVD vroeg verder naar de stand van zaken van het URG-programma. Daar wordt de raad eind 2023 over geïnformeerd. Dan wordt ook de visie Utrecht Circulair in 2050 verstuurd met het actieprogramma en de doelstellingen voor circulair bouwen. Dat wordt ingevuld met Europees geld.
GroenLinks vroeg ook naar de visie Utrecht Circulair. De wethouder zegt toe daar bij inkoop aandacht aan te schenken. Bedrijven kunnen echter alleen met wetgeving worden meegenomen. De wethouder zegt toe dat in dat kader te bezien. GroenLinks vroeg aandacht voor een uitgebreidere producentenverantwoordelijkheid op het gebied van kleding. De gemeente zamelt zelf textiel in. Mensen kunnen hun textiel kwijt in de ondergrondse containers. Reshare verwerkt het textiel en houdt, samen met de gemeente, de vervuiling in de gaten. Een onderdeel van de aanbesteding was innovatie om daarmee het aandeel hoogwaardige recycling te verhogen. De wethouder beaamt dat het textiel best vaak vervuild is. Het is dan ook goed dat steeds meer kledingwinkels zelf textiel inzamelen. De gemeente ziet daarmee een kans om hoogwaardig textiel in te zamelen, maar heeft geen mogelijkheden om dat af te dwingen.
De leverancier van ondergrondse containers is failliet gegaan. Het CDA vroeg naar het budget voor dit doel. In het budget voor 2023 is het totaalbudget voor vervangingsinvesteringen opgenomen. Dat budget was echter voor meerdere jaren bedoeld. Dat wordt in de eerste bestuursrapportage gecorrigeerd. Daarin is een vervangingsinvesteringen van 5,9 miljoen euro opgenomen. Door het faillissement is de vervanging inderdaad enige tijd niet uitgevoerd. Dat wordt ingehaald. De kosten zijn daarmee 0,3 miljoen euro gestegen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) is blij met deze uitleg. Zij wil weten of hiermee ruimte in de begroting is ontstaan.

Wethouder Schilderman zegt toe dat na te gaan en de raad daar later over te informeren. Zij denkt dat dit al volledig is gecorrigeerd.
Er was onduidelijkheid over de Upcycle Centra, op welk moment het bedrag daaraan was toegekend. Dat is inderdaad eerder begroot, maar de uitgave moet specifiek worden geautoriseerd. Dat gebeurt nu met deze voorjaarsnota.
D66 vroeg naar het programma dat Rotterdam uitvoert op het gebied van circulariteit. Het initiatief is bekend. Utrecht doet al een aantal zaken die daaraan bijdragen via het programma De groene loper. Met dat programma worden duurzame bedrijven aan een plek geholpen in de stad. Ook zijn er groeiprogramma's voor start-ups en scale-ups. Dat komt allemaal aan de orde bij de bespreking van het bestemmingsplan Strike 4. Er wordt ook gekeken of daarin een aantal ideeën uit Rotterdam kunnen worden verwerkt.

De heer Peters (D66) merkt op dat Rotterdam op zoek is naar gemeenten die zich bij dat programma aansluiten om samen de krachten te bundelen. D66 denkt dat dit ook heel mooi is voor Utrecht.

Wethouder Schilderman herhaalt dat zij daar bij de bespreking van Strike 4 op terugkomt.
De Partij voor de Dieren vroeg naar de stand van zaken van het afschaffen van wegwerkbekers. Er was wat onduidelijk over de ingangstermijn. Het verbod gaat in op 1 januari 2024; vanaf 1 juli 2024 zijn er consequenties voor de prijzen. Dat heeft echter geen betrekking op de gemeente. In het stadskantoor worden op dit moment verschillende alternatieven getest. Na de evaluatie wordt voor 1 januari 2024 een keuze gemaakt.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) stelt vast dat de plasticbekers vanaf 1 januari 2024 niet meer mogen worden gebruikt. In de pilot wordt/getest welk alternatief het beste is.

Wethouder Schilderman beaamt dat.

Student&Starter heeft gesproken over de levenscyclus van windmolens. De wethouder geeft aan dat bij aanbestedingen en tenders circulaire inspanningen worden beloond in de vorm van extra punten. Op die manier stuurt de gemeente op de circulaire energietransitie.
De ChristenUnie stelt voor om bij inkoop van diensten en producten uit te gaan van een eerlijke CO_2-prijs. Daar gaat wethouder van Hooijdonk zo meteen op in. Vanuit de klimaatvisie en vanuit het convenant Verantwoord opdrachtgever en inkoop wordt bekeken hoe de duurzame impact kan worden weergegeven. Daar wordt de raad binnen het actieplan Maatschappelijk verantwoord opdrachtgever en inkoop in het vierde kwartaal van 2023 over geïnformeerd. Dan wordt ook ingegaan op het verzoek om CO_2-waarden op te nemen bij inkoop.
De ChristenUnie vroeg aandacht voor duurzaam bouwen. Daarvoor is dat convenant ondertekend. Het college zet daar zoveel mogelijk op in. Er is echter sprake van een lastige situatie met hoge bouwkosten en een afnemende bestedingsruimte voor kopers door de stijging van de rente. In tenders worden partijen die zoveel mogelijk richting goud gaan, beloond. Met andere partijen wordt daarover het gesprek aangegaan.

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt waar het actieplan Maatschappelijk verantwoord opdrachtgever en inkoop is opgenomen in de begrotingscyclus.

Wethouder Schilderman legt uit dat het naar alle waarschijnlijkheid gaat om een uitvoeringsprogramma. Het is niet zozeer kaderstelling maar uitvoering, maar het zou ook een beleidsnota kunnen zijn omdat er iets te kiezen valt. Dat is afhankelijk van de inhoud.

De heer Te Hoonte (VVD) wil weten of het document wordt hernoemd naar de juiste post.

Wethouder Schilderman geeft de voorkeur aan het zoveel mogelijk vasthouden aan de nieuwe standaard, maar het kan voorkomen dat een woord als agenda soms handiger is. Afgesproken is dat wat het daadwerkelijk is, ook zo wordt genoemd.

Toezeggingen wethouder Schilderman

De voorzitter stelt vast dat er geen vragen meer zijn over dit onderwerp en dat de wethouder geen nieuwe officiële toezeggingen heeft gedaan.

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt de wethouder de raad op de hoogte te houden van de effecten van de communicatie over bijplaatsingen.

Wethouder Schilderman zegt toe bij de brief over de hotspots (binnen een jaar) in te gaan op de effecten van de communicatie over bijplaatsen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) merkt op dat de wethouder heeft toegezegd of de meevaller in de begroting van ondergrondse containers al is verwerkt.

Wethouder Schilderman zegt toe die informatie voor het slotdebat te verstrekken.

De voorzitter geeft vervolgens het woord aan wethouder Oosters.

Wethouder Oosters gaat in op de vraag van de VVD wat het beleidskader is voor emissieloos vervoer. Dat is nu nog de Nota luchtkwaliteit 2020, maar er wordt gewerkt aan een nieuwe nota. Die wordt binnenkort ter inzage gelegd. Daarna wordt gestart met de uitvoeringsprogramma's. De raad wordt specifiek over emissieloos vervoer geïnformeerd voor het einde van het jaar. Het transitieplan voor de tankstations, waar de ChristenUnie naar vroeg, is in de basis gereed. Die wordt eerst besproken met de tankstationhouders. Dat is, als de gesprekken goed verlopen, gereed in het derde kwartaal van 2023.
GroenLinks kijkt uit naar het nieuwe maatregelenpakket. Op dit moment wordt gewerkt aan de nieuwe beleidsnota en de bijbehorende uitvoeringsprogramma's. Er wordt toegewerkt naar de nieuwe WHO-advieswaarde. De campagne wordt komend stookseizoen weer gestart met aandacht voor zowel binnen- als buitenstook. Deze zomer wordt de gemeentelijke internetpagina voor houtstook aangepast met ook aandacht voor de schadelijke rook van vuurkorven en

barbecues (de gemeente geeft de voorkeur aan elektrische barbecues). Een uitgebreide campagne voor de zomer is niet meer mogelijk. De informatie wordt op de gemeentelijke website geplaatst. De fracties van GroenLinks en de VVD pleiten voor houtstookvrije wijken. De nieuwe Omgevingswet biedt mogelijkheden om rookkanalen te verbieden. Er wordt gewerkt aan een uitvoeringsprogramma. De wethouder zegt toe deze maatregel binnen dat project te onderzoeken, onder andere naar de effectiviteit ervan.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) ziet uit naar een brief hierover voor het einde van het jaar.

Wethouder Oosters zegt toe om daar de raad actief door middel van een brief voor het einde van 2023, samen met het uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit, over te informeren.
Een flinke vermindering van houtstook heeft echt effect op de luchtkwaliteit. Naast een goede communicatie daarover is een volgende stap het aan banden leggen van stoken in de openbare ruimte, waaronder in parken en natuurgebieden. De Partij voor de Dieren heeft er vragen over gesteld. In Amelisweerd is open vuur al verboden. Er wordt binnen het uitvoeringsprogramma onderzocht of dit verder kan worden uitgebreid naar andere natuurgebieden en parken.
Utrecht Solidair heeft vragen gesteld over de luchtvervuiling in onder andere Marnixlaan. De wethouder deelt mee dat er sinds kort significant minder verkeer rijdt. De situatie wordt gemonitord, ook op het gebied van fijnstof.

Toezeggingen wethouder Oosters

De voorzitter stelt vast dat er binnen dit onderwerp geen behoefte is aan een tweede termijn. De wethouder heeft toegezegd in het vierde kwartaal van 2023 een brief te sturen over rookkanalen in open vuur en natuurgebieden en parken.
Hij geeft vervolgens het woord aan wethouder Van Hooijdonk.

Wethouder Van Hooijdonk gaat in op de vraag van de VVD over waterstof en warmtebuffers. Die zijn vanzelfsprekend onderdeel van een toekomstige energiesysteem, ook in relatie tot congestie. De wethouder kondigt een bronnenstrategie aan en zegt verdere brieven toe over de warmtetransitie. Eneco, Tennet en Stedin voeren daar goede gesprekken over en nemen al initiatieven.

De heer Te Hoonte (VVD) heeft expliciet gesproken over opslag van energie met behulp van bijvoorbeeld waterstof. Is dat onderdeel van de bronnenstrategie?

Wethouder Van Hooijdonk deelt mee dat de verduurzaming van het warmtesysteem in de strategie is opgenomen met waterstof als voornaamste mogelijkheid.

De heer Te Hoonte (VVD) weet dat er in Groningen wordt geëxperimenteerd met de opslag van energie in waterstof. In Rotterdam wordt al een fabriek gebouwd voor containers met waterstof. Waar landt dit soort zaken in Utrecht?

Wethouder Van Hooijdonk kondigt een programma Elektriciteit aan. In dat programma wordt aandacht besteed aan de opslag van energie met behulp van bijvoorbeeld batterijen of het gebruik van waterstof. Dat programma wordt in het vierde kwartaal van 2023 aan de raad voorgelegd.

De heer Te Hoonte (VVD) roept op om voorzichtig te zijn met het gebruik van batterijen, gezien het huidige tekort aan silicium.

Wethouder Van Hooijdonk is het daarmee eens. Batterijen kunnen de congestie zelfs nog verergeren. Wat wel en niet verstandig is, wordt opgenomen in het programma Elektriciteit.
Utrecht Solidair vroeg aandacht voor zowel de hout- als de prijzenkant van stadsverwarming. De wethouder beaamt dat het gebruik van de biomassacentrale beter aan de inwoners moet worden uitgelegd. Het is het minst gewenste duurzame alternatief. De hoge prijzen van Eneco ijlen nu nog een beetje na, maar zullen ongetwijfeld dalen. Dat is inderdaad nu vervelend voor mensen met stadsverwarming. In een eerder aangekondigde nieuwe wet (medio 2024) is de prijs anders opgebouwd. De afhankelijkheid van de gasprijs komt te vervallen. De prijs wordt gebaseerd op de echte kosten. De nieuwe wet vereist ook dat de warmtenetten publiek worden.

Het verbranden van afval zorgt voor luchtvervuiling, maar de wethouder benadrukt dat de verbrandingsoven voldoet aan veel hogere eisen dan waar particulieren met houtstook aan moeten voldoen. De vervuiling door houtkachels is 19.000 keer zo groot.
De wethouder is het eens met de voorstellen van D66 voor de warmtetransitie. De fractie vraagt om snel duidelijkheid te geven en om een afwegingskader voor warmte-initiatieven. De wethouder zegt toe daar het initiatief voor te nemen en het in het eerste kwartaal van 2024 aan de raad voor te leggen. Dan wordt ook ingegaan op hoe moet worden omgegaan met initiatieven van bewoners, waar Volt naar vroeg. Ook wordt ingegaan op het voorstel van Volt voor 50% eigendom bij de opwekking van warmte. De eerder genoemde nieuwe wet regelt de publieke warmtebedrijven. In de wet is ook het concept Warmtegemeenschap opgenomen. Daarmee wordt zo'n bewonersinitiatief bedoeld. Dat is nog in ontwikkeling. Dat zou in het afwegingskader terecht moeten komen waar de heer Peters over sprak.

Mevrouw Passier (Volt) merkt op dat de particuliere eigenaren van de opwekking van warmte gevaarlijk zijn van het warmtenet.

Wethouder Van Hooijdonk legt uit dat de in de wet genoemde warmtegemeenschappen niet alleen gaan over de bronnen, maar juist ook over de (warmte)bedrijven. Deze coöperaties zullen in staat moeten worden gesteld om aan alle regels van de wet te voldoen om zo mensen in hun eerste levensbehoeften te kunnen voorzien. De wet voorziet dus in deze mogelijkheid. D66 vroeg al om een afwegingskader; wanneer kiest je voor een particulier of een publiek initiatief. Daar wordt (in het eerste kwartaal van 2024) met de raad over gesproken.
Volt heeft schriftelijke vragen gesteld over ondersteuning. De wethouder kondigt aan daarop terug te komen in het vierde kwartaal van 2023. Het is niet in de voorjaarsnota opgenomen vanwege het (hoge) abstractieniveau van de voorjaarsnota. Rond de jaarwisseling ontvangt de raad altijd een jaarplanbrief met een preciezere bestemming van de middelen. Dan komt ook dit beter beeld.
Er zijn veel vragen gesteld over congestie. Het CDA en de ChristenUnie vragen allebei: wat gaan wij nu doen? De wethouder hekelt de opmerking dat gemeenten hier niets mee te maken zouden hebben. Zij loopt zelf de deur plat bij de netwerkbedrijven. Er wordt bij veel partijen aan gewerkt, bijvoorbeeld dor de provincie met het Energyboard. Ook zijn er concrete acties om problemen, zoals in Lage Weide maar ook op andere plekken, op te lossen. De effecten van congestie worden in kaart gebracht en er wordt samen met partijen naar oplossingen gezocht met aandacht voor gebiedsontwikkelingen en bijvoorbeeld laadpalen. De gemeente werkt nog een eigen planvorming. Er moet nagedacht worden over ruimte in de stad voor allerlei kleinschalige kastjes en huisjes. In de ruimtelijke plannen moet daar rekening mee worden gehouden. Verder wordt bij het kabinet gelobbyd voor betere regels, want Midden-Nederland, dus ook Utrecht, wordt heftiger getroffen door de congestie.
D66 vroeg om actie. De wethouder kondigt aan dat de acties in het vierde kwartaal van 2023 scherp zullen worden geformuleerd. Ten noorden van Utrecht komt met een bovengemeentelijke samenwerking een nieuw groot station voor de aanpak van de congestie. Als dat in Utrecht landt, zal er tempo gemaakt moeten worden. Het procesvoorstel zal de komende week gereed komen.
D66 vroeg ook om in te zetten op kleinverbruikers. De wethouder heeft daar twijfels bij. De netbeheerders hebben objectieve criteria nodig om keuzes te maken. Zij hebben bij een gebiedsontwikkelingen veel liever een collectieve warmtepomp dan veel kleine warmtepompen. Dat is ook efficiënter. Veel kleinverbruikers werken nu aan verdere elektrificatie. Dat is op zich goed, maar daar is veel minder sturing op mogelijk. De eerdere prognoses voor de toename van het gebruik van elektriciteit worden ver overschreden. Daarmee worden ook de kleinverbruikers een vraagstuk. Een van de oplossingen is het spits mijden.
De ChristenUnie vroeg aandacht voor het terugdringen van het energieverbruik. De wethouder legt uit dat het gebruik van elektriciteit alleen maar toeneemt door bijvoorbeeld elektrische auto's, warmtepompen en elektrisch koken in plaats van het gebruik van fossiele brandstoffen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) merkt op dat er een fors budget is vrijgemaakt voor de aanpak van de congestie. Waar wordt dat aan besteed? Gaat het om bijvoorbeeld extra personeelskosten en het stimuleren van spits mijden en dergelijke?

Wethouder Van Hooijdonk beaamt dat het vooral gaat om personeelskosten, gezien het vele werk dat de transitie met zich meebrengt. De gebiedsgerichte ontwikkelingen, bedrijventerreinen en bijvoorbeeld de elektrificering van auto's worden geraakt. Daarvoor is een crisisteam opgesteld. Daar is het geld voor bedoeld.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) snapt dat door verdergaande elektrificering meer elektriciteit wordt gebruikt, maar vraagt toch om beleid om dat gebruik juist weer terug te dringen.

Wethouder Van Hooijdonk deelt mee dat er al allerlei beleid bestaat voor de aanpak van het verbruik van elektriciteit, bijvoorbeeld met maatregelen voor isolatie en met energieboxen.

De heer Peters (D66) heeft daarom behoefte aan de mogelijke scenario's, waar vervolgens beleid op kan worden geformuleerd.

Wethouder Van Hooijdonk herhaalt dat dat onderdeel is van het programma dat in het vierde kwartaal van 2023 aan de raad wordt voorgelegd. Zij legt uit dat de ontwikkelingen door de oorlog in Oekraïne in een enorme stroomversnelling terecht zijn gekomen. Dat kon niet voorspeld worden. Gemeenten en onder andere netbeheerders trachten nu grip te krijgen op de ontwikkelingen. Het zal nog wel even duren voordat er voldoende kennis is. Zij heeft niet voor niets het woord crisis gebruikt. In die tijden moet je handelen zonder dat je alles weet.

De heer Peters (D66) vindt dat dat een goede reden is om scenario's op te stellen. Dan kun je daarop acteren.

Wethouder Van Hooijdonk kondigt aan haar uiterste best te doen om de dromen van D66 waar te maken. Zij hoopt enig begrip hebben gekweekt voor haar pionierswerk.
Na de zomer volgt een uitvoeringsprogramma als uitvoering van het programma Besparen. Het CDA heeft gevraagd om verschillende fondsen van Rijk, provincie en Europa te bundelen. Dat komt in het uitvoeringsprogramma aan de orde. Voor mensen van goede wil die geen koploper zijn, zijn er verschillende soorten maatregelen met informatie, adviezen, inkopen, financieren en bijvoorbeeld een collectieve uitvoering. Ook die zaken worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma.

Mevrouw Zwinkels (CDA) roept op om dat samen met die grote groep mensen gaan doen. Dat doen se deels al in het uitvoeringsprogramma Aardgasvrije wijken, maar wat kan de gemeente meer doen om dat samenwerken te stimuleren?

Wethouder Van Hooijdonk legt uit dat je dan mensen die niet superactief zijn op dit gebied, moet activeren. Er is een subsidieregeling beschikbaar voor collectieve initiatieven. Er worden voortdurend pogingen gedaan om ambassadeurs te werven om mee te doen aan de fix-eams. Als er collectieven ontstaan zoekt de gemeente naar mogelijke vormen van begeleiding. Maar dan gaat het meestal om mensen in de voorhoede. Er zijn al veel clubs in Utrecht die dat op wijkniveau doen. Daar zijn periodiek contacten mee in het kader van het ondersteuningsprogramma.
De wethouder heeft de raad regelmatig geïnformeerd over maatregelen op het gebied van energiearmoede. De frequentie is in de zomer lager. De eerstvolgende brief verschijnt in oktober 2023 met een overzicht van alle maatregelen op dit gebied, bijvoorbeeld om mensen door de winter te helpen. In de brieven is ook aandacht voor het communiceren over het aanbod van de gemeente met onder andere huis-aan-huisacties en de fix-teams. Mensen worden ook gewezen op mogelijke subsidies. Voor een goede communicatie worden ook allerlei organisaties als de Voedselbank ingezet.
DENK vroeg aandacht voor betaalbaar openbaar vervoer en fietsen. Utrecht kent al fietsdeals, goedkope fietsen met een onderhoudsabonnement. Het openbaar vervoer zit in de U-pas. De wethouder heeft verder onlangs een programma naar de raad gestuurd over de aanpak van vervoersongelijkheid.
Er is verder gevraagd of de gemeente ook taken overlaat aan marktpartijen en bewonersinitiatieven. Dat gebeurt inderdaad. Daarin speelt Energie-U verschillende rollen, onder andere als coördinator van de energie-ambassadeurs. Andere voorbeelden zijn de energiebox en de fix-teams met vrijwilligers, de gemeente, clubs als U-centraal en JMA, een bedrijf dat mensen opleidt richting arbeidsmarkt. De partij Winst uit je woning verzorgt de inkoopacties en de loketten worden ook door een marktpartij gedaan.
De Partij voor de Dieren vroeg of ook landbouw is opgenomen in de klimaatstrategie. De wethouder hoopt nog voor het reces de startnotitie naar de raad te sturen. Daaruit zal blijken dat ook voedsel erin is opgenomen. Er wordt geredeneerd van vanuit emissies. De heer Van Heuven zal zelf kunnen beoordelen of landbouw er voldoende in is opgenomen. Daarin komt zeker

klimaatrechtvaardigheid terug. De wethouder kondigt aan na te denken over CO_2-beprijzing en CO_2-ladders. De wethouder Landbouw gaat over de boeren op Amelisweerd. Zij heeft toegezegd daar in het vierde kwartaal van 2023 op terug te komen.
De wethouder deelt mee dat het inderdaad gaat om aparte raadsbesluiten. De VVD vroeg ernaar. Aanbevelingen aan de raad moeten worden onderbouwd. Daar zijn de overwegingen waar D66 naar vroeg, in opgenomen.
Of er een ontwikkelbedrijf wordt ingezet, is nog niet zeker. Dan zou je wat meer op het publieke belang en op kwaliteit kunnen sturen. Dan vloeien ook de revenuen weer terug naar de samenleving. Maar soms ook omdat het anders niet van de grond omdat het rendement laag is, bijvoorbeeld bij geothermie of drijvende zonnepanelen. Dat moet nog verder worden onderzocht, maar je zult er altijd een goede reden voor moeten hebben.
De Partij voor de Dieren heeft vragen gesteld over de inkoop van gas door de eigen organisatie. Er moet sowieso hard gewerkt worden aan een gasloze organisatie. Daarvoor is bij inkoop alles binnenstebuiten gekeerd. Gas is een eenduidig product met een beperkte herkomst. Er zijn maximaal drie bedrijven die gas leveren. Dus de gemeente heeft niet veel te kiezen. Zo is de markt voor groen gas vrijwel nihil. De wethouder kan niet veel meer verzinnen.
Het bedrag van 1,7 miljoen euro is een inschatting. Het daadwerkelijk bedrag wordt eind dit jaar bekend. Als er geld over is, vloeit dat naar de algemene reserve.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) stelt voor om deze compensatie te besteden aan het verduurzamen van vastgoed, waardoor de gemeente minder gas nodig heeft.

Wethouder Van Hooijdonk benadrukt dat ook het college zich moet houden aan de financiële spelregels. Alle meerkosten komen ook ten laste van de algemene reserve.

De heer Peters (D66) merkt op dat de gemeente nu CO_2-compensatie betaalt aan dat Turkse windmolenpark. Hij stelt voor om dat stop te zetten en het geld lokaal in te zetten.

Wethouder Van Hooijdonk legt uit dat dat binnen het lopende contract niet mogelijk is. Als je dat in het nieuwe contract niet meer opneemt, ben je volgens de officiële regels minder duurzaam bezig. Het is theoretisch wellicht mogelijk dat de raad een ander besluit neemt.
Mevrouw Passier wilde weten of de gemeente voldoende kennis had op dit gebied. De markt is inderdaad overspannen, maar de gemeente Utrecht is populair. Veel mensen willen er graag werken. De wethouder is redelijk tevreden met de bestaande populatie.
Mevrouw Alblas vraagt om alle programma's te voorzien van een CO_2-indicatie. Dat is een gigantische klus. De wethouder is van mening dat de organisatie daarmee geld en capaciteit aan de verkeerde dingen besteed. Zij kondigt aan in de klimaatvisie op te nemen wat op dat gebied verstandig is.

De voorzitter geeft ruimte voor gemiste vragen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) herhaalt haar vraag over bezuinigingen op verduurzaming van het stadskantoor en het verdichten en verduurzamen van bedrijfsterreinen. Welke gevolgen heeft dat voor de ambities van het college? Zo was er een plan hoe energie kan worden bespaard op bedrijventerreinen door van het aardgas af te gaan.

Wethouder Van Hooijdonk deelt mee dat dat nog steeds het plan is. Zij bestrijdt dat het college bezuinigt op klimaat en energie.

Mevrouw Zwinkels (CDA) verwijst naar de tabel pagina 46. Zij ging er vanuit dat het gaat om een overzicht van bezuinigingen.

Wethouder Van Hooijdonk kondigt aan daar bilateraal op terug te komen.

Tweede termijn bij dit onderwerp

De heer Peters (D66) wil samen met (veel) andere partijen richting geven aan het afwegingskader voor onder andere de bewonersinitiatieven. Dat wordt in het eerste kwartaal van 2024 in de raad besproken. Het zou mooi zijn als de raad daar richting aan geeft.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) kondigt fractieberaad aan over haar opmerkingen over CO_2.

Toezeggingen wethouder Van Hooijdonk

Wethouder De Vries gaat in op de vragen van Student&Starter over Overvecht. De fractie wil een sociale hub in de wijk en daarbij gebruik maken van de partijen die al in wijk actief zijn en daar een sleutelfunctie hebben, als MCCO en de Zorgzusters. De gemeente steunt deze partijen, soms ook financieel, onder andere vanuit Samen voor Overvecht. De wethouder zegt toe om samen met hen te kijken naar een kansrijke toekomst ook op het gebied van huisvesting en naar hun vastgoedvraag. Hij heeft de intentie om ervoor te zorgen dat de partijen in de Grote Trekdreef daar zo lang mogelijk kunnen blijven zitten.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) vraagt de wethouder om een sociale hub toe te zeggen in Overvecht in combinatie met Samen voor Overvecht.

Wethouder De Vries kan dat niet toezeggen. Er wordt wel gewerkt aan een nieuwe pandvisie om panden te kunnen gebruiken als bijvoorbeeld buurthuis. Soms zal dat sloop en nieuwbouw betekenen; soms wordt gebruikgemaakt van bestaande panden. De invulling wordt gebaseerd op de vraag van de wijk, hetzij in een hub, hetzij verspreid over een aantal verschillende panden.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) blijft pleiten voor een hub in die wijk, gezien de grote uitdagingen. Het is belangrijk om een plek te hebben om met maatschappelijke functies om preventie te realiseren.

Wethouder De Vries merkt op dat Overvecht een grote wijk is. Daar is veel behoefte aan verschillende plekken in de buurt met een sociale functie.
De PvdA heeft vragen gesteld over de buurtagenda en de wijkaanpak. De fractie vroeg de wethouder de raad mee te nemen in de ontwikkelingen. Die moesten onderdeel worden van de planning- en controlcyclus. De wethouder zegt toe de raad daarover te blijven informeren. De gelden voor de buurtaanpak zijn pas sinds 2023 beschikbaar. Daarover zal later verantwoording worden afgelegd. De gelden worden ook opgenomen in de begrotingen van 2024, 2025 en 2026. Daarmee worden de ontwikkelingen ook meegenomen in de planning- en controlcyclus. De wethouder kondigt aan de raad in het vierde kwartaal de nota Buurt- en wijkgericht werken voor te leggen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) stelt voor om voor het Buurt- en wijkgericht werken financiële cijfers in de voorjaarsnota op te nemen.

Wethouder De Vries heeft al toegezegd dat dit onderdeel wordt van de planning- en controlcyclus. De inzet in 2023 en de jaren daarna wordt uiteindelijk verantwoord. Voor het eerst in de eerder toegezegde nota.

Mevrouw Zwinkels (CDA) wil weten of dat terug te lezen is in de programmabegroting eind december 2023.

Wethouder De Vries beaamt dat.
D66 pleit ervoor om de vastgoedorganisatie verder op orde te brengen. Dat gaat over een periode van verschillende jaren. In de brief van 19 april 2023 zijn de stappen aangeven. De wethouder kondigt aan daar jaarlijks op terug te komen in de reguliere planning- en controlcyclus.
De verduurzamingsagenda start met een pilot. De wethouder zegt toe de raad in het voorjaar van 2024 de evaluatie en de verdere uitwerking van het verduurzamen van vastgoed voor te leggen.
De VVD heeft vragen gesteld over magazijn De Zon. Het gaat om een groot bedrag. Het is daarom goed dat de raad aan het stuur zit. De VVD wil het bedrag in de voorjaarsnota reserveren. De wethouder herhaalt dat hij, net als vorig jaar, geen cent zal uitgeven voordat dat met de raad is besproken.

De heer Te Hoonte (VVD) stelt de andere fracties voor om de brief over dit onderwerp in een komende commissievergadering te agenderen.

De voorzitter zegt toe te kijken of daar ruimte voor is.

Wethouder De Vries vervolgt met de beantwoording van vragen over wonen. De VVD en D66 vragen om kritisch te kijken naar de bestaande woningvoorraad. De wethouder is het daarmee eens. Hij heeft eerder al toegezegd de raad in het vierde kwartaal van 2022 te informeren over de aanpak van het beter benutten van de bestaande woningvoorraad door middel van bijvoorbeeld woningdelen en eventueel splitsen. De dilemma's daarbij zullen met de raad worden besproken. Na het zomerreces volgt een campagne over woningdelen en hospitaverhuur. Een onderdeel van de Huisvestingverordening 2024 gaat ook voor het gebiedsgericht beleid voor woningdelen omzetten en voor splitsen.
GroenLinks heeft een aantal RO-vragen gesteld, onder andere over het monitoren van geplande woonprojecten en over de stand van zaken van de projecten, met name hoeveel woningen er verkocht zijn. Die laatste informatie is niet bekend. Daarvoor zijn contacten nodig met makelaars. Het algemeen beeld is dat de verkoop van nieuwbouwwoningen terugvalt door de stijgende rente en de hoogte van de verkoopprijzen. Dat heeft gevolgen voor het bouwproces. Dat loopt vertraging op.
GroenLinks sprak ook over de woningbouwimpuls van het Rijk, of het college al projecten voor ogen heeft. De 4e en 5e tranche zijn al toegekend. Die betroffen geen projecten in Utrecht. De 6e en laatste tranche komt in het najaar van 2023. Op dit moment wordt met onder andere corporaties en BZK overlegd over een shortlist.
De hoge bouwkosten zorgen voor vertraging. De gemeente wil dat versnellen met een financiële bijdrage. GroenLinks vindt dat het geld uiteindelijk terug komen. In de commissie is al een brief toegezegd voor het slotdebat. De wethouder zegt toe daar dit verzoek in mee te nemen.
GroenLinks en de PvdA vroegen naar de stand van zaken van de prestatieafspraken. De gesprekken zijn nagenoeg afgerond. Er moet nog gesproken worden over Stop de verkoop. Daar is het coalitieakkoord duidelijk over. De wethouder zegt toe met de raad na het zomerreces te spreken over de uitkomst van de onderhandelingen. Hij gaat uit van een goed verhaal en mooie prestatieafspraken.

De heer Zwaneberg (GroenLinks) wil weten of het gaat om één corporatie of om alle corporaties. Als het om een corporatie gaat, kan de gemeente dan met de andere corporaties voort?

Wethouder De Vries zegt toe dat de raad te zijner tijd te laten weten.
Het CDA heeft vragen gesteld over het splitsen van betaalbare koop en middenhuur. De wethouder zegt toe dat mee te nemen, onder andere bij de actualisatie van het actieplan middenhuur. Dat komt in het tweede kwartaal van 2024. Dat is ook zo beschreven in de raadsbrief over het plan van aanpak naar aanleiding van het rekenkamerrapport. Hij zegt ook toe nadere invulling te geven aan de doelstelling om 25% in het middensegment te realiseren. Daaraan gekoppeld heeft het CDA een motie ingediend, waarin de fractie vraagt om dat nu al te splitsen. De wethouder zegt toe te kijken of hij dat terug kan laten komen bij de actualisatie van het actieplan. Daarnaast wordt het meegenomen in het nieuwe volkshuisvestelijk programma in het vierde kwartaal van 2023.
D66 vroeg naar de stand van zaken van het fonds Betaalbare koop. Daarvoor is eerder 3 miljoen euro gereserveerd. De wethouder zegt toe de raad na het zomerreces met een raadsbrief te informeren over de stand van zaken. De uitwerking vraagt meer tijd. Het inzetten van zo'n fonds is complex en vraagt om een zorgvuldige voorbereiding. De wethouder beaamt dat er sprake is van een wooncrisis, maar wil dit verzoek realistisch benaderen. Hij wil het (voor de wooncrisis beperkte) bedrag van 3 miljoen euro zo goed mogelijk inzetten voor betaalbare koop met name voor de lange termijn en voor zoveel mogelijk woningen.
De PvdA vroeg naar de stand van zaken van handhaving. De gemeente kent verschillende maatregelen als de leegstandsverordening en opkoopbescherming. Voor het programma Bescherming van bestaande woningvoorraad zijn middelen beschikbaar gesteld. Die passen binnen de ambities. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van een gefaseerde invoering van de verschillende maatregelen. Daarmee wordt de druk op handhaving zoveel mogelijk gespreid en gereguleerd. Vanaf 2025 zijn er minder middelen beschikbaar. Dan zal worden geëvalueerd welke inzet nodig is en welke middelen daarvoor nodig zijn.

De heer Van der Zweth (PvdA) wil weten of er zaken in de verordening zijn opgenomen die niet gehandhaafd worden.

Wethouder De Vries geeft aan dat dat niet het geval is. Hij ziet uit naar 2025, dan wordt duidelijk of de regeling goed geland is.
De PvdA vroeg naar de stand van zaken van de aanpak van schimmelwoningen. Het Rijk heeft een belangrijke stap gezet door de corporaties te verplichten om slechte energielabels versneld aan te pakken. In 2030 moet dat gereed zijn. Dat komt specifiek ook terug in de prestatieafspraken die na het zomerreces worden afgerond.
Student&Starter heeft vragen gesteld over woningcoöperaties. De wethouder kondigt aan daar in de raadsbrief over betaalbare koop op terug te komen en de raad eind 2023 een concreet voorstel voor te leggen. De wethouder is enthousiast over dit soort coöperaties. Daarmee kunnen woningen voor een lange termijn betaalbaar worden gehouden. Daarnaast wordt daarmee gewerkt aan gemeenschapsvorming.
Student&Starter vraagt aandacht voor discriminatie op de woningmarkt, met name met betrekking tot internationale studenten. Conform de nieuwe Wet goed verhuurderschap (per 1 juni 2023) organiseert de gemeente een online meldpunt voor klachten. Het is verplicht om daarover (in begrijpelijke taal) informatie in het huurcontract op te nemen.

Mevrouw Oudejans (Student&Starter) merkt op dat studenten al voordat ze een woning hebben gevonden, de woningmarkt betreden. Zij stelt daarom voor om samen te werken met de universiteit om de (internationale) studenten vooraf al informatie te verstrekken.

Wethouder De Vries vindt dat een goed voorstel en kondigt aan dit mee te nemen in de gesprekken met de universiteit over instroom van internationale studenten.
DENK wil dat betaalbaar wonen voor iedereen in beeld is. Voor sommige inwoners is het betalen van rente vanuit geloofsovertuiging niet haalbaar. De gemeente is echter geen bank en kan geen geld uitlenen. Er worden nu wel speciale hypotheken voor ontwikkeld.
De fractie vroeg ook om een eerlijke toewijzing van woningen. De Utrechtse woningvoorraad bestaat voor 37% uit woningen van boven de 100 m², voor 41% uit woningen tussen 65 m² en 99 m² en voor 23% uit woningen met een oppervlakte tussen de 10 en 64 m². Sociale woningen moeten conform het coalitieakkoord minimaal een oppervlakte hebben van 65 m². De corporaties proberen de woning af te stemmen op de woonvraag met grote woningen voor grote gezinnen en kleinere woningen voor éénpersoonshuishoudens.

De heer Usta (DENK) vraagt meer informatie over de speciale hypotheken.

Wethouder De Vries weet dat die mogelijkheden worden onderzocht, maar weet niet welke banken die hypotheken aanbieden. Hij zegt toe daar onderzoek naar te doen en de raad over zijn bevindingen te informeren in de verzamelbrief Wonen in het vierde kwartaal van 2023.
Stadsbelang Utrecht wilde weten hoe de doelstellingen van het actieplan worden gerealiseerd. De doorlooptijd van gebiedsontwikkelingen is gemiddeld acht jaar. Het actieplan is in 2017 vastgesteld. Dat moet leiden tot zichtbare resultaten in de komende jaren. De wethouder kondigt aan die te monitoren via de monitor Wonen. In de reportage hierover (Wonen in Utrecht) is onder andere de ontwikkeling van de omvang van middenhuur te zien. Via het NPR wordt gerapporteerd over de gerealiseerd productie van middenhuur.
Utrecht Solidair merkte op dat mensen misbruik maken van de opkoopbescherming doordat er een aantal (wettelijke) uitzonderingen in de regeling is opgenomen. Misbruik is moeilijk te handhaven. Wel is onderzocht om hoeveel woningen het gaat. Het gaat om ongeveer vijftig woningen sinds de regeling in werking is getreden. Voor handhaving zet de gemeente VTH in.

Het valt **mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) op dat een groot aantal uitzonderingen geldt voor een periode van vier jaar. Vaak worden appartementen opgekocht door de ouders. Vervolgens kan de in Utrecht studerende zoon of dochter er, samen met een aantal collega-studenten, wonen en na vier jaar wordt de woning weer verkocht. De regeling was er juist opgericht om dit tegen te gaan. Hiermee kan de grootste groep beleggers zijn gang blijven gaan.

Wethouder De Vries kan moeilijk iets doen aan een wettelijke regeling. Hij beaamt dat de uitzondering voor familie voor een periode langer dan vier jaar mogelijk is. Hij kondigt aan daar verder over na te denken.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) merkt op dat het hier (weer) gaat om een groep die alles gemakkelijk kan betalen. Die groep ontneemt de gewone mensen de kans om een woning te kopen. Zij stelt een discussie voor over de mogelijkheid om deze groep uit te sluiten.

Wethouder De Vries neemt het aanbod graag aan.

De heer Van der Zweth (PvdA) wil weten of de regeling op gemeentelijk niveau op onderdelen aangepast kan worden. Welke beleidsvrijheid heeft de gemeente en onder welke voorwaarden kunnen uitzonderingen worden ingeperkt?

Wethouder De Vries zegt toe deze problematiek mee te nemen in de aangekondigde evaluatie en de raad daarover in het vierde kwartaal van 2023 te informeren.
Student&Starter stelde voor om de energierekening te splitsen. De wethouder zegt toe daar schriftelijk op terug te komen in de brief over besparen in het vierde kwartaal van 2023.

De voorzitter constateert dat er geen gemiste vragen zijn en geeft ruimte voor de tweede termijn voor dit onderwerp.

Tweede termijn voor dit onderwerp

Mevrouw Meerdink (VVD) kondigt aan niet mee te doen aan de discussies over de uitzonderingsregels bij opkoopbescherming. Ook studenten zijn Utrechters. Het genoemde voorbeeld is een prima uitzondering op de regel.

De voorzitter sluit dit debat over de voorjaarsnota en ziet uit naar de vele voorstellen in de komende raadsvergadering.

Lijst toezeggingen-moties-brieven EDVW dd 28 september 2023(inclusief voortgangsinformatie)

Nummer Toezegging	Agendapunt	Toezegging	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
518	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 07-09-2023 10. Makkelijker maken om warmtepompen te plaatsen	In Q2 2024 volgt een raadsbrief 'verkenning hoe te regelen onder de nieuwe wet'.	Energie en Klimaat	30-06-2024		
517	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 07-09-2023 10. Makkelijker maken om warmtepompen te plaatsen	In Q4 2023 volgt een raadsbrief met alle communicatie inzake informeren van burgers etc.	Energie en Klimaat	31-12-2023		
511	Gemeenteraad 06-07-2023 11. Raadsvoorstel Voorjaarsnota	Wethouder De Vries zal het gevraagde in motie 285 meenemen in samenhang met andere	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023		

	2023 en Eerste bestuursrapportage 2023	maatregelen. In Q4 wordt de raad geïnformeerd over het beter benutten van de bestaande woonvoorraad. Daarnaast komt het college in Q2 2024 met een woonzorgvisie, waarbij ook de regio wordt betrokken.				
469	Gemeenteraad 06-07-2023 11. Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023	M242 Maak gascompensatie relevanter	Energie en Klimaat	06-10-2023	230807: De raad wordt in het najaar over de uitvoering van deze motie geïnformeerd.	
460	Gemeenteraad 06-07-2023 11. Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023	M217 Verzacht netcongestie met (waterstof)buffers	Energie en Klimaat	06-10-2023	230807: We verwachten de raad in 2024 nader over de uitvoering van deze toezegging te informeren.	

448	Gemeenteraad 22-06-2023 40. Raadsvoorstel Actieplan Studentenhuisvesting 2023-2030	M213 Gedegen onderzoek naar woonwensen student	Wonen en Volkshuisvesting	22-09-2023	20230925 Terugkoppeling over de afhandeling van deze motie volgt via de jaarlijkse update over studentenhuisvesting in Q2 2024.	30-06-2024
447	Gemeenteraad 22-06-2023 40. Raadsvoorstel Actieplan Studentenhuisvesting 2023-2030	M212 Voorkom dat studenten dakloos raken	Wonen en Volkshuisvesting	22-09-2023	20230925 Terugkoppeling over de afhandeling van deze motie volgt via de jaarlijkse update over studentenhuisvesting in Q2 2024.	30-06-2024
446	Gemeenteraad 22-06-2023 40. Raadsvoorstel Actieplan Studentenhuisvesting 2023-2030	M211 Iedere internationale student verdient een kans op een kamer!	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023		
445	Gemeenteraad 22-06-2023 38. Raadsvoorstel Verordening Leegstand gemeente Utrecht	M208 Geen leegstand maar wonen boven winkels	Wonen en Volkshuisvesting	30-06-2024		

444	Gemeenteraad 22-06-2023 38. Raadsvoorstel Verordening Leegstand gemeente Utrecht	M206 Hogere boetes	Wonen en Volkshuisvesting	22-09-2023	20230925 De raad heeft op 5 september 2023 een voorstel ontvangen voor het wijzigen van de leegstandsverordening n.a.v. M206 Hogere boetes.	
457	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 15-06-2023 4. Raadsbrief Rapportage Wonen in Utrecht	In Q4 2023 volgt een brief inzake peilen schema woonvisie.	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023		
411	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 01-06-2023 13. Verduurzaming particuliere woningen én Verduurzaming van sociale	Eind Q3/begin Q4 2023 volgt een raadsbrief met een brede update.	Energie en Klimaat	30-09-2023	De raadsbrief volgt in het najaar.	

	woningen in niet-corporatiebezit					
410	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 01-06-2023 12. Raadsbrief Evaluatie Utrecht Standaard Toegankelijk en uitvoering project Toegankelijkheid	In Q4 2023 volgt een verzamelbrief (wethouder heeft meerdere toezeggingen gedaan, o.a. mensen aanschrijven toegankelijkheid, projectregistratie).	Vastgoed	31-12-2023		
409	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 01-06-2023 11. Raadsvoorstel Actieplan Studentenhuisvesting 2023-2030	Jaarlijkse voortgangsrapportage na MPR.	Wonen en Volkshuisvesting	01-09-2023		

408	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 01-06-2023 11. Raadsvoorstel Actieplan Studentenhuisvesting 2023-2030	In Q4 2023 volgt een raadsbrief inzake bestaande woningvoorraad.	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023		
407	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 01-06-2023 9. Raadsvoorstel Verordening Leegstand gemeente Utrecht	In Q4 2023 volgt een verzamelraadsbrief met verschillende maatregelen regie op volkshuisvesting. Deze volgt jaarlijks in Q4.	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023	20230925 Er wordt momenteel gewerkt aan deze raadsbrief. De brief is voorzien voor Q4 2023.	
406	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 01-06-2023 7.	in Q4 2023 volgt een raadsbrief inzake verdere ontwikkelingen en in Q1 2024 worden de directeuren van de diensten uitgenodigd.	Milieu en Emissieloos Vervoer	31-12-2023		

	Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp Programmabegroting 2024 Regionale uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht					
405	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 01-06-2023 7. Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp Programmabegroting 2024 Regionale uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht	Voor de zomer 2023 volgt een raadsbrief inzake andere taken dan asbest.	Milieu en Emissieloos Vervoer	07-07-2023		
421	Gemeenteraad 16-05-2023 19. Besluitvorming Huisvesting	Wethouder De Vries zal in het vierde kwartaal van 2023 een raadsbrief sturen over het benutten	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023		

	kwetsbare Utrechters	van de bestaande woningvoorraad en in die brief een aantal acties en maatregelen met de raad delen.				
420	Gemeenteraad 16-05-2023 19. Besluitvorming Huisvesting kwetsbare Utrechters	Wethouder De Vries zal de raad in de driemaandelijkse update over de locaties informeren over het toewerken naar 4.000 woningen.	Wonen en Volkshuisvesting	16-08-2023		
419	Gemeenteraad 16-05-2023 19. Besluitvorming Huisvesting kwetsbare Utrechters	Wethouder De Vries zal voor de zomer een keuze maken met betrekking tot de 40-60-verdeling en de raad daarover informeren.	Wonen en Volkshuisvesting	16-08-2023		
386	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-04-2023 12. Raadsbrief Tijdelijk wonen	Raadsbrief evaluatie tijdelijke herverdeling 60/40 (trede 5) volgt in Q4 2023.	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023		

385	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-04-2023 12. Raadsbrief Tijdelijk wonen	Raadsbrief plan van aanpak bestaande woningvoorraad volgt in Q4 2023.	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023		
384	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-04-2023 8. Raadsvoorstel Vaststelling Huisvestingsverordening gemeente Utrecht	In Q2 2023 volgt een raadsbrief met daarin o.a. opgenomen invulling nadere regels buurtvoorrang, bestaande woningvoorraad, dak- en thuislozen zonder indicatie, reflectie 16 jaar, misstanden.	Wonen en Volkshuisvesting	30-06-2023	20230925 Er wordt momenteel gewerkt aan deze raadsbrief. Naar verwachting verschijnt deze in Q4 2023.	
363	Gemeenteraad 06-04-2023 20. Raadsvoorstel Rekenkamerrapport Middenhuur: Meer grip op groei	M86 Meer middenhuur in Utrecht	Wonen en Volkshuisvesting	30-06-2023	20230925 We hebben de gemeenteraad geïnformeerd over de wijze waarop we uitvoering geven aan Motie 86: Meer middenhuur in Utrecht middels de raadsbrief Plan	26-09-2023

					van aanpak n.a.v. Rekenkameronderzoek Middenhuur Meer grip op groei op 16 mei 2023. We blijven ons inzetten voor de realisatie van meer middenhuur in Utrecht. Op 26 september zal er een technische sessie plaatsvinden over de verschillen tussen het nieuwe landelijke beleid en het lokale Actieplan Middenhuur.	
394	Vragenuur 30-03-2023 MV.3. Sterkere inzet circulaire economie - Julia Kleinrensink (GroenLinks) mede namens Jantine Zwinkels (CDA)	Wethouder Schilderman verwacht de raad in het tweede kwartaal uitgebreider te informeren over de stand van zaken wat betreft upcyclen in het kader van de circulaire economie.	Circulaire Economie	30-06-2023		

349	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 23-03-2023 10. Raadsbrief Verduurzaming particuliere woningen bij 'gespikkeld bezit' en SV 2022 nr. 226 Uitsluiten verduurzaming huurwoningen	Wethouder De Vries zegt toe in Q4 2023 te komen met een verzamelbrief.	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023	20230925 Er wordt momenteel gewerkt aan deze raadsbrief, die voorzien is voor Q4 2023.	
343	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 16-02-2023 8. Beantwoording SV 2022 nr. 154 vragen over Uitsterfbeleid Fossiele Tankstations	Wethouder Oosters zegt toe dat in Q2 een visie uitfaseren tankstations inclusief waterstof en LPG volgt.	Milieu en Emissieloos Vervoer	30-06-2023		

	Gevaar van afschalen tankstations met toename aantal auto's					
366	Vragenuur 09-02-2023 MV.4. De Week van de Circulaire Economie - Jantine Zwinkels (CDA) mede namens Maartje Vermeulen (GroenLinks) en Charlotte Passier (Volt)	Wethouder Schilderman zal in het derde kwartaal de raad een voorstel voor een nieuwe visie op Utrecht Circulair uitbrengen.	Circulaire Economie	29-09-2023	Loopt conform planning LTA.	
329	Gemeenteraad 02-02-2023 20. Debat Buurtagenda's Kanaleneiland, Noordwest en Leidsche Rijn	Wethouder De Vries zal in Q3 een uitvoeringsplan voor de wijk- en buurtaanpak aan de raad voorleggen.	Wijk- en Buurtaanpak		20230515 Motie wordt beantwoord met de nota wijk- en buurtaanpak 2024 en verder die in het 4e kwartaal van 2023 naar de raad wordt gestuurd.	

288	Gemeenteraad 02-02-2023 20. Debat Buurtagenda's Kanaleneiland, Noordwest en Leidsche Rijn	M17 Geld van de buurtagenda's gaat straks ook naar de buurtinitiatieven	Wijk- en Buurtaanpak	02-05-2023	20230515Motie wordt beantwoord met de nota wijk- en buurtaanpak 2024 en verder die in het 4e kwartaal van 2023 naar de raad wordt gestuurd.	
322	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 19-01-2023 9. Raadsbrief Voortgang Overvecht-Noord aardgasvrij	Wethouder Van Hooijdonk zegt toe dat in Q1 2024 een raadsbrief inzake evaluatie geleerde lessen/lokale initiatieven volgt.	Energie en Klimaat	31-03-2024	230915: We verwachten de raad hier conform toezegging in het eerste kwartaal van 2024 over te kunnen informeren.	
321	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 19-01-2023 8. Raadsbrief Buurtagenda's Kanaleneiland,	Wethouder De Vries zegt toe dat in Q3 2023 een verzamelbrief met o.a. verdeling middelen en wijkwethouders volgt.	Wijk- en Buurtaanpak	30-09-2023	20230515 Motie wordt beantwoord met de nota wijk- en buurtaanpak 2024 en verder die in het 4e kwartaal van 2023 naar de raad wordt gestuurd.	

	Noordwest en Leidsche Rijn					
319	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 19-01-2023 7. Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling AVU	Wethouder Schilderman zegt toe dat in Q4 2023 een raadsbrief inzake uitkomst evaluatie volgt.	Circulaire Economie	29-12-2023		
318	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 19-01-2023 7. Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling AVU	Wethouder Schilderman zegt toe dat in Q2 2023 een update raadsbrief met o.a. up circle center en samenwerkingsverband AVU volgt.	Circulaire Economie	30-06-2023	Gestreefd wordt om in Q2 2023 de raad een update te geven over de uitwerking van deze toezegging.	

303	Vragenuur 08-12-2022 MV.8. Zelf opladen elektrische auto op openbare parkeerplaats - Veerle Smit (Volt) mede namens Gertjan te Hoonte (VVD), Cees Bos (SBU), Mahmut Sungur (DENK), Anne Sasbrink (PvdD) en Yvonne Hessel (Utrecht Solidair)	Wethouder Oosters zal bekijken hoe de gemeente Soest inwoners faciliteert bij het opladen van hun elektrische auto op een openbare parkeerplaats vanuit hun woning en de raad daarvan een terugkoppeling geven in uiterlijk Q2 2023.	Milieu en Emissieloos Vervoer	30-06-2023	Gesprek met Soest is geweest en heeft niet geleid tot nieuwe inzichten die het college eerder ook eerder met de raad heeft gedeeld via de afhandeling van schriftelijke vragen (SV 2020-158). Na het zomerreces volgt een raadsbrief.	
302	Vragenuur 08-12-2022 MV.4. Zero Waste Cities - Joost Vasters (D66) mede namens Maarten van Heuven (PvdD), Ilse Raaijmakers (PvdA), Gertjan te Hoonte (VVD),	Wethouder Schilderman zal in de nieuwe visie ter vervanging van de visie 'Utrecht Circulair', die mogelijk al in 2023 beschikbaar wordt, de mogelijkheden en de wenselijkheid van de certificering 'zero waste cities' afwegen en aan de raad voorleggen	Circulaire Economie	23-06-2023	De visie 'Utrecht Circulair' zal eind 2023 aangeboden worden aan de raad. Deze toezegging zal dan worden meegenomen.	

	Annemarijn Oudejans (Student & Starter), Maartje Vermeulen (GroenLinks) en Kirsten Alblas (ChristenUnie)					
296	Gemeenteraad 01-12-2022 8. Actuele moties	Wethouder De Vries zegt toe dat er maatwerk verleend zal worden voor de bewoners die zo lang mogelijk willen blijven en zal hier in het eerste kwartaal van 2023 met een brief op terugkomen.	Wonen en Volkshuisvesting	31-03-2023	Er wordt momenteel samen met de bewonerscommissie van de Queridostraat gekeken hoe we het beste invulling kunnen gaan geven aan het maatwerk voor de bewoners. Wij zullen u informeren over de uitkomsten hiervan zodra er afspraken zijn gemaakt met de bewoners.	
229	Gemeenteraad 01-12-2022 26. Raadsvoorstel Versnelling realisatie tijdelijke woningbouw in	M392 Tijdelijk wonen met kwaliteit	Wonen en Volkshuisvesting	01-03-2023	Per tijdelijk wonen project zullen we de raad meenemen in de kwaliteit van de tijdelijke woningen. Zoals toegezegd bij de raadsbehandeling van 16 mei zullen we de raad	

	2023 voor Pagelaan Befu terrein en Wetering Zuid				voortaan ieder kwartaal informeren over de stand van zaken, waarbij we dit onderwerp ook meenemen.	
263	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 17-11-2022 7. Raadsvoorstel Chw bestemmingsplan kookgasvrij Overvecht	In Q1 2023 volgt een raadsbrief inzake planning en evaluatie 'terug- en vooruitblik'	Energie en Klimaat	31-03-2023	230915: De raad wordt in het najaar over de voortgang van deze toezegging geïnformeerd. 230807: De raadsbrief over kookgasvrij volgt na de zomer.	
276	Gemeenteraad 10-11-2022 6. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder De Vries zal, nadat de consequenties van de vraag over Buurtstroom op gemeentelijke daken in beeld zijn gebracht, daar in het eerste kwartaal bij de raad op terugkomen, bij het Plan van aanpak herijking energie,	Vastgoed	31-03-2023	In Q1 2024 wordt de raad geïnformeerd over het vervolg over de verduurzamingsagenda vastgoed.	

		transitie gemeentelijk vastgoed.				
275	Gemeenteraad 10-11-2022 6. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder De Vries zal het gestelde in motie 340 over het aanbod van alternatieve koopconstructies meenemen in de uitwerking van het Fonds betaalbare koopwoningen, die in het tweede kwartaal van 2023 aan de raad zal worden voorgelegd.	Wonen en Volkshuisvesting	30-06-2023	20230925 Motie 340 over het aanbod van alternatieve koopconstructies zullen we meenemen in de verdere uitwerking van het Actieplan betaalbare koop. In Q4 volgt een raadsbrief waarmee we u informeren over het vervolgproces rondom betaalbare koop.	
274	Gemeenteraad 10-11-2022 6. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder De Vries zal volgend jaar met een doorstromingsplan komen om jongeren meer kansen te bieden op de Utrechtse woningmarkt.	Wonen en Volkshuisvesting	29-12-2023	In Q4 2023 volgt een plan van aanpak voor het optimaliseren van de bestaande woningvoorraad. Doorstroming zal daarin ook een belangrijk onderdeel zijn.	
209	Gemeenteraad 10-11-2022 6. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	M327 Kringloop studenten	Circulaire Economie	10-02-2023	Gestreefd wordt om in Q2 2023 de raad een update te geven over de uitwerking van de motie.	

204	Gemeenteraad 10-11-2022 6. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	M315 GFT-inzameling in de gehele gemeente	Circulaire Economie	31-03-2023	20230620: De raad is hierover op 20 juni 2023 geïnformeerd met de Raadsbrief Voortgang Gemeentebrede inzameling Gft. Hierin is toegezegd om in het najaar van 2023 nader terug te komen op de voorbereiding van inzameling door middel van Cocons.	
202	Gemeenteraad 10-11-2022 6. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	M340 Verken aanbod van alternatieve koopconstructies zoals huurkoop	Wonen en Volkshuisvesting	30-06-2023	20230925 Deze motie zullen we meenemen in de verdere uitwerking van het Actieplan betaalbare koop. In Q4 volgt een raadsbrief waarmee we u informeren over het vervolgproces rondom betaalbare koop.	
231	Commissie Ruimtelijke Ordening en Grondzaken 03-11-2022 11. Raadsvoorstel Versnelling	In Q1 2023 volgt een raadsvoorstel inzake kwaliteit woningen.	Wonen en Volkshuisvesting	31-03-2023	Per tijdelijk wonen project zullen we de raad meenemen in de kwaliteit van de tijdelijke woningen. Zoals toegezegd bij de raadsbehandeling van 16 mei zullen we de raad	

	realisatie tijdelijke woningbouw in 2023 voor Pagelaan, Befu terrein en Wetering Zuid				voortaan ieder kwartaal informeren over de stand van zaken, waarbij we dit onderwerp ook meenemen.	
230	Commissie Ruimtelijke Ordening en Grondzaken 03-11-2022 11. Raadsvoorstel Versnelling realisatie tijdelijke woningbouw in 2023 voor Pagelaan, Befu terrein en Wetering Zuid	- In Q1 2023 volgt een raadsverzamelbrief met daarin o.a. opgenomen: - aantal opties, proces onderhandelingen, vakantiewoningen, rol provincies, rijk, bewoners.	Wonen en Volkshuisvesting	31-03-2023	Zoals toegezegd bij de raadsbehandeling van 16 mei zullen we de raad voortaan ieder kwartaal informeren over de stand van zaken, waarbij we deze onderwerpen ook zullen meenemen.	
248	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-10-	Wethouder Oosters zegt toe dat in Q1 2023 de raadsvoorstellen nota externe veiligheid en nota geluid volgen. Dit	Milieu en Emissieloos Vervoer	31-03-2023		

	2022 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	hangt wel samen met de inwerkingtreding van de Omgevingswet.				
247	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-10-2022 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder De Vries zegt toe dat in Q1 2023 een raadsbrief algemeen sociaal plan volgt.	Wonen en Volkshuisvesting	31-03-2023	20230925 Het traject rondom het actualiseren van het Algemeen Sociaal Plan duurt iets langer dan verwacht. Naar verwachting wordt de raad hierover in Q4 geïnformeerd.	
246	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-10-2022 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder De Vries zegt toe dat in Q1 2023 een raadsbrief algemeen sociaal plan volgt.	Wonen en Volkshuisvesting	31-03-2023	20230925 Het traject rondom het actualiseren van het Algemeen Sociaal Plan duurt iets langer dan verwacht. Naar verwachting wordt de raad hierover in Q4 geïnformeerd.	
245	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en	Wethouder De Vries zegt toe dat in Q2 een raadsbrief onderzoek uitbreiding	Wonen en Volkshuisvesting	30-06-2023	Zodra de resultaten van het onderzoek over uitbreiding van de opkoopbescherming bekend zijn, zullen wij u	

	Wonen 20-10-2022 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	opkoopbescherming volgt.			daarover informeren. Naar verwachting is dit in Q4 2023, zoals vermeld in de raadsbrief Indexering opkoopbescherming en onderzoek verhoging prijsgrens (21 juni 2023).	
243	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-10-2022 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder Streefland zegt toe dat het college in Q1 2023 meer inzichtelijkheid en sturingsmogelijkheden zal bieden bij de wijkaanpak.	Milieu en Emissieloos Vervoer	31-03-2023		
242	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-10-2022 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder Oosters zegt toe dat het college in de jaarstukken zal ingaan waar de gemeente staat ten opzichte van de nieuwe WHO-advieswaarde van 2021.	Milieu en Emissieloos Vervoer	30-12-2022	Er is een nieuwe visie luchtkwaliteit in de maak in afstemming met de klimaatvisie. Planning q4 2023.	

241	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-10-2022 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder Oosters zegt toe dat de raad in Q1 2023 de Nota Externe veiligheid en het raadsvoorstel Nota Geluid en Trillingen zal ontvangen.	Milieu en Emissieloos Vervoer	31-03-2023	Planning is Q1 2023	
197	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 06-10-2022 7. Raadsbrief Aanpak koopkracht- en energiecrisis	Wethouder De Vries zegt toe dat in Q1 2023 een raadsbrief volgt inzake meldpunt particuliere verhuur.	Energie en Klimaat	31-03-2023	230915: De uitwerking van deze raadsbrief vergt iets meer tijd. Wij streven ernaar om de brief in het najaar aan uw raad te versturen.	
156	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 23-06-2022 2. Raadsvoorstel	Sociaal besparingsoffensief (doelen klimaatvisie) volgt in Q4 2022 en bij 1e herziening programma in Q2 2023.	Energie en Klimaat	30-12-2022	230915: De uitwerking van deze raadsbrief vergt iets meer tijd en zal in het najaar aan de raad verstuurd worden.	

	Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022					
155	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 23-06-2022 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	In Q4 2022 volgt een raadsbrief inzake uitkomst juridisch onderzoek zon op dak.	Energie en Klimaat	30-12-2022	Volgt na de zomer. Vertraging vanwege ambtelijke capaciteit.	
150	Vragenuur 09-06-2022 MV.4. Hanoidreef - Charlotte Passier (Volt) mede namens Pepijn Zwanenberg (GroenLinks), Yvonne Hessel (SP), Rick van der Zweth (PvdA),	Wethouder Streefland zegt toe dat de gemeente bij de prestatieafspraken van 2022 niet alleen zal kijken naar het energielabel dat een woning krijgt, maar ook specifiek zal kijken of er sprake is van bovenmatig veel	Wonen en Volkshuisvesting	30-09-2022	20230925 Beide punten zullen worden meegenomen in de gesprekken over de prestatieafspraken. Het proces rondom de prestatieafspraken duurt iets langer dan verwacht. Naar verwachting wordt de raad hierover in Q4 geïnformeerd.	

	Mahmut Sungur (DENK), Tess Meerding (VVD), Berdien van der Wilt (D66), Annemarijn Oudejans (Student & Starter), Anne Sasbrink (Partij voor de Dieren), Myrthe Minnaert (Bij1), Nando Temming (Stadsbelang Utrecht), Gert Dijkstra (EenUtrecht) en David Bosch (PVV)	schimmel. De gemeente zet hierbij in op afspraken met een dwingend karakter.				
149	Vragenuur 02-06-2022 MV.3. Wat is waar over dieselgeruchten 20 nieuwe kraantrechtercombinaties? - Nando Temming	Wethouder Voortman zal de raad uiterlijk in het derde kwartaal van 2022 per raadsbrief informeren over de keuze voor kraantrechtercombinaties met een	Circulaire Economie	30-09-2022	20230906: We informeren u uiterlijk in het vierde kwartaal van 2023 over de wijze waarop we toewerken naar zero-emissie inzamelvoertuigen. Daarbij zullen we u ook informeren over de (eerdere) keuze	

	(Stadsbelang Utrecht), mede namens Cees Bos (Stadsbelang Utrecht)	brandstofmotor voor het legen van afvalcontainers in plaats van (volledig) elektrische exemplaren in de recente aanbesteding. In de brief neemt zij tevens de specificaties van de aanbesteding en een voertuigenvergelijk met de gekozen en elektrische exemplaren op.			voor kraantrechtercombinaties met een brandstofmotor. 20230701: We verwachten de raad hier in het eerste kwartaal 2023 over te informeren.	
144	Vragenuur 12-05-2022 MV.3. Is woningvoorrang voor vitale beroepen in de praktijk een wassen neus? - Hester Assen (PvdA)	Wethouder Van Hooijdonk deelt mee dat wethouder Diepeveen de gestelde vragen ("Is woningvoorrang voor vitale beroepen in de praktijk een wassen neus?" vragenuur d.d. 12 mei 2022) betrekt en beantwoordt in de in september toegezegde brief over de huisvestingsverordening	Wonen en Volkshuisvesting	30-09-2022	20230925 Wij zullen de raad in Q4 informeren over de verdere invulling die in de huisvestingsverordening gegeven wordt aan beroepenvoorrang. Naar verwachting volgt de volgende aanpassing van de huisvestingsverordening in Q2 2024.	

		en het middenhuur segment.				
125	Gemeenteraad 10-03-2022 29. Raadsvoorstel Wijziging voorwaarden middenhuur	M109 Meer toegang tot middenhuur	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2024	Deze motie wordt meegenomen in de actualisatie van het Actieplan middenhuur. Deze aanpassing volgt naar verwachting in Q1 2024.	
132	Commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport 10-02-2022 12. Raadsbrief Uitvoeringsnota huisvesting culturele en creatieve sector	De wethouder stuurt in de 2e helft van 2022 de businesscase en uitkomsten gesprekken met huurders Vlampijpateliers via een raadsbrief aan de raad.	Vastgoed	30-12-2022	We verwachten hierover in Q4 2023 nader te kunnen informeren	
131	Commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport 10-02-2022 12. Raadsbrief Uitvoeringsnota huisvesting culturele en creatieve sector	In de kadernota vastgoed komt de wethouder terug op tarieven muziekdocenten met onderzoeksvragen zoals gesteld door D66.	Vastgoed	31-05-2022	Op dit moment worden de mogelijkheden onderzocht voor een maatschappelijk tarief voor muziekdocenten wanneer zij gebruik maken van bijvoorbeeld buurthuizen. Zodra we hierover duidelijkheid	

					hebben, zullen we hierover nader informeren.	
118	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-01-2022 7. Raadsvoorstel Zienswijzemogelijkheid Kadernota RUD Utrecht 2023	De raad ontvangt 3e kwartaal 2022 een brief met reflectie op de taken van de RUD na invoering omgevingswet en de taakverdeling tussen gemeente en RUD. (termijn op voorwaarde van inwerkingstelling omgevingswet per 1 juli 2022)	Milieu en Emissieloos Vervoer	30-09-2022		
101	Gemeenteraad 23-12-2021 19. Raadsvoorstel Besluit tot wijziging van de Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019 Gemeente Utrecht	M489 Huurbehoud bij van groot naar beter	Wonen en Volkshuisvesting	23-03-2022	20230925 Deze motie wordt meegenomen in de gesprekken over de prestatieafspraken. Het proces rondom de prestatieafspraken duurt iets langer dan verwacht. Naar verwachting wordt de raad hierover begin Q4 geïnformeerd.	
103	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid,	De raad ontvangt in Q1 2022 informatie over de verdere uitwerking van	Wonen en Volkshuisvesting	31-03-2022	250923 In Q4 volgt een raadsbrief waarmee de raad wordt geïnformeerd over de	

	Vastgoed en Wonen 09-12-2021 6. Raadsvoorstel Actieplan betaalbare koopwoningen	maatregelen uit het actieplan betaalbare koopwoningen voor de iets langere termijn (waaronder het fonds en erfpacht, alsmede informatie over de pilot koopcoöperaties.			wijze waarop invulling wordt gegeven aan de maatregelen uit het actieplan betaalbare koop.	
87	Gemeenteraad 11-11-2021 3. Programmabegroting 2022	M347 Extra subsidie voor U-pas houders voor verwijderen rookkanaal of vervangen kachel	Milieu en Emissieloos Vervoer	10-12-2021		
86	Gemeenteraad 11-11-2021 3. Programmabegroting 2022	M346 Als een 'lichie'	Vastgoed	11-11-2021	In 2022 en 2023 is het helaas nog niet mogelijk de lantaarn van binnenuit te verlichten in verband met een ingepakt carillon en de omringende steiger. Bij het gereedkomen van de restauratie medio 2024 is de steiger verdwenen. Naar verwachting zal vanaf medio 2024 het dus weer mogelijk zijn om de lantaarn te verlichten.	

58	Gemeenteraad 15-07-2021 18. Raadsvoorstel Ambitiedocument Maatschappelijke Meerwaarde Vastgoed	M290 Divers leegstandsbeheer	Vastgoed	30-06-2022	Dit wordt meegenomen in de vernieuwde Beleidsnota Integraal huisvestingsprogramma Vastgoed	
57	Gemeenteraad 15-07-2021 18. Raadsvoorstel Ambitiedocument Maatschappelijke Meerwaarde Vastgoed	M289 Community right to bid	Vastgoed	30-06-2022	Dit wordt meegenomen in de vernieuwde Beleidsnota Integraal huisvestingsprogramma Vastgoed	
34	Gemeenteraad 17-12-2020 3. Ingekomen stukken	Raadsbrief Voortgang Overvecht-Noord aardgasvrij. De in de brief genoemde toezegging wordt toegevoegd aan toezegging 20/T336 in de lijst van toezeggingen: De raad ontvangt eind 2021 het wijkuitvoeringsplan voor	Energie en Klimaat	30-09-2020	Aanbieding van het raadsvoorstel met het Uitvoeringsprogramma Overvecht-Noord staat gepland voor het eerste kwartaal van 2024, zie gerelateerde raadsbrief.	

		de energietransitie in Overvecht-Noord.				
33	Gemeenteraad 17-12-2020 3. Ingekomen stukken	Raadsbrief Toelichting 3,75 miljoen voor Overvecht-Noord. De raad ontvangt in het 3e kwartaal 2021 de uitkomsten van deelonderzoeken om tot een sluitende businesscase te komen voor diverse alternatieve warmteoplossingen in Overvecht-Noord.	Energie en Klimaat	30-09-2022	Aanbieding van het raadsvoorstel met het Uitvoeringsprogramma Overvecht-Noord staat gepland voor het eerste kwartaal van 2024, zie gerelateerde raadsbrief.	
29	Gemeenteraad 05-11-2020 11. Raadsvoorstel Nota Inkoop en Contractmanagement 'Doelmatig en duurzaam bijdragen aan een gezond Utrecht' en collegevoorstel 'Beleidsregel	M332 Maak Utrecht Circulair concreet en controleerbaar	Circulaire Economie	29-12-2023	Dit zal worden meegenomen bij de 'beleidsnota Utrecht Circulair 2030'. Gestreefd wordt dat dit raadsvoorstel begin 2024 ter besluitvorming aan de raad zal worden voorgelegd.	

	drempelbedragen bij aanbesteden'					
21	Gemeenteraad 17-09-2020 3. Ingekomen stukken	Het Wijkuitvoeringsplan (WUP) voor Overvecht Noord zal in concept en op hoofdlijnen naar verwachting eind 2021 gereed zijn.	Energie en Klimaat	30-09-2022	Aanbieding van het raadsvoorstel met het Uitvoeringsprogramma Overvecht-Noord staat gepland voor het eerste kwartaal van 2024, zie gerelateerde raadsbrief.	
8	Gemeenteraad 21-11-2019 3. Ingekomen stukken	In december 2020 raadsvoorstel over de mogelijke besluitvormingstrajecten bij aardgasvrij maken van Overvecht-Noord, met specifieke rollen en taken van de raad daarin.	Energie en Klimaat	30-09-2022	230807: Aanbieding van het raadsvoorstel met het Uitvoeringsprogramma Overvecht-Noord staat gepland voor het eerste kwartaal van 2024, zie de raadsbrief over de warmtetransitie. Het Programma Overvecht-Noord aardgasvrij volgt in Q4 2023, zie raadsbrief Voortgang Overvecht-Noord aardgasvrij van 13-12-2022.	

Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Dossiernummer	3588
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 oktober 2023
Agendapunt	7
Titel	Raadsbrief Update businesscase Magazijn De Zon
ID	3791
Behandelend ambtenaar	N. Baan Hofman
Telefoon	
E-mail	naomi.baanhofman@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Binnenstad
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder De Vries
Beleidsveld	Vastgoed
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen	7 september 2023
Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen	**5 oktober 2023**

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	N. Baan Hofman	**Datum**	21 juni 2023
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	10223218
E-mail	naomi.baanhofman@utrecht.nl	**Onderwerp**	Update businesscase Magazijn De Zon
Bijlage(n)	1 (geheim)	**Beleidsveld**	Vastgoed, cultuur

Geachte leden van de raad,

In deze brief geven we u een update over de businesscase van Magazijn De Zon, voorafgaand aan de vaststelling van de Voorjaarsnota 2023, en laten we zien dat de businesscase binnen de eerder gepresenteerde financiële bandbreedte blijft. Hiermee gaan we in op de toezegging 22/T262 die is gedaan tijdens in de raadsvergadering van 7 juli 2022 en de toezeggingen 22/T370 en 22/T372 die zijn gedaan tijdens de bespreking van de raadsbrief Verkenningsfase Magazijn De Zon van 16 september 2022 in de raadscommissie ROGV van 3 november 2022 waarin we u hebben geïnformeerd over de voortgang van de herontwikkeling van Magazijn De Zon. Daarnaast hebben we u op 14 maart 2023 geïnformeerd over de uitkomst van de huurdersselectie voor Magazijn De Zon met de raadsbrief Intentieovereenkomst met Literatuurmuseum Kinderboekenmuseum in Magazijn De Zon.

Geheimhouding
Wij hebben tijdelijke geheimhouding opgelegd op de bijlage ‘Financiële update businesscase Magazijn De Zon’ op grond van artikel 87 Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 2 sub b Wet open overheid (Woo), tot de huurcontracten in het kader van de definitieve invulling zijn getekend. Het belang van openbaarmaking van de bijlage Financiële update businesscase Magazijn De Zon weegt niet op tegen de bescherming van de economisch en financiële belangen van de gemeente Utrecht.

Ontwerp en huurdersselectie
In oktober 2022 is het ontwerpteam gestart met het schetsontwerp voor Magazijn De Zon. De scenario’s zoals in de verkenningsfase omschreven, zijn hiervoor als uitgangspunt gebruikt. Dit betekende concreet een combinatie van commerciële (casco) ruimtes op de begane grond en kelder en verhuurbare eenheden met een kantoorafwerking op de verdiepingen. Daarnaast hebben er aanvullende onderzoeken plaatsgevonden in het gebouw, zoals onder andere onderzoek om de draagkracht van de constructie beter inzichtelijk te krijgen.

Op basis van dit ontwerp en de daarbij horende verhuurbare m2's heeft een huurdersselectie plaatsgevonden. Uit deze huurdersselectie is het Literatuurmuseum en Kinderboekenmuseum gekomen als huurder voor de kelder, alle verdiepingen en een klein gedeelte van de begane grond. Eind juni wordt de huurovereenkomst ondertekend met het museum, waarbij er ook afspraken worden vastgelegd over het proces om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst. De huurinkomsten van het Literatuurmuseum dienen als dekking voor de investering in Magazijn De Zon. De huurovereenkomst wordt afgesloten met het voorbehoud van uw goedkeuring op het investeringskrediet. Het investeringskrediet voor Magazijn De Zon is opgenomen in de Voorjaarsnota 2023 paragraaf 9.7 waar de investeringsprojecten Utrechts Vastgoed staan genoemd, behorende bij het Meerjaren Perspectief Utrechts Vastgoed (MPUV). Bij het MPUV zit de geheime bijlage met de actualisatie van de Nota Kapitaalgoederen 2020-2023. Hierin vindt u onder de portefeuille Overig het gevraagde investeringskrediet voor Magazijn De Zon.
De businesscase is op basis van deze huurder en de aanvullende informatie uit het ontwerpproces herijkt. De businesscase is opgenomen als geheime bijlage. Hierin worden de investeringskosten inzichtelijk gemaakt en laten we zien dat de verwachtte huurinkomsten nog steeds binnen de eerder gepresenteerde financiële bandbreedtes passen. De verhuur van de begane grond heeft impact op de uiteindelijke businesscase vanwege de relatief hoge marktwaarde van deze m2.

Regeling Risicovolle Projecten (RRP)
Tijdens de commissie van 3 november 2022 is gevraagd om een advies te geven over het wel of niet opnemen van Magazijn De Zon onder de RRP. Om te bepalen of een project binnen de RRP valt, is een risicoladder opgesteld. Er kan worden overgegaan tot het opnemen van een project binnen de RRP als het project minimaal 30 punten haalt. Voor Magazijn De Zon is de risicoladder ingevuld en kwam de score ruim onder de 30 punten. Om projecten niet onnodig binnen de RRP te laten vallen, wordt geadviseerd om Magazijn De Zon niet op te nemen onder de Regeling Risicovolle Projecten. Op het moment dat deze analyse verandert, zullen we u opnieuw informeren.

Vervolg Magazijn De Zon
Met de komst van het museum naar Magazijn De Zon is een belangrijk deel van de businesscase ingevuld. We hebben hiermee een langjarige, stabiele en maatschappelijke huurder voor het grootste deel van het pand en daarmee een belangrijke dekkingsbron voor de investering. Met de ondertekening van de huurovereenkomst volgt een intensief samenwerkingstraject waarbij de investering van de Gemeente Utrecht in het pand goed moet aansluiten bij het gebruik als museum.

Daarnaast zal eind 2023/begin 2024 de begane grond te huur worden aangeboden volgens de maatstaf van het Didam arrest; hieruit volgt opnieuw een huurdersselectie. Dit doen we op basis van een definitief ontwerp, zodat het voor potentiële huurders helder is wat er wordt aangeboden. Het tijdspad tussen de huurdersselectie en daadwerkelijke oplevering sluit dan ook goed aan bij de verwachtingen in de markt.

We verwachten in de eerste helft van 2024 een aannemer te kunnen contracteren voor de uitvoering van de werkzaamheden. Naar verwachting worden deze werkzaamheden eind 2025 opgeleverd. Dit is later dan de eerder gecommuniceerde planning waar begin 2025 werd aangehouden. Dit komt enerzijds omdat we tijdens de ontwerpfase meer inzicht hebben gekregen in de noodzakelijke werkzaamheden en daarmee de inschatting van de bouwtijd langer is geworden. Anderzijds wijkt het programma van het museum af van het uitgangspunt van verhuurbare eenheden met een kantoorafwerking. Het laten aansluiten van het gemaakte ontwerp op de functie van een museum en daarnaast het komen tot een goede samenwerkingsovereenkomst kost tijd.

Na oplevering door de gemeente Utrecht is de huurovereenkomst van kracht en zal het museum haar gebruikersspecifieke onderdelen realiseren. De opening van het Literatuurmuseum en Kinderboekenmuseum is naar verwachting in 2027.

Wanneer uw raad overgaat tot het goedkeuren van het investeringskrediet wordt daarmee ook het uitgangspunt dat Magazijn De Zon verhuurd wordt aan het Literatuurmuseum en het Kinderboekenmuseum en in eigendom blijft van de gemeente Utrecht bevestigd.

Met de verhuur aan het Literatuurmuseum en de huurdersselectie van de begane grond, is de dekking voor de investering rond. Het tekort op de begroting vanuit Magazijn De Zon is hiermee nog niet opgelost. Het exacte tekort op de begroting is afhankelijk van de verhuur van de begane grond en daarom nog niet bekend. In de geheime bijlage met de financiële update wordt dit nader toegelicht. In de Raadsbrief Vastgoedorganisatie verder op orde hebben wij aangegeven dat wij bij de Voorjaarsnota 2024 een voorstel doen over de financiële robuustheid van de vastgoedbegroting. Hierbij zullen wij ook het tekort op de begroting vanuit Magazijn De Zon betrekken.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de inhoudelijke voortgang van Magazijn De Zon en de daarbij horende businesscase voorafgaand aan de VJN 2023.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Dossiernummer	3583
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 oktober 2023
Agendapunt	8
Titel	Raadsvoorstel Wijziging Verordening leegstand, verhogen boetebedragen bij overtreden van de meldplicht
ID	3786
Behandelend ambtenaar	Belkasmi, Jamal
Telefoon	0643145766
E-mail	jamal.belkasmi@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder De Vries
Beleidsveld	Wonen en Volkshuisvesting
Referendabel	Ja
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Mariska de Vos/Cie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen/06 38628458
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen	5 oktober 2023

Voorgesteld besluit

Besluit tot wijziging van de Verordening leegstand gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht,

- Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van <datum >
- Gelet op artikel 2 van de Leegstandwet en artikel 149 van de gemeentewet;

Overwegende dat naar aanleiding van de overgenomen motie M206 Hogere boetes

Besluit in bijlage 1, de tabel bij artikel 9 lid 1 als volgt te wijzigen:

Artikel I

De tabel bij artikel 9 lid 1 in bijlage 1 wordt als volgt gewijzigd:

A. De tabel bij artikel 9 lid 1 komt te luiden:

Bijlage 1 Boetetabel

Tabel bij artikel 9.1 - Boete bij overtreding meldplicht

Woonruimten	Wettelijke bepaling	Boetebedrag
Professional (de eigenaar die twee of meer woonruimten in bezit heeft bestemd voor bedrijfsmatige activiteiten)	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	**9.000 euro**
Overige overtreders	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	**4.500 euro**

Artikel II

Dit besluit treedt in werking vijf weken na bekendmaking in het Gemeenteblad.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>

De burgemeester
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall

Bijlage:

Overzicht van de wijzigingen in Verordening leegstand gemeente Utrecht

Bestaande tekst:

Bijlage 1 Boetetabel

Tabel bij artikel 9.1 - Boete bij overtreding meldplicht

Woonruimten	**Wettelijke bepaling**	**Boetebedrag**
Professional (de eigenaar die twee of meer woonruimten in bezit heeft bestemd voor bedrijfsmatige activiteiten)	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	5.000 euro
Overige overtreders	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	2.800 euro

Nieuwe tekst

Bijlage 1 Boetetabel

Tabel bij artikel 9.1 - Boete bij overtreding meldplicht

Woonruimten	Wettelijke bepaling	Boetebedrag
Professional (de eigenaar die twee of meer woonruimten in bezit heeft bestemd voor bedrijfsmatige activiteiten)	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	**9.000 euro**
Overige overtreders	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	**4.500 euro**

Verordening leegstand gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 4 april 2023:
- gelet op:
  artikel 2 van de Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche), artikel 3.15 Regeling van de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening tot wijziging en aanvulling van de Regeling uitvoering Crisis- en herstelwet (zeventiende tranche) en artikel 149 van de Gemeentewet.

Overwegende:

- dat het de ambitie is dat iedereen een (betaalbare) woning kan vinden in Utrecht.
- dat het niet uitlegbaar is dat met de grote schaarste op de woningmarkt, woonruimten nu lang leeg mogen staan.
- dat het wederom in gebruik nemen van leegstaande woonruimten zorgt voor een betere benutting ervan en helpt de druk op de bestaande woningvoorraad te verlichten.

Besluit de volgende verordening vast te stellen:

Verordening leegstand gemeente Utrecht

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

1. In deze verordening wordt verstaan onder:
   a. eigenaar: degene die bevoegd is tot het in gebruik geven van woonruimte als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Leegstandwet;
   b. leegstaan: het niet of niet krachtens een zakelijk of persoonlijk recht in gebruik zijn dan wel een gebruik dat de kennelijke strekking heeft afbreuk te doen aan de werking van de Leegstandwet of deze verordening. Een woonruimte waar niemand zijn woonadres heeft als bedoeld in artikel 1.1, onder o, onder 1°, van de Wet basisregistratie personen;
   c. tweede woning: één zelfstandige woonruimte, als bedoeld in artikel 1.1 van de Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019, die naast een hoofdverblijf wordt gebruikt als verblijf mits en zolang deze zelfstandige woonruimte uitsluitend door de eigenaar, of personen die op hetzelfde adres als de eigenaar staan ingeschreven in de Basisregistratie Personen, wordt gebruikt;
   d. wet: de Leegstandwet;
   e. woonruimte: besloten ruimte die, al dan niet tezamen met een of meer andere ruimten, bestemd of geschikt is voor bewoning door een huishouden.

Artikel 2 Aanwijzing werkingsgebied

1. Deze verordening is van toepassing op alle woonruimten in de gemeente Utrecht met uitzondering van woonruimten in eigendom van toegelaten instellingen conform hoofdstuk 4 van de Woningwet.
2. De artikelen 5, 6 en 8 zijn niet van toepassing op woonruimten als bedoeld in artikel 1.1.c van deze verordening.

Artikel 3 Meldplicht

1. De eigenaar is verplicht de leegstand van een in artikel 2 bedoelde woonruimte bij burgemeester en wethouders te melden zodra de leegstand langer duurt dan zes maanden.
2. De eigenaar maakt voor de in het eerste lid genoemde melding gebruik van door burgemeester en wethouders vast te stellen elektronisch formulier.
3. Bij de leegmelding worden in ieder geval de volgende gegevens en stukken overgelegd:
   a. naam, contactgegevens en woonadres van de eigenaar;
   b. adres van de woonruimte;
   c. ingangsdatum van de leegstand;
   d. verwachte duur van de leegstand;
   e. reden voor leegstand;
   f. datum van de akte van levering van de woonruimte.
4. Burgemeester en wethouders kunnen aanvullende gegevens en stukken verlangen.

Artikel 4 Leegstandlijst

1. Burgemeester en wethouders houden een leegstandlijst bij waarin de volgende woonruimten worden opgenomen:
   a. woonruimten waarvoor de eigenaar een leegmelding heeft gedaan als bedoeld in artikel 3, eerste lid;
   b. woonruimten waarvan ambtshalve geconstateerd is dat deze leegstaan en waarvan de leegstand gemeld had moeten worden door de eigenaar als bedoeld in artikel 3, eerste lid. Op de leegstandlijst zijn de gegevens en stukken opgenomen, genoemd in artikel 3, derde lid, voor zover deze beschikbaar zijn, de datum van inschrijving van de woonruimte op de leegstandlijst, bouwjaar van de woonruimte en de BAG-id (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) van de woonruimte.

Artikel 5 Leegstandoverleg

Binnen twee maanden na ontvangst van de leegstandmelding voeren burgemeester en wethouders overleg met de eigenaar over het gebruik van de woonruimte als bedoeld in artikel 4 van de Leegstandwet en artikel 6t lid 4 Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche).

Artikel 6 Leegstandbeschikking

1. Burgemeester en wethouders kunnen na het overleg bedoeld in artikel 5 een leegstandbeschikking vaststellen. Ook als de eigenaar geen medewerking verleent aan dit overleg kan een leegstandbeschikking worden vastgesteld als bedoeld in artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche).
2. Burgemeester en wethouders kunnen in de leegstandbeschikking:
   a. indien de woonruimte niet geschikt is voor gebruik als woonruimte en de woonruimte niet is bestemd voor afbraak of vernieuwbouw, bepalen welke voorzieningen door de eigenaar binnen de in de beschikking bepaalde termijn moeten zijn getroffen om de woonruimte geschikt te maken voor gebruik als woonruimte;
   b. indien de woonruimte is bestemd voor verhuur, de maximale marktconforme huurprijs bepalen waartegen de woonruimte te huur wordt aangeboden. De marktconforme huurprijs voor geliberaliseerde woonruimten wordt bepaald door een onafhankelijke taxateur;

c. indien het een woonruimte betreft die is bestemd voor verkoop en als woonruimte kan worden verhuurd op grond van artikel 15, eerste lid, onder b of d, van de Leegstandwet, de eigenaar verplichten de woonruimte te verhuren, met een vergunning als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van die wet;
d. indien het een woonruimte betreft die is bestemd voor afbraak of vernieuwbouw en als woonruimte kan worden verhuurd op grond van artikel 15, eerste lid, onder c, van de Leegstandwet, de eigenaar verplichten de woonruimte te verhuren, met een vergunning als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van die wet;
e. een termijn opnemen van ten minste één maand waarbinnen de woonruimte op het moment dat deze geschikt is voor bewoning in gebruik wordt genomen als woonruimte;
f. andere voorwaarden opnemen die noodzakelijk zijn voor het zo spoedig mogelijk in gebruik nemen van de woonruimte.

3. De eigenaar kan gemotiveerd verzoeken om de termijn, bedoeld in het tweede lid, onder e, eenmaal te verlengen met een periode van ten minste één maand.
4. Indien een eigenaar een verzoek doet als bedoeld in het derde lid, kunnen burgemeester en wethouders de voorwaarden, bedoeld in het tweede lid, onder b tot en met f, in de oorspronkelijke leegstandbeschikking wijzigen.

Artikel 7 Leegstandbeheer

Burgemeester en wethouders kunnen kwalitatieve eisen stellen aan een leegstandbeheerder waar de eigenaar een woonruimte door laat beheren.

Artikel 8 Voordracht gebruiker

1. Burgemeester en wethouders kunnen een gebruiker voordragen aan de eigenaar indien de woonruimte in een leegstandbeschikking is aangewezen als geschikt voor gebruik en als de leegstand langer duurt dan twaalf maanden.
2. De eigenaar is verplicht de gebruiker, bedoeld in het eerste lid binnen drie maanden na de voordracht, een overeenkomst aan te bieden tot ingebruikname van de woonruimte.
3. Het tweede lid is niet van toepassing indien de eigenaar binnen drie maanden na de voordracht een overeenkomst is aangegaan met een andere gebruiker, die de woonruimte binnen een redelijke termijn in gebruik neemt.

Artikel 9 Bestuurlijke boete en last onder dwangsom

1. Burgemeester en wethouders kunnen een bestuurlijke boete opleggen bij overtreding van de meldplicht als bedoeld in artikel 3 lid 1 van deze verordening en artikel 7 lid 3 van de Leegstandwet overeenkomstig de tabel in bijlage 1.
2. Burgemeester en wethouders kunnen een last onder dwangsom opleggen bij overtredingen als bedoeld in artikel 3, 6 en 8 van deze verordening.

Artikel 10 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1-10-2023.
2. Deze verordening wordt aangehaald als Verordening leegstand gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 22 juni 2023

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall

Bijlage 1 Boetetabel

Tabel bij artikel 9.1 - Boete bij overtreding meldplicht

Woonruimten	Wettelijke bepaling	Boetebedrag
Professional (de eigenaar die twee of meer woonruimten in bezit heeft bestemd voor bedrijfsmatige activiteiten)	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	9.000 euro
Overige overtreders	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	4.500 euro

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Wijziging Verordening leegstand, verhogen boetebedragen bij overtreden van de meldplicht

Beleidsveld	Wonen en Volkshuisvesting
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Inge van Zuilekom/Jamal Belkasmi
Kenmerk	11556874
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De wijziging van de Verordening Leegstand gemeente Utrecht vast te stellen, waarin de boetebedragen bij het overtreden van de meldplicht worden verhoogd naar € 9.000 en € 4.500 voor respectievelijk een professional en overige overtreders.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

In dit raadsvoorstel wordt voorgesteld om in de leegstandverordening de boetebedragen voor het overtreden van de meldplicht te verhogen conform de overgenomen motie M2023/206. Het voorstel is om de bedragen, zoals in de overgenomen motie, te verhogen voor professionals van € 5.000 naar € 9.000 en voor overige overtreders van € 2.800 naar € 4.500. De leegstandverordening treedt per 1 oktober 2023 in werking. De intentie van dit raadsvoorstel is dat de boetebedragen worden gewijzigd voordat de eerste controles plaatsvinden en de handhaving start in april 2024.

Context

Aanleiding

In het coalitieakkoord is afgesproken een leegstandaanpak in te voeren via een leegstandverordening. Op 22 juni 2023 is besloten tot het invoeren van de Leegstandverordening per 1 oktober 2023. De gemeente Utrecht gaat hiermee een meldplicht, een leegstandoverleg en een leegstandbeschikking instellen om de langdurige leegstand van woonruimten te bestrijden. In uitzonderlijke situaties kan een verplichtende voordracht nodig zijn. Voor het niet melden van een woning, die langer dan zes maanden leegstaat, kan een boete worden opgelegd.

Tijdens de raadsvergadering is een motie ingediend (M2023/206, hogere boetes) die het college opdraagt in de leegstandverordening de boetebedragen op overtreding van de meldplicht te verhogen. Deze motie is ingetrokken en overgenomen. De boetedagen worden, zoals in de motie staat, voor een professional verhoogd van € 5.000 naar € 9.000 en voor overige overtreders van € 2.800 naar € 4.500.

Tabel bij artikel 9.1 - Boete bij overtreding meldplicht

Woonruimten	Wettelijke bepaling	Boetebedrag
Professional (de eigenaar die twee of meer woonruimten in bezit heeft bestemd voor bedrijfsmatige activiteiten)	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	9.000 euro
Overige overtreders	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	4.500 euro

Juridische context

Besluitvorming over de invoering en wijziging van de leegstandverordening is een raadsbevoegdheid. De Leegstandverordening Utrecht is gebaseerd op artikel 149 Gemeentewet, artikel 2 van de Leegstandwet en de ‘21e tranche’ van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet**.** Utrecht neemt deel aan het experiment op grond van artikel 3.15 Regeling uitvoering Crisis- en herstelwet (zeventiende tranche). Met dit experiment heeft de gemeente een aantal extra mogelijkheden die zij mag toepassen in de bestrijding van leegstand. De extra bevoegdheden voor het verplichten tot in gebruik nemen van de woonruimte met een maximale marktconforme huurprijs geeft de leegstandverordening meer daadkracht.

Beslistermijn

Het is gewenst dat de boetebedragen worden gewijzigd ruim voordat de eerste controles plaatsvinden en de handhaving start in april 2024.

Beoogd effect

Het beoogd effect is dat woningeigenaren hun woning niet lang leeg laten staan. Als er wel sprake is van woningleegstand, dat de woningeigenaar de leegstand op tijd meldt bij de gemeente en indien nodig met de gemeente in overleg treedt om de leegstand op te lossen.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening

- Raadsbesluit Verordening Leegstand gemeente Utrecht (22 juni 2023)
- Motie M206, hogere boetes (22 juni 2023)

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	De wijziging van de Verordening Leegstand gemeente Utrecht vast te stellen, waarin de boetebedragen bij het overtreden van de meldplicht worden verhoogd naar € 9.000 en € 4.500 voor respectievelijk een professional en overige overtreders.
Argumenten	
1.1	Hogere boetes vormen een grotere prikkel om leegstand te melden.
	Volgens de leegstandwet mogen er hogere boetebedragen vastgesteld worden. 9.000 euro is de maximale hoogte van de boete volgens de leegstandwet. De Gemeente Amsterdam heeft ook hogere boetebedragen dan voorgesteld in de huidige leegstandverordening Utrecht, namelijk: professionals (twee of meer panden) 9.000 en voor overige overtreders 4.500. Onlangs heeft gemeente Amsterdam bekend gemaakt dat ondanks de hoge boetes veel eigenaren de leegstand niet (op tijd) melden. Bij lagere boetes zoals nu opgenomen in de Leegstandverordening Utrecht is er een kans dat er nog meer eigenaren niet (op tijd) gaan melden. Overigens geven we in Utrecht de eigenaar eerst een waarschuwing en als er dan nog niet wordt overgegaan tot melden volgt de boete. Zo weten we zeker dat de eigenaar op de hoogte is van de meldplicht en de kans gekregen heeft de leegstand te melden. Het toepassen van een lagere eerste boete is dan ook niet nodig.
Kanttekeningen/Risico’s	
1.1	Mogelijk ontstaat er onduidelijkheid over de hoogte van de boetebedragen bij woningeigenaren.
	Op 1 oktober 2023 treedt de Leegstandverordening in werking. Het raadsbesluit over de nu voorliggende wijziging wordt pas later genomen. De boetebedragen worden dus aangepast enige tijd nadat de verordening in werking is getreden. De eerste controles vinden echter plaats in april 2024. Het heeft de nadrukkelijk voorkeur dat hiervoor de gewenste boetebedragen vastgesteld zijn door de raad én gepubliceerd, zodat bij de handhaving van overtredingen de gewenste bedragen opgelegd kunnen worden. In de communicatie zal hier extra aandacht aan besteed moeten worden om onduidelijkheid bij eigenaren te voorkomen.

Financiën
Dit besluit heeft geen financiële consequenties.

Vervolg
De inwerkingtreding van de Verordening Leegstand gemeente Utrecht op 1 oktober 2023. Naar verwachting kan er op zijn vroegst eind 2023 een besluit genomen worden door de raad over dit wijzigingsbesluit. Daarbij heeft het de nadrukkelijke voorkeur dat er een besluit genomen is én de wijziging gepubliceerd is voor de eerste controle en handhaving start in april 2024.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie
De Leegstandverordening is reeds gepubliceerd en hierover is gecommuniceerd naar belanghebbenden. Wijziging van de boetebedragen vraagt nogmaals om aanvullende communicatie naar dezelfde partijen en via de algemene kanalen van de gemeente Utrecht.

(Niet) Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlage(n)
Bijlagen besluitvorming
- Wijzigingsbesluit Verordening leegstand gemeente Utrecht

Bijlagen informatief
-

Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Dossiernummer	3510
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 oktober 2023
Agendapunt	9
Titel	Raadsvoorstel Vaststelling Integraal Programma van Eisen gebiedsontwikkeling Ockhuizen en verruiming van de algemene verklaring van geen bedenkingen voor zonne-energieproject OcK-Zon
ID	3710
Behandelend ambtenaar	Schipper, Anne
Telefoon	06 5709 5007
E-mail	anne.schipper@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Leidsche Rijn
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Van Hooijdonk
Beleidsveld	Energie en Klimaat
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen	7 september 2023
Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen	**5 oktober 2023**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

‘Vaststelling Integraal Programma van Eisen (IPvE) gebiedsontwikkeling Ockhuizen en verruiming algemene verklaring van geen bedenkingen (AVVGB) voor zonne-energieproject OcK-Zon’

Beleidsveld	Ruimtelijke Ordening
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Anne Schipper/Carlijn van Leeuwen
Kenmerk	11020784/20230307/SA
Vergaderdatum Raad	volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het Integraal Programma van Eisen (IPvE) voor de gebiedsontwikkeling Ockhuizen vast te stellen, met als belangrijkste kenmerken:
    a. Ontwikkeling en inrichten van 5 hectare ecologische corridor geschikt voor de doelsoorten otter en bever en leefgebied voor de blauwborst;
    b. Aanleg van twee fiets- en wandelpaden: één door het noorden met 4 hectare recreatieve corridor en één door het zuiden met 4 hectare landschappelijke zone;
    c. Het als gemeente mogelijk maken van de realisatie van een tijdelijk zonneveld door een externe initiatiefnemer (oppervlakte 35 tot 40 hectare netto, ingepast in het cultuurhistorische landschap);
    d. De percelen van de initiatiefnemers van het zonneveld (47,5 hectare) zijn na de exploitatietermijn van het zonneveld beschikbaar voor natuur en recreatie en ook zo bestemd;
    e. Behoud en versterking van de belangrijke cultuurhistorische kenmerken van het gebied: de openheid en de verkavelingsstructuur;
    f. Realisatie van circa 5 hectare nieuw bos verspreid over het gebied.

2. Het wijzigingsbesluit 'Besluit tot wijziging AVVGB Ockhuizen’ vast te stellen, en daarmee de ‘Algemene verklaring van geen bedenkingen’ van gemeente Utrecht uit te breiden met het zonne-energieproject OcK-Zon, en daarbij:
    a. Onderdeel III onder c van de algemene verklaring van geen bedenkingen van 9 december 2010 niet van toepassing te verklaren op dit zonne-energieproject; en
    b. Het besluit van de verruiming van de avvgb-lijst in werking te laten treden op het moment van bekendmaking.

3. Dit raadsbesluit in werking te laten treden op de dag van bekendmaking, op grond van artikel 5 lid 1 Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

De gemeente Utrecht heeft opgaven op het gebied van natuur, recreatie en opwek van duurzame energie. Met de vaststelling van dit IPvE is de definitiefase afgerond. Het creëert de mogelijkheid voor initiatiefnemers om met concrete projecten de ontwerpfase te doorlopen. In Ockhuizen breidt de gemeente recreatiemogelijkheden uit, ontstaat de mogelijkheid om duurzame energie met zonnepanelen op te wekken, verhoogt de biodiversiteit in het gebied en stelt de gemeente dit veilig voor de toekomst. Daarbij koestert de gemeente het rijksbeschermde dorpsgezicht Haarzuilens.

Voorgesteld wordt om het zonne-energieproject OcK-Zon in Ockhuizen op te nemen in de Algemene verklaring van geen bedenkingen, zodat de omgevingsvergunningenprocedure voor het zonneveldproject -dat binnen dit IPvE past- sneller te behandelen is en daarmee bijdraagt aan de realisatie van de energieambities van de gemeente Utrecht. In 2010 heeft de raad het college de mogelijkheid gegeven om voor een specifiek aantal categorieën afwijkingen van het bestemmingsplan, zonder tussenkomst van de raad, een omgevingsvergunning te kunnen verlenen. Als een initiatief niet binnen deze categorieën past, is een aanpassing van het bestemmingsplan nodig via de ‘algemene verklaring van geen bedenkingen‘.

Context

Aanleiding

In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040) is Ockhuizen aangewezen als zoekgebied voor grootschalige duurzame energieopwekking en voor de uitbreiding van groen, met name op schaalniveau 4 en 5 (groene scheggen die stad en landschap verbinden en groen om de stad). De opgave voor groen betekent concreet de doorontwikkeling van het Landinrichtingsplan Haarzuilens tot een Landinrichtingsgebied Haarzuilens (100 hectare groen, waaronder natuur, recreatie, landschap en cultuurhistorie) en het veranderen van het landschappelijk raamwerk bij Ockhuizen, door de agrarische productie om te zetten naar het opwekken van zonne-energie. In deze opgave past Ockhuizen ook als locatie voor het realiseren van nieuw bos in het kader van natuurontwikkeling. Het gehele gebied is onderdeel van de stedelijke groenstructuur (Actualisatie Groenstructuurplan 2018).

Vier lokale grondeigenaren uit het gebied hebben samen met de lokale energiecoöperatie het initiatief genomen om in dit gebied een zonneveld te ontwikkelen. Hierdoor is het balletje gaan rollen om ook de andere opgaven voor dit gebied te ontwikkelen.

Ockhuizen ligt in het rijksbeschermd dorpsgezicht Haarzuilens, waarvan openheid en verkaveling van het landschap twee van de belangrijkste cultuurhistorische waarden zijn. De huidige functie is grotendeels agrarisch en de percelen zijn ook zo in gebruik. Een deel is in eigendom van Natuurmonumenten en is als natuur of recreatie bestemd.

Dit Integraal Programma van Eisen (IPvE) stelt de voorwaarden vast voor de integrale ontwikkeling van het gebied rond Ockhuizen. In het Utrechts Planproces (UPP) is namelijk vastgelegd dat bij een ontwikkeling in de buitenruimte eerst een IPvE nodig is voordat de ontwikkeling kan plaatsvinden. In het Startdocument voor de gebiedsontwikkeling van Ockhuizen is afgesproken dat de raad beslist over dit IPvE.

Het voorstel is een nieuwe categorie toe te voegen aan de Algemene verklaring van geen bedenkingen voor het zonneveldproject Ockhuizen (OcK-Zon). Voor dit zonneveldproject kan daardoor besluitvorming plaatsvinden via de procedure voor een omgevingsvergunning met afwijking van het bestemmingsplan (ook bekend als afwijkingsbesluit). De strekking van het toevoegen van een nieuwe categorie is dat de raad het college vooraf aangeeft (onder bepaalde voorwaarden) geen bedenkingen te hebben over omgevingsvergunningen voor zonnevelden in de stad. De voorwaarden worden bepaald door vigerend beleid voor ruimtelijke ontwikkelingen. Concreet betekent dit dat het energieproject OcK-Zon moet worden aangewezen als project dat in overeenstemming is met het door de gemeenteraad aanvaard beleid en door de raad is goedgekeurd als basis voor de algemene verklaring op grond van paragraaf II onder a.
Inspraak voor de omgeving op de omgevingsvergunning blijft onveranderd en is mogelijk via de zienswijzenprocedure van de omgevingsvergunning zoals wettelijk is vastgelegd in de Wabo. Ook staat rechtstreeks beroep open.

Juridische context
Dit besluit is niet gericht op rechtsgevolgen. Na vaststelling van het IPvE is er geen bezwaar of beroep mogelijk. De maatregelen uit het IPvE voldoen aan regelgeving voor cultuurhistorische- en natuurwaarden.
Conform het raadsbesluit van maart 2018 over de Actualisatie Groenstructuurplan moet de gemeente groencompensatie uitvoeren wanneer ontwikkelingen de stedelijke groenstructuur (kwalitatief of kwantitatief) aantasten. De integrale maatregelen uit het IPvE geven invulling aan die groencompensatie.
De bevoegdheid tot vaststelling van een IPvE is niet in de Gemeentewet geregeld. Het college heeft vanwege de gevoeligheid en combinatie van verschillende ruimtelijke opgaven, de omvang van het gebied en het raakvlak met de stedelijke groenstructuur, de bevoegdheid voor het vaststellen van dit IPvE aan de raad gelaten. Dit wijkt af van (de interne werkinstructie) UPP 4 en is in het Startdocument (collegebesluit) vastgelegd.

In het IPvE zijn randvoorwaarden opgenomen waaraan de gemeente vergunningaanvragen van initiatiefnemers kunnen toetsen. Ook biedt het IPvE een kader om een wijziging van het bestemmingsplan (Omgevingsplan) op te starten. Voor uitvoering van dit IPvE zijn afspraken tussen de verschillende grondeigenaren nodig. De grondeigenaren hebben door het ondertekenen van een intentieovereenkomst aangegeven voornemens te zijn om zich in te zetten om de plannen conform het IPvE tot uitvoering te brengen.

In artikel 2.27 van de Wabo staat dat het college de vergunning waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan kan verlenen dan nadat de raad heeft aangegeven daartegen geen bedenkingen te hebben. Het college kan zonder tussenkomst van de raad de vergunning verlenen als de raad van tevoren heeft aangegeven over bepaalde gevallen geen bedenkingen te hebben. Het college heeft de raad vaker voorgesteld om deze lijst uit te breiden, bijvoorbeeld over tijdelijke woningen en studentenhuisvesting. Deze lijst is vervolgens uitgebreid, juridisch gezien is dit mogelijk.
Als de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking treedt, komt de verklaring van geen bedenkingen te vervallen. Daarvoor in de plaats komt het zogeheten bindend advies. Het college bereidt een voorstel hierover voor de raad. Voor vergunningaanvragen die voor inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn ingediend, is het huidige (straks oude) recht van toepassing. Dat betekent dat op de vergunning voor het zonneveld die voor deze datum wordt ingediend, nog de huidige (uitgebreide) verklaring van geen bedenkingen van toepassing is. Voor nieuwe aanvragen voor zonnevelden die na 1 januari 2024 worden ingediend, kan deze verklaring niet meer worden gebruikt.

Beslistermijn
Om de beoogde ontwikkelingen te realiseren zijn de betrokkens stakeholders en samenwerkingspartners afhankelijk van verschillende subsidiestelsels (SDE++, SKNL en SNL). De SDE++ subsidie kan in Q2 2024 aangevraagd worden, hiervoor is een verleende vergunning voor het zonneveld nodig. Om op tijd een (niet onherroepelijke) vergunning te hebben moeten de initiatiefnemers voor het einde van 2023 een vergunning hebben ingediend bij de gemeente. Het IPvE en de intentieovereenkomst moeten hiervoor definitief zijn. We zouden u daarom willen verzoeken om besluitvorming over dit voorstel uiterlijk in de raadsvergadering van 2 november 2023 plaats te laten vinden.

Beoogd effect
Natuurontwikkeling:
Na de exploitatietermijn van het zonneveld is minstens 47,5 hectare (in eigendom van particuliere grondeigenaren) beschikbaar voor natuur en recreatie en is de bestemming ook gewijzigd van agrarisch naar natuur. De bestemmingswijziging draagt bij aan de toekomstige natuur- en recreatieontwikkeling van Landgoed Haarzuilens.
Allereerst komt er een ecologische gang (corridor) van 5 hectare, geschikt voor de doelsoorten otter en bever en met leefgebied voor de blauwborst. Deze corridor bestaat uit moeras en moerasbos en kruidenrijk grasland. Ook de bestemming van het gebied tussen de woningen in Ockhuizen en het zonneveld (8,8 hectare) verandert direct naar natuur, met extensief agrarisch medegebruik. De bestemmingswijziging van de gronden onder het zonneveld kan ofwel direct plaatsvinden ofwel na de

doorlooptijd van het zonneveld. Hierdoor zijn de percelen, na de doorlooptijd van het zonneveld, niet meer agrarisch te gebruiken.
Onderdeel van de natuurontwikkeling, is ook het realiseren van nieuw bos. Dat gebeurt door 1) boomgroepen toe te voegen, naar het voorbeeld van Klein Limburg (het gebied tussen de kasteeltuin en de Polderweg), 2) historische bomensingels achter Ockhuizen terug te brengen en 3) het ontwikkelen van het moerasbos in de ecologische corridor.

Recreatie:
Er komt ruimte voor twee fiets- en wandelpaden. Door de omvang van de recreatieve corridor in het noorden van 4 hectare (naast de ecologische corridor van 5 hectare) ontstaat ruimte voor zowel een ongestoord leefgebied voor de blauwborst als een fiets- en wandelpad (op 150 meter afstand van de ecologische corridor) door de noordpunt. Door de recreatieve corridor blijft de voedingsroute die herten nu gebruiken bestaan. Ten zuiden van het zonneveld komt ook een fiets/wandelpad. De nieuwe routes zorgen voor een verbinding van Maarssen en Maarssenbroek met het Groene Hart en nieuwe wandel-fietsrondjes door het gebied.

Duurzame energieopwekking:
Er is ruimte voor een tijdelijk zonneveld (oppervlakte 35 tot 40 hectare netto), ingepast in het cultuurhistorisch landschap. Het zonneproject OcK-Zon draagt met circa 40 GWh bij aan de nationale doelstelling uit het Klimaatakkoord van 35TWh duurzame energie in 2030 en aan de doelstelling van de RES U16 om 1,8 TWh duurzame energie in de regio op te wekken in 2030. De verkavelingsstructuur en daarmee ook de karakteristieke openheid van het gebied blijven behouden door de zonnepanelen op maximaal 80 centimeter hoogte te plaatsen en met de richting van de verkavelingsstructuur mee te plaatsen. Er is afstand gehouden tussen het zonneveld en de woningen in Ockhuizen doordat het zonneveld begint achter de eerste wetering, gezien vanuit Ockhuizen. Landschappelijke inpassing van het zonneveld gebeurt met gebiedseigen, jaarrond groene vegetatie en sloten met natuurvriendelijke oevers.
Na de exploitatietermijn van het zonneveld zijn de percelen in gebruik als natuurrijk, recreatief gebied. We gaan ervan uit dat er tegen die tijd andere technieken zijn met minder ruimtebeslag die op een andere plek in/nabij de gemeente duurzame energie kunnen opwekken.

Cultuurhistorie:
Het behoud en versterking van belangrijke cultuurhistorische kenmerken is onderdeel van dit IPvE. Dat gebeurt door de openheid zo veel mogelijk te behouden en voor nieuwe ontwikkelingen de bestaande verkavelingsstructuur leidend te laten zijn. Het terugbrengen van de verloren historische boomsingels direct achter Ockhuizen gebeurt in overleg met de bewoners.

Het concept IPvE heeft ter inzage gelegen en eenieder heeft een zienswijze kunnen indienen. Op een aantal punten heeft dit geleid tot aanpassingen van het IPvE.

- Aanvullende eisen over de type panelen voor het zonneveld
- Opnemen van een eis over de verantwoordelijkheid voor het opruimen van het zonneveld
- Aanvullende eisen voor de aanleg van de fiets- en wandelpaden

Uitbreiding avvgb:
Vanwege de noodzaak voor het aanvragen van een subsidie voor het zonneveld, is snelheid nodig bij de vergunningverlening. Naar verwachting gaat de subsidieronde volgend jaar in april 2024 open. Op dat moment dient er een omgevingsvergunning verleend te zijn. Om deze termijn te halen vragen we de raad de algemene verklaring van geen bedenkingen uit te breiden, zodat het college bevoegd is om een omgevingsvergunning te verlenen voor een zonneveld conform (de voorwaarden uit) dit IPvE.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Februari 2021: Startdocument vastgesteld door het college
Maart 2022: Programmatisch vertrekpunt vastgesteld door het college
Mei 2022: Raadsinformatiebijeenkomst
Mei 2023: Terinzagelegging concept IPvE door het college

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het Integraal Programma van Eisen (IPvE) voor de gebiedsontwikkeling Ockhuizen vast te stellen, met als belangrijkste kenmerken: a. Ontwikkeling en inrichten van 5 hectare ecologische corridor geschikt voor de doelsoorten otter en bever en leefgebied voor de blauwborst; b. Aanleg van twee fiets- en wandelpaden: één door het noorden met 4 hectare recreatieve corridor en één door het zuiden met 4 hectare landschappelijke zone; c. Realisatie van een tijdelijk zonneveld (oppervlakte 35 tot 40 hectare netto, ingepast in het cultuurhistorische landschap; d. De percelen van de initiatiefnemers van het zonneveld (47,5 hectare) zijn na de exploitatietermijn van het zonneveld beschikbaar voor natuur en recreatie en ook zo bestemd; e. Behoud en versterking van de belangrijke cultuurhistorische kenmerken van het gebied: de openheid en de verkavelingsstructuur; f. Realisatie van circa 5 hectare nieuw bos verspreid over het gebied.
Argumenten	
1.1	Het concept Integraal Programma van Eisen (IPvE) is een uitwerking van de ambities uit de RSU 2040 en het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht'
	In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040) is Ockhuizen aangewezen als zoekgebied voor grootschalige duurzame energieopwekking en voor de uitbreiding van groen. In het coalitieakkoord is Ockhuizen genoemd als gebied om een landschap van groter formaat te ontwikkelen, met een combinatie van natuur, recreatie en duurzame energieopwekking. Dit Integraal Programma van Eisen (IPvE) stelt de voorwaarden vast voor de integrale ontwikkeling van het gebied rond Ockhuizen. Daarmee krijgen initiatiefnemers en gemeente de mogelijkheid met concrete projecten de ambities uit beide beleidsdocumenten te realiseren.
1.2	De gebiedsontwikkeling waar dit IPvE randvoorwaarden aan stelt, past bij de ligging in de stedelijke groenstructuur (Omgevingsvisie Utrecht)
	Het plangebied in Ockhuizen is bij de actualisatie van het groenstructuurplan (2018) opgenomen in de stedelijke groenstructuur, omdat het is aangewezen als Beschermd Dorpsgezicht (2013) en omdat het is opgenomen in het Landinrichtingsplan Haarzuilens (2006) als gebied waar extensieve recreatie mogelijk is. Voor ontwikkelingen in de stedelijke groenstructuur is het nodig dat een afweging wordt gemaakt tussen de verschillende stedelijke belangen (zie afwegingskader in het Groenstructuurplan, p. 33) en is er bij aantasting van de huidige kwaliteiten groencompensatie noodzakelijk: een verbetering van de groene kwaliteiten. Daarom is gekozen voor een Integraal Programma van Eisen met een integrale gebiedsaanpak, waarbij concrete maatregelen zijn opgenomen om de groene

		kwaliteiten voor wat betreft natuur en recreatie te verbeteren.
1.3	Het IPvE biedt de meest mogelijke ruimte voor nieuwe aanplant van bomen, dat voor ontwikkelingen in de gemeente waar bomen verloren gaan ingezet kan worden als compensatie, namelijk 5 ha	
	In de 'Bestuursovereenkomst A12/A27 Ring Utrecht ("BOK Ring Utrecht")' is afgesproken dat 15,4 hectare van de boscompensatie voor de verbreding bij voorkeur in Haarzuilens een plek krijgt. In geen van de onderzochte scenario's is ruimte voor de gehele onderzochte opgave voor boscompensatie. Dat komt doordat bos/bomen nauwelijks tot niet te combineren zijn met de cultuurhistorische waarde van openheid in dit gebied. Dit IPvE biedt de meeste ruimte die mogelijk was, namelijk circa 5 hectare. Mocht meer boscompensatie nodig zijn, gaan we met Rijkswaterstaat in gesprek over waar dit een plek kan krijgen.	
1.4	De grondeigenaren hebben een intentieovereenkomst getekend, waarmee ze verklaren zich in te zetten om de plannen conform het IPvE tot uitvoering te brengen.	
	Na een intensief en complex proces is dit voorstel tot stand gekomen voor een nieuwe inrichting van het gebied, die zowel voldoet aan de opgaven van de gemeente en waar ook de grondeigenaren enthousiast over zijn. Alle partijen hebben zich bereid verklaard om de plannen van dit IPvE, met gestelde randvoorwaarden, te realiseren. Tussen de grondeigenaren en de gemeente zullen nog vervolgovereenkomsten worden gesloten waarin de afspraken in detail worden uitgewerkt.	
1.5	In dit IPvE is zoveel als mogelijk rekening gehouden met de wensen en zorgen van bewoners over de gebiedsontwikkeling	
		In de vorm van keukentafelgesprekken en bijeenkomsten hebben bewoners hun wensen en zorgen kunnen uiten over de gebiedsontwikkeling. De gemeente heeft de bewoners laten weten wat ze met de ideeën heeft gedaan aan de hand van een tweekolommenstuk (zie bijlage IPvE). Deze ideeën zijn waar mogelijk overgenomen in het IPvE. Een voorbeeld daarvan is dat het IPvE probeert recht te doen aan de behoefte van de direct omwonenden in Ockhuizen om de huidige rust en ruimte zoveel mogelijk te behouden. Dit geldt ook voor het behoud van de openheid van het gebied, wat ook benoemd is door omwonenden als belangrijke wens. Het onderwerp waar de meeste zorgen over zijn uitgesproken, is het zonneveld. De grootste zorgen zijn: • de invloed van het zonneveld op de openheid/beleving van het gebied; • de gevolgen door de aanwezigheid van het zonneveld op de waarde van de woningen in het gebied; • de toekomstige plannen van het gebied ná het zonneveld In dit IPvE ligt hier een goed en uitgebalanceerd ontwerp voor. De zonnepanelen liggen onder ooghoogte (max 80 cm) en worden 'ingepakt' met gebiedseigen groen, waardoor het zonneveld niet dominant wordt ervaren in het gebied. Voor de invloed van het zonneveld op de waarde van woningen moet in het kader van de

		omgevingsvergunning door de initiatiefnemers een planschade-onderzoek worden gedaan. Het planschaderisico ligt bij de initiatiefnemers. Met de bestemmingswijziging naar natuur is duidelijk hoe het gebied na het zonneveld gebruikt wordt. Overige aandachtspunten die door de bewoners zijn meegegeven voor het Integraal Programma van Eisen (IPvE), hebben betrekking op de beleving van het gebied. Dit varieert van een open en een passende natuurvriendelijke inrichting van het landschap tot het waarborgen van het gevoel van veiligheid en voorkomen van overlast in het gebied. Ook zijn veel bewoners begaan met de biodiversiteit. In het IPvE zijn hierover ook eisen opgenomen. Analyses van externe experts laten zien dat de invloed op bepaalde dieren aanwezig is, maar dat de natuurontwikkeling in dit IPvE ook kansen biedt voor nieuwe dieren. De recreatiemogelijkheden die toegevoegd zijn, zijn extensief en op 300 meter van de woningen in Ockhuizen. Alle informatie is op de website te vinden en reageren is telefonisch of via het mailadres ockhuizen@utrecht.nl altijd mogelijk.
1.6	De initiatiefnemers van het zonneveld hebben een instemmingsbrief van Stedin ontvangen, wat betekent dat zij verzekerd zijn van voldoende aansluit- en transportcapaciteit en dus kunnen terugleveren, ondanks netcongestie	
	Het zonneveld waarvoor dit IPvE kaders meegeeft, is één van de weinige duurzame energieprojecten die nu in ontwikkeling zijn dat een aansluiting heeft op het elektriciteitsnet. Het initiatief hoeft niet te wachten op de grootschalige netverzwaring van TenneT (voorzien in 2029) en kan dus vanaf het moment van oplevering duurzame elektriciteit leveren. De netaansluiting voor dit duurzame energieproject concurreert niet met de netcongestie voor elektriciteitsvraag.	
1.7	Dit IPvE past in de constructieve zonneladder bij het realiseren van duurzame energieopwekking, waar de gemeente Utrecht zich met het vaststellen van de RES 1.0 aan gecommitteerd heeft	
		De constructieve zonneladder van de Natuur en Milieufederaties (NMF's) helpt regio's en gemeenten die samen met de lokale gemeenschap willen sturen op de locatiekeuze en inpassing van zon-initiatieven. De constructieve zonneladder bestaat uit vier treden van (voorkeurs)locaties voor zon: 1) no regret op daken, onbenutte bebouwde locaties en infrastructurele werken, 2) zorgvuldig inpassen langs infrastructuur, op industriële plassen en in pauzelandschappen, 3) combineren op gevoelige locaties langs stads- en dorpsranden, minder efficiënte landbouwgrond, andere plassen, buffer rondom natuurgebieden en recreatiegebieden en 4) grootschalig enkelvoudig op productieve landbouwgrond. De gemeente Utrecht heeft beleid vastgesteld en/of projecten in gang op alle treden van deze

	constructieve zonneladder: 1) programma zon op dak en netoplossingen (o.a. ambitie van 168 GWh op grote daken in 2030), 2) zonnevelden Meijewetering en Geluidswal A12 Veldhuizen, OER-projecten RWS en solar carports pilot, 3) Ockhuizen, Haarrijnseplas en Nedereindse Plas, 4) mogelijke zonnevelden in het Voordorpse Veld, Noorderpark en bij USP.
1.8	Provincie, Natuurmonumenten en particuliere grondeigenaren bereiden met de gemeente een aanvraag voor om het gebied op te nemen in de ambitiekaart van de provincie, waardoor middelen voor afwaardering, inrichting en beheer van de zones ten zuiden, noorden en westen van het zonneveld (en daarmee de groencompensatie) beschikbaar komen
	De gemeente bereidt met de grondeigenaren een verzoek tot uitbreiding van de Groene Contour en NatuurNetwerk Nederland voor, waardoor waarschijnlijk (subsidie)middelen beschikbaar kunnen worden gesteld. Gemeente Utrecht en provincie zien reële kansen, en werken nu met diverse partijen, waaronder alle grondeigenaren, de afspraken uit. Als er geen (Provinciale) subsidie mogelijk blijkt, is de terugvaloptie dat de gemeente dit bekostigt vanuit de voorziening (zie financiën).
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	Een deel van de bewoners is tegen de aanleg van zonnepanelen in het gebied
	Een deel van de bewoners van Ockhuizen vinden het aanleggen van een zonneveld een sterke aantasting van hun leefomgeving. Zij zijn tegen het zonneveld. Als er dan tóch een zonneveld aangelegd moet worden, stellen zij voor om de zonnepanelen langs de A2 te leggen en het nieuwe natuurgebied aan te leggen tussen de zonnepanelen en hun woningen. Ze willen het natuurgebied dan ook inrichten voor soorten die al in het gebied voorkomen, zoals weidevogels, in plaats van nieuw te ontwikkelen voor nieuwe soorten. Deze wens is niet overgenomen in het voorliggende IPvE omdat: 1) het moerasbos voor nieuwe soorten juist in dit gebied veel doet voor natuurontwikkeling en biodiversiteit in de gemeente, 2) een natuurgebied in het midden van het gebied te veel zou interfereren met de cultuurhistorische waarden van openheid en verkavelingsstructuur en 3) het wandel- en fietspad door de noordpunt niet meer mogelijk zou zijn, wat juist een belangrijke recreatieve verbinding is. Mocht de raad besluiten de wens van bewoners wel over te willen nemen, dat bestaat het risico dat de grondeigenaren niet meer willen meewerken en de gehele gebiedsontwikkeling niet door kan gaan, of dat daarmee de status van Rijksbeschermd dorpsgezicht in gevaar kan komen.
1.2	Het is nog niet duidelijk hoe de bestemmingswijziging na de exploitatietermijn van het zonneveld het best publiek- en/of privaatrechtelijk vastgelegd moet worden.
	In de intentieovereenkomst is opgenomen dat na de looptijd van het zonneveld de percelen onder het zonneveld ook worden ingericht en bestemd als natuur- en recreatiegebied. We onderzoeken met elkaar op welk moment de huidige agrarische bestemming gewijzigd moet worden naar natuur, op welk moment de gronden worden overgedragen en wanneer de daarmee samenhangende financiële transacties dienen plaats te vinden. Op het moment dat er een vergunning verleend wordt voor het zonneveld moet de beoogde bestemmingswijziging naar natuur juridisch voldoende geborgd zijn. De manier waarop dit gaat gebeuren is duidelijk wanneer de raad dit raadsvoorstel behandelt.
1.3	De realisatie van de integrale gebiedsontwikkeling van dit IPvE is afhankelijk van medewerking van grondeigenaren.

	Met de grondeigenaren is een intentieovereenkomst gesloten waarmee ze verklaren zich in te zetten om de plannen conform het IPvE tot uitvoering te brengen. De uitwerking van de afspraken zal in vervolgovereenkomsten moeten worden vastgelegd. Indien één of meerdere eigenaren zich terugtrekt, loopt de uitvoering van de integrale gebiedsontwikkeling gevaar. We beraden ons dan of een andere manier van ontwikkeling van het gebied wel mogelijk is. Op dit moment zijn alle grondeigenaren enthousiast en bereid tot medewerking, zoals vastgelegd in de intentieovereenkomst, dus schatten we dit risico laag in.
Beslispunt	
2.	De algemene verklaring van geen bedenkingen van 9 december 2010 en 19 december 2013 uit te breiden met het zonne-energieproject OcK-Zon dat minimaal voldoet aan de eisen uit het IPvE, en daarbij: a. Onderdeel III onder c van de algemene verklaring van geen bedenkingen van 9 december 2010 niet van toepassing te verklaren op dit zonne-energieproject; en b. Het besluit van de verruiming van de avvgb-lijst in werking te laten treden op het moment van bekendmaking.
Argumenten	
2.1	<u>Hierdoor kan tijdig over een omgevingsvergunning voor het zonneveld worden beschikt, wat nodig is om de benodigde SDE++-subsidie aan te kunnen vragen</u>
	Een gebruikelijke besluitvormingsprocedure voor het realiseren van een zonneveld is met een omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan. De vergunning kan niet worden verleend, dan nadat de raad een verklaring van geen bedenkingen heeft gegeven. Tenzij de raad vooraf al gevallen heeft aangewezen die niet aan de raad voorgelegd hoeven te worden. In Utrecht is een aantal gevallen aangewezen, alleen niet voor de initiatieven zoals bedoeld in dit raadsvoorstel. Om de vergunningsprocedure sneller te kunnen doorlopen, wordt de raad vooraf gevraagd om een verklaring van geen bedenkingen te verlenen, zodat het college bevoegd is om een omgevingsvergunning te verlenen voor een zonneveld conform (de voorwaarden uit) dit IPvE. Meer zekerheid over een bestuurlijk akkoord op realisatie vergroot de kans dat de initiatiefnemers het beoogde zonneveld kunnen realiseren, omdat snelheid geboden is vanwege de aanvraagtermijn van de benodigde SDE++-subsidie. Naar verwachting kan deze subsidie in april 2024 aangevraagd worden. Het is onduidelijk of daarna nog een SDE++-ronde komt. Dit project heeft deze subsidie nodig omdat het anders niet uitvoerbaar is.
2.2	<u>De raad houdt grip op de ruimtelijke ontwikkeling door met het vaststellen van het IPvE te beslissen of zij een kader wil vaststellen waarbinnen de ontwikkeling van een zonneveld, dat voldoet aan de eisen uit het IPvE, mogelijk is.</u>
	Binnen het door de raad vastgestelde kader kan het college ruimtelijke ontwikkelingen verder brengen. Met de eisen uit het IPvE is duidelijk hoe de ontwikkeling van een zonneveld in dit gebied eruit ziet. De raad stelt daar het kader voor door dit IPvE vast te stellen. De raad kan dus op basis van de te verwachten ruimtelijke impact een

	gedegen afweging maken of zij voor deze ruimtelijke impact de avvgb wil verruimen. Daarmee blijft de raad het kaderstellende orgaan.
2.3	Om te voorkomen dat de avvgb alsnog niet bruikbaar is voor het zonneproject OcK-Zon, is het wenselijk om Onderdeel III onder c van de algemene verklaring van geen bedenkingen van 9 december 2010 niet van toepassing te verklaren op dit zonneveld.
	Het artikel is in 2010 opgenomen om expliciet te maken dat de raad beslist over gebiedsontwikkelingen (dit om te voorkomen dat majeure afwijkingen van het bestemmingsplan mogelijk zouden zijn op grond van de avvgb-lijst). Het realiseren van zonnevelden zou vanwege de grote oppervlakte daarvan uitgelegd kunnen worden als “gebiedsontwikkeling”. Hierdoor zou de uitbreiding van de avvgb-lijst op grond van dit artikel-lid onbruikbaar zijn (en vergunningverlening op grond hiervan juridisch kwetsbaar). Om de hierboven genoemde redenen is dat onwenselijk. In dit specifieke geval wordt de raad daarom verzocht om dit artikel niet van toepassing te verklaren op dit zonneveldproject.
Kanttekeningen/risico’s	
2.1	Eventuele andere zonneveldprojecten kunnen niet meeliften op het uitbreiden van de avvgb
	Door de uitbreiding te beperken tot dit ene bovengenoemde project, heeft dit als nadeel dat eventuele andere projecten niet kunnen meeliften op de uitbreiding van de avvgb. Voor andere projecten moet de gewone procedure doorlopen worden. Dat betekent dat een separate verklaring van geen bedenkingen aan de raad moet worden gevraagd, omdat deze niet vooraf al afgegeven is. Dat nadeel moet echter worden gerelativeerd omdat de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking zal treden. Vanaf die datum kan de gemeenteraad categorieën van gevallen aanwijzen waarvoor het college advies moet vragen aan de raad. Dat advies is bindend. Op deze datum vervalt de avvgb. Voor vergunningaanvragen die voor 1 januari 2024 zijn ingediend, blijft het huidige (straks oude) recht van toepassing. Er is ambtelijk een voorstel in voorbereiding dat via het college aan de raad wordt aangeboden over de wijze waarop het bindend advies kan worden vormgegeven. Als de raad zonneveldprojecten niet aanwijst voor bindend advies, dan kan het college straks (zonder tussenkomst van de raad) de vergunning verlenen. Daarnaast is voor bijna alle vergunningaanvragen straks de reguliere procedure van 8 weken van toepassing is (met een mogelijkheid om deze met 6 weken te verlengen), in plaats van de uitgebreide procedure van 26 weken die nu geldt.
Beslispunt	
3	Dit raadsbesluit in werking te laten treden op de dag van bekendmaking, op grond van artikel 5 lid 1 Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht
Argument	Dit is nodig om op tijd subsidie voor het zonneveld aan te kunnen vragen en daarmee de gebiedsontwikkeling uit het IPvE uit te voeren.
	Op dit voorstel is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht van toepassing. Dit betekent dat het raadsbesluit in werking treedt 5 weken na bekendmaking (artikel 4 lid 2 Referendumverordening). Om op tijd de SDE++-subsidie voor het zonneveld aan te kunnen vragen, dat minimaal voldoet aan de eisen uit het IPvE en daarmee samenhangend de gehele gebiedsontwikkeling uit het IPvE uit te kunnen voeren, is het noodzakelijk dat het raadsbesluit direct na vaststelling in werking treedt. Bij toepassing van artikel 5.1 blijft de mogelijkheid bestaan over het raadsbesluit een raadgevend referendum te houden. Op basis van de uitkomst van een eventueel referendum kan worden voorgesteld het raadsbesluit in te trekken.

Financiën

Voor de uitvoering van het IPvE zijn afspraken in de vorm van vergoedingen voor bestemmingswijziging en/of grondaankoop nodig. Daarnaast zijn kosten verbonden aan het inrichten van de gronden voor natuur en recreatie en het beheer daarvan. Om de maatregelen uit het IPvE te bekostigen, is in totaal een indicatief budget van €7,2 miljoen nodig.

De grondvergoedingen vragen een budget van ongeveer € 5,2 miljoen. Dat is bedoeld voor de gronden ten noorden van het zonneveld, onder het zonneveld en ten zuiden van het zonneveld. De kosten voor het inrichten en (structureel) beheren van nieuwe natuur en recreatiemogelijkheden komen neer op circa 2 miljoen euro. Het gaat hierbij om het inrichten en beheren van de ecologische en recreatieve corridor, het terugbrengen van cultuurhistorische singels en het aanleggen van 2 fiets- en wandelpaden.
Dit bedrag heeft de volgende dekkingsbronnen:

- € 1,5 miljoen uit het aankoopbudget Groen en Sport uit het programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed dat direct ingezet wordt om percelen aan te kopen. Dit gebruikt de gemeente hoofdzakelijk om de percelen voor de ecologische en recreatieve corridor in het noorden nu aan te kopen en van bestemming te wijzigen.
- € 5,7 miljoen (het restant) spaart de gemeente gedurende 25 jaar door jaarlijks circa € 228.000 (€ 5,7mln / 25 jaar) in een voorziening te storten. Dit deel is bestemd voor de toekomstige functiewijziging/aankoop van percelen onder het zonneveld en overig nog agrarisch gebied en voor de inrichting en het beheer van nieuwe natuur. De dekking van de voorziening is opgenomen in de programmering in het het Meerjaren Groen Programma 2023- 2026 (MGP), onderdeel van programma Openbare Ruimte en Groen. Het MGP wordt door het college vastgesteld en gaat als bijlage van het MPR 2023 ter info naar de Raad.

In de financiële bijsturing ruimtelijke investeringen in het MPR 2023 is ruimte bestemd voor Ockhuizen (in MGP). Dit komt uit het budget van de bij de programmabegroting 2023 opgenomen middelen schaalsprong Groen in MGP. Deze middelen worden voor dit sparen naar voren gehaald. Bij de integrale afweging van de Voorjaarsnota besluit de raad over deze voorgestelde programmering. Daarmee is de programmering binnen de huidige middelen van het MGP 2023-2026 een voorfinanciering.

De gemeente bereidt met de provincie Utrecht en de grondeigenaren een aanvraag voor om het gebied op te nemen op de ambitiekaart van de provincie.
Indien de percelen met de huidige bestemming agrarisch opgenomen kunnen worden op de provinciale ambitiekaart, dan is het mogelijk dat percelen een functieverandering ondergaan van agrarisch naar natuur. Dit opent de mogelijk om in aanmerking te komen voor de Subsidie Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap, waarmee subsidie beschikbaar is om de afwaardering van de percelen te bekostigen. De gemeente komt niet in aanmerking voor subsidie functieverandering omdat zij een overheidsorgaan is. De huidige eigenaren en/of Natuurmonumenten komen daar wel voor in aanmerking. Na de functieverandering is het mogelijk om de Investeringssubsidie natuur en landschap aan te vragen waarmee inrichting en beheer van de nieuwe natuur bekostigd kan worden. Het in aanmerking komen voor deze subsidies betekent dat de te sparen voorziening lager uitvalt. Wanneer de percelen niet opgenomen worden op de provinciale ambitiekaart, is de gehele voorziening nodig om de functiewijziging, inrichting en beheer van de gebiedsontwikkeling te bekostigen.

De initiatiefnemers van het zonneveld zijn verantwoordelijk voor de kosten voor het landschappelijk en natuurvriendelijk inrichten en beheren van het zonneveld. Denk hierbij aan de eisen uit het IPvE die door de gemeente gesteld zijn, zoals het aanleggen van een landschappelijke zone en natuurvriendelijke oevers, het zonneveld aankleden met gebiedseigen vegetatie en het zo biodivers mogelijk beheren van de bodem onder de zonnepanelen. Dit zal in een anterieure overeenkomst worden vastgelegd bij de aanvraag Omgevingsvergunning voor het zonneveld.

In en rondom het gebied is ruimte voor 5 hectare boscompensatie. De middelen hiervoor komen uit projecten waar boscompensatie nodig is of uit de middelen van het Strategisch Bosbeleid van de provincie. Mocht de verbreding van de A27/A12 Ring Utrecht toch doorgaan, dan komt de bekostiging vanuit Rijkswaterstaat vanwege de boscompensatieregeling.

Vervolg
Bewoners hebben kunnen meedenken over waar en onder welke randvoorwaarden de gemeente de opgaven uit het programmatisch vertrekpunt in het gebied kon inpassen. Met die input heeft de gemeente het IPvE gemaakt, vanuit het algemeen belang van het gebied en de inwoners van de gemeente Utrecht.
Na vaststelling van het IPvE gaan de volgende processen lopen:

- Aanvraag van (tijdelijke) Omgevingsvergunning met afwijking bestemmingsplan voor het zonneveld door de initiatiefnemers van het zonneveld. De raad krijgt het voorstel voorgelegd hiervoor een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) af te geven. Na de ter inzage termijn van de ontwerp omgevingsvergunning (na het afgeven van de vvgb) kan het college de vergunning verlenen (doorlooptijd na vaststelling IPvE: +/- 3 maanden).
- Aanleg van het zonneveld zal in 2025 of 2026 beginnen en een jaar duren. De ontwikkelingen op het gebied van netcongestie en slimme oplossingen spelen mee in de planning.
- Eerste fase Omgevingsplanwijziging. Hieronder vallen de ecologische en recreatieve corridor tussen de snelweg en het zonneveld, de gronden tussen het zonneveld en de woningen in Ockhuizen en de gronden van Natuurmonumenten. Dit proces duurt een jaar tot anderhalf jaar, startend begin 2024. Op de gebruikelijke momenten voor een Omgevingsplanwijziging informeert de gemeente de raad. De raad stelt het nieuwe Omgevingsplan vast.
- Tweede fase Omgevingsplanwijziging. Hieronder vallen alle gronden in het gebied, inclusief de gronden van het zonneveld. Wanneer de exploitatietermijn van het zonneveld ten einde loopt, start dit proces op. Dat zal rond 2047 zijn. De raad stelt dan het nieuwe Omgevingsplan vast.

Participatie
Gedurende het proces hebben verschillende participatiebijeenkomsten plaatsgevonden. Hierbij heeft de gemeente een onderscheid gemaakt tussen de directe omwonenden (bewoners van Ockhuizen en Gieltjesdorp) en de bewoners van Haarzuilens en omgeving (Vleuten, Maarssen, buitengebied).

De directe omwonenden heeft de gemeente om advies gevraagd. Dit heeft de gemeente in meerdere bijeenkomsten en in één-op-één gesprekken gedaan. Op alle zorgen en vragen is een reactie gecommuniceerd (zie reactienota en andere bijlagen).

Ook de bewoners van Haarzuilens en omgeving heeft de gemeente geraadpleegd. Zij konden per thema uit het programmatisch vertrekpunt hun inbreng leveren.
De inbreng van de directe bewoners en bewoners van Haarzuilens en omgeving heeft de gemeente meegenomen in het concept-IPvE in de vorm van extra eisen, maatregelen of ontwerpprincipes. Een paar voorbeelden:

- Afstand van ongeveer 300 meter tussen het zonneveld en de huizen in Ockhuizen
- De ecologische corridor achterin het gebied (o.a.) omdat daar de huidige voedingsroute van herten loopt
- Het zonneveld zal landschappelijk worden ingepast, met gebiedseigen beplanting. Het zicht op het zonneveld vanaf Ockhuizen en de recreatieroutes zal zoveel mogelijk worden onttrokken.
- Er komt geen fietspad over de Ockhuizerweg, dat blijft een doodlopende weg
- Er komt geen ontsluiting naar het tankstation Haarrijn om de toeloop te beperken en daarmee de veiligheid te behouden

Het scenario in het IPvE is uitgewerkt in samenwerking met de grondeigenaren, waaronder private eigenaren, Natuurmonumenten en de provincie Utrecht. Samen met deze partijen is gekeken wat kon, welke randvoorwaarden alle partijen hadden en hoe de gemeentelijke ambities daarin zo goed mogelijk een plek kregen. Daar is dit IPvE uit gekomen, dat in grote mate voldoet aan de gemeentelijke ambities en dat uitvoerbaar is omdat de grondeigenaren eraan meewerken.

Het concept IPvE heeft ter inzage gelegen. Bewoners konden een zienswijze indienen. Het definitieve IPvE is aangepast op de volgende punten:

- Aanvullende eisen over de type panelen voor het zonneveld
- Openen van een eis om de verantwoordelijkheid voor het opruimen van het zonneveld op te nemen
- Aanvullende eisen voor de aanleg van de fiets- en wandelpaden

Na de vaststelling van het definitieve IPvE, starten werkgroepen met de bewoners om invulling te geven aan de verschillende onderdelen van het plan. Dat gebeurt in het kader van de Omgevingsplanwijziging en het inrichtingsplan van het gebied dat daarvoor moet worden opgesteld. Dit doen we in de vorm van een ontwerpproces met belanghebbenden en bewoners.

Communicatie

De website www.utrecht.nl/ockhuizen is continue up-to-date gehouden. De bewoners van Ockhuizen en Gieltjesdorp zijn regelmatig via de mail op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen. Met hen zijn ook individuele en gesprekken in een kleine groep gevoerd. De bewoners uit Haarzuilens en omgeving zijn geïnformeerd over bijeenkomsten middels wijkberichten.

Na de vaststelling van de raad, wordt de communicatie richting de bewoners voortgezet door de eerder genoemde website bij te houden. Ook worden de bewoners van Ockhuizen per mail op de hoogte gehouden van de voortgang van de realisatie. Met de initiatiefnemers is er voorgenomen een communicatiewerkgroep op te zetten om op deze manier gedurende het realisatieproces de omwonenden te betrekken en op de hoogte te houden.

Referendabel

De Verordening raadgevend referendum is van toepassing.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming
- IPvE en bijlagen gebiedsontwikkeling Ockhuizen
- Wijzigingsbesluit 'Besluit tot wijziging AVVGB Ockhuizen’

Bijlagen ter informatie:
- Concept intentieovereenkomst gebiedsontwikkeling Ockhuizen
- Reactienota zienswijzen concept IPvE gebiedsontwikkeling Ockhuizen

Integraal Programma van Eisen
Gebiedsontwikkeling Ockhuizen

Gemeente Utrecht

utrecht.nl/ockhuizen

Samenvatting

De gemeente Utrecht heeft met de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU) de ambitie uitgesproken om van Utrecht een stad te maken die groener en gezonder is met rustige plekken. Dit betekent: een goede balans tussen de hoeveelheid woningen, groen, werkgelegenheid, voorzieningen en infrastructuur. Intussen werken we in de gemeente Utrecht ook aan de energietransitie om de klimaat- en energiecrisis tegen te gaan. Dit doen we door te zoeken naar duurzame oplossingen om minder afhankelijk te zijn van fossiele brandstoffen.

Het beeld van hoe we de stad en haar directe buitengebied (stedelijk uitloopgebied) in de toekomst voor ons zien staat in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU). Hierin is het gebied rond Ockhuizen als stedelijk uitloopgebied aangewezen voor meer, beter en beleefbaar groen en duurzame energieopwekking.

Over dit document

In dit Integraal Programma van Eisen (IpvE) presenteren we de plannen die zijn gemaakt voor Ockhuizen. De afgelopen maanden is er veel overleg geweest tussen betrokken partijen in het gebied en de initiatiefnemers van het zonneveld. Dit heeft gezorgd voor een inrichting waarbij het gebied wordt gebruikt voor het opwekken van duurzame energie en het verbeteren van de natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Hiervoor zijn er randvoorwaarden en eisen opgesteld waar de verschillende veranderingen in het gebied aan moeten voldoen. Het doel van dit IPvE is om inzicht te geven in deze eisen en kan vervolgens gebruikt worden voor het wijzigen van bestemmingen en aanvragen van vergunningen.

Er heeft een projectgroep met beleidsadviseurs van de gemeente Utrecht, in samenwerking met verschillende stakeholders, intensief samenwerkt om te komen tot een passende invulling van het gebied. Het gepresenteerde scenario is tot stand gekomen doormiddel van een aantal bestuurlijk tussentijdse keuzes. Hierbij is het programmatisch vertrekpunt leidend geweest. In het proces is er ook input opgehaald bij omwonenden en zijn bewoners op de hoogte gehouden over de ontwikkelingen en het proces omtrent de gebiedsontwikkeling via verschillende kanalen.

Programmatisch vertrekpunt

Om richting te geven aan de opgaven en ambities heeft het college van de gemeente Utrecht de volgende uitgangspunten vastgesteld als programmatisch vertrekpunt voor de gebiedsontwikkeling in Ockhuizen:

- Behoud circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied;
- 15,4 hectare boscompensatie[1];
- Circa 30 hectare natuurontwikkeling;
- 35-40 hectare netto[2] zonneveld;
- Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid.

Na het ophalen van kansen en bedreigingen bij een grote groep belangrijke partijen hebben we als gemeente Utrecht een integrale afweging gemaakt.

Onderzoek naar inrichting gebied Ockhuizen

Om de inrichting van het gebied rondom Ockhuizen te bepalen, hebben we zorgvuldig gekeken naar de kansen en mogelijkheden van het gebied. Was het mogelijk om ruimte maken voor de ontwikkeling van natuur, bos, wandel- en fietspaden? Hoe passen deze ontwikkelingen op het gebied van natuur, bos en recreatie binnen het plangebied? En lukt het om een zonneveld voor de opwek van duurzame energie in het gebied te realiseren? Het behoud van de cultuurhistorische landschappelijke waarden en het behoud van het open zicht stonden centraal bij dit onderzoek.

Toekomstbeeld Ockhuizen

De toekomstige inrichting van Ockhuizen en het gebied gaat er nu als volgt uitzien:

Zonneveld

Voor 30 jaar komt er een zonneveld, het zonneveld is hiermee tijdelijk. Om het vrije uitzicht te behouden, komt dit zonneveld op een maximale hoogte van 80 cm. Het veld heeft een bruto oppervlakte van van 42,7 hectare. Door de landschappelijke inpassing van het zonneveld, valt het aantal netto hectare lager uit. De minimale nette oppervlakte 35 tot 40 ha wordt wel behaald, hiermee wordt de komende jaren duurzame energie opgewekt. Door op deze grote schaal duurzame energie op te wekken draagt de gemeente Utrecht bij aan de doelstellingen uit de Regionale Energie Strategie (RES). Met de aanleg van het zonneveld wordt rekening gehouden met de historische waarden, zoals de verkavelingsstructuur van het gebied en het karakteristieke open landschap.

Tussen de woningen in Ockhuizen en het zonneveld is er afstand. De eerste panelen van het zonneveld beginnen achter de eerste watergang. De grond onder het zonneveld wordt zo natuurvriendelijk

mogelijk beheerd en het zonneveld wordt ingepast met gebiedseigen vegetatie. Deze vegetatie mag iets boven de 80 centimeter van het zonneveld uitkomen wanneer dit langs de randen nodig is om het zonneveld uit het zicht te houden voor omwonenden en recreanten.

Na de genoemde periode van 30 jaar gaat het zonneveld weg en wordt het gehele gebied als natuur beheerd en ingericht voor groene recreatie en natuur. De gronden van het zonneveld zijn van bestemming gewijzigd van agrarisch naar natuur, waardoor na de looptijd van het zonneveld deze grond ook tot het natuurgebied van

1 Voorheen boscompensatie, op basis van afspraken uit het Tracébesluit voor de verbreding van de A27/A12. Vanwege het door de regio gepresenteerde alternatief voor die verbreding, wordt boscompensatie niet ingezet voor de verbreding. Gezien voor andere projecten in de gemeente en provincie Utrecht soms ook boscompensatie nodig is, is het wel wenselijk om ruimte te reserveren voor boscompensatie.

2 Netto houdt in: panelen van het zonneveld + technische inpassing. Bruto hectaren zijn hoger door o.a. landschappelijke inpassing.

landgoed Haarzuilens gaat behoren. Deze percelen zijn in totaal 47,5 hectare. Hierdoor draagt deze bestemmingswijziging bij aan de groene Schaalsprong in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 waarbij uitbreiding van natuur- en recreatieontwikkeling is opgenomen in het gebied rond Haarzuilens.

Natuur en recreatie

Er komt een nieuw fiets- en wandelpad, langs de zuidelijke rand van het zonneveld. Ook met de dieren in het gebied is rekening gehouden: tussen het zonneveld en de snelweg komt een ecologische corridor van minimaal 8 hectare voor de doelsoorten otter, bever en blauwborst. Door de omvang van de corridor kan er ook in het noorden een fiets- en wandelpad aangelegd worden.

Om bos te compenseren, worden aan de historische singels direct achter Ockhuizen bomen teruggeplaatst. Ook wordt er in een deel van het gebied zogeheten boomclumps, groepen bomen, geplaatst. Deze “clumps” zijn terug te vinden op de percelen aansluitend aan Klein Limburg. In de ecologische corridor, in de noordpunt van het gebied, worden naast een aantal boomclumps ook bos en bosschages gerealiseerd die mee tellen voor de boscompensatie en bijdragen aan de natuurlijke kwaliteit van het gebied. Als laatste wordt het gebied ten westen van de Thematerkade in de toekomst natuurvriendelijk en recreatief ingericht en beheerd.

Uit ons onderzoek is gebleken dat een deel van de gestelde 15,4 hectare boscompensatie kan plaatsvinden in het gebied. De overige hectares uit het vertrek punt passen niet in het toekomstbeeld voor het gebied bij Ockhuizen. Dit is al in eerdere ambtelijke afwegingen naar voren gekomen en op bestuurlijk niveau kenbaar gemaakt.

Inhoud

Samenvatting 2
Over dit document 2
Programmatisch vertrekpunt 3
Onderzoek naar inrichting gebied Ockhuizen 3
Toekomstbeeld Ockhuizen 3
Natuur en recreatie 4

1. Waar gaat dit Integraal Programma van Eisen over? 6
1.1 Het plangebied 6
1.2 Aanleiding 6
1.3 Doel gebiedsontwikkeling 7
1.4 Werkwijze 7
1.5 Leeswijzer 7

2. Huidige situatie Ockhuizen 8
2.1 Landschap van Ockhuizen 8
2.2 Cultuurhistorische waarden 9
2.3 Natuurwaarden 9
2.4 Recreatie 10

3. Bestaande beleidskaders 11
3.1 Rijksbeleid 11
3.2 Provinciaal beleid 11
3.3 Gemeentelijk beleid 13

4. Ambities voor Ockhuizen 16
4.1 Cultuurhistorie 16
4.2 Groenontwikkeling 16
4.3 Duurzame energie 17
4.4 Programmatische vertrekpunten 17

5. Hoe komt Ockhuizen eruit te zien? 18
5.1 Toekomstbeeld Ockhuizen 18
5.2 Inrichting Ockhuizen 19
5.3 Integraal Programma van Eisen 19

6. Uitvoerbaarheid 22
6.1 Samenwerking grondeigenaren 22
6.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid: reactie bewoners 23
6.4 Technische uitvoerbaarheid: beheer 23
6.5 Juridische uitvoerbaarheid 23

7. Hoe ziet het proces eruit 25
7.1 Participatieproces 25
7.2 Planning en planologisch proces 25

1. Waar gaat dit Integraal Programma van Eisen over?

Dit Integraal Programma van Eisen (IPvE) gaat over Ockhuizen en het gebied rondom Ockhuizen. In dit eerste inleidende hoofdstuk staat wat onder dit gebied valt, wat de aanleiding is voor het onderzoek naar de ontwikkeling in dit gebied en welke punten we hebben meegenomen in het onderzoek.

1.1 Het plangebied

Ockhuizen in dit IPvE is het plangebied ten noorden van Haarzuilens; zie figuur 1. Dit gebied wordt omsloten door de A2 aan de noordkant, recreatiegebied Wielrevelt en de Haarrijnseplas aan de oostkant, het gebied heeft op dit moment grotendeels een agrarische functie (kleur lichtgeel in figuur 2) en is bereikbaar vanaf de Polderweg/Ockhuizerweg, Thematerkade en het Rijneveldsche Boschpad. Een deel van de grond in dit gebied is opgenomen in het natuurbeheerplan van de provincie Utrecht en maakt onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De gronden die nu door het bestemmingsplan worden aangegeven als recreatie of natuur, worden niet meegenomen in de plannen voor dit gebied. Ze behoren wel tot het plangebied, maar hier zijn geen veranderingen gewenst. De gele kleur in figuur 2 geeft de bestemming wonen in het gebied aan.

1.2 Aanleiding

Een aantal agrariërs gebruiken en bezitten of pachten op dit moment de meeste grond in Ockhuizen. Zij willen hun grond beschikbaar stellen voor het opwekken van duurzame energie. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU) is het gebied rondom Ockhuizen aangewezen om een landschappelijk raamwerk aan te leggen ten behoeve van natuur en recreatie en als zoekgebied voor duurzame

Figuur 1: Plangebied Ockhuizen

Figuur 2: Bestemmingsplan Ockhuizen, het plangebied heeft voornamelijk een agrarische bestemming

In de Regionale Energie Strategie (RES U16) is voor dit gebied een doelstelling voor het opwekken van duurzame energie opgenomen. Belangrijk bij het maken van de plannen is dat dit gebied een Rijks beschermd dorpsgezicht is vanwege de karakteristieke kenmerken: de openheid van het gebied, de relatie met kasteel De Haar en de unieke, middeleeuwse verkavelingsstructuur.

De gemeente Utrecht wil versnippering en gescheiden ontwikkeling van dit gebied voorkomen en zorgen voor een toekomstplan dat past in het beschermde dorpsgezicht. Daarom is afgesproken dat het hier nadrukkelijk om een ontwikkeling van het gebied gaat, dat zoveel

mogelijk rekening houdt met alle wensen en eisen. Dat betekent dat we kijken vanuit verschillende opgaven naar een volledig en gefaseerde (her)inrichting van het gebied. De toekomstige inrichting is daarom breder dan alleen het ontwikkelen van een zonneveld om duurzame energie op te wekken en bevat ook plannen voor natuurontwikkeling en nieuwe mogelijkheden voor recreatie in het gebied.

1.3 Doel gebiedsontwikkeling

Het belangrijkste doel van de ontwikkeling bij Ockhuizen is om de kernwaarden van het rijksbeschermd dorpsgezicht te combineren met de wens om bij te dragen aan 'groei in balans'. In de RSU is opgenomen aan deze wens bij te dragen door middel van duurzame energieopwekking en de ontwikkeling van recreatie en natuur.

Voor de ontwikkeling bij Ockhuizen, waarin we verschillende ruimtelijke ontwikkelingen, opgaven en waarden combineren, is één Integraal Programma van Eisen (IPvE) opgesteld. Dit IPvE geeft kaders en richtlijnen voorde investeringen die moeten worden gedaan door de gemeente, initiatiefnemers 'Ock-Zon' en andere betrokken partijen in het gebied. Het IPvE bevat daarom eisen over:

- Hoe zonnevelden gerealiseerd kunnen worden;
- Hoe de historische waarden van het gebied (de landschappelijke structuur) behouden blijven;
- Hoe de recreatie verder ontwikkeld kan worden;
- En hoe de natuurwaarden van het gebied worden verhoogd.

Het IPvE biedt een kader om nieuwe ontwikkelingen en initiatieven te toetsen. Op basis van het IPvE wordt er een nieuw bestemmingsplan voor dit gebied gemaakt[3]. Dit is de juridische vertaling van het IPvE. De eisen uit het IPvE zijn leidend bij het wijzigen van het bestemmingsplan en het afgeven van vergunningen om in eerste instantie af te mogen wijken van het nu geldende bestemmingsplan.

1.4 Werkwijze

We hebben een aantal stappen doorlopen om te komen tot dit IPvE:

- Oprichten projectgroep met inhoudelijke experts vanuit de gemeente: vanuit de domeinen Groen, Recreatie, Cultuurhistorie, Landschap, Stedenbouw en Energie is er gezamenlijk gekeken naar de ambities van de gemeente, de kansen en de mogelijkheden in het gebied.
- Betrekken van bewoners: inwoners en omwonenden van Ockhuizen zijn per mail en tijdens bijeenkomsten geïnformeerd over de plannen. Daarnaast was er een omgevingsmanager, die de zorgen en wensen van bewoners gedeeld heeft met de projectgroep. Hierdoor konden we deze zorgen en wensen meenemen in het definitieve ontwerp van het gebied. (In de bijlagen is de inbreng van de bewoners terug te vinden.)
- Gesprekken met overige betrokkenen: gedurende het proces zijn we steeds in gesprek geweest met verschillende belangrijke stakeholders. We hebben regelmatig gesprekken gevoerd met Natuurmonumenten, de provincie Utrecht en de initiatiefnemers van het zonneveld. Met hen hebben we nauw samengewerkt om praktische zaken met elkaar afstemmen en tot een goed realistisch plan voor ontwikkeling van het gebied te komen.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op de huidige situatie in Ockhuizen. Hoofdstuk 3 beschrijft de kaders vanuit beleid. Hoofdstuk 4 behandelt de ambities voor het gebied in en om Ockhuizen. In hoofdstuk 5 staande eisen voor de herinrichting, opgesteld vanuit verschillende beleidsterreinen en rekening houden met de bestaande historische waarden in het gebied. Hoofdstuk 6 gaat in op de economische, maatschappelijke, technische en juridische haalbaarheid van het voorstel. Tot slot geeft hoofdstuk 7 een toelichting op het vervolg voor de ontwikkeling van het gebied Ockhuizen.

In de bijlagen staan de verschillende onderzoeken naar bestaande natuur- en cultuurhistorische waarden en zijn verslagen van de participatiebijeenkomsten toegevoegd.

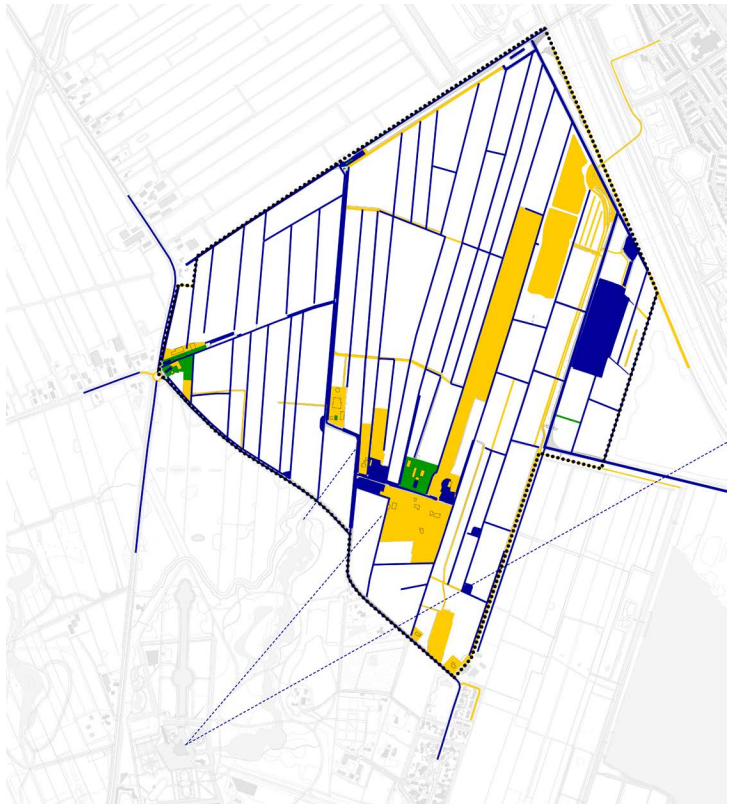
3 Na de invoering van de Omgevingswet wordt het bestemmingsplan een Omgevingsplan.

2. Huidige situatie Ockhuizen

Ockhuizen is onderdeel van een rijksbeschermd dorpsgezicht, met belangrijke cultuurhistorische waarden. In dit hoofdstuk staat hierover meer geschreven in onder andere de context van de stedelijke groenstructuur. Ook wordt aandacht besteed aan de andere waarden van de stedelijke groenstructuur in en rondom Ockhuizen en hun betekenis voor natuur en recreatie.

2.1 Landschap van Ockhuizen

De polder rondom Ockhuizen is onderdeel van Landgoed Haarzuilens. Het landgoed heeft als kern Kasteel de Haar en het dorp Haarzuilens (zie figuur 3). Tot het landgoed behoren het park, bos, bosschages, boomgaarden, akkers en weiden en een eendenkooi. Al 2.000 jaar wonen er mensen in dit gebied. Natuurmonumenten brengt op het landgoed kleine akkers met historische gewassen terug in het landschap, bijvoorbeeld Wielrevelt en rondom de eendenkooi. De stukken grond die bij Natuurmonumenten in eigendom zijn in het gebied, hebben als doel om natuur in dit gebied voor de toekomst veilig te stellen. Een deel van het landgoed, ten noorden van Ockhuizen, is in particulier bezit, in bezit van de Provincie Utrecht of wordt verpacht door Natuurmonumenten. De meeste percelen in het landschap achter Ockhuizen hebben een agrarische bestemming en vindt er op dit moment (intensieve) akkerbouw, veeteelt en fruitteelt plaats.

Figuur 3: Cultuurhistorische waardenstellingsplattegrond door onderzoeksbureau SB4, maart 2022

Landbouw was oorspronkelijk economisch de belangrijkste functie van het gebied, maar staat nu onder druk. Onder meer door het gebrek aan bedrijfsopvolging, stikstofcrisis en ontwikkeling van de natuur. Nu functioneert het gebied ook als stedelijk uitloopgebied voor de stad Utrecht en kan deze functie richting de toekomst worden verstevigd. Dit is nodig voor het zeker stellen van voldoende groen, in de groeiende stad Utrecht. Om de cultuurhistorie van het landschap goed te benadrukken, is het van cultuurhistorische waarde dat in het landschap zichtbaar blijft dat dit gebied werd gebruikt voor het leven op het landgoed, met gebruiksfuncties voor kasteel en dorp.

2.2 Cultuurhistorische waarden

Doormiddel van een cultuurhistorische waardenstelling, uitgevoerd door onderzoeksbureau SB4, zijn de cultuurhistorische waarden van dit gebied vastgesteld. De polder rondom Ockhuizen is onderdeel van het beschermd dorpsgezicht Haarzuilens. Dit is hoofdzakelijk vanwege de architectuur en cultuurhistorische, archeologische, stedenbouwkundige en landschappelijke waarden. Figuur 3 laat zien welke cultuurhistorische waarden er in Ockhuizen zijn. De blauwgekleurde waarden zijn de elementen met de hoogste en daarbij belangrijkste waarden.

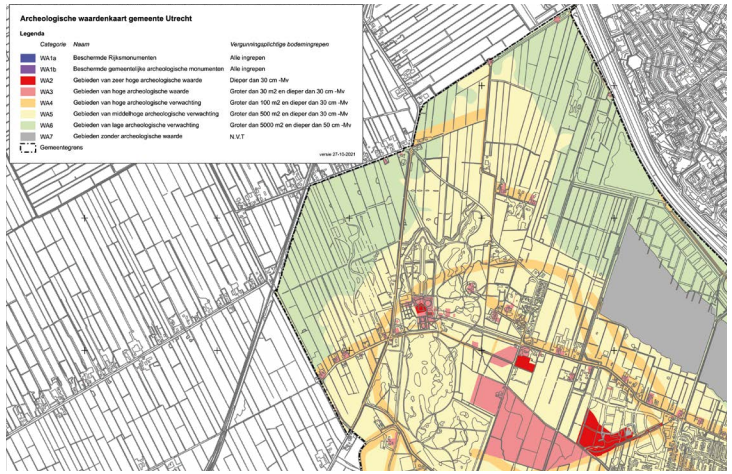
Voor de polder Ockhuizen zijn de volgende culturele waarden van belang (zie ook de cultuurhistorische waardenstelling in de bijlage):

- De middeleeuwse ontginningsstructuren: de verkavelingen, de ontginningsassen, de zij- en achterkaden, de waterlopen en de doorgaande wegen. Deze zijn in het kasteelpark deels opgenomen in de nieuwe aanleg en in de omliggende polders nog grotendeels intact en onderling visueel herkenbaar;
- De in het gebied aanwezige historische bebouwing en bijzondere elementen, zoals de eendenkooi;
- Het uitzicht in verschillende richtingen vanuit Kasteel De Haar over het weidegebied. Een voorbeeld van een voor Nederland grootschalige particuliere 19e-eeuwse ontwikkeling;
- De bijzondere ruimtelijk-historische samenhang tussen het kasteel, het park en het dorp in een landschappelijke omgeving. Deze onderdelen zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden;
- De archeologische terreinen. Figuur 4 laat zien dat wanneer er in de ondergrond gegraven wordt de kans groot is dat er archeologische vondsten worden gedaan.

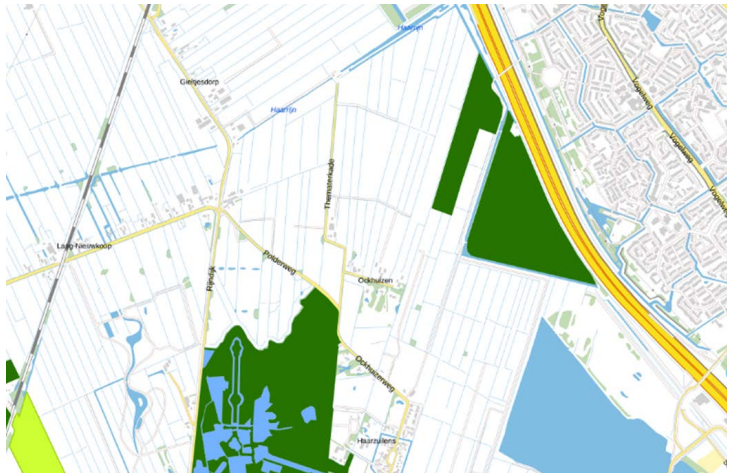
De belangrijkste cultuurhistorische waarden volgens het onderzoeksbureau zijn: de verkavelingsstructuur, het slotenpatroon en de eendenkooi.

2.3 Natuurwaarden

Doormiddel van een natuurtoets, uitgevoerd door onderzoeksbureau Viridis, zijn de natuurwaarden van dit gebied vastgesteld. Een deel van het gebied Ockhuizen functioneert als verbinding tussen de natuurgebieden de Haarrijnseplas en Het Groene Hart. Een deel hiervan is onderdeel van het NNN (Natuurnetwerk Nederland, figuur 5). Dit netwerk aangegeven met donkergroen in figuur 5 heeft ook een recreatieve waarde. Veel natuurgebieden binnen dit netwerk zijn bereikbaar door wandel- en fietspaden. Rond de stad heeft het netwerk daarmee een belangrijke functie voor behoud van cultuurhistorische waarden, natuur en recreatie. Een groot deel van de grond rondom Ockhuizen is al lang agrarisch. Het agrarische gebruik heeft invloed gehad op de bestaande natuurwaarden en de bodemkwaliteit van het gebied.

Figuur 4: Uitsnede van de Archeologische waardenkaart van de Gemeente Utrecht, okt. '21

Figuur 5: Natuurnetwerk Nederland in en rond Ockhuizen, bron: provincie Utrecht

In Ockhuizen zijn de volgende waarden met betrekking tot de natuur aanwezig (zie natuurtoets (Zwerver, 2021) in bijlage):

- De eendenkooi en kleinere bospercelen in het noordoosten van het gebied hebben een hoge biodiversiteit. Dit gebied dient als leefgebied voor onder meer wezels, reeën en de ringslang;
- In en rondom de bomenlanen en in het oosten van het gebied leven vleermuizen;
- In en langs de sloten leven kleine watersalamander, weidebeekjuffer, veenmol en kleine karekiet;
- Verschillende weidevogels, waaronder de kievit, scholekster en tureluur, broeden er;
- Op de weilanden en akkers leven de wezel, bunzing, ree en haas;
- Een kenmerkende soort voor het oosten van het gebied is de veenmol. Dit is een krekelachtig dier, die voornamelijk leeft in veengronden en in het voorjaar 's avonds en 's nachts te horen is.

2.4 Recreatie

Het recreatiegebied Haarzuilens is een groen recreatiegebied, bestemd voor gebruikers uit de omliggende dorpen en wijken en de bewoners van het gebied zelf. De vorige pararaaf 2.3. benoemt de recreatieve waarden in het gebied. In figuur 6 staan de huidige fietspaden, aangegeven met een grijze stippellijn en wandelbaden met een rode stippellijn, ook is de fietsbrug over de snelweg goed zichtbaar. De recreatiemogelijkheden binnen het gebied zijn beperkt. Mede omdat niet alle plannen voor het gebied in het verleden zijn uitgevoerd (zie paragraaf 3.2.5 voor verdere uitleg). Hierdoor zijn erop dit moment minder fiets- en wandelpaden dan wat in het gebied mogelijk is en wat wenselijk is, gezien de vraag naar recreatie in de gemeente Utrecht.

De recreatieve waarden in dit deel van het gebied zijn:

- Het beleven van de kenmerkende cultuurhistorie van het Landgoed Haarzuilens.
- Het beleven van de natuur van het Landgoed Haarzuilens.
- De recreatieve wandel- en fietspaden over en langs de percelen van Natuurmonumenten en provincie Utrecht.
- De fietsbrug als verbinding tussen het gebied en Maarssen/ Gemeente Stichtse Vecht met uitzicht op het agrarische deel van het landgoed Haarzuilens.
- De beleefbaarheid van rust en ruimte.

Figuur 6: Landgoed Haarzuilens en Ockhuizen, bron: Natuurmonumenten

3. Bestaande beleidskaders

Bij het maken van de plannen voor Ockhuizen houden we rekening met bestaand beleid. Dit kan beleid zijn dat is vastgesteld door de Rijksoverheid, de provincie of de gemeente. Het beleid zegt iets over de huidige situatie van het gebied Ockhuizen en de verhouding met andere gebieden in de omgeving.

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Rijksbeschermd dorpsgezicht

Bij nieuwe ontwikkelingen in Ockhuizen willen we de waarden van het rijksbeschermd dorpsgezicht Haarzuilens in stand houden of versterken. Dit vloeit voort uit de aanwijzing Beschermd dorpsgezicht Haarzuilens (2013). Deze aanwijzing door de Rijksoverheid geeft aan dat de karakteristieke structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied, die samenhangt met de historische ontwikkeling, het uitgangspunt moet zijn bij toekomstige ontwikkelingen binnen het gebied. Dit is verankerd in het huidige gemeentelijke bestemmingsplan.

Woning in Haarzuilens die valt onder het beschermde dorpsgezicht

3.2 Provinciaal beleid

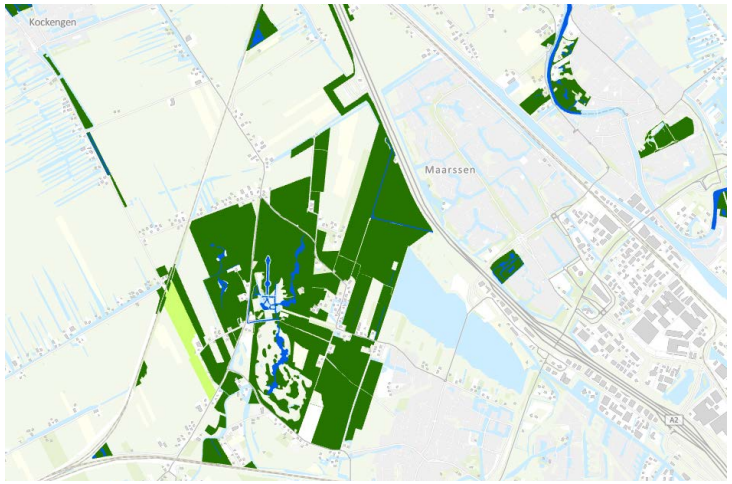
3.2.1 Regionale Energiestrategie (RES)

Utrecht is onderdeel van de RES-regio U16 (Regionale Energie Strategie). De regio U16 bestaat uit 16 gemeenten, vier waterschappen en de provincie. Met de RES hebben deze partijen afspraken gemaakt over het opwekken van duurzame energie. De afspraken bevatten onder meer het aantal gigawatt uur (GWh), locaties voor de opwerk van duurzame energie en het volgen van de constructieve zonneladder van de Milieufederatie. De gemeente Utrecht levert ook een bijdrage in deze RES. Ockhuizen is in de RES aangewezen als zoekgebied voor het opwekken van duurzame energie.

3.2.2 Omgevingsvisie Provincie Utrecht

Met de omgevingsverordening heeft de provincie Utrecht een aantal kernkwaliteiten van het gebied rondom Ockhuizen benoemd. In de Omgevingsvisie van de Provincie Utrecht (2021) is het gebied rond Ockhuizen aangewezen voor de ontwikkeling van een groen-blauwe en recreatieve structuur. Dit houdt in dat er in dit gebied natuur en water en recreatiemogelijkheden ontwikkeld kunnen worden. Ook heeft de Provincie Utrecht uitgangspunten voor uitbreiding en versterking van het bos opgenomen in de Omgevingsvisie. Deze uitgangspunten hebben betrekking op het beschermen van de bestaande bossen en het verbeteren van verbindingen tussen de bestaande bossen in de provincie. Ook bestaan er uitgangspunten voor nieuwe bossen, met aandacht voor vernieuwende ideeën voor nieuw bos en de ontwikkeling van recreatie en opwek van duurzame energie.

Figuur 7: Kaart Natuurbeheerplan 2022

3.2.3 Natuurnetwerk Nederland

NNN heeft in de omgevingsverordening een beschermde status. Dit houdt in dat nieuwe plannen geen activiteiten of wijzingen aan de natuur mogelijk maakt binnen NNN die nadelige gevolgen kunnen hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN. Natuurmomenten heeft, vanuit het van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en het programma Recreatie om de Stad (RodS), een groot deel van het gebied al ingericht voor natuur en recreatie. Het overige deel van het gebied wordt nog verpacht voor agrarisch gebruik. Voor de toekomst is de ambitie om het Natuurnetwerk Nederland in dit gebied uit te breiden en ook dit deel in te richten als natuur en toe te voegen aan het netwerk. Deze ambitie is opgenomen in Natuurbeheerplan 2023 (zie figuur 7).

3.2.4 Strategisch bosbeleid

In het Strategisch Bosbeleid van de Provincie heeft de Provincie Utrecht een vertaling gemaakt van de landelijke Bossenstrategie uit 2020. Deze strategie voortgekomen uit het Klimaatakkoord (2019). Hierin is afgesproken dat er 10% meer bos komt in Nederland in 2030. In de Omgevingsvisie Provincie Utrecht (2021) staan ook de uitgangspunten om het bos uit te breiden, belangrijke verbindingen te behouden en versterken en de natuurkwaliteit te verbeteren. De Provincie Utrecht ambieert om tot 2040 het huidige gebied aan bos in de provincie met 1.500 hectare te vergroten. Dit staat beschreven in Bosbeleid (mei 2022). Haarzuilens is aangewezen als een gebied waar mogelijk een deel van deze ambitie ontwikkeld kan worden.

3.2.5 Landinrichtingsplan

Met het Landinrichtingsplan uit 2006, is de doelstelling voor een openbaar toegankelijk recreatiegebied met doorgaande recreatieverbindingen voor wandelaars en fietsers vastgesteld. Een deel van dit plan is uitgevoerd in het kader van het voormalige programma Recreatie om de Stad (RodS). Het overige deel van het Landinrichtingsplan uit 2006 is niet geheel uitgevoerd door de keuze van de Rijksoverheid om te bezuinigen op de financiering van het programma RodS. De ambities uit het Landinrichtingsplan blijven bestaan en zijn overgenomen in de Omgevingsvisie van het deelgebied Vleuten de Meern.

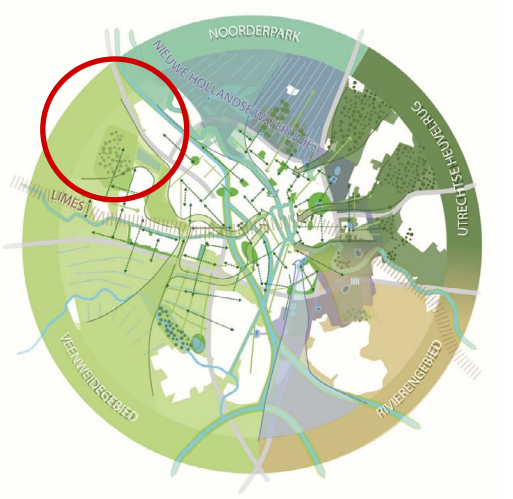
Figuur 8: Ockhuizen in de RSU (2021)

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU)

In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU) is het gebied Ockhuizen als ‘nieuw’ groen aangeduid. Het gebied is volgens de RSU 2040 geschikt voor een landschappelijke inrichting. Hiermee moet de gewenste extra 100 hectare voor groen in het landgoed Haarzuilens voor 2040 gerealiseerd worden. Daarnaast is Ockhuizen aangewezen als zoekgebied voor het opwekken van duurzame energie, door middel van windturbines en/of zonnepanelen. De gele en groene kleur in figuur 6 laat het zoekgebied voor duurzame energie en ‘nieuw groen’ zien. In de RSU is tevens vastgelegd dat Utrecht een natuur inclusieve stad wil zijn. Dit betekent dat bij alle ruimtelijke ontwikkelingen de natuur en biodiversiteit worden versterkt.

Ockhuizen maakt deel uit van een van de groene Scheggen. Dit zijn groengebieden die in de RSU zijn benoemd om de ambitie ‘verbonden stad en stad van de toekomst met ruimte voor Utrechtse inwoners om te recreëren en te ontspannen in het groen’ uit te drukken. Groene Scheggen zijn gebieden waar flora en fauna floreren en de biodiversiteit toeneemt. Figuur 9 toont goed hoe Ockhuizen is gelegen in één van deze groene Scheggen. De dikke pijlen richting het centrum geven aan hoe inwoners van de stad via een groene Scheg naar het groen om de stad kunnen komen.

Figuur 9: Groene Scheggen van Utrecht

3.3.2 Omgevingsvisie Vleuten- de Meern

In de Omgevingsvisie, deelgebied Vleuten- de Meern (2018) is aangegeven dat het gebied Ockhuizen moet bijdragen aan de recreatievraag van de omgeving en de wens uit de wijk om onder meer het cultuurhistorisch landschap rond Haarzuilens te koesteren. In deze visie is opgenomen om de nog niet gerealiseerde delen met betrekking tot recreatie mogelijkheden van het Landinrichtingsplan uit 2006 alsnog uit te voeren.

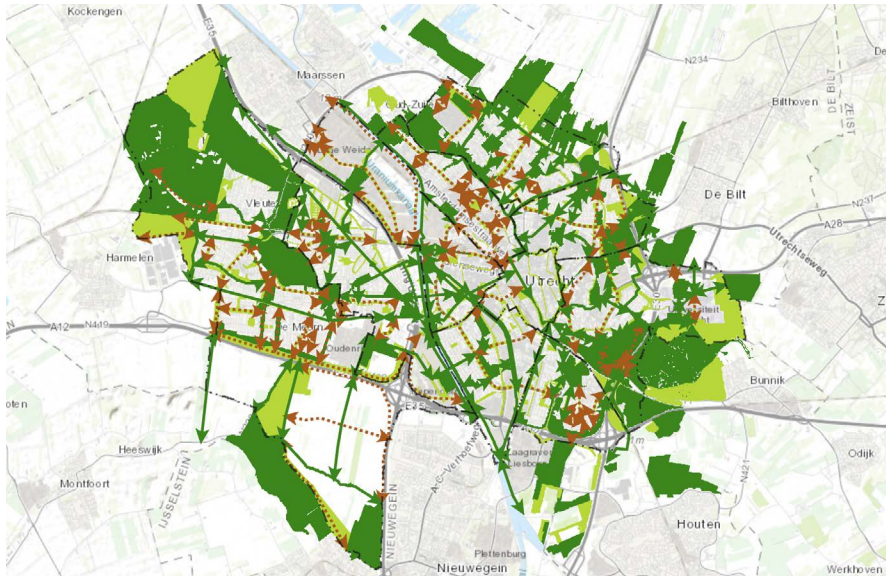

3.3.3 Groenstructuurplan (2018)

In het Groenstructuurplan Utrecht ‘Stad en land verbonden’ is beschreven hoe de gemeente Utrecht de ecologische, recreatieve en landschappelijke kwaliteit van het groen in de stad wil vergroten, de biodiversiteit wil versterken en de stad door middel van meer groen weerbaarder wil maken tegen de gevolgen van de klimaatverandering. In het plan zijn de bestaande en wenselijke stedelijke groenstructuren aangeduid. De stedelijke groenstructuur is gebaseerd op de ruimtelijke samenhang van het groen in en om de stad en bestaat uit gebieden en verbindingen met een landschappelijke, cultuurhistorische, recreatieve en/of ecologische waarde of potentie. Het gebied Ockhuizen is onderdeel van de stedelijke groenstructuur (zie fig 10) vanwege de waarden zoals beschreven in hoofdstuk 2 en de behoefte aan de ontwikkeling van groen uitloopgebied voor recreatie die nodig is vanwege de groei van de stad.

Ontwikkeling die niet bijdraagt aan of ten koste gaat de doelstellingen van de stedelijke groenstructuur moet gecompenseerd worden in vierkante meters of in verbetering van de groene kwaliteit in of nabij het gebied of op een andere plek binnen de gemeentegrenzen. Hoe deze groencompensatie gerealiseerd moet worden is per gebied verschillend en is ook afhankelijk van de type ontwikkeling waarvoor er compensatie moet plaats vinden. In hoofdstuk 5 zijn een groot deel van de groencompensatie eisen voor deze ontwikkeling verwerkt , in de laatste paragraaf van hoofdstuk 6 wordt een globale opsomming gegeven van welke wat we onder groencompensatie beschouwen.

Figuur 10: Groenstructuurplan uit 2018

Figuur 10: Groenstructuurplan uit 2018

3.3.4 Utrechtse Soortenbeleid (2018)

Bij ruimtelijke ontwikkelingen houdt de gemeente extra rekening met een aantal dier- en plantsoorten in Utrecht. Welke soorten dit, naast de soorten uit de Wet Natuurbescherming, zijn staat in de nota Utrechtse soortenlijst. Om erachter te komen om welke dier- en plantensoorten het Ockhuizen gaat, hebben we een natuurtoets uitgevoerd. De uitkomsten hiervan staan in de bijlagen.

4. Ambities voor Ockhuizen

Het doel van de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU) is om ervoor te zorgen dat iedereen in de stad gezond kan leven. Met de verwachte groei naar ongeveer 455.000 inwoners in 2040 groeit ook de vraag naar groen, voorzieningen, banen, mobiliteit en (duurzame) energie. Aan de hand van zogenoemde barcode[4] brengt de gemeente Utrecht balans tussen de groei van de stad en de ruimte om die stad leefbaar en gezond te houden. Dit noemen we: verdichten en vergroenen in balans.

In het gebied rondom Ockhuizen wil de gemeente Utrecht meerdere ambities samenbrengen. Dit is niet alleen technisch een uitdaging, maar ook maatschappelijk gezien soms lastig. Het gebied heeft echter genoeg mogelijkheden en kansen om de komende jaren te verbeteren. In dit hoofdstuk staat welke ambities de gemeente heeft voor Ockhuizen en omgeving.

4.1 Cultuurhistorie

De uitgangspunten voor ontwikkeling zijn dat het cultuurhistorisch landschap van Haarzuilens, de verkavelingsstructuur, openheid, het slotenpatroon en de bestaande zichtlijnen van het gebied Ockhuizen zoveel mogelijk intact moeten blijven, én waar mogelijk verbeterd moeten worden. Dit kan onder andere door een aantal historische landschapselementen terug te brengen. Denk aan een perenlaantje en oude wilgensingels.

4.2 Groenontwikkeling

Door dit gebied natuurvriendelijk te ontwikkelen, draagt het bij aan de kwaliteit van het stedelijk groen van de gemeente Utrecht. Met de integrale plannen wordt het gebied rondom Ockhuizen een aantrekkelijk groen gebied voor mensen uit de stad. We maken de plannen zo dat het gebied beter openbaar toegankelijk wordt en aantrekkelijk blijft voor fietsers en wandelaars. De ontwikkeling van de natuur in dit gebied draagt ook bij aan het herstel van biodiversiteit.

4.2.1 Natuur versterken

De gemeente Utrecht wil de natuur van de Haarrijnseplas met het Groene Hart verbinden. Daarom is er de behoefte om een ecologische corridor te ontwikkelen, die bij voorkeur net als in het verleden voornamelijk bestaat uit bos, moerasbos en rietland. Zo zorgen we ervoor dat bijzondere dieren zoals de otter, de bever en de blauwborst zich goed tussen de gebieden kunnen bewegen. Bovendien versterkt de corridor ook het leefgebied van vele

4 De Utrechtse barcode laat zien wat er per 10.000 woningen moet komen aan andere voorzieningen zoals groen, recreatie, energie, etc.

andere soorten dieren. Bijvoorbeeld de kleine watersalamander, de bittervoorn, de waterspitsmuis de kleine karekiet. En rondom het bos de wezel, de egel, de ringslang, de koekoek en de staartmees.

4.2.2 Recreatie versterken

De ambitie is om Ockhuizen en omgeving aantrekkelijk te maken voor recreatie voor inwoners van de gemeente Utrecht, maar ook voor inwoners van Vleuten, Haarzicht en Haarzuilens en de nieuw te realiseren wijk Haarrijn. Dat kan door een deel van de weilanden te veranderen in bos of andere natuur. En door het aanleggen van aantrekkelijke fiets- en wandelroutes. Daarbij verbeteren we de groene scheg Maximapark – Haarzuilens. Met een fiets- en wandelverbinding tussen Utrecht/Maarssenbroek en het Groene Hart lossen we een regionaal ontbrekende schakel op.

4.2.3 Boscompensatie

Boscompensatie voor Ockhuizen is opgenomen als vertrekpunt door de mogelijke verbreding van de A27/A12. Door het gepresenteerde alternatief hoeft boscompensatie voor de verbreding niet meer plaats te vinden in Ockhuizen. Toch zijn er in de gemeente Utrecht en provincie Utrecht voldoende andere projecten die vragen om boscompensatie. Ockhuizen leent zich het beste voor bosschages en niet goed voor een aaneengesloten bos, waardoor niet alle vormen van compensatie hier passen.

4.3 Duurzame energie

Het gebied achter Ockhuizen is in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 aangewezen als zoekgebied voor grootschalige duurzame energieopwekking met behulp van windturbines en/of zonnepanelen. In de Regionale Energiestrategie van de regio U16 (RES U16) heeft de gemeente Utrecht de ambitie opgenomen om in Ockhuizen duurzame energie op te wekken. Voor de ambities die daarin zijn vastgelegd is er een zonneveld nodig met een oppervlakte van 35 tot 40 ha netto.

4.4 Programmatische vertrekpunten

Met de verschillende ambities willen we in het gebied verschillende doelen bereiken. Omdat het gaat om een integrale gebiedsontwikkeling waarbij we alle genoemde opgaven willen meenemen, is het van belang dat we elke ambitie even goed onderzoeken en opnemen in de ontwikkelplannen. Daarom heeft het College een aantal uitgangspunten voor het realiseren van de ambities gesteld:

- Behoud circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied;
- 15,4 hectare boscompensatie;
- Circa 30 hectare natuurontwikkeling;
- 35 tot 40 hectare netto zonneveld;
- Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid.

Deze uitgangspunten geven richting aan de ambities uit de Regionale Strategie Utrecht 2040, waarbij ook uitgegaan wordt van het combineren van de verschillende opgaven. Het volgende hoofdstuk geeft aan hoe de ambities zijn onderzocht en afgewogen voor een toekomstbeeld, ook bevat het hoofdstuk de eisen voor de inrichting van het gebied.

5. Hoe komt Ockhuizen eruit te zien?

Hoe komt het gebied rondom Ockhuizen eruit te zien? We hebben hierbij gekeken naar onze ambities en de huidige waarden van het gebied. Dat hebben we gedaan op basis van onderzoeken, gesprekken met bewoners, belanghebbenden en grondeigenaren en met adviseurs vanuit de verschillende thema's die een rol spelen in het gebied. Het resultaat hiervan lichten wij hieronder toe.

5.1 Toekomstbeeld Ockhuizen

Ockhuizen is in de toekomst een aantrekkelijk en goed toegankelijk landschap dat bestaat uit velden en hooilanden, sloten, moerasjes en kleine bosjes, waarin een grote diversiteit aan planten en dieren leeft. Het gebied wordt in fasen ontwikkeld en onderdeel van Landgoed Haarzuilens, dat op basis van het Landinrichtingsplan uit 2006 is ingericht.

We verbeteren de toegankelijkheid van het gebied door nieuwe wandel- en fietsverbindingen te realiseren. Hierdoor is de rust en ruimte in dit gebied beter te beleven. Ook verbeteren we de natuurkwaliteiten door een ecologische gang (corridor), het verschralen van de grond en het natuurvriendelijke maken van oevers om het zonnepark. Hierdoor verwachten we dat er nieuwe diersoorten in het gebied komen, zoals de blauwborst, otter en bever. We behouden de kwaliteiten van het beschermde dorpsgezicht, waarbij de huidige verkavelingsstructuur en de openheid van het gebied leidend zijn. Daarom blijven de zonnepanelen onder ooghoogte (80cm hoog), komen hoge bomen langs randen van het plangebied en is de begroeiing in het open gebied maximaal 3 meter hoog. Ook houden we het bestaande slotenpatroon intact. Voor een periode van 30 jaar, maken we de productie van duurzame energie op grote schaal mogelijk. Daarna komt deze ruimte beschikbaar voor natuurontwikkeling en recreatief groen. Uiteindelijk is het hele plangebied volledig onderdeel van het Landgoed Haarzuilens en is er in het gebied meer kwalitatief beleefbaar groen aanwezig. Zo werken we aan een mooi natuur- en recreatiegebied voor omwonenden van Ockhuizen, bewoners uit de stad en omliggende dorpen en wijken.

5.2 Inrichting Ockhuizen

In de ontwerpfase hebben we gekeken naar hoe we de verschillende ambities op het gebied van recreatie, boscompensatie, duurzame energieopwekking en natuurontwikkeling kunnen combineren. De basis voor de nieuwe inrichting is het behouden van de openheid en de verkavelingsstructuur.

Omschrijving van de inrichting

30 jaar produceren we op grote schaal duurzame energie met een zonneveld achter Ockhuizen. Dit zonneveld heeft een bruto oppervlakte van 42,7 hectare. Om het vrije uitzicht te behouden, komt het zonneveld op een hoogte van maximaal 80 centimeter. Ook wordt het zonneveld aangelegd aan de hand van de bestaande verkavelingsstructuur van het gebied. Door de landschappelijke inpassing blijft er netto 35 tot 40 hectare over voor het zonneveld. Er komt een afstand tussen het zonneveld en de woningen in Ockhuizen, door het zonneveld achter de eerste watergang te laten beginnen, zodat het zonneveld zoveel mogelijk uit het zicht van de bewoners is. Daarnaast zorgen we ervoor dat de grond onder het zonneveld en tussen de zonnepanelen zo natuurvriendelijk mogelijk wordt beheerd. Het zonneveld wordt ingepakt met gebiedseigen vegetatie (rietkragen).

Na de periode van 30 jaar gaat het zonneveld weg en wordt het gehele gebied natuurvriendelijk en recreatief beheerd en ingericht. De gronden die nu een agrarische bestemming hebben krijgen gefaseerd de bestemming natuur. Deze percelen zijn in totaal 47,5 hectare. Hierdoor draagt deze bestemmingswijziging bij aan de toekomstige natuur- en recreatieontwikkeling van Landgoed Haarzuilens. Dit stellen we nu veilig door nu al afspraken te maken over de aankoop van deze gronden.

Er komt een nieuw fiets- en wandelpad, langs de noordelijke en zuidelijke rand van het zonneveld. Ook met de dieren in het gebied is rekening gehouden: tussen het zonneveld en de snelweg komt een ecologische corridor van minimaal 5 hectare met leefgebied voor de doelsoorten otter, bever en blauwborst. Daaraan vast komt een recreatieve corridor van 100 meter breed waar een fiets- en wandelpad aangelegd wordt. Als laatste worden de gronden ten westen van de Thematerkade, die niet zijn opengesteld door Natuurmonumenten voor wandelaars, ook natuurvriendelijk en recreatief ingericht en beheerd.

Om nieuwe bomen te realiseren, in totaal zo'n 5 hectare, worden aan de singels direct achter Ockhuizen bomen teruggeplaatst. Ook worden in een deel van het gebied groepen bomen geplaatst. Deze groepen zijn terug te vinden op de percelen aansluitend aan Klein Limburg en in de ecologische corridor in de noordpunt van het gebied in de vorm van moerasbos.

5.3 Integraal Programma van Eisen

Per onderdeel van het programmatisch vertrekpunt (toelichting hierover in paragraaf 4.5) beschrijven we hier de kwalitatieve eisen die gelden voor nieuwe ontwikkelingen in het gebied Ockhuizen.

5.3.1 Cultuurhistorie

We behouden circa 50 hectare openheid en willen het historische karakter van de omgeving en de beleving voor bewoners en bezoekers van het gebied garanderen. Daarom moeten nieuwe ontwikkelingen aan de volgende eisen voldoen:

- Herstellen van historische landschapselementen: perenlaantje ten westen van de Thematerkade en wilgensingels achter Ockhuizen. Voor het perenlaantje en de wilgensingels geldt geen maximumhoogte.
- Aanbrengen van gebiedseigen boomclumps (groepen bomen) in het gebied tussen het perenlaantje en de Polderweg van in totaal 2 hectare. Hiervoor geldt geen maximumhoogte.
- Behouden van het huidige slootprofiel van het gebied, want deze sloten vormen de kenmerkende verkavelingsstructuur. Een uitzondering geldt voor sloten die in het verleden al eens zijn aangepast en voor sloten die nodig zijn voor de buitenranden van het zonneveld. Die krijgen natuurvriendelijke oevers.
- Het zonneveld mag maximaal 80 cm boven het maaiveld uitkomen. Dat is onder zichthoogte. Zo behouden we de beleving van de openheid van het gebied.
- Het zonneveld wordt geplaatst in een oost-westopstelling. Hiermee volgen we de lijnen van de kenmerkende verkavelingsstructuur in het gebied.
- Binnen de open gebieden mag begroeiing maximaal 3 meter hoog zijn. Langs de randen van dit gebied is het mogelijk om hogere begroeiing aan te brengen (zie bijlage voor kaartmateriaal. Op het zonneveld wordt schaduw voorkomen doordat de hoogte van de begroeiing langs de randen van het zonneveld wordt beperkt.).
- We doen eventueel archeologisch onderzoek, afhankelijk van hoe diep gegraven moet worden.

5.3.2 Boscompensatie

In het plan bleek het niet haalbaar om 15,4 hectare aan bos te compenseren. Een bos van deze omvang past namelijk niet bij de wens om de openheid van het gebied te behouden.
Het is wel mogelijk om een deel hiervan (ongeveer 5 hectare) te realiseren in het gebied. Boscompensatie betekent dat er minimaal 100 vierkante meter aan bomen bij elkaar staan of dat er 20 bomen in een rij staan. Het terugbrengen van verloren cultuurhistorische elementen in het gebied kan meetellen als boscompensatie, en moet daarom ook voldoen aan de eisen voor bos:

- Aan te planten bomen die bijdragen aan het boscompensatie moeten passen binnen de gedefinieerde cultuurhistorische en landschappelijke kenmerken van het gebied. Zie hiervoor de cultuurhistorische eisen over de hoogtebeperking etcetera in de bijlagen.
- Er mogen alleen bomen geplant worden die geschikt zijn en passen bij de bodemgesteldheid en waterpeil van het gebied. Hierbij zijn belangrijke uitgangspunten dat de bomen inheems zijn en dat ze zijn gekweekt op een vergelijkbare ondergrond.
- Minimaal de helft van het oppervlak boscompensaties bestaat uit bos dat zichzelf ontwikkelt. Wel begeleiden en sturen we deze ontwikkeling, om te voorkomen dat er ingewaaide niet-inheemse soorten komen.

5.3.3 Duurzame energie

Er wordt duurzame energie geproduceerd met een zonneveld, ter grootte van 35 tot 40 hectare netto. Dit betekent dat het veld in praktijk bruto groter uitvalt doordat het zonneveld landschappelijk moet worden ingepast en ook de techniek van het zonneveld in het gebied terecht komt. Om te zorgen dat de duurzame productie van energie past binnen het landschap en de overige ambities, zijn de volgende eisen gesteld:

- Onder en rond de zonnepanelen moet kruidenrijk grasland gerealiseerd worden. Mocht dit niet haalbaar zijn, moet de begroeiing onder de zonnepanelen van een zo hoog mogelijke kwaliteit zijn. Deze begroeiing moet natuurvriendelijk beheerd worden.
- Het noodzakelijke inkoopstation moet worden ingepast door middel van gebiedseigen klimplanten/bosschage. Op deze manier gaan ze op in de omgeving. Ook moeten ze voorzien worden van nestkasten en vleermuisverblijfplaatsen. Waar mogelijk worden dezelfde maatregelen doorgevoerd voor de transformatoren en accu's, rekening houdend met onderhoud- en veiligheidseisen.
- Rondom de zonnevelden komt een afscheiding die zo natuurlijk mogelijk wordt gerealiseerd, bij voorkeur middels een sloot en/of natuurvriendelijke oever. Waar nodig wordt gebruik gemaakt van hagen, hekken en/of camerabeveiliging zodat de afscheiding voldoet aan de verzekeringseisen.
- Er moet onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheden voor de begroeiing die het gehele jaar groen is rondom het zonneveld en de dichtheid hiervan.
- De zonnepanelen liggen in een oost-westopstelling van maximaal 80 cm hoog boven maaiveld (onder zichthoogte, zie cultuurhistorische eisen). Dat betekent dat de zonnepanelen worden geplaatst in de richting van het landschap, dus aflopend richting het noorden. De zonnepanelen volgen hierbij de glooiing van het landschap.
- Zonnepanelen moeten worden ingepast met gebiedseigen vegetatie, hierbij wordt rekening gehouden met het voorkomen van schaduw op het zonneveld. In combinatie met de maximale hoogte van de zonnepanelen is het zonneveld daardoor zoveel als mogelijk uit het zicht voor zowel bewoners als recreanten van het gebied.
- Na de doorlooptijd van het zonneveld (30 jaar) moeten de zonnepalen op een dan zo goed mogelijk beschikbare manier hergebruikt of gerecycled worden.
- Bij het ontwerp van het zonneveld wordt rekening gehouden met licht, water en zuurstof onder het zonneveld, zodat de bodemkwaliteit verbetert.
- Er moet onderzocht worden of het mogelijk is om waterinsectvriendelijke zonnepanelen te gebruiken.
- Er moet gestreefd worden naar panelen die zo min mogelijk schittering geven.
- Het zonneveld en de bijbehorende techniek mat niet de wettelijke normen met betrekking tot geluid en straling overschrijden.
- Alle techniek dat hoort bij het zonneveld moet worden ingepast in het landschap.
- Er moet een plan in geval van brand opgesteld worden.
- De initiatiefnemers/eigenaar van het zonneveld, is ook verantwoordelijk voor het opruimen van het zonneveld en de bij behorende techniek.

5.3.4 Natuurontwikkeling

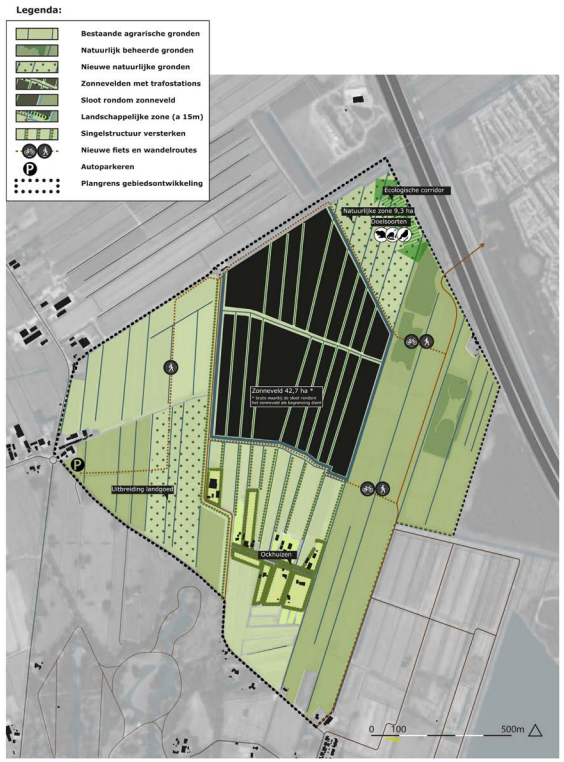
In het gebied wordt, gedurende een termijn van 30 jaar, nieuwe natuur ontwikkeld. Hierdoor is de natuur in dit gebied over 30 jaar in totaal circa 80 hectare. Hiervoor zijn de volgende eisen opgesteld:

- Minimaal 5 hectare moeras en moerasbos als leefgebied voor de blauwborst:
  - Ongestoorde natuur.
  - Verschillende lagen vegetatie (maaiveld, struiken en bomen).
  - Watergang met natuurvriendelijke oever voor dieren, waaronder de kleine watersalamander en kleine karekiet.
  - De bestemming wijzigt naar natuur
  - Ook geschikt voor de diersoorten otter en bever.
- Minimaal 3 hectare als toegankelijke natuur ten noorden van het zonneveld:
  - Op 100m afstand van het moeras een recreatieve route.
  - Soortenrijk (vochtig of droog) grasland.
  - Landschappelijk en natuurvriendelijk beheerd.
  - Gebied waar onder andere hazen en reeën van het Wielrevelt naar het Groene Hart kunnen.
  - Natuurbestemming.
- Na de doorlooptijd van het zonneveld wordt de grond onder het zonneveld ook soortenrijk (vochtig of droog) grasland. In totaal is er na 30 jaar sprake van 47,5 hectare ontwikkelde natuur. Dit is de

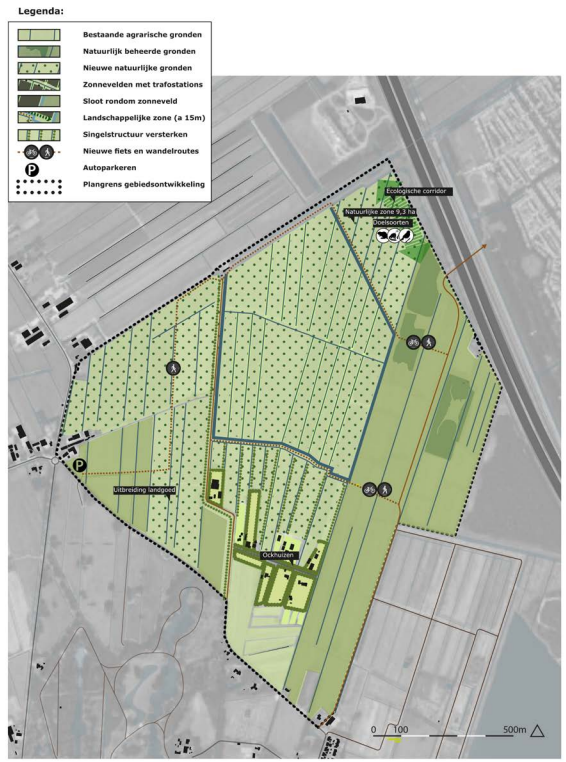
ecologische corridor, de gronden van het zonnepark en de gronden ten zuiden van het zonneveld samen.
- Het gebied ten westen van de Thematerkade ontwikkelt gedurende 30 jaar richting soortenrijk (vochtig of droog) grasland. Samen met de al opengestelde gronden in dit gebied, is dit gebied in totaal 37 hectare.
- De gronden bestemd als natuur moeten worden beheerd als natuur. Hierdoor is het mogelijk dat er meerdere beheer partijen in het gebied komen.
- De oevers om het zonneveld worden natuurvriendelijk ingericht zodat verschillende diersoorten er kunnen leven. De begroeiing is maximaal 3 meter hoog, zodat schaduw op het zonneveld wordt voorkomen, (zie cultuurhistorische eisen).
- Aan de randen van de sloten moet er voldoende afstand worden gehouden tot de panelen, aan de ene kant 1 meter een aan de andere kant 3 meter.
- Alle gerealiseerde natuur, boscompensatie, landschappelijke inrichting en afwerking, en recreatieve voorzieningen blijven bestaan, ook als het zonneveld wordt weggehaald.
- In het hele gebied geldt een aanlijnplicht voor honden. Zo verstoren ze onder andere de reeën, vogels en hazen niet.
- Inpassing van recreatie in de verdere uitwerking van het ontwerp dient in samenhang uitgevoerd te worden met ecologie.
- Voor het beheer van het zonneveld wordt een beheerplan opgesteld. Geen gemeentelijke gelden, buiten gemeente om.

5.3.5 Recreatie

De recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid van het gebied worden uitgebreid. Hiervoor zijn de volgende eisen opgesteld:
- Er komt een fiets- en wandelpad door de noordpunt van het gebied. Deze loopt van de fietsbrug naar het gemaal en naar de Schenkeldijk. Zo lossen we een ontbrekende schakel in het recreatieve netwerk op. Bij de keuze van het tracé dient rekening te worden gehouden met de natuurwaarden en de ligging van het Natuurnetwerk Nederland.
- Er komt een fiets- en wandelpad ten zuiden van het zonneveld. Deze verbindt het gebied Haarzuilens en het Groene Hart met elkaar.
- De paden moeten breed genoeg zijn zodat er ruimte is voor verschillende snelheden van gebruikers (wandelen, hardlopen, fietsen, etc.).
- Voor de recreatieve en natuurgebieden geldt een aanlijnverplichting voor honden.
- Het gevoel van veiligheid van de bewoners wordt behouden doordat extensieve recreatie wordt gerealiseerd.
- Er moet in de ontwerpfase onderzoek gedaan worden naar verschillende typen verharding voor de fiets- en wandelpaden.

Overzichtskaart Ockhuizen met zonneveld

Ambitie Ockhuizen, volledige ontwikkeling van het gebied na het zonneveld

6. Uitvoer-baarheid

Er spelen verschillende factoren mee bij de uitvoering van dit project. Hieronder lichten we de economische, maatschappelijke, technische en juridische uitvoerbaarheid van het project toe.

6.1 Samenwerking grondeigenaren

Belangrijk voor de uitvoerbaarheid van dit IPvE is de samenwerking en onderlinge afspraken tussen de grondeigenaren in het plangebied. Hier zijn zowel publieke als private grondeigenaren aanwezig, met ieder verschillende belangen. Elke grondeigenaar heeft uitgesproken voornemens te zijn om samen te werken om de plannen uit dit IPvE te realiseren. De eerdergenoemde onderlinge afspraken en de daaraan verbonden overeenkomsten moeten nog opgesteld worden. Een realistisch verhaal over de uitvoerbaarheid van dit IPvE moet ook benoemen dat deze afspraken tussen grondeigenaren veranderingen teweeg kunnen brengen, waardoor het plan zoals in dit IPvE omschreven niet uitgevoerd kan worden. Vooralsnog is dit niet de verwachting.

6.2 Economische uitvoerbaarheid: kosten

De meeste kosten van dit plan gaan naar het herbestemmen, c.q. aankopen van gronden, het aanleggen van nieuwe natuur het beheer van daarvan, het terugbrengen van cultuurhistorische landschapselementen en het aanleggen van nieuwe recreatieroutes.

De kosten van het plan voor de eerste fase hebben betrekking op de ecologische en recreatieve corridor, de aankoop en herbestemming van de percelen, het beheer hiervan, nieuwe recreatieroutes en het herstellen van cultuurhistorische landschapselementen. Deels wordt dit gedekt door gemeentelijke budgetten, deels wordt er nog gezocht voor de inrichting van cultuur, landschap en recreatie. Hiervoor wordt onderzocht of er aanspraak gemaakt kan worden op subsidie vanuit de provincie Utrecht voor de inrichting van het landschap en de aankoop van percelen. Dit vanwege de ambitie van de provincie om het Natuurnetwerk Nederland (NNN) uit te breiden.

Voor de kosten voor de tweede fase van het plan, de herbestemming en ontwikkeling van de gronden onder het zonneveld, wordt bij de gemeente een meerjarig spaarprogramma opgezet. We zijn in gesprek met de provincie over het inzetten van verschillende subsidieregelingen voor de ontwikkeling van dit gebied. Het te sparen bedrag kan hierdoor lager uitvallen.

De kosten voor het aanleggen en beheren van het zonneveld en de bijbehorende maatregelen (het voldoen aan de eisen uit dit IPvE) liggen bij de initiatiefnemers.

6.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid: reactie bewoners

De inwoners van Ockhuizen zijn merendeels geen voorstander van de verwachte veranderingen in het gebied. Men ziet liever geen grootschalig zonneveld op deze locatie en ook een toename van recreatieroutes vindt men onnodig. Via verschillende kanalen hebben we contact met de bewoners van Ockhuizen en lokale grondeigenaren. We hebben duidelijk gemaakt dat de wens om het gebied integraal te ontwikkelen voortkomt uit de gemeente brede behoefte aan meer recreatie en groen rond de stad. Dit is nodig vanwege de groei van het aantal inwoners.

Voor de inrichting van het gebied is input opgehaald bij de bewoners en de lokale grondeigenaren op de vijf verschillende thema's: cultuurhistorie, boscompensatie, energieproductie, natuurontwikkeling en recreatie. Deze input hebben we meegenomen in het opstellen van het Integrale Programma van Eisen. Hieronder een aantal voorbeelden hoe we dat hebben gedaan:

1. We proberen recht te doen aan de behoefte van de direct omwonenden in Ockhuizen om de huidige rust en ruimte zoveel mogelijk te behouden. Dit geldt ook voor het behoud van de openheid van gebied, wat ook benoemd is door omwonenden als belangrijke wens.
2. Overige aandachtspunten die door de bewoners zijn meegegeven voor het Integraal Programma van Eisen (IPvE), hebben betrekking op de beleving van het gebied. Dit varieert van een open en een passende natuurvriendelijke inrichting van het landschap tot het waarborgen van het gevoel van veiligheid en voorkomen van overlast in het gebied. Ook zijn de bewoners begaan met de biodiversiteit. In het IPvE zijn daarom hierover ook eisen opgenomen.
3. Het onderwerp waar de meeste zorgen over zijn uitgesproken, is het zonneveld. De grootste zorgen zijn:
   - de invloed van het zonneveld op de openheid/beleving van het gebied;
   - de gevolgen door de aanwezigheid van het zonneveld op de waarde van de woningen in het gebied;
   - de toekomstige plannen van het gebied ná het zonneveld.

Met deze zorgen is rekening gehouden bij het opstellen van het IPvE. Denk aan het laag houden van de zonnepanelen en deze 'inpakken' met gebiedseigen groen. Daarnaast is er met de lokale deelname van Zon op Ockhuizen geprobeerd de lokale stem een plaats te geven. Door de bestemming te wijzigen naar natuur, waarborgen we het toekomstige gebruik van de grond, wat in lijn ligt met de wens van bewoners.

6.4 Technische uitvoerbaarheid: beheer

Natuurmonumenten is een grote partij in het gebied. Zij bezit veel grond die zij natuurvriendelijk beheert. De nieuw te bestemmen en in te richten percelen in het gebied moeten ook als natuur beheerd worden. Hiervoor wordt er beheerovereenkomst afgesloten met een partij die deze taak kan uitvoeren.

De initiatiefnemende grondeigenaren zorgen ervoor dat alle werkzaamheden voor het zonneveld uitgevoerd worden. Zij maken afspraken met een beheerpartij die het zonneveld in technisch beheer neemt. De toegangswegen voor inspectie zijn het hele jaar door toegankelijk. Tijdens de bouw worden extra maatregelen genomen om de bouw veilig te laten verlopen, zowel in het gebied zelf als langs aanvoerroutes.

6.5 Juridische uitvoerbaarheid

De eisen die in dit IPvE zijn opgenomen, worden uitgewerkt in bestuursrechterlijke en privaatrechterlijke overeenkomsten:

- In een intentie- en plankostenovereenkomst (IPOK) maakt de gemeente afspraken met de initiatiefnemer over de verdeling van verantwoordelijkheden bij het verdere besluitvormingsproces en het verhaal van de kosten hiervan door de gemeente op de initiatiefnemer.
- In koopovereenkomsten wordt vastgelegd onder welke voorwaarden de gemeente grond koopt van de grondeigenaren. Het gaat hierbij om de grond die voor natuur en recreatie wordt ingericht ten noorden en zuiden van het zonneveld.
- In een omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan (of vergelijkbaar besluit onder de Omgevingswet) wordt publiekrechterlijk vastgelegd van welke eisen de zonneveldontwikkeling moet voldoen. Door een vergunning voor afwijken van het bestemmingsplan te verlenen, garanderen we de tijdelijkheid van het zonneveld beter dan wanneer we de bestemming wijzigen naar 'onderdeel van de nog te sluiten onderlinge overeenkomst(en)' met betrekking tot de inrichting en grondgebruik in het gebied met de initiatiefnemers en grondeigenaren.

De wijziging van het bestemmingsplan (of: Omgevingsplan) kan worden verdeeld in twee fasen. De eerste fase is de bestemmingswijziging voor de ecologische en recreatieve corridor van samen minimaal 8 hectare en de gronden tussen het zonneveld. De tweede fase heeft betrekking op de overige gronden van het gebied, ook die onder het zonneveld. Wanneer de exploitatietermijn van het zonneveld ten einde loopt, starten we dit proces op.

Vanwege de ontwikkeling in de stedelijke groenstructuur is een Groencompensatieplan onderdeel van de regels van het bestemmingsplan. In het groencompensatieplan staan de maatregelen opgesomd die in het plan zijn opgenomen ter verbetering van de groene kwaliteiten. De ontwikkeling van een zonneveld tast de stedelijke groenstructuur aan, maar omdat dit IPvE een integrale gebiedsontwikkeling omvat is groencompensatie aanvullend op dit IPvE niet nodig. De belangrijkste eisen uit het IPvE die een verbetering van de groenkwaliteiten in dit gebied met zich meebrengen, zijn:

- Het herbestemmen van de percelen waar het zonneveld op komt, van agrarisch naar natuur;
- De realisatie van een ecologische corridor, van minimaal 5 hectare in het noorden voor o.a. de blauwborst.
- De realisatie van twee nieuwe fiets- en wandelmogelijkheden in het gebied met minimaal 3 hectare toegankelijke natuur aan de noordzijde, en extensief gebruikte grond ten zuiden van het zonneveld.
- Het herstellen van historische landschapselementen.
- De doorontwikkeling van het gebied ten westen van de Thematerkade naar soortenrijk grasland.
- Het aanbrengen gebiedseigen boomgroepen.

7. Hoe ziet het proces eruit

Bij deze gebiedsontwikkeling spelen verschillende processen een rol. We geven een kort inzicht in het planproces, het participatieproces, het planologische juridische proces en de vergunningsaanvragen. Ook geven we een overzicht van de planning.

7.1 Participatieproces

Het participatieproces gaat over het betrekken van inwoners bij de plannen. Het participatieproces rond het Integraal Programma van Eisen voor Ockhuizen is gegaan over hoe de gebiedsontwikkeling in dit gebied vorm kon krijgen. Bewoners konden hun kennis over het gebied delen en aangeven waar in het gebied ze bepaalde opgaven wilden realiseren. Dit participatieproces vond plaats voor de formulering van het IPvE. Na het versturen van het raadsvoorstel is bewoners gevraagd te reageren op het IPvE. De raad kan deze reacties meenemen in haar afweging om het IPvE vast te stellen.

In de uitwerking van het IPvE naar een voorlopig ontwerp, een definitief ontwerp en een Omgevingsplan, onderzoeken we op welke manier participatie met bewoners een waardevolle toevoeging kan zijn en stellen we daar een participatieplan voor op. De participatieleidraad is daarvoor het uitgangspunt. Veel beslissingen over hoe we het gebied inrichten zijn in het participatieproces van dit IPvE al beantwoord en bewoners zijn daarbij betrokken.

Met de direct omwonenden van het plangebied houden we tijdens het gehele proces contact. We zorgen dat de aangedragen aandachtspunten zo goed mogelijk juridisch worden vastgelegd. Daarnaast hebben de direct omwonenden ook gepaste invloed op de inrichting van het gebied direct achter hun woonkavels, het gebied tussen de woningen en het zonneveld.

7.2 Planning en planologisch proces

Wanneer de gemeenteraad het IPvE vast stelt, dan worden de volgende processen in gang gezet:

- Aanvraag van omgevingsvergunning om af te wijken van het bestemminsplan voor het zonneveld door de initiatiefnemers van het zonneveld. De raad zal gevraagd worden hiervoor een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) af te geven. Na de ter inzage termijn van de ontwerp omgevingsvergunning (na het afgeven van de vvgb) kan het college de vergunning verlenen (doorlooptijd na vaststelling IPvE: +/- 3 maanden).
- Eerste fase bestemmingsplanwijziging. Hieronder vallen de ecologische en recreatieve corridor tussen de snelweg. Dit proces duurt een jaar tot anderhalf jaar, dit wordt naar verwachting gestart begin 2024. Op de gebruikelijke momenten voor een bestemmingsplanwijziging informeren we de raad. De raad stelt het nieuwe bestemmingsplan/omgevingsplan vast.
- Na deze eerste bestemmingswijziging kunnen de plannen met betrekking tot de inrichting van het gebied, zoals natuurontwikkeling en de aanleg van fiets- en wandelpaden en beheer voor deze percelen uitgevoerd worden.
- Aanleg van het zonneveld begint naar verwachting in 2025 of 2026 en gaat ongeveer een jaar duren. De ontwikkelingen op het gebied van netcongestie en slimme oplossingen hebben invloed op de planning.
- Tweede fase bestemmingsplanwijziging. Hieronder vallen alle overige gronden in het gebied, waaronder dus ook de percelen van het zonneveld.
- Als het zonneveld na de exploitatietermijn is verwijderd, kunnen de plannen om de percelen van het zonneveld te betrekken bij het gehele natuurgebied uitgevoerd worden. De percelen worden dan natuurvriendelijk ingericht en beheerd.

Colofon

Bestuurlijk opdrachtgever
College van burgemeester en wethouders

Betrokken wethouders
Eelco Eerenberg, Ruimtelijke Ordening
Linda Voortman, Groen
Lot van Hooijdonk, Energie
Rachel Streefland, Erfgoed

Projectgroep
Alice Gut, Erfgoed
Andrea Klerks, Erfgoed
Andrea Lion, Recreatie
Arjen Spijkerman, Landschap
Dik Bouman, Omgevingsmanager
Erik Graafstal, Archeologie
Floris Brekelmans, Ecologie
Hans Kraaij, Energie
Henk Jansen, Erfgoed
Hessel Rasch, Landschap
Jan den Boer, Omgevingsmanager
Marlon Mintjes, Communicatie
Mieke Span, Recreatie
Pascalle Dekker, Ecologie
Pieter van Zwet, Planeconomie
Saskia Koen, Grondzaken/taxatieteam
Tonia Koops, Groen
Vera Mast, Communicatie

Met medewerking van
Gert-Jan Rijksen, Grondzaken
Willem Adelaar, Grondzaken
Jan-Peter Stoker, Stadsingenieurs

In samenwerking met
Initiatiefnemers van OcK-Zon
Grondeigenaren in Ockhuizen
Provincie Utrecht
Natuurmonumenten

Projectmanagement
Anne van Eck, Projectmanagement ruimte
Carlijn van Leeuwen, Projectmanagement Ruimte
Marije Arah, Projectmanagement Ruimt
Michelle Kuylenburg, Projectondersteuning

Opdrachtgever
Saskia Nieuwenhuizen, Gebiedscoördinator
Vleuten-de Meern

Grafische realisatie
Enof creatieve communicatie

Status
Concept

Versiedatum
28 juli 2023

Bestuurlijke besluitvorming
Startdocument: 8 februari 2021
Programmatisch vertrekpunt: 8 maart 2022
Collegebesluit ter inzage legging concept IPvE:
9 mei 2023

Bijlagenbundel IPvE Ockhuizen

Bevat:

Natuurtoets Ockhuizen	Blz. 2
Cultuurhistorische waardenstelling Ockhuizen	Blz. 55

Viridis
Onderzoeksbureau
voor natuur en landschap

November 2021

Natuurtoets
Ockhuizen, Gemeente Utrecht

In opdracht van: Gemeente Utrecht
Projectnummer: 2021-086

© 2021 Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, Culemborg

Ecologisch Adviesbureau Viridis bv
Randweg 30
4104 AC Culemborg
T 0345 753 275
E info@bureau-viridis.nl
W www.bureau-viridis.nl
KvK 110 557 87
Btwnr NL 820598215B01
IBAN NL46 TRIO 0198 4486 00

Tekst: S. (Susan) Zwerver
Veldonderzoek: O.C. (Olivier) Horiot, M. (Marco) Snijder, V. (Vera) Praet, E. (Ewoud) van der Ploeg, F. (Ferdy) Timmerman

Foto voorblad: Ockhuizen

Projectnummer: 2021-086
Wijze van citeren: Zwerver, S., 2021. Natuurtoets Ockhuizen, Gemeente Utrecht. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2021-086.

In opdracht van: Gemeente Utrecht
Contactpersoon: C. (Cecile) van Dijck

Datum: 11-11-2021
Ondertekening: P. (Pascalle) Dekker
Paraaf:

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Ecologisch Adviesbureau Viridis is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van Ecologisch Adviesbureau Viridis. De opdrachtgever vrijwaart Ecologisch Adviesbureau Viridis voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Ecologisch Adviesbureau Viridis is mede om die redenen lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij zo goed mogelijk op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij onze onderzoekskwaliteit. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

S. (Susan) Zwerver

Natuurtoets
Ockhuizen, Gemeente Utrecht

In opdracht van: Gemeente Utrecht

Inhoudsopgave

1 Inleiding 5
1.1 Aanleiding en context 5
1.2 Onderzoeksvragen 5
2 Onderzoeksgebied 6
2.1 Beschrijving van het gebied 6
2.2 Beschrijving van de plannen 6
3 Onderzoeksmethode 10
3.1 Literatuuronderzoek 10
3.2 Veldonderzoek 10
3.2.1 Vaatplanten 10
3.2.2 Vleermuizen 10
3.2.3 Grondgebonden zoogdiersoorten 12
3.2.4 Weidevogels 13
3.2.5 Vissen 13
3.2.6 Amfibieën 14
3.2.7 Reptielen 14
3.2.8 Ongewervelden 14
3.2.9 Overige soortgroepen 14
4 Resultaten 17
4.1 Vaatplanten 17
4.2 Grondgebonden zoogdieren 19
4.2.1 Kleine marterachtigen 19
4.2.2 Waterspitsmuis 21
4.2.3 Overige grondgebonden zoogdieren 22
4.3 Vleermuizen 24
4.4 Weidevogels 29
4.5 Vissen 30
4.6 Amfibieën 31
4.7 Reptielen 32
4.8 Ongewervelden en weekdieren 33
4.9 Invasieve exoten 36
5 Conclusie en advies 37
5.1 Huidige natuurwaarden 37
5.2 Advies 37
5.2.1 Ontwikkeling zonnepark 37
5.2.2 Toename recreatie 38
5.2.3 Algemeen beheer 38
5.2.4 Vleermuizen 38
6 Bronnen 39
6.1 Literatuur 39
6.2 Websites 40
Bijlage A. Vegetatiekartering 41
Bijlage B. Locaties materiaal marteronderzoek 45
Bijlage C. Locaties raaien muizenonderzoek 46
Bijlage D. Wettelijk kader 47
Wettelijk kader 47
Wet natuurbescherming 47
Zorgplicht 47
Natura 2000-gebieden 47
Soortbescherming 48
Vogellijst 50
Beschermde houtopstanden 50
Ontheffing, vergunning of vrijstelling 50
Bijlage E. Overzicht algemene vrijstellingen 52
Bijlage F. Ter zake kundige 53

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en context

Het gebied Ockhuizen is een agrarisch gebied gelegen in de gemeente Utrecht. De gemeente is voornemens een nieuwe visie op te stellen voor dit gebied waarin ruimte wordt geboden voor de ontwikkeling van zonneparken en natuur. Bij deze ontwikkeling dient er rekening te worden houden met de huidige natuurwaarden van het gebied en de aanwezige kansen voor natuur.

De verandering van het gebied van grotendeels agrarisch naar een combinatie van zonnepark en natuur kan negatieve effecten veroorzaken op ter plaatse voorkomende (beschermde[1]) soorten. Mogelijk worden daarbij verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden.

In dit kader heeft de Gemeente Utrecht aan Bureau Viridis gevraagd om een onderzoek naar wettelijk beschermde (Wet natuurbescherming) en beleidsmatig beschermde (Utrechtse soortenlijst) soorten conform de geldende onderzoeksprotocollen uit te voeren. Hiermee wordt de huidige natuurwaarde van het gebied in kaart gebracht.

1.2 Onderzoeksvragen

Het onderzoek heeft zich met name gericht op de in het gebied voorkomende flora, vleermuizen, grondgebonden zoogdieren, weidevogels, vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden (libellen, dagvlinders, sprinkhanen en krekels). In het onderzoek worden de volgende vragen beantwoordt:

- Welke wettelijk of beleidsmatige beschermde soorten (Utrechtse soortenlijst, Rode Lijst) zijn in het gebied aanwezig?
- Welke kwaliteit indicatieve soorten zijn in het gebied aanwezig?
- Wat zijn de huidige en potentiële natuurwaarden van het gebied?
- Wat zijn de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkelingen op de huidige natuurwaarden?

[1] Beschermde soorten: alle onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten in de provincie Utrecht.

2 Onderzoeksgebied

2.1 Beschrijving van het gebied

Het onderzoeksgebied bestaat uit het agrarisch gebied Ockhuizen, gelegen in de wijk Leidsche Rijn te Utrecht. De oppervlakte van het gebied beslaat ongeveer 170ha. Het gebied ligt ten westen van de A2 en grenst aan Landgoed Haarzuilens (zuidoostelijk), Kasteel de Haar (zuidzijde) en de Haarrijnse plas (oostelijk). Westelijk wordt het gebied begrenst door de spoorlijn en agrarisch land. Het gebied is in verdeeld eigendom van particuliere grondeigenaren, Gemeente Utrecht, Natuurmonumenten en waterschap (bron: Geo-point Utrecht).

Centraal gelegen in het onderzoeksgebied ligt de woonkern van Ockhuizen. Het grootste deel van het omliggende gebied bestaan uit landbouwgronden die gebruikt worden voor akkerbouw (gras, mais), veeteelt en boomteelt (appels, peren). De overige gebieden bestaan uit recreatief natuurgebied, niet openbaar toegankelijke natuurgebieden en de eendenkooi 'Haarzuilens'. De verschillende percelen in het gebied worden begrensd door een groot aantal watergangen, een aantal van deze watergangen zijn in beheer van het waterschap Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden.

In Figuur 2.1 is de ligging van het onderzoeksgebied weergegeven en in Figuur 2.1 en Afbeelding 2.1 t/m 2.12 is een impressie van het plangebied en de directe omgeving te zien.

2.2 Beschrijving van de plannen

In de op te stellen visie wordt ruimte geboden voor natuurontwikkeling en de aanleg van een zonnepark van maximaal 20 hectare. De in het gebied voorziene natuurontwikkeling bestaat onder andere uit de mogelijke aanleg van 15 hectare bos, en het aanplanten van heggen en struiken rondom locaties van de zonnevelden. Ook zal er in het gebied meer ruimte komen voor recreatie, waarbij er aansluiting zal worden gezocht met het naastgelegen Haarzuilens.

Welke exacte ingrepen op welke locatie uitgevoerd worden is ten tijde van het opstellen nog niet bekend.

Figuur 2.1 | Overzicht onderzoeksgebied, de nummers in de kaart verwijzen naar de impressiefoto's.

Afbeelding 2.1 | Watergang met ruige oevers

Afbeelding 2.2 | Watergang met regelmatig gemaaide oevers

Afbeelding 2.3 | Oever langs rietzone natuurmonumenten

Afbeelding 2.4 | Appel en perenboomgaarden

Afbeelding 2.5 | Kortgemaaid perceel met kleine bosschage

Afbeelding 2.6 | Het merendeel van de percelen wordt tot aan de oever gemaaid

Afbeelding 2.7 | Maisvelden

Afbeelding 2.8 | Percelen met zeer weinig oevervegetatie

Afbeelding 2.9 | Tot aan de oever kortgemaaide percelen.

Afbeelding 2.10 | Perceel van natuurmonumenten

Afbeelding 2.11 | Eendenkooi

Afbeelding 2.12 | In het door Natuurmonumenten beheerde deel is een kruidenrijke oevervegetatie aanwezig

3 Onderzoeksmethode

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen is het gebied onderzocht door middel van een uitgebreid natuurwaardenonderzoek. Hiermee is de ecologische waarde van het gebied door middel van een literatuuronderzoek en soortspecifieke inventarisaties onderzocht op flora, vleermuizen, grondgebonden zoogdieren, weidevogels, vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden (libellen, dagvlinders, sprinkhanen en krekels). Daarnaast zijn waarnemingen van andere in het veld waargenomen soorten ook genoteerd. Op basis van de verkregen informatie wordt de potentie van het gebied bepaald. De gebruikte onderzoeksmethoden worden hieronder beschreven.

3.1 Literatuuronderzoek

Voor het literatuuronderzoek is gebruik gemaakt van bekende verspreidingsgegevens van beschermde soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), verspreidingsatlassen van relevante soorten, het archief van Bureau Viridis en vrij beschikbare verspreidingsgegevens. De resultaten van het literatuuronderzoek hebben uitgewezen welke soorten in de omgeving van het onderzoeksgebied verwacht kunnen worden. Tijdens het veldbezoek is speciale aandacht besteed aan het mogelijke voorkomen van deze soorten.

3.2 Veldonderzoek

Naast het literatuuronderzoek heeft Bureau Viridis soortspecifieke inventarisaties uitgevoerd. Tijdens het veldonderzoek is het voorkomen van de soortgroepen flora, ongewervelden (libellen, dagvlinders en veenmol), reptielen, amfibieën, grondgebonden zoogdieren, vissen, broedvogels en vleermuizen onderzocht. De onderzoeksdata zijn weergegeven in Tabel 3.2 aan het einde van dit hoofdstuk.

Als gedurende een onderzoek naar een specifieke soortgroep andere beschermde of bijzondere soorten zijn waargenomen, zijn deze soorten ook meegenomen in de resultaten. Alle waarnemingen zijn digitaal vastgelegd met behulp van de software WrnPro en worden na afloop toegevoegd aan de NDFF.
De inventarisaties zijn uitgevoerd conform de door het Netwerk Groene Bureaus (NGB) ontwikkelde inventarisatieprotocollen, de BMP-W methode voor weide en akkervogelmonitoring van SOVON en de richtlijnen voor het uitvoeren van kleine marteronderzoek (Bouwens, 2017). Onderstaand volgt per soortgroep een uitleg over de gebruikte methodiek.

3.2.1 Vaatplanten

Het projectgebied is vlakdekkend geïnventariseerd op het voorkomen van beschermde soorten, Rode lijst soorten, en andere waardevolle planten en plantengemeenschappen. Doordat het veldonderzoek verspreid is uitgevoerd over het gehele groeiseizoen van planten, ontstaat hierdoor een compleet beeld. Het plangebied is lopend onderzocht. De locatie van de groeiplaatsen zijn per monsterpunt ingevoerd. Voor het bemonsteren van waterplanten (fonteinkruiden, kranswieren) is gebruik gemaakt van een harkje.

3.2.2 Vleermuizen

Ecologie

Gedurende het jaar maken vleermuizen gebruik van verschillende verblijfplaatsen die verschillende functies vervullen. Vleermuizen hebben een vaste cyclus die gedurende het jaar wordt gevolgd, waarbij deze verblijfplaatsen afhankelijk van het moment in het jaar worden gebruikt. Afhankelijk van het weer houden vleermuizen van half oktober tot maart hun winterslaap in een winterverblijfplaats. Na de winterslaap verblijven vleermuizen vaak tijdelijk in kleine groepen in tussenverblijven. Vanaf mei verzamelen de vrouwtjes zich in kraamverblijfplaatsen en worden de jongen geboren en gezoogd. De mannen leven dan gezamenlijk of solitair in zomerverblijfplaatsen. De keuze van verblijfplaatsen is soortspecifiek. Sommige soorten, bijvoorbeeld de rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en de watervleermuis (*Myotis daubentoni*), verblijven vaak in holten of spleten in bomen en achter loshangende schors. Andere soorten, zoals laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en gewone dwergvleermuis

(*Pipistrellus pipistrellus*), verblijven bijna altijd in gebouwen. Ook zijn er (in Nederland) soorten die regelmatig zowel in gebouwen als bomen worden aangetroffen, zoals de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*). In augustus, wanneer de jongen min of meer zelfstandig zijn, breekt de paartijd aan. De kraamkolonies vallen dan uiteen. Mannetjes van een aantal soorten zoals rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis bezetten tijdens de paartijd één of meerdere paarverblijfplaatsen binnen een territorium, van waaruit ze vrouwtjes aantrekken om mee te paren. Hierbij maken ze gebruik van een paarroep. Afhankelijk van het weer en de soort zet dit door tot september of oktober. De rosse vleermuis overwintert in grote of kleine groepjes in boomholtes met dikke wanden. Watervleermuis en gewone grootoorvleermuis vertrekken na het zomerseizoen uit hun boomholtes en overwinteren in forten, bunkers of ijskelders. Dwergvleermuizen overwinteren op de meest uiteenlopende plaatsen, vaak in gebouwen of boomholtes.

Onderzoeksmethode

Onderzoek naar (verblijfplaatsen van) vleermuizen is uitgevoerd volgens de richtlijnen van het vigerende Vleermuisprotocol (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Het Vleermuisprotocol is ontwikkeld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Zoogdiervereniging in samenwerking met het toenmalige Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Het protocol wordt jaarlijks in het Vleermuisvakberaad geëvalueerd door deskundigen van het Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdiervereniging en de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO). Bureau Viridis is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en hanteert de richtlijnen zoals beschreven in het protocol voor het uitvoeren van het onderzoek naar (verblijfplaatsen van) vleermuizen.

Het onderzoek naar vleermuizen heeft plaatsgevonden met behulp van een batdetector met geluidsopnameapparatuur (Pettersson D240, M500-384 en Batlogger M). Daarnaast is tijdens alle vleermuisonderzoeken gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion XP28). Dit type camera registreert al kleine temperatuurverschillen (vanaf een halve graad) tussen verschillende objecten, waardoor de warmere vleermuizen makkelijk te onderscheiden zijn van de koelere lucht en bomen of gebouwen. Het opsporen en tellen van zwermende en foeragerende vleermuizen op donkere locaties is veel effectiever met een warmtebeeldcamera. Daarnaast lichten holtes die in gebruik zijn door warmbloedige dieren op waardoor deze goed zijn te vinden.

Als een soort niet in het veld op naam gebracht kon worden, zijn digitale opnames gemaakt. Deze opnames zijn vervolgens met BatSound v.4.1 gedetermineerd op soort.

Op basis van het vleermuisprotocol moet een gebied voldoende dekkend onderzocht worden. Als vuistregel voor een voldoende dekkend onderzoek in de kraam- en zomerperiode geldt het volgende: wanneer in de kritische periode van in- of uitvliegen meer dan een kwart van het plangebied niet valt te overzien of te beluisteren dient er een extra waarnemer te worden ingeschakeld (75% overzichtsregel). Voor elke extra waarnemer geldt dezelfde vuistregel, totdat het hele plangebied goed in beeld is. In de praktijk betekent dit dat het gehele plangebied in een ongeveer 10 minuten tijd onderzocht moet kunnen worden, waardoor het mogelijk is om in de kritische periode van in- en uitvliegen (± 30 minuten) elke locatie binnen het plangebied minimaal driemaal aan te doen (Limpens & Regelink, 2017). Dit betekent dat de onderzoeker niet aan één stuk door loopt, maar juist de tijd heeft om regelmatig stil te staan. Zodoende kunnen de meest veelbelovende plekken vaker dan drie keer worden aangedaan. Op deze manier kan een goed beeld worden gevormd van de verblijfplaatsen binnen het gebied.

Onderzoek naar verblijfplaatsen

Voorafgaand aan het onderzoek zijn de locaties met de meeste potentie in kaart gebracht waarna er gericht onderzoek uitgevoerd is. Dit onderzoek is deels per voet en deels per fiets uitgevoerd om voldoende dekking te hebben. Hierbij is het gehele gebied meermaals doorkruist.

Kraam- en zomerverblijfplaatsen

Het vleermuisonderzoek naar kraam- en zomerverblijfplaatsen in het onderzoeksgebied heeft plaatsgevonden middels twee ochtendbezoeken. De ochtendbezoeken startte ongeveer 3 uur voor zonsopkomst en liep door tot zonsopkomst. Onderzoek naar kraam- en zomerverblijfplaatsen heeft enkel plaatsgevonden wanneer de weersomstandigheden daarvoor geschikt

waren. De ochtendonderzoeken zijn uitgevoerd op ochtenden waarop het droog en minimaal 12°C was, met een maximale windkracht van 5 Bft.

Paar- en winterverblijfplaatsen
Het vleermuisonderzoek naar paar- en winterverblijfplaatsen in het plangebied heeft plaatsgevonden middels twee avondbezoeken. De bezoeken twee uur na zonsondergang en duurden minimaal twee uur. Rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis laten hun baltsroep horen vanaf een vaste plaats; de gewone dwergvleermuis doet dat echter vliegend. Hierdoor is voor deze soort veelal geen duidelijke paarverblijfplaats aan te wijzen. Tijdens de paarperiode zwermen vleermuizen ook rond middernacht bij plekken waar ze massaal kunnen overwinteren. De dieren vliegen gedurende enige tijd (half uur) rondom de openingen waarbij deze steeds even een opening aantikken en dan weer verder vliegen. Hierbij kunnen meerdere dieren door elkaar vliegen.
Onderzoek naar paar- en winterverblijfplaatsen heeft enkel plaatsgevonden wanneer de weersomstandigheden daarvoor geschikt waren. Dit houdt in dat het onderzoek is uitgevoerd op avonden waarop het droog en minimaal 8°C was, met een maximale windkracht van 5 Bft

Foerageergebieden en vliegroutes
Tijdens het vleermuisonderzoek zijn belangrijke foerageerplaatsen in beeld gebracht. In de analyse is onderzocht of het hierbij gaat om essentiële foerageergebieden. Vleermuizen verplaatsen zich in het landschap via oriëntatiepunten. In bepaalde gevallen wordt een bepaalde route steeds weer opnieuw gebruikt en spreekt men van een vliegroute. Om inzicht te krijgen in de voor vleermuizen belangrijke foerageergebieden vliegroutes is er gebruik gemaakt van batdetectoren, maar zijn ook batloggers gebruikt zodat er geen dieren gemist konden worden en een beeld kon worden gekregen van activiteit.

3.2.3 Grondgebonden zoogdiersoorten
Het onderzoek naar grondgebonden zoogdieren heeft zich voornamelijk gericht op de mogelijke aanwezigheid van waterspitsmuis en kleine marterachtigen. De onderzoeksmethoden voor deze soorten worden hieronder uiteengezet.

Waterspitsmuis
Het onderzoek naar de waterspitsmuis is uitgevoerd met zogenaamde Heslinga inloopvallen volgens de standaard gebruikte IBN-methode (Instituut voor Bos- en Natuurbeheer). Tijdens de eerder uitgevoerde onderzoeken is een potentiebepaling voor de waterspitsmuis uitgevoerd. Hieruit bleek dat slechts een klein deel van het onderzoeksgebied geschikt biotoop voor de waterspitsmuis bevat. Het geschikte biotoop bevindt zich voornamelijk in het gebied rondom de eendenkooi. Uiteindelijk zijn vijf raaien noodzakelijk geacht alle geschikte locaties goed in beeld te krijgen. De locaties van de raaien zijn weergeven in Bijlage A.

Gebruik van inloopvallen
De vallen zijn in raaien geplaatst. Per raai zijn op tien plaatsen ongeveer 10 meter uit elkaar steeds twee vallen geplaatst. Hierdoor is voor elke raai steeds een traject van ca 100 meter bemonsterd. Doordat de vallen twee aan twee geplaatst zijn is voorkomen dat (territoriale) bosmuizen en bosspitsmuizen steeds weer alle vallen bezetten.

De vallen zijn gevuld met hooi waardoor de gevangen muizen warmte en beschutting hebben. De vallen zijn geaasd met een standaard mix van appel en winterwortel, graan en meelwormen om gevangen dieren in de vallen in leven te houden.

Afbeelding 3.1 I Heslinga inloopval.

Controleregime
De vallen zijn uitgezet op vrijdagochtend 29 oktober, hiermee is de prebait periode gestart: het valmechanisme staat tijdens deze periode nog uit waardoor de dieren niet gevangen worden.

Tabel 3.1 | Planning van het onderzoek naar de aanwezigheid van de waterspitsmuis

Datum	Dag	Dagdeel	Activiteit
29-10-2021	Vrijdag	overdag	uitzetten
30-10 t/m 1-11-2021			prebait periode
2-11-2021	Dinsdag	ochtend	scherp stellen
2-11-2021	Dinsdag	avond	controle
3-11-2021	Woensdag	ochtend	controle
3-11-2021	Woensdag	avond	controle
4-11-2021	Donderdag	ochtend	controle
4-11-2021	Donderdag	avond	controle
5-11-2021	Vrijdag		controle en opruimen

De muizen kunnen gedurende de prebait periode aan de vallen wennen als onderdeel van hun leefgebied zonder dat dit personele inspanning vergt door de noodzaak om ze periodiek te controleren en muizen vrij te laten. Op dinsdag 2 november zijn de vallen op scherp gesteld en is de vangperiode van start gegaan. De vangperiode liep tot en met vrijdag 5 november. Op vrijdagochtend zijn de vallen voor de laatste keer gecontroleerd, verwijderd en schoongemaakt.

Het onderzoek naar muizen vindt bij voorkeur plaats in het najaar, wanneer de populatiedichtheden van muizen het grootst zijn, hierdoor is de kans om een soort daadwerkelijk te vangen maximaal.

Tijdens dit onderzoek is er tevens gebruik gemaakt van een drietal Struikrovers. Struikrovers zijn buizen met cameravallen die voor een periode van een week op voor waterspitsmuizen geschikte locaties in het veld gelegd worden waarna vervolgens de beelden geanalyseerd zijn. Onderzoek van Bureau Viridis wijst erop dat deze methode de waterspitsmuis vrij gemakkelijk vastlegt op camera (bron: recent onderzoek Bureau Viridis, publicatie volgt).

Kleine marterachtigen

Voor het onderzoek naar kleine marterachtigen zijn er gedurende zes weken vier struikrovers met lokstof (opengeprikt blikje sardines) op geschikte locaties geplaatst in de meest gunstige periode (maart – augustus). Daarnaast zijn er verspreid over het gebied 23 sporenbuizen geplaatst op geschikte locaties.

Tijdens alle veldbezoeken is gezocht naar (sporen van) alle grondgebonden zoogdieren, verblijfplaatsen en looproutes. Alle zichtwaarnemingen en sporen van zoogdieren zijn vastgelegd. Tevens is tijdens het onderzoek naar vleermuizen waarbij er gebruik is gemaakt van een warmtebeeldcamera gelet op de aanwezigheid van grondgebonden zoogdieren.

3.2.4 Weidevogels

Het onderzoek naar weidevogels is uitgevoerd volgens de BMP-W-methode van SOVON (Vergeer et al 2016). Er zijn in totaal drie bezoeken uitgevoerd in de periode april- juni, waarbij het hele onderzoeksgebied is onderzocht. Door omstandigheden bij de opdrachtgever is pas laat in de onderzoeksperiode voor weidevogels definitief opdracht verleend en toestemming verkregen voor het betreden van de diverse percelen. De eerste bezoeken zijn daarom enkel op afstand vanaf de openbare weg uitgevoerd. Tevens zijn hierdoor slechts drie in plaats van de vereiste vijf bezoeken uitgevoerd. Tussen de verschillende bezoeken dient minimaal 10 dagen te zitten. De waarnemingen tijdens de weidevogelbezoeken zijn geregistreerd in AVIMAP (SOVON), hierdoor kunnen alle broedterritoria op een eenvoudige manier in kaart worden gebracht.

3.2.5 Vissen

In en rondom het plangebied komen verschillende wateren voor. Tijdens het veldonderzoek zijn de wateren bemonsterd met een schepnet (70 x 55 cm) om te onderzoeken welke beschermde vissoorten aanwezig zijn. Hierbij is het net 1,5 à 2 meter ver in het water gestoken en met kracht vlak boven de bodem in de richting van de oever binnengehaald.
Daarnaast is op 29 oktober een onderzoek uitgevoerd met behulp van een elektro-vis apparaat. Tijdens de inventarisaties naar andere soorten is een selectie gemaakt van watergangen die het meest geschikt leken voor grote modderkruiper. Uit deze voorverkenning bleek dat slechts een klein aantal watergangen in het gebied zijn voor de grote modderkruiper. Deze soort heeft maar een kleine trefkans met een schepnet,

maar zijn betrouwbaar te onderzoeken met behulp van elektro-visserij.

Bij deze methode wordt een stroomkring in het water aangebracht die de vissen dwingt naar de pluspool (de schepnetrand) te zwemmen. De vissen raken hierbij soms voor korte tijd verdoofd, maar zwemmen daarna al gauw weer weg. Er wordt uitsluitend gebruik gemaakt van gelijkstroom. Het visonderzoek is uitgevoerd met twee personen (bij gebruik van elektrovisserij is dat wettelijk verplicht) en conform de gedragscode Veilig Werken van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

3.2.6 Amfibieën

Het veldonderzoek naar beschermde amfibieën heeft zich voornamelijk gericht op geschikte voortplantingswateren. De wateren zijn bemonsterd met het standaard RAVON-net bemonsterd op de aanwezigheid van eieren, larven en adulten van padden, kikkers en salamanders.

Daarnaast zijn de oevers afgezocht naar juveniele amfibieën als bewijs van voortplanting en is ook onder geschikte schuilplaatsen (stenen, planken e.d. langs wateren en vooral bij weilanddammen) van amfibieën op het land gezocht naar (sub)adulte dieren. Met name tijdens regen na een droge periode zijn de dieren goed te vinden.

Het onderzoek naar amfibieën is uitgebreid met drie avondbezoeken op geschikte zwoele zomeravonden om roepactiviteit van rugstreeppadden en zo voortplantingswateren van deze soort in kaart te brengen.

3.2.7 Reptielen

In de omgeving van het onderzoeksgebied is het voorkomen van ringslang bekend. Met name in het voorjaar, direct na de overwintering zijn ringslangen langdurig zonnend aan te treffen. Het onderzoek naar reptielen is uitgevoerd door langzaam lopend gunstige zonplaatsen in de ochtend of late middaguren of op dagen met zon maar met lage temperaturen af te zoeken. Zo worden voor de ringslang structuurovergangen en slootkanten in de periode april – september tijdens vier inventarisatierondes onderzocht. Deze onderzoeken vinden plaats onder ideale weersomstandigheden in de ochtend. Tevens worden aanwezige objecten zoals stronken, planken, boomstammen e.d. omgedraaid om eventueel er zich onder verschuilende dieren, te vinden.

Andere reptielen worden op basis van de geografische ligging en de inrichting van het plangebied niet verwacht, hier is daarom geen specifiek onderzoek naar uitgevoerd.

3.2.8 Ongewervelden

Tijdens het onderzoek naar vaatplanten, vissen en amfibieën zijn de watergangen met een schepnet bemonsterd, tijdens deze onderzoeken is ook specifieke aandacht besteed aan het voorkomen van de platte schijfhoren.
De platte schijfhoren wordt overwegend aangetroffen in ondiepe onbeschaduwde wateren met voldoende onderwatervegetatie. Wanneer een mogelijk exemplaar is aangetroffen zal determinatie in het veld plaatsvinden, bij twijfel zal één individu meegenomen worden voor determinatie.

Het onderzoek naar dagvlinders, sprinkhanen en libellen is uitgevoerd tijdens twee inventarisatierondes in de periode van juli-september met voldoende spreiding tussen de bezoeken. Libellen en dagvlinders zijn op zicht geïnventariseerd. Indien noodzakelijk zijn individuen met vlindernet gevangen, gedetermineerd en weer vrijgelaten. Wanneer larven of larvenhuidjes van libellen en rupsen van (dag)vlinders waargenomen zijn, zijn ook deze meegenomen in de inventarisatie.

Naast de twee specifieke bezoeken voor deze soortgroepen zijn ook bij alle andere onderzoeken naar de overige soorten ook de waarnemingen van de ongewervelden genoteerd. En tijdens het onderzoek naar rugstreeppad en vleermuizen is daarbij ook geluisterd naar de aanwezigheid van de veenmol.

3.2.9 Overige soortgroepen

Er is geen soortgericht onderzoek naar andere dan hierboven genoemde soortgroepen uitgevoerd. Echter is tijdens alle andere bezoeken wel gelet op de aanwezigheid van bijzondere soorten. Deze soorten zijn genoteerd en worden meegenomen in de resultaatbeschrijving.

Tabel 3.2 | Onderzoeksdata

Bezoekdata	Soort(groep)
22-4-2021	Weidevogels
20-5-2021	Weidevogels
11-6-2021	Weidevogels
17-6-2021	Vleermuizen
08-7-2021	Vleermuizen
14-7-2021	Flora
20-7-2021	Diverse soortgroepen
29-7-2021	Diverse soortgroepen
30-7-2021	Flora, diverse soortgroepen
5-8-2021	Diverse soortgroepen
11-8-2021	Diverse soortgroepen
17-8-2021	Zoogdieren, diverse soortgroepen
19-8-2021	Zoogdieren, diverse soortgroepen
30-8-2021	Vleermuizen
21-9-2021	Vleermuizen
29-10-2021	Vissen, muizen
2-11-2021	Muizen
3-11-2021	Muizen
4-11-2021	Muizen
5-11-2021	Muizen

4 Resultaten

Hierna worden de resultaten van het literatuur- en veldonderzoek per soortgroep besproken. Er wordt aangegeven welke soorten vaatplanten, vleermuizen, grondgebonden zoogdieren, broedvogels, amfibieën, reptielen en ongewervelden in het gebied aanwezig zijn en wat de functie en waarde is van het gebied voor deze soorten.

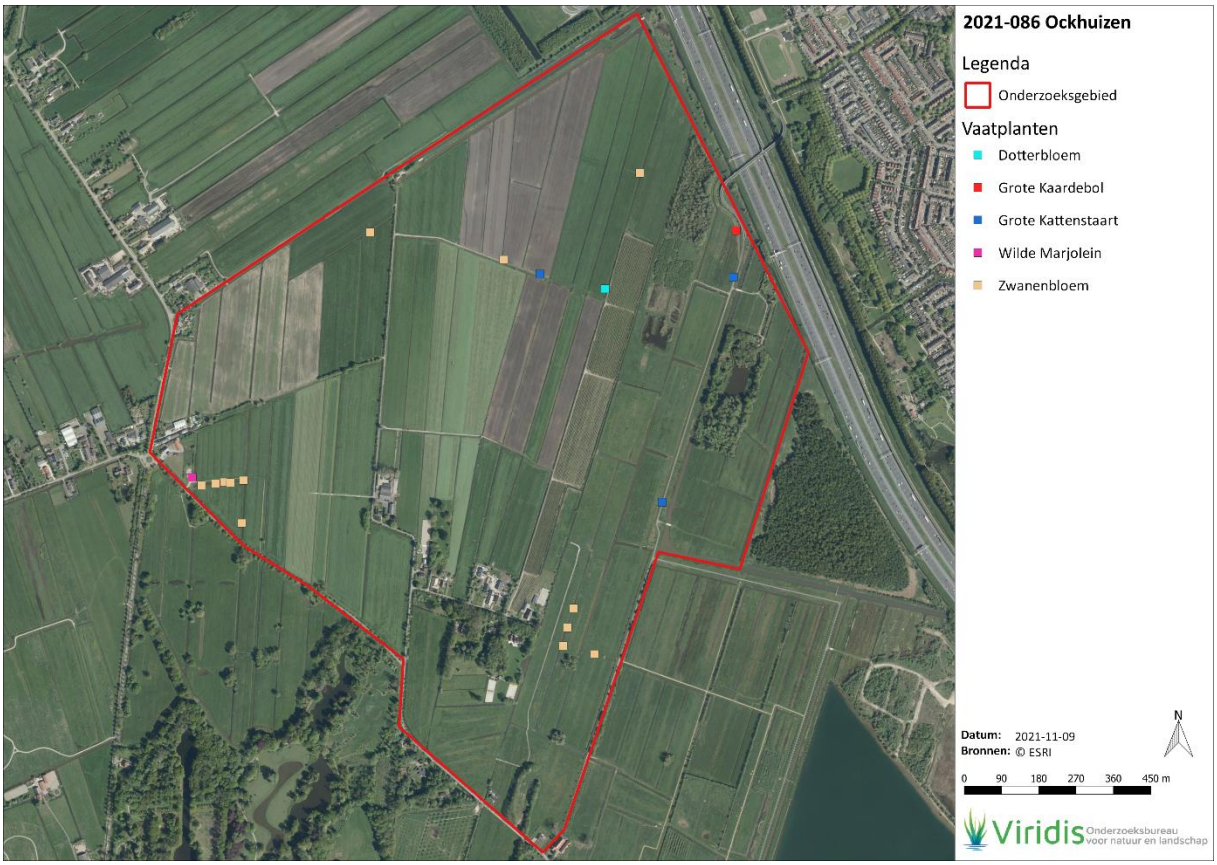
4.1 Vaatplanten

In het onderzoeksgebied zijn geen beschermde soorten vaatplanten aangetroffen. Beschermde plantensoorten worden op basis van bekende verspreidingsgegevens en de terreingesteldheid niet verwacht in het plangebied. Over het algemeen is het gebied goed ontwaterd. Wel zijn er een aantal soorten van de Utrechtse soortenlijst gevonden en een soort die op de rode lijst staat als gevoelig

Wat betreft de natuurwaarden in het gebied kan het onderzoeksgebied globaal worden verdeeld in een westelijke deel, ten westen van de boomgaard, waar de landbouw vrij intensief uitgevoerd wordt, en een oostelijke deel dat meer extensief onderhouden wordt en waar de vegetatie meer gevarieerd is. In het westen wordt daarbij langs watergangen bijna de gehele oever gemaaid terwijl in het oosten minder vaak wordt gemaaid en er daardoor een veel meer ontwikkelde vegetatie ontstaat. Echter is de oevervegetatie in het westen langs sloten nog plaatselijk vrij interessant met bij voorbeeld de tweerijige zegge (*Carex disticha*) en de moerasrolklaver (*Lotus pedunculatus*), twee soorten die op een niet te voedselrijke situatie wijzen.

Verspreid door het gebied zijn een aantal groeilocaties van vaatplanten vermeld die op de Utrechtse soortenlijst staan. Over het algemeen zijn deze planten langs de watergangen in het gebied te vinden. Zo zijn Dotterbloem (*Caltha palustris subsp. palustris*), grote kaardebol (*Dipsacus fullonum*), grote kattenstaart (*Lythrum salicaria*), en zwanenbloem (*Butomus umbellatus*) in het gebied te vinden. De wilde marjolein (*Origanum vulgare*) is waargenomen op een zoom in het uiterst westen dichtbij huizen. Deze soort kan ook uit een tuin komen en daar verwilderd zijn.
De rode lijst soort betreft kamgras (*Cynosurus cristatus*). Deze soort is aanwezig op de berm langs het fietspad.

In Figuur 4.1.1 zijn de groeilocaties van de soorten van de Utrechtse soortenlijst weergegeven. Een lijst met de in het gebied vastgesteld (bijzondere) flora soorten is in Bijlage A te vinden.

Figuur 4.1.1 | Groeilocaties vaatplanten van de Utrechtse soortenlijst

4.2 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van het literatuuronderzoek is het bekend dat binnen het onderzoeksgebied de volgende soorten verwacht kunnen worden: ree (*Capreolus capreolus*), mol (*Talpa europaea*), woelrat (*Arvicola amphibius*), haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), wezel (*Mustela nivalis*). Daarnaast is de aanwezigheid van een groot aantal muizensoorten bekend en zijn net buiten het onderzoeksgebied sporen van bever (*Castor fiber*) vastgesteld.

4.2.1 Kleine marterachtigen

Marterachtigen hebben een verborgen levensstijl en zijn daarom moeilijk waar te nemen. Daarom is er specifiek onderzoek gedaan naar deze soorten met behulp van sporenbuizen en struikrovers voorzien van een lokmiddel. In Bijlage B zijn de locaties van het onderzoeksmateriaal weergegeven.

Het onderzoek heeft waarnemingen van wezel (*Mustela nivalis*), steenmarter (*Martes foina)* en bunzing (*Mustela putorius*) opgeleverd. Tijdens het onderzoek met de struikrover en sporenbuizen zijn meerdere waarnemingen gedaan van wezel en één waarneming van steenmarter (enkel struikrover). Bunzing is daarnaast op zicht en op basis van sporen vastgesteld in het gebied. In Tabel 4.1 zijn de waarnemingen van de marterachtigen middels struikrovers en sporenbuizen weergegeven.

Enkel in struikrover 3 en 5 zijn marterachtigen aangetroffen, de andere struikrovers hebben geen waarnemingen van marters opgeleverd. Deze struikrovers met waarnemingen zijn geplaatst in het noordoostelijk deel van het onderzoeksgebied, in de bos/rietvelden van natuurmonumenten (3) en langs een vangarm van de eendenkooi (5).

Tabel 4.1 | Waarnemingen van marterachtigen middels sporenbuis (SB), struikrover (SR) en inloopval (IV), de nummers geven het volgnummer van het materiaal aan.

Type	Nummer	Soort	Datum*
SB	2	wezel	20-7-2021
SB	2	wezel	19-8-2021
SB	12	wezel	5-8-2021
SB	22	wezel	20-7-2021
SB	22	wezel	19-8-2021
SB	25	wezel	5-8-2021
SB	26	wezel	17-8-2021
SB	27	wezel	20-7-2021
SR	3	wezel	2-8-2021 t/m 9-8-2021**
SR	5	steenmarter	24-7-2021
SR	5	wezel	4-8-2021
SR	5	wezel	6-8-2021
SR	5	steenmarter	7-8-2021
IV***		wezel	4-11-2021

* datum sporenbuis is moment van controle
** gedurende deze periode is de struikrover dagelijks meermaals bezocht (133 fotomomenten).
*** tijdens muizenonderzoek

Wezel

Op basis van de waarnemingen kan met grote zekerheid gesteld worden dat in de directe omgeving van struikrover 3 een vaste verblijfplaats van een wezel bevindt. Twee weken na plaatsing van de struikrover in het gebied is de eerste waarneming van de wezel geweest, waarna het individu dagelijks de struikrover heeft bezocht. Tegen het einde van de onderzoeksperiode was het dier zo vertrouwd met de struikrover dat deze in gebruik is genomen als slaapplaats.
Tenminste tweemaal in dezelfde periode is de struikrover bezocht door een tweede wezel. De individuen zijn op diverse foto's eenvoudig te onderscheiden door het formaat en een kenmerkende keelvlek. Gezien het verschil in formaat gaat het hier met grote zekerheid om een mannetje en vrouwtje wezel.

De wezel is ook tweemaal waargenomen op struikrover 5, langs de eendenkooi. Het gaat hier om een wat kleiner exemplaar, echter is het op basis van de foto's niet vast te stellen of het hier gaat om hetzelfde individu als bij struikrover 3. Zekerheidshalve wordt er daarom vanuit gegaan dat dit een derde individu is.

Naast de waarnemingen uit de struikrovers zijn er ook in de in het gebied verspreide sporenbuizen diverse prenten van wezel vastgesteld. Het gaat hierbij om sporenbuis 2, 12, 22, 25, 26, 27. Op basis van de afmeting van de prenten gaat het om tenminste drie verschillende individuen. De desbetreffende sporenbuizen zijn verspreid over het gebied geplaatst, er is daarmee vastgesteld dat wezels van het gehele gebied gebruik maken.

Tenslotte is ook bij het muizenonderzoek een wezel aangetroffen in een van de inloopvallen en is er een wezel gefotografeerd in een van de struikrovers (nabij raai 1). De in de inloopval gevangen wezel betreft vermoedelijk een vierde exemplaar, de markeringen in de vacht komen niet overeen met de op de struikrovers vastgestelde exemplaren.

Afbeelding 4.1 | Wezel in struikrover 3

Afbeelding 4.2 | Tweede wezel in struikrover 3

Afbeelding 4.3 | Slapende wezel in struikrover 3

Afbeelding 4.4 | Wezel uit inloopval in raai 1

Afbeelding 4.5 | Wezel in struikrover 5

Gezien de spreidingen van de waarnemingen en de geschiktheid van tenminste een deel van het gebied kan geconcludeerd worden dat er meerdere verblijfplaatsen van wezel zich binnen het onderzoeksgebied bevinden. De oppervlakte van het gebied biedt zeker voldoende plaats voor meerdere territoria, zeker gezien de hoge dichtheid aan muizen. Qua schuilmogelijkheden is voornamelijk het oostelijk deel zeer geschikt. Wezel heeft een voorkeur voor structuurrijk kleinschalig landschap, dit is in dit deel voldoende aanwezig.

Ondanks dat de wezel slechts een beperkt formaat heeft, dient voldoende dekking aanwezig te zijn om te schuilen voor eventuele predatoren In het overig deel van het onderzoek ontbreekt beschutting op veel locaties. Er zijn hier in mindere mate bosschages en structuurrijk terrein aanwezig, ook ontbreken voldoende jaarrond aanwezige structuurrijke elementen die verbindingen vormen tussen de bosschages. Vooral het schonen van de diverse watergangen en de maaibeurten, waarbij er tot aan de oever afgemaaid wordt, zorgt ervoor dat de verbindingen niet meer functioneel zijn. Vermoedelijk doet het westelijke deel daarom voornamelijk dienst als foerageergebied, maar zijn rustlocaties toch ook hier niet uit te sluiten. Een wezel kan bijvoorbeeld al gebruikmaken van muizenholletjes als rustplaats, deze zijn veel aanwezig zijn binnen het gehele onderzoeksgebied.

Steenmarter en bunzing

De steenmarter is tweemaal met een tussenperiode van 2 weken waargenomen op de struikrover (5) gelegen in de eendenkooi. Een steenmarter kan in een nacht 3 tot maximaal 15 kilometer afleggen (afhankelijk van geslacht en formaat territorium). Een verblijfplaats binnen het onderzoeksgebied kan niet met zekerheid uitgesloten of vastgesteld worden. Er zijn voldoende mogelijkheden voor de soort om een schuilplaats te vinden; zo kunnen takkenhopen, schuren of dichte struwelen al voldoende mogelijkheden bieden om als schuil of rustplaats te dienen.

De bunzing is op basis van uitwerpselen langs de maisvelden en op basis van een zichtwaarneming in de omgeving van de eendenkooi vastgesteld in het gebied. Op basis van deze sporadische waarnemingen is voor de bunzing eveneens niet vast te stellen of thans uit te sluiten dat er ergens in het onderzoeksgebied een verblijfplaats aanwezig is. Ook voor deze soort zijn er voldoende mogelijkheden in het gebied; een (oud) hol van een mol of onder boomwortels kan als verblijfplaats gebruikt worden.

4.2.2 Waterspitsmuis

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, al dan niet stromend water met een rijke onderwatervegetatie en ruig begroeide oevers maar ook in rietlanden en moerasvegetaties en vochtig elzenbroekbos. Voorwaarde is een, ook in de winter aanwezige dekkende vegetatie van onder andere grove grassen en veel schuilgelegenheid (Koelman 2011, Twisk 2010, Rychlik 2000, De Jong et al. 2008 & Broekhuizen 2016).

Structuur en dekking in de oever in de vorm van uitgebreide oevervegetatie is in het plangebied slechts zeer matig aanwezig. De locaties van de inloopvallen zijn gekozen op basis van biotoopgeschiktheid. Uit de vooraf uitgevoerde biotoopanalyse bleek dat slechts zes locaties geschikt waren voor de waterspitsmuis. Ten tijde van het onderzoek bleek dat op een van de locaties de aanwezige oevervegetatie geheel was afgemaaid, waardoor deze locatie is afgevallen. Uiteindelijk zijn er vijf raaien uitgezet in het noordoostelijke deel van het onderzoeksgebied, rondom de eendenkooi. De locaties van de raaien worden weergegeven in Bijlage C

Bij het onderzoek is waterspitsmuis niet aangetroffen. Wel zijn er andere soorten veelvuldig gevangen. De meest gevangen soort betreft de aardmuis en de veldmuis, deze soorten zijn respectievelijk 92 en 80 keer gevangen (Zie Tabel 4.2). Ten aanzien van bosspitsmuizen is telkens bosspitsmuis spec. (*Sorex sp.)* geregistreerd (Figuur 4.1 en Tabel 4.1). De gewone bosspitsmuis (*Sorex araneus*) en de tweekleurige bosspitsmuis (*Sorex coronatus*) komen beide in deze regio voor en zijn levend niet van elkaar te onderscheiden.

De struikrovers die uitgezet zijn in het kader van het waterspitsmuizenonderzoek hebben eveneens geen waarnemingen opgeleverd van de waterspitsmuis. Op de beelden zijn meerdere malen bosmuis, woelmuis (spec), en andere spitsmuissoorten zien.

Tabel 4.2 | Aantal* vangsten van soorten per raai. Voor locaties van raaien zie Bijlage B. Sterfte van muizen (aantal) is aangegeven tussen haakjes onder totalen.

raai	1	2	3	4	5	totaal
Aardmuis		11	3	75	3	**92**
Bosmuis	5					**5**
Bosspitsmuis Spec.	11	4	12	1	22	**50**
Dwergmuis	2	1		2	13	**18**
Dwergspitsmuis			1	1		**2**
Rosse Woelmuis				1	3	**4**
Veldmuis	7	23	30	12	8	**80 (1)**
Wezel	1					**1**
Eindtotaal	**26**	**39**	**46**	**92**	**49**	**252**

**Gevangen soorten zijn niet gemarkeerd, er is niet gecorrigeerd voor hervangst.*

4.2.3 Overige grondgebonden zoogdieren

Bij alle onderzoeken is er gelet op de aanwezigheid van overige grondgebonden zoogdieren, hierbij zijn er verspreid over het gebied diverse soorten waargenomen. Deze waarnemingen zijn weergegeven in Figuur 4.2.2.

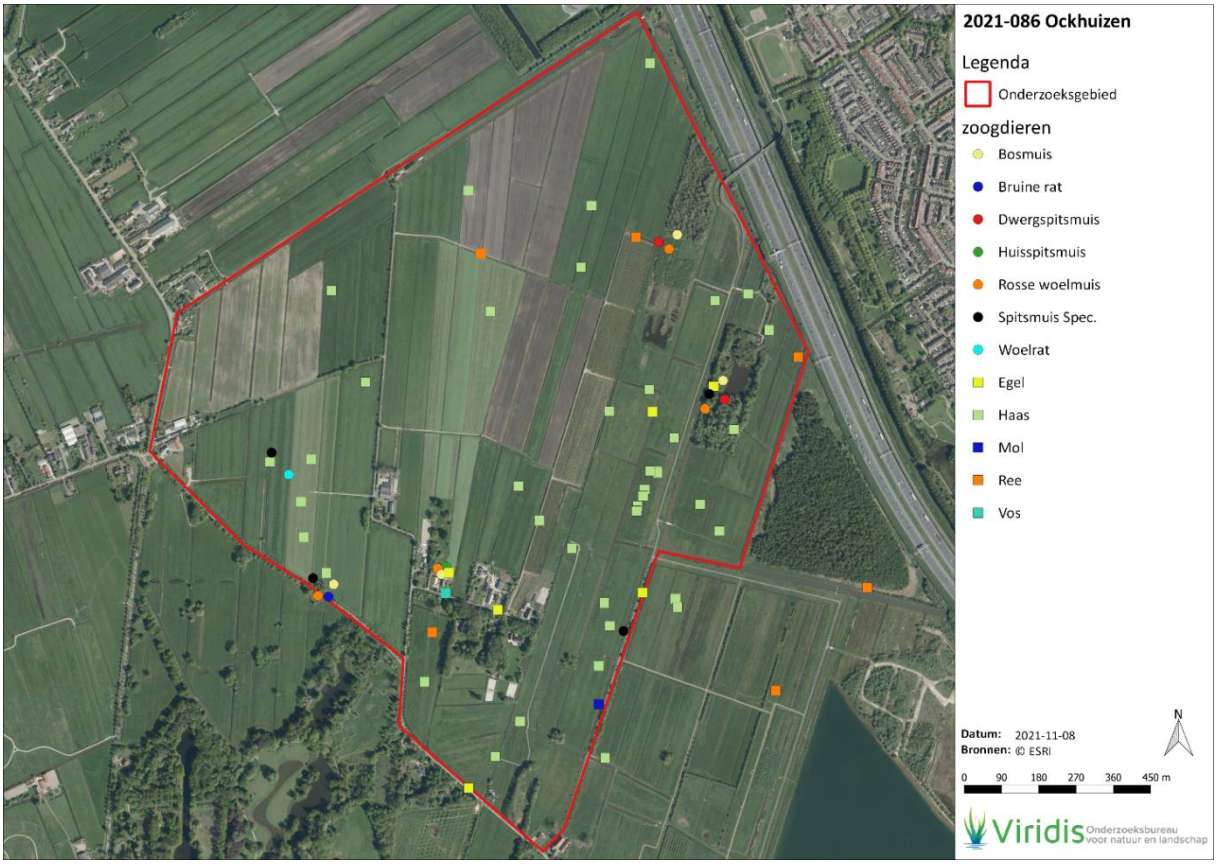
De meest kenmerkende soort voor het gebied is de haas, deze soort komt verspreid over het hele onderzoeksgebied in grote aantallen voor. Om een goed beeld te geven van de aantallen in het gebied zijn in Figuur 4.2.2 de dubbele waarnemingen eruit gefilterd. Ockhuizen voldoet in vele opzichten aan de habitateisen van de haas, die een voorkeur heeft voor kleinschalige graslanden, akkers en weilanden.

Ook ree en egel (*Erinaceus europaeus*) komen verspreid over het gebied voor, deze soorten zijn echter vaker waargenomen aan de oostelijke zijde van het gebied, mogelijk heeft dit te maken met de mate van beschutting die in het oostelijk deel hoger is. Langs een boerderij in het dorp Ockhuizen zijn sporen gevonden van een vos (*Vulpes vulpes*), er zijn echter geen andere waarnemingen van deze soort in het gebied.

Anders soorten die zijn waargenomen middels camerabeelden of op basis van sporen in het veld of sporenbuizen zijn bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), bosspitsmuis spec. (*Sorex araneus/coronatus*), bruine rat (*Rattus norvegicus*), dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), huisspitsmuis (*Crocidura russula*), rosse woelmuis (*Myodes glareolus*) en woelrat.

Figuur 4.2.1 | Waarnemingen marterachtigen

Figuur 4.2.2 | Waarnemingen overige grondgebonden zoogdieren (exclusief resultaten inloopvallen).

4.3 Vleermuizen

Op basis van het literatuuronderzoek is het bekend dat in de directe omgeving van het plangebied vleermuizen verwacht kunnen worden. Uit de NDFF is het voorkomen van tenminste zes vleermuissoorten bekend: baardvleermuis (*Myotis mystacinus*) of brandts vleermuis (*Myotis brandtii*), gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentoni*). De aanwezigheid van al deze soorten is bij het onderzoek in 2021 vastgesteld in het gebied, tevens is de gewone grootoorvleermuis (Plecotus auritus) vastgesteld. In Figuur 4.3.1 t/m 4.3.5 zijn de kaarten met waarnemingen van vleermuizen weergegeven. Bij het gebruik van het landschap door vleermuizen wordt onderscheid gemaakt in verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied.

Verblijfplaatsen

Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied zijn een aantal verblijfplaatsen aangetroffen, dit betreft verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en een mogelijke verblijfplaats van een gewone grootoorvleermuis.

Van de gewone dwergvleermuis zijn twee kraamlocaties vastgesteld bij een woning aan de Ockhuizerweg 20C in Ockhuizen, één van de verblijfplaatsen (15 individuen) bevindt zich achter een luik aan de woning, de ander (20 individuen) is aanwezig in één van de bijgebouwen achter de woning.

Bij de woning aan de Thematerkade 2 is een paarverblijfplaats aanwezig, deze bevindt zich vermoedelijk in de betreffende woning zelf. Daarnaast zijn op diverse locaties in totaal negen paarterritoria van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Bij deze paarterritoria kon de exacte locatie van de verblijfplaats niet vastgesteld worden. De territoria bevinden zich bij de woningen aan de Ockhuizerweg, en rondom bomen aan de Thematerkade, eendenkooi en de Ockhuizerweg langs de zuidelijke grens van het onderzoeksgebied.

Van de ruige dwergvleermuis zijn vier paarverblijfplaatsen aangetroffen, alle verblijfplaatsen bevinden zich in bomen, langs de Ockhuizerweg, Thematerkade en de eendenkooi. De exacte locaties in de bomen konden niet worden vastgesteld, i.e. er zijn geen holtes of andere openingen vastgesteld waar de vleermuizen zich in konden bevinden. Een van de redenen hiervoor is dat bij het opstarten van de onderzoek de bomen al volledig in de bladeren zaten en niet de gehele boom geïnspecteerd kon worden.

Afbeelding 4.3.1 | Locatie kraamverblijfplaats

Tenslotte is bij de Ockhuizerweg, bij de woningen met nr. 53 en 55 een gewone grootoorvleermuis vastgesteld, deze soort vloog rond tussen de bomen in de tuinen van de woningen. Omdat de tuinen niet direct toegankelijk waren is een potentiële verblijfplaats niet vastgesteld, wel wordt verwacht dat deze zich ergens in de directe omgeving van deze woningen bevindt.

Vliegroutes

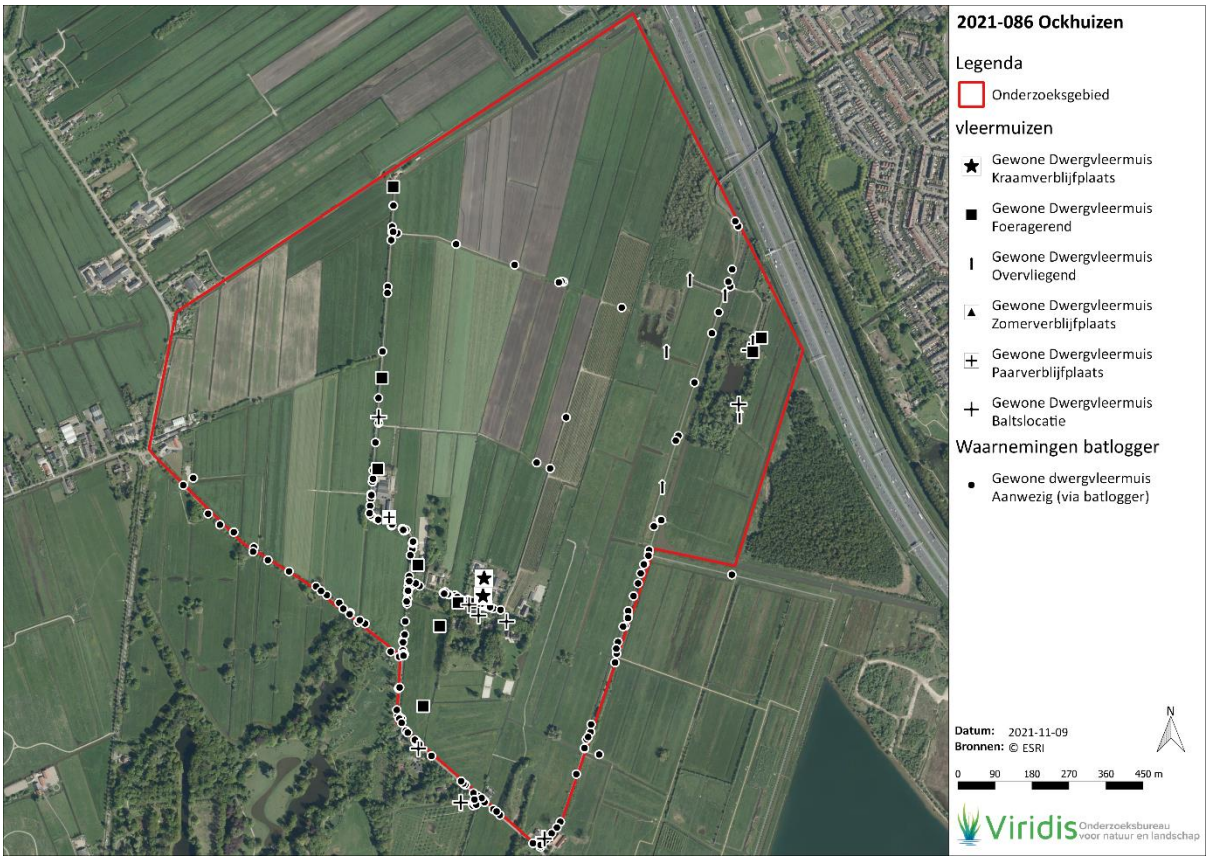
Essentiele vliegroutes zijn niet of nauwelijks aanwezig binnen het onderzoeksgebied. Uit de onderzoeksgegevens blijkt dat er voornamelijk gebruik wordt gemaakt van de bomenrij langs het fietspad tussen Haarzuilens en de eendenkooi en de bomenrij langs de Thematerkade.

Foerageergebied

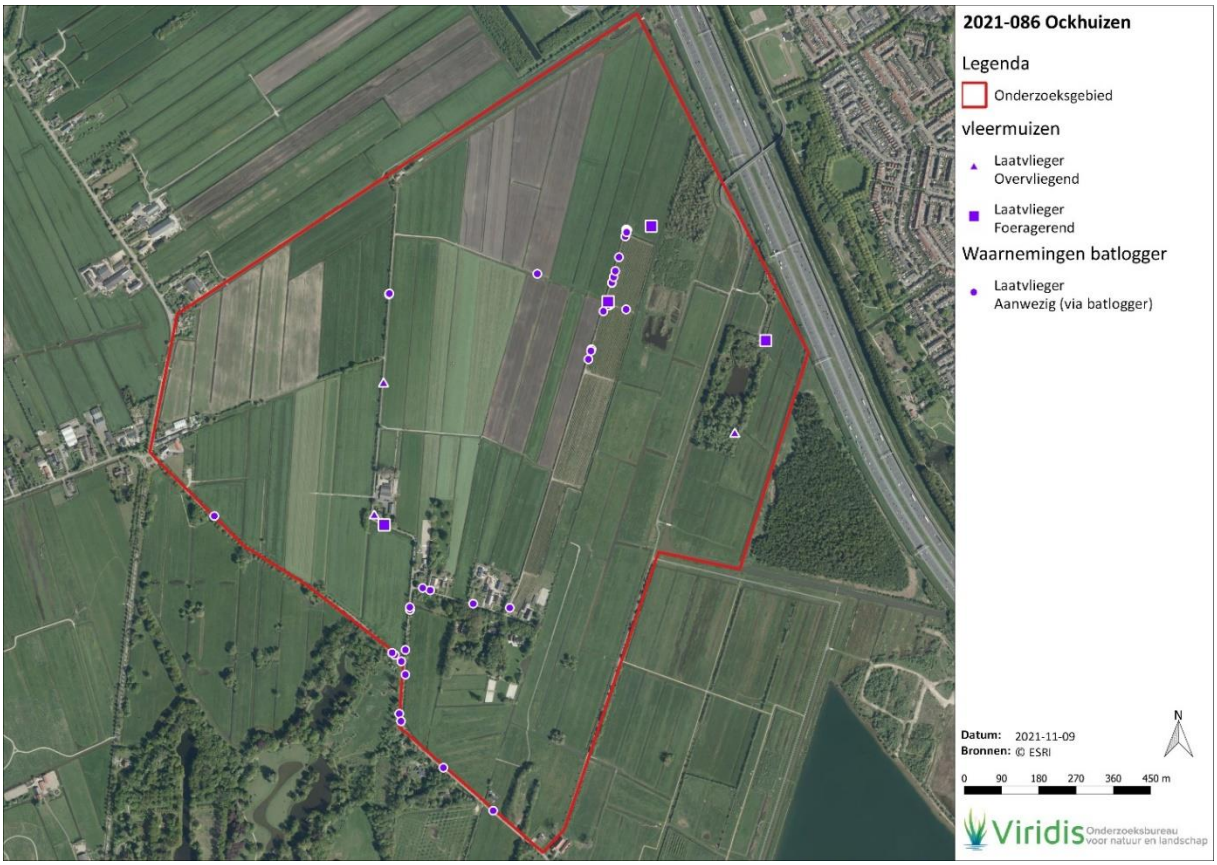
Het onderzoeksgebied wordt door vrijwel alle aanwezige soorten gebruikt als foerageergebied, echter zijn

echt essentiële gebieden niet aan te wijzen. De voornaamste locaties waar door de diverse soorten gefoerageerd wordt liggen rondom de eendenkooi, Thematerkade en Ockhuizen. Deze locaties worden gebruikt door de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. De omgeving van de boomgaard en maisvelden wordt sporadisch gebruikt door laatvlieger en rosse vleermuis. De watervleermuis en baardvleermuis zijn ook waargenomen in het onderzoeksgebied, maar dit betroffen enkel overvliegende individuen. Het belangrijkste foerageergebied voor deze soorten ligt naast het onderzoeksgebied bij de Haarrijnse plas.

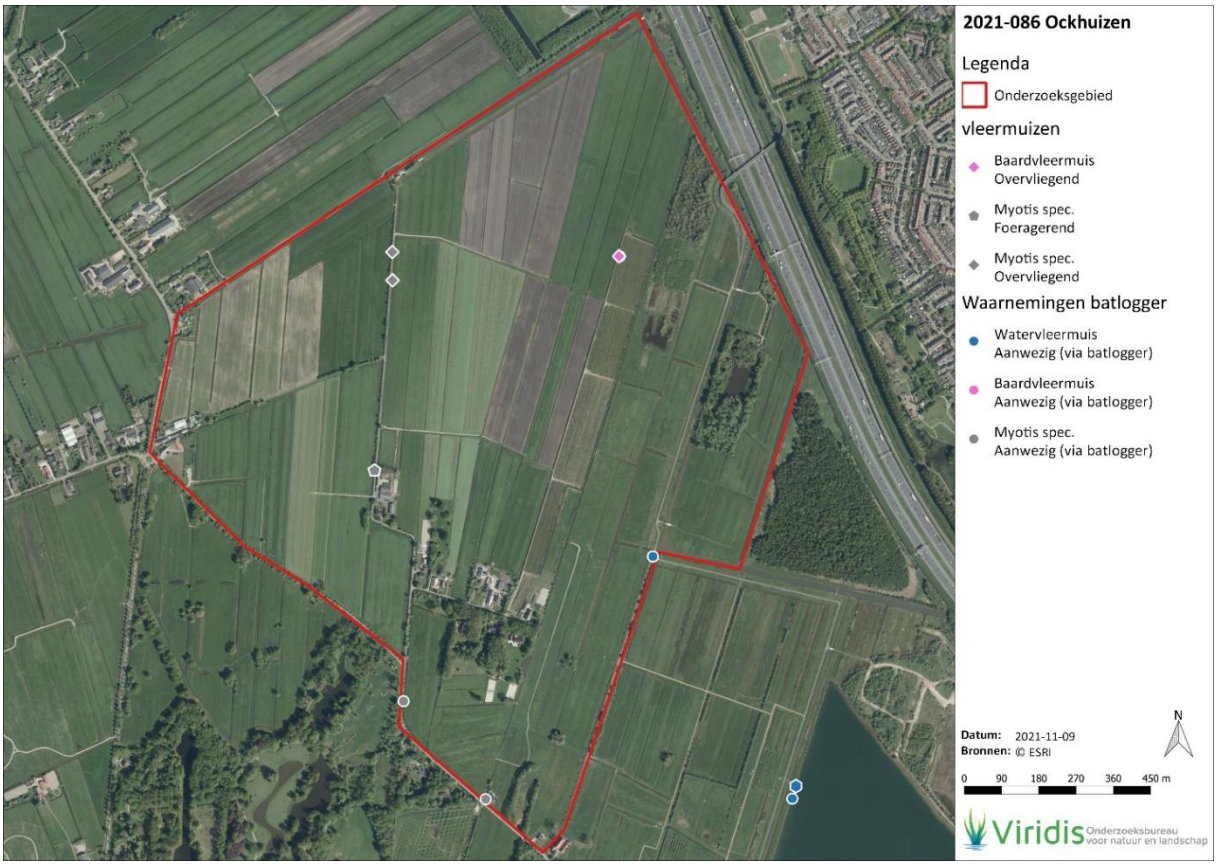
Uit de onderzoeksgegevens blijkt dat er boven de landbouwgronden weinig tot geen vleermuizen aanwezig zijn, enkel een aantal passerende individuen zijn waargenomen. Waarnemingen van vleermuizen zijn vooral gebonden aan de in het gebied aanwezige structuren.

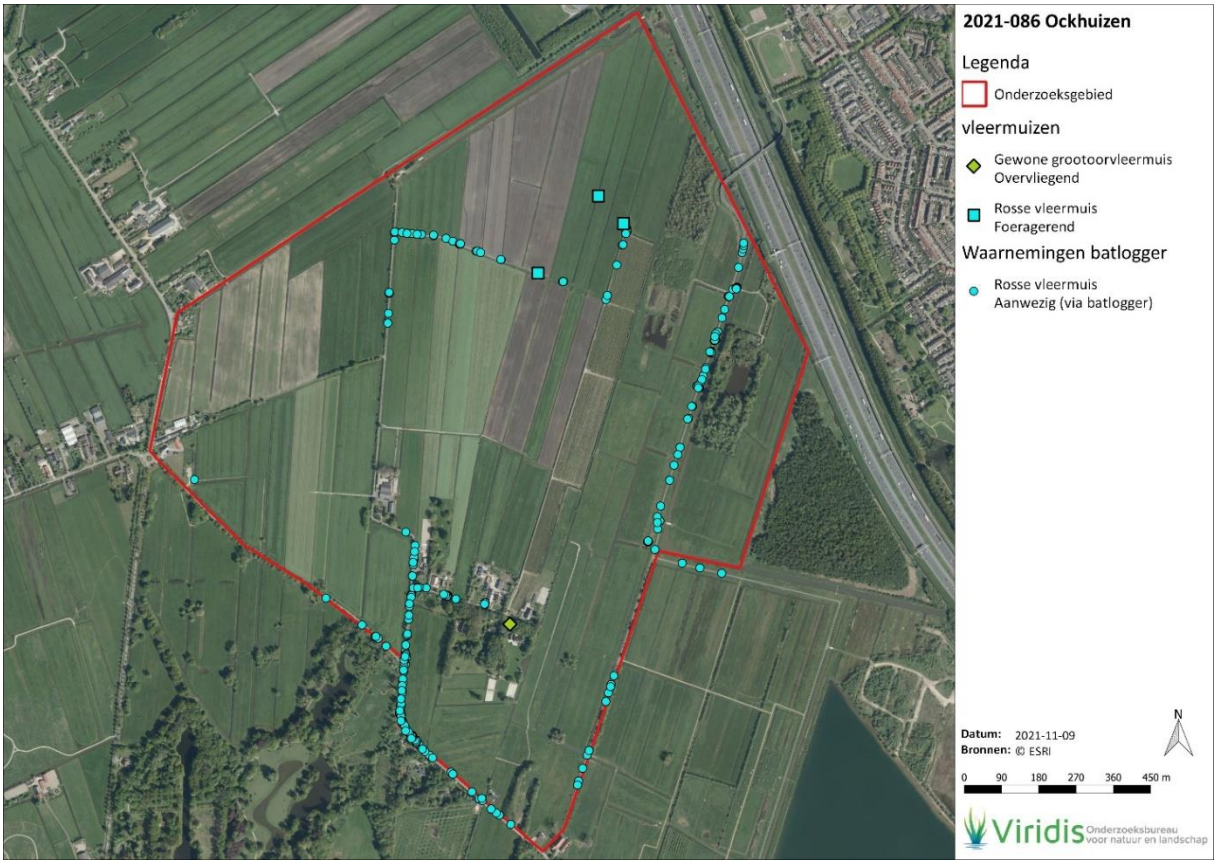
Figuur 4.3.1. | Waarnemingen gewone dwergvleermuis

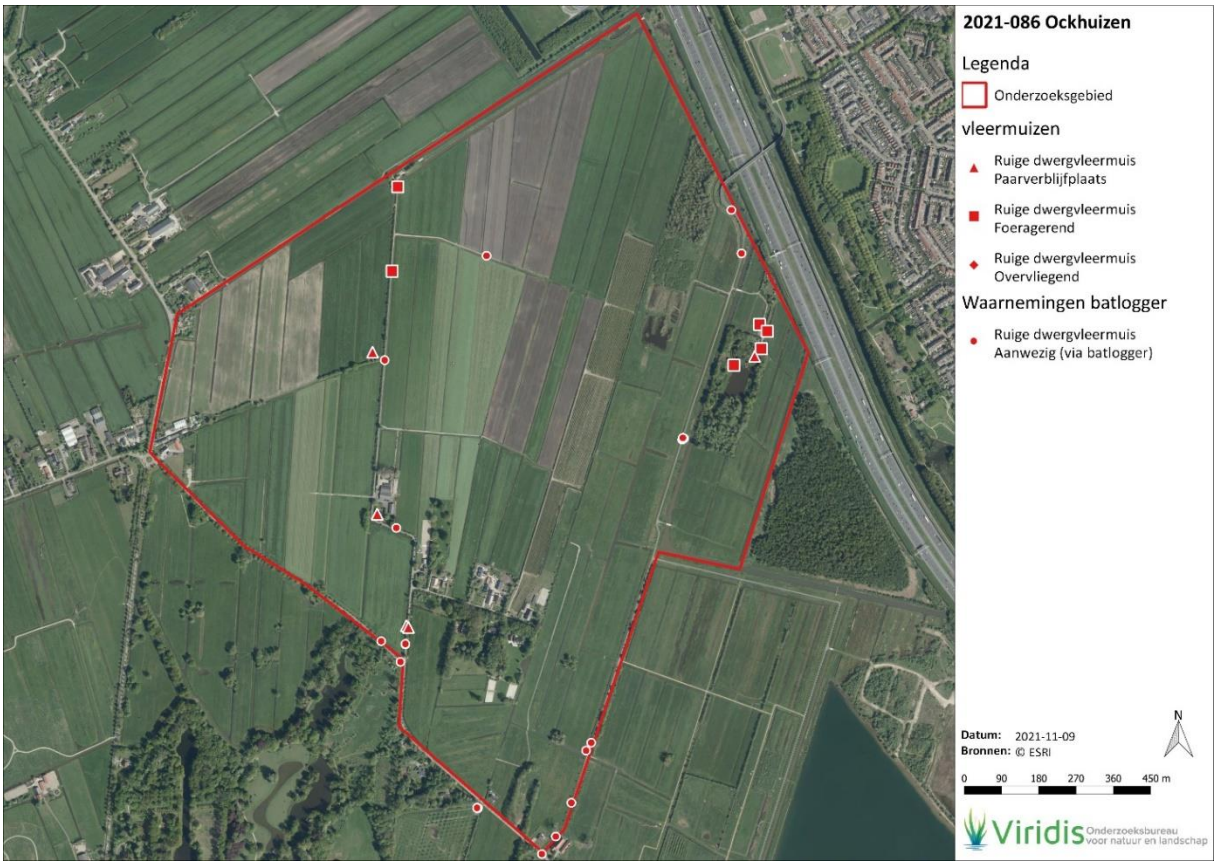
Figuur 4.3.2. | Waarnemingen laatvlieger

Figuur 4.3.3. | Waarnemingen baardvleermuis, watervleermuis en *Myotis onbekend.*

Figuur 4.3.4. | Waarnemingen gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis

Figuur 4.3.5. | Waarnemingen ruige dwergvleermuis

4.4 Weidevogels

In het onderzoek is specifiek aandacht besteed aan de aanwezigheid van weidevogels omdat deze soorten de grootste negatieve effecten kunnen ondervinden van de aanleg van het zonnepark. Gezien de oppervlakte van het gebied zijn er maar een klein aantal soorten in lage dichtheid vastgesteld. Enkel kievit (*Vanellus vanellus*), scholekster (*Haematopus ostralegus*) en tureluur (*Tringa totanus*) zijn aanwezig en komen voornamelijk centraal in het gebied voor. Zie Figuur 4.4.1 voor de locaties.

Naast de weidevogels komen verspreid over het gehele gebied een groot aantal algemene broedvogels voor. Zo zijn alle bosschages, rietvelden en de eendenkooi geschikt als broedlocatie en kunnen in en langs de watergangen diverse watervogels tot broeden komen. Tenslotte kunnen in de woningen en op de erven van de woningen broedvogels tot broeden komen, waaronder de merel (*Turdus merula*), een soort van de Utrechtse soortenlijst.

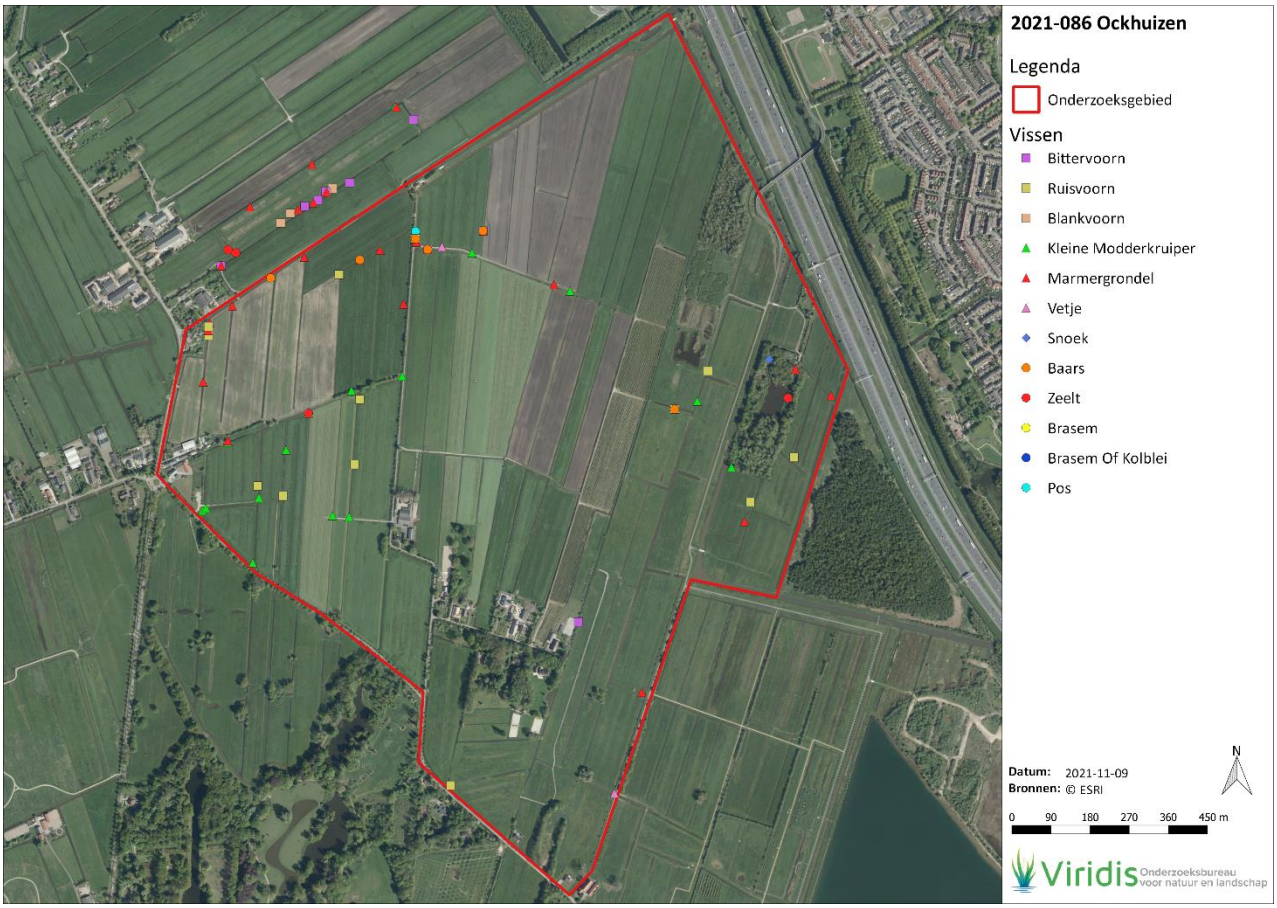

4.5 Vissen

Het onderzoek naar vissen is uitgevoerd met behulp van een schepnet en een elektrisch visapparaat met gelijkstroom.

Voorafgaand aan het onderzoek met het elektrisch vis apparaat zijn alle in het gebied aanwezige watergangen beoordeeld op de geschiktheid voor grote modderkruipers (*Misgurnus fossilis*) zodat er gericht onderzoek uitgevoerd kon worden. Deze geschikte watergangen bestaan in het agrarisch gebied uit met kwelwater gevoede sloten met een rijke (onder)watervegetatie en een gevarieerde oevervegetatie. De bodem bestaat uit zand of stevige klei met een tot 30 cm dikke sliblaag. Daarbij lijkt de soort een voorkeur te hebben voor 'oude' polderlandschappen, waar weinig aan de verkaveling of het waterregiem is veranderd (BIJ12, De Jong & van Bochove, 2016; Brouwer et al., 2008; Brouwer et al., 2010). In Ockhuizen zijn deze type watergangen of landschappen niet of nauwelijks aanwezig, echt geschikt biotoop voor de grote modderkruiper is niet aanwezig binnen het plangebied. Toch zijn verspreid door het gebied een aantal watergangen onderzocht op het voorkomen van de soort. Tijdens geen van deze onderzoeken is de modderkruiper aangetroffen.

Wel zijn een aantal andere vissoorten aangetroffen in het gebied, waaronder bittervoorn (*Rhodeus amarus*) en kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*), twee soorten van de Utrechtse soortenlijst. Ook de pos (*Gymnocephalus cernua*) is in een van de watergangen nabij een stuw vastgesteld. In Figuur 4.5.1 zijn deze soorten weergegeven.

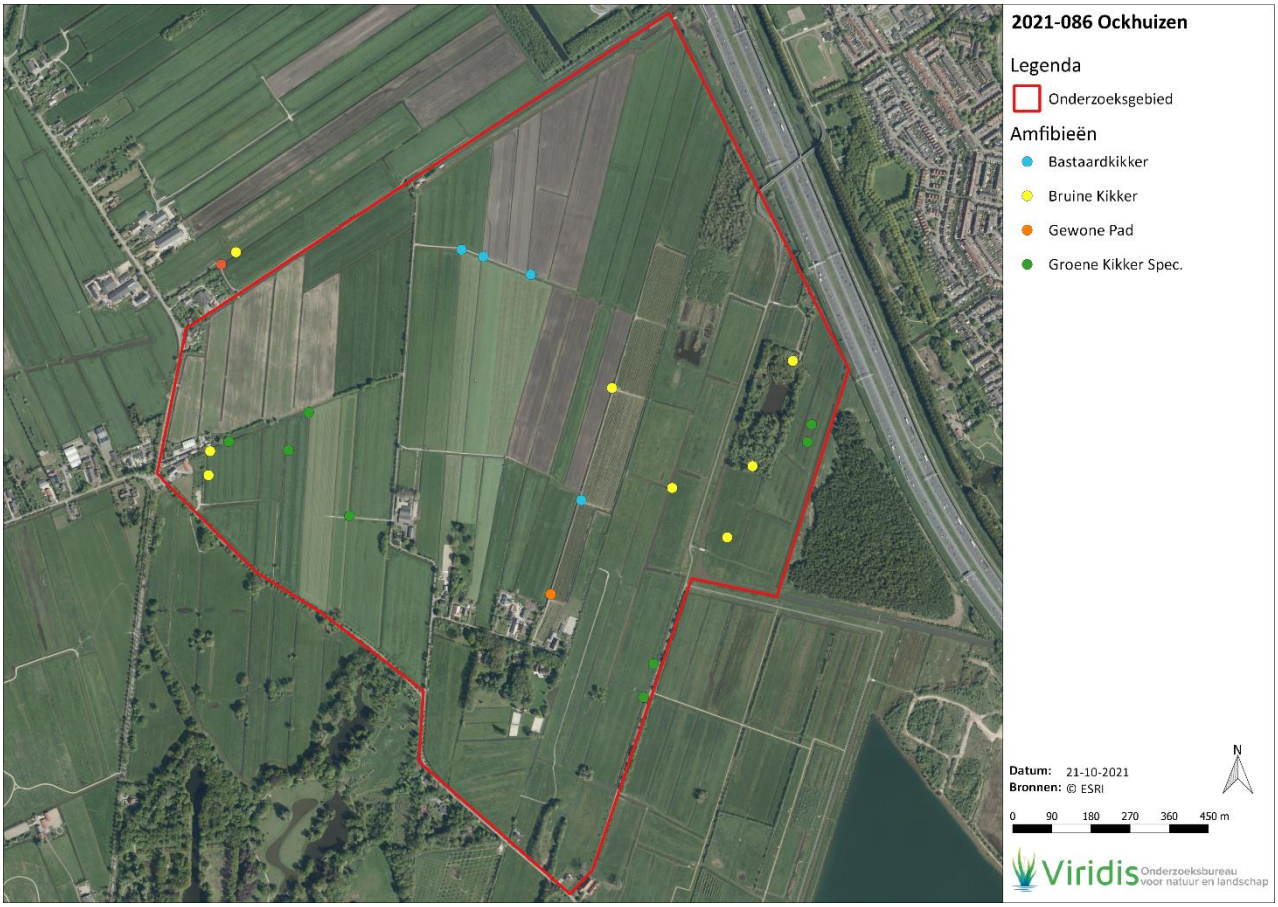

Figuur 4.5.1 | Waarnemingen van vissen in het gebied. Ten noorden van het gebied is per abuis een sloot buiten het onderzoeksgebied bemonsterd, op deze locatie zijn een groot aantal bittervoorns (Utrechtse soortenlijst) aangetroffen.

4.6 Amfibieën

Op basis van het literatuur- en veldonderzoek is niet te verwachten dat beschermde amfibieën (met uitzondering van enkele vrijgestelde soorten) in het onderzoeksgebied voorkomen. Uit de NDFF zijn waarnemingen van onder andere bastaardkikker (*Pelophylax kl. esculentus*), bruine kikker (*Rana temporaria*), gewone pad (*Bufo bufo*), kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) en meerkikker (*Pelophylax ridibundus*) bekend. In de directe omgeving van het onderzoeksgebied, op een locatie bij het dorp Haarzuilens, zijn waarnemingen van de rugstreeppad (*Epidalea calamita*) uit 2017 bekend. De rugstreeppad is een pioniersoort die vrij snel nieuwe locaties bezit mits deze aan de habitateisen voldoen. Er is op drie zwoele avonden, en voorafgaan aan de vleermuisonderzoeken daarom specifieke aandacht besteed aan het voorkomen van de soort binnen het onderzoeksgebied.

De rugstreeppad is voor zijn voortplanting afhankelijk van onbeschaduwd, ondiep water (5 -30 cm) zoals tijdelijke poeltjes en plassen, maar ook in (recent geschoonde) slootjes, vennen en ondiepe delen van grotere wateren. Voorwaarde is dat het water snel opwarmt en geen of nauwelijks vegetatie bevat (Creemers et al., 2009; Spitzen-Van der Sluijs et al., 2007; Spitzen-Van der Sluijs et al., 2008). Hoewel op een aantal locaties wateren aanwezig zijn die tenminste deels aan deze eisen voldoen zijn er geen rugstreeppadden vastgesteld in het gebied.

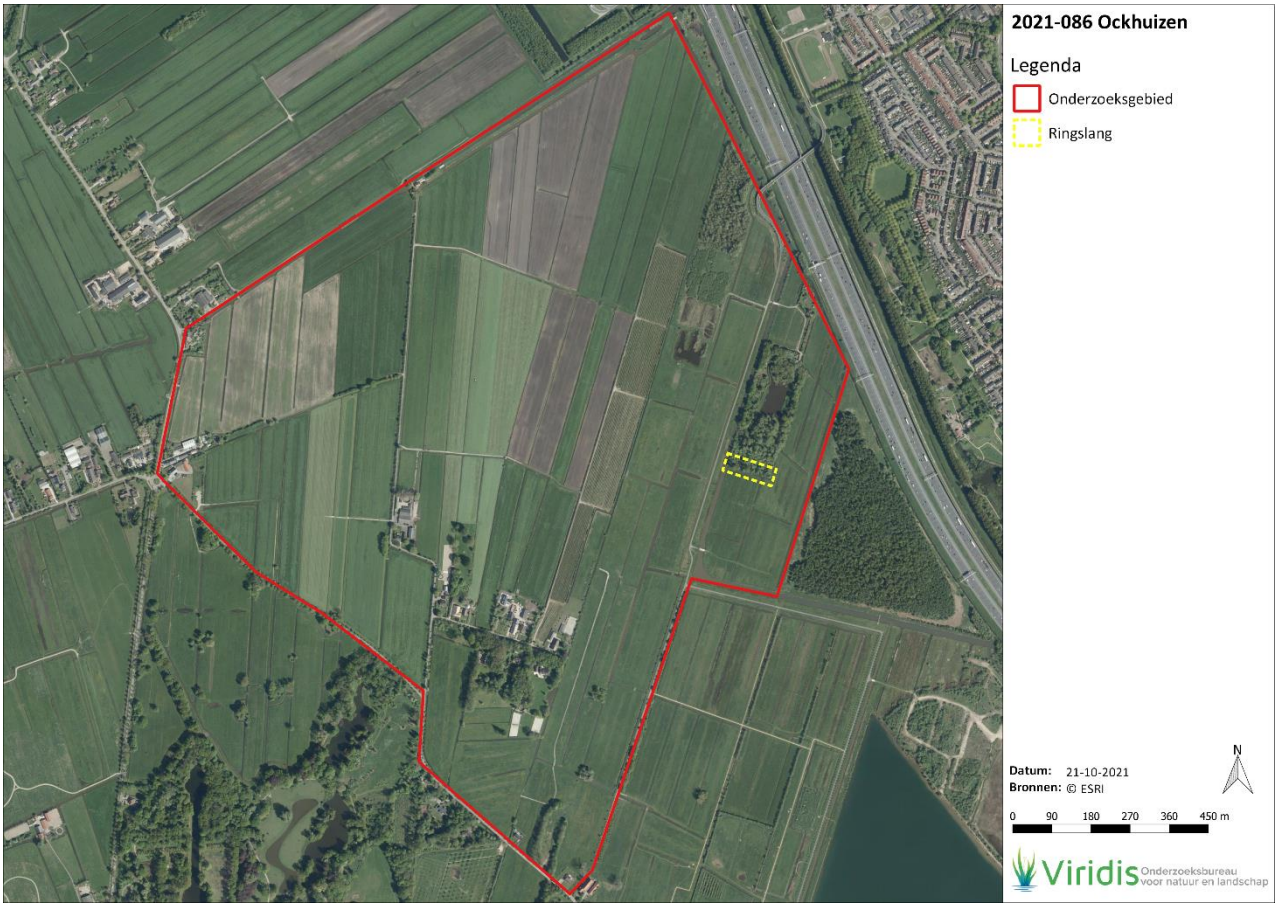
Figuur 4.6.1 | Waarnemingen van amfibieën.

4.7 Reptielen

Vanuit de NDFF zijn geen waarnemingen van reptielen bekend in de directe omgeving van het onderzoeksgebied, wel ligt de locatie binnen het verspreidingsgebied van de ringslang (*Natrix helvetica*).

Er is op tenminste vier momenten gezocht naar de aanwezigheid van ringslang in het gebied. Daarnaast is er bij elk bezoek gelet op de aanwezigheid van de ringslang. Er zijn hierbij geen individuen vastgesteld Op basis van habitatgeschiktheid worden voortplantingslocaties in het grootste deel van het gebied uitgesloten. Enkel aan de zuidzijde van de eendenkooi (Figuur 4.7.1) is een zeer geschikte locatie vastgesteld, echter zijn er ook hier tijdens de veldbezoeken geen waarnemingen geweest.

Hoewel er geen individuen zijn waargenomen tijdens het veldonderzoek is het is nog steeds mogelijk dat de ringslang sporadisch gebruik maakt van het gebied, dit zullen dan voornamelijk zwervende exemplaren betreffen. De trefkans van zwervende exemplaren van de ringlang is vrij laag, het gaat hier voornamelijk om toevalstreffers.

Figuur 4.7.1 | Het geel gemarkeerde deel geeft een zeer geschikte locatie voor ringslang aan, er zijn echter geen individuen vastgesteld.

4.8 Ongewervelden en weekdieren

In het plangebied zijn geen beschermde soorten ongewervelden of weekdieren aangetroffen. Ongewervelden worden op basis van bekende verspreidingsgegevens en de terreingesteldheid niet verwacht in het onderzoeksgebied (NDFF, 2021). Strikt beschermde ongewervelden als dagvlinders en libellen stellen specifieke eisen aan hun biotoop. In het plangebied zijn in het geheel geen geschikte biotopen voor deze soorten aanwezig. De vastgestelde soorten ongewervelden zijn weergegeven in Figuur 4.8.1 t/m 4.8.3.

Bij dit onderzoek is er wel aandacht besteed aan het voorkomen van de veenmol (*Gryllotalpa gryllotalpa*) (rode lijst) en de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*).

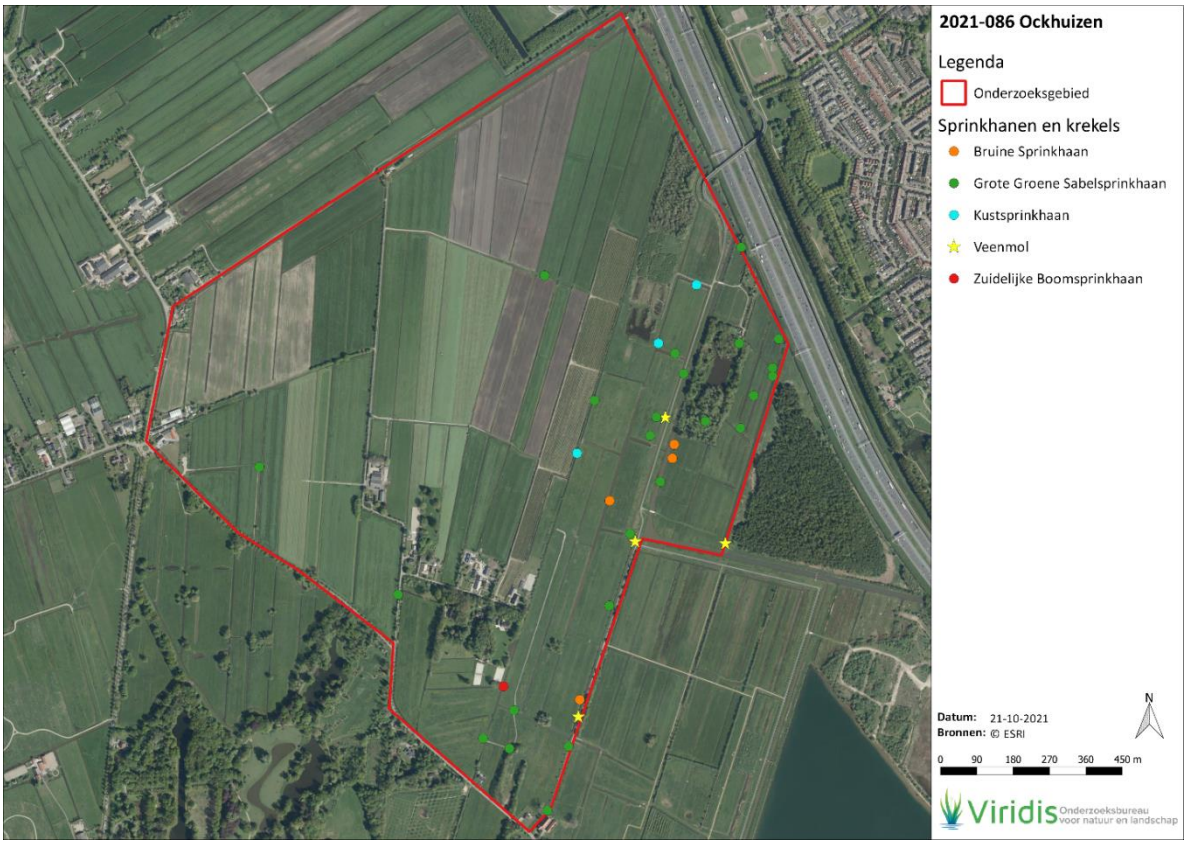
Veenmol

Bij dit onderzoek is er speciale aandacht besteed aan het voorkomen en de verspreiding van de veenmol in het onderzoeksgebied. Hierbij is er tijdens de onderzoeken naar vleermuizen gelet op de aanwezigheid van deze soort. De veenmol is een krekelachtige met een ondergrondbestaan die voornamelijk voorkomt op de veengronden, maar ook op enkele locaties daarbuiten. De soort is eenvoudig te herkennen aan zijn geluid, waarbij er wel voor gewaakt moet worden dat er geen verwarring optreedt met de gelijkende rugstreeppad. Tijdens het onderzoek is de veenmol op vier locaties in het onderzoeksgebied vastgesteld. Deze locaties bevinden zich allen in het oostelijke deel van het gebied, op de grens van het onderzoeksgebied.

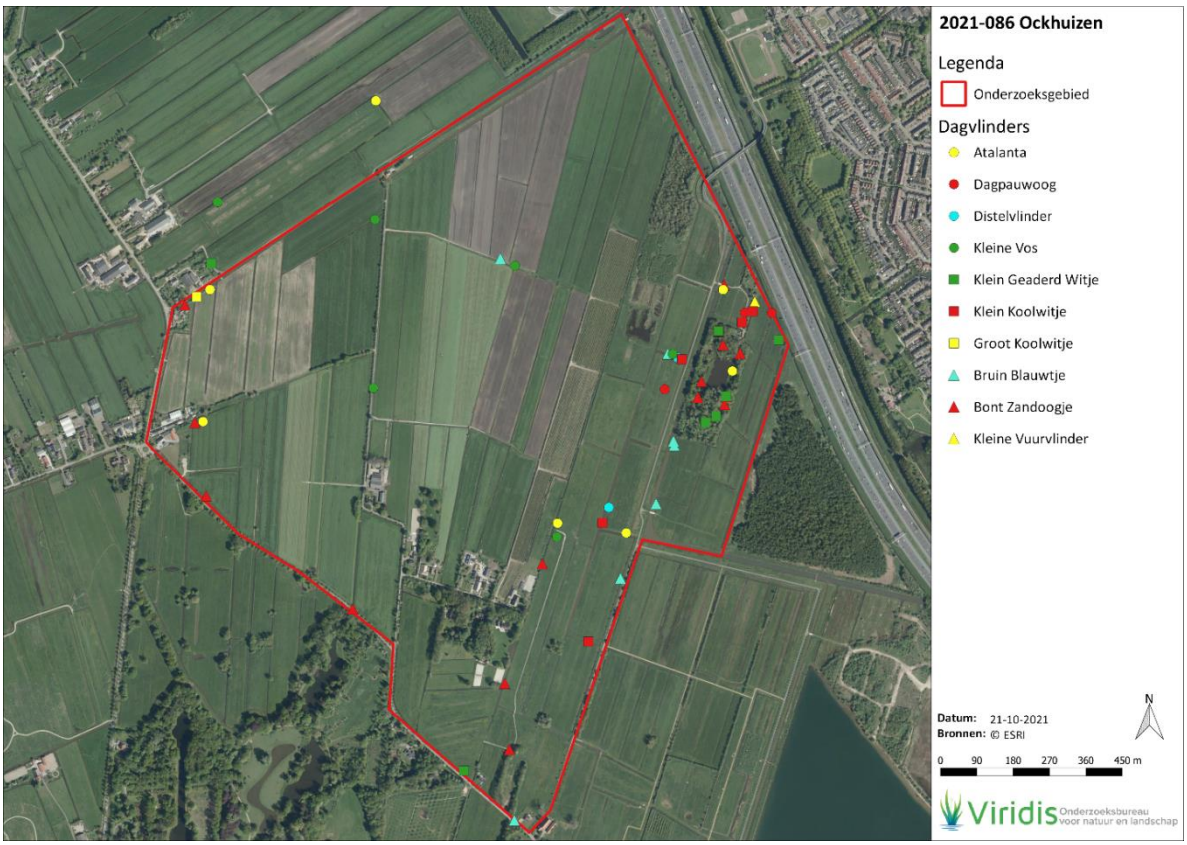
Platte schijfhoren

Tijdens de dagbezoeken is er met behulp van het schepnet gezocht naar de aanwezigheid van de platte schijfhoren. Hoewel het voorkomen van de soort niet bekend is in de NDFF is het een soort die allereerst eenvoudig over het hoofd gezien kan worden en daarnaast lastig te determineren is, verwarring met andere soorten treedt makkelijk op. Ockhuizen ligt binnen het verspreidingsgebied van de soort, daarom is in voor de soort geschikte watergangen gezocht naar de aanwezigheid van de soort.

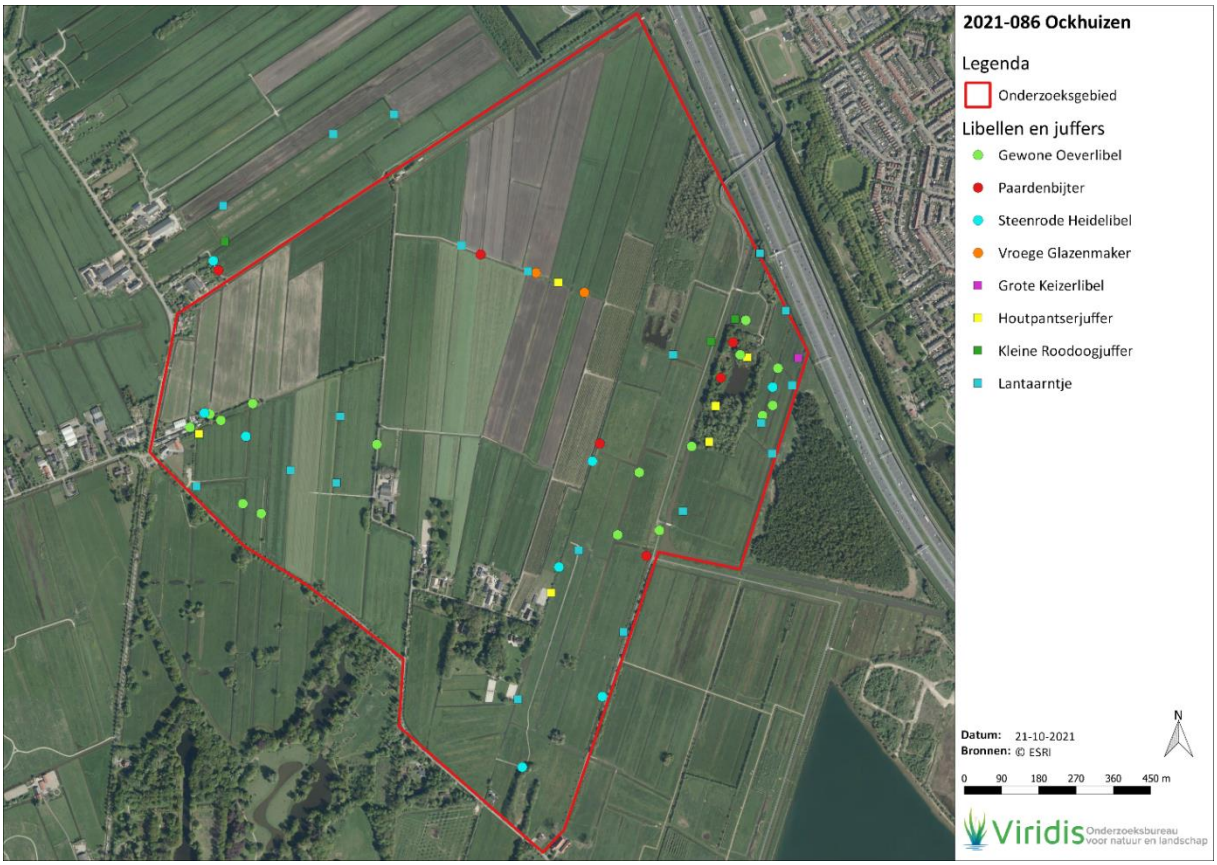
In Nederland leeft de platte schijfhoren overwegend in ondiepe, onbeschaduwde wateren met een uitbundige onderwatervegetatie. Jonge exemplaren worden veel in draadwierenvegetaties aangetroffen. In voedselrijke poldersloten komt platte schijfhoren voor in vegetaties met soorten als smalle waterpest, grof hoornblad, kikkerbeet, puntkroos en drijvende kroossoorten. In minder voedselrijke wateren komt de platte schijfhoren in vegetaties met brede waterpest, krabbenscheer of glanzig fonteinkruid (Boesveld 2008; Boesveld 2011). In geen van de watergangen zijn platte schijfhorens vastgesteld. De aanwezigheid binnen het onderzoeksgebied kan daarom uitgesloten worden.

Figuur 4.8.1 | Waarnemingen sprinkhanen en krekels.

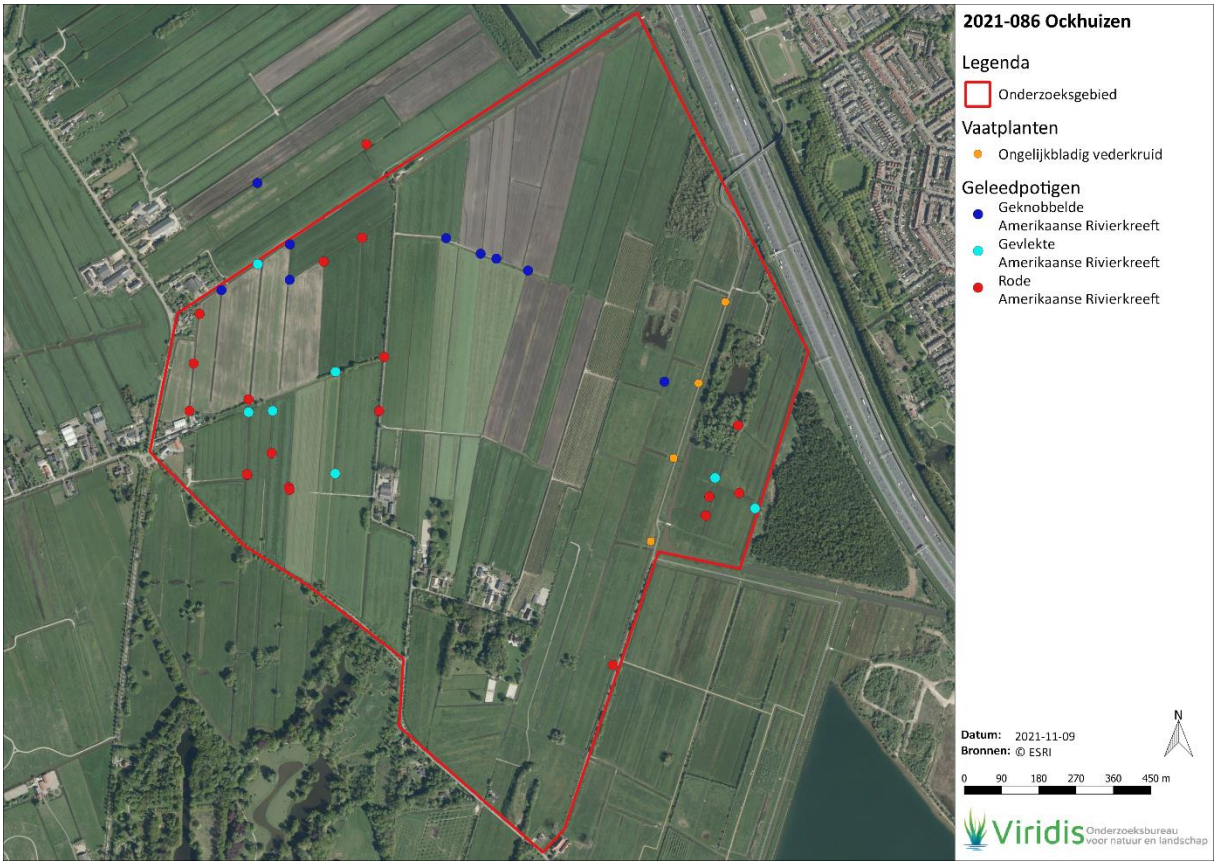
Figuur 4.8.2 | Waarnemingen dagvlinders

Figuur 4.8.3 | Waarnemingen libellen en juffers

4.9 Invasieve exoten

Op diverse locaties (Figuur 4.9.1) zijn in het gebied invasieve exoten vastgesteld. Het gaat voornamelijk om de aanwezigheid van Amerikaanse rivierkreeften die verspreid in de watergangen door het hele gebied verspreid zijn. Ook is langs het fietspad vanuit Haarzuilens in de richting van de eendenkooi een watergang aanwezig waar het ongelijkbladig vederkruid over de gehele lengte van de watergang aanwezig.

Figuur 4.9.1 | Invasieve exoten in het onderzoeksgebied

5 Conclusie en advies

5.1 Huidige natuurwaarden

De huidige natuurwaarde van het gebied ligt nu vooral in het oostelijke deel van het gebied (ten oosten van de boomgaarden). Dit gebied is grotendeels in beheer van Natuurmonumenten. Op deze percelen vindt een minder intensief gebruik van de gronden plaats waardoor er meer ruimte is voor natuur. Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dan ook dat hier de hoogste biodiversiteit aanwezig is, waaronder de rode lijst soort veenmol. In de bosschages en rietvelden bevinden zich mogelijke verblijfplaatsen van wezel en rondom de eendenkooi wordt veel gefoerageerd door diverse soorten vleermuizen.

In het overige gebied zijn tevens interessante locaties aanwezig maar deze zijn voornamelijk gelegen langs de watergangen. De landbouwgronden zelf worden bijna uitsluitend gebruikt door grondgebonden zoogdieren als ree, en haas en muizen. Voor andere soorten hebben deze gronden te weinig te bieden in de vorm van voedselaanbod of beschutting en is het gebruik te intensief.

5.2 Advies

De effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de huidige natuurwaarden is ten tijde van het opstellen van het rapport lastig te bepalen. De reden hiervoor is dat het nog niet bekend is waar welke plannen uitgevoerd worden. Wel kan er een globaal advies worden gegeven betreffende de huidige natuurwaarden en de ontwikkeling van het zonnepark op de natuurwaarden in het gebied.

5.2.1 Ontwikkeling zonnepark

De huidige landbouwgronden in het gebied worden vrij intensief beheerd. Op dit type landbouwgronden kan veel potentie zijn voor een toename van de biodiversiteit wanneer er een goed beheerplan wordt opgesteld voor het gebied én er rekening wordt gehouden met de plaatsing van zonnepanelen. Wanneer er op de voormalige landbouwgronden geen bemesting of gebruik van bestrijdingsmiddelen meer plaatsvindt wordt de potentie van de gronden voor een verhoging van de biodiversiteit hoger dan wanneer er een intensief gebruik plaatsvindt.

In Ockhuizen liggen de meest waardevolle locaties in het oostelijk deel en langs de watergangen in het overige deel van het gebied. De ontwikkeling van een zonnepark in het oostelijk deel wordt daarom sterk afgeraden. In het noordwestelijk deel zijn een aantal landbouwgronden waar de ontwikkeling van een zonnepark de huidige natuurwaarde niet zal verlagen, mits de watergangen ontzien worden en de oevervegetaties versterkt worden Het aanleggen van natuurvriendelijke oevers met een ontwikkelde oevervegetatie wordt geadviseerd.

In conceptplannen wordt aangegeven dat het zonnepark door middel van bomen/struiken uit het zicht van bewoners en recreanten komen te liggen. Hoewel een goed ontwikkelde houtwal grote voordelen kan opleveren voor zowel de nu in het gebied aanwezige soorten (o.a. broedvogels en kleine marterachtigen), is het ook belangrijk om dat deel wat buiten het zicht wordt gehouden goed te beheren. Juist de ruimtes tussen de zonnepanelen bieden veel mogelijkheden voor de (uiteindelijke) ontwikkeling van kruidenrijke graslanden waar veel kansen liggen voor ongewervelden. Voor de ontwikkeling van een vegetatie is de plaatsing van de panelen van belang. Zo blijkt uit onderzoek van Wageningen University (Schotman, 2021) dat een zuid-opstelling (*plaatsing:* …/…./…./…./….) beter is voor de ontwikkeling van vegetatie dan een oost-west opstelling (*plaatsing:* /\./\./\./\.).

Meer ruimte tussen de panelen biedt meer kansen voor de vegetatie, bij de oost-west opstelling bereikt weinig tot geen zonlicht de bodem en wordt het regenwater niet meer gelijk verdeeld over de bodem. Hierdoor kan een verdichting van de bodem optreden en krijgt vegetatie geen kans om tot ontwikkeling te komen of kan er een verschuiving optreden van het type vegetatie. Van zonminnende vegetatie met veel

grassen, naar vegetatie die wel kan gedijen in de verminderde licht- en watercondities. Door deze verandering in vegetatie zal de toplaag van de bodem onder de zonnepanelen droger en compacter worden, en de groei van de vegetatie verder afnemen. Er ontstaat dan minder voedsel voor bodemorganismen en de vorming van bodemorganische stof neemt af.

Qua beheer van de vegetatie rondom de zonnepanelen wordt geadviseerd om in de ontwikkelingsfase (tenminste 5-10 jaar) gefaseerd te maaien en afvoeren om de voedselrijke bodem te verschralen. Wanneer er een kruidenrijke vegetatie tot stand is gekomen kunnen andere vormen van beheer verkend worden. Gedurende deze ontwikkelingsperiode dienen de locaties gemonitord te worden zodat het beheer bijgestuurd kan worden wanneer dit noodzakelijk is.

5.2.2 Toename recreatie

Een verhoogde recreatiedruk kan negatieve effecten veroorzaken op een aantal in het gebied aanwezige soorten. Er wordt daarom geadviseerd om een groot deel van het gebied afgesloten te houden voor publiek en op andere locaties betreding van gebieden te beperken en het los laten lopen van honden te verbieden. Daarnaast kan er gedacht worden aan het na zonsondergang afsluiten van bepaalde delen van het gebied om zo tijdens de actieve periode van veel soorten de rust te behouden.

5.2.3 Algemeen beheer

Gezien de aanwezigheid van kleine grondgebonden zoogdieren wordt geadviseerd om het maaibeleid aan te passen en rekening te houden met de kwetsbare perioden van soorten. Door de percelen van binnen naar buiten te maaien, kunnen soorten die zich in het gebied schuilhouden op tijd vluchten voor de maaimachines. Tevens kunnen de wat ruigere randen langs de oevers van de gronden ontzien worden, op deze locaties houden soorten als egel zich verborgen en hebben geen kans om te vluchten wanneer er gemaaid wordt. Zo is er tijdens het muizenonderzoek bij raai 5 een dood gemaaide egel aangetroffen in het maaisel langs de oever. Hoewel het niet altijd mogelijk is om dergelijke incidenten te voorkomen kan door het aanpassen van het maaibeleid wel rekening worden gehouden met aanwezige soorten en wordt de kans op doden verlaagd.

5.2.4 Vleermuizen

De huidige waarde van het gebied voor vleermuizen is redelijk laag, vooral met betrekking tot verblijfplaatsen en foerageergebied. Uit het onderzoek blijkt dat het gebied niet veel mogelijkheden voor verblijfplaatsen biedt. Er is weinig bebouwing in het gebied en er zijn maar weinig oude bomen met aantrekkelijke holtes voor vleermuizen. Het is mogelijk om het aanbod van verblijfplaatsen in de loop van de tijd veranderen als dat in het beheer wordt meegenomen. Om de potentie voor verblijfplaatsen te verhogen zouden er ook verspreid door het gebied vleermuiskasten aangebracht kunnen worden, zo zijn bijvoorbeeld bij de eendenkooi veel mogelijkheden voor vleermuiskasten. Ook leent het gebied zich uitstekend voor het plaatsen van een vleermuistoren of meerdere paalkasten.

Verder zal het omvormen van de landbouwgronden naar natuur met een meer ecologisch beheer het gebied aantrekkelijker maken als foerageergebied voor vleermuizen.

6 Bronnen

6.1 Literatuur

BIJ12, 12 juli 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis 1.0. Publicatienummer BIJ12-2017-004

BIJ12, 2017. Kennisdocument Grote modderkruiper 1.0, publicatienummer BIJ12-2017-007

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea. – Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Boesveld, A., A.W. Gmelig Meyling, R.H. de Bruyne, 2009. Slakken van de Habitatrichtlijn waarnemen. Stichting Anemoon, Bennebroek.

Boesveld, A., A. Gmelig Meyling & R. de Bruyne, 2011. Natuurbeheer, bescherming en biotoopeisen van drie bijzondere Nederlandse slakken: de Nauwe korfslak, de Zeggekorfslak en de Platte schijfhoren. De Levende Natuur, 112(3): 114 – 119.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & Eis Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Brouwer, T., B. Crombaghs, A, Dijkstra, A.J. Scheper & P.P. Schollema, 2010. Vissenatlas Groningen en Drenthe. Profiel Uitgeverij, Bedum.

Brouwer, T., M. Dorenbosch, R. van Eekelen & J. Spier, 2008. Vissenatlas Noord-Brabant. Profiel Uitgeverij, Bedum.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Jong, Th. de & K. van Bochove, 2016. De Grote modderkruiper, lastig te vangen? De Levende Natuur 117 (2): 65 – 69.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Vertaling en bewerking PHC Lina. De Fontein/Tirion Uitgevers BV, Utrecht.

Kleukers, R.M.J.C., E.J. van Nieukerken, B. Odé, L.P.M. Willemse & W.K.R.E. van Wingerden, 1997. De sprinkhanen en krekels van Nederland (Orthoptera). - Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Koelman, R.M., 2011. Waterspitsmuis Gemeente Utrecht. Beoordeling van vier gebieden in de Gemeente Utrecht op de kwaliteit als leefgebied voor de waterspitsmuis. Rapport 2010.74. Zoogdiervereniging, Nijmegen

Korsten, E. & Brekelmans, F., 2014, Massaal in winterslaap, Stadswerk Magazine, 07/2014, pp. 40 - 42

Limpens, H. & J. Regelink, 2017. Cursus vleermuizen en Planologie, Zoogdiervereniging.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). - Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Vleermuisprotocol 2017

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatie-protocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017)

Rychlik L., 2000. Habitat preferences of for sympatric species of shrews. In: evolution in the *Sorex araneus* group: Cytogenetic and molecular aspects. J.B. Searle and J.M. Wójcik, eds.). Acta Theriologica 45, suppl. 1: 173-190.

Schotman, A, F.F. van der Zee, G. Hazeu, J. Bloem, J. Sluijsmans & M. Vittek, 2021. Verkenning van bodem en vegetatie in 25 zonneparken in Nederland; Eerste overzicht van de ligging van zonneparken in Nederland en stand van de kennis over het effect van zonneparken op de bodemkwaliteit. Wageningen, Wageningen Environmental Research, Rapport 3061. 112 b

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Spitzen – Van der Sluijs, A.M., R. Zollinger & A.C. van Rijsewijk, 2007. Ecologisch onderzoek aan de rugstreeppad in de Noordoostpolder. Stichting RAVON, Nijmegen. • Spitzen – Van der Sluijs, A.M. & A. van Rijsewijk, 2008. Landschapsgebruik van de rugstreeppad in een intensief agrarisch landschap. Tijdschrift RAVON 30: 45-50

Twisk, P., Diepenbeek, A. van, Bekker, J.P., 2010. Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist.

6.2 Websites

Geo-point Utrecht
Via: https://geo-point.provincie-utrecht.nl

Verspreidingsatlas planten
Via www.verspreidingsatlas.nl/planten

Nationale Databank Flora en Fauna
Via www.ndff-ecogrid.nl/

Bijlage A. Vegetatiekartering

Tabel A1 | Geïnventariseerde planten langs sloten,

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Locatie	Dichtheid
Gestreepte witbol	*Holcus lanatus*	1	algemeen
Gewone hoornbloem	*Cerastium fontanum*	1	talrijk
Gewone waterbies	*Eleocharis palustris*	1	algemeen
Glanzhaver	*Arrhenatherum elatius*	1	schaars
Holpijp	*Equisetum fluviatile*	1	talrijk
Kruipende boterbloem	*Ranunculus repens*	1	weinig
Lidrus	*Equisteum palustre*	1	talrijk
Liesgras	*Glyceria maxima*	1	weinig
Moerasrolklaver	*Lotus pedunculatus*	1	talrijk
Moeraswalstro	*Galium palustre*	1	weinig
Pitrus	*Juncus effusus*	1	talrijk
Ruige zegge	*Carex hirta*	1	weinig
Scherpe zegge	*Carex acuta*	1	talrijk
Tweerijige zegge	*Carex disticha*	1	algemeen
Waterzuring	*Rumex hydrolapathum*	1	weinig
Biezenknoppen	*Juncus conglomeratus*	2	talrijk
Gewone hoornbloem	*Cerastium fontanum*	2	talrijk
Gewone waterbies	*Eleocharis palustris*	2	weinig
Grote egelskop	*Sparganium erectum*	2	weinig
Liesgras	*Glyceria maxima*	2	weinig
Moerasvergeet-mij-nietje	*Myosotis scorpioides*	2	schaars
Scherpe zegge	*Carex acuta*	2	algemeen
Tweerijige zegge	*Carex disticha*	2	talrijk
Veldlathyrus	*Lathyrus pratensis*	2	talrijk
Veldzuring	*Rumex acetosa*	2	weinig
Zomprus	*Juncus articulatus*	2	talrijk
Biezenknoppen	*Juncus conglomeratus*	3	talrijk
Echte koekoeksbloem	*Silene flos cuculi*	3	schaars
Echte valeriaan	*Valeriana officinalis*	3	schaars
Gele lis	*Iris pseudacorus*	3	schaars
Harig wilgenroosje	*Epilobium hirsutum*	3	schaars
Kruipende boterbloem	*Ranunculus repens*	3	schaars
Liesgras	*Glyceria maxima*	3	schaars
Moerasrolklaver	*Lotus pedunculatus*	3	talrijk
Riet	*Phragmites australis*	3	schaars
Scherpe zegge	*Carex acuta*	3	algemeen
Tweerijige zegge	*Carex disticha*	3	algemeen
Veenwortel	*Persicaria amphibia*	3	schaars
Veldzuring	*Rumex acetosa*	3	weinig

Waterzuring	*Rumex hydrolapathum*	3	schaars
Blauw glidkruid	*Scutellaria galericulata*	4	talrijk
Gele lis	*Iris pseudacorus*	4	talrijk
Hoge cyperzegge	*Carex pseudocyperus*	4	talrijk
Moerasrolklaver	*Lotus pedunculatus*	4	schaars
Moerasspirea	*Filipendula ulmaria*	4	schaars
Moeraswalstro	*Galium palustre*	4	talrijk
Pitrus	*Juncus effusus*	4	algemeen
Scherpe zegge	*Carex acuta*	4	algemeen
Watermunt	*mentha aquatica*	4	talrijk
Waterzuring	*Rumex hydrolapathum*	4	talrijk
Wolfspoot	*Lycopus europaeus*	4	algemeen
Zwanenbloem	*Butomus umbellatus*	4	schaars

Tabel A.2 | Overzicht waarnemingen vaatplanten

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	aantal waarnemingen	Bijzonderheid
Aarvederkruid	*Myriophyllum spicatum*	3	
Beekpunge	*Veronica beccabunga*	1	
Biezenknoppen	*Juncus conglomeratus*	2	
Blauw glidkruid	*Scutellaria galericulata*	1	
Dotterbloem	*Caltha palustris*	2	Utrechtse soortenlijst
Echte koekoeksbloem	*Silene flos cuculi*	4	
Echte Valeriaan	*Valeriana officinalis*	2	
Egelboterbloem	*Ranunculus flammula*	5	
Engels Raaigras	*Lolium perenne*	1	
Gele Lis	*Iris pseudacorus*	3	
Gele Plomp	*Nuphar lutea*	1	
Gestreepte witbol	*Holcus lanatus*	1	
Gevleugeld Hertshooi	*Hypericum tetrapterum*	1	
Gewone Bermzegge	*Carex spicata*	1	
Gewone Brunel	*Prunella vulgaris*	2	
Gewone Hennepnetel	*Galeopsis tetrahit*	1	
Gewone hoornbloem	*Cerastium fontanum*	2	
Gewone Rolklaver	*Lotus corniculatus*	1	
Gewone waterbies	*Eleocharis palustris*	2	
Gewoon Reukgras	*Anthoxanthum odoratum*	1	
Glad Walstro	*Galium mollugo*	3	
Glanzhaver	*Arrhenatherum elatius*	1	
Goudgele Honingklaver	*Melilotus altissimus*	2	
Grote Brandnetel	*Urtica dioica*	1	
Grote Egelskop S.l.	*Sparganium erectum*	5	
Grote Kaardebol	*Dipsacus fullonum*	1	Utrechtse soortenlijst
Grote Kattenstaart	*Lythrum salicaria*	3	Utrechtse soortenlijst
Grote Lisdodde	*Typha latifolia*	1	
Grote Ratelaar	*Rhinanthus angustifolius*	1	
Grote Waterweegbree	*Alisma plantago-aquatica*	2	
Haagwinde	*Calystegia sepium*	1	
Harig Wilgenroosje	*Epilobium hirsutum*	2	
Heelblaadjes	*Pulicaria dysenterica*	1	
Heen	*Bolboschoenus maritimus*	1	
Heggenwikke	*Vicia sepium*	1	
Hoge Cyperzegge	*Carex pseudocyperus*	5	
Holpijp	*Equisetum fluviatile*	11	
Jakobskruiskruid	*Senecio jacobaea*	1	
Kale Jonker	*Cirsium palustre*	1	
Kamgras	*Cynosurus cristatus*	1	Rode lijst: gevoelig
Kleine Leeuwentand	*Leontodon saxatilis*	2	
Kleine Lisdodde	*Typha angustifolia*	1	
Knoopkruid	*Centaurea jacea*	1	
Koninginnekruid	*Eupatorium cannabinum*	1	
Kruipende Boterbloem	*Ranunculus repens*	3	

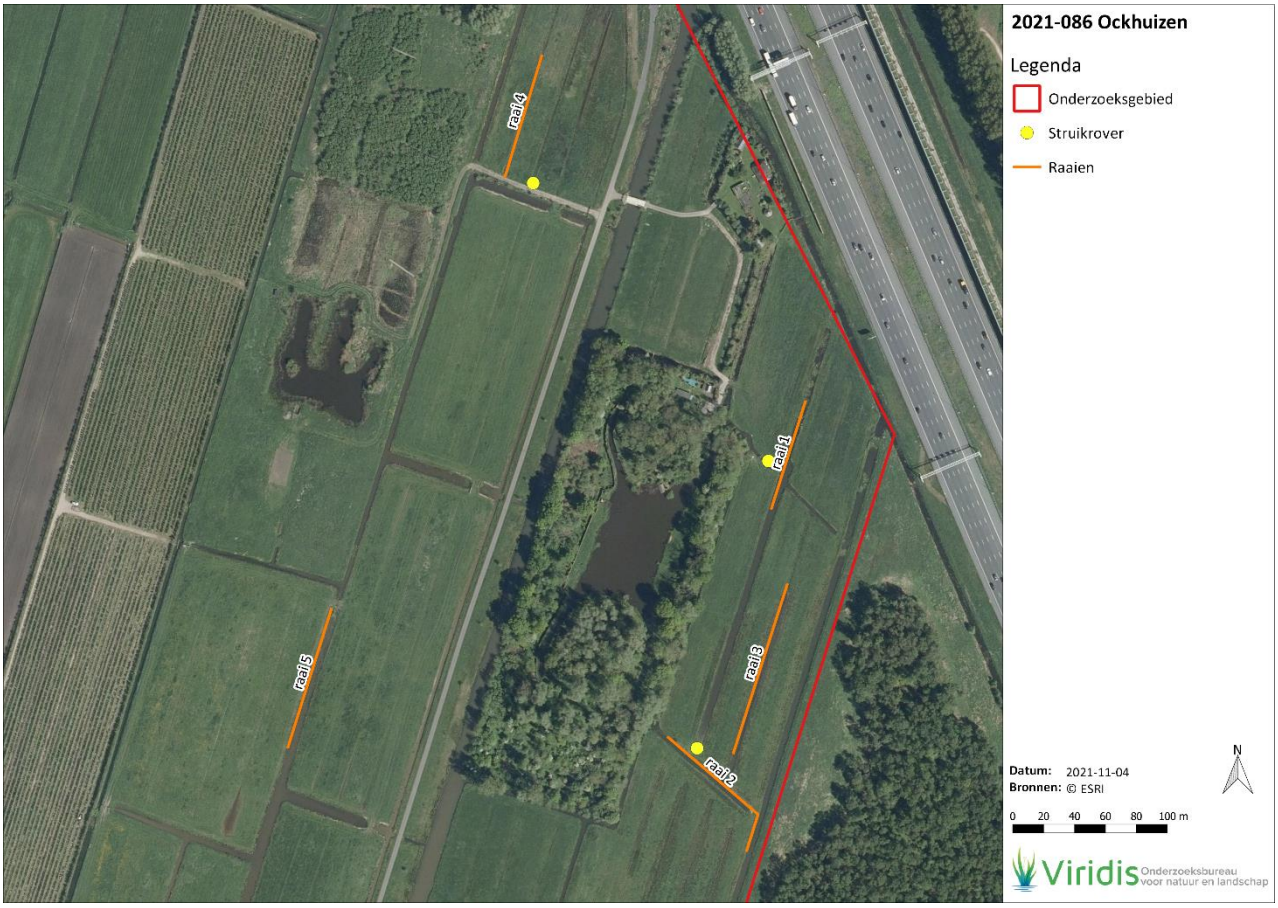
Krulzuring	*Rumex crispus*	1	
Lidrus	*Equisetum palustre*	2	
Liesgras	*Glyceria maxima*	3	
Moerasrolklaver	*Lotus pedunculatus*	8	
Moerasspirea	*Filipendula ulmaria*	5	
Moerasvergeet-mij-nietje	*Myosotis scorpioides*	2	
Moeraswalstro	*Galium palustre*	2	
Moeraswederik	*Lysimachia thyrsiflora*	3	
Muskuskaasjeskruid	*Malva moschata*	1	
Ongelijkbladig vederkruid	*Myriophyllum heterophyllum*	3	invasieve exoot
Pastinaak	*Pastinaca sativa subsp. sativa*	1	
Peen	*Daucus carota*	2	
Pijlkruid	*Sagittaria sagittifolia*	1	
Pijptorkruid	*Oenanthe fistulosa*	5	
Pitrus	*Juncus effusus*	2	
Reuzenbalsemien	*Impatiens glandulifera*	1	
Riet	*Phragmites australis*	1	
Rode Kornoelje	*Cornus sanguinea*	1	
Ruige Zegge	*Carex hirta*	4	
Scherpe Boterbloem	*Ranunculus acris*	3	
Scherpe Zegge	*Carex acuta*	6	
Slanke Waterkers/Witte Waterkers	*Nasturtium microphyllum/Nasturtium officinale*	1	
Slipbladige Ooievaarsbek	*Geranium dissectum*	5	
Timoteegras	*Phleum pratense subsp. pratense*	4	
Tweerijige Zegge	*Carex disticha*	8	
Valse Voszegge	*Carex otrubae*	2	
Veenwortel	*Persicaria amphibia*	2	
Veldlathyrus	*Lathyrus pratensis*	5	
Veldzuring	*Rumex acetosa*	2	
Watermunt	*Mentha aquatica*	2	
Waterzuring	*Rumex hydrolapathum*	3	
Wilde Marjolein	*Origanum vulgare*	1	Utrechtse soortenlijst
Witte Honingklaver	*Melilotus albus*	1	
Wolfspoot	*Lycopus europaeus*	3	
Zomprus	*Juncus articulatus*	1	
Zwanenbloem	*Butomus umbellatus*	13	Utrechtse soortenlijst
Zwarte Bes	*Ribes nigrum*	1	

Bijlage B. Locaties materiaal marteronderzoek

Figuur A.1. | Locaties onderzoeksmateriaal marterachtigen. De rode cirkels geven locaties met waarnemingen aan.

Bijlage C. Locaties raaien muizenonderzoek

Figuur A.1. | Locaties raaien en struikrovers voor het onderzoek naar de waterspitsmuis.

Bijlage D. Wettelijk kader

Wettelijk kader

De natuurwetgeving voor Nederland is per 1 januari 2017 vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet, de Flora- en Faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming heeft als doel bescherming, herstel en ontwikkeling van natuur zonder stijging van de lasten voor bedrijven en burgers. Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de Provincies. Deze decentralisatie houdt in dat de provincies nu o.a. verantwoordelijk zijn voor het toetsen van ontheffingsaanvragen. RVO blijft wel het bevoegd gezag voor het verlenen van ontheffing of vrijstellingen voor activiteiten en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk.

Naast de Wet natuurbescherming bestaat in Nederland het Natuur Netwerk Nederland, waarvoor de provincies beleid maken.

Wet natuurbescherming

Binnen de wet zijn de beschermingsregimes voor Natura 2000-gebieden, soortbescherming en houtopstanden als afzonderlijke hoofdstukken opgenomen, waardoor de wet via duidelijke en eenvoudige regels voorziet in een heldere implementatie van de Europese natuurbeschermingsrichtlijnen.

Zorgplicht

Voor alle Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten (mét en zonder beschermstatus) is de zorgplicht van kracht (artikel 1.11). De zorgplichtbepaling houdt in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt aan Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurmonumenten en in het wild levende planten en dieren, evenals voor hun directe leefomgeving dergelijke handelingen achterwege laat, mitigerende maatregelen neemt of compenserende maatregelen neemt.

Natura 2000-gebieden

De wetgeving met betrekking tot Natura 2000-gebieden is vastgelegd in Hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die op Europees niveau worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Vanuit deze richtlijnen worden specifieke diersoorten en hun habitat beschermd om de biodiversiteit te behouden, te herstellen of uit te breiden.

Het ondernemen van projecten, plannen of activiteiten in en in de omgeving van een Natura 2000-gebied kan mogelijkerwijs leiden tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Indien het niet mogelijk is om negatieve effecten op voorhand uit te sluiten, dan is er sprake van een vergunningsplicht en moet een habitattoets uitgevoerd worden. In een habitattoets worden de projecten, plannen of activiteiten getoetst op hun invloed op de instandhoudingsdoelstellingen en/of (onder bepaalde voorwaarden) toestemming voor de uitvoering kan worden verleend. Deze toetsing kan bestaan uit drie onderdelen;

- Voortoets;
- Verslechteringstoets of Passende Beoordeling;
- ADC-toets.

<u>Voortoets</u>

Middels een *Voortoets* wordt onderzocht of de ingrepen (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen binnen de Natura 2000-gebieden. De Voortoets bestaat uit een beschrijving van het plan of project, de te verwachten effecten binnen en buiten het Natura 2000-gebied, en een analyse of daarbij (mogelijkerwijs) sprake is van significante effecten. In deze analyse mogen mitigerende en compenserende maatregelen niet meegenomen worden. Indien niet kan worden uitgesloten dat er significante gevolgen op de instandhoudingsdoelstellingen optreden moet een Passende Beoordeling worden opgesteld. Indien er zeker geen significant negatief effect is te verwachten dan is er geen vergunning nodig, bij het indienen van een aanvraag wordt er

een besluit tot afwijzing genomen door het bevoegd gezag.

Verslechteringstoets
Indien uit de Voortoets blijkt dat er een kans is op een negatief effect, maar dat deze zeker niet significant is, dient er een *Verslechteringstoets* uitgevoerd te worden. In deze toetsing wordt er gekeken of de activiteit werkelijk een verslechtering van de natuurlijke habitats of habitats van soorten tot gevolg heeft. Het bevoegd gezag geeft aan welke gegevens verwacht worden en welke mate van gedetailleerdheid noodzakelijk is. Als uit de Verslechteringstoets blijkt dat er geen negatieve effecten optreden of dat de negatieve effecten aanvaardbaar zijn wordt de vergunning afgegeven, eventueel met voorwaarden of beperkingen. Tijdens het vaststellen van de mogelijk negatieve effecten mogen mitigerende maatregelen wél meegewogen worden in de beoordeling, compenserende maatregelen niet (Zie Kader Mitigerende en compenserende maatregelen).

Kader | Mitigerende en compenserende maatregelen

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen die de schadelijke gevolgen die rechtstreeks uit een plan of project voortvloeien, voorkomen of verminderen. Het doel van dergelijke maatregelen is het voorkomen van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied.

Compenserende maatregelen zijn maatregelen die de aantasting (significante effecten) op de aangewezen habitats en -soorten in een natura 2000-gebied als gevolg van een project of plan compenseren.

Passende beoordeling
Indien uit de Voortoets blijkt dat er een kans is op een significant negatief effect, dient er een *Passende Beoordeling* uitgevoerd te worden. De Passende Beoordeling is vergelijkbaar met de Verslechteringstoets, maar is gedetailleerder en uitgebreider. Tijdens het vaststellen van de mogelijk negatieve effecten mogen mitigerende maatregelen wél meegewogen worden in de beoordeling, compenserende maatregelen niet. Indien uit deze toetsing blijkt de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aangetast worden kan een vergunning worden verleend en kan het plan vastgesteld worden. Blijkt er echter dat er werkelijk sprake is van mogelijk significante effecten dan wordt een vergunning alleen afgegeven indien er geen **A**lternatieven zijn, er **D**wingende redenen van groot openbaar belang zijn en er **C**ompensatie plaatsvindt: de *ADC-toets*.

ADC-toets
Indien negatieve effecten niet uit te sluiten zijn, kan het plan alleen vastgesteld en vergund worden indien wordt voldaan aan elk van de volgende voorwaarden (art. 2.8-4)

a. Er zijn geen **A**lternatieve oplossingen
b. Het project wordt uitgevoerd onder **D**wingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard
c. Er worden **C**ompenserende maatregelen getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Soortbescherming

Het hoofdstuk 'Soortbescherming' uit de Wet natuurbescherming bestaat uit drie aparte beschermingsregimes, ook wel de passieve soortbescherming genoemd: 1) de Vogelrichtlijn; 2) de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en; 3) nationaal beschermde soorten. Voor deze drie beschermingsregimes gelden verschillende verboden en wettelijke belangen voor een ontheffingsaanvraag.

Vogelrichtlijn (artikel 3.1)
Voor van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:

1. opzettelijk doden en vangen van vogels;
2. opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren;
3. eieren rapen en onder zich hebben;
4. opzettelijk verstoren van vogels;
5. het verbod onder 4 is niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijk invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de populatie.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de

ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 2.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.3, lid 4:

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora en fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten;
6. het selectief vangen, onder zich hebben of verstandig gebruik van bepaalde vogels.

Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Voor in het wild levende dieren van soorten, genoemd in de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, gelden de volgende verbodsbepalingen:

1. opzettelijk doden en vangen;
2. opzettelijk verstoren;
3. opzettelijk vernielen of rapen eieren;
4. opzettelijk beschadigen of vernielen voortplantings- of rustplaatsen;
5. opzettelijk plukken of vernielen planten.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 2.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.8, lid 5:

1. ter bescherming van flora en fauna, en instandhouding van natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten of de daartoe benodigde kweek;
5. op selectieve wijze een aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben.

Nationale beschermde soorten (artikel 3.10)

Voor in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A gelden de volgende verbodsbepalingen:

a. opzettelijk doden of vangen;
b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B gelden de volgende verbodsbepalingen:

c. in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 2.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.8 lid 5 en artikel 3.10, lid 2:

a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling;
b. ter voorkoming van schade of overlast;
c. ter beperking van de omvang van populaties;
d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden;
e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud landbouw of bossen;
f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
h. in het algemeen belang, of
i. bestendig gebruik.

Actieve soortbescherming

Naast de passieve soortbescherming zijn provincies wettelijk verplicht om soorten te beschermen middels de Natuurvisie (artikel 1.7) en de actieve soortbescherming (artikel 1.12). In het kader van deze actieve bescherming kunnen de provincies de lijst met

beschermde soorten uitbreiden en/of gebieden aanwijzen waarvoor een extra inspanning nodig is om de staat van instandhouding van populaties te behouden of te herstellen.

Vogellijst

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd in het kader van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1). De nesten van vogels zijn beschermd als ze door de vogels in gebruik zijn, zowel in als buiten de gangbare broedperiode (15 maart tot 15 juli). De meeste vogels maken elk jaar een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De nesten van deze vogelsoorten zijn jaarrond beschermd waardoor de verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het gehele jaar van toepassing zijn (zie Kader Jaarrond beschermde vogelnesten). De wetgever verstaat onder verblijfplaatsen van vogels ook nesten en holtes waar de vogels ook buiten de broedtijd regelmatig verblijven.

Beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming (voorheen Boswet). Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Alle provincies hebben verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend, waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer ontheffing van de herbeplantingsplicht kan worden verleend. Sommige provincies hebben ook beleidsregels vastgesteld waarin bijvoorbeeld is aangegeven wanneer een kapverbod wordt opgelegd.

De Wet natuurbescherming beschermt geen houtopstanden binnen de bebouwde kom. Waar de grens van de “bebouwde kom Wet natuurbescherming” ligt, wordt bepaald door de gemeenteraad. Dit valt vaak min of meer gelijk met de ‘bebouwde kom Verkeerswet’, maar kan afwijken. Binnen de bebouwde kom geldt meestal een kapverbod op grond van de algemene plaatselijke verordening (APV) of een gemeentelijke bomenverordening. Daarnaast kunnen gemeenten ook regels stellen voor bomen buiten de bebouwde kom, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan

Ontheffing, vergunning of vrijstelling

Het is mogelijk om voor de in de Wet natuurbescherming vermelde verboden een ontheffing of vergunning aan te vragen. Er kan alleen een ontheffing verleend worden als er aan drie criteria is voldaan:

- Er is geen alternatieve bevredigende oplossing mogelijk;
- Er moet sprake zijn van een wettelijk belang behorend bij het artikel dat overtreden wordt;
- Er mag geen afbreuk aan de staat van instandhouding van de populatie plaatsvinden.

<u>Vrijstelling</u>

Het is niet altijd nodig om een ontheffing aan te vragen wanneer er gevolgen voor beschermde planten- en diersoorten optreden. Er zijn verschillende soorten vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden indien strikt en aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. De zorgplicht blijft ook bij het werken via een gedragscode onverminderd van kracht. Naast de gedragscode is ook een vrijstelling in de vorm van een ministeriële regeling te krijgen (artikel 3.11). Deze ministeriële regelingen zijn opgesteld door Gedeputeerde Staten als vrijstellingslijsten. Zie Bijlage E voor een overzicht voor de vrijgestelde soorten. In onderhavige rapportage

wordt niet ingegaan op de voorkomende soorten van de vrijstellingslijst.

Gezien de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied die zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden, zijn negatieve effecten van de werkzaamheden op beschermde soorten niet uit te sluiten. Dit betekent dat er mogelijk verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden. Een Natuurtoets Soortbescherming in het kader van de Wet natuurbescherming is dan ook noodzakelijk.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Naast de Wet natuurbescherming bestaat in Nederland het Natuur Netwerk Nederland, waarvoor de provincies beleid maken (NNN). Het NNN is ruimtelijk in de Provinciale Structuurvisie vastgelegd. Het vormt een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingszones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingszones tussen deze gebieden. Ook de beheersgebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot het NNN. De planologische verankering van het NNN vindt plaats in (gemeentelijke) bestemmingsplannen. Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen geheel of gedeeltelijk binnen de begrenzing van het NNN plaatsvinden en een bestemmingsplan wijziging moet worden doorgevoerd en/of negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden dient altijd een 'Nee, tenzij'-toets te worden uitgevoerd. Hierin wordt beoordeeld of er als gevolg van de voorgenomen maatregelen significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden.

Kader | Jaarrond beschermde vogelnesten

De meeste vogels gebruiken hun nest slechts eenmalig voor de voortplanting. Elk jaar bouwen de dieren een nieuw nest op meestal een andere locatie. Nesten van deze vogels zijn slechts gedurende het broedseizoen beschermd. Er zijn echter ook vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het gehele jaar van toepassing zijn. Er worden 5 categorieën onderscheiden:

1. Vogels waarvan de nesten ook buiten het broedseizoen als rust- en voortplantingsplaats gebruikt worden (voorbeeld: steenuil).
2. Koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gierzwaluw en huismus).
3. Vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar en kerkuil).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. (voorbeeld: ransuil).
5. De volgende vogelsoorten behoren tot deze categorie: vogels die weliswaar terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De nesten van deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Bijlage E. Overzicht algemene vrijstellingen

Tabel B | Overzicht vrijgestelde soorten per provincie, V = vrijgesteld.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Provincie												
			Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	N-Brabant	N-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Z-Holland	LNV
Zoogdieren	Aardmuis	*Microtus agrestis*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Bosmuis	*Apodemus sylvaticus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Bunzing	*Mustela putorius*	V		V		V	V				V		V	V
Zoogdieren	Dwergmuis	*Micromys minutus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Dwergspitsmuis	*Sorex minutus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Egel	*Erinaceus europaeus*	V	V	V	V	V	V	V	V		V	V	V	V
Zoogdieren	Eekhoorn	*Sciurus vulgaris*						V [1]							
Zoogdieren	Gewone bosspitsmuis	*Sorex areneus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Haas	*Lepus europeus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Hermelijn	*Mustela erminea*	V		V		V	V				V		V	V
Zoogdieren	Huisspitsmuis	*Crocidura russula*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Konijn	*Oryctolagus cuniculus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Ondergrondse woelmuis	*Pitymys subterraneus*	V	V	V	V	V	V	V	V		V	V		V
Zoogdieren	Ree	*Capreolus capreolus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Rosse woelmuis	*Clethrionomys glareolus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Steenmarter	*Martes foina*						V [2]							
Zoogdieren	Tweekleurige bosspitsmuis	*Sorex coronatus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V		V
Zoogdieren	Veldmuis	*Microtus arvalis*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Vos	*Vulpes vulpes*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Wezel	*Mustela nivalis*	V		V		V	V				V		V	V
Zoogdieren	Wild zwijn	*Sus scrofa*						V							
Zoogdieren	Woelrat	*Arvicola terrestris*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Reptielen	Hazelworm	*Anguis fragilis*						V [3]							
Reptielen	Levendbarende hagedis	*Zootoca vivipara*						V [4]							
Amfibieën	Bruine kikker	*Rana temporaria*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Gewone pad	*Bufo bufo*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Kleine watersalamander	*Lissotriton vulgaris*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Meerkikker	*Pelophylax ridibundus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Bastaardkikker	*Pelophylax* kl. *esculentus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V

[1] *alleen vrijgesteld in de periode tussen maart t/m april en juli t/m november*

[2] *alleen vrijgesteld in de periode tussen 15 augustus t/m februari*

[3] *alleen vrijgesteld in de periodes juli, augustus en september*

[4] *alleen vrijgesteld in de periode tussen 15 augustus t/m 15 oktober*

Bijlage F. Ter zake kundige

TER ZAKE KUNDIGE
Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een kundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de kundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of;
- op mbo-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of;
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.
- Alle medewerkers van Bureau Viridis voldoen aan de eisen van het ministerie en zijn ter zake deskundig.

Cultuurhistorische waardenstelling

Ockhuizen

te Haarzuilens

SB4

Specialisten in Groen Erfgoed

Cultuurhistorische waardenstelling

Ockhuizen

te Haarzuilens

Opdrachtgever:

Gemeente Utrecht

SB4

Specialisten in Groen Erfgoed

Costerweg 1- K 6702 AA Wageningen 0317 424 167 www.sb4.nl info@sb4.nl

Colofon

© 2022, SB4 Bureau voor Historische Tuinen, Parken en Landschappen BV

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd of openbaar worden gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij op papier of digitaal, zonder voorafgaande toestemming van de opdrachtgever, in overleg met SB4. In geval van publicatie, geheel of gedeeltelijk, van dit als intern rapport bedoelde document, kan het noodzakelijk zijn om auteursrechten, copyright, publicatierechten en/of andere rechten te regelen met SB4 of andere partijen.

De afbeeldingen in dit rapport zijn gemaakt door de auteurs en de kaarten zijn noordwaarts georiënteerd, tenzij anders aangegeven.

Cultuurhistorisch en tuinhistorisch onderzoek, tekst en opmaak:
SB4 Bureau voor Historische Tuinen, Parken en Landschappen
ir. C.H.P.M. (Kees) van Dam, ir. E.M.J. (Eric) Blok bnt
Costerweg 1-K
6702 AA Wageningen
www.sb4.nl

Projectnummer: 10810

Opdrachtgever: Gemeente Utrecht
Contactpersoon: A. (Anne) Schipper
Versie: 2 maart 2022

INHOUD

INLEIDING..... 5

1. INTRODUCTIE..... 7

2. BEKNOPTE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING..... 11
2.1. Ontginning 11
2.2. Kasteel De Haar 11
2.3. Woonwijk Leidsche Rijn 11

3. RELICTEN EN HUN HISTORISCHE ACHTERGROND..... 13
3.1. Sloten- en kavelpatroon 13
3.2. Kasteel De Haar 19
3.3. Landgebruik en landschapselementen 21
3.4. Bebouwing 27
3.5. Infrastructuur 29
3.6. Resume: datering huidige situatie 31

4. WAARDERING..... 37
4.1. Waarderingsmethode 37
4.2. Cultuurhistorische waarden en karakteristiek van het gebied 39
4.3. Waardering van deelgebieden 43
4.4. Waardekaart met elementen 45

5. AANBEVELINGEN..... 47
5.1. Algemeen 47
5.2. Boscompensatie 47
5.3. Zonnepanelen 48

BRONNEN..... 49

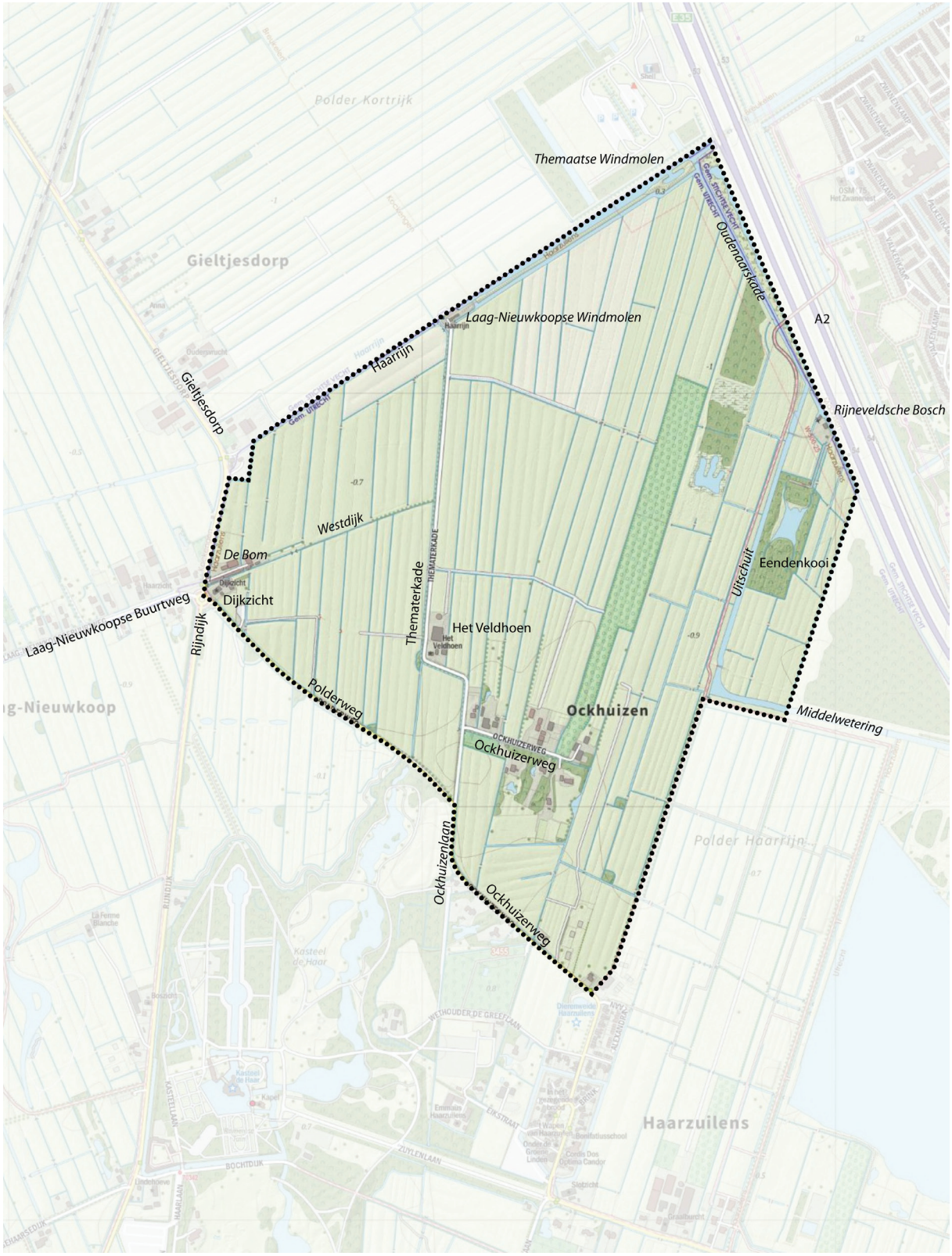
INLEIDING

Binnen de gemeentegrenzen van Utrecht ligt één van de kleinste buurtschappen van de provincie: Ockhuizen. De tegenwoordige situatie wordt in belangrijke mate bepaald door de middeleeuwse ontginning, de parkaanleg rondom Kasteel De Haar en de recente recreatieve voorzieningen in relatie tot de nieuwbouw van Leidsche Rijn.

Aanleiding voor het voorliggendonderzoek zijn de plannen voor inpassing van een zonneveld en boscompensatie. Deze ontwikkelingen zijn gepland binnen het noordelijke deel van het rijksbeschermde stads- en dorpsgezicht van Haarzuilens, op het gebied tussen A2, Haarijn, Polderweg, Ockhuizerweg en Rijnveldsche Boschpad. Vanwege deze status is door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed geadviseerd om een cultuurhistorische waardestelling te maken, om mee te nemen in de verdere afwegingen in de planvorming.
Hierbij is door de gemeente Utrecht verzocht om in ieder geval aandacht te besteden aan de historische verkaveling, zichtlijnen in relatie tot het beschermd dorpsgezicht en Kasteel de Haar, bijzondere elementen zoals de eendenkooi, buurtschap Ockhuizen en mogelijke historische bossen, bosschages of boomgaarden in het gebied, en grondgebruik in het verleden. Op basis van de historische aspecten wordt inzicht verkregen in de aanwezigheid en ligging van de belangrijkste cultuurhistorische kernwaarden. Ten slotte is gevraagd enkele aanbevelingen te doen wat betreft de inpassing van een zonnepark en boscompensatie, rekening houdend met de cultuurhistorische waarden.

Voorliggend onderzoek is gebaseerd op een literatuur-, bronnen- en kaartenstudie en terreinbezoek. Het onderzoek is uitgevoerd door Kees van Dam (landschapsarchitect en historisch onderzoeker), met medewerking van Eric Blok (landschapsarchitect en tuinhistoricus), beiden werkzaam bij bureau SB4.

SB4 Bureau voor Historische Tuinen, Parken en Landschappen
Wageningen, 2021.

Actuele situatie van het onderzoeksgebied (bolletjeslijn). (Bron ondergrond: J.W. van Aalst, www.opentopo.nl.)

1. INTRODUCTIE

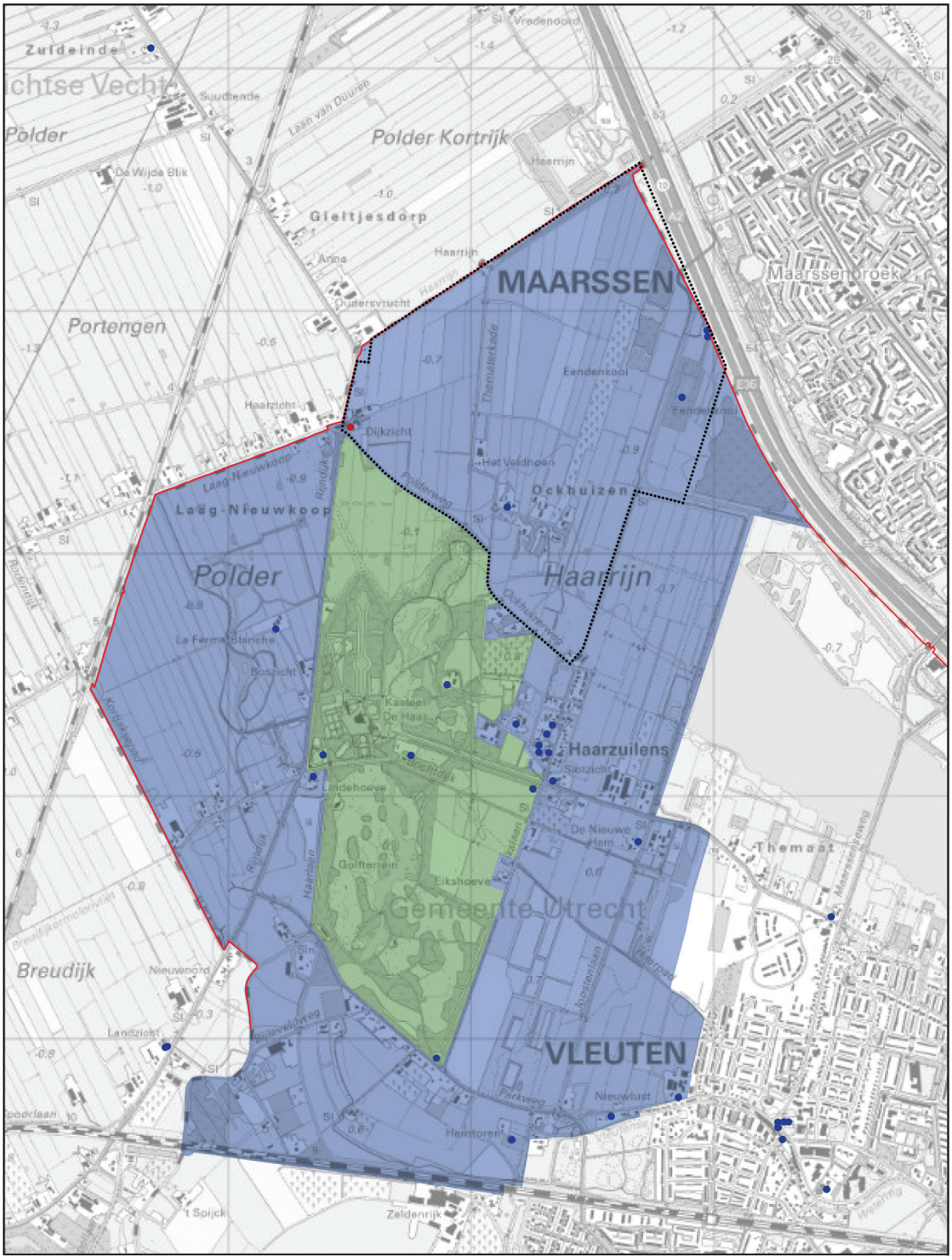
Locatiegegevens
Hoofdadres: Thematerkade z.n., 3455 RX Haarzuilens
Kadastraal: Gemeente Vleuten (VTN00), sectie D, diverse percelen.

Onderzoeksgebied
Het onderzoek richt zich op het landelijk gebied binnen de gemeente Utrecht, ten noorden van het park van Kasteel De Haar en ten westen van rijksweg A2. Het gebied wordt verder begrensd door de Haarijn, Schenkeldijk/Gieltjesdorp, Polderweg, Ockhuizerweg en het Rijnveldsche Boschpad. Het terrein omvat ca. 170 hectare. De ruimtelijke context en wijdere omgeving is waar nodig en relevant meegenomen in het onderzoek en de beschrijvingen.

Huidig gebruik
Het gebied kent een overwegend landelijk karakter met gronden in agrarisch gebruik. Aan de westzijde zijn twee (voormalige) boerderijen langs de Polderweg en Gieltjesdorp gelegen, namelijk 'De Bom' en 'Dijkzicht'. Het buurtschap Ockhuizen bestaat uit vier (voormalige) boerderijen en een woning aan de noordzijde van de Ockhuizerweg/Thematerkade en drie woningen aan de zuidzijde. De erven en tuinen zijn omgeven door beplanting. Bij en achter nr. 24 ligt een grote fruitboomgaard. Aan de zuidoostzijde van het onderzoeksgebied liggen twee bungalows aan de Ockhuizerweg en zijn enkele woningen in ontwikkeling (nr. 39). Aan de noordoostzijde van het onderzoeksgebied zijn nabij de eendenkooi en (voormalige) kooikerswoning (Thematerweg 4) enkele natuurontwikkelingsprojecten en recreatieve voorzieningen (wandel- en fietspaden). Aan de noordzijde vormt de Haarrijn, met daaraan een (voormalig) de afwatering van de polders en de wijk Leidsche Rijn naar het Amsterdam-Rijnkanaal. Bij het gemaal 'Haarrijn' is een (voormalige) dienstwoning gelegen.

Status
Het gebied valt geheel binnen het van rijkswege Beschermd Dorpsgezicht Haarzuilens, zoals aangewezen op 4 december 2013.[1]
Kasteel De Haar is aangewezen als rijksmonumentale Complex Historische Buitenplaats en ligt ten zuiden en net buiten het onderzoeksgebied.[2] Binnen het onderzoeksgebied zijn vier rijksmonumenten aangewezen: Ockhuizerweg 20 (boerderij Het Klaverblad)[3] en het complex van de eendenkooi bij Thematerweg 4 met kooikerswoning en tuinpaviljoen.[4]
De pand aan Polderweg 2 (Dijkzicht) is aangewezen als gemeentelijk monument.[5] In het bestemmingsplan zijn tevens Ockhuizerweg 24 en 35 benoemd als waardevol of karakteristiek pand.[6]
Voor het gebied is tevens nadere regelgeving van toepassing, onder meer vanuit provinciale ruimtelijke verordeningen. Verdere beleidsanalyse is in het kader van dit cultuurhistorisch onderzoek niet uitgevoerd.

1 RCE, Beschermd Gebied nr. 223; https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Beschermde_Gezichten/BG223/; RCE, *Beschermd dorpsgezicht Haarzuilens, Toelichting bij het besluit tot aanwijzing van het beschermd dorpsgezicht Haarzuilens gemeente Utrecht (Utrecht) ex artikel 35 Monumentenwet 1988*, 2013.
2 RCE, Complexnr. 527891; https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/527892
3 RCE, Obj.nr. 37537 (aangewezen in 1977),
4 RCE, Complexnr. 514789 en onderdelen eendenkooi (510856), kooikerswoning (514790) en tuinpaviljoen (514791), allen aangewezen in 2000.
5 https://www.utrecht.nl/wonen-en-leven/wonen/uw-koopwoning/monument/monumentenlijst/; https://gemu.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=50733b9f9ade426794da5f83b8b1f1ad
6 Overzicht waardevolle panden Haarzuilens en overig monumenten versie 15 febr 2013, https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0344.BPHAARZUILENS-0401/tb_NL.IMRO.0344.BPHAARZUILENS-0401_5.pdf. Nr. 35 ligt buiten het onderzoeksgebied.

Aanwijzing van beschermde gezichten, complexen en monumenten in en rond het onderzoeksgebied (zwarte bolletjeslijn). De rijksmonumenten zijn aangeduid met een blauwe stip, het gemeentelijke monument binnen het onderzoeksgebied met een rode stip. De dunne rode lijn geeft de gemeentegrens van Utrecht aan. (Bron ondergrond: Kadaster, topotijdreis.nl.)

Beschermd dorpsgezicht
Complex Historische Buitenplaats

Archeologie

Archeologie is als afzonderlijk beleidsterrein in onderhavig onderzoek niet nader onderzocht. Binnen het onderzoeksgebied bevinden zich geen archeologische rijksmonumenten.[7] Op de gemeentelijke archeologische beleidskaart uit 2009 zijn twee gebieden aangeduid als 'hoge archeologische waarde' (de historische erven) en een zone als gebied met archeologische verwachting (crevasses).[8] In een actualisatie van de archeologische waardenkaart in 2022 blijft voor de rood aangeduide erven aan de Ockhuizerweg een hoge archeologische waarde gelden (vergunningsplicht bij bodemingrepen groter dan 30 m^2 en dieper dan 30 cm), waarbij het aangeduide vlak op de kruising van de Polderweg-Rijndijk vervalt. De ontginningsbasissen (Ockhuizerweg) en de kade (Westdijk) krijgen een hoge archeologische verwachting (vergunningsplicht bij bodemingrepen groter dan 100 m^2 en dieper dan 30 cm); de groen gearceerde zone op de waardenkaart uit 2009 wordt op de geactualiseerde waardenkaart uitgebreid en krijgt een middelhoge archeologische verwachting (vergunningsplicht bij bodemingrepen groter dan 500 m^2 en dieper dan 30 cm). Wit gebied op de huidige waardenkaart uit 2009 krijgt een lage archeologische verwachting op de geactualiseerde waardenkaart (vergunningsplicht bij bodemingrepen groter dan 5000 m^2 en dieper dan 30 cm).[9]

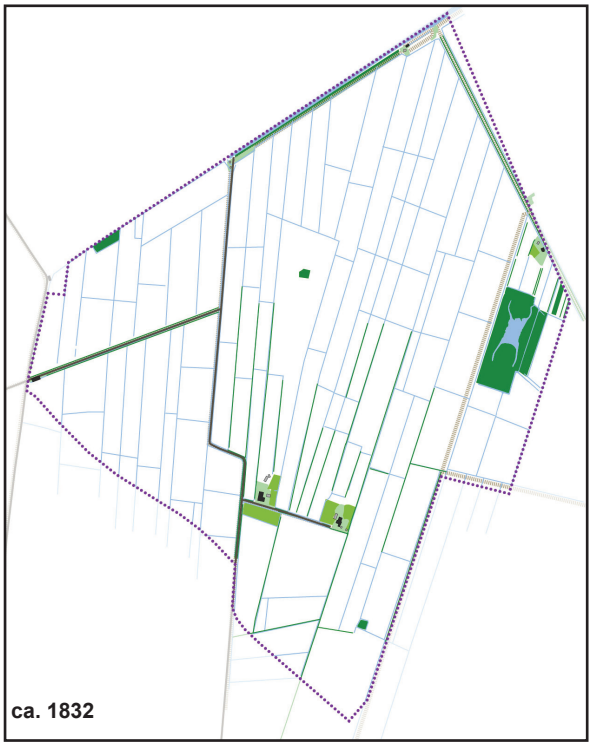

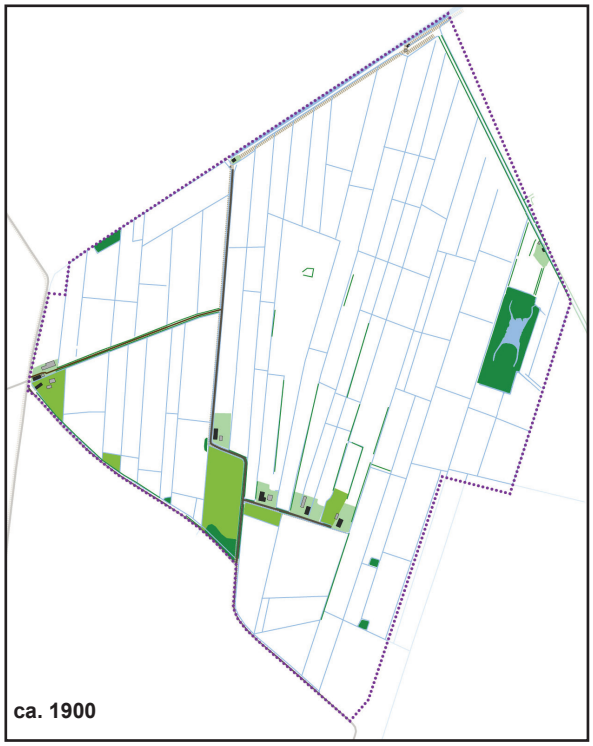
Uitsnede gemeentelijke archeologische waardenkaart 2009.
(Bron: Afdeling Erfgoed, gemeente Utrecht.)

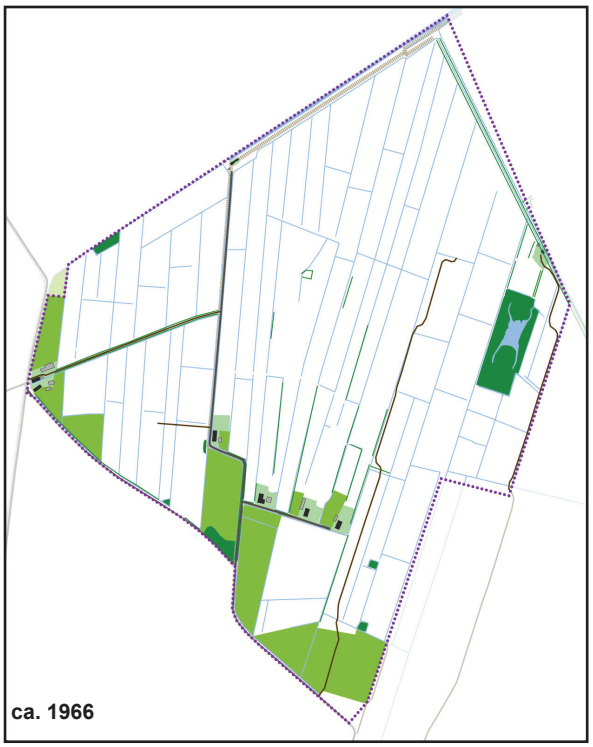
7 https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/bronnen-en-kaarten/overzicht/archeologie-in-nederland-amk-en-ikaw; https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=Archeologie%2Din%2DNederland

8 https://pki.utrecht.nl/Loket/product/19096562313d34964b6ae3244ec42f9b

9 Bron: Wink, K., Kok, R.S. en R.A.C. Kroes, 2022: Toelichting op de Archeologische Beleidskaart gemeente Utrecht, RAAP-Rapport 3072, Weesp (in prep.); Afdeling Erfgoed, gemeente Utrecht.

Ruimtelijke ontwikkeling van het onderzoeksgebied aan de hand van vier fases.

- hoofdgebouw
- bijgebouw
- erf/tuin
- boomgaard
- bos
- water
- sloot
- weg
- pad
- kade

2. BEKNOPTE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

In deze samenvattende schets van de gebiedsgeschiedenis worden de drie meest bepalende ontwikkelingen aangestipt: de grote veenontginningen omstreeks 1100-1200, de herbouw van kasteel De Haar in pakweg 1900 en de aanleg van woonwijk Leidsche Rijn vanaf circa 2000.

2.1. Ontginning

Bewoning van de oeverwal van de (Oude) Rijn vond al vroeg plaats, waaronder in de romeinse tijd. Enkele gunstig hoger gelegen terreinen werden relatief vroeg geschikt gemaakt voor vestiging en agrarisch gebruik, zoals de voormalige stroomruggen tussen Vleuten en Haarzuilens.
Na de afdamming van de Rijn bij Wijk bij Duurstede in 1122 nam de ontginning van de uitgestrekte veengebieden een vlucht. Hierbij werden ook de polders Themaat, De Haar, Haarveld en Ockhuizen ontgonnen, vanuit zuidelijke richting en met een opstrekkende strokenverkaveling. Dit gebeurde in opdracht van de bisschop van Utrecht, die de gronden bij kasteel De Haar in bezit had. De ontginning vond echter later plaats dan die vanaf de Vecht, zodat men op de achter- en zijgrenzen van de blokken van Maarssenbroek en Gieltjesdorp stuitte. De Rijndijk (westzijde onderzoeksgebied) en Eikslaan (oostzijde onderzoeksgebied) vormden zijgrenzen van de blokken. De Thematerkade en Ockhuizerdijk, waaraan twee boerderijen kwamen te liggen, vormden een iets latere begrenzing en aanpassing van het polderblok, naar aanleiding van een wijziging in de afwatering.

2.2. Kasteel De Haar

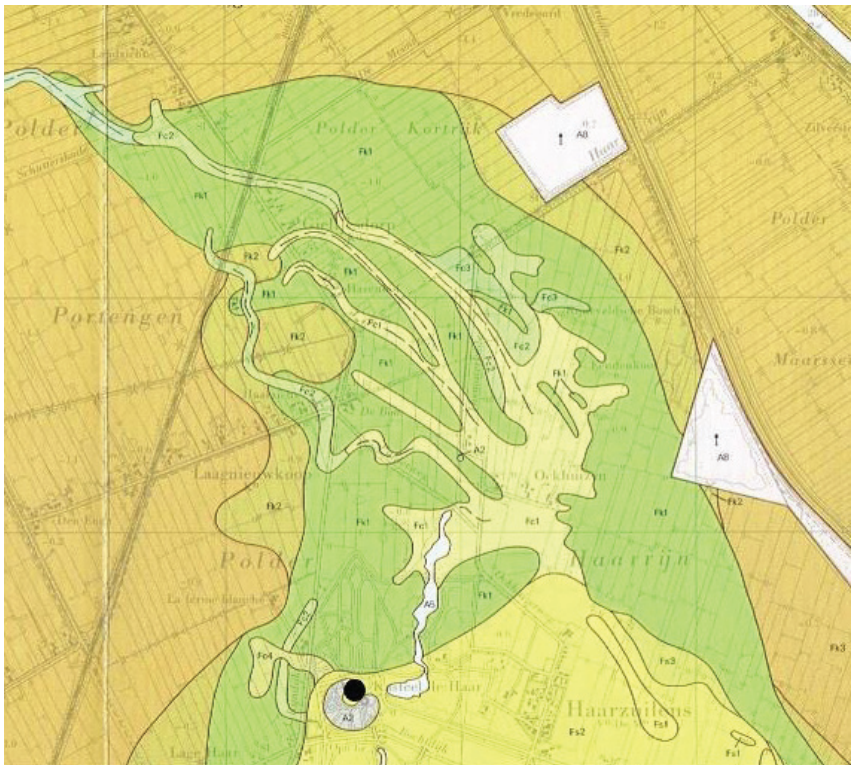
In de periode tussen de 12e en 15e eeuw zou er een versterking per plekke van Kasteel De Haar gebouwd worden. Naast enkele nabijgelegen huizen als Den Ham, Den Eyck en Ter Mey groeide De Haar uit tot een residentie van invloedrijke families Van de Haar en later Van Zuylen. Tijdens de Hoekse en Kabeljauwse twisten werd in 1482 het kasteel verwoest. Hoewel het weer zou worden hersteld verviel het kasteel vanaf de 17e eeuw tot een ruïne. Pas na de vererving op Etiènne baron van Zuylen van Nyevelt in 1890 volgde een herleving. Mede door zijn huwelijk met Hélène barones de Rothschild kon het kasteel via een zeer ambitieus bouwprogramma worden hersteld. Tezamen met de verschillende parkdelen, verplaatsing van het dorp naar een nieuw Haarzuilens en aankoop van vele gronden in de omgeving zou het één van de grootste ontworpen ensembles worden in Nederland.

2.3. Woonwijk Leidsche Rijn

In het begin van de jaren 90 werd het gebied ten westen van Utrecht door het Rijk aangewezen als uitbreidingslocatie: met meer dan 30.000 woningen de grootste Vinex-locatie in Nederland.[10] Het grondgebied van de gemeente Vleuten-De Meern (waar in 1954 onder meer gemeente Haarzuilens in was opgenomen) werd daarbij toegevoegd aan gemeente Utrecht.
In dezelfde periode werden rond Utrecht vier groengebieden aangewezen, als recreatievoorziening dichtbij de stad, waaronder Haarzuilens en omgeving. Om deze voorzieningen te realiseren, bestaande uit ca. 450 hectare openbaar toegankelijk recreatiegebied en ca. 15 kilometer aan paden, werd gekozen voor het instrument ‘herinrichting’, uitgevoerd door Dienst Landelijk Gebied. Daarnaast speelde een verdubbeling van de snelweg A2, waarover een nieuw viaduct kwam dat het gebied met Maarssenbroek zou gaan verbinden. Natuurmonumenten heeft in 2000 389 hectare van landgoed Haarzuilens verworven en is daarmee één van de belangrijkste grondeigenaren in het gebied geworden.

Naaststaande schema’s geven een beeld van de ontwikkeling van het onderzoeksgebied in de laatste 200 jaar. Tot op de dag van vandaag overheerst een agrarisch karakter. De aanleg van het park bij kasteel De Haar had een zekere invloed in de vorm van de aanleg van de Polderweg en enkele bosjes ten noorden hiervan. Ook kwam omstreeks 1900 tijdelijk de fruitteelt op, waartoe enkele percelen werden omgevormd tot boomgaard. In de jaren 70 vond een uitbreiding van bebouwing plaats door de bouw van enkele woonhuizen. Vanaf ca. 2010 is gewerkt aan recreatieve voorzieningen.

10 De vinex-locaties werden aangewezen in de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra uit 1991,

Uitsnede van de geomorfogenetische kaart, waarop crevasses bij Ockhuizen zijn aangegeven. (Bron: Huiting, 2020, p. 64; Berendsen, *Genese*.)

Uitsnede van de actuele hoogtekaart (AHN4), waarin het hoogteverloop van het maaiveld zich aftekent: van hoger gelegen (rood naar oranje en geel) naar lager gelegen (groen naar blauw). (Bron: www.AHN.nl)

3. RELICTEN EN HUN HISTORISCHE ACHTERGROND

3.1. Sloten- en kavelpatroon

Door de afdamming van de Rijn bij Wijk bij Duurstede in 1122 werd een betere waterbeheersing mogelijk van de gronden die benedenstrooms lagen. Eerder waren de gronden direct langs de Oude Rijn al in gebruik genomen (A, *zie kaart volgende pagina*), waarbij de Thematerweg en Bochtdijk de (globale) achtergrens van de oude ontginningen vormde.[11] Vanaf de Vecht was men begonnen met een systematische verkaveling van het Otterspoorbroek en Maarssenbroek (B) volgens een cope-ontginning van ca. 1250 meter diep. Maarssenbroek werd in 1174 voor het eerst vermeld.[12] De achtergrens van deze ontginning was de Oude(n)aarskade. Aansluitend op Otterspoorbroek werd een zelfde systematische ontginning uitgezet, namelijk het blok van Kortrijk, Vijfhoeven en Gieltjesdorp (F). De (latere) Haarrijn vormde de zuidelijke zijdwende (zijkade) van deze ontginning.[13]
In het gebied ten westenvan De Haar werd een ontginning gestart vanaf de Breudijk. In een vervolg op deze ontginning zal de regelmatige cope-ontginning van Gerverscop zijn gerealiseerd, waarbij de Gerverscopse dijk en wetering haaks werden uitgezet op een grens met De Haar. Vanaf de Lagehaarsedijk werden het Haarveld of De Haar uitgezet met regelmatige kavelindeling (D). Op de achtergrens van het ontginningsblok De Haar werd een nieuwe ontginning gestart: Laag-Nieuwkoop (K). Deze laatste moet na Gieltjesdorp (F) en vóór Portengen (M) en Kockengen (N) zijn gerealiseerd.

De gronden die behoorden tot Themaat (E, G, in het oostelijke deel van het onderzoeksgebied) bestonden hoofdzakelijk uit zwaarder te bewerken grondsoorten zoals fijne klei op veen, hetgeen de reden zal zijn geweest dat deze relatief laat werden ontgonnen. De ontginning van het blok in copen zou volgens Storm van Leeuwen geruime tijd vóór 1220 moeten hebben plaatsgevonden, mogelijk zelf vóór 1100, maar nadat de blokken van Maarssenbroek (B) en Gieltjesdorp (F) in het terrein waren uitgezet.[14] De naam ‘Themaat’ duidt op een aanvankelijk gemeenschappelijk gebruik als gras- of hooiland van de bewoners van Vleuten. De Thematerdijk diende als ontginningsbasis en hieraan kwamen de boerderijen te liggen. De oorspronkelijke westgrens van de polder lag op de Eikslaan (globaal het huidige fietspad westelijk langs de eendenkooi). Aan de westzijde was voldoende ruimte om percelen van ca. 1250 à 1300 meter diep te maken, zodat hier een dwarssloot werd gegraven die (later) de naam Middelwetering kreeg. Het resterende driehoekige gebied (G) werd afzonderlijk verkaveld en kreeg later een eendenkooi.[15]

Het ontginningsblok van Ockhuizen (H, I,J) zal afzonderlijk zijn ontgonnen, mogelijk pas na Themaat. Het vormde een eigen tiendblok en viel gerechtelijk onder Themaat. In 1285 is sprake van ‘*woninghen tOechusen*’.[16] Het land in het blok viel onder vier hoeves: twee aan de Eiksstraat (zuidzijde) en twee aan de Ockhuizerdijk (midden). Deze laatste werd relatief diep in de ontginning gelegd, hetgeen mogelijk was door de aanwezigheid van crevasses (doorbraaksediment) in de ondergrond.
Het gebied ten noorden van De Haar (C) betrof vermoedelijk een relatief late ontginning, die uitging van de bisschop van Utrecht zelf.[17] De kavels direct ten noorden van het kasteel vielen onder het gebruik van het kasteel, de vier stroken ten oosten daarvan waren in gebruik bij de hoeves aan de Haardijk en de gronden nog verder naar ten oosten (tot aan de Thematerkade/Ockhuizerlaan) behoorden tot de

11 Blijdenstijn, R., *Tastbare tijd 2.0, cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht*, vierde druk, Amsterdam 2015, p. 279.
12 Gaasbeek, F., et al., *Maarssen, Geschiedenis en Architectuur, Monumenten-inventarisatie Provincie Utrecht*, Uitgeverij Kerckebosch/SPOU, Zeist/Utrecht, 2007, p. 25.
13 Manten, A.A., M. Laméris, *Breukelen, Geschiedenis en Architectuur, Monumenten-inventarisatie Provincie Utrecht*, Uitgeverij Kerckebosch/SPOU, Zeist/Utrecht, 2008, p. 21.
14 Storm van Leeuwen, J.A., Themaat, van maat tot polder (I), in: *Tijdschrift van de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, jg. 18 1998 nr. 1, p. 18-25. Zie ook: Hartog, C.M.W. den, e.a., *Terug naar Themaat, Het archeologisch onderzoek LR50 en LR52 naar drie huisplaatsen aan de Thematerweg, Basisrapportage archeologie 29*, Gemeente Utrecht, 2009.
15 Storm van Leeuwen, J.A., Themaat, van maat tot polder (II), in: *Tijdschrift van de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, jg. 18 1998 nr. 2, p. 29-36. Binnen deze ‘driehoek werd bij de aanleg van Rijksweg 2 (A2) een depot opgeworpen van veen uit het wegcunet, waarop spontaan berken opkwamen uit fossiel zaad.
16 Huiting, 2020, p. 131.
17 Huiting, 2020, p. 331.

Indicatieve volgorde van ontginningen rondom Haarzuilens, op basis van de vorm en richting van het ontginningsblok en literatuur (Huiting, 2020, p. 51; Storm van Leeuwen, 1998). De rode bolletjeslijn geeft het onderzoeksgebied aan.
A. Het oude land langs de Oude Rijn, o.a. Wielerveld (of Wilderveld) en Goystraat
B. Maarssenbroek (vanaf de Vecht)
C. De Haar ten oosten van de Rijndijk: De Haar
D. De Haar ten westen van de Rijndijk: polder Haarveld/De Haar of Lage Haar
E. Themaat
F. Gieltjesdorp (vanaf de Vecht)
G. Uitbreiding van Themaat aan noordzijde
H. Uitbreiding van Themaat aan westzijde
I. Ockhuizen
J. Uitbreiding van De Haar aan oostzijde
K. Laag-Nieuwkoop
L. Uitbreiding van De Haar aan noordzijde, gerelateerd aan Laag-Nieuwkoop
(Bron ondergrond: Hisgis; KNAW, Fryske Akademie.)

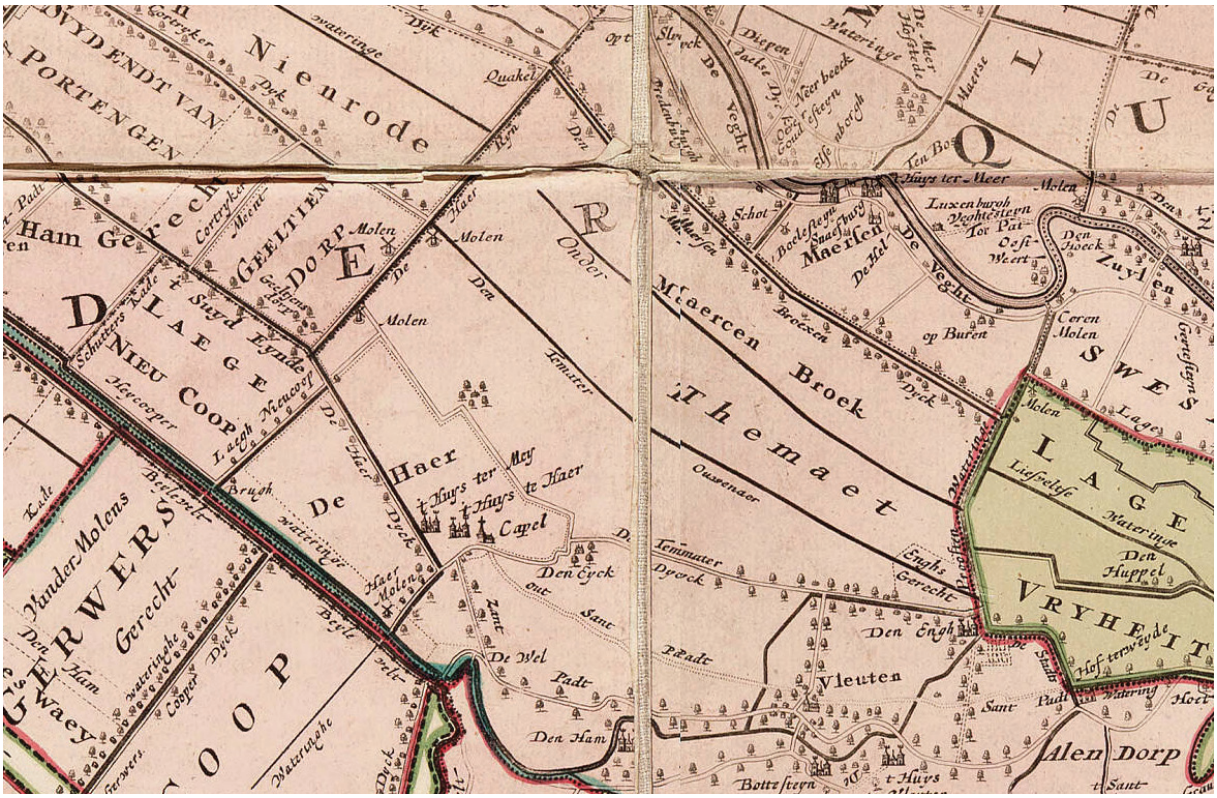

De boerderij aan de Ockhuizerweg 20 in 1971.
(Bron: HUA, nr. 89021 en 89023.)

Een sloot met stuw langs de Thematerkade, 1971.
(Bron: HUA, nr. 91943.)

Uitsnede van de ´Nieuwe Caerte van den lande van Utrecht´ door Bernard de Roy, 1743. Ockhuizen is door middel van een symbool van een door bomen omgeven huis aangeduid. Langs de Haarrijn zijn drie molen aangegeven: één aan de zijde van Gieltjesdorp, één aan het eind van de Thematerkade en één op de samenkomst van 'Den Themater Ouwenaer'. Ter plekke van boerderij De Bom (aan het westelijk eind van de Westdijk) is een gebouw aangegeven. (Bron: WUR, Spec.Coll., RKk.I,370; https://images.wur.nl/digital/collection/coll21/id/526#.YekiYs0th4Y.link.)

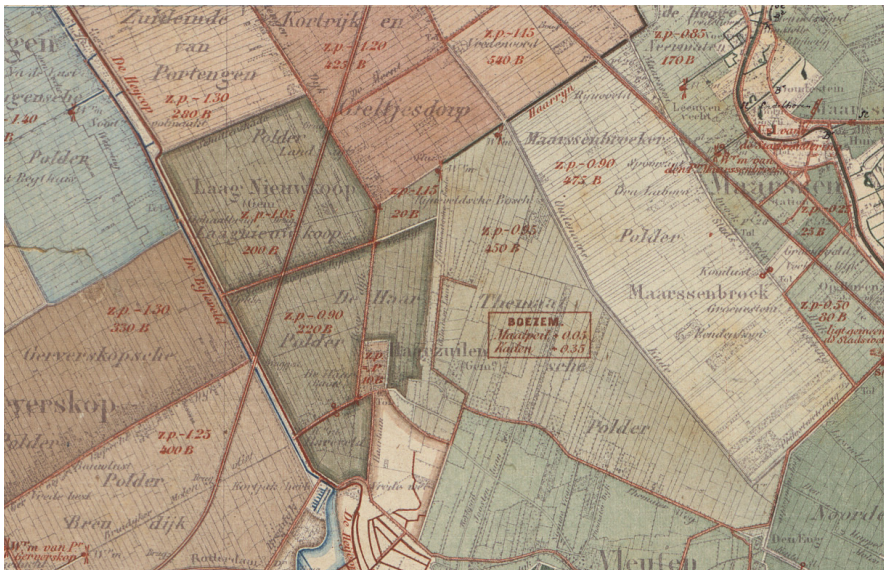
Rode Hoeve.[18] De percelen ten noorden van de Westdijk (L) werden mogelijk afzonderlijk ontgonnen of in samenhang met Laag-Nieuwkoop (K). Tot de gemeentegrensherzieningen in 1942 en 1963 behoorde dit blok namelijk tot de zelfstandige gemeente en heerlijkheid Laag-Nieuwkoop. Het is ook mogelijk dat de ontginning pas in de 13e eeuw plaatsvond, na de aanleg van de Haarrijn en Thematerkade, waarbij de Laag-Nieuwkoopse Dijk in verband met de waterhuishouding richting het oosten werd doorgetrokken. Deze kade werd de Westdijk (of Werfdijk) genoemd.

Vanwege een afspraak tussen de graaf van Holland en de bisschop van Utrecht in 1226 om wateroverlast vanuit de Oude Rijn tegen te gaan, werd ten zuiden van kasteel De Haar een dam gelegd (bij hofstede De Wel). Hierdoor konden de polders onder Vleuten en Haarzuilens niet meer afwateren op de Oude Rijn. Er werd een alternatieve mogelijkheid gezocht in afwatering op de Vecht. Deze werd gevonden in de aanleg van de Haarrijn, die het water uit de polders Themaat, De Haar en Laag-Nieuwkoop ging afvoeren. Mogelijk werd na die wijziging van de afwateringsrichting pas het blok van Ockhuizen (H, I, J) ontgonnen. Op het oostelijke deel van dit blok, tegen de Eikslaan, werd de hofstede De Koningshof gevestigd (H).[19] Het westelijke deel werd overdwars in tweeën gesplitst door de Ockhuizerdijk, die min of meer parallel aan de Eikstraat werd gelegd en waar twee boerderij aan werden gevestigd (I). Deze Ockhuizerdijk werd ontsloten via de Thematerkade/Ockhuizerlaan, die als kunstmatige grens tussen de afwateringsgebieden van polder De Haar en polder Themaat werd getrokken.[20] De stroken waarover

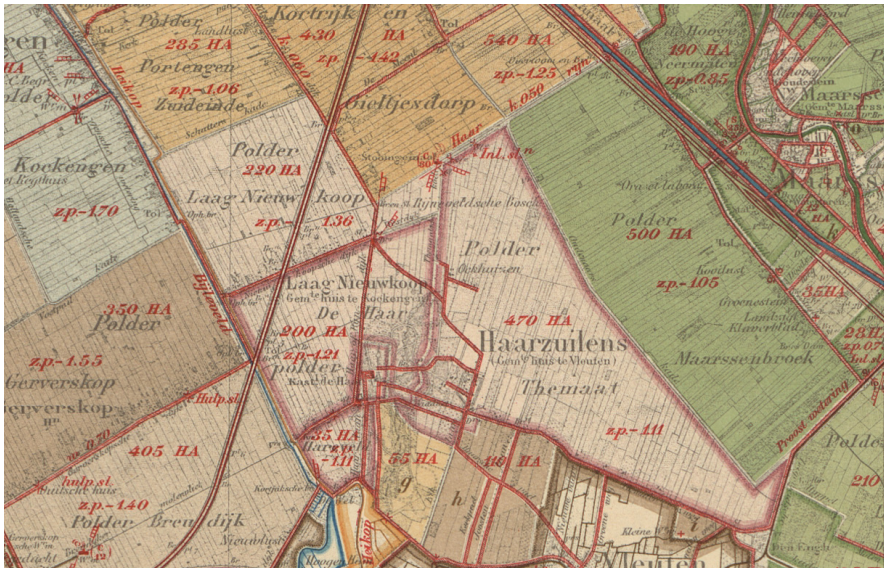
18 Huiting, 2020, p. 141-142. De Rode Hoeve betrof de hofboerderij, ter plaatse van de huidige dienstwoningen op Wethouder de Greeflaan 15/17.

19 De Koningshof (Eikslaan 9) kwam tussen de nieuwe nederzetting Haarzuilens en het kasteelpark te liggen. Het is aangewezen als rijksmonument, zie: https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/37514.

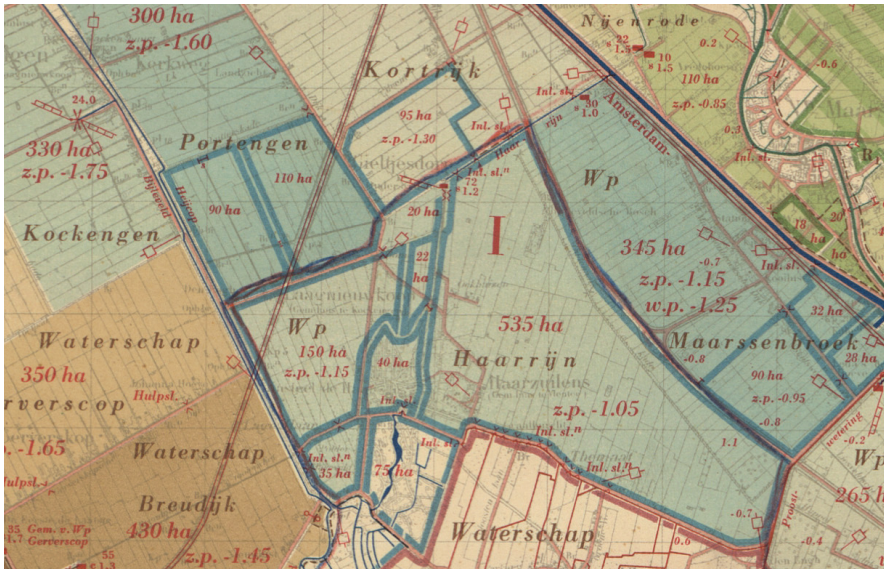
20 Huiting, 2020, p. 462: reeds de hoevenlijst van 1307 wijst op de Thematerkade als westgrens; in 1405 werd deze als zijdwende benoemd.

Waterstaatskaart, bewerkt in 1869. Binnen het onderzoeksgebied zijn nog drie verschillende waterschappen actief: Themaat, Laag Nieuwkoop en de Haar. Via de Haarrijn, door middel van twee molens, wordt het water afgevoerd naar de Vecht. (Bron: Rijkswaterstaat, krt. 31 Utrecht, nr. 4; www.rijkswaterstaat.nl/apps/geoservices/geodata/dmc/waterstaatskaart/.)

Waterstaatskaart, herzien in 1920. Er is nog steeds sprake van gescheiden waterschappen. De Polderweg is aangelegd, maar fungeert niet als waterscheiding. De molens zijn vervangen door een gemaal aan het eind van de Thematerkade. (Bron: Rijkswaterstaat, krt. 31 Utrecht, nr. 4; www.rijkswaterstaat.nl/apps/geoservices/geodata/dmc/waterstaatskaart/.)

Waterstaatskaart, herzien in 1950, ged. bijgewerkt in 1952. De waterschappen zijn samengevoegd tot waterschap Haarrijn. Het is onderdeel van de Amstellandsboezem, waarbij de polders binnen het onderzoeksgebied afwateren op het Amsterdam-Rijnkanaal. (Bron: Rijkswaterstaat, krt. 31 Utrecht-Oost; www.rijkswaterstaat.nl/apps/geoservices/geodata/dmc/waterstaatskaart/.)

de Ockhuizerlaan en Thematerkade werden gelegd (J) liggen nog in lijn met de verkaveling achter De Haar (C) en de daarbij aangelegde Rode Hoeve. Het zuidelijke deel van deze kade werd Ockhuizerlaan genoemd, zoals de uitgang '-laan' als aanduiding van een uitweg voor een polder ook in de Eikslaan en Joostenlaan voorkwam.[21]

Bij een ontginning was aanvankelijk sprake van een gesloten waterhuishouding, waarbij elke polder verantwoordelijk was voor de afvoer van eigen water. De afwatering vond met name op de natuurlijke waterlopen plaats: op Oude Rijn en Vecht. De maaiveldsdaling, als gevolg van inklinking en oxidatie van het veen, dwong de polderingezetenen om de afwatering telkens te verbeteren. Dit gebeurde onder meer door het bouwen van poldermolens en aanleg van middenweteringen. Poldermolens stonden oorspronkelijk onder meer op de Haarrijn. De Laag-Nieuwkoopse molen ten noorden van Ockhuizen werd in 1478 gebouwd.[22] Na 1870 vond bemaling veelal plaats met stoomgemalen. Na 1930 zijn deze geleidelijk vervangen door elektrische gemalen. Een polder werd aan alle zijden omgeven door kades, veelal met een begeleidende sloot. Aan de voorkades lagen de boerderijen, terwijl de zijkades en achterkade onbebouwd waren. Deze werden veelal beplant met geriefhout (elzen, wilgen), zodat ookwel wordt gesproken over houtkades. Deze 11e- of 12e-eeuw landscheidingen vinden we nog terug in het gebied als Thematerkade, Westdijk, Rijndijk en Oudenaarskade.[23]

De Haarrijn is een wetering die loopt van de Oude Rijn in het zuiden, langs de Haar- of Rijndijk, aan de zuidgrens van de ontginning van Gieltjesdorp (F) afbuigend naar het noordoosten, om in de Vecht uit te monden. De Haarrijn is waarschijnlijk, net als de Proostwetering, in het begin van de 13e eeuw gegraven om het gebied aan weerszijden van de verzandende Oude Rijn af te laten wateren richting de Vecht.[24] Uit de kadastrale kaart van ca. 1832 blijkt dat het noordelijke deel van de Haarrijn dan fungeert om de omliggende polders als Laag-Nieuwkoop en de Themaatsche Polder af te wateren. Hiertoe waren ter hoogte vanhet onderzoeksgebied twee molens op de Haarrijn geplaatst: de Laag-Nieuwkoopse windmolen aan het einde van de Themaatse Kade, en de Themaatsche windmolen aan het eind van de Oudenaars Kade. Vóór 1890 werd de windmolen aan het eind van de Themaatsche kade vervangen door een stoomgemaal, dat in 1949 zou zijn vervangen door een elektrisch gemaal.[25] Het gemaal, dat in 2014 uit gebruik werd genomen, en een dienstwoning zijn nog aanwezig.

21 Storm van Leeuwen, 1998 nr. 2, p. 29-36. Het betrof dus geen met laanbomen beplante weg.
22 Huiting, 2020, p. 66.
23 Haartsen, A., *Ontgonnen Verleden, Regiobeschrijvingen provincie Utrecht*, Bureau Lantschap / Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, november 2009, p. 114.
24 Blijdenstijn, 2015, p. 284.
25 Topografische kaart, uitgegeven in 1890; Utrechtse stichting voor Industrieel erfgoed (Usine), Lijst industrieel erfgoed per gemeente, Utrecht gemeente, juni 2020. Zie: RHCR, Inleiding op inventaris van waterschap Bijleveld; https://archief.rhcrijnstreek.nl/httphandler/icoon.ico/HttpHandler/file.pdf?file=9261586. Waterschappen Themaat en De Haar werden in 1949-1950 samengevoegd tot waterschap Haarrijn. In 1959 werd dit opgenomen in waterschap Vleutense Wetering, in 1980 in waterschap Leidse Rijn en in 1994 in Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (https://rhcrijnstreek.nl/bronnen/lokale-historie/hoogheemraadschap-de-stichtse-rijnlanden/hoogheemraadschap-de-stichtse-rijnlanden/beknopte-geschiedenis-van-hoogheemraadschap-de-stichtse-rijnlanden/).

Uitsnede van het ontwerp ´Domaine de Haarzuylens´, ca. 1900. De Polderweg, boerderij Dijkzicht, de zichtlijnen en de bosjes ten westen van Ockhuizen zijn aangegeven (rode contour).
(Bron: Het Nieuwe Instituut (coll. NAi), archief Cuypers; Bulletin KNOB; RCE, 2013.)

Presentatietekening van het uiteindelijke ontwerp, door Hendrik Copijn, 1909; gerelateerd aan de huidige topografie en het onderzoeksgebied (bolletjeslijn). In rood zijn onder meer enkele zichtlijnen aangegeven.
(Bron: WUR, Spec. Coll., tuinprojectimages_i28610_002; ondergrond: Kadaster, pdok.)

3.2. Kasteel De Haar

Kasteel De Haar in de 18e eeuw.
(Bron: HUA, nr. 201348.)

In de 12e of uiterlijk in de tweede helft van de 14e eeuw zou er een versterkte woontoren zijn gebouwd, die later uitgroeide tot kasteel De Haar.[26] In de 19e eeuw was het kasteel vervallen tot ruine, die een bezienswaardigheid was geworden. In de omgeving lagen enkele lanen, boomgaarden en een bos. De bezittingen strekten zich in die tijd ten noorden van het kasteel uit tot aan de Westdijk en lagen in de polderblokken ten westen van het kasteel. Omstreeks 1892 werd door de toenmalige eigenaar, Etiènne baron Van Zuylen van Nyevelt, begonnen met de herbouw van het kasteel, waarbij de bouw van bijgebouwen en de aanleg van het park tot in de 20e eeuw zou voortduren. Kasteel De Haar zou het centrum van een grootse landschappelijke parkaanleg worden, met diverse deeltuinen en zichtlijnen die tot ver buiten het park reikten. De gebouwen werden ontworpen door Pierre Cuypers en zijn zoon Jos (of Joseph) Cuypers. Kasteel, park, kapel, boerderijen en bijgebouwen vormen met het naastgelegen 'brinkdorp' Haarzuilens een onlosmakelijk ensemble, dat volgens de visie van architect Cuypers naar middeleeuws ideaalbeeld werd vormgegeven.[27] Het kasteel werd op de 15e-eeuwse fundamenten herbouwd, maar het dorp werd enkele kilometers naar het oosten verplaatst, zodat het huis in het centrum van het uitgestrekte park kwam te liggen. Vanwege verbroken verbindingen werden nieuwe wegen aangelegd: de Ockhuizerweg vanuit het nieuwe dorp Haarzuilens met een bocht naar de Ockhuizerlaan en de Polderweg tussen Ockhuizerlaan en Rijndijk. Op de kruising van de Polderweg en Rijndijk werd in 1896 een nieuwe boerderij gebouwd: Dijkzicht.[28] De Ockhuizerweg ging de entree tot het dorp aan de noordzijde vormen, met een dierenweide, details in de bebouwing die verwijzen naar de kleurstelling van De Haar (rood-wit) en markant in de bocht gesitueerde boerderij op nr. 35.

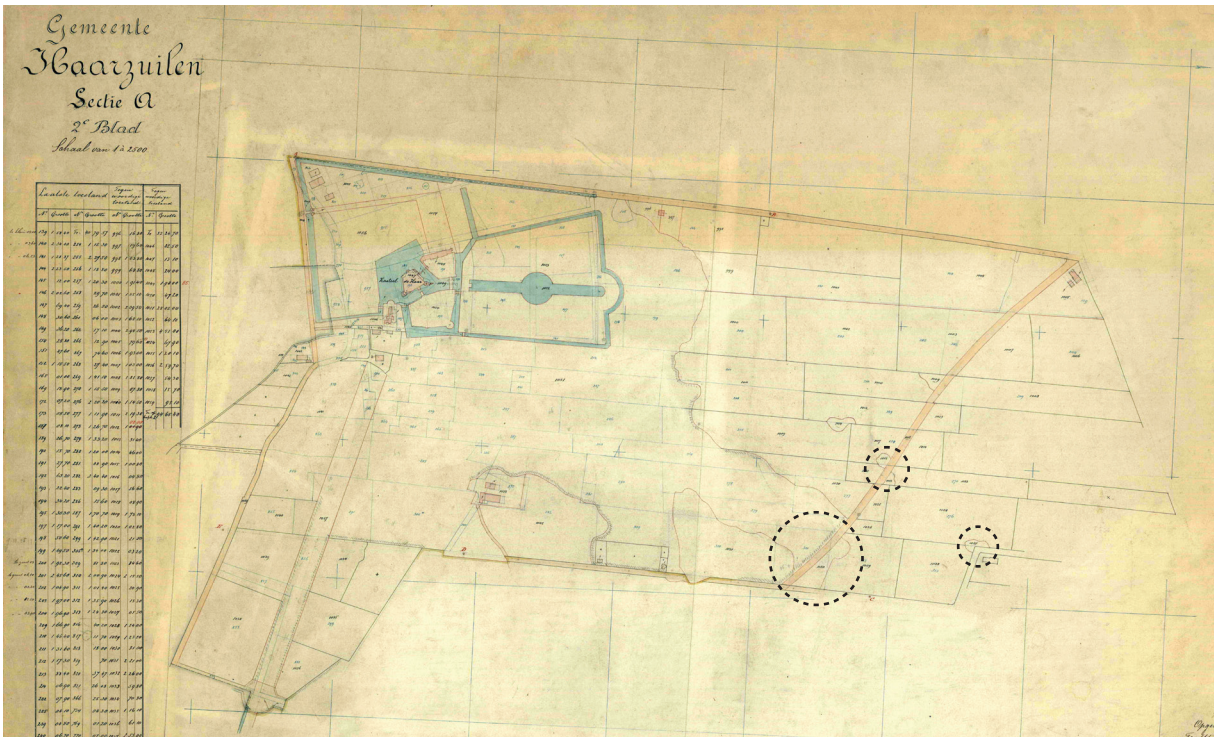
De parkaanleg was naar ontwerp van Hendrik (of Henri) Copijn en betrof een samenkomst van de ideeën van vader en zoon Cuypers, opdrachtgever Van Zuylen, rentmeester Luyten en Copijn. De kern van het park bestond uit verschillende deeltuinen, die verwezen naar het middeleeuwse karakter van het kasteel en de hoogtijdagen van de familie. Ten noorden van het kasteel werd een classicistisch parkdeel aangelegd met 'grand canal' (langgerekte vijver). Aan de oostzijde kwam een uitgestrek landschapspark, waarin een slingerende waterpartij verwees naar de (verdwenen) rivierarm waar het kasteel ooit aan zou zijn ontstaan.[29] Aan de noordzijde, met een duiker onder de Polderweg door, werd het water van deze vijver afgevoerd naar een wetering langs de Thematerkade. Vanaf het kasteel waren door het park verschillende zichtlijnen naar de omgeving uitgezet, soms op een zichtpunt dat vele kilometers verderop lag. Zo was er een zichtlijn vanaf het kasteel op de kerktoren in Maarssen (door het zuidoostelijk deel van het onderzoeksgebied). In het noordwestelijke parkdeel tussen Rijndijk en Polderweg kwam een meer eenvoudige landschappelijke aanleg, waarbij tussen de rechte kavelsloten verschillende boomgroepen (clumps) werden aangeplant. De ambitieuze plannen voor uitbreiding van het park in de westelijk gelegen copeverkaveling werd vooralsnog niet gerealiseerd. Wel kwamen noordelijk van de Polderweg diverse bosjes te liggen die aansloten op de parkaanleg. Zo behoorde ook het bosje op de hoek van de Thematerkade hiertoe, vermoedelijk om het aanzicht van boerderij Het Veldhoen in te kleden.

26 Zie: HUA, 1139 Huis en heerlijkheid De Haar te Haarzuilens, inleiding op: Louise Adrienne von Uslar-Gleichen-van Asch van Wijck, T.L.H. van de Sande (ed.), *Inventaris van het archief van huis en heerlijkheid De Haar te Haarzuilens (1359) 1381-1933*, 2004; Olde Meierink, B., et al., *Kastelen en ridderhofsteden in Utrecht*, Uitgeverij Matrijs/Stichting Utrechtse Kastelen, Utrecht, 1995, p. 218-224. Zie ook: Landheer, H., De restauratie van kasteel De Haar: van droom tot obsessie, in: *Bulletin KNOB*, 2004, nr. 5, p. 183-190.

27 Zie: Loeff, Karel, Haarzuilens, dorp uit de schaduw van het kasteel, in: *Bulletin KNOB*, 1996, nr. 2/3, p. 54-66; Tromp, Heimerick, Cuypers, Copijn en het park van kasteel De Haar, in: *Bulletin KNOB*, 1996, nr. 2/3, p. 67-74.

28 Polderweg 2, in 1991 door gemeente Vleuten-De Meern aangewezen als gemeentelijk monument.

29 Zie: Kamphuis, M., *Met levend materiaal, Copijn 1763-2013,* Uitgeverij De Hef, 2014, p. 98-121.

Kadastrale hulpkaart, opgenomen in 1902, verwerkt in dienstjaar 1903. De nieuw aangelegde bosjes ten noorden van de Polderweg zijn met cirkels gemarkeerd. De tekening is gedraaid: het noorden is rechts.
(Bron: Kadaster, HK_HZL99_A_69.)

Foto op de eendenkooi, 1960.
(Bron: HUA, X15879 - 89599.)

Luchtfoto vanuit het oosten op de noordelijke uitbreidingswijk van Haarzuilens en de bebouwing aan de Ockhuizerweg (zuidoostelijk deel van het onderzoeksgebied), 2001.
(Bron: HUA, X157584 - L 8648.)

Luchtfoto met het park bij kasteel De Haar, gezien richting het noordoosten, op de in aanbouw zijnde wijk Maarssenbroek, 1979.
(Bron: HUA, X9596 - L293.)

Luchtfoto met het park bij kasteel De Haar, gezien richting het noorden, 1979.
(Bron: HUA, X9556 - L253.)

3.3. Landgebruik en landschapselementen

Direct na de ontginning in de 12e of 13e eeuw zal het mogelijk zijn geweest om plaatselijk graangewassen te verbouwen. Door inklinking en oxidatie van het veen in de ondergrond vond geleidelijk een vernatting van de gronden plaats, waardoor ook het landgebruik wijzigde. Vanaf de 14e eeuw was het grasland dominant geworden, met hooilanden op de meer naar achteren en lager gelegen terreinen.[30] De veeteelt ging overheersen en een aanvullende verdienste werd gevonden in het vangen van watervogels, met name in de winter om te verkopen als voedsel in de steden. Hiertoe werden kooibossen ingericht, die meestal bestonden uit een rechthoekig bos met daarbinnen een centrale waterplas met vier vangpijpen. De kooien lagen vaak afgezonderd, zowel vanuit de benodigde rust om de eenden te lokken als gebruik van percelen die voor landbouw minder geschikt waren. Met name in het Utrechtse weidegebied kwamen veel eendenkooien: in de Lopikerwaard waren bijvoorbeeld aan het einde van de 18e eeuw zo'n 40 à 50 eendenkooien.[31] Ten noorden van de Oude Rijn lijken er minder aanwezig te zijn geweest.[32]
De eendenkooi bij Ockhuizen werd aangeduid als het 'Rijneveldsche Bosch' en zou reeds in een huurovereenkomst uit 1711 genoemd zijn als 'vervallen vogelkoij'.[33] Gezien de genoemde vervallen staat zal de kooi in ieder geval van vóór 1700 dateren. Ten noorden van de kooi werd een (dienst)woning gebouwd voor de kooiker. Een smal pad aan weerszijden verdekt met geriefhout verbond het erf met de eendenkooi.[34] Aan het begin van de 19e eeuw was de eendenkooi met kooikerswoning eigendom van Diederik baron van Tuijll van Serooskerken, heer van Maarssen en eigenaar van Huis ter Meer. Mogelijk liet deze bij de woning een theekoepel aanleggen als 'recreatief' onderkomen tijdens de jacht.[35] In 1930 werd de kooi verkocht aan de eigenaar van kasteel De Haar, baron Van Zuylen van Nyevelt. In 2000 werd het eigendom van Natuurmonumenten.[36]

Naast de eendenkooi kende het onderzoeksgebied enkele kleinere bosjes. Zo lagen in 1832 twee kleine bosjes midden in het veld: één achter De Koningshof en één achter Ockhuizerweg 20.[37] De laatste is na

30 Haartsen, 2009, p. 113.
31 Blijdenstijn, 2015, p. 342; Haartsen, A., B. Olde Meierink, R. de Groot, J. Dam, *Cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Lopik, Lantschapsstudies 148*, 2017, p. 37-38; http://www.hetbelokenland.com/over-ons/historie/; https://www.eendenkooien.nl/
32 In de directe nabijheid van Ockhuizen is thans nog de eendenkooi in Maarssenbroek aanwezig en was er in de 17e eeuw een kooi ten zuidoosten aanwezig (kad.perc. Haarzuilens A522 in 1832), zie Den Hartog, 2009, p. 15.
33 De naam 'Rijneveldsche Bosch' komt al voor op de topografische kaart uit midden 19e eeuw. Mogelijk betreft het een oud toponiem (bos op het veld aan de (Haar)rijn). Zie ook: Margreet Staal-Spekman, Het 'Rijneveldse Bos', in: *Rond Leidsche Rijn & Vleutensche Wetering: tijdschrift van de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, jg. 31, 2011, nr. 1, p. 7-12.
34 In 1832 werd dit pad geregistreerd als 'laan als bosch' (A434).
35 In 1832 kadastraal geregistreerd als 'plaisierbosch als koepel' (A432)
36 https://www.eendenkooien.nl/ockhuizen. Zie ook: Paul Minkjan, deel III, 2010, p. 68-73.
37 Kadastrale percelen A404 en A337.

612b
613b

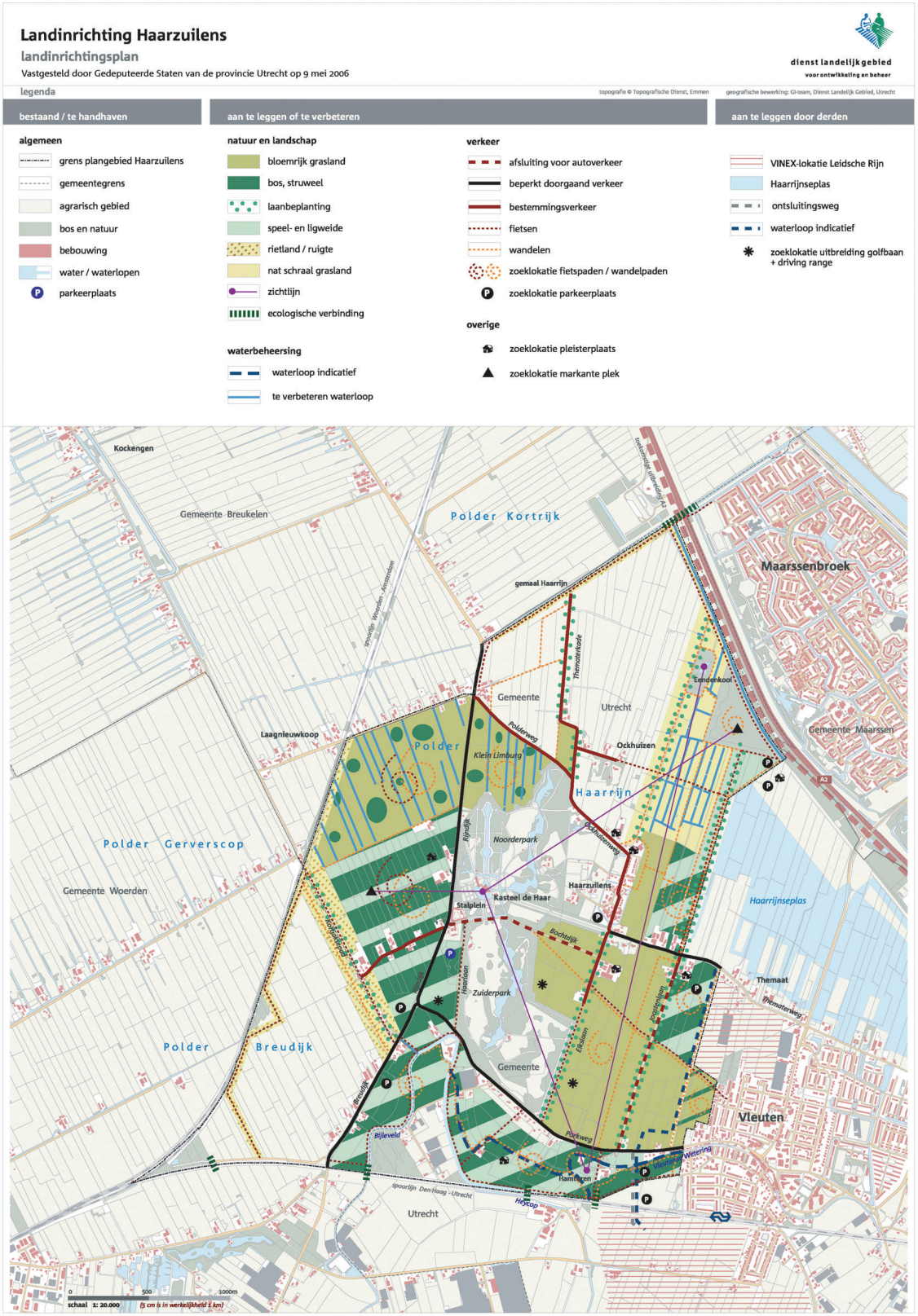

Loodrechte luchtfoto, 1936.
(Bron: Kadaster, 1936-31-X-616.)

1945 verdwenen. In de tweede helft van de 19e eeuw kwam er achter De Koningshof een bosje bij. Mogelijk betreffen het pestbosjes, aangezien deze door een sloot zijn omgeven. In pestbosjes werden door ziekte overleden dieren begraven. Deze liggen vaak aan een wetering, op enige afstand van de boerderij en rondom voorzien van een sloot om verspreiding van ziektes te voorkomen.
Een andere mogelijkheid is dat het koebochten betroffen. Dit is een plek op enige afstand van de boerderij, waar de boer zijn koeien kon melken in de beschutting van beplanting. De plekken zijn herkenbaar aan hun afgezonderde ligging in de weilanden, beplanting op de kavelrand en rondom gelegen watergang.[38]
Op de kades zal eveneens geriefhout aanwezig zijn geweest, zoals op de Ouwenaarskade, Thematerkade, Westdijk en langs de Haarrijn. Deze beplanting zal hebben bestaan uit elzen- en berkenhakhout of knotwilgen en -essen. Restanten van de beplanting op de Westdijk zijn thans nog markant aanwezig in de vorm twee rijen met hoogstam-appelbomen. Daarnaast waren perceelsgrenzen soms voorzien van beplanting, zoals de luchtfoto uit 1936 goed laat zien. Dit betroffen onder andere rijen knotwilgen en elzen. Een fraaie rij knotwilgen staat nog langs de boomgaard achter Ockhuizerweg 24.
De Polderweg is na aanleg omstreeks 1900 beplant als laan (thans eiken). Opvallend zijn de meidoornhagen die onregelmatig aan weerszijden van de weg zijn aangebracht.

Om in het eigen gebruik te voorzien of als extra verdienste naast het (melkvee)bedrijf kende het erf van een boerderij vrijwel altijd fruitbomen. Deze van oorsprong hoogstambomen werden in de vorm van een boomgaard, maar ook langs de toegangsweg of als randbeplanting aangebracht. Bij grotere boomgaarden of boomgaarden in de open ruimte is vaak een randbeplanting (van bijvoorbeeld els) aangebracht om het fruit te beschermen tegen de wind. Een fraai voorbeeld hiervan is de boomgaard met hoogstamfruitbomen en elzensingel op de hoek van de Ockhuizerweg, die reeds vóór 1832 dit landgebruik kende. Ook zijn er nog fruitbomen te vinden op onder meer het erf van Ockhuizerweg 20, langs de Ockhuizerweg (als wegbeplanting), op de voormalige Westdijk en in de eendenkooi. Een kleine boomgaard tegen de Haarrijn, achter Gieltjesdorp 33, verdween in de jaren 80 van de 20e eeuw.

38 Zie ook: Paul Minkjan, deel III, 2010, p. 74-83.

Ontwerp-landinrichtingsplan, 2004. De uitbreiding van recreatieve voorzieningen rondom De Haar is aangegeven, alsmede enkele belangrijke zichtlijnen, zoals van kasteel De Haar richting Maarssen en tussen de eendenkooi en de Hamtoren. Het viaduct over de A2 is nog op een andere locatie aangegeven dan dat deze zou worden gerealiseerd. (Bron: DLG, 2004.)

Mede in verband met een toenemende vraag nam het areaal van fruitteelt in het begin van de 20e eeuw toe. Diverse percelen werden geheel beplant als fruitboomgaard, waaronder enkele ten noorden van de Polderweg. Ook binnen het noorderpark van De Haar werden enkele velden volgeplant met fruitbomen. Hoewel al deze boomgaarden thans weer zijn verdwenen, verwijst de boomgaard bij Ockhuizerweg 24, die pas na 1990 werd aangeplant, naar deze ontwikkeling.

In het kader van ontwikkeling van het gebied vanuit natuur en recreatie werd omstreeks 2005 het natuurgebied 'Wielrevelt' door Natuurmonumenten aangelegd ten westen van de eendenkooi, in de naam gelijk aan het gehele beheergebied ten oosten van De Haar. Het bestaat van noord naar zuid uit een wilgen-haagbeuken-essenbos (met voornamelijk wilg, als buffer naar de snelweg), drie blokken griend en een moeras met wilgenopschot en centrale waterplas. Het perceel zou in het verleden door het waterschap zijn gebruikt als baggerdepot. Bij oplevering aan Natuurmonumenten werd afgesproken het terrein natuurlijk af te werken en in te richten als natuur. Het wordt beheerd als hakgriend, geïnspireerd op de in het zuidoosten aanwezige griendcultuur aan de toenmalige Huppeldijk, die met de aanleg van de woonwijk Terwijde en bedrijventerrein De Wetering is verdwenen. In 2008-2009 is het bos voor het eerst 'gehakt'.[39]
Ook in 'Klein-Limburg', het gebied tussen De Haar, de Polderweg en de Rijndijk, werden paden gerealiseerd, waterhuishouding aangepast en bomen bijgeplant. In 2010-2013 werden fiets- en wandelpaden gerealiseerd (vanaf de parkeerplaats aan de Polderweg en het 'Rijnveldsche Pad' westelijk langs de eendenkooi) en kwam er een fietsbrug over de A2.

Luchtfoto van de eendenkooi, vanuit het noorden gezien, 2021. Rechtsonder het griendbos met waterplas.
(Bron: Gemeente Utrecht.)

39 Vr. mededeling mevr. S. van Lochem, Specialist erfgoed en landschap Natuurmonumenten.

Uitsnede van de topografische kaart, uitgave 1874.
(Bron: Kadaster, topotijdreis.nl.)

Uitsnede van de topografische kaart, uitgave 1911.
(Bron: Kadaster, topotijdreis.nl.)

Uitsnede van de topografische kaart, uitgave 1950.
(Bron: Kadaster, topotijdreis.nl.)

Uitsnede van de topografische kaart, uitgave 1981.
(Bron: Kadaster, topotijdreis.nl.)

Uitsnede van de topografische kaart, uitgave 1950.
(Bron: Kadaster, topotijdreis.nl.)

Uitsnede van de topografische kaart, uitgave 2008.
(Bron: Kadaster, topotijdreis.nl.)

3.4. Bebouwing

De naam van Ockhuizen is vermoedelijk een samenstelling van ‘husen’ (huizen, nederzetting) en ‘ooc’. Dit laatste zou zijn afgeleid van ‘oken’, in de betekenis van vermeerderen of uitbreiden. Ockhuizen betrof namelijk een (latere) uitbreiding van het ontginningsblok Themaat.[40]

Het onderzoeksgebied kent enkele clusters van bebouwing, die naar ouderdom en functie verschillen. De oorspronkelijke agrarische bebouwing, gelieerd aan de middeleeuwse ontginning van het gebied, ligt aan de Ockhuizerweg. De oudste bewoningsplekken zijn nrs. 20 en 24, waar in 1832 reeds bebouwing aanwezig is. De huidige boerderij op nr. 20 zou uit de 18e eeuw dateren, de huidige boerderij op nr. 24 zou omstreeks 1850 zijn gebouwd. In circa. 1878 werd de boerderij op nr. 22 toegevoegd. Omstreeks 1900 werd boerderij Het Veldhoen aan Thematerkade 2 gebouwd.

Andere vroege bebouwing is aan de randen van het onderzoeksgebied te vinden: de kooikerswoning bij de eendenkooi (Thematerweg 4) uit de 18e eeuw en boerderij De Bom (Polderweg 4) op de Westdijk waar in 1832 reeds bebouwing aanwezig is. Bij het voormalige gemaal is een dienstwoning aanwezig (Thematerkade 4), die vermoedelijk gelijktijdig (in 1949) werd vernieuwd, als voortzetting van de molen met ‘molenhuis’ die hier vanaf de 15e eeuw aanwezig was.

Vanuit kasteel De Haar werd in ca. 1896 boerderij Dijkzicht gebouwd aan Polderweg 2. Een laatste boerderij werd in de tweede helft van de 20e eeuw gebouwd aan Ockhuizerweg 39, die in 2008-2009 is gesloopt en thans wordt herontwikkeld tot enkele woningen.

In de jaren 70 van de 20e eeuw werden verschillende woningen in het gebied gebouwd. Dit betroffen de woningen ten zuiden van de Ockhuizerweg (nrs. 51, 53 en 55), Thematerkade 2-1 en twee bungalows aan de Ockhuizerweg (nrs. 37 en 41). Deze laatste twee woningen liggen bij Haarzuilens en zijn te beschouwen als onderdeel van de geleidelijke uitbreiding van het dorp aan de noordzijde.

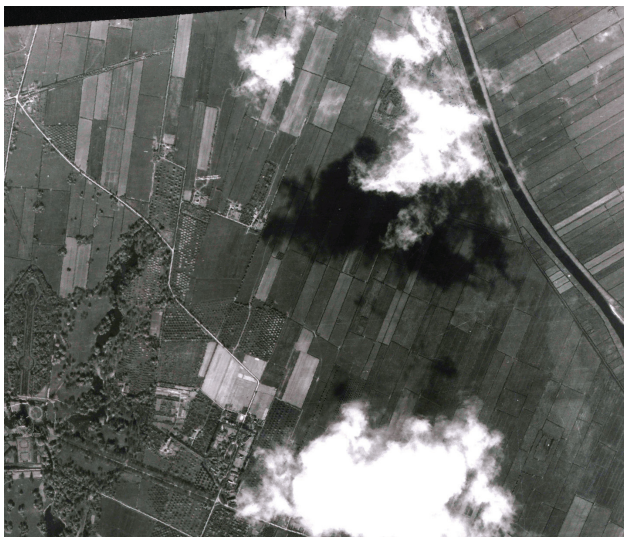

Luchtfoto van het bebouwingslint aan de Ockhuizerweg-Thematerkade, alsmede de Polderweg en aansluiting op de Rijndijk, vanuit het noorden gezien, 2021. (Bron: Gemeente Utrecht.)

40 Huiting, 2020, p. 131, 462.

Uitsnedes van loodrechte luchtfoto's door de R.A.F. uit 1945. De Polderweg is duidelijk zichtbaar, losliggend van de historische kavelstructuur. Er zijn meerdere boomgaarden langs de Polderweg aanwezig. Aan de oostzijde is het cunet voor de A2 uitgegraven, waarbij de grond onder meer ter plekke van de latere verzorgingsplaats 'Haarrijn' werd opgebracht.
(Bron: WUR, Spec.Coll., nrs. 3171 [9 april 1945], 3141 [9 april 1945] en 4068 [19 april 1945].)

3.5. Infrastructuur

De wegenstructuur was nauw verbonden met de ontginning van het gebied. De hoofdroutes lagen veelal ter plaatse van de ontginningsbasis, waar ook de boerderijen aan gelegen waren, zoals de Thematerweg en Ockhuizerdijk. De zijkades vormden verbindingen tussen de dorpslinten en kenden meestal geen bebouwing, zoals de Rijndijk. Daarnaast waren er 'uitwegen' ter ontsluiting van ontginningsblokken, zoals de Ockhuizerlaan en Eikslaan. Achterkades zoals langs de Haarrijn, Westdijk of de Oudenaarskade kenden veelal wel een voetpad, maar lijken geen belangrijke verbindingen te hebben gevormd.

De Haarrijn had naast de waterstaatkundige functie ook betekenis voor het vervoer over water. Zo zou bij de aanleg van het park van Kasteel De Haar aan het einde van de 19e eeuw nog bouw- en plantmateriaal over de Haarrijn zijn aangevoerd.[41] En bij de aanleg van het Merwedekanaal werd de verbinding met de Haarrijn in ieder geval van zodanige importantie bevonden dat deze werd behouden door de aanleg van een overtoom om kleine transportschepen over de kade te 'tillen'.[42]

Buiten deze middeleeuwse ontsluitingsstructuur werd er aan het eind van de 19e eeuw één belangrijke route gerealiseerd in het onderzoeksgebied. Deze vormde een soort 'rondweg' van kasteel De Haar. Gezien de oriëntatie van boerderij Dijkzicht op deze weg (Polderweg 2) en de datering ervan op 1896, zullen de Polderweg en de Ockhuizerweg kort vóór dit jaar zijn aangelegd. Deze nieuwe wegen vormden een verbinding vanuit het dorp richting het noorden en compensatie voor (o.a.) afsluiting van het zuidelijk deel van de Ockhuizerlaan.

Als onderdeel van het Rijkswegenplan werd omstreeks 1954 ter hoogte van Utrecht de 2x2-baans autosnelweg A2 als verbinding tussen Amsterdam en 's-Hertogenbosch geopend voor autoverkeer. In 2012 werd met de opening van de tunnel bij Leidsche Rijn de verbreding van de A2 naar 2+3+3+2 rijstroken afgerond. Ten noorden van de Haarrijn kwam een verzorgingsplaats met tankstation dat naar de oude wetering werd vernoemd. Meer zuidelijk langs de A2 ontstond in de jaren 2000 de Haarrijnse Plas, waaruit zand werd gewonnen voor onder meer de ophoging van de nieuwbouwwijk Leidsche Rijn.

41 Het zuidelijke deel van de Haarrijn diende aan het begin van de 19e eeuw nog ter ontsluiting van Kasteel De Haar langs de Lagehaarsedijk, verbonden met de Heycop. Tussen kasteel De Haar en de Westdijk lijkt aan het begin van de 19e eeuw geen sprake meer van een bevaarbare wetering langs de Haar- of Rijndijk, maar zal via de Heycop een verbinding moeten zijn gevonden.

42 Bemmel, H. van, *Het Amsterdam-Rijnkanaal – een streep door het landschap*, juli 2014; Es, Henk J. van, Gravers, grondeigenaren en gevolgen van het Merwedekanaal bij Breukelen, in: *Tijdschrift Historische Kring Breukelen*, jg. 7 (1992), nr. 3, p. 121-137; SB4 en Arcx, *Inventarisatie van historische vaarwegen in de provincie Utrecht*, 2017.

Datering van diverse elementen binnen het onderzoeksgebied. (Bron ondergrond: PDOK.)

3.6. Resume: datering huidige situatie

Een belangrijk deel van het onderzoeksgebied gaat qua tijd van ontstaan terug op de middeleeuwse ontginning. Hieraan verbonden zijn het open polderlandschap, de verkaveling, het agrarisch landgebruik en de wegenstructuur. Enkele landschapselementen waren in hun huidige vorm vóór 1800 reeds aanwezig, zoals het bosje in het zuidoosten, de eendenkooi, de Thematerkade en de beplanting op de waterkanten van de Haarrijn.

De sporen uit de 19e en begin van de 20e eeuw zijn relatief beperkt. Het betreft met name de toevoeging van de Polderweg-Ockhuizerweg tussen Haarzuilens en de Rijndijk, twee erven en enkele bosjes. Voor de ontsluiting van het gebied en daarmee de verdere ontwikkeling was de aanleg van de Polderweg-Ockhuizerweg wel zeer bepalend, net als later de aanleg van de A2 cruciaal was en lange tijd een grens vormde tussen stad en Groene Hart.

Beeldbepalende wijzigingen van het landgebruik van meer recente datum zijn de woningen met tuinen in het zuidelijk deel van Ockhuizen, de grote boomgaard achter Ockhuizerweg 24, het natuurgebied ten westen van de eendenkooi en het fietspad vanaf de Ockhuizerweg met viaduct over de A2.
Hierbij is te constateren dat het zuidelijke deel een grotere dynamiek kent en heeft gekend, hetgeen logischerwijs een gevolg is van de ligging van de bebouwing met erven en de toegankelijkheid via de Polderweg-Ockhuizerweg.

Enkele elementen zijn in de loop van de tijd verdwenen, bijvoorbeeld enkele bosjes, boomgaarden, dwarssloten en kavelrandbeplantingen. Ook de naoorlogse boerderij aan Ockhuizerweg 39 is thans niet meer aanwezig.

Als belangrijkste relicten binnen het onderzoeksgebied zijn te noemen, naar periode van ontstaan of dominante verschijningsvorm:

- Van vóór ca. 1830:
  1. verkaveling en slotenstelsel
  2. eendenkooi met kooikerswoning Rijnveldsche Bosch
  3. Thematerkade-Ockhuizerdijk
  4a. Haarrijn met molenplaatsen
  4b. Ouwenaarskade
  4c. Uitschuit en Middelwetering
  4d. Restanten Westdijk
  5a. erven Ockhuizerweg 20 en 24
  5b. boomgaard tegenover Ockhuizerweg 20
  6. erf De Bom (Rijndijk 4)
  7. bosje (I) in zuidoosten

- Van vóór ca. 1900:
  8. Polderweg-Ockhuizerweg
  9. boerderij Dijkzicht (Rijndijk 2)
  10. parkbosjes ten noorden van Polderweg
  11. zichtlijnen vanaf kasteel De Haar
  12. erf Ockhuizerweg 22
  12. erf Het Veldhoen (Thematerkade 2)
  13. bosje (II) in zuidoosten

- Van vóór ca. 1966:
  14. Gemaal met dienstwoning (Thematerkade 4)

- Van na ca. 1966:
  15. woningen met tuin Ockhuizerweg 51, 53, 55 en Thematerkade 2-1
  16. woningen met tuin Ockhuizerweg 37, 41
  17. fruitboomgaard achter Ockhuizerweg 24
  18. natuurontwikkeling ten westen van de eendenkooi
  19. fietspad vanaf Ockhuizerweg met viaduct over de A2

Verkaveling en slotenstelsel (1).

De eendenkooi (2) vanuit het zuidoosten.

Kooikerswoning ‘Rijnveldsche Bosch’ (2).

Eén van de vangpijpen op de eendenkooi (2).

Knotessen en -wilgen langs één van de vangpijpen.

Knotbomen in de eendenkooi (2).

Pad tussen kooikerswoning en eendenkooi (2).

Thematerkade, gezien richting het noorden (3).

Zuidelijk deel van de Thematerkade (3).

De voormalige Ockhuizerdijk (thans Ockhuizerweg) (3).

Zicht op de kade langs de Haarrijn, richting oosten (4a).

Zicht naar de Haarrijn, richting westen (4a).

Achterwetering polder, rechts de Ouwenaarskade (4b).

De ‘Uitschuit’ (4c), richting A2.

Markering van rijen bomen van de vml. Westdijk (4d).

Ockhuizerweg 20 (5a).

Ockhuizerweg 20 (5b).

Boomgaard tegenover Ockhuizerweg 20 (5b).

Boerderij De Bom (6)

Geriefhoutbosje in het zuidoosten (7).

Polderweg met haag en laanbeplanting (8).

Boerderij Dijkzicht (9).

Bosje aan de Polderweg (10).

Bosje aan de Thematerkade (10).

Doorzicht vanaf bruggetje over Polderweg (11).

Zichtlijn vanaf De Haar richting Ockhuizerweg (11).

Boerderij Ockhuizerweg 22 (12)

Boerderij Het Veldhoen (13).

Geriefhoutbosje in het zuidoosten (14).

Geriefhoutbosje in het zuidoosten (14).

Gemaal met dienstwoning aan het eind van de kade (15).

Voormalig gemaal op de Haarrijn (15).

Thematerkade 2-1 (15).

Bungalow op Ockhuizerweg 37 (16).

Bungalow op Ockhuizerweg 41 (16).

Knotwilgen aan de rand van de boomgaard (17).

Fruitboomgaard bij Ockhuizerweg 24 (17).

Natuurontwikkeling (18).

Viaduct voor langzaam verkeer over de A2 (19).

Fietspad, gezien richting eendenkooi (19)

4. WAARDERING

4.1. Waarderingsmethode

De in onderliggend rapport gevolgde waarderingsmethode is afgestemd op de 'Richtlijnen Tuinhistorisch Onderzoek' en richtlijnen 'Cultuurhistorisch onderzoek in de vormgeving van de ruimtelijke ordening'.[43] Hierin wordt onder meer nadruk gelegd op het belang van goede doorgronding van de ontwikkelingsgeschiedenis van een plek en een heldere en verifieerbare methode om te komen tot een duidelijke representatie van de waarden in beschrijvingen en tekeningen.

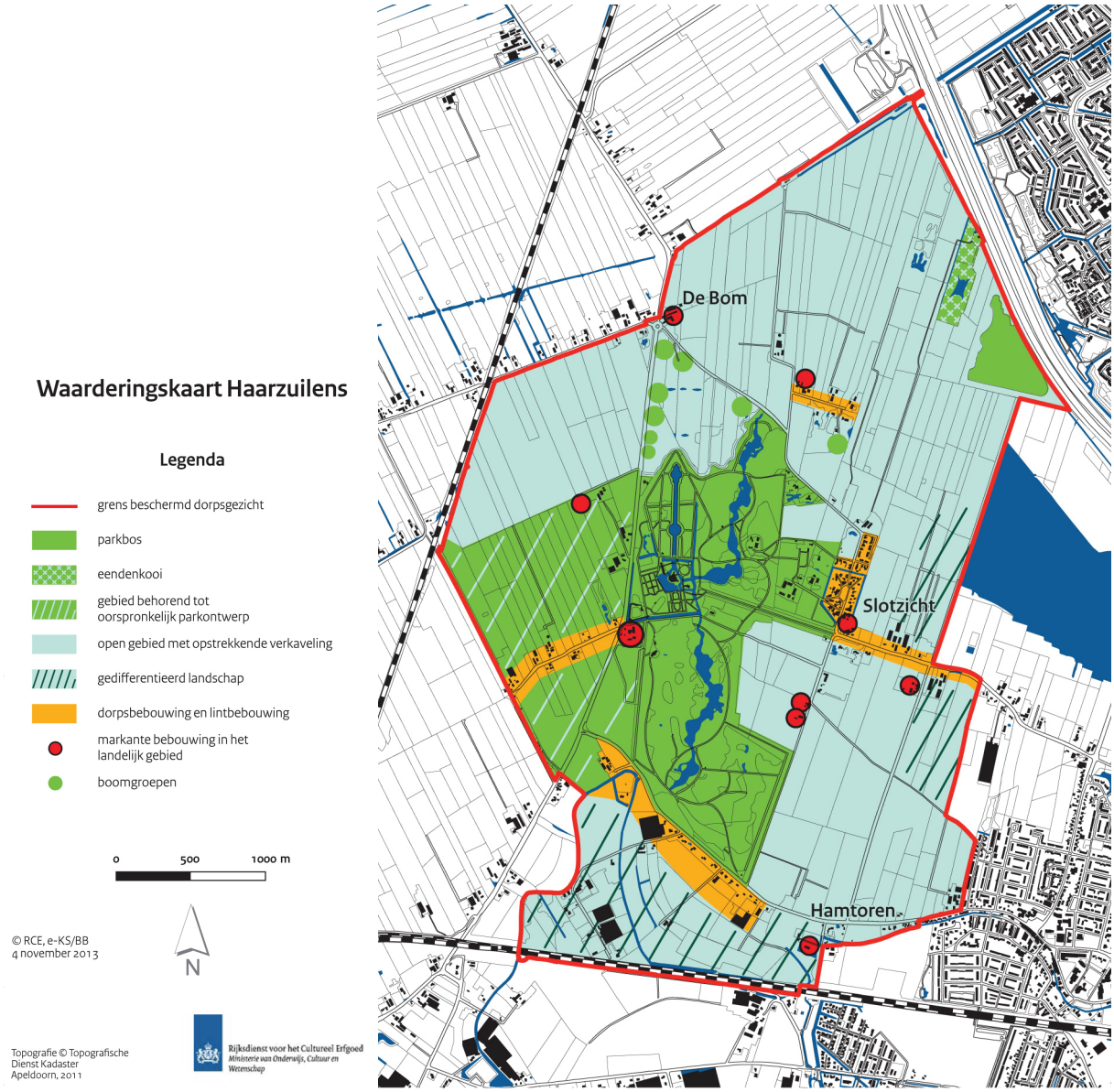
Bij een waardebepaling kan zowel sprake zijn van een externe als van een interne waardestelling. Bij de externe waardestelling wordt het onderzoeksgebied als geheel gerelateerd aan de nationale of regionale betekenis en de positie ten opzichte van vergelijkbare gebieden in Nederland of de regio. Wat betreft de rijksmonumenten die zijn aangewezen, heeft er reeds een externe waardering plaatsgevonden en zijn van nationaal of lokaal hoge waarde beoordeeld.

De interne waardestelling vindt plaats op deelgebied- en elementsniveau, waarmee wordt bedoeld dat de waarden van deelgebieden en elementen op het terrein in relatie tot het onderzoeksgebied als geheel worden afgewogen, en dus in principe niet gerelateerd worden aan vergelijkbare elementen in andere gebieden. Een nadere waardering op deelgebied- of elementsniveau geeft inzicht in de specifiek aan een plek of element toe te kennen betekenis, waarbij oudere, meer gave en meer in samenhang verkerende zaken een hogere verwachtingswaarde kennen. Welke elementen zijn in de loop der tijd ongewijzigd en behoren tot de kern of het karakter van het gebied? Of welke elementen zijn later ingevoegd, maar op zorgvuldige wijze waarbij een nieuwe samenhang met de oudere situatie is ontstaan? Zo ontstaat ook een onderscheid tussen hoofdstructuren, bijzonderheden en bijzaken: wat kan zonder impact worden verwijderd of wat draagt bij tot de essentie van dit gebied.

In de waardestellingen zijn de volgende aspecten in ogenschouw genomen:

- algemeen historische waarde: deze waarde wordt bepaald door representatie van culturele, sociaaleconomische en/of geestelijke ontwikkeling, representatie van geografische, landschappelijke en/of bestuurlijke ontwikkeling, representatie van technische en/of typologische ontwikkeling, of te typeren als innovatief, vroeg of pionier. In dezen is met name het ontstaan en de ontwikkelingsgeschiedenis van belang, niet (enkel) het huidig aanzien. In deze is de ouderdom op zich niet bepalend voor de waarde, maar wel een belangrijke graadmeter voor de beleving, bijzonderheid (zeldzaamheid) en continuïteit in vorm en functie (gaafheid). Te meer omdat groen erfgoed een grotere vergankelijkheid kent (ten opzichte van 'rode elementen'), zijn oudere elementen in de regel ook zeldzamer.
- ensemblewaarde: deze waarde wordt bepaald door de context of samenhang: een object kan onderdeel zijn van een structuur of patroon, dat ruimtelijk/fysiek of in betekenis met elkaar in verbinding staat. Een dergelijke relatie kan bijvoorbeeld bestaan uit een logisch en als geheel gerealiseerd ontwerp waarbij een object dient als onderdeel van een groter geheel (ontginning, tuin) of bijvoorbeeld als begeleiding van een weg of perceelsgrens.
- tuinhistorische waarde: deze waarde volgt uit een belang voor de geschiedenis van de (tuin)architectuur en/of tuinhistorie, voor het oeuvre van de (tuin- en landschaps)architect, wegens het idee achter de aanleg en/of motief van de opdrachtgever, vanwege de afleesbaarheid van de historische gelaagdheid, vanwege de esthetische en ruimtelijke kwaliteiten (van het ontwerp), ornamentiek en/of afwerking, vanwege de compositie, onderlinge samenhang en/of ordening van onderdelen, of vanwege het (innovatieve) materiaalgebruik, horticulturele traditie, gebruikte beplanting en/of dendrologische aspecten. Hierin spelen onder meer de tuinstijlen een rol.
- gebruikshistorische waarden: Gebruikshistorische waarde komt voort uit een belang vanwege (de

43 Hendriks, L., R. van Immerseel, *Richtlijnen tuinhistorisch onderzoek, Voor waardestellingen van groen erfgoed*, 2012; Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, *Cultuurhistorisch onderzoek in de vormgeving van de ruimtelijke ordening, Aanwijzingen en aanbevelingen,* Amersfoort, 2013.

'Waarderingskaart Haarzuilens' uit de toelichting bij het Beschermd Dorpsgezicht. (Bron: RCE, 2013.)

ordening, samenhang of inrichting van onderdelen, passend bij) een (historisch) gebruik, functie of productie, of als herinnering aan een historische gebeurtenis of prominente bewoner (herinneringswaarde), gebruiker of opdrachtgever. Hierbij speelt ook de gaafheid ten opzichte van de primaire vorm: in de loop der tijd kunnen vorm en functie gewijzigd zijn, waarbij de primaire vorm is aangetast in fysieke staat en/of herkenbaarheid. Er wordt waarde toegekend aan een element of structuur die in het verleden nadrukkelijk een functionele rol heeft gespeeld (die thans nog herkenbaar is), bijvoorbeeld een wal of bomenrij, pad of waterloop.
- belevingswaarde: Hier speelt het belang van afleesbaarheid van (historisch) gebruik, continuïteit, verhaal en gelaagdheid, van ruimtelijke kwaliteit en verzorgdheid, en van aanzicht, beeld of silhouet. Ook de ouderdom van bomen kan bijdragen aan de belevingswaarde. Belevingswaarde is in principe niet gerelateerd aan openbaarheid of toegankelijkheid van plekken.

De waardering wordt uitgedrukt in de volgende kwalificaties:
- hoog (blauw): essentieel en onlosmakelijk onderdeel in de cultuurhistorische waarde;
- positief (groen): belangrijk onderdeel in de cultuurhistorische waarde, bijvoorbeeld vanwege de instandhouding en afleesbaarheid van de ontwikkelingsgeschiedenis;
- indifferent (geel): geen wezenlijk onderdeel in de cultuurhistorische waarde.

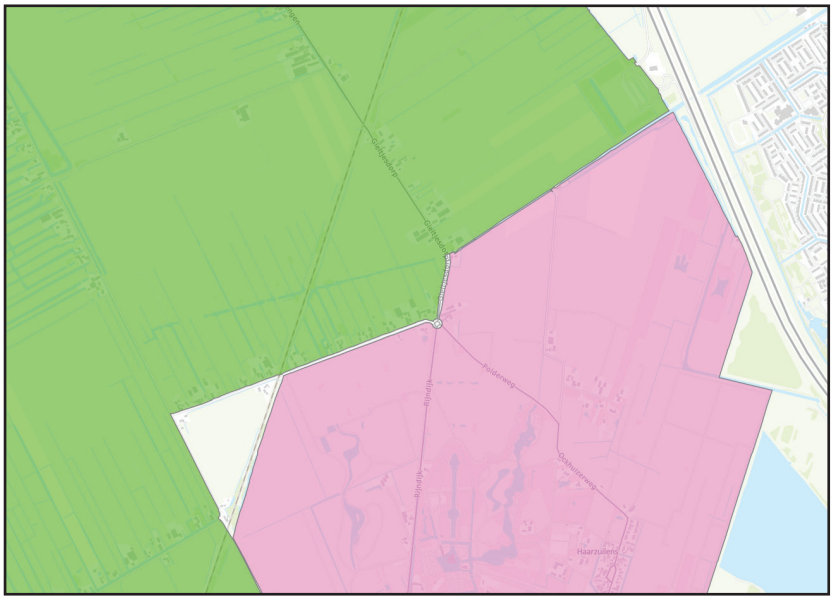
Een waardestelling is geen absoluut gegeven, maar dient om een gewicht (of weging) toe te kennen en om met elkaar in gesprek te gaan over unieke of bijzondere kenmerken. Naarmate een hogere waarde is toegekend, zal een meer krachtig argument benodigd zijn om deze waarde aan te tasten.
De waardering die in navolgende hoofdstukken is toegekend (in tekst, tabel of kaart), is het resultaat van gevolgde methode.

4.2. Cultuurhistorische waarden en karakteristiek van het gebied

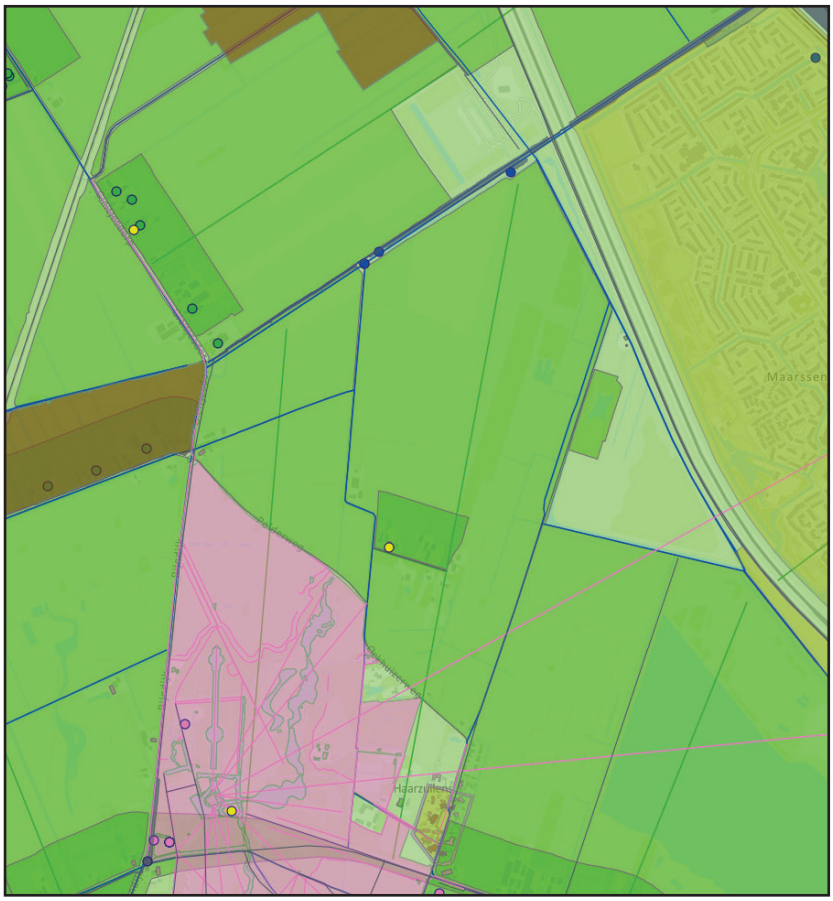
Beschermd Dorpsgezicht
"*Het beschermd gezicht Haarzuilens is van algemeen belang vanwege het vanuit één concept ontworpen ensemble van kasteel, park en dorp te midden van het bijbehorende agrarische open polderland. Deze voor Nederland unieke grootschalige aanleg heeft zowel ideologisch als fysiek gebruikgemaakt van een middeleeuws verleden, waarbij de oude bestaande structuren en restanten uit die periode respectievelijk zijn aangepast, aangevuld en intact gelaten*".[44]

In het onderzoeksgebied zijn de volgende aangeduide waarden van belang:
- de landschappelijke parkaanleg rond kasteel De Haar naar ontwerp van H. Copijn als cultuurhistorisch en landschappelijk zeer waardevolle groenstructuur te midden van en in contrast met het vlakke en open polderland;
- kasteel De Haar als kern van deze aanleg met diverse zichtassen over het weidegebied richting Maarssen, Breukelen en Utrecht en als voorbeeld van een voor Nederland grootschalige particuliere 19e-eeuwse ontwikkeling;
- de bijzondere, vanuit één concept ontwikkelde ruimtelijkhistorische samenhang tussen kasteel, park en dorp in een geheel landschappelijke omgeving;
- de historisch-functionele relatie tussen het kasteel, het park en de omringende agrarische gronden als onlosmakelijke onderdelen van het gehele multifunctionele landgoed;
- de middeleeuwse ontginningsstructuren betreffende de verkavelingen, de ontginningsassen, de zij- en achterkaden, de waterlopen en de doorgaande wegen, in het kasteelpark deels geïncorporeerd in de nieuwe aanleg en in de omringende polders nog grotendeels gaaf en onderling visueel herkenbaar;
- de in het gebied aanwezige historische bebouwing, archeologische terreinen en bijzondere elementen als de bij het kasteel behorende eendenkooi en de Hamtoren.[45]

44 RCE, 2013, p. 13.
45 RCE, 2013, p. 12.

Uitsnede van de Cultuurhistorische Atlas van provincie Utrecht, met provinciaal erfgoedbeleid naar speerpunt: historische buitenplaatsen (roze) en agrarisch cultuurlandschap (groen).
(Bron: Provincie Utrecht, CHAT.)

Uitsnede van de Cultuurhistorische Atlas van provincie Utrecht, ingedeeld naar thema: wonen (geel), bedrijvigheid (bruin), infrastructuur (grijs), kastelen en buitenplaatsen (roze), waterbeheersing (blauw) en agrarisch cultuurlandschap (groen).
(Bron: Provincie Utrecht, CHAT.)

Complex Kasteel De Haar

In het onderzoeksgebied zijn de volgende aangeduide waarden van belang:

- als voorbeeld van een voor Nederland uniek complex van Kasteel of hoofdgebouw, Châtelet, bij- en dienstgebouwen, historische tuinen, tuinsieraden en parkaanleg, dat naar omvang, gevarieerde samenstelling en verscheidenheid van de onderdelen, tot stand is gekomen tijdens één restauratie- en herbouwperiode. Dit complex kan alleen vergeleken worden met enkele internationale voorbeelden.
- vanwege de bij de buitenplaats behorende parkaanleg in landschapsstijl, die een representatief voorbeeld is van het werk van de tuin- en landschapsarchitect Hendrik [Henri] Copijn.[46]

De historische tuin- en parkaanleg van Kasteel De Haar is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ontstaansgeschiedenis;
- als zeldzaam gaaf bewaard voorbeeld van een aanleg in landschapsstijl van Hendrik Copijn, aansluitend op de geometrische delen van de aanleg en liggend in het landgoed van De Haar;
- vanwege het belang van de aanleg voor de geschiedenis van de tuin- en landschapsarchitectuur;
- vanwege de, ook in detail, gaaf bewaarde structuur;
- vanwege de voor Nederland ongebruikelijke omvang;
- vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp.[47]

Landschap

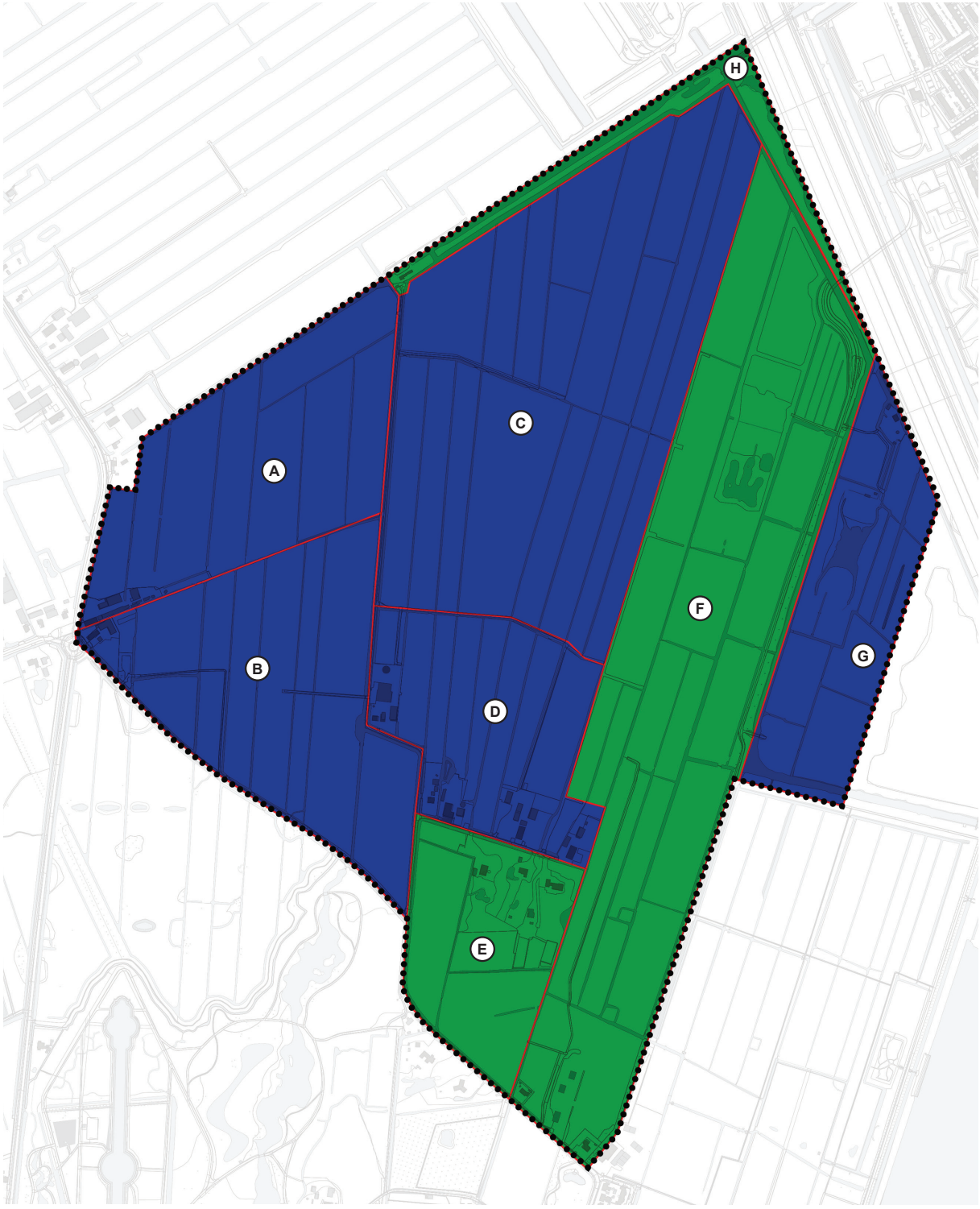
Het onderzoeksgebied wordt in belangrijke mate bepaald door het rurale karakter van open gebied met grasland, opstrekkende percelen, rechte sloten en een handvol erven. Het ligt in het overgangsgebied van de oeverwallen en stroomruggen van de Oude Rijn (met de dorpen Vleuten, De Meern en Harmelen) naar het open veenweidelandschap (met lintdorpen als Gerverscop, Portengen of Kamerik). Voor het Utrechtse deel van het Groene Hart zijn door de provincie de volgende kernkwaliteiten aangegeven:

- openheid;
- (veen)weidekarakter, inclusief strokenverkaveling, lintbebouwing, etc.;
- landschappelijke diversiteit;
- rust en stilte.[48]

Voor het onderzoeksgebied geldt dat de verkavelingsstructuur van Ockhuizen nog relatief gaaf aanwezig is. De occupatiegeschiedenis met de relatief kleinschalige ontginningsbasis van Ockhuizen is nog herkenbaar en karakteristiek voor de relatief late ontginning van het gebied, of in ieder geval in contrast met de aanliggende grootschalige cope-ontginningen. Daartoe behoren enkele typische landschapselementen, zoals de eendenkooi, geriefhoutbosjes, hoogstamboomgaard, (voormalige) houtkades en knotwilgenrijen; sommige van hoge ouderdom.

Hierin tekent zich tevens een gradiënt in het landschap af, als gevolg van de natuurlijke ondergrond. Namelijk een geleidelijke wijziging van het landgebruik van zuid naar noord, waarbij de openheid van het gebied toenam. Daarbij kwam dat het van oudsher een relatief geïsoleerd gebied betrof met doodlopende insteekwegen. De aanleg van de Polderweg heeft hier omstreeks 1900 al een belangrijke wijziging in gebracht. De wandel- en fietspaden creëren een meer ontsloten en doorgaanbaar gebied.

46 RCE, complexnr. 527891.
47 RCE, mon.nr. 527893.
48 https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/natuur/landschap?PagClsIdt=1257376#groene_hart; OKRA landschapsarchitecten, *Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen - Katern Groene Hart*, Provincie Utrecht, 2011.

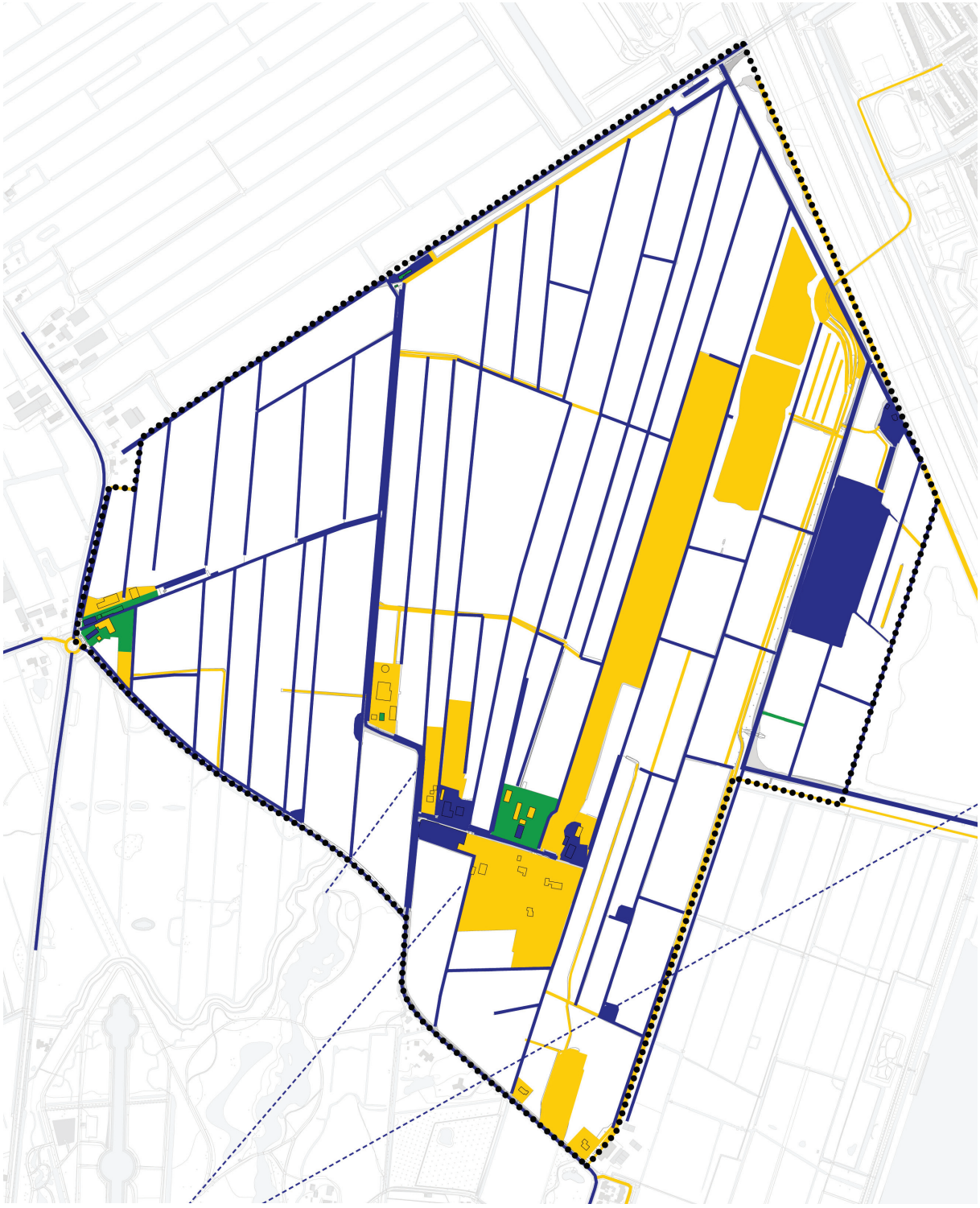

Waardering: beoordeling per deelgebied van de cultuurhistorische waarde.
(Bron ondergrond: Kadaster, pdok.nl.)

4.3. Waardering van deelgebieden

Per deelgebied is gekeken naar het 'totaalbeeld' van cultuurhistorische waarden voor betreffend terrein, beoordeeld naar de verschillende deelwaarden.

Deelgebied	*Toelichting*	*Waardering*	*Waarde*
A.	Open weidelandschap, met in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling, herkenbaar als afzonderlijk ontginningsblok.	Relatief gaaf historisch landschap, van waarde door ouderdom van landschapsstructuren en continuïteit van landgebruik, in samenhang met omliggende ontginningen, met hoge landschappelijke belevingswaarde	Hoog
B.	Open weidelandschap, met in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling, doorsneden door de Polderweg. Beïnvloed door de parkaanleg op De Haar door aanleg bosjes (en bouw boerderij Dijkzicht).	Relatief gaaf historisch landschap, van waarde door ouderdom van landschapsstructuren en continuïteit van landgebruik, in samenhang met omliggende ontginningen, onderdeel van het ontworpen landschap rondom Kasteel De Haar, met hoge landschappelijke belevingswaarde	Hoog
C.	Open weidelandschap, met in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling.	Relatief gaaf historisch landschap, van waarde door ouderdom van landschapsstructuren en continuïteit van landgebruik, in samenhang met omliggende ontginningen, met hoge landschappelijke belevingswaarde	Hoog
D.	Bebouwingslint van Ockhuizen, bepaald door de oorspronkelijke boerderijerven, aansluitend op de in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling, met enkele (restanten van) kavelrandbeplanting.	Ontginningsbasis met historische boerderijen, van waarde door oude bebouwingslocaties en herkenbaar lint, mede bijzonder vanwege de geringe omvang, met enkele oudere en karakteristieke agrarische (onderdelen op de) erven, in samenhang met omliggende ontginningen, met hoge landschappelijke belevingswaarde	Hoog
E.	In oorsprong open weidelandschap, met in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling. Later met tijdelijk gebruik als boomgaard en invoeging van enkele woonhuizen met grote tuinen, beïnvloed door de ligging nabij dorp Haarzuilens.	Van waarde in relatie tot het oorspronkelijke landschap, als onderdeel van het ontginningsblok, doch minder herkenbaar door later ingevoegde bebouwing met tuinen	Positief
F.	In oorsprong open weidelandschap, met in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling. Relatief recent in aanzicht en gebruik gewijzigd door fruitteelt, natuurontwikkeling, bebouwing aan de Ockhuizerweg en recreatieve voorzieningen.	Van waarde in relatie tot het oorspronkelijke landschap, als onderdeel van het ontginningsblok, doch minder herkenbaar door later ingevoegde functies	Positief
G.	Open weidelandschap, met in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling. Met historische eendenkooi (16e of 17e eeuw). Lichtelijk beïnvloed aan noordzijde door de A2.	Relatief gaaf historisch landschap, van waarde door ouderdom van landschapsstructuren en continuïteit van landgebruik, in samenhang met omliggende ontginningen, met hoge landschappelijke belevingswaarde	Hoog
H.	Randen van ontginningsblokken: achterzijde van de ontginning van Ockhuizen, met de Haarrijn met voormalige molenplaatsen; achterzijde van de ontginning Maarssenbroek (Oudenaarskade), aangesneden door de A2	Van waarde als randzone, in samenhang met de ontginningsblokken en de bijzondere functie in de waterhuishouding, doch aangetast door het verdwijnen van de molens en aansnijding door de A2, waardoor de historische context minder herkenbaar is geworden.	Positief

Waardering: beoordeling per element van de cultuurhistorische waarde.
(Bron ondergrond: Kadaster, pdok.nl.)

4.4. Waardekaart met elementen

Op de kaart zijn aangeduid als elementen van hoge cultuurhistorische waarde:
- De eendenkooi met (erf van de) kooikerswoning en verbindingspad (RM)
- De Ockhuizerdijk
- De Thematerkade
- Het oorspronkelijke tracé van de Westdijk met beplantingsrijen
- De kavelsloten (vóór 1832 aanwezig)
- De Haarrijn, wetering langs de Oudenaarskade, Uitschuit en Middelwetering
- Het erf van Ockhuizerweg 20 (Het Klaverblad) (RM)
- Het erf van Ockhuizerweg 24
- De boomgaard tegenover Ockhuizerweg 20
- De 2 geriefhoutbosjes aan de zuidoostzijde
- De 2 parkbosjes aan Polderweg en Thematerkade
- De 3 zichtlijnen vanaf Kasteel De Haar
- Voormalige boerderijen Polderweg 2 (Dijkzicht) en Polderweg 4 (De Bom) en Ockhuizerweg 22
- Voormalige 2 molenplaatsen aan de Haarrijn

De volgende elementen zijn onder meer aangeduid met een positieve cultuurhistorische waarde:
- De erven van voormalige boerderijen Polderweg 2 (Dijkzicht) en Polderweg 4 (De Bom) en Ockhuizerweg 22
- Het gemaal aan het einde van de Thematerkade, met dienstwoning

De overige, niet aangeduide elementen en structuren behoren niet tot de essentie of uitzonderlijke aspecten van Ockhuizen en zijn als zodanig ondergeschikt. Indifferent beoordeelde elementen en structuren zijn in het algemeen relatief recent of verkeren buiten de samenhang.

De waardering van bebouwing is indicatief vanuit een algemene historische invalshoek. Een nadere waardenstelling zou op architectuur- en bouwhistorische gronden moeten plaatsvinden.

Verdwenen elementen.
(Bron ondergrond: Kadaster, pdok.nl.)

5. AANBEVELINGEN

5.1. Algemeen

Bij elke ontwikkeling die van invloed kan zijn op de cultuurhistorische waarden geldt dat een zorgvuldige afweging gemaakt moet worden, waarin (ook) de cultuurhistorische waarde van het betreffende onderdeel wordt meegewogen. Achter de aanduiding van de cultuurhistorische waarde in voorliggende rapportage schuilt tevens een richtlijn voor de omgang:

- hoog (blauw): dit betreft een essentieel en onlosmakelijk onderdeel van het complex, dat gerespecteerd dient te worden en waarvan aantasting effect heeft op het gebied als geheel;
- positief (groen): dit betreft een belangrijk onderdeel van het complex, dat beschermenswaardig is, maar dat aanpassing of verandering kan verdragen, zolang het als (oorspronkelijk) onderdeel herkenbaar blijft;
- indifferent (geel): dit betreft een ondersteunend onderdeel van het complex en voegt (thans) geen (cultuurhistorische) waarde toe, zodat zowel versterking als vernieuwing tot de mogelijkheden behoort.

Het streven naar behoud van hoog gewaardeerde historische objecten geldt eveneens voor diens directe omgeving of invloedszone. Een effect binnen de omgeving van een monument, bijvoorbeeld doorsnijding, wijziging van (land)gebruik of een (bouw)volume, kan een aantasting van de historische waarde tot gevolg hebben.

Behoud en versterking van de thans aanwezige, historisch belangwekkende onderdelen, welke behoren tot de essentie van het gebied en/of overgebleven zijn van de vroege periode, strekken tot aanbeveling:

- verkavelingsstructuur met slotenstelsel, afwateringssysteem (o.a. Haarrijn) en ontsluiting (Thematerkade, Ockhuizerweg);
- bebouwingslint van Ockhuizen met erven en boomgaard;
- de eendenkooi met kooikerswoning en omgeving.

Vanuit de historische achtergrond en kenmerken van deelgebieden en structuren verdient het aanbeveling om in te zetten op:

- behoud van de openheid;
- behoud (en waar mogelijk versterking) van de compositorische en visuele relaties met De Haar.

5.2. Boscompensatie

Het aanbrengen van grote oppervlakten bos is in principe een vorm van landgebruik die niet aansluit bij het historisch karakter van het gebied, waar openheid en grasland het kenmerkende beeld bepalen.

Vanuit de opgave om binnen het onderzoeksgebied te zoeken naar mogelijkheden waar wél bos kan worden gerealiseerd, kunnen de volgende handreikingen worden gedaan. Voor het aanplanten van nieuw bos zou kunnen worden gekeken naar locaties waar in het verleden bos of beplanting aanwezig is geweest, maar thans is verdwenen. Hiervoor komen in ieder geval enkele verdwenen kleinere boslocaties en perceelrandbeplantingen in aanmerking, zoals in rood aangegeven op naaststaande kaart.

Daarnaast kan de natuurlijke gradiënt in het gebied als richtlijn worden genomen, waarbij het aanbrengen van bos of beplanting meer geëigend is aan de zuidzijde van het onderzoeksgebied dan in het open noordelijke deel. De aanwezigheid van boomgaarden in het verleden in het zuidelijk deel vormt hiertoe een indicatie. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de boomgaarden in de loop der tijd zijn verdwenen, maar dat andere opgaande beplantingen in de vorm van tuinen bij de huizen uit de jaren 70, de jonge boomgaard achter nr. 24 en het natuurbos ten westen van de eendenkooi nadien zijn toegevoegd.

Ook dient de karakteristieke vorm van de eendenkooi - als afzonderlijk, rechthoekig bos - herkenbaar

te blijven. In de zuidoostzijde van het onderzoeksgebied is rekening te houden met de zichtlijnen vanuit kasteel De Haar. Aan de zuidwestzijde (tegen de Polderweg) biedt de aansluiting op het kasteelpark kans om (op eigentijdse wijze) in te spelen op de voortzetting van het parklandschap door middel van kleine bosjes (clumps) of hoekbosjes.

Ten slotte vormt de oriëntatie in het gebied een richtinggevend principe, waarbij het voor de hand ligt om langgerekte, smalle stroken bos in (globaal) noord-zuidrichting te situeren; dus geen brede blokken bos of bosstroken in oost-westrichting.

5.3. Zonnepanelen

Het plaatsen van velden met (liggende) zonnepanelen betreft een eigentijdse, niet-historische activiteit, welke is ingegeven vanuit een actuele maatschappelijke opgave.

Liggende zonnepanelen hebben gewoonlijk een beperkte hoogte, waardoor de ruimtelijke werking in het landschap gering is en daarmee de impact op de openheid van het landschap, als één van de historische waarden, relatief beperkt is. De plaatsing kan in principe als een reversibele ingreep worden beschouwd: wanneer de zonnepanelen op termijn worden verwijderd, is het open grasland terug.

Plaatsing van zonnepanelen heeft wel invloed op de beleving van het historische landschap met de karakteristieke groene weilanden. Dit speelt des te meer wanneer de panelen in het directe zicht liggen van bewoners of bezoekers van het gebied.

Vanuit behoud van cultuurhistorische landschapswaarden volgt dat locaties voor zonnepanelen bij voorkeur binnen de minder hoog gewaardeerde deelgebieden worden gezocht. Dit betreffen echter gebieden waar juist de recreatieve paden liggen, waar beleving een rol speelt.
Vanuit de beleving van bewoners en bezoekers kan worden gedacht aan bijvoorbeeld de meest noordelijke percelen tegen de Haarrijn en A2, welke gelegen zijn op afstand van wegen en bebouwing. Dit zijn echter juist vanuit cultuurhistorie hoog gewaardeerde gebieden.

Mogelijk dat toevoeging van beplantingsstroken of hagen (in aansluiting op thans verdwenen historische beplantingen) het zicht op de beoogde velden met zonnepanelen kan verminderen en tot een aanvaardbare inpassing leidt.

BRONNEN

Literatuur

Akkerman, F. (red.), *Ontwerp landinrichtingsplan Haarzuilens*, Dienst Landelijk Gebied, 2004.

Bemmel, H. van, *Het Amsterdam-Rijnkanaal – een streep door het landschap*, juli 2014.

Blijdenstijn, R., *Tastbare tijd 2.0, cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht, vierde druk*, Amsterdam 2015.

Dekker, C., *Afwatering en scheepvaart ten westen van de stad Utrecht tot de 14e eeuw*, 1990.

Es, Henk J. van, Gravers, grondeigenaren en gevolgen van het Merwedekanaal bij Breukelen, in: *Tijdschrift Historische Kring Breukelen*, jg. 7 (1992), nr. 3, p. 121-137

Gaasbeek, F., et al., *Maarssen, Geschiedenis en Architectuur, Monumenten-inventarisatie Provincie Utrecht*, Uitgeverij Kerckebosch/SPOU, Zeist/Utrecht, 2007.

Gemeente Utrecht, *Bestemmingsplan Haarzuilens*, vastgesteld 13-1-2014.

Haartsen, A., *Ontgonnen Verleden, Regiobeschrijvingen provincie Utrecht*, Bureau Lantschap / Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, november 2009.

Haartsen, A., B. Olde Meierink, R. de Groot, J. Dam, *Cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Lopik, Lantschapsstudies 148*, 2017.

Hartog, C.M.W. den, e.a., *Terug naar Themaat, Het archeologisch onderzoek LR50 en LR52 naar drie huisplaatsen aan de Thematerweg, Basisrapportage archeologie 29*, Gemeente Utrecht, 2009.

Hendriks, L., R. van Immerseel, *Richtlijnen tuinhistorisch onderzoek, Voor waardestellingen van groen erfgoed*, 2012.

Huiting, Jan, *Domeinen in beweging: Samenleving, bezit en exploitatie in het West-Utrechtse landschap tot in de Nieuwe Tijd,* proefschrift Rijksuniversiteit Groningen, 2020.

Kamphuis, M., *Met levend materiaal, Copijn 1763-2013*, Uitgeverij De Hef, 2014.

Landheer, H., De restauratie van kasteel De Haar: van droom tot obsessie, in: *Bulletin KNOB*, 2004, nr. 5, p. 183-190.

Loeff, Karel, Haarzuilens, dorp uit de schaduw van het kasteel, in: *Bulletin KNOB*, 1996, nr. 2/3, p. 54-66.

Manten, A.A., M. Laméris, *Breukelen, Geschiedenis en Architectuur, Monumenten-inventarisatie Provincie Utrecht*, Uitgeverij Kerckebosch/SPOU, Zeist/Utrecht, 2008.

Manten, A.A., De oude band van Kockengen en Spengen met kasteel De Haar, in: *Tijdschrift Historische Kring Breukelen*, jrg 11, nr. 5, 1996, p. 249 - 257.

Minkjan, Paul, Henk Baas, Frans Parmentier, Edwin Raap, Marijke van Woerkom, Maarten van der Velden, Hans Renes, Pieter Veen en Floris Bouwman, *Handboek cultuurhistorisch beheer, deel I, II en III*, Landschapsbeheer Nederland, 2010.

OKRA landschapsarchitecten, *Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen - Katern Groene Hart*, Provincie Utrecht, 2011.

Olde Meierink, B., et al., *Kastelen en ridderhofsteden in Utrecht*, Uitgeverij Matrijs/Stichting Utrechtse Kastelen, Utrecht, 1995.

Renes, J., *Historische landschapselementen; een lijst met definities en literatuur, Rapport 201*, DLO-Staring Centrum Wageningen, 1992.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, *Beschermd dorpsgezicht Haarzuilens, Toelichting bij het besluit tot aanwijzing van het beschermd dorpsgezicht Haarzuilens gemeente Utrecht (Utrecht) ex artikel 35 Monumentenwet 1988*, 2013.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, *Cultuurhistorisch onderzoek in de vormgeving van de ruimtelijke ordening, Aanwijzingen en aanbevelingen*, Amersfoort, 2013.

SB4 en Arcx, *Inventarisatie van historische vaarwegen in de provincie Utrecht*, Provincie Utrecht, 2017.

SB4, *Inventarisatie van historische landwegen in de provincie Utrecht*, Provincie Utrecht, 2018.

Steenhuis, Marinke, Paul Meurs, e.a., *Het Groene Hart, Landschapsbiografie en cultuurhistorische waardering*, Bestuurlijk Platform Groene Hart/SteenhuisMeurs, 2021.

Storm van Leeuwen, J.A., Themaat, van maat tot polder (I), in: *Tijdschrift van de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, jg. 18 1998 nr. 1, p. 18-25.

Storm van Leeuwen, J.A., Themaat, van maat tot polder (II), in: *Tijdschrift van de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, jg. 18 1998 nr. 2, p. 29-36.

Storm van Leeuwen, J.A., Oude en nieuwe wegen in de ruilverkaveling Vleuten, in: *Officieel orgaan van de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, 8(1988)2, p. 610-621; 8(1988)3, p. 649-659; 9(1989)1, p. 708-713.

Tromp, Heimerick, Cuypers, Copijn en het park van kasteel De Haar, in: *Bulletin KNOB*, 1996, nr. 2/3, p. 67-74.

Wink, K., Kok, R.S. en R.A.C. Kroes, *Toelichting op de Archeologische Beleidskaart gemeente Utrecht, RAAP-Rapport 3072*, Weesp, 2022 (in prep.)

Instanties (archieven)

AHN	- Actueel Hoogtebestand Nederland
CHAT	- Cultuurhistorische Atlas Provincie Utrecht
HUA	- Het Utrechts Archief
Kadaster	- www.topotijdreis, Kadaster Archiefviewer
KB	- Koninklijke bibliotheek (Het Geheugen; www.delpher.nl)
NA	- Nationaal Archief te Den Haag (www.gahetna.nl)
NAi	- Nederlands Architectuurinstituut: Het Nieuwe Instituut, Rotterdam
PDOK	- Publieke Dienstverlening Op de Kaart (Kadaster en Rijksoverheid; www.pdok.nl)
RCE	- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort
RHCR	- Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard

Websites

www.ahn.nl
www.canonvannederland.nl/nl/utrecht/stad/leidsche-rijn
www.cultureelerfgoed.nl
www.delpher.nl
www.eendenkooien.nl
www.hetbelokenland.com
www.hetutrechtsarchief.nl
www.hisgis.nl
www.kadaster.nl
www.kasteleninnederland.nl
www.kb.nl
www.leestekensvanhetlandschap.nl
www.opentopo.nl
www.pdok.nl
www.planviewer.nl
www.provincie-utrecht.nl
www.rhcrijnstreek.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.topotijdreis.nl
www.utrecht.nl

SB4

Specialisten in Groen Erfgoed

Besluit tot wijziging Algemene verklaringen van geen bedenkingen, zonneveldproject Ockhuizen (Ock-Zon)

De raad van de gemeente Utrecht
Gelezen het voorstel vaststelling IPvE gebiedsontwikkeling Ockhuizen en verruiming avvgb van burgemeester en wethouders dd. 27 juni 2023

- gelet op artikel 2.12 eerste lid, onder a, sub 3°, artikel 3.11 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en artikel 6.5, derde lid, Besluit omgevingsrecht;
- Besluit de Algemene verklaringen van geen bedenkingen als volgt te wijzigen:

Artikel 1

Aan II. wordt de volgende categorie toegevoegd:
o) het realiseren van een zonneveld project in gebied nabij Ockhuizen zoals aangegeven in de kaart bijlage

Artikel 2

III. 2a komt te luiden
2.

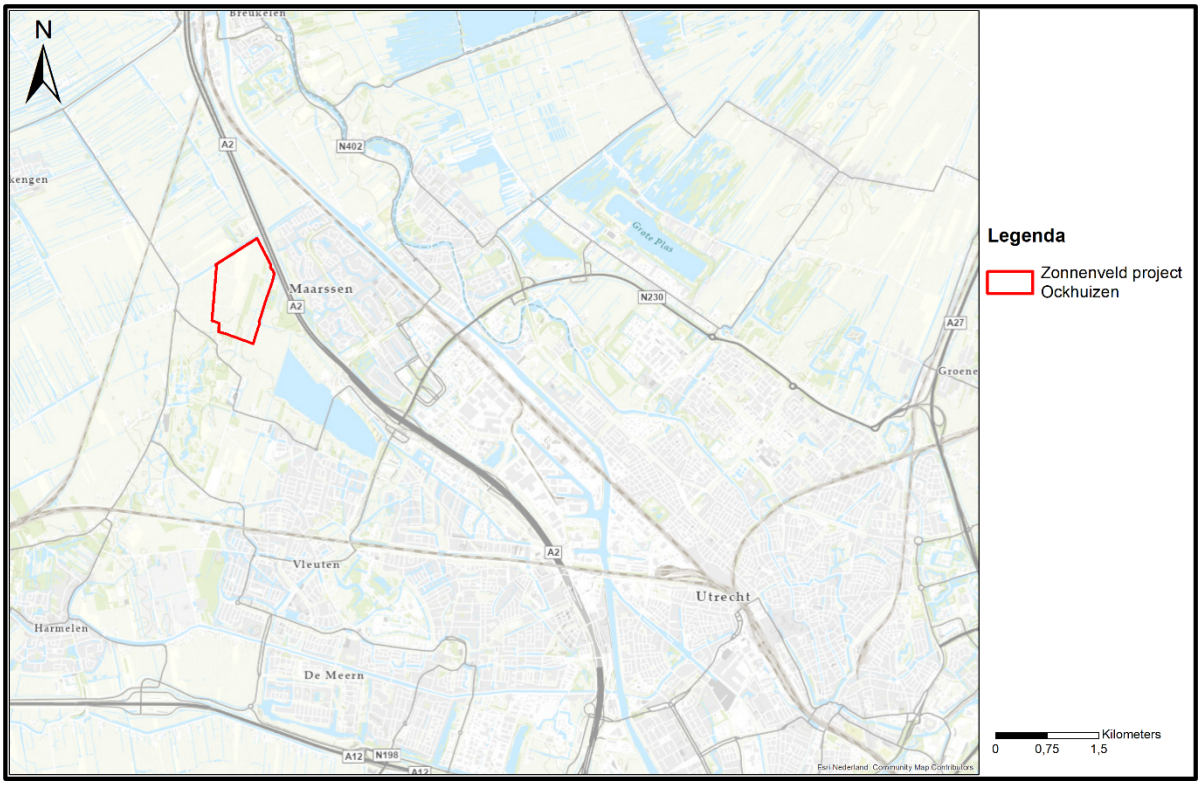
a) Dat onderdeel c niet van toepassing is op categorie m, n en o.

Artikel 3 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking.
Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <Datum>.

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma
De griffier
Merel van Hall

Kaartbijlage zoekgebied: Zonneveldproject Ockhuizen (Ock-Zon)

Toelichting

Het zonneveldproject is het zonneveld dat past binnen de eisen uit het Integraal Programma van Eisen voor de gebiedsontwikkeling van Ockhuizen, OcK-Zon. Het project is gebleken technisch en financieel haalbaar te zijn. Voor het project geldt dat in de aanvraag van de omgevingsvergunning verantwoord moet worden hoe aan alle aspecten van het wettelijk kader en gemeentelijk beleid wordt voldaan.
De percelen van de iniatiefnemers die ingezet gaan worden voor de realisaitie van het project hebben een totaal oppervlakte van 42,7 hectare. Hierbinnen biedt het IPvE de ruimte om een zonneveldproject te ontwikkelen van 35 tot 40 hectare netto. De percelen van de initiatiefnemers bevinden zich tussen het dorp Ockhuizen en de A2. Het zonneveld van deze omvang levert circa 38 GWh aan duurzaam opgewerkte stroom op. De initiatiefnemers van het zonneveld bestaan uit een aantal lokale grondeigenaren, een lokale burger coöperatie en een projectontwikkelaar. Voor het realiseren van het zonneveld bij Ockhuizen wordt een aantal aspecten nog verder uitgewerkt: 1) anterieure overeenkomsten met de betrokken partijen en 2) de omgevingsvergunning voor het zonneveld.

Bijlage

Overzicht van wijzigingen in Algemene verklaringen van geen bedenkingen

De wijzigingen zijn cursief aangepast in de bestaande tekst en onderstreept in de nieuwe tekst.

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
II. de algemene verklaring van geen bedenkingen voor de volgende categorieën als volgt vast te stellen: a) projecten, die in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad aanvaard gemeentelijk beleid vastgelegd in een gemeentelijk beleidsdocument,	II. de algemene verklaring van geen bedenkingen voor de volgende categorieën als volgt vast te stellen: a) projecten, die in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad aanvaard gemeentelijk beleid vastgelegd in een gemeentelijk beleidsdocument,

waarin specifieke ruimtelijke onderwerpen zijn geregeld en die door de raad zijn goedgekeurd als basis voor de algemene verklaring. De documenten in die hieraan voldoen zijn opgenomen in bijlage 1; b) realisering, verandering, vervanging van uitbreiding van woningen/woongebouwen met bijbehorende bouwwerken, ongeacht de maatvoering tot een maximum van 100 woningen in de bestaande stad; c) realisering, verandering, vervanging van uitbreiding van woningen/woongebouwen, ongeacht de maatvoering tot een maximum van 250 woningen in Leidsche Rijn; d) realisering van functiewijzigingen van bestaande opstallen met bijbehorende gronden, de daaruit voorkomende bouwactiviteiten alsmede uitbreiding van bestaande functies. In geval van kantoren geldt dat het bruto vloeroppervlak in het voorgestelde project de 1.500 m2 niet te boven mag gaan. Deze categorie is niet van toepassing in geval van volumineuze detailhandel; e) realisering van nieuwe werk- en detailhandelsvoorzieningen, zoals winkel, kantoren en bedrijven. Voor wat betreft kantoren en volumineuze detailhandel geldt hetzelfde als gesteld onder d); f) Realisering, verandering, vervanging en uitbreiding van bouwwerken ten behoeve van sport, maatschappelijke doeleinden, recreatie of cultuur, zoals een school- of kerkgebouw, kinderdagverblijf/buitenschoolse opvang of een jongerenhangplek met bijbehorende voorzieningen; g) het gebruiken van gronden, wateren en bouwwerken geen gebouwen zijnde ten behoeve van woondoeleinden, parkeren, maatschappelijke voorzieningen, verkeersdoeleinden, tuinen groenvoorzieningen, recreatie, zoals het gebruik	waarin specifieke ruimtelijke onderwerpen zijn geregeld en die door de raad zijn goedgekeurd als basis voor de algemene verklaring. De documenten in die hieraan voldoen zijn opgenomen in bijlage 1; b) realisering, verandering, vervanging van uitbreiding van woningen/woongebouwen met bijbehorende bouwwerken, ongeacht de maatvoering tot een maximum van 100 woningen in de bestaande stad; c) realisering, verandering, vervanging van uitbreiding van woningen/woongebouwen, ongeacht de maatvoering tot een maximum van 250 woningen in Leidsche Rijn; d) realisering van functiewijzigingen van bestaande opstallen met bijbehorende gronden, de daaruit voorkomende bouwactiviteiten alsmede uitbreiding van bestaande functies. In geval van kantoren geldt dat het bruto vloeroppervlak in het voorgestelde project de 1.500 m2 niet te boven mag gaan. Deze categorie is niet van toepassing in geval van volumineuze detailhandel; e) realisering van nieuwe werk- en detailhandelsvoorzieningen, zoals winkel, kantoren en bedrijven. Voor wat betreft kantoren en volumineuze detailhandel geldt hetzelfde als gesteld onder d); f) Realisering, verandering, vervanging en uitbreiding van bouwwerken ten behoeve van sport, maatschappelijke doeleinden, recreatie of cultuur, zoals een school- of kerkgebouw, kinderdagverblijf/buitenschoolse opvang of een jongerenhangplek met bijbehorende voorzieningen; g) het gebruiken van gronden, wateren en bouwwerken geen gebouwen zijnde ten behoeve van woondoeleinden, parkeren, maatschappelijke voorzieningen, verkeersdoeleinden, tuinen groenvoorzieningen, recreatie, zoals het gebruik

van gronden ten behoeve van een kinderdagverblijf; h) het realiseren van antennemasten voor telecommunicatie tot een hoogte van 15 meter vanaf de grond gemeten; i) het verbeteren c.q. aanpassen van bestaande weg-, water-, parkeer-, fiets- en groenvoorzieningen van lokale aard inclusief bijbehorende bouwwerken, waaronder begrepen beschoeiingen en steigers; j) het realiseren van openbare nutsvoorzieningen, mits de bebouwing van beperkte omvang is en het beoogde gebruik in relatie tot de omgeving niet hinderlijk van aard is, of; k) het realiseren van kleinschalige voorzieningen van algemeen belang, zoals bergbezinkbassins, fietstrommels c.q. stallingen, toiletten en voorzieningen voor afvalinzameling. l) het transformeren van niet-woonpanden naar kamers/wooneenheden met een maximum van 200 kamers/wooneenheden. m) het realiseren van zonneveld projecten in de zoekgebieden zoals aangegeven in de kaartbijlage n) realisering, verandering, vervanging van en uitbreiding van tijdelijke woningen/woongebouwen voor de duur van maximaal 15 jaar, ongeacht de maatvoering, tot een maximum van in totaal 1000 tijdelijke woningen te realiseren op de locaties Pagelaan, Befu terrein en Wetering Zuid zoals aangeven in de kaartbijlage.	van gronden ten behoeve van een kinderdagverblijf; h) het realiseren van antennemasten voor telecommunicatie tot een hoogte van 15 meter vanaf de grond gemeten; i) het verbeteren c.q. aanpassen van bestaande weg-, water-, parkeer-, fiets- en groenvoorzieningen van lokale aard inclusief bijbehorende bouwwerken, waaronder begrepen beschoeiingen en steigers; j) het realiseren van openbare nutsvoorzieningen, mits de bebouwing van beperkte omvang is en het beoogde gebruik in relatie tot de omgeving niet hinderlijk van aard is, of; k) het realiseren van kleinschalige voorzieningen van algemeen belang, zoals bergbezinkbassins, fietstrommels c.q. stallingen, toiletten en voorzieningen voor afvalinzameling. l) het transformeren van niet-woonpanden naar kamers/wooneenheden met een maximum van 200 kamers/wooneenheden. m) het realiseren van zonneveld projecten in de zoekgebieden zoals aangegeven in de kaartbijlage n) realisering, verandering, vervanging van en uitbreiding van tijdelijke woningen/woongebouwen voor de duur van maximaal 15 jaar, ongeacht de maatvoering, tot een maximum van in totaal 1000 tijdelijke woningen te realiseren op de locaties Pagelaan, Befu terrein en Wetering Zuid zoals aangeven in de kaartbijlage. <u>o) het realiseren van een zonneveld project in gebied nabij Ockhuizen zoals aangegeven in de kaart bijlage</u>
III. 1. Dat het gebruik van de algemene verklaring van geen bedenkingen voor onder II genoemde categorieën is uitgesloten wanneer een van de volgende criteria van toepassing is:	III. 1. Dat het gebruik van de algemene verklaring van geen bedenkingen voor onder II genoemde categorieën is uitgesloten wanneer een van de volgende criteria van toepassing is:

a) het initiatief is niet passend in de gemeentelijke structuurvisie, vastgesteld op 1 juli 2004; b) het is noodzakelijk dat voor het initiatief een milieueffectrapport of een milieueffectbeoordeling op grond van de Wet milieubeheer wordt opgesteld; c) er sprake is van een gebiedsontwikkeling of een deelproject uit een gebiedsontwikkeling; d) er moet op grond van artikel 6.12, eerste lid van de Wet ruimtelijke ordening een exploitatieplan worden opgesteld en er kan geen toepassing worden gegeven aan artikel 6.1 2, tweede lid van de Wet ruimtelijke ordening; e) de ontwikkeling overschrijdt de schaal of de structuur van de buurt of wijk, of; f) uit een analyse van het initiatief blijkt dat de realisering planschade kan veroorzaken als bedoeld in artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening en de aanvrager is niet bereid deze schade voor zijn rekening te nemen.	a) het initiatief is niet passend in de gemeentelijke structuurvisie, vastgesteld op 1 juli 2004; b) het is noodzakelijk dat voor het initiatief een milieueffectrapport of een milieueffectbeoordeling op grond van de Wet milieubeheer wordt opgesteld; c) er sprake is van een gebiedsontwikkeling of een deelproject uit een gebiedsontwikkeling; d) er moet op grond van artikel 6.12, eerste lid van de Wet ruimtelijke ordening een exploitatieplan worden opgesteld en er kan geen toepassing worden gegeven aan artikel 6.1 2, tweede lid van de Wet ruimtelijke ordening; e) de ontwikkeling overschrijdt de schaal of de structuur van de buurt of wijk, of; f) uit een analyse van het initiatief blijkt dat de realisering planschade kan veroorzaken als bedoeld in artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening en de aanvrager is niet bereid deze schade voor zijn rekening te nemen.
2. *a) Dat onderdeel c niet van toepassing is op categorie m en n.* b) b) Dat onderdeel e niet van toepassing is op categorie n.	2. a) <u>Dat onderdeel c niet van toepassing is op categorie m, n en o.</u> b) b) Dat onderdeel e niet van toepassing is op categorie n.

Oplegger reactienota

Van 17 mei tot en met 11 juni 2023 heeft de conceptversie van het Integraal Programma van Eisen (IPvE) Ockhuizen ter inzage gelegen. Een aantal bewoners heeft de gemeente verzocht om meer tijd te bieden om een reactie te kunnen geven en de gemeente is tegemoetgekomen aan dit verzoek. In dit IPvE staan de eisen geformuleerd waar toekomstige plannen en ontwikkelingen voor het gebied bij Ockhuizen aan moeten voldoen. Omwonenden en belangstellenden konden hun reactie op het IPvE geven. In totaal zijn er 19 zienswijzen/reacties ingediend.

Algemene reacties en vragen
Het IPvE is een pakket van eisen en biedt kaders waar de plannen en inrichting van het gebied aan moeten voldoen. De nadere uitwerking van de plannen en inrichting van het gebied vindt nog plaats. Veel reacties gingen over onderwerpen die onder de nadere uitwerking vallen. Zoals keuze voor planten en bomen, verharding van fietspaden of bijvoorbeeld de inpassing van de techniek van het zonneveld. Deze vragen konden we nu nog niet beantwoorden, maar nemen we wel mee in de vervolgstap, hierbij wordt het bestaande beleid gevolgd. Daarnaast waren er vragen over de businesscase of materiaalkeuze voor de zonnepanelen voor het gebied waar de zonnepanelen moeten komen. Hierbij hebben we aangegeven dat dit niet de verantwoordelijkheid is van de gemeente Utrecht, maar van de initiatiefnemers. Zij nemen de opmerkingen uit de zienswijzen mee in de verdere uitwerking. Waar mogelijk, hebben we als gemeente de opmerkingen als aanvullende eisen in het IPvE opgenomen. Ook ging een aantal vragen over het waarom: waarom gaat de gemeente het gebied rondom Ockhuizen ontwikkelen? Waarom hier en niet ergens anders? In het antwoord op deze vragen verwijzen we naar de beleidsdoelstellingen, zoals de ambities beschreven in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040). Het gebied heeft hierin een rol als zoekgebied voor duurzame energie, natuurontwikkeling en nieuwe recreatiemogelijkheden.

Reacties op aanpassing inrichting gebied
Twee reacties op het IPvE gaan in op een andere inrichting van het gebied, namelijk het 'omdraaien' van het zonneveld en de ecologische corridor. Deze suggesties passen niet binnen het vertrekpunt en de ambities voor het gebied. In beide gevallen is verzocht om de ecologische corridor niet in het noorden van het gebied te realiseren. De ecologische corridor komt juist bewust in het noorden, omdat daar de verbinding met andere natuurgebieden, ook buiten de gemeentegrenzen, het beste te maken is. Tijdens het beantwoorden van de reacties, realiseerden wij ons ook dat de ecologische corridor juist in het noorden ook een belangrijke rol vervult als geluidsbarrière van de snelweg, opname van stikstof en het beperken van het inklinken (verdroging) van de bodem.

Toevoeging eisen aan IPvE
Op basis van de zienswijzen, zijn de volgende eisen extra toegevoegd aan het definitieve IPvE:

1. Aan de randen van de sloten moet voldoende afstand tot de zonnepanelen zijn. Aan de ene kant 1 meter en aan de andere kant 3 meter.
2. We streven naar zonnepanelen die zo min mogelijk schittering geven.
3. Het zonneveld en de bijbehorende techniek mag niet de wettelijke normen met betrekking tot geluid en straling overschrijden.
4. De initiatiefnemers/eigenaren van het zonneveld moeten een noodplan, in geval van brand, opstellen.
5. De initiatiefnemers/eigenaren van het zonneveld, zijn ook verantwoordelijk voor het opruimen van het zonneveld en de bijbehorende techniek.
6. De mogelijke partij voor natuurbeheer in het gebied, wordt verruimd naar meerdere partijen in plaats van één natuurorganisatie. De gronden met de bestemming natuur moeten beheerd worden als natuur, ongeacht wie dit doet.
7. Er moet een monitoringsplan voor de bodemkwaliteit en het bodemleven opgesteld worden.
8. Er moet onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheden voor begroeiing rondom het zonneveld en de dichtheid hiervan.
9. Er moet in de ontwerpfase onderzoek gedaan worden naar verschillende typen verharding voor de fiets- en wandelpaden.

We begrijpen dat het definitieve IPvE niet alle zorgen van bewoners wegneemt of aan alle wensen tegemoet komt. We blijven in gesprek om de ontwikkelingen op een zo wenselijk mogelijke manier te laten verlopen. Door het

toevoegen van de extra eisen, vertrouwen we erop dat in ieder geval een deel van de zorgen is weggenomen en het definitieve IPvE een complete set aan eisen omvat voor de beoogde gebiedsontwikkeling in Ockhuizen.

Reactienota
Concept IPvE
Gebiedsontwikkeling Ockhuizen

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl/Ockhuizen

Inhoudsopgave

Oplegger reactienota 1
Cultuurhistorie 6
Natuur 11
Duurzame energie 20
Recreatie 33
Inrichting 41
Overig 46

Inleiding

In dit IPvE staan de eisen geformuleerd waar toekomstige plannen en ontwikkelingen voor de gebiedsontwikkeling bij Ockhuizen aan moeten voldoen. Het IPvE is dus geen plan, maar een pakket van eisen. In totaal hebben 226 adressen hierover een wijkbericht ontvangen, en hebben we een informatiebijeenkomst/inloopavond op 30 mei in het Emmaus in Haarzuilens georganiseerd, waar ongeveer 40 belangstellen op af zijn gekomen. Voor de directe omwonenden van het plangebied hebben we een bijeenkomst georganiseerd op 25 mei, hier waren 15 omwonenden aanwezig.

Op beide bijeenkomsten hebben bezoekers de gelegenheid gehad om informatie over het concept IPvE op te halen en vragen stellen. Daarbij hebben we uitleg gegeven over de wijze waarop men een reactie kon indienen. Het IPvE was ook online via utrecht.nl/ockhuizen in te zien. Deze website is tussen 16 mei en 12 juli door 736 unieke bezoekers bezocht. In totaal hebben wij 19 reacties ontvangen, waarbij de zorgen, verzoeken en vragen uiteenlopen. Er zijn echter een paar terugkerende onderwerpen: netcongestie, Rijksbeschermd dorpsgezicht, veiligheid in het gebied, fietsroutes en de omvang van het zonneveld. Daarnaast zijn er in de reacties en tijdens de bewoners bijeenkomsten ook positieve reacties geweest.

Alle reacties zijn voorzien van een motivatie in deze reactienota, die als bijlage bij het definitieve IPvE hoort. Er wordt ook inhoudelijk ingegaan op suggesties en het verzoek op eventuele aanpassingen aan het IPvE. De reactienota maakt integraal onderdeel uit van het definitieve IPvE en de belangenafweging die is gemaakt bij de besluitvorming hierover.

Leeswijzer
De reacties zijn per thema gebundeld. In de eerste kolom staan de nummers van de binnengekomen reacties. In de tweede kolom staat een samenvatting van de ingediende reacties. In de derde kolom staat de gemeentelijk beantwoording op de reacties.

Reacties op het concept IPvE

Cultuurhistorie

Vragen over de borging van Rijksbeschermd dorpsgezicht.
Het belangrijkste uitgangspunt van de beoogde gebiedsontwikkeling zijn de cultuurhistorische waarden van dit Rijksbeschermd dorpsgezicht Haarzuilens. Met andere woorden alle ontwikkelingen die te maken hebben met de gebiedsontwikkeling kunnen alleen plaatsvinden als de cultuurhistorische waarden behouden blijven, dan wel verbeteren. Voordat de projectgroep startte met het opstellen van een Programma van Eisen van de gebiedsontwikkeling zijn er door externe bureaus twee onderzoeken uitgevoerd: één met betrekking tot de cultuurhistorische waarden (cultuurhistorische waardenstelling) van het gebied en één over de natuurwaarden in het gebied. In de cultuurhistorische waardenstelling zijn de cultuurhistorische kernwaarden die dit gebied typeren en de zones waarin ze voorkomen vastgesteld. Deze kernwaarden zijn opgenomen als belangrijkste uitgangpunten in het IPvE. Elke maatregel die opgenomen is in het IPvE bevat eisen en kaders waarmee deze cultuurhistorische kernwaarden van het gebied behouden blijven. De vier cultuurhistorische kernwaarden zijn: de verkavelingsstructuur, de openheid, het slotenpatroon en de zichtlijnen.

Voor de vier cultuurhistorische kernwaarden zijn verschillende maatregelen en eisen voor de gebiedsontwikkeling geformuleerd, die ervoor zorgen dat de cultuurhistorische waarden behouden blijven, dan wel versterkt worden:

- herstellen van historische landschapselementen zoals het perenlaantje ten westen van de Thematerkade en wilgensingels achter Ockhuizen (hiervoor geldt geen maximumhoogte);
- aanbrengen van gebiedseigen groepen bomen (boomclumps) in het gebied tussen het perenlaantje en de Polderweg van in totaal 2 hectare (hiervoor geldt geen maximumhoogte);
- behouden van het huidige slootprofiel van het gebied dat de kenmerkende historische (middeleeuwse) verkavelingsstructuur bepaalt (een uitzondering geldt voor sloten die in het verleden al eens zijn aangepast en voor sloten die nodig zijn voor de buitenranden van het zonneveld - die krijgen natuurvriendelijke oevers). Het zonneveld wordt daarom geplaatst in een oost-westopstelling, waarmee de lijnen van de verkavelingsstructuur gevolgd worden; het behoud van de kenmerkende openheid van het gebied (het zonneveld mag maximaal 80 cm boven het maaiveld uitkomen,

onder zichthoogte, en de begroeiing binnen de open gebieden mag maximaal 3 meter hoog zijn. Langs de randen van dit gebied is het mogelijk om hogere begroeiing aan te brengen.

Reactie van belangstellenden op concept IPvE	Antwoord
01, 03, 04, 05, 12, 13, 15, 16, 17 Zorgen over de grootte van het veld t.o.v. het kleine pittoreske dorpje met een prachtig kasteel en landschap er omheen en het idee dat het zonneveld niet nodig is. Hoe past er in zo'n gebied een zonnepark. Hoe het mogelijk is om zulke ambities voor het gebied te formuleren, terwijl er een Rijksbeschermd dorpsgezicht voor het gebied geldt? Hoe is het mogelijk om zulke vergaande plannen te maken met behoud van de waarden van het Rijksbeschermd dorpsgezicht? Dat zou toch als rode lijn door het IPvE moeten lopen? Op welke manier past hier (het Rijk beschermde dorpsgezicht) de aanleg van een enorm groot zonneveld in? De Gemeente Utrecht heeft jarenlang gewerkt aan een beschermde status voor Haarzuilens en haar omgeving. Uiteindelijk is dit gelukt. In dit gebied een zonneveld realiseren staat haaks op jarenlang hard werken voor deze beschermde status. Zorgen over de cultuurhistorische waarde van het gebied waar de zonnepanelen zouden worden geplaatst is hoog. Wat is de reden om juist in dit gebied deze cultuurhistorische waarde teniet te doen? Onze wens is om het beschermd dorpsgebied te handhaven.	Zie hiervoor ook het algemeen antwoord **Cultuurhistorie**, met als aanvulling: De gemeente Utrecht wil maximaal bijdragen aan de energietransitie om zo klimaatverandering tegen te gaan. Eén van onze ambities is daarom om zoveel mogelijk energie zelf op te wekken, binnen onze gemeentegrenzen Om deze doelen te halen moeten we ook kijken naar de mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie in gebieden met bijzondere cultuurhistorie.

	Ontegenzeggelijk wordt het cultuurhistorisch landschap rondom Haarzuilens geweld aangedaan voor een periode van tenminste 30 jaar. Wat is hierop de visie en hoe is dit te rijmen met het beleid van Utrecht op cultuurhistorisch gebied?	
04, 05	Verzoek om bij de vernieuwingen en wijzigingen in het gebied rekening te houden met behoud van en waar mogelijk uitbreiding van de landbouw. Want zo stelt de opsteller: juist de landbouw zorgt voor het geprezen open cultuurhistorische karakter en staat agrarisch grondgebruik in het gebied onder druk. Verzoek om rekening te houden met het Rijksbeschermd dorpsgezicht. Daarnaast wordt de van oudsher in het gebied aanwezige landbouw benadeeld en genegeerd. Dat is bizar te noemen omdat juist vanwege vereiste extensivering die van de landbouw gevraagd wordt méér landbouwgrond nodig is, in plaats van minder. Namens cliënt verzoek ik u om het IPvE niet vast te stellen of anders aan te passen aan de eisen van het Rijksbeschermd dorpsgezicht en de bestaande landbouw te beschermen.	Zie hiervoor het algemeen antwoord **Cultuurhistorie**, met als aanvulling: Het agrarisch grondgebruik in dit gebied is op zichzelf niet gekenmerkt als cultuurhistorische kernwaarde, maar de ‘bouwsporen’ ervan wel: de verkavelingsstructuur, het slotenpatroon en de openheid, en zijn daarom beschermd. Deze elementen blijven daarom voortbestaan, ook als het niet meer in dienst staat van agrarisch grondgebruik.
04, 05	Verzoek om het perenlaantje ten westen van de Thematerkade niet te herstellen en ook geen hoge bomen(rijen) langs de landbouwpercelen te plaatsen vanwege de schaduwwerking, dus verminderde opbrengst;	Het verlengen van het perenlaantje is een maatregel om de cultuurhistorische waarden van het gebied te versterken. Dit geldt ook voor de bomenrijen.
02, 15,	Zorgen over dat het Rijks Beschermd Dorpsgezicht kennelijk niet past in dit deel van de Ockhuizerweg, dus dat kan vervallen. Dit valt ook in het geheel niet uit te leggen.	Voor deze ontwikkeling zijn de cultuurhistorische waarden de belangrijkste uitgangspunten voor de ontwikkeling. Alle ontwikkelingen binnen het gebied moeten voldoen aan de eisen uit het IPvE om deze cultuurhistorische

16, 17	Zorgen over het beschermd dorpsgezicht, de bewoners mogen op hun daken en of tuinen geen zonnepanelen plaatsen, hoe verkoopt u dan wel een zonneveld op weiland in dit gebied? Dit is geen behoorlijk bestuur. Wat is de waarde van een Beschermd dorpsgezicht, dit pas toegekend sinds 2014, als er binnen 10 jaar besloten wordt het laatste stukje groen, zó passend bij het landschap van Haarzuilens op te geven voor een zonnepark van 35 a 40 hectare groot, dat zijn ruim 80 voetbalvelden!	waarden van het gebied te behouden. De gemeente Utrecht heeft een beschermingsplicht voor dit Rijksbeschermd dorpsgezicht, zo staat het in het bestemmingsplan. Daaraan moeten we voldoen en dat doen we door de eisen uit het IPvE te stellen aan nieuwe ontwikkelingen in dit gebied. Hiermee wordt de waarde van het Rijksbeschermd dorpsgezicht behouden.
15, 17	Hoe kunt het verklaren dat een beschermd dorps**gezicht** slechts gereduceerd wordt tot deelaspecten? Wij hebben grote twijfel of deze wijze van beperking in relatie tot de vermelde eerder genomen besluiten, rechtsgeldig is. Daarvan zien wij graag een juridische onderbouwing tegemoet. Gaat het bij een dorpsgezicht niet om de algehele aanblik en bij het beschermd dorpsgezicht om de bescherming van dit aangezicht? Of gaat het alleen om simpelweg de onderdelen te behouden? Denkt men dat men überhaupt nog iets ziet van deze componenten in een grote donkere zee van glas? Wij beraden ons op juridische bijstand in deze en vragen u om antwoord op de vraag of deze wijze van handelen rechtsgeldig is en ook landelijk (in kader van jurisprudentie) stand kan houden.	Het beschermde dorpsgezicht bestrijkt een groter gebied dan de bebouwde gebieden in en rondom Haarzuilens. Voor de weilanden van Ockhuizen gelden de openheid, de zichtlijnen, de slotenpatronen als de belangrijkste (eigenlijk de enige) monumentale waarden. Ín het IPvE zijn deze cultuurhistorische waarden als uitgangspunt gebruikt waarmee het Rijksbeschermd dorpsgezicht bij het uitvoeren van toekomstige plannen wordt gewaarborgd.
16	Mogelijk nog meer archeologisch onderzoek, wanneer besluit u nog meer archeologisch onderzoek te doen?	Of en wanneer er archeologisch onderzoek gedaan dient wordt bepaald bij de vergunningsaanvraag van het zonnepark.

15, 16, 17	Zorgen om de boscompensatie. Bij het programmatisch vertrekpunt werd aangegeven dat boscompensatie zou plaatsvinden van 15,4 hectare. In het huidige stuk is dit gereduceerd tot 5 hectare, welke ook voor een gedeelte uit aan te planten bosschages bestaat en de helft spontaan zou moeten ontstaan (=niet geplant-> hoezo is dit compensatie?) Uiteindelijk praten we hier dus over 2,5 hectare maximaal daadwerkelijke compensatie vanuit de gemeente en mogelijk bestaat hier ook nog een gedeelte uit bosschages/struiken. Dat is wel een zeer mager resultaat uitgaande van het programmatisch vertrekpunt. Hoe is dit te rijmen? In het IPVE staan redenen hiervoor benoemd, echter een zonneveld van 80 voetbalvelden groot in beschermd dorpsgezicht is blijkbaar geen probleem volgens de gemeente, maar bij bomen planten aldaar zouden er ineens wel vigerende contra-indicaties gelden. Ook is hier wat ons betreft de term doelredenering van kracht. Hoe legt u uit dat een punt, waar wij als bewoners juist zeer beperkende kanttekeningen bij geplaatst hebben, juist het enige punt lijkt waarbij van de programmatische vertrekpunten sterk afgeweken wordt? Waarom is er geen ruimte meer voor 15,4 hectare bos? Wat wordt er met de zin bedoelt, de bomen in dit bos planten we i.p.v. de bomen die we moeten kappen? Waar worden er dan bomen gekapt? Hoe groot zijn de bomen die u gaat aanplanten?	In maart 2021 is het programmatisch vertrekpunt door de raad vastgesteld. Boscompensatie van 15,4 ha was hierin opgenomen als een van de 5 vetrekpunten. De motivatie voor de 15,4 ha compensatie kwam voornamelijk voort uit de mogelijke verbreding van de A27. Omdat er nog geen concrete plannen zijn voor de verbreding hoeft er ook niet in dit gebied gecompenseerd te worden. In de raadsbrief over het programmatisch vertrekpunt is aangegeven dat als de boscompensatie niet meer nodig was om de verbreding van de A27 te compenseren er een andere invulling gezocht zou worden, dan wel in een andere vorm van natuur. De huidige eisen van boscompensatie in het IPvE voldoen daarom nog aan de vooraf opgestelde eisen.

Natuur

Reactie van belangstellenden op concept IPvE		Antwoord
04, 05, 16	Graag opheldering over het beeld dat geschetst wordt dat natuurorganisaties zullen zorgen voor beheer van het gebied. Geldt ook voor de gronden die eigendom zijn van cliënt? (Ten westen van de Thematerkade)	Op dit moment worden alleen de gronden van de initiatiefnemers van het zonnepark betrokken voor de te maken afspraken voor de realisatie van de ambities en de eisen van het IPvE. Voor de natuur die gefaseerd gerealiseerd gaat worden, is nu in het IPvE als eis opgenomen dat dit beheerd gaat worden door een natuurterrein beheerorganisatie. In het IPvE wordt aangepast dat de gronden beheerd dienen te worden als natuur, ongeacht wie dit gaat doen. Zodra de bestemming van de grond is gewijzigd naar natuur is deze eis van kracht. Wanneer de bestemming van de grond precies wijzigt, is afhankelijk van nog te maken afspraken.
12	Wat houdt zo natuurvriendelijk mogelijk concreet in en met welke dieren in het gebied is rekening gehouden? Er moet minimaal een MER worden uitgevoerd.	Het natuurvriendelijke beheer van de gronden is een eis in het IPvE. Hoe de initiatiefnemers van het zonneveld hier precies invulling aan gaan geven is nu nog onbekend. Daarvoor moeten zij een inrichting- en beheervoorstel indienen als onderdeel van de vergunningsaanvraag. We verwachten te komen tot een type maaibeheer, waarbij een zo hoog mogelijke diversiteit aan flora en fauna wordt behaald. In 2021 heeft ecologisch adviesbureau Viridis een natuurtoets uitgevoerd. De aanwezigheid van beschermde soorten onder de ‘Wet Natuurbescherming en Utrechtse soorten’ binnen het gebied is onderzocht. In de eisen voor de ontwikkeling van het gebied wordt rekening gehouden met deze soorten. Voor welke dieren er specifiek rekening wordt gehouden verwijzen wij u naar

		de natuurtoets. Daarnaast zijn er in de eisen stimulerende maatregelen opgenomen om het leefgebied van enkele soorten te vergroten. De gemeente heeft een PlanMER (plan-milieueffectrapportage) uitgevoerd voor alle potentiële duurzame energieopwekgebieden. Dit is een onderzoek naar de milieueffecten, zoals geluid, slagschaduw, ecologie en landschap, van verschillende duurzame energieopwektechnieken (wind, zon, geothermie) in specifieke gebieden. Ockhuizen is daar onderdeel van.
12, 16	Wat gebeurt er met de temperatuur in Ockhuizen. Is er onderzocht of de temperatuur van de sloten hoger zal gaan worden? (Dit lijkt mij een logisch gevolg als je sloten gaat inpakken met een zee van glas) Het betreft een gebied met veel watergangen, hoe worden de watergangen tussen de zonnepanelen schoongehouden? Is er ruimte om de watergangen schoon te houden?	Wat er met de temperatuur gebeurt in de omgeving hebben we niet onderzocht. We stellen als voorwaarde dat er voldoende afstand wordt gehouden tussen de zonnepanelen en de watergangen en een aantal watergangen natuurvriendelijke oevers krijgen. Deze afstand, 1 meter aan de ene kant en 3 meter aan de andere kant, wordt opgenomen in het IPvE. Deze afstand tussen de watergang en de zonnepanelen zorgt ervoor dat de watergangen beheerd kunnen worden.
12, 15	Is er onderzoek gedaan of de dieren extra behoefte hebben aan een uitloopgebied in het groen, in verband met het bouwen van Leidsche Rijn? Is er onderzoek gedaan of de dieren extra behoefte hebben aan een uitloopgebied in het groen, in verband met het continu verkleinen van het leefgebied van de diersoorten in Gemeente Utrecht. Er is veel leefgebied verloren gegaan door Leidsche Rijn, Haarrijnse Plas, Haarrijn, de nog te bouwen waterwoningen, Industrieterrein zuidkant A2 enzovoort enzovoort. Ook door recreatiegebieden worden dieren uit hun territorium gejaagd. Momenteel moeten hier bijvoorbeeld reeën worden afgeschoten aangezien ze uit hun normale territorium	Leidsche Rijn is in verschillende fasen ontwikkeld en daardoor ook in fasen onderzocht. De projecten worden per deelgebied ontwikkeld. Daarom is er nu geen onderzoek aanwezig dat antwoord geeft op de vraag of de dieren extra behoefte hebben aan een uitloopgebied in het groen in verband met het bouwen van Leidsche Rijn.

	migreren en gevaar voor verkeer vormen. Waar is rust en ruimte voor de diersoorten?	
07, 19	Zorgen over de rol van natuurmonumenten in het gebied. Hoewel het begrijpelijk is dat een ervaren organisatie als Natuurmonumenten als een logische kandidaat wordt beschouwd, roept de mogelijke versterking van hun machtspositie enkele vragen op over de wenselijkheid van deze positie in het gebied, evenals over de sociale impact van het plan. Het merendeel van de gronden van Natuurmonumenten heeft de bestemming “recreatie” (en dus géén natuur. Bron: ruimtelijke plannen.nl). Even heel zwart-wit gezegd: Hoe voorkom je dat er uiteindelijk geen “natuurhuisjespark” komt (het is immers toch al 30 jaar lang bebouwd met zonnepanelen). Deze zorgen heb ik omdat bij de ontwikkeling van het landgoed Haarzuilens (30 jaar geleden) zijn er andere intenties uitgesproken dan nu wordt uitgevoerd. Een greep uit de voorbeelden zijn onderstaande punten; l Onlangs is de openbare parkeerplaats naast de Geertjeshoeve omgezet in betaald parkeren, zonder de buurt hierbij te betrekken. Vrijwel alle bezoekers zijn voor de Geertjeshoeve. Uit solidariteit verwacht je een andere houding van Natuurmonumenten die deze gronden hebben gekregen; Afgelopen jaar is de erfpacht herzien naar "marktconform". Zelfs voor een organisatie zoals Emmaus. Dit lijkt in strijd te zijn met de doelstellingen van het Utrechtse Ruimtelijke Strategie Uitvoeringsprogramma 2040, waarin wordt benadrukt dat er voldoende betaalbare woningen moeten zijn voor alle inwoners van Utrecht. Natuurmonumenten lijkt deze doelstelling actief tegen te werken door zich te gedragen als een projectontwikkelaar/multinational en alleen luxe villa's te willen bouwen.	Het klopt dat Natuurmonumenten meerdere gronden in het gebied in eigendom heeft en/of beheert. We komen graag in contact om deze reactie verder te bespreken.

	Een oplossing die ik voor ogen zie is dat de grond aan een (lokaal) burger initiatief wordt verkocht. "Land van ons" vind ik een mooi voorbeeld. Maar ik ben er van overtuigd dat zoiets ook met de gemeenschap Haarzuilens kan worden opgetuigd!	
09	Als regio hebben we vorig jaar het IRP vastgesteld en een onderdeel van het IRP zijn de scheggen. Deze Utrechtse scheggen zijn hier onderdeel van. Het gebied Ockhuizen is onderdeel van de Polderscheg Lange Linschoten – Woerden – Breukelen. De polderscheg verbindt stad en land, versterkt de groene buffergebieden tussen de kernen en versterkt onderlinge ecologische relaties. Bij de uitwerking worden de mogelijkheden bestudeerd om de barrières van de A12, het spoor, de A2 en het Amsterdam-Rijnkanaal te slechten. We denken dat de beoogde ontwikkeling prima in deze scheg zou kunnen passen maar het is een gemiste kans dat er bij het plan niet over de grenzen wordt heen gekeken. Er zou namelijk gekeken kunnen worden of er al voorgesorteerd kan worden met de inrichting van het gebied op het moment dat er extra verbindingen komen over de A2. Om zo de barrières te doorbreken.	De Polderscheg Lange Linschoten is één van de redenen om de corridor in het noorden van het gebied te situeren. De ambitie voor de ontwikkeling van deze scheg hebben we meegenomen bij het opstellen van de eisen, het plan houdt rekening met de scheggen voorbij de gemeentegrenzen. De ecologische corridor verbindt de Haarrijnse plas met de Polderscheg. Ook sluit de corridor aan op de al aanwezige faunapassage onder de A2, hierdoor kunnen dieren in de toekomst ook gebruik maken van de ecologische verbinding over het spoor en het Amsterdam-Rijnkanaal.
10	Verzoek om een afbakening van het natuurgebied met snelweg meenemen in de plannen zodat doorkijk wordt opgevuld met bomen en struiken;	We houden de gemeentegrens aan. Deze grens ligt ten zuidwesten van de A2. De gemeente kan geen eisen stellen over de inrichting van gronden die niet binnen de grenzen van de gemeente vallen.
11, 12,	Tijdens de bijeenkomst is ook aangegeven dan de hoeveel stikstof in de grond daarbij leidend is. En dat een daling van de hoeveelheid stikstof aangemerkt zou worden als betere kwaliteit. Echter, door het	In het Integraal Programma van Eisen (IPvE) is opgenomen dat bij het ontwerp van het zonneveld rekening gehouden wordt met licht, water en zuurstof onder het zonneveld, zodat de bodemkwaliteit en het bodemleven

15, 16, 17	niet langer kunnen uitrijden van mest en gebrek aan koeien die op de weilanden poepen zal het stikstofgehalte natuurlijk dalen. En daarmee zal volgens de criteria van de gemeente de bodemkwaliteit uiteraard verbeteren. Dit is echter een erg eenzijdige benadering van verbeterde bodemkwaliteit en voelt als een ‘wassen neus’. Het een is een automatisch gevolg van het ander. De eis zal automatisch gehaald worden en is daarmee geen voorwaardelijke eis voor het realiseren van het zonneveld.; Welke andere criteria gaat de gemeente stellen voor verbetering van de bodemkwaliteit, anders dan minder stikstof? En hoe gaat de gemeente deze criteria meten, incl. grenswaarden?; Ben u het met mij een dat alleen minder stikstof in de grond als criterium om te voldoen aan de eis van bodemverbetering een ‘wassen neus’ is?	verbetert. Het gaat dus niet enkel om de vermindering van stikstof. Bij de keuze voor de te plaatsen zonnepanelen dient rekening gehouden te worden met voldoende doorgang van licht, water en zuurstof naar de bodem, met als doel dat de bodemkwaliteit gelijk blijft, dan wel dat er een verbetering plaats gaat vinden. Dit is ook van kracht voor de oost-westopstelling van 80 centimeter hoog. De initiatiefnemers van het zonneveld zijn verantwoordelijk voor een ontwerp dat aan deze eisen voldoet.
	Bij dit plan geeft een zonneveld, gezien de opzet, aanzienlijke schade aan de bodem, wordt er groen opgeofferd en zal de biodiversiteit door de keuzes afnemen. Al deze zaken zijn in contradictie hiermee. Hoe verklaart de gemeente Utrecht dit? ? Wederom verzoek om onderbouwing uwerzijds.	Het opstellen van een monitoringsplan naar de bodemkwaliteit en bodemleven wordt als eis opgenomen in het IPvE.
	Welke invloed hebben zonnepanelen in oost-west opstelling van 80 cm hoog op de bodem onder de zonnepanelen?	
	De zogenaamde oost-west opstelling, hoe denkt u dat daar gras onder of tussen kan groeien zonder direct zonlicht en direct water? Hoe gaat u dit zo natuurvriendelijk mogelijk beheren?	Hoe het gras in de toekomst beheerd wordt, is onderdeel van het beheerplan en de vergunningsaanvraag. Dit moet nog uitgewerkt worden.
	Het betreft een gebied met veel watergangen, hoe worden de watergangen tussen de zonnepanelen schoon gehouden? Is er ruimte om de watergangen schoon te houden?	
11	Zorgen over de extra recreatiemogelijkheden in het gebied en dat deze het gebied onaantrekkelijk maakt voor de bestaande lokale	Door het zonneveld kan het gebied minder aantrekkelijk worden voor reeën en hazen. Recreatie draagt daar maar minimaal aan bij. Daarnaast is als eis

	fauna. Hierdoor zullen de hazen en vooral de reeën waarschijnlijk uit het gebied wegtrekken omdat het te onrustig voor ze wordt.	gesteld dat honden aangelijnd moeten zijn. In het IPvE zijn er maatregelen opgenomen om juist de aanwezigheid van fauna in het gehele gebied te versterken. Deze maatregelen zijn ter compensatie van de diersoorten, die mogelijk uit het gebied vertrekken.
13	Om de zonnepanelen zoveel mogelijk uit het zicht te houden, wordt er begroeiing omheen geplaatst. Welke begroeiing betreft dit? We willen graag benadrukken dat dit voor elk seizoen van toepassing moet zijn en pleiten dus voor begroeiing die in de zomer, herfst, winter en lente groenblijvend is.	Door de status van het IPvE is de keuze voor de specifieke plantensoorten nog niet bepaald. Dit gebeurt in een later stadium, namelijk bij vergunningsaanvraag, waar een beheerplan bijzit. Er is wel opgenomen dat de nieuwe begroeiing (gebiedseigen vegetatie) in het gebied maximaal 3 meter hoog mag zijn. De voorwaarde om mogelijkheden te onderzoeken voor begroeiing die het gehele jaar groen is, wordt opgenomen als eis in het IPvE.
13, 15, 16, 17	Op welke manier wordt er gegarandeerd dat de bestemming van dit gebied over 30 jaar echt natuur wordt? Kun je bestemmingen vastleggen voor over 30 jaar?Zorgen over de bestaande dierenpopulatie. Helaas kan ik in het IpvE niet terug vinden dat er iets voor de bestaande dierenpopulatie wordt gedaan. Opnemen dat dit het leefgebied voor de otter, de bever en de blauwborst moet gaan worden vind ik echt nergens op slaan. Veel liever zien wij maatregelen waarbij de dieren die al in het gebied zijn beschermd worden. Zorgen over het leefgebied van andere bijzondere dieren, zoals weidevogels, als gevolg van het zonneveld verdwijnen. Het enkel alleen aanleggen van de corridor, zou ruimte bieden aan zowel de weidevogels als aan de overige dieren. Onze wens is de natuur te versterken zonder huidige aanwezige bijzondere dieren daarbij uit te	De aanwezige openheid van het gebied is vanuit cultuurhistorisch waarde zeer belangrijk. Daarom is het niet mogelijk om de zonnepanelen op hoogte te plaatsen en het leefgebied voor de weidevogels, hazen en reeën te behouden. Na 30 jaar wordt de grond onder het zonneveld natuur. Door het realiseren van een zonneveld is er de mogelijkheid dat het leefgebied voor weidevogels kleiner wordt. Het is niet mogelijk om dit leefgebied te compenseren binnen de gemeentegrenzen. Daarom is ervoor gekozen om te compenseren door middel van het realiseren van ander type natuur met hoge natuurwaarde. Habitat (moerasbos) dat ook passend is bij het gebied kijkend naar bodemtype en waterstand. Om het moerasbos niet alleen te omschrijven in het IPvE als habitattype hebben is ervoor gekozen om hier doelsoorten aan vast te hangen. Dit zijn de otter, de bever en de blauwborst. Deze drie dieren staan symbool voor het type habitat dat past bij hen, dit type leefgebied zorgt er niet voor dat enkel deze drie soorten een

roeien. De corridor voegt wat voor de natuur toe, het zonneveld daarentegen voegt hier niks aan toe.

Zorgen over de corridor. Deze eerdergenoemde corridor lijkt op een vorm van wensnatuur. Wij zijn een zeer sterke voorstander van een robuuste corridor voor de aanwezige dieren in dit gebied. Dieren die door de continue ontwikkelingen in de Gemeente Utrecht steeds verder in het nauw komen te zitten. De beoogde corridor is volgens het IPvE voornamelijk ten behoeve van 3 diersoorten, namelijk de blauwborst, de bever en de otter.

Waarom zou de Gemeente voor deze doelsoorten kiezen? Ten eerste gaat het met de Blauwborst bijzonder goed in Nederland, deze diersoort maakt vanaf de jaren ’70 een explosieve groei door en prognose naar de toekomst is gunstig. Ook de verspreiding is in deze regio goed te noemen. Wat betreft de bever en de otter zijn ook kanttekeningen te benoemen. De corridor zou voor de bever en de otter als doel hebben om een doorgang te creëren tussen Kockengen en de Haarrijnse plas. Er is echter al een corridor voor deze diersoorten in de vorm van een brede vaart die tussen de gronden in het noorden en de A2 loopt. Een corridor waardoor de bever zich al beweegt en dientengevolge al in de Haarrijnse plas bevindt. Kortom voor een diersoort welke het uitstekend doet in Nederland en andere diersoorten die al hun weg hebben gevonden, moeten zeer kwetsbare diersoorten met een uiterst onzekere toekomst wijken. Er zitten in dit gebied, wat door u aangewezen is met als doel “rust en ruimte”, een veelvoud van diersoorten die vechten om hun voortbestaan en waarvoor de prognose op lange termijn zeer ongunstig is. Diersoorten zoals de grutto (prognose zeer ongunstig), kieviet (prognose zeer ongunstig), patrijs (kwetsbaar), scholekster (prognose zeer ongunstig), tureluur (matig ongunstig) enz.

nieuw leefgebied krijgen maar ook soorten die graag in een dergelijke habitat leven zoals andere insecten, amfibieën en kleine zoogdieren.

De provincie Utrecht is verantwoordelijk voor het behoud, beheer en ontwikkeling van weidevogelgebieden. Het plangebied maakt geen deel uit van aangewezen weidevogelgebied door de provincie Utrecht.

	Er is ons gezegd ‘dat deze dieren dan maar naar de Stichtse Vecht moeten gaan’. Waar blijft uw verantwoordelijkheid als gemeente voor bijvoorbeeld de weidevogelstand? En wat als geen enkele gemeente zijn verantwoordelijkheid neemt door dit probleem over de gemeentegrens te gooien? Waarom wordt er niet gekozen voor versterken van de waardes binnen het gebied met als doel de aanwezige diersoorten te ondersteunen? Hiervoor verzoeken wij om een heldere onderbouwing. Ruimte voor nieuwe diersoorten, waar blijven de weidevogels, Kieviet, Scholekster, Tureluur en de Grutto? en het wild? De haas de ree en er zijn zelfs vossen in dit gebied gezien! als er een zonnepark komt op een weidegebied?	
12	“Door omstandigheden bij de opdrachtgever is pas laat in de onderzoeksperiode voor weidevogels definitief opdracht verleend en toestemming verkregen voor het betreden van de diverse percelen. De eerste bezoeken zijn daarom enkel op afstand vanaf de openbare weg uitgevoerd. Tevens zijn hierdoor slechts drie in plaats van de vereiste vijf bezoeken uitgevoerd.” *Het vereiste aantal van vijf bezoeken is niet uitgevoerd. Bovendien zijn de bezoeken (deels) op afstand gedaan. Waarom heeft de gemeente dit op deze manier gedaan? Onze mening is dat deze onderzoeken alsnog worden uitgevoerd zoals behoord.*	De resultaten van het onderzoek waren nodig in het proces om eisen op te stellen en de compensatie te bepalen. Daarom wilden we de resultaten in 2021 beschikbaar hebben.
16	Groen maximaal 3 meter hoog, wat voor een groen en waar komt dit groen? Graag specificatie.	Het betreft het gebied aan de randen van het zonneveld. We gaan uit van gebiedseigen vegetatie dat voor een groot deel spontaan ontstaat. Daarbij kan gedacht worden aan riet en wilgen.
16	Waarom nieuwe diersoorten, bever, bouwt dammen in watergangen met gebruik van bomen, willen we deze diersoorten in dit gebied, hoe	Bevers bouwen dammen om het waterpeil rondom hun burcht/verblijfplaats gelijk te houden. Aangezien de watergang in de ecologische corridor geen

	is hier over nagedacht? Graag inzage in de studies en effecten die dit met zich meebrengt.	grote peilverschillen kent, is het onwaarschijnlijk dat een bever daar een dam gaat bouwen.
16	Hoeveel jaren zal het gebied nodig hebben onder het zonneveld, na verwijdering van de zonnepanelen, om er weer vruchtbare grond of gras op te laten groeien?	In het IPvE is opgenomen dat onder en rond de zonnepanelen kruidenrijk grasland gerealiseerd moet worden. Mocht dit niet haalbaar zijn, moet de begroeiing onder de zonnepanelen van een zo hoog mogelijke kwaliteit zijn. We gaan ervan uit dat de grond onder het zonneveld direct vruchtbaar is en er vegetatie aanwezig is.

Duurzame energie

Zorgen over de eisen aan de ontwikkeling van het zonneveld:
Het gebied achter Ockhuizen is in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 aangewezen als zoekgebied voor grootschalige duurzame energieopwekking met behulp van windturbines en/of zonnepanelen. In de Regionale Energiestrategie van de regio U16 (RES U16) heeft de gemeente Utrecht de ambitie opgenomen om in Ockhuizen duurzame energie op te wekken. Voor de ambities die daarin zijn vastgelegd is er een zonneveld nodig met een oppervlakte van 35 tot 40 hectare netto, anders worden de gemeentelijke ambities voor het opwekken van duurzame energie niet behaald.

Het IPvE voor de gebiedsontwikkeling van Ockhuizen bevat verschillende eisen voor een zonneveld in het gebied:

- onder en rond de zonnepanelen moet kruidenrijk grasland gerealiseerd worden;
- het noodzakelijke inkoopstation moet worden ingepast door middel van gebiedseigen klimplanten/bosschage;
- rondom het zonneveld komt een afscheiding die zo natuurlijk mogelijk wordt gerealiseerd, bij voorkeur middels een sloot en/of natuurvriendelijke oever;
- de zonnepanelen liggen in een oost-westopstelling van maximaal 80 cm hoog boven maaiveld;
- de zonnepanelen moeten worden ingepakt met gebiedseigen vegetatie;
- na de doorlooptijd van het zonneveld (30 jaar) moeten de zonnepalen op een dan zo goed mogelijk beschikbare manier hergebruikt of gerecycled worden;
- bij het ontwerp van het zonneveld wordt rekening gehouden met licht, water en zuurstof onder het zonneveld; Er moet onderzocht worden of het mogelijk is om waterinsectvriendelijke zonnepanelen te gebruiken.

	Reactie van belangstellenden op concept IPvE	Antwoord
01, 14	Onderzoeken jullie ook eens hoe ontzettend veel zonnepanelen er op dit moment dagelijks gelegd worden. Nederland is al hard bezig met verduurzamen ! Wil u toch zonneparken. Leg dan de daken van bedrijven en parkeergarages vol maar blijf van het authentieke landschap af.	In Nederland worden er inderdaad dagelijks zonnepanelen geplaatst. We weten ook dat de zonnepanelen op woningen, bedrijven en andere gebouwen niet voldoende zijn om in de energiebehoeften te voorzien. In sommige gevallen zijn de dakconstructies ook niet sterk genoeg om zonnepanelen te dragen. Daarom moeten we ook uitwijken naar zonnepanelen op het land.

15, 17, 19	Welke alternatieven zijn door de gemeente onderzocht - en dan niet alleen voor de locatie (en richting) van het zonneveld, maar juist voor de omvang en opzet van het veld? Hier willen wij graag inzage in, dus bij deze verzoek daartoe. Waarom zijn deze alternatieven en hun argumentatie niet weergegeven in het IPVE? Ongeveer 16-20 procent van de energie vanuit de zon wordt omgezet in elektriciteit, de rest verwarmt het zonnepaneel. Als gevolg hiervan ontstaat er een grootschalige warme oppervlakte bij een zonnepark van deze omvang. Studies hebben aangetoond dat dit ook een verhoging geeft van de omliggende temperatuur. Wat voor effect zal dit hebben op flora en fauna zowel op de grond als in de sloten? Ook hier verzoek om een effectstudie en inzage.	De locatie is meegenomen in de integrale afweging om zoekgebieden aan te wijzen voor onder andere de opwek van duurzame energie. De mogelijkheden die zijn onderzocht, zijn ter voorbereiding van dit IPvE geweest. Het IPvE is vervolgens een integraal scenario dat de eisen weergeeft die het beste bij dit gebied passen. Andere schetsen die intern zijn besproken hebben bijgedragen om te komen tot dit IPvE. Of een effectstudie moet worden uitgevoerd moet blijken uit de vergunningsaanvraag en indien de omvang van de effecten in strijd is met wet- en regelgeving mag het zonneveld er uiteraard niet komen.
02, 13, 15, 16, 17	Een laag systeemopbouw van de zonnepanelen, dus maximaal 0,8 meter nokhoogte, dit is meegenomen in het IPVE, waarvoor dank; Het gebruik van ontspiegelde, om zeer ongewenste schittering tegen te gaan. Is er onderzocht of transparante zonnepanelen haalbaar en geschikt zijn? Dit zou storende schittering, weerkaatsing van warmte mogelijk wat verminderen. Bovendien geeft dit meer lichtdoorval naar de grond, wat de grond en bodemkwaliteit ten goede zou kunnen komen. Gezien de lage setting van de zonnepanelen, de oost-west opstelling en de grootte van het veld waarbij de zonnepanelen dicht op elkaar staan, vragen wij ons af in hoeverre er schittering er zal ontstaan van de zonnepanelen? Wat voor effect heeft dat op het dorpsgezicht, op flora en fauna en woongenot? Wij verzoeken u dringend om deze mogelijk schadelijke effecten te onderzoeken en in kaart te brengen. Daarin ontvangen wij vervolgens graag inzage.	Zie hiervoor het algemeen antwoord bij **Duurzame energie.** Er wordt gestreefd naar zonnepanelen waarbij de mate van schittering minimaal is, dit wordt opgenomen in het IPvE. De keuze om van een bepaald type paneel gebruik te maken ligt bij de initiatiefnemers. Zij hebben zich te houden aan de eisen die zijn opgenomen in het IPvE. Hierdoor weten we dat de mogelijkheden voor licht doorlatende zonnepanelen/bi-facial zonnepanelen worden onderzocht. Welke het zijn geworden moet blijken in de vergunningsaanvraag. Hoe de constructie voor de zonnepanelen er precies uitziet is aan de initiatiefnemers Dit wordt duidelijk bij het indienen van de vergunningsaanvraag.

	Komt er een constructie onder het zonneveld, de zonnepanelen?	
12, 15, 16, 17	Welke invloed hebben batterijen op de omgeving? Hoe passen containers van 3 m hoog in gebied waar de zichtlijn gehandhaafd zullen worden? Hoe is de invulling van het veld, transformator huisjes/batterijen enzovoort enzovoort? Transformatorhuisjes en accu's; hoeveel en hoe groot en hoe blijven ze uit het zicht van omwonenden?	Batterijen kunnen geluid en elektromagnetisch straling (EMV) produceren. Een onderdeel van de uiteindelijke vergunningsprocedure is om te beoordelen of de effecten van het initiatief niet leiden tot overschrijding van wettelijke normen. De verschillende onderdelen van het zonneveld worden zo ingericht dat er geen overschrijding van de normen plaatsvindt. Dit wordt veelal gedaan door het houden van voldoende afstand tot woningen en/of door de apparatuur goed te isoleren. Hoe, hoeveel en de plaatsing van de containers voor de batterijen, maar ook transformatorhuisjes, gaan passen in het landschap met de gestelde eis van een maximale hoogte van 3 meter is aan de initiatiefnemers. In de vergunningsprocedure wordt er beoordeeld of de landschappelijke inpassing van de techniek van het zonneveld voldoet aan de gestelde eisen uit het IPvE. Het IPvE heeft duidelijke eisen opgenomen hoe de techniek die nodig is voor het zonnevel (transformatorhuisjes, eventuele baterijen) ingepast moet worden in het landschap. Hoe de initiatiefnemers hier vorm aan geeft, wordt duidelijk met de vergunningsaanvraag.
	Kunnen jullie garanderen dat er geen geluiden/stralingen vrijkomen van de zonnepanelen en de batterijen die hinderlijk/ongezond zijn voor mens en dier?	Zonnepanelen genereren geen geluid en bijna geen straling (EMV), dit zijn met name de omvormers en transformators. In de vergunningsfase wordt onder andere geluid en EMV getoetst aan de daarvoor geldende normen. We nemen de eis om de normen met betrekking tot geluid en straling niet te overschrijden op in het IPvE.
	In Haarzuilens en Gieltjesdorp hebben wij in toenemende mate last van geluid vanaf de A2. Na het plaatsen van een geluidswal aan de zijde van Maarssenbroek is geluid aanmerkelijk toegenomen door weerkaatsing van het geluid van de snelweg, tevens komt dit vermoedelijk door de verbreding van de A2 waardoor er meer verkeer is/rijdt. In uw zeer	

	summiere plan wordt er gesproken over zonnepanelen in een oost-west opstelling ipv de immer geadviseerde noord-zuid opstelling. Hierdoor ontstaan er halve tunnels met gladde wanden, waardoor er een klankbord ontstaat welke het geluid mogelijk extra zal dragen. U kunt dit vergelijken met het dragen van geluid over een wateroppervlak. Heeft u hier onderzoek naar verricht? Wat voor beleid heeft u om dit tegen te gaan? Ook hier verzoek om een effectstudie en inzage. Hoe gedraagt het geluid van de snelweg A2 zich over het zonneveld, wordt het geen klankbord van geluid? Welke studies heeft u gedaan om dit uit te sluiten en hoe verhoudt dit zich tot alle studies die bewoners hebben moeten doen bij het bouwen van de woning (fora/fauna onderzoek, geluidshinderonderzoek, etc.). Blijft u daar niet in gebreke?	
16	Hoe gezond is een zonnepark? Wat is de schade voor direct omwonenden (fysiek en mentaal)? Welk onderzoek heeft u hierna gedaan en waarom is dit niet inzichtelijk gemaakt?	Uit een onderzoeksrapport Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) over onder andere de toepassing van zonnepanelen, blijkt dat deze nagenoeg geen negatieve effecten op de gezondheid van de mens hebben. Het rapport werd opgesteld in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat als onderdeel van het project ‘Veiligheids- en gezondheidseffecten van de energietransitie’.
02	Verzoek voor het opstellen van een zeer goed onderbouwd plan waarin aangegeven wordt wat er gebeurt in geval van brand. Er zijn inmiddels diverse voorbeelden van zeer grote schade door brand, tot vele kilometers rondom de brandhaard. Een stevige westenwind bij brand levert enorm gevaar en schade op voor Maarssenbroek.	De eis om een plan in geval van brand op te stellen, wordt opgenomen in het IPvE.

03	Waarom is het zonnepark nu van zo'n groot belang als we weten dat het over dertig jaar opgeruimd word. Als dat al bekend is kunnen we nu toch ook gebruik maken van de energie bronnen die we dan gaan gebruiken.	Op het moment weten we nog niet hoe onze energiebehoefte er over 30 jaar precies uitziet, daarnaast kunnen we nog niet voorzien over welke technieken en opwekmogelijkheden we tegen die tijd beschikken. We hebben de eisen voor de gebiedsontwikkeling opgesteld aan de hand van de beschikbare kennis en behoeften die er nu spelen.
03	Waarom moet de energie perse uit de gemeente of provincie komen. Ons afval verwerken we ook niet in de provincie. We zouden dit dus ook gewoon buiten de provincie kunnen halen	Als gemeente Utrecht hebben we regionaal, nationaal en daardoor ook internationaal een verantwoordelijkheid. We hebben doelstellingen voor het realiseren van een deel van de energietransitie en daarbij opwek van zoveel mogelijk duurzame energie binnen onze eigen gemeentegrenzen opgesteld. Met deze eisen kunnen wij bijdragen aan deze de ambitie van het behalen van deze doelstellingen.
03, 12, 14	Is er nagedacht over het opruimen van het zonnepark over dertig jaar. Ik krijg nu het idee wie dan leeft wie dan zorgt. Er is nog altijd geen idee of we de nu geproduceerde zonnepanelen over dertig wel kunnen recyclen. Wie haalt de ingegraven kabel weer weg en ruimt het trafo station en batterijen op. Welke eisen worden er gesteld aan het opruimen van het zonneveld aan het einde van de looptijd? Hoe gaat de Gemeente Utrecht in de toekomst de zonneparken saneren? Is hier onderzoek naar gedaan of ontstaat er weer een asbest-gate.	De zonnepanelen worden na afloop op z'n goed mogelijke manier gerecycled, tegenwoordig kan 90 procent van een zonnepaneel direct gerecycled worden. In het IPvE is een eis opgenomen over het recyclen van de zonnepanelen. De verantwoordelijke voor het 'opruimen' van het zonneveld wordt toegevoegd aan het IPvE. Het saneren van het zonneveld is onderdeel van de vergunning.
03, 09, 12,	Kunnen we de energie wel kwijt op het net? Volgens mij moet eerst Kortrijk op orde zijn met de 150kV uitbreiding. Voor die tijd is er in Lageweide ook weinig tot geen ruimte op het net.	De initiatiefnemers hebben contact gehad met de netbeheerder. Zij kunnen het zonnepark aansluiten op het net. De kabel gaat lopen naar

13, 16, 18	Momenteel hebben we te maken met netcongestie. Hoe verhouden deze plannen zich daartoe? Kunnen jullie de stroom kwijt op het net? Waar gaat deze zonne-energie naar toe? Nu Stedin en Tennet alarm slaan over het feit dat het net overvol is geraakt en dit probleem de eerste 10 jaar nog niet is opgelost! Is deze investering ook in dit recente inzicht, te rechtvaardigen. Het elektriciteitsnet is nu al overbelast. Een aantal gerealiseerde zonnevelden staan uit en de evaluaties van gerealiseerde zonnevelden zijn lang niet altijd positief. Heeft de Gemeente Utrecht dit opgevraagd?	Lage Weide. Daar is nog ruimte voor de aansluiting en daarvoor hoeven ze niet te wachten op de verzwaring van Breukelen-Kortrijk. De gemeente heeft nauw overleg met de netbeheerder ook over dit zonneveld, er is op basis van deze contacten geen aanleiding om te verwachten dat het zonneveld in het kader van netinpassing een probleem veroorzaakt. Of er afspraken gemaakt worden met betrekking tot netcongestie en het afschakelen van het zonnepark is iets dat de initiatiefnemers zelf regelen met de netbeheerder.
03	Wat zijn de aansluitkosten op het distributie netwerk van tennet en wanneer is dit terugverdiend?	Dit is een verantwoordelijkheid van de initiatiefnemers van het zonneveld. Als gemeente beschikken wij niet over de informatie om hier een antwoord op te kunnen geven.
03, 15, 17	Hoeveel rijks subsidie is er nodig om het project rendabel te maken? Tot welke omvang is een kleinschalig veld rendabel in tegenstelling tot het veelgebruikte argument dat het veld minimaal de huidige omvang moet hebben omdat het anders niet rendabel zou zijn? Kunt u berekeningen van diverse onderzochte veldgroottes overleggen als onderbouwing? Ook in deze verzoeken wij om inzage.	Het is aan de initiatiefnemers om de *businesscase* voor het zonneveld rond te krijgen. Hoeveel subsidie van de Rijksoverheid zij hiervoor nodig hebben, is aan hen. Als gemeente beschikken wij niet over de informatie om hier een antwoord op te kunnen geven. Voor het programmatisch vertrekpunt is door onze eigen adviseurs geadviseerd om een minimale grote van 35-40 hectare op te nemen om de uitvoerbaarheid van het zonneveld te garanderen.
13, 19	Heeft de Gemeente inzicht in de businesscase van het zonneveld? En is het een rendabele businesscase? Wij vragen ons af hoe de Gemeente een besluit kan nemen, zonder de financiële impact hiervan te kennen.	De gemeente heeft geen inzicht in de *businesscase* van het zonneveld. Wel voeren we gesprekken met de initiatiefnemers over de businesscase en hebben we er een globaal beeld bij. Met de eisen uit het IPvE is er

	En indien de gemeente deze wel kent, waarom de gemeente deze gegevens niet met ons heeft gedeeld. Ons beeld is dat er besluitvorming plaat moet vinden op basis van feiten. Heeft de Gemeente Utrecht deze feiten concreet in beeld? De business case rammelt aan alle kanten;	zoals het nu lijkt ruimte voor een haalbaar zonneveld, met een rendabele businesscase. Een rendabele *businesscase* is een *businesscase* waarbij de kosten en de baten een positief resultaat opleveren waar de initiatiefnemers mee akkoord gaan. Er zijn verschillende elementen die van invloed zijn op de rendabele *businesscase* van het project. De gemeente heeft enkel invloed op de *businesscase* via de eisen die worden gesteld aan het project. Het is niet aan de gemeente om de financiële afweging te maken om een zonneveldproject te ontwikkelen, dat is aan de initiatiefnemers en eigenaren van het zonneveld. Met de eisen uit het IPvE sturen we op de (ruimtelijke) kwaliteit van het zonneveld, daar zijn we als gemeente verantwoordelijk voor. Die hebben invloed op de businesscase, omdat ze vaak meerkosten met zich meebrengen.
08	Zorgen om de stand / richting van de zonnepanelen i.v.m. met bedrijfswoning bij het gemaal	Zie hiervoor het algemeen antwoord bij **Duurzame energie.**
09	Zorgen om de tijdelijkheid van het zonneveld: wat is nu tijdelijk. 30 jaar is voor de volksmond niet tijdelijk. Het verzoek is dan ook om dit mee te nemen als permanent waarbij het de intentie is om deze na een periode van 30 jaar terug te geven aan de natuur.	Voor het zonneveld wordt een vergunning aangevraagd. De vergunning wordt voor de tijdelijke duur van 30 jaar verleend. Het wordt niet opgenomen in het bestemmingsplan dus met het verlopen van de vergunning verloopt ook de mogelijkheid voor en zonneveld in dit gebied.
10	Verzoek om het zonneveld af te bakenen van omgeving middels bijvoorbeeld riet en ervoor instaan dat dit dan ook zo wordt onderhouden, waardoor direct zicht op het zonneveld zoveel mogelijk wordt voorkomen;	Zie hiervoor het algemeen antwoord bij **Duurzame energie**. Deze eis is reeds opgenomen in het IPvE.
10, 12	Verzoek om de toezegging dat het instemmen met een zonneveld inhoudt dat er geen windmolens in het gebied worden geplaatst en dat	Het definitief maken van dit IPvE zorgt ervoor dat de optie om hier windturbines te plaatsen, in plaats van zonnepanelen, voor nu van tafel is.

	de gemeente zich hieraan expliciet committeert een onderdeel moet zijn van het plan. Als dit zonneveld er komt, komt er dan ook de garantie dat er niet nog meer zonnevelden of windmolens kunnen worden geplaatst in dit gebied?	In dit IPvE wordt er namelijk expliciet gesproken over een gebiedsontwikkeling met een zonneveld. De eisen voor de gebiedsontwikkeling zijn daarop ook geformuleerd.
11	Verzoek voor het verkleinen van het zonneveld om de problematiek van energiepieken en overbelasting van het stroomnet te beperken. In hoeverre is er onderzoek gedaan naar de toekomstige vraag en aanbod van elektriciteit, incl. de onregelmatigheid daarvan?; In hoeverre is er onderzoek gedaan naar de noodzaak van het zonneveld zoals voorgesteld in het IPvE om tegemoet te komen aan de toekomstige vraag naar elektriciteit op de momenten dat het veld stroom opwekt?; In hoeverre gaat een zonneveld met de omvang zoals in het IPvE het probleem van energiepieken en overbelasting van het stroomnetwerk verergeren? Rekening houdend met de plannen die al bestaan voor nieuwe zonneparken en parken in aanbouw.	Verkleining van het zonneveld is niet mogelijk. De doelstelling vanuit het vertrekpunt was een zonneveld van 35 tot 40 hectare netto. Het concept IPvE houdt hier rekening mee. Een zonneveld van deze grootte is ook nodig om onze eigen gemeentelijke ambities en doelstellingen op het gebied van het duurzame opwerk te behalen. We hebben de eisen voor de gebiedsontwikkeling opgesteld aan de hand van de beschikbare kennis en behoeften die er nu spelen. Op dit moment is er regionaal, nationaal en internationaal nog steeds vraag naar duurzaam opgewekte energie. Dit zonneveld levert een bijdrage aan de Utrechtse doelstellingen voor de energietransitie.
11	Wat is de zienswijze van de netbeheerder op een nieuw te ontwikkelen zonneveld zoals voorgesteld in het IPvE?	De netbeheerder heeft geen uitspraken gedaan over deze gebiedsontwikkeling. Wel is er contact geweest over een aansluiting op het net en er is een aansluitmogelijkheid.

12	Waarom wordt er gekozen voor een uitgangspunt van 35-40 ha zonneveld? Is het niet logischer om te willen weten hoeveel stroom er nodig is? Of het elektriciteitsnetwerk deze hoeveelheid aan kan?	De 35 tot 40 hectare netto is opgenomen als vertrekpunt voor deze gebiedsontwikkeling. Samen met andere punten over natuur, recreatie, cultuurhistorie en bos zijn deze vertrekpunten vastgesteld door de gemeenteraad. Daarnaast is een zonneveld van 35 tot 40 hectare nodig om de ambities en doelstellingen te halen die de gemeente heeft op het gebied van duurzame energie. Regionaal, nationaal en internationaal zijn er doelstellingen afgesproken voor duurzame energie die overeenkomt met de behoefte die is er is naar energie. Op het moment wordt er nog energie opgewekt uit niet-duurzame bronnen. We kunnen hier pas in minderen als er voldoende veilige duurzame alternatieven zijn. Het zonneveld in Ockhuizen is een duurzaam en veilig alternatief dat hard nodig is om in de energiebehoeften te blijven voorzien. Het zonneveld van het huidige formaat heeft een optie op aansluiting op het elektriciteitsnetwerk kunnen krijgen.
12, 16	Waarom is er gekozen voor een termijn van 30 jaar? Kunnen zonnepanelen een dusdanige looptijd overbruggen? En kan er worden aangetoond waarom er 30 jaar zonnestroom vanuit dit gebied nodig is? Een zonnepark “tijdelijk” voor 30 jaar. Hoe duurzaam is deze enorme investering ? Hoe kunt u nu al toekomstig rendement bepalen voor over 30 jaar? Na 30 jaar, hergebruik van de zonnepanelen, waarvoor worden deze zonnepanelen dan hergebruikt? Wanneer gaat deze 30 jaar in?	Naast een ambitie voor duurzame energie is dit gebied ook aangewezen voor een ambitie voor natuur en voor recreatie. Door een termijn van 30 jaar te hanteren voor het zonneveld en vervolgens op de plek van het zonneveld natuur te realiseren, kunnen ook de doelstellingen voor natuur en recreatie in dit gebied worden behaald. Wanneer de termijn van 30 jaar ingaat is afhankelijk van de vergunningsaanvraag en de vervolgens te verlenen vergunning. Goede zonnepanelen hebben een levensduur van 25 tot 40 jaar. Het kan zijn dat de hoeveelheid stroom dat wordt opgewekt iets afneemt na 25 jaar door de degradatie van de zonnepanelen, maar ze kunnen nog wel gebruikt worden voor het opwekken van duurzame energie. We willen het maximale uit het materiaal halen voordat de zonnepanelen gerecycled

		worden. Daarnaast verwachten we dat de opgewekte duurzame energie nodig te hebben door de toename in stroomgebruik. De gemeente is niet de initiatiefnemer van het zonnepark. Of de kosten opwegen tegen de baten is een afweging voor de initiatiefnemers.
03, 12, 15, 17, 19	Hoeveel CO2 uitstoot komt er vrij bij het ingraven van de kabel en de aanleg van het zonnepark? Hoeveel CO2 uitstoot komt er vrij bij het verwijderen van het zonnepark?	Dit is op dit moment moeilijk te zeggen omdat dit afhankelijk is van verschillende factoren die bij ons (nog) niet bekend zijn. Daar is op dit moment geen antwoord op te geven omdat deze situatie in de toekomst ligt. Gegeven de duurzame ontwikkelingen, ook op het gebied van duurzaam bouwen, wordt aangenomen dat dit aanzienlijker minder is dan bij de bouw.
	Waar zijn de CO2 berekeningen ? Kunt u deze overleggen.	Op dit moment is er nog geen beschikbare informatie waarmee dergelijke berekeningen gemaakt kunnen worden.
	Is er gerekend met de productie van de frames waar de zonnepanelen op gemonteerd worden? De CO2 uitstoot van tata steel is een van de vervuilendste van Nederland. Ook de CO2 uitstoot die vrijkomt bij de productie van de zonnepanelen, kabel, trafo en batterijen. Hoelang duurt het voor de zonnepanelen werkelijk groene stroom gaan leveren? De isolatie mantel van de kabel kan niet gerecycled worden dus een vrij zware belasting voor het milieu.	De fabricage van de zonnepanelen en bijbehorende parkonderdelen worden niet berekend in termen van CO2-uitstoot. In het algemeen wordt binnen 2 tot3 jaar door het zonneveld de CO2, die is ontstaan tijdens de fabricage van de zonnepanelen, uitgestoten. Voor de overige onderdelen is dit niet bekend. De CO2 van de bouw van het zonnepark wordt wel berekend door middel van de AERIUS-berekening. Deze berekening toetst de uitstoot (CO2) op Natura2000 gebieden. Het hergebruiken en recyclen van onderdelen heeft de voorkeur. Voor verschillende onderdelen is dit (nog) niet mogelijk.

	Kunnen jullie aantonen dat het duurzaam is om zonnevelden te creëren op klei op veen? Hoeveel CO2 komt er vrij als het veen gaat inklinken? Bij veenoxidatie komen er aanzienlijke hoeveelheden CO2 vrij, daarnaast zal de grond inklinken en verzakken en de bodem irreversibel beschadigen. Hoe duurzaam is het zonnepark als dit gebeurt? Hoe denkt men de biodiversiteit te verbeteren met een dergelijk slechte uitgangsituatie qua opzet zonnepark? Hoe denkt men dat men in deze situatie een toekomstbestendige situatie te creëren?	De eis om de bodemkwaliteit niet te laten verslechteren door de komst van het zonneveld staat in het IPvE. Daarnaast is de waterhuishouding in het gebied van invloed op de mate van inklinking (indroging) van de ondergrond. Wij voorzien geen negatieve gevolgen voor de bodem of biodiversiteit als gevolg van inklinking van de ondergrond en het vrijkomen van CO2. Dit komt omdat een moerasbos met het daar bijbehorende waterpeil wordt gerealiseerd, waardoor de kans op inklinking niet groot is. In het kader van het IPvE is er naar meerdere opgaven gekeken. Het is juist mogelijk om in dit gebied aan meerdere opgaven te werken. Waarbij opgaven gecombineerd zijn, namelijk de opgave voor Natuur, Cultuurhistorie, Recreatie en Opwek.
12	Hoe duurzaam zijn zonnevelden?	Bij het opwekken van zonnestroom komen geen milieuvervuilende stoffen of broeikasgassen vrij. Met een set van 10 zonnepanelen op je dak bespaar je 1.200 kilo CO2 per jaar. Daar staat tegenover dat de productie van de zonnepanelen ook voor CO2-uitstoot zorgt. Voor de productie is namelijk energie nodig, en die komt meestal uit fossiele brandstoffen (bijvoorbeeld aardgas of steenkool). Als je die ‘productie-CO2’ verdeelt over 25 jaar (zolang gaan zonnepanelen mee), kost dat 200 kilo CO2 per jaar. Netto is de CO2-besparing dus 1.000 kilo per jaar. (bron: milieucentraal.nl)
16, 18	Mensen toelaten in en rondom een zonnepark, hoe denkt u (niet wenselijk) publiek uit het zonnepark te weren om e.v. diefstal van koper en fraude te voorkomen? Koperdieven slopen de zonnepanelen om het koper eruit te halen.	Publiek is niet toegelaten op de gronden waar de zonnepanelen komen te liggen. Om diefstal dan wel fraude aan het park te voorkomen moet het veld voldoen aan eisen die door de verzekeraar van het zonneveld worden gesteld om te zorgen dat het zonneveld. In het IPvE is als eis opgenomen om te werken met een brede sloot.

12, 13	Als de windunie failliet gaat, wie staat er dan garant dat afspraken worden nagekomen? Waarom wordt er niet veel meer ingezet op lokaal opwekken daar waar het nodig is. En waarom het nog steeds is toegestaan dat er nog woonwijken en bedrijventerreinen worden gebouwd, die niet energieneutraal zijn.	De groep initiatiefnemers van het zonneveld bestaat uit meerdere deelnemers. Windunie is hier één van. Mocht het zijn dat Windunie failliet gaat, zijn er nog andere initiatiefnemers die op de hoogte zijn van de afspraken die worden gemaakt. De meerderheid van de initiatiefnemers zijn lokale grondeigenaren. Door dit zonneveld wordt er lokaal, binnen de gemeente Utrecht, bijgedragen aan de energiebehoeften van de gemeente Utrecht. Daarnaast worden nieuwe woonwijken en nieuwe bedrijventerreinen die nu in planvorming zijn energieneutraal. De Nederlandse wet- en regelgeving biedt hiervoor duidelijke kaders. Voor een aantal projecten die nu in de bouwfase zijn kan het zijn dat deze wel energiezuinig zijn, maar nog niet volledig energieneutraal. Dit komt omdat er ten tijde van de planvorming van deze projecten nog andere wet- en regelgeving bestond.
02, 15, 17	Waarom moet een natuurgebied wijken voor energie van een industriegebied? In het IPvE wordt geen inzage geboden in de ‘business case’ van het zonneveld. Feitelijk ontbreken veel inhoudelijke bijlagen. Zijn alle kosten en milieueffecten van aanleg, operatie en uiteindelijke afvoer daadwerkelijk meegenomen? In hoeverre is rekening gehouden met de discrepantie tussen vraag en aanbod, oftewel het feit dat in toenemende mate de geleverde energie niet aan het net kan worden geleverd, waardoor ofwel dure en inefficiënte opslag noodzakelijk is, ofwel het zonneveld gewoon uit wordt geschakeld? In het IPvE wordt gesteld dat ontwikkelingen op het gebied van netcongestie ‘invloed kunnen hebben op de planning’. Ook op de realisatie als zodanig? Is er een economische en milieutechnische onderbouwing over meerdere jaren? Klopt het dat het de intentie is om de opgewekte stroom te leveren aan bedrijven op Lage Weide? Een bedrijventerrein waar het merendeel van de bedrijven nota bene zelf geen zonnepanelen op het dak heeft! Wij	Op dit moment ligt het vaststellen van het IPvE voor. De informatie die hier gevraagd wordt gaan voornamelijk over de vergunning. Of en wanneer de initiatiefnemers deze indienen is aan hen. Zodra deze aangevraagd is wordt deze conform de gebruikelijke procedure ter inzage gelegd. Of de *businesscase* daar onderdeel van is, is aan de initiatiefnemers. Dit is overigens niet heel gebruikelijk. De stroom gaat naar een aansluitstation in Lager Weide, dit betekent niet dat de stroom ook daar gebruikt gaat worden, vanuit daar wordt de stroom min of meer verdeeld. Binnen de gemeente Utrecht is het programma ‘Zon op dak’ opgezet, hierbij wordt er ook gekeken naar het realiseren van zonnepanelen op de bedrijven in Lage Weide.

	hebben in het verleden een WOB-verzoek ingediend bij de gemeente om onder andere een aantal zaken op dit gebied helder te krijgen. Deze gegevens werden aan ons niet verstrekt.	
16	35 tot 40 hectare, welke afmeting 35 of 40 hectare betreft het precies?	Welke afmetingen het veld van 35 tot 40 hectare heeft is nog niet bekend. Dit wordt duidelijk bij de vergunningsaanvraag.

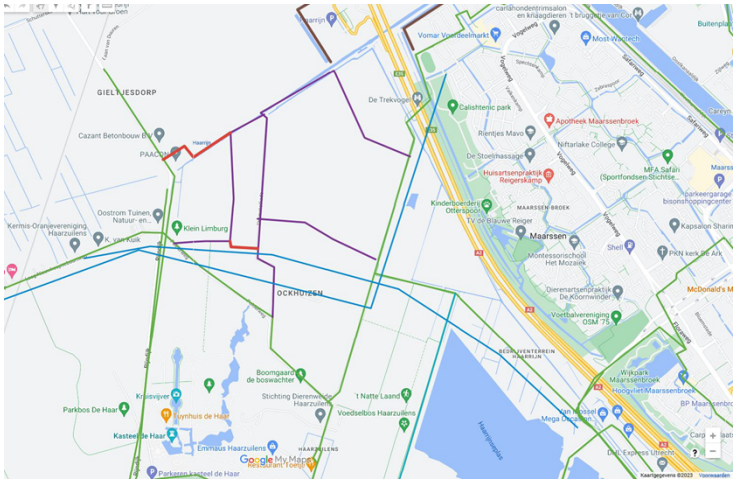
Recreatie

Reactie van belangstellenden op concept IPvE	Antwoord
02, 11, 15, 16, 18, 19 Verzoek om geen nieuwe pleisterplaatsen en parkeerplaatsen aan de Polderweg en de Ockhuizerweg (t.h.v. huisnummers 20-20c-22-24-51-53-55) en Thematerkade te realiseren. Verzoek om criminele activiteiten te voorkomen. We zien dit inmiddels al toenemen op de huidige pleisterplaatsen en dammetjes langs de bestaande wegen; Maximale veiligheid voor de bewoners van dit deel van de Ockhuizerweg Wij maken ons zorgen als het gebied meer opengesteld wordt en er ook meer uitvalswegen zijn voor personen met onzuivere intenties. Hoe denkt men dit tegen te gaan? Het benoemen dat er sprake zal zijn van extensieve recreatie en daardoor rekening wordt gehouden met de veiligheid van de buurt is een vreemde redenering. Hoe kan de gemeente Utrecht concreet de veiligheid borgen als ons gebied vanuit meerdere kanten ontsloten wordt ? Denk hierbij aan inbraak, drugshandel, afwerkplekken etc.. Hoe borgt de gemeente concreet de veiligheid van de directe bewoners als ons gebied vanuit meerdere kanten ontsloten wordt? Wij maken ons zorgen als het gebied meer opengesteld wordt en er ook meer uitvalswegen zijn voor personen met onzuivere intenties. Er is al bekend, dat men d.m.v. planken over de sloot bij het tankstation aan de A2 dit gebied bereikt.	Binnen deze gebiedsontwikkeling zijn geen nieuwe pleisterplaatsen en parkeerplaatsen voorzien. Rondom het plangebied zijn al verschillende pleisterplaatsen en parkeerplaatsen voor bezoekers uit het gebied. Met de beoogde extensieve recreatieve ontwikkelingen in het plangebied verwachten we geen grote toename van bezoekers in het gebied dat een nieuwe parkeerplaats of pleisterplaats nodig is. In de verdere uitwerking van de ontwikkelingen gaan we met bewoners in gesprek over hoe we het gevoel van veiligheid voor bewoners kunnen waarborgen.

	In het IPVE wordt benoemd dat er sprake zal zijn van extensieve recreatie en daardoor rekening wordt gehouden met de veiligheid van de buurt. Echter is deze recreatie er ook ’s nachts?	De recreatiemogelijkheden die gerealiseerd worden in het gebied zijn nieuwe fiets- en wandelpaden. Deze worden overdag door bezoekers in het gebied gebruikt voor recreatie. We verwachten geen recreatie ’s nachts. De paden worden niet afgesloten.
	Hoe borgt de gemeente concreet de veiligheid van de directe bewoners als ons gebied vanuit meerdere kanten ontsloten wordt?	De verbinding is er op dit moment al, alleen komt er een logischere, makkelijkere en snellere route voor recreanten.
	Zorgen dat extra recreatiemogelijkheden afbreuk doen aan het gevoel van rust in het gebied.	In het IPvE zijn twee fiets- en wandelpaden opgenomen en de ambitie om over 30 jaar het gebied in te richten als natuur- en recreatiegebied. Het gaat dan vooral om lokale ommetjes en recreatiemogelijkheden. De verwachting is niet dat daarmee de rust uit het gebied verdwijnt. Al wordt het, gezien de toename van het aantal inwoners en dus de toename van mensen die wandelen en fietsen, drukker dan het nu is.
02, 04, 05, 11	Verzoek om geen fietspaden / wandelpaden / wandelroutes binnen 100 meter naast of 450 meter achter ons perceel aan de Ockhuizerweg te realiseren.	In het IPvE zijn twee nieuwe fiets- en wandelpaden opgenomen. Waar deze precies worden gesitueerd is nog niet duidelijk. Wel zijn in het IPvE eisen geformuleerd, waaraan de routes moeten voldoen.
	Verzoek om de doodlopende weg te handhaven, ook voor fietsers. Verzoek om geen toegankelijkheid naar recreatiemogelijkheden via oostelijke deel van de Ockhuizerweg te realiseren.	Het doortrekken van de Ockhuizerweg richting de Haarrijnse Plas, een idee dat ten tijde van het Landinrichtingsplan Haarzuilens in 2006 aan de orde is geweest, maakt geen onderdeel uit van dit IPvE. Het is ook geen ambitie van de gemeente om dit te realiseren.
	Verzoek om geen fiets-wandelpad over of langs het perceel van cliënt (Thematerkade) te realiseren Verzoek om het fiets- en wandelpad aan de zuidkant van het zonnepark te schrappen. In hoeverre bent u het met mij eens dat een pad langs de zuidkant van het zonneveld weinig toevoegt aan het lokale recreatienetwerk maar wel zal zorgen voor meer verstoring van de rust van de lokale fauna?	Waar de nieuwe fiets- en wandelpaden precies worden gerealiseerd is op dit moment niet bekend. Dat moet worden bepaald bij de planvorming. Het realiseren van een fiets- of wandelpad op particuliere gronden kan alleen na overleg en in overeenstemming met de grondeigenaar. Omdat de Thematerkade een openbare weg betreft, kan niet worden uitgesloten dat hier fietsers overheen gaan. Het fiets- en wandelpad aan de zuidkant van het zonnepark voegt een extra mogelijkheid toe om een rondje door het gebied te fietsen of te lopen.

		Vanwege de verwachte toename van vraag naar recreatieroutes is deze extra mogelijkheid gewenst.
02	Maatregelen tegen loslopende honden. De aanlijnplicht is opgenomen in het IPVE, waarvoor dank	Deze eis blijft staan in het IPvE.
03	Verzoek om de extra recreatie te heroverwegen. Verwacht wordt dat er weinig animo is om rond een zonnepark te fietsen. Zeker daar het fietspad nergens naartoe leid.	De fietsverbinding, die is opgenomen als eis in het IPvE, biedt vooral een recreatief rondje met natuur als de zonnevelden weg zijn. Ook dient het als fietsverbinding richting ‘het Groene Hart’. Het zonneveld is tijdelijk. Door de eis voor de fietsverbinding nu al op te nemen in dit IPvE, is deze veiliggesteld voor de toekomst en het toekomstige rondje natuur.
06, 10, 13	We zijn blij met de nieuwe fietsroutes, die de (recreatieve) mogelijkheden voor de fietser in het gebied vergroten. We hebben enkele suggesties voor een aantal extra fietsverbindingen, die de aantrekkelijkheid van de fietsroutes nog verder zullen versterken. We willen u in overweging geven om deze toevoegingen in het plan voor Ockhuizen op te nemen of ten minste op een toekomstige uitvoeringsagenda te plaatsen; **Kortsluiting zuidelijke route naar**	De voorgestelde verbinding richting Gieltjesdorp is al opgenomen als ambitie in het IPvE, maar is per abuis niet opgenomen op de afbeelding/ kaart, dit wordt aangepast. Of we dat deel van de fietsverbinding kunnen realiseren binnen deze gebiedsontwikkeling is nog niet zeker. De verbinding die door u is ingetekend vanaf de Thematerkade is er een die nieuw is voor de gemeente. Daarnaast sluit deze aan op een verbinding richting het noorden die wij niet herkennen en ook niet hebben opgenomen in het IPvE. De ambities voor het gebied ten westen van de Thematerkade zijn om het gebied in te richten met boomclumps om het aan te laten sluiten bij Klein Limburg en hier een struinpad doorheen te laten lopen. Wij hebben geen nieuwe fietsverbindingen opgenomen in het IPvE in dit deel van de gebiedsontwikkeling. Dit past niet bij de ambities voor dit plan, de verbinding loopt deels door het plangebied en deel door een ander gebied. De gemeente wil verkennen of deze suggesties meegenomen kunnen worden bij andere gebiedsontwikkelingen.

rotonde De Bom & Aansluiting noordelijke route op Gieltjesdorp

Verzoek om op te namen in het plan om een fietspad te realiseren naast de weg vanuit het dorp naar de rotonde, richting Kockengen;

Verzoek om op te nemen om de nieuwe fiets- en wandelpaden aan te laten sluiten op de reeds bestaande fiets- en wandelpaden aan de andere kant van de weg vanuit het dorp naar de rotonde, richting Kockengen. Zo wordt een reeds bestaande natuurgebied verbonden met het nieuw aan te leggen gebied.

Zorgen over de nieuw aan te leggen wandelen fietspaden sluiten niet goed aan op de huidige wandel- en fietsroutes in het gebied. Een nieuwe eenvoudige oplossing, het aanleggen van een fiets- en wandelpad tussen de rotonde ‘De Bom’ en Haarzuilens, zal een veel grotere positieve impact hebben op het verruimen van de recreatieve mogelijkheden in het gebied en ook nog eens minder negatieve impact hebben op de bestaande natuur en bovendien de verkeersveiligheid verbeteren. Wij vragen ons af waarom de

De gemeente heeft gekozen om bestaande fietspaden beter op elkaar aan te sluiten door de nieuwe verbindingen die zijn opgenomen in het IPvE. Daarnaast is er buiten het IPvE om, een plan om de situatie rondom de Ockhuizerweg te verbeteren.

	Gemeente Utrecht niet heeft gekozen voor de mogelijkheden om bestaande fietspaden te verbeteren en op elkaar aan te sluiten. Verzoek om onderzoek te doen naar de kadastrale en lokale situatie omtrent de fietsontsluiting in het gebied. Er is geen mogelijkheid om langs deze Gemeente Utrecht grens naar de weg Gieltjesdorp de ontsluiten. Hier staan twee woningen! Hier tussendoorgaan is geen optie en passeert de gemeentegrens. Wij verzoeken de gemeente Utrecht hier goed kadastraal en lokaal (feitelijk) onderzoek te doen alvorens dit in een IPvE of ander plan op te nemen.	In deze fase wordt er geen onderzoek gedaan naar de kadastrale situatie, dit gaat plaatvinden in een later stadium, de geschetste fietsverbindingen zijn indicatief. Waar deze precies worden gesitueerd is nog niet duidelijk.
08	Zorgen over de eventuele wandel- en fietspaden die om het zonneveld komen die nu direct langs het object (de bedrijfswoning bij het gemaal).	De precieze route en inrichting van deze fiets- en wandelpaden zijn nog niet bepaald. De huidige eigenaar van de bedrijfswoning van het gemaal is op de hoogte van de eisen voor de gebiedsontwikkeling. Wanneer het pand een nieuwe eigenaar krijgt, wordt deze eigenaar betrokken in de inrichting en route van deze paden.
11, 13	Verzoek om de geplande fiets- en wandelpaden door het gebied bij voorkeur niet te asfalteren maar bijv. schelpenpaadjes of een andere vorm van een onverhard pad te realiseren. Zorgen over dat asfalt zal niet alleen leiden tot meer bezoekers maar ook tot hogere snelheden. Bijv. van brommers, e-bikes en wielrenners.	De exacte inrichting en de keuze voor type verharding is nog niet opgenomen in het IPvE. Dit wordt in een later stadium bepaald. De keuze om de verschillende type verharding te onderzoeken in de ontwerpfase nemen we op in het IPvE. Hierbij wordt het bestaande beleid omtrent fietspaden gevolgd.
12, 16	Hoe worden de fietspaden ontsloten? met name wenselijk is een wandelpad langs de Polderweg richting de Brink. Hoe gaat u dit realiseren?	Op dit moment zijn er twee nieuwe verbindingen opgenomen in het IPvE. De ene indicatieve route loopt vanaf de fietsbrug, door het noorden van het gebied, langs het gemaal en wordt aangesloten op de Thematerkade. Voor deze verbinding is de ambitie om deze door te trekken naar Gieltjesdorp opgenomen. De tweede indicatieve route loopt ten zuiden van het zonneveld langs de eerste wetering vanaf de Thematerkade richting het Rijneveldse Bospad.

11	In hoeverre kunt u onderbouwen dat meer recreatie in het gebied niet zal leiden tot het vertrek van hazen en vooral reeën in het gebied?; In hoeverre is een maatregel als het aanleggen van fiets- en wandelpaden omkeerbaar wanneer blijkt dat de lokale fauna vertrekt als gevolg van verstoorde rust?; In hoeverre bent u bereid maatregelen terug te draaien wanneer blijkt dat hazen en vooral reeën het gebied verlaten hebben?	Door de komst van het zonneveld verwachten wij dat dit onderdeel van de ontwikkeling de meeste invloed heeft op de aanwezigheid van fauna zoals reeën en hazen in dit gebied. Niet de nieuwe recreatie. Daarom hebben wij voor alle ontwikkelingen eisen opgenomen om de flora en fauna in het gebied op andere manieren te versterken en ruimte te bieden voor nieuwe soorten. Doordat het IPvE eisen opneemt voor het versterken van andere flora en fauna en het bieden van ruimte aan nieuwe soorten in het gebied, dekken we hiermee het mogelijke vertrek van verschillende huidige diersoorten in het gebied. De maatregelen hoeven daarom niet teruggedraaid te worden bij het vertrek van hazen en reeën. Voordat de recreatieve fiets- en wandelpaden worden ontworpen wordt er zorgvuldig gekeken om de impact van deze ontwikkelingen op de fauna in het gebied zoveel mogelijk te beperken. Hierbij wordt dan gekeken naar de best passende route, materiaalgebruik en beplanting langs de route.
12, **15,** **17,** **18**	Hoe kun je dit (de recreatieve waarden van het gebied) beleven als er 50 ha zonnevelden liggen? Hoe past een recreatiegebied rondom een zee van glas ter grootte van 80 voetbalvelden?	De recreatieve eisen die zijn opgenomen in deze gebiedsontwikkeling voorzien in de recreatie behoeften van een bredere doelgroep dan de directe omwonenden en bewoners. Voor recreanten is het gebied beter bereikbaar worden en ook de verbindingen met de andere gebieden wordt verbeterd. De cultuurhistorische waarden van het gebied zijn opgenomen als een eis in het IPvE daarom verwachten wij dat deze nog steeds goed te beleven zijn. Daarom is het zonneveld van maximaal 35 tot 40 hectare geen grote belemmering worden voor de cultuurhistorische waarden. Daarnaast is het gehele gebied na 30 jaar natuur en wordt dit een stuk natuur nabij de stad om te beleven.

12, **15,** **17,** **18**	Is er onderzoek gedaan of er behoefte is aan extra groen uitloopgebied voor recreatie? Is er praktisch onderzoek gedaan of er behoefte is aan extra recreatie? Niet op basis van modellen maar puur op basis van bezoekersaantallen van het omliggende gebied. Is er onderzoek gedaan naar de behoefte van bewoners uit gemeente Utrecht om te recreëren in een gebied met 80 voetbalvelden aan zonnepanelen dat ook nog eens grenst aan een van de drukste snelwegen van het land?	Met het groeiende aantal inwoners, stijgt ook de behoefte aan groen en recreatie. Om die reden heeft de gemeente in de RSU 2040 opgenomen om het landinrichtingsgebied Haarzuilens uit te breiden. Er zijn verschillende onderzoeken gedaan naar bezoekersaantallen provincie breed. Haarzuilens is daar ook onderdeel van. Het meest recente onderzoek is van de provincie Utrecht. Via de website van de provincie Utrecht zijn er ook eerdere onderzoeken en cijfers te vinden over recreatie en toerisme binnen de provincie Utrecht. In 2019 is uitgebreid onderzoek gedaan naar de recreatiegebieden rond de stad door Bureau Buiten en Track Landscapes. Hierin wordt ook het gebied Ockhuizen beschreven (als onderdeel van Haarzuilens). In dit gebied zien we een kans om naast de ambities voor natuur en duurzame energie ook aan de hand van de bestaande recreatiemogelijkheden in het gebied, ook recreatie uit te breiden door middel van nieuwe fiets- en wandelverbindingen.
16	Er was eerder niet genoeg geld rondom het gebied van het kasteel voor wandel en fietspaden, nu stelt u dat een deel wordt uitgevoerd, hoe ziet dit plan eruit? Wat en wanneer wordt dit plan als eerste uitgevoerd? Verzoek om inzage in het plan en het bijbehorende tijdpad.	Het Landinrichtingsplan uit 2006 werd gefinancierd met middelen uit het Rijksprogramma ‘Recreatie om de Stad’. Het geld dat binnen dit programma beschikbaar was, is in 2011 door het Rijk wegbezuinigd. Hierdoor is het landinrichtingsplan niet afgemaakt. De niet gerealiseerde onderdelen uit het landinrichtingsplan zijn als ambitie blijven bestaan en opgenomen in de Omgevingsvisie Vleuten De Meern (2018), maar er is geen geld gereserveerd om dit los van andere ontwikkelingen te realiseren. De ambities moeten daarom ‘meeliften’ op andere ontwikkelingen in het gebied. Wanneer de andere niet-gerealiseerde onderdelen van het landinrichtingsplan worden ontwikkeld is daarom niet bekend en het is dan ook niet mogelijk om een tijdspad te schetsen.

17	Wat is de reden dat de gemeente ervoor kiest om tegen een advies vanuit de natuurtoets in, toch het gebied grotendeels open te stellen voor recreatie?	Het klopt dat kwetsbare natuur moeilijker samengaat met recreatie, maar over het algemeen kunnen natuur en recreatie goed samen. Door een specifieke ecologische corridor te realiseren waar recreatie niet mogelijk is en een aparte recreatieve corridor, bieden we in het gebied ruimte aan kwetsbare natuur en recreatie.

Inrichting

Verzoek om een andere inrichting van het gebied met een zonneveld meer richting de snelweg A2.
In de aanloop naar het komen van het ambtelijk advies zoals omschreven in het IPvE hebben we meerdere opties bekeken waarbij het zonneveld dichter tegen de A2 aanligt. Het zonneveld zorgt in het gebied voor een barrière voor bepaalde diersoorten, zij kunnen het zonneveld niet oversteken. Door alleen in het zuiden een ecologische corridor aan te leggen wordt deze barrière versterkt. Om dit effect te verkleinen, is het belangrijk dat er ook in het noorden een stevige ecologische verbinding komt waardoor dieren zich makkelijker kunnen verplaatsen door het gebied via beide kanten van het zonneveld (noord en zuid).

Het is belangrijk dat een ecologische corridor aan beide zijden aansluit op een gebied met hoge natuurwaarden. In het oosten van het gebied is grond aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (beschermd natuurgebied). Hier zijn hoge natuurwaarden aanwezig (de natuurwaarde van een gebied is de waarde die aan een bepaald gebied wordt toegekend, gezien vanuit het perspectief van natuurbescherming). Door de ecologische corridor door het noorden te laten lopen vormt deze een verbinding tussen het NNN en de verbinding voor dieren onder de A2 door. Daarnaast verbindt deze ecologische corridor de Haarrijnseplas met andere natuurgebieden, zoals de Nieuwkoopse plassen en de Loosdrechtse plassen. Dit is een belangrijke verbinding voor otters en bevers. De grootte van de corridor kan niet verkleind worden omdat het ook nieuw leefgebied is (en dus niet alleen een corridor) voor de blauwborst (vogel) en de verschillende dier- en plantensoorten die ook naar het gebied komen door de nieuwe natuuromstandigheden.

Bij de start van de gebiedsontwikkeling is er door de gemeenteraad een programmatisch vertrekpunt opgesteld voor deze ontwikkeling. Een onderdeel van dit vertrekpunt is de boscompensatie. Niet de gehele 15,4 hectare boscompensatie past in het gebied. Dit komt voornamelijk door het open karakter en de verkavelingsstructuur van het gebied. Aan de randen van het gebied kunnen we wel boscompensatie kwijt, zo ook in het noorden, in totaal zo’n 5 hectare. De boscompensatie kan daar dienen als nieuwe natuur en beïnvloedt de cultuurhistorische waarden niet. Bij het omdraaien van het zonneveld en de corridor, past er helemaal geen boscompensatie in het gebied. Dat is niet wenselijk, ook gezien de gemeentelijke en provinciale opgaven voor boscompensatie en het uitbreiden van het aantal bomen in gemeente en provincie.

Alleen wanneer de corridor in het noorden wordt gerealiseerd, kunnen we de belangrijke regionale fietsverbinding, die al sinds 2006 ingetekend staat, realiseren. Deze is in 2006 met het Landinrichtingsplan Haarzuilens aangekondigd. Vanwege de toenemende recreatiedruk door een groeiend aantal inwoners in Utrecht, Vleuten en Maarssen(broek) is meer behoefte aan fiets- en wandelpaden, ook als verbinding tussen gebieden. Het fietspad zuidelijker in het gebied aanleggen lost dit knelpunt niet op, deze moet echt door de noordpunt. Dit is niet te combineren met het zonneveld in het noorden.

Reactie van belangstellenden op concept IPvE		Antwoord
01, 02, 11, 16	Verzoek om het zonneveld vanaf het tweede betonpad te realiseren, richting de snelweg A2 (en langs de A2). Wat is de reden om het zonneveld niet geheel tegen de A2 te plaatsen? Zodat het veld zover mogelijk van de bewoners van Ockhuizen en Gieltjesdorp ligt? Verzoek om de omvang van het zonneveld te verkleinen.	Zie hiervoor het algemeen antwoord **Inrichting**.
	Verzoek om de voorkant zonnevelden vanaf “het tweede betonpad” te starten, dit is +/- 675 meter noordelijk achter onze perceelsgrens aan de Ockhuizerweg; Ecologische zone voor dieren kan aan de zuidzijde en aan de noordzijde. Deze vinden echt hun weg wel. En er blijft ruimte voor huidige flora en fauna. Sluit ook aan op NNN; Behoud van de huidige gebruik en situatie, grasland en akkerbouw van onze perceelsgrens tot aan ‘’tweede betonpad’’. Er is dan nog steeds een substantieel ‘’open’’ gebied, zoals aangeven in paragraaf 6.3 van het IPVE; Maak het park compact zodat de ruimtelijke impact het laagst is en de exploitatie economisch verantwoord, maximaal 20 ha in het vak van 26 ha; Een compleet ondoorzichtige gesloten groenstrook van dichte beplanting, minimaal 3 meter hoogte, zoals in IPVE beschreven op pagina 18, punt 5.1, op een 4 meter brede strook, vanaf het begin van de aanleg van het project aan de zuidzijde van de velden, zoals in de bijlage groenstrook is aangegeven; De geplande fiets- en wandelpaden bevinden zich aan de noordzijde en oostzijde van de groenstrook.	Het programmatisch vertrekpunt, omvat verschillende uitgangspunten waar we rekening mee dienen te houden bij de gebiedsontwikkeling. Deze uitgangspunten gaan in op de openheid en verkavelingsstructuur van het gebied, boscompensatie, natuurontwikkeling, recreatiemogelijkheden en 35 tot 40 hectare zonneveld. De gebiedsontwikkeling biedt de ruimte voor een zonneveld die voldoet aan dit punt. Een kleiner zonneveld past niet binnen de gemeentelijke ambities voor duurzame energie en leidt ook niet tot de gewenste natuurontwikkeling over 30 jaar. Het verplaatsen van de ecologische zone kan niet. Op de plek waar de ecologische corridor nu is gepland, sluit het aan op een bestaande groene zone in het noorden van het gebied en op de faunapassage onder de A2 door en kan de corridor het beste functioneren als verbindingszone richting de Haarrijnesplas. Daarnaast is er ook een fietsverbinding opgenomen in deze corridor, die verbinding gaat verloren bij een verplaatsing van de corridor en dan blijft een regionaal knelpunt bestaan. De eis voor zo dicht mogelijke beplanting langs de zuidzijde van het zonneveld wordt opgenomen als eis in het IpvE. In het IpvE is de eis van maximaal 3 meter hoge beplanting opgenomen in verband met de cultuurhistorische waarde ‘openheid’ van het gebied.

Bent u het met mij eens dat er nog altijd een zeer laag maatschappelijk draagvlak is voor het IpvE in huidige vorm met een zonneveld van dergelijke omvang?

Bent u het met mij eens dat een halvering van de omvang van het zonneveld wenselijk is vanuit het oogpunt van maatschappelijk draagvlak?

Bent u het met mij eens dat deze verkleining het best kan plaatsvinden aan de oost- en zuidzijde van het door de gemeente voorgestelde zonneveld?

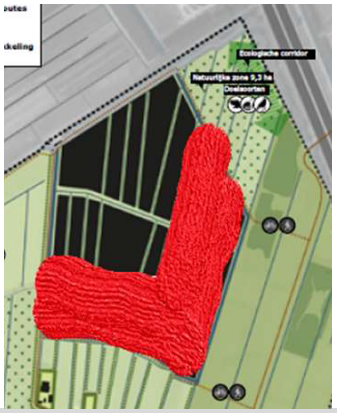
Bent u het met mij eens dat op de plaats van het verkleinde zonneveld het best een strook nieuwe natuurlijke gronden aangelegd kan worden ter bevordering van de leefomgeving van de fauna in het gebied?

Welke alternatieven ziet u voor halvering van het zonneveld aan de oost- en zuidzijde waarmee u wel tegemoet komt aan de wensen, zorgen en bezwaren die er leven m.b.t. de omvang van het zonneveld?

De gemeente denkt niet dat een kleiner zonneveld de oplossing is voor het tegengeluid over het zonneveld. Tijdens de georganiseerde bijeenkomsten is inderdaad gesproken met een groep uit de omgeving waarbij er weinig draagvlak is voor de eisen voor gebiedsontwikkeling of het idee van een mogelijk zonneveld in het gebied. Daarnaast is er ook die bijeenkomst gesproken met omwonenden die zich wel kunnen vinden in eisen voor de gebiedsontwikkeling of delen ervan. De verhoudingen tussen mensen die zich actief uitten tegen de eisen voor de gebiedsontwikkeling en de mensen die eens zijn met de eisen voor de gebiedsontwikkeling of niets laten horen, zijn want ons betreft niet uit verhouding om de grootte van het zonneveld te herzien.
Een verkleining aan de zuid- en oostkant van het zonneveld vinden wij niet passen bij de ambities op het gebied van duurzame energie voor dit gebied.

Wij volgen uw opmerking over de transformatie van de gronden naar natuur. Dit is ook onderdeel van de ambities die horen bij deze gebiedsontwikkeling. Zodra de zonnepanelen verdwijnen wordt het gehele gebied natuur, en ook zo bestemd zijn in het bestemmingsplan.

In de onderzoeksfase is er door de beleidsadviseurs gekeken naar verschillende mogelijkheden voor het zonneveld. Een kleiner zonneveld is toen ook onderzocht, maar hier is van afgezien om voldoende duurzame energie op te wekken om te voldoen aan de ambities en de doelstellingen die de gemeente Utrecht heeft op het gebied van duurzame energie. We zijn tot de conclusie gekomen dat een kleiner zonneveld alleen kan in combinatie met een windturbine. Dit past niet binnen de cultuurhistorische waarden van het gebied.

18	Hoe zou Duurzaamheid op een Duurzame manier er uit kunnen zien. Hoe zou Utrecht zich nationaal en internationaal in de kijker kunnen spelen als er een gedegen en innovatief integraal plan zou liggen. Een plan waarbij alles samenwerkt zoals bijvoorbeeld: - Een geluidswal, van gerecycled afval van windmolens, bedekt met zonnepanelen aan de zuidkant van de A2; - Daarlangs een strook met licht-doorlatende zonnepanelen op hoogte waaronder nog agrarische activiteiten uitgevoerd kunnen blijven worden, zoals bijv het telen van zacht fruit - Goede opslag van energie, al dan niet in containers, in de bodem, of bijvoorbeeld door het omzetten van de zonne energie in waterstof. - Een biogas turbine voor het geval er te weinig energie opwek is.	De gemeente waardeert de ideeën die u naar voren brengt. Het zijn vooral innovatieve ideeën die binnen dit plan niet passen, maar wellicht in de toekomst het onderzoeken waard zijn voor andere duurzame energie ontwikkelingen binnen de gemeente en regio.
03	Verzoek om zonnepark weg te laten, want er is al natuur. En er is al zoveel natuur rondom Haarzuilens verdwenen voor het uitbreiden van de stad. Als we de uitbreidingen nu eens vol leggen met zonnepanelen hebben we meer als 50hA.	Ook in de gebieden waar de gemeente nu woningbouw ontwikkelt, wordt er gekeken hoe duurzame maatregelen getroffen kunnen worden. Een aantal van deze woningen krijgen ook zonnepanelen, maar doordat de stad groeit neemt ook de behoefte aan nieuwe duurzame energie toe. Het zonneveld in Ockhuizen levert een bijdrage aan de Utrechtse behoefte aan energie en de

		regionale, nationale en internationale doelstellingen die er voor duurzame energie zijn geformuleerd.
08	Verzoek om de mogelijkheden te bekijken om tussen het zonnepark en de weg / object nog een groene zone te creëren middels half hoge struiken. Het object (bedrijfswoning bij het gemaal) ligt op de hoek van het zonnepark.	In het IPvE zijn al eisen opgenomen hoe het zonneveld ingepakt moet worden langs de randen. Zo moet er een natuurvriendelijke sloot komen met een talud van 1:10 en moet het zonneveld ingepakt worden met gebiedseigen vegetatie zoals riet.
15, 17	Op korte termijn toont het concept IPvE de intentie slechts een corridor in te richten (8 hectare) en zouden de gronden ten westen van de Thematerkade natuurvriendelijk gaan worden beheerd. Deze gronden zijn al zeer geruime tijd eigendom van Natuurmonumenten, worden deze niet juist al natuurvriendelijk beheerd?	Niet alle gronden zijn in beheer van Natuurmonumenten. Met dit plan is het wel mogelijk om uiteindelijk alle gronden natuurvriendelijk te beheren.
16	Een natuurgebied van minimaal 30 hectare met moerasbos langs een A2?	Het streven van natuur is meer dan 30 hectare, inclusief een moerasbos.

Overig

Reactie van belangstellenden op concept IPvE		Antwoord
02, 12, 15, 17	Zorgen over de verkoop van het zonneveld aan een buitenlandse investeerder. Ervaring leert dat de kans is groot dat zonne-park ''verkocht'' wordt aan buitenlandse investeerder, waardoor alle controle weg is op een duurzaam beheer, ook als het park na 30 jaar stopt. Wat is het plan om dit te voorkomen? Als het park verkocht wordt wie staat er dan garant dat afspraken worden nagekomen? Wordt er opgenomen in de voorwaarden dat het zonneveld stroom blijft opwekken voor het Nederlandse net en niet in mag worden overgedragen aan bijv. een buitenlandse maatschappij?	Er zijn meerdere initiatiefnemers van het zonneveld. De verkoop naar een buitenlandse partij ligt niet in de lijn der verwachting. In het IPvE kunnen wij geen eisen opnemen over de bedrijfsvoering van de initiatiefnemers van het zonneveld. Bij ons is wel bekend dat er een aansluiting is op het net en dat er wordt gezocht naar een lokale, Utrechtse afnemer.
02	Zorgen over de exploitatie van ons bedrijf.	We horen uw zorgen. In deze fase (IPvE) is nog niet vast te stellen wat de mogelijke gevolgen zijn voor uw bedrijf. Als de zorgen blijven, treden we graag met u in gesprek.
03	Worden de huidige eigenaren uitgekocht of is er overeenkomst dat na het zonnepark alles natuur word? Ik denk niet dat zij een verdien model omzetten naar een natuurgebied en eigenaar blijven.	Er lopen gesprekken met de grondeigenaren van dit gebied. De meeste grondeigenaren van de gronden die betrokken zijn bij deze gebiedsontwikkeling, zijn ook initiatiefnemers van het zonneveld. Zij zijn zich bewust van de geplande bestemmingswijziging naar natuur en begrijpen dat dit een eis is om het zonneveld te kunnen realiseren. Dit is ook opgenomen in het IPvE.

04, 05	Dient het IPvE niet wat te zeggen over de financieel-economische haalbaarheid van alle beoogde plannen?	Omdat het IPvE wordt opgesteld vanuit de gemeente kan enkel de gemeente uitspraken over de financieel-economische haalbaarheid van haar deel van de gebiedsontwikkeling. Dit is opgenomen in hoofdstuk 6 van het IPvE. Over de financieel-economische haalbaarheid van het zonneveld kan de gemeente geen uitspraak doen. Zij beschikt ook niet over de juiste gegevens om hier iets over te zeggen. De gemeente is geen investeerder in het zonneveld en bezit ook geen gronden in het gebied.
04, 05	Paragraaf 6.1 moet ook aangepast worden, mijn cliënt stemt wel in het met zonneveld, maar niet met de beoogde ontwikkelingen als hierbij niet het behoud van de landbouw betrokken wordt.	Paragraaf 6.1 in het IPvE is aangepast op dit punt. De grondeigenaren waarnaar gerefereerd werd in de conceptversie van het IPvE zijn nu anders gedefinieerd. Hierdoor wordt er niet meer verwezen naar uw cliënt.
09	Zorgen over de gesprekken met de omgeving. Er wordt ook aangegeven dat uitgebreid gesproken is met de omgeving. De vraag die we daarbij is, is dit ook met Maarssenbroek? Veel mensen wonende in Maarssenbroek maken gebruik van dit recreatie/ natuurgebied.	De gesprekken met de omgeving hebben plaatsgevonden met bewoners en direct omwonenden van de gebiedsontwikkeling. Bewoners van Maarssenbroek zijn via lokale kranten en social media uitgenodigd voor bijeenkomsten en geïnformeerd over de terinzagelegging van het concept IPvE.
09	Verzoek om samenwerking te zoeken met ons. Ook wij hebben plannen aan onze kant van de gemeentegrens om zonnevelden te realiseren. Uiteraard gaan we niet zo snel als Utrecht, maar we zouden in ieder geval betere samenwerking/afstemming kunnen zoeken om de plannen niet geheel naast elkaar te laten bewegen.	Het was ons niet bekend dat jullie gemeente ook in het aansluitende gebied ambities hebben voor zonnevelden. Dit vraagt inderdaad om een wederzijdse betere communicatie. Gelukkig is dit IPvE nog een document die de kaders biedt om de gebiedsontwikkeling en de planvorming voor het gebied mogelijk te maken. De gebiedsontwikkeling is nog in een vroeg stadium, er is nog alle tijd om samen te werken. We werken graag samen met jullie aan duurzame energie in de regio.

09	Verzoek om in te gaan op het OER-traject. Misschien dat er een zone kan ontstaan van zonnevelden langs de A2, zowel op als naast Rijksgronden.	Binnen de gemeente is een collega betrokken bij het OER-traject (Opwek van Energie op Rijksvastgoed) en we volgen deze ontwikkelingen. Op dit moment staat het OER-traject apart van de ontwikkelingen en de eisen die worden omschreven in dit IPvE omdat de percelen van Rijkswaterstaat waar dit OER-traject betrekking op heeft buiten de gemeente Utrecht vallen.
11	Bent u het met mij eens dat een overheid niet de wil van enkelen behoort door te duwen tegen de wil van de omwonenden? Wat in dit geval betekent dat er een drastische aanpassing nodig is van het IPvE om wel tegemoet te komen aan de zorgen en bezwaren van Haarzuilens en omgeving?	Als gemeente Utrecht maken wij dagelijks verschillende afwegingen die dienen voor het algemeen belang van de gemeente. Dit betekent dat er soms een besluit genomen moet worden die het algemeen belang dient. Dit kan dan als onprettig ervaren worden voor omwonenden die nabij een, in hun ogen niet gewenste, ontwikkeling wonen.
11	Het IPvE zoals het er nu ligt kent de komende 30 jaar vooral lasten voor de omwonenden en inwoners van Haarzuilens en omgeving. Zonder dat er een duidelijk baat tegenover staat, anders dan het grote goed van duurzame energie. De inwoners en omwonenden hebben de wel lasten (zoals hierboven omschreven), maar geen lusten. Alleen de landeigenaren hebben lusten in de vorm van economisch gewin. Hierin zit mijns inziens ook een groot deel van het probleem met het huidige IPvE en de maatschappelijke weerstand tegen de plannen. Een duidelijke baat voor de omwonenden en inwoners van Haarzuilens e.o. kan zorgen voor meer maatschappelijk draagvlak. Vooral omdat de inwoners van Haarzuilens zelf geen zonnepanelen op hun daken mogen plaatsen i.v.m. het beschermd dorpsgezicht. Maar nu komt er net buiten het dorp een enorm zonneveld waar slecht enkele landeigenaren baat bij hebben. Gesteund door provincie en gemeente. Dat is onbegrijpelijk en wringt. De inwoners van Haarzuilens blijven met lege handen en een	Naast het ontwikkelen van het zonneveld zijn er meer maatregelen opgenomen in het IPvE voor de gebiedsontwikkeling. Waaronder ook de creatie van nieuwe natuur en nieuwe recreatieve bevindingen. Wij zien dit ook als een positieve ontwikkeling voor het gebied en de toegankelijkheid en beleefbaarheid voor omwonenden. Bewoners kunnen zich aansluiten bij burgercoöperatie ‘Zon op Ockhuizen’.Hierdoor kunnen zij meedelen in de opbrengsten van het zonneveld en kunnen ze zelf dus ook de economische baten van h zonneveld ervaren.

	ongewenst zonneveld achter. Wat zorgt voor een (nog) grotere kloof tussen bestuur en burgers; En voor de goede orde: bewoners in het dorp zijn door het predikaat “beschermd dorpsgezicht”, terecht overigens, gebonden aan zeer strikte beperkingen ten aanzien wat wel en niet mag bij veranderingen aan huis en land. Saillant detail: bij een aanpalend perceel, op enkele meters van het beoogde zonneveld, zijn onlangs nog zonnepanelen geweigerd vanuit de Gemeente onder de noemer “beschermd dorpsgezicht”. Ook in deze stelt u zich onvoldoende transparant en met tegenstrijdige intenties op. Wij vragen u om dit te verklaren	Voor de gehele gebiedsontwikkeling zijn het Rijksbeschermd dorpsgezicht en de cultuurhistorische waarden van het gebied bepalend voor het wel of niet kunnen plaatsen van zonnepanelen. Het zonneveld dat ontwikkeld wordt, kan alleen gerealiseerd worden als het past binnen de cultuurhistorische waarden van het gebied.
	In hoeverre bent u het met mij eens dat het huidige IPvE een gebrek aan wederkerigheid kent voor de inwoners van Haarzuilens e.o.?; In hoeverre erkent u dat het wringt dat de inwoners van Haarzuilens geen zonnepanelen op hun dak mogen plaatsen maar er wel met steun van gemeente en provincie een enorm zonneveld net buiten het dorp aangelegd gaat worden als de plannen van het IPvE doorgaan?; In hoeverre is de gemeente bereid soepel om te gaan met aanvragen voor zonnepanelen op de daken van de inwoners van Haarzuilens indien er een zonneveld gerealiseerd gaat worden net buiten het dorp?	De mogelijkheden voor zon op de daken van het Rijksbeschermd dorpsgezicht moet eerst intern onderzocht worden. De voordelen en risico’s moeten vervolgens zorgvuldig worden afgewogen en worden gepresenteerd aan het college en de gemeenteraad.
12	Door wie en aan de hand van welke onderzoeken zijn deze vertrekpunten bepaald?	De vertrekpunten zijn opgesteld door de beleidsadviseurs in opdracht van de gemeenteraad met het aanwijzen van dit gebied voor verschillende ambities in de RSU 2040. Na het opstellen van de vertrekpunten zijn deze vastgesteld door het college in maart 2022. De onderzoeken die zijn uitgevoerd zijn uitgevoerd door Viridis en SB4.
12, 15,	Kunnen jullie aantonen dat er volgens de zonneladder wordt gehandeld?	De constructieve zonneladder van de Natuur en Milieufederaties (NMF’s) helpt regio’s en gemeenten die samen met de lokale gemeenschap willen sturen op de locatiekeuze en inpassing van zon-

16, 17 Naast het zeer belangrijke feit van het beschermd dorpsgezicht voldoet een en ander niet aan de bij het klimaatakkoord vastgestelde zonneladder, die ook vanuit Den Haag wordt onderschreven en waaraan ook de Gemeente Utrecht zich committeert.
Hierbij dient plaatsen van zonnepanelen op dit soort gronden slechts in de laatste instantie alternatief plaats te vinden. Hiervoor dienen er dan eerst andere alternatieven te zijn bezien.
Bij de zonneladder worden voorbeelden aangegeven als: zonnepanelen op vuilnisbelten en in bermen van spoor- en autowegen.
Binnen de kaders van het plan en de ambitie zou het mogelijk zijn geweest om alternatieven te onderzoeken. De zonnepanelen zouden ook kunnen worden gepositioneerd in een gebied dichtbij of langs de snelweg A2, bijvoorbeeld op aan te leggen geluidswallen. Nog meer alternatieven om de energiedoelstelling te behalen zouden uiteraard kunnen worden gevonden buiten het gebied, op bijvoorbeeld gebouwen of nabij parkeerplaatsen. De Gemeente Utrecht heeft een enorm potentieel aan daken. In de Raadsbrief Ontwikkeling Dakenplan van de gemeente d.d. 9/3/2022 staat letterlijk: In de dakenkansenkaart blijkt dat er op 465 ha daken nieuwe zonnepanelen zouden kunnen komen.
Ook de mogelijkheden voor daken die eerder minder kansrijk leken, ontwikkelen zich met de dag steeds meer opties om dit te realiseren. Lichtere zonnepanelen, verrijdbare zonnepanelen enz. Tevens zijn er ook door ons alternatieven opgeworpen waarop geen actie is ondernomen. Op geen enkele wijze wordt duidelijk of en hoe dergelijke alternatieven in de afweging zijn meegenomen. Hiermee wordt nogmaals de indruk van een doelredenering bevestigd. Kunt u aangeven welke zinvolle alternatieven zijn beschouwd en waarom deze zijn afgevallen? Wij vragen u om een heldere onderbouwing en inzage in de ondernomen actie uwerzijds om de alternatieven te verkennen.

Is er genoeg onderzoek gedaan naar ander zogenaamde functie combinaties om zonnepanelen te plaatsten? Denk aan de mogelijkheid van de geluidswal langs de A2, zonnepanelen op parkeerplaatsen, op daken ook op gebouwen op de industrieterreinen enz. en nieuwe initiatieven. De constructieve zonneladder bestaat uit vier treden van (voorkeurs)locaties voor zon:

- no regret op daken, onbenutte bebouwde locaties en infrastructurele werken
- zorgvuldig inpassen langs infrastructuur, op industriële plassen en in pauzelandschappen
- combineren op gevoelige locaties langs stads- en dorpsranden, minder efficiënte landbouwgrond, andere plassen, buffer rondom natuurgebieden en recreatiegebieden
- grootschalig enkelvoudig op productieve landbouwgrond.

De gemeente Utrecht heeft beleid vastgesteld en/of projecten in gang op alle treden van deze constructieve zonneladder:

- programma zon op dak en netoplossingen (o.a. ambitie van 168 GWh op grote daken in 2030)
- zonnevelden Meijewetering en Geluidswal A12 Veldhuizen, OER-projecten RWS en solar carports pilot
- Ockhuizen, Haarrijnseplas en Nedereindse Park
- mogelijke zonnevelden in het Voordorpse Veld, Noorderpark en bij Utrecht Science Park.

De gemeente Utrecht heeft aangegeven in 2050 energieneutraal te willen zijn. Dit betekent dat alle energie die in de gemeente Utrecht wordt gebruikt, duurzaam moet worden opgewekt. Om dit doel te behalen moet er worden ingezet op het realiseren van projecten op alle treden van de zonneladder. De gemeente volgt daarmee de huidige RES-doelstelling en afspreken en het eigen bestaande beleid.

	bouwprojecten verplichten helemaal energie neuraal te bouwen. Waarom kiest u voor deze locatie die vanuit het belang van natuurbeheer en behoud niet voldoet en ook conform eerder gemaakte afspraken hierover, niet aangewezen mag worden In het klimaatakkoord van Parijs staat dat pas als allerlaatste instantie de zonnepanelen op land geplaatst mogen worden, voor agrarisch gebied wordt het opwekken van duurzame energie nl niet gezien als positief als dit ten koste gaat van bijvoorbeeld voedselproductie of natuurbeheer. Ook bij steeds meer provincies en gemeenten neemt het animo voor grootschalige zonneweiden al langer af. Waarom wordt hier dan voor een zonnepark op land gekozen?	
12, 16, 19	Hoeveel geluidsoverlast zal er extra komen vanaf de snelweg? En welke invloed is er voor de wijde omgeving als de stikstof van de snelweg niet opgenomen kan worden door gras, maar ronddoolt in het gebied? Zonnepark dicht langs de A2. Hoe verplaatst zich de CO2 uitstoot als er zonnepanelen liggen i.p.v. grasland met een ander absorptievermogen? Er is geen stikstofvergunning verkregen. Hebben wij niets van gezien. Er is geen stikstofberekening gemaakt. Hebben wij niets van gezien. Er zijn geen NOx berekeningen gemaakt. Kunt u mu deze overleggen ? Het verkeer van de snelweg A2 produceert enorm veel NOx en dat wordt nu opgenomen omgezet door de natuur	Door de komst van de ecologische corridor in de noordpunt van het gebied, komt er ook een moerasbos langs de snelweg. Dit bos werkt dan naast ecologische verbinding en leefgebied ook als geluidsbarrière. Bij dit plan is er gekozen voor een integrale aanpak. Vanuit de ecologie zijn er juist keuzes gemaakt die de opname van stikstof en CO2 garanderen. De belangrijkste is de ecologische corridor in het noorden van het gebied, langs de snelweg met bomen. Het IPvE is een voorbereidende fase, namelijk de bestuurlijke en juridische basis van een gebiedsontwikkeling. Van een stikstofvergunning is in deze fase geen sprake.

04, 05, 10, 12, 15, 17	Verzoek om duidelijkheid over het geschetste tijdpad is ook niet helder, wat en wanneer gaat er in uw ogen met de grond van cliënt gebeuren? (Ten westen van de Thematerkade)	De eerste stap in het proces is het vaststellen van het IPvE, dat staat nu gepland voor het najaar 2023. Pas nadat het bestemmingsplan is gewijzigd, kan er een start gemaakt worden met de (her)inrichting van de percelen die bestemd zijn voor natuur, recreatie en cultuurhistorie. Hierbij wordt er als eerste gefocust op de ontwikkeling van de noordpunt met de ecologische en recreatieve corridor.
	Zorgen over de afstemming en tijdpad tussen de verschillende deelplannen. Hoe wordt zekerheid verkregen en gegeven dat niet enkel prioriteit aan het zonneveld wordt gegeven en de rest jaren op zich laat wachten?	De gemeente heeft zelf grote prioriteit bij het ontwikkelen van de natuur, recreatie en herstellen van de cultuurhistorische elementen in het gebied. Zodra de gemeente hiermee kan beginnen, gaan we dit ook doen.
	Wat houden deze fases in? In welke fase worden er fietspaden aangelegd en op welke moment van de uitvoering zal dit dan zijn? In welke fase van het project zal dit (30 ha natuurontwikkeling) ontwikkeld worden?	
	Welke voorwaarden zullen er gesteld worden voor bouwverkeer? Hoe denkt men het bouwverkeer te regelen?	Binnen de gemeente moet er zorgvuldig omgaan worden met bouwverkeer. Daarom moet er in goed overleg tussen de initiatiefnemers en de betrokkenen in de omgeving een plan komen voor het bouwverkeer. Hoeveel, wanneer en welk type bouwverkeer er mogelijk nodig is, is nu nog niet duidelijk. Daarom kunnen we hier nog niets worden opgenomen in het IPvE.
12	De belangrijkste vraag in dit geheel is: kunnen jullie garanderen dat we over 10 jaar nog steeds blij zijn met de beslissing die nu wordt genomen? Of zullen we ons zelf voor onze kop slaan omdat we zo'n prachtig waardevol gebied hebben verkwanseld. Bezint eer ge begint.	De gemeente kent verschillende beleidskaders, ambities en doelstellingen die samenkomen in dit plan. Hierdoor voldoet het IPvE voor de gebiedsontwikkeling bij Ockhuizen aan de politieke en bestuurlijke wensen van het college en de gemeenteraad..

13, 18	Krantenartikel 6 juli 2023 Nu.nl: ‘Kabinet wil zonnepanelen niet meer in weilanden maar wél op parkeerplaatsen’. Wat gaat de Gemeente Utrecht hier mee doen en welke verantwoordelijkheid nemen jullie als besluitvormers hierin? Krantenartikel 28 februari (jaar onbekend), bron onbekend: ‘Netbeheerders: stopt met zonneparken daar waar nauwelijks vraag naar stroom is’. Hoe borgt de Gemeente Utrecht de afname en gebruik van het zonneveld? Waarom gaat deze stroom naar Lage Weide waar nog veel daken onbenut zijn. Waarom geeft de Gemeente Utrecht geen subsidie aan bedrijven die deze stroom willen afnemen ipv miljoenen investeren in een zonnepark in een natuur en BESCHERMD DORPSGEZICHT. Het kan niet zo zijn dat Utrecht willens en wetens volgas door blijft rennen terwijl nu ook de landelijke politiek aangeeft dat dit geen goed idee (meer) is. En dat geldt voor ‘normaal’ groen, dan hebben we het dus nog niet eens over een stuk groen met cultuurhistorische waarde. Wat is daarop uw visie?	In februari 2021 is het startdocument van het IPvE vastgesteld. De ontwikkeling is al ruim voor de zonnebrief van 6 juli 2023 van minister Jetten gestart. Deze locatie is al eerder aangewezen als zoekgebied. In de brief staat: "wij werken toe naar juridische verankering in provinciale regels met of zonder een Rijksinstructieregel in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). In september zal daarover worden besloten. Tevens zal de impact van de “nee, tenzij” op de RES-doelstellingen voor duurzame opwek middels zon-PV in kaart worden gebracht. Inzet is om de Voorkeursvolgorde Zon, de verplichting tot zon-PV boven nieuwe parkeerplaatsen en de “nee, tenzij” juridisch te verankeren voor 1 juli 2024. Wij werken toe naar juridische verankering in provinciale regels met of zonder een Rijksinstructieregel in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). In september zal daarover worden besloten. Tevens zal de impact van de “nee, tenzij” op de RES-doelstellingen voor duurzame opwek middels zon-PV in kaart worden gebracht."
15, 17	de Gemeente Utrecht lijkt hier (in Ockhuizen) een kans te zien om een energie-ambitie te realiseren, en voert deze door ten koste van natuurgebied Haarzuilens en omgeving. Zowel ten aanzien van het gevoerde proces als de onverwachte en niet nader gecommuniceerde wijziging op inhoud is er ons inziens in algemene zin geen sprake van behoorlijk bestuur. Wat is hierop uw reactie?	In juli 2021 zijn de zoekgebieden voor duurzame energie opwek vastgesteld door de gemeenteraad. Met het IPvE wordt invulling gegeven aan deze ambitie. Op de website is te allen tijde gecommuniceerd over het proces, de wijze waarop inspraak mogelijk is (bijvoorbeeld informatiebijeenkomsten en mogelijkheid van geven van reacties op het IPvE) en het programmatisch vertrekpunt. Daarnaast zijn direct omwonenden ook rechtstreeks benaderd.

15, 16, 17	Als direct omwonenden maken wij ons ernstig zorgen over de overlast gevende effecten van een zonneveld van deze omvang op de door u genoemde locatie. Het weerkaatsten van zonlicht in deze omvang en de daardoor te verwachtte felle reflectie, de verstoring van het ritme van mens en dier (bijvoorbeeld huisdieren en kleinvee) en de aantasting van het uitzicht, zorgen voor een sterke vermindering van het woongenot van alle betrokkenen. Daarbij komt dat de verwachtte verlaging van de woningwaarde een voor ons niet te overkomen obstakel vormt. Wij verwachten dan ook dat u deze waardevermindering op voorhand meeneemt in uw afweging en voorafgaand aan enige verdere besluitvorming, objectief zult onderzoeken op basis van onafhankelijke taxatie voor en na aanleg. Daarbij vernemen wij graag, eveneens op voorhand, welke compensatie wij per woning kunnen verwachten om, in geval van tenuitvoerlegging van dit voornemen, de waardevermindering te compenseren.	In deze fase is er geen sprake van compensatie. Het is immers niet bekend wat de mogelijke negatieve effecten zijn. In een vervolgfase kan het zijn dat u recht heeft op een planschadevergoeding. Of dit zo is blijkt dan uit een onafhankelijke taxatie.
15, 16, 17	Tot slot verzoeken wij u om transparant inzage te geven in het vervolg van deze procedure, met het daarbij behorende tijdpad, opdat wij ons zorgvuldig kunnen voorbereiden op de nog te volgen en ondernemen stappen. In goed vertrouwen zijn wij er van uitgegaan dat u uwerzijds hierin open communiceert naar betrokken burgers. Nu voor ons het tegendeel is bewezen, verzoeken wij om een helder procesoverzicht op zo kort mogelijke termijn.	De voorlopige planning is als volgt: • 7 september: commissievergadering over de agenda • 5 oktober: inhoudelijke commissie over IPvE • 2 november: vaststelling IPvE in raadsvergadering Alle stappen die we tijdens de gebiedsontwikkeling Ockhuizen nemen, vermelden we ook op de webpagina: utrecht.nl/ockhuizen.
16, 18	Is het opgeven van een mooi stuk groen grasland met ver gezichten in een **beschermd dorpsgezicht** Haarzuilens, “Haarzuilens de parel van de stad Utrecht” zoals een bewoner zo mooi verwoorde, het allemaal wel waard? Krijgen we door dit stuk groen op te geven, hier al heel snel geen spijt van? Waar zadelen wij onze kinderen mee op als het zonnepark na	Om de ambities en doelstellingen van de gemeente Utrecht te realiseren zijn de, in het IPvE voorgestelde, maatregelen nodig in dit gebied. Juist ook om onze stad toekomstbestendiger te maken. Na 30 jaar zal het gebied natuur worden, waar men kan recreëren en de natuur kan

	30 jaar opgeruimd moet worden? Wat blijft erover van de bodem? Door het plan van het zonnepark heerst er momenteel een grote verdeeldheid onder de bewoners, niet leuk!	beleven. Voor het behoud van de bodem zijn eisen opgenomen in het IPvE.
	Vraag eens af waar we nu echt mee bezig zijn, zijn 80 voetbalvelden aan zonnepanelen na ruim 2 jaar onderzoek nu echt het beste idee waar Utrecht mee kan komen om de energietransitie vorm te geven? Misschien is het het makkelijkste idee omdat de initiatiefnemers zo makkelijk mee werken? Maar het kan toch niet zo zijn dat er geen betere ideeen zijn?	Gezien de verschillende ambities die gelden voor de gemeente Utrecht en dit gebied, de bestaande cultuurhistorische waarden en positie ten opzichte van aangrenzende gebieden, zijn de eisen uit het IPvE een goede afspiegeling van de invulling van de energietransitie. Doordat we ook te maken hebben met initiatiefnemers die eigenaar zijn van de gronden in het gebied moeten we hier rekening mee houden.
19	Is er wel toestemming van de Provincie verkregen ?	De provincie is op de hoogte van dit plan. Zij bezitten ook een klein deel van de grond in dit gebied.

Zienswijzen
Bijlage bij Reactienota
Concept IPvE
Gebiedsontwikkeling Ockhuizen

Gemeente Utrecht

01	Hierbij laat ik jullie weten niet aanwezig te kunnen zijn morgen 25-05 om 17.30 uur. Ik wil jullie vragen om met dit plan te stoppen. Jullie plan is niet meer van deze tijd. Dit kan en mag de Gemeente Utrecht en de Provincie niet goedkeuren ! Het is namelijk veel te groot in dit kleine pittoreske dorpje met een prachtig kasteel en landschap er omheen en ook niet nodig. Er zijn alle zonneparken vanaf ca.10 hectaren. Onderzoeken jullie ook eens hoe ontzettend veel zonnepanelen er op dit moment dagelijks gelegd worden. Nederland is al hard bezig met verduurzamen ! Als er toch iets moet komen dan aan te passen en wel vanaf het tweede betonpad (zie foto) richting de snelweg A2 (en langs de A2). Zie foto. Ook hebben wij begrepen dat bovenstaande uitwerking en foto gesteund wordt door een aantal grondeigenaren. Zij hebben meerdere malen aangegeven bij jullie ook richting de snelweg te willen. Bespreek dit nogmaals met hen Tot slot voeg ik ook mijn eerder toegezonden email d.d. 03-02-2022 ter informatie nogmaals toe met onze bezwaren. Deze bezwaren / opmerkingen gelden nog steeds. Ik hoor / lees van jullie en reken op jullie meedenken en aanpassingen.
02	Hierbij onze aanvulling m.b.t. de zienswijze per 5 juli 2023. Twee punten; • Deze zienswijze is gebaseerd op de (summiere) info / concept IPVE die we tot op heden ontvangen hebben. Indien er nadere info beschikbaar komt dan houden we ons het recht voor deze zienswijze aan te passen. • Hierbij geven wij toestemming om de gehele zienswijze te delen met de gemeenteraad, zonder enig voorbehoud, geen samenvatting dus. Hierbij onze punten m.b.t. de zonnevelden – 24 mei 2023. Allereerst willen wij nogmaals benadrukken dat wij enorm getroffen worden in onze exploitatie van onze B&B @TheLodge. Het mooie en unieke uitzicht waar onze B&B gasten zo van genieten en van tot rust komen zal grotendeels verloren gaan. Maar ook privé vinden wij en mijn ouders het bijzonder jammer dat dit enige ongerepte natuurgebied van Haarzuilens, aangrenzend aan onze woning, waarschijnlijk bestemd is voor Zonnevelden. We zijn het totaal oneens met het beleid. We begrijpen niet dat een groene coalitie van zowel Provincie als Gemeente dit goedkeurt. We gaan er dan ook vanuit dat door voortschrijdend inzicht dit onzinnige plan van tafel gaat. Er zijn voldoende alternatieven langs de A2, op de geluidswal, bij De Wetering en op Lage Weide. Hier is, naar onze info, nog niet eens onderzoek naar gedaan. Waarom moet een natuurgebied wijken voor energie van een industriegebied? Windmolens en zonneparken in de natuur of op landbouwgrond zijn volledig achterhaald en getuigen niet van gezond beleid. Bovendien staan zonneparken vaak tot meer dan 30% “uit” omdat er teveel energie is.

Het is eeuwig zonde. De huidige gemeenteraad wil immers niet de geschiedenis ingaan als verantwoordelijke voor een nutteloze glas/silicium/metaal plaat van 40 hectare in een van de groenste steden van Nederland. Ik zou dit als college niet op mijn geweten willen hebben. Het is eeuwig zonde.

Als de velden er dan toch komen, wat we niet hopen, dan hebben we op dit moment de volgende wensen en aanbevelingen;

- Voorkant zonnevelden vanaf “het tweede betonpad”, dit is +/- 675 meter noordelijk achter onze perceelsgrens, en dan zoals op de bijgevoegde bijlage aangegeven.
- Ecologische zone voor dieren kan aan de zuidzijde en aan de noordzijde. Deze vinden echt hun weg wel. En er blijft ruimte voor huidige flora en fauna. Sluit ook aan op NNN.
- Behoud van de huidige gebruik en situatie, grasland en akkerbouw van onze perceelsgrens tot aan ‘’tweede betonpad’’. Er is dan nog steeds een substantieel ‘’open’’ gebied, zoals aangeven in paragraaf 6.3 van het IPVE.
- Maak het park compact zodat de ruimtelijke impact het laagst is en de exploitatie economisch verantwoord, maximaal 20 ha in het vak van 26 ha.
- Een compleet ondoorzichtige gesloten groenstrook van dichte beplanting, minimaal 3 meter hoogte, zoals in IPVE beschreven op pagina 18, punt 5.1, op een 4 meter brede strook, vanaf het begin van de aanleg van het project aan de zuidzijde van de velden, zoals in de bijlage groenstrook is aangegeven.
- De groenstrook filtert tevens zeer ongewenst geluid bij noordenwind en van de A2.
- De geplande fiets- en wandelpaden bevinden zich aan de noordzijde en oostzijde van de groenstrook.
- Een laag systeem opbouw van de panelen, dus maximaal 0,8 meter nokhoogte, dit is meegenomen in het IPVE, waarvoor dank
- Het gebruik van ontspiegelde, om zeer ongewenste schittering tegen te gaan.
- Een zeer goed onderbouwd plan waarin aangegeven wordt wat er gebeurt in geval van brand. Er zijn inmiddels diverse voorbeelden van zeer grote schade door brand, tot vele kilometers rondom de brandhaard. Een stevige westenwind bij brand levert enorm gevaar en schade op voor Maarssenbroek.
- Wat gebeurd er tijdens de looptijd? Ervaring leert dat de kans is groot dat zonne-park ‘’verkocht’’ wordt aan buitenlandse investeerder, waardoor alle controle weg is op een duurzaam beheer, ook als het park na 30 jaar stopt. Wat is het plan om dit te voorkomen?

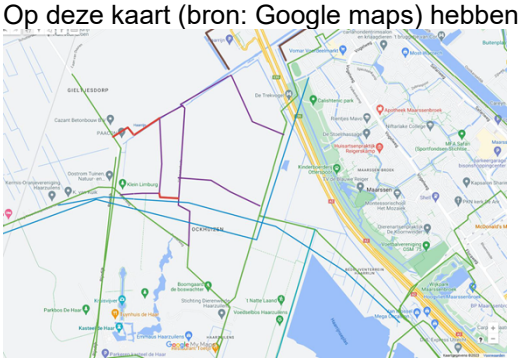
Onze overige punten zijn;

- Geen nieuwe pleisterplaatsen en parkeerplaatsen aan de Polderweg en de Ockhuizerweg (t.h.v. huisnummers 20-20c-22-24-51-53-55) en Thematerkade.
- Geen fietspaden / wandelpaden / wandelroutes binnen 100 meter naast of 450 meter achter ons perceel.
- Maatregelen tegen loslopende honden. De aanlijnplicht is opgenomen in het IPVE, waarvoor dank.
- Voorkomen van criminele activiteiten. We zien dit inmiddels al toenemen op de huidige pleisterplaatsen en dammetjes langs de bestaande wegen.
- Doodlopende weg handhaven, ook voor fietsers.

	• Geen toegankelijkheid naar recreatiemogelijkheden via dit deel van de Ockhuizerweg. • Rijks Beschermd Dorpsgezicht past kennelijk niet in dit deel van de Ockhuizerweg, dus dat kan vervallen. Dit valt ook in het geheel niet uit te leggen. • Maximale veiligheid voor de bewoners van dit deel van de Ockhuizerweg. Uiteraard zijn wij bereid een nadere toelichting te geven.
03	Een aantal twijfels of uitleg gevraagd over de plannen zonnepark Ockhuizen. Waarom is het zonnepark nu van zo'n groot belang als we weten dat het over dertig jaar opgeruimd word. Als dat al bekend is kunnen we nu toch ook gebruik maken van de energie bronnen die we dan gaan gebruiken. Dit lijkt een mooi verhaal als het weg is komt er natuur voor terug? We hebben de natuur al dus laat het zonnepark weg. En er is al zoveel natuur rondom Haarzuilens verdwenen voor het uitbreiden van de stad. Als we de uitbreidingen nu eens vol leggen met zonnepanelen hebben we meer als 50hA. Waarom moet de energie perse uit de gemeente of provincie komen. Ons afval verwerken we ook niet in de provincie. We zouden dit dus ook gewoon buiten de provincie kunnen halen. Is er nagedacht over het opruimen van het zonnepark over dertig jaar. Ik krijg nu het idee wie dan leeft wie dan zorgt. Er is nog altijd geen idee of we de nu geproduceerde zonnepanelen over dertig wel kunnen recyclen. Wie haalt de ingegraven kabel weer weg en ruimt het trafo station en batterijen op. Hoeveel CO2 uitstoot komt er vrij bij het ingraven van de kabel en de aanleg van het zonnepark. Dit word waarschijnlijk niet gecompenseerd door die paar bomen die erbij komen. Hoeveel CO2 uitstoot komt er vrij bij het verwijderen van het zonnepark. Is er gerekend met de productie van de frames waar de panelen op gemonteerd worden. De CO2 uitstoot van tata steel is een van de vervuilendste van Nederland. Ook de CO2 uitstoot die vrijkomt bij de productie van de panelen, kabel, trafo en batterijen. Hoelang duurt het voor de panelen werkelijk groene stroom gaan leveren? De isolatie mantel van de kabel kan niet gerecycled worden dus een vrij zware belasting voor het milieu. Er word nu een mooi presenteerplaatje gemaakt dat er extra recreatie bij komt. Ik denk rond een zonnepark waar je omheen kan fietsen dat daar weinig animo voor is. Zeker daar het fietspad nergens naartoe leid. Kunnen we de energie wel kwijt op het net? Volgens mij moet eerst Kortrijk op orde zijn met de 150kV uitbreiding. Voor die tijd is er in Lageweide ook weinig tot geen ruimte op het net. Wat zijn de aansluitkosten op het distributie netwerk van tennet en wanneer is dit terugverdiend. Hoeveel rijks subsidie is er nodig om het project rendabel te maken. Worden de huidige eigenaren uitgekocht of is er overeenkomst dat na het zonnepark alles natuur word. Ik denk niet dat zij een verdien model omzetten naar een natuurgebied en eigenaar blijven. Ook zitten er in het gebied veel dieren die op de rode lijst staan zoals de Haas vermeld op de Rode Lijst Zoogdieren https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/haas-lepus-europaeus. Er is een goede hazen stand in het gebied die met de komst van het zonnepark verloren gaat.

	Het dorp Haarzuilens geniet de status beschermd dorps gebied. Hierdoor zijn wij gebonden aan zeer veel beperkingen ten aanzien wat wel en niet mag bij veranderingen aan huis en land. Hoe past er in zo'n gebied een zonnepark. Op veel van onze huizen mogen geen zonnepanelen geplaats worden door de status. Ik wil U verzoeken om deze zienswijze in zijn geheel toe te voegen aan de stukken welke gezonden zullen worden aan de volledige raad.
04 & 05	Hoofdbezwaar van cliënt is dat in dit ontwerp op allerlei manieren gemorreld wordt aan de agrarische bestemming in het gebied, zoals aangewezen in het bestemmingsplan Haarzuilens. Er is geen "bestemmingsplan Ockhuizen" zoals figuur 2 lijkt te suggereren. Cliënt is niet tegen vernieuwingen en wijzigingen in het gebied, maar dan wel met behoud van en waar mogelijk uitbreiding van de landbouw. Juist de landbouw zorgt voor het door u geprezen open cultuurhistorische karakter. Vooraf vraagt cliënt u hoe het mogelijk is om zulke ambities voor het gebied te formuleren, terwijl er een Rijksbeschermd dorpsgezicht voor het gebied geldt. Dit beschermd dorpsgezicht wordt even kort genoemd in § 3.1.1. maar komt verder niet meer aan de orde. Hoe is het mogelijk om zulke vergaande plannen te maken met behoud van de waarden van het Rijksbeschermd dorpsgezicht? Dat zou toch als rode lijn door het IPvE moeten lopen? Het agrarisch grondgebruik in het gebied dat al van oudsher aanwezig is, zoals ook door cliënt uitgevoerd, staat onder grote druk. Dit blijkt ondermeer uit het streven in § 3.2.3 om het hele gebied onder het Natuurnetwerk Nederland te brengen. Ook in de aanleiding van dit IPvE, het collegebesluit van 8 maart 2022 komt landbouw niet eens aan de orde als te beschermen functie van het plangebied: Het college van burgemeester en wethouders stelde op 8 maart 2022 de uitgangspunten vast voor de ontwikkeling van het gebied. Het gebied is ongeveer 170 hectare. De uitgangspunten zijn: • ongeveer 50 hectare openheid en middeleeuwse sloten en stukken grond • 15,4 hectare moet bos blijven • ongeveer 30 hectare van het gebied is voor natuur • 35 tot 40 netto hectare voor een zonneveld (zonnepanelen en transformatorhuisjes) • uitbreiding van mogelijkheden voor bezoekers en toegankelijkheid Deze uitgangspunten worden besproken hoofdstuk 4 Ambities voor Ockhuizen. In dit hoofdstuk komt het woord landbouw of agrarisch grondgebruik niet eens voor. In plaats daarvan worden onderwerpen genoemd die een bedreiging voor de landbouw kunnen zijn zoals terugbrengen van cultuurhistorische landschapselementen, de ontwikkeling van nieuwe natuur en de toename van recreatie (Dat kan door een deel van de weilanden te veranderen in bos of andere natuur. En door het aanleggen van aantrekkelijke fiets- en wandelroutes). Ook het stimuleren van een ecologische corridor gaat ten koste van landbouwgrond. Dit zijn beoogde ontwikkelingen die de landbouw in het gebied beperken en belemmeren. Het is niet juist dat uw IPvE geen rekening houdt met de belangen van de landbouwers in het gebied. In hoofdstuk 5 beschrijft u hoe Ockhuizen er volgens u uit komt te zien. Ook in dit hoofdstuk geen aandacht voor agrarisch grondgebruik. In het bijzonder wil mijn cliënt dat u afziet van:

	• geen verlenging van het Perenlaantje ten westen van de Thematerkade en ook geen hoge bomen(rijen) langs de landbouwpercelen vanwege de schaduwwerking, dus verminderde opbrengst; • geen fiets-wandelpad over of langs het perceel van cliënt; • Graag opheldering over het beeld dat geschetst wordt dat natuurorganisaties zullen zorgen voor beheer van het gebied. Geldt ook voor de gronden die eigendom zijn van cliënt? • Het geschetste tijdpad is ook niet helder, wat en wanneer gaat er in uw ogen met de grond van cliënt gebeuren? • Dient het IPvE niet wat te zeggen over de financieel-economische haalbaarheid van alle beoogde plannen? Paragraaf 6.1 moet ook aangepast worden, mijn cliënt stemt wel in het met zonneveld, maar niet met de beoogde ontwikkelingen als hierbij niet het behoud van de landbouw betrokken wordt. In paragraaf 6.5 is de juridische haalbaarheid beschreven. Ondermeer door middel van afwijkingen van het bestemmingsplan te vergunnen en het bestemmingsplan te herzien voor de beoogde nieuwe ontwikkelingen. Nergens in deze paragraaf komt het Rijksbeschermd dorpsgezicht aan de orde. De beschreven juridische haalbaarheid is dus niet erg realistisch omdat de gemeente verplicht is het Rijksbeschermd dorpsgezicht in opvolgende bestemmingsplannen op te nemen en te beschermen. **Conclusie en verzoek** Wat mijn cliënt betreft staat uw hele idee voor de ontwikkeling van het plangebied en dus uw IPvE op losse schroeven zolang u geen rekening houdt met het Rijksbeschermd dorpsgezicht. Daarnaast wordt de van oudsher in het gebied aanwezige landbouw benadeeld en genegeerd. Dat is bizar te noemen omdat juist vanwege vereiste extensivering die van de landbouw gevraagd wordt méér landbouwgrond nodig is, in plaats van minder. Namens cliënt verzoek ik u om het IPvE niet vast te stellen of anders aan te passen aan de eisen van het Rijksbeschermd dorpsgezicht en de bestaande landbouw te beschermen.
06	Vriendelijk dank voor de mogelijkheid om te reageren op het concept IPvE voor de herinrichting van het gebied Ockhuizen. Aanleiding voor het plan van de gemeente is de transitie van het gebied van een agrarische functie naar natuur, recreatie en energieproductie. De gemeente beoogt met de herinrichting de recreatiemogelijkheden uit te breiden, de biodiversiteit te verhogen en duurzame energie op te wekken. Deze doelen spreken ons zeer aan, we zijn er blij mee! Onderdeel van het plan is het verbeteren van de ontsluiting van het gebied, door de aanleg van fietspaden, ten noorden en ten zuiden van het zonneveld. A. Het noordelijke fietspad loopt vanaf de aanlanding van de fietsbrug naar Maarssenbroek om het zonneveld heen. Daarna volgt hij de Thematerkade tot de hoek Ockhuizerweg – Polderweg; B. Het zuidelijke fietspad start op het Rijnveldsepad iets ten zuiden van de eendenkooi en steekt via de perceelsgrensen door naar de Thematerkade. We zijn blij met de nieuwe fietsroutes, die de (recreatieve) mogelijkheden voor de fietser in het gebied vergroten. We hebben enkele suggesties voor een aantal extra fietsverbindingen, die de aantrekkelijkheid van de fietsroutes nog verder zullen versterken. We willen u in overweging geven om deze toevoegingen in het plan voor Ockhuizen op te nemen of ten minste op een toekomstige uitvoeringsagenda te plaatsen.

	Kortsluiting zuidelijke route naar rotonde De Bom Na aanleg van de woonwijk Haarrijn komt er een doorgaande fietsroute vanaf de Rijnkenemerlaan naar het Rijnveldsepad. Het sluit nagenoeg aan op de plek waar de zuidelijke fietsroute (B) aantakt op dat pad. In het huidige voorstel moeten fietsers altijd naar het zuiden afbuigen om via de Polderweg te fietsen. Die is op dit moment niet verkeersveilig. We verwachten dat fietsers vanaf de fietsbrug over de A2 via de fietsroute om de zonnevelden en het voetpad naar de rotonde gaan fietsen. Dat is korter, veiliger en aantrekkelijker dan via de Polderweg. Maar hinderlijk voor de voetgangers die daar lopen. Het zou voor fietsers heel erg handig zijn als ze vanaf de zuidelijke fietsroute een kortsluiting krijgen naar Rotonde De Bom. Wij verzoeken u om deze route toe te voegen, bijvoorbeeld via de bestaande verharding in het weiland. Daarvandaan kun je dan verder fietsen naar Gieltjesdorp, Woerden en Kockengen. Dat past in het beleids voor goede groene fietsroutes naar omliggende natuur- en reccreatiegebieden. Het Groene Hart wordt door deze verbinding veel beter bereikbaar. **Aansluiting noordelijke route op Gieltjesdorp** De route aan de noordkant van het zonneveld zou aansluiting moeten geven op de Gieltjesdorp, daarmee zouden fietsers het voetpad niet gaan gebruiken. We realiseren ons dat deze aansluiting buiten het plangebied van het IPvE valt, maar willen toch vragen om deze aansluiting op te nemen.De kortsluitende route kan eventueel via de bestaande verharding (die nu in een weiland ligt) worden geleid. **Routes op kaart** Op deze kaart (bron: Google maps) hebben we de routes ingetekend: *Legenda* • • In groen zijn in de kaart de huidige, bestaande fietsroutes aangegeven. • • In paars zijn de in het IPvE geplande fiets- en wandelpaden ingetekend. • • In (licht) blauw zijn de gewenste hoofdrichtingen voor het fietsverkeer geschetst. • • In rood zijn de door ons voorgestelde twee toevoegingen aan het fietsnet ingetekend, waarmee de gewenste hoofdrichtingen (blauw) gemakkelijk mogelijk worden. **Conclusie** De beide toevoegingen bieden inwoners van Utrecht betere mogelijkheden om (recreatief) te fietsen in het groene hart. En voor inwoners van Kockengen komt bijvoorbeeld winkelcentrum Bisonspoor veel dichterbij te liggen, waarbij het gemakkelijker wordt om de fiets te nemen om boodschappen te doen. De zuidelijke verbinding is hierbij het belangrijkst. We willen u vragen om de voorgestelde toevoegingen in het IPvE op te nemen, of ten minste op de agenda te zetten. Wij zijn vanzelfsprekend bereid om onze wensen mondeling toe te lichten.
07	Hierbij wil ik graag mijn zienswijze indienen met betrekking tot het plan "zonnepark Ockhuizen". Tijdens de informatiebijeenkomst, die plaatsvond bij de Emmaus in Haarzuilens, werd ons verteld dat het plan inhoudt dat na 30 jaar de grond “natuur” wordt. De

	toekomstige eigenaar van die natuur is echter nog niet bekend en er staat nog een beslissing open in dat opzicht. Met deze zienswijze wil ik mijn bezorgdheid uiten over de mogelijkheid dat Natuurmonumenten de voor de hand liggende eigenaar wordt van de percelen. Hoewel het begrijpelijk is dat een ervaren organisatie als Natuurmonumenten als een logische kandidaat wordt beschouwd, roept de mogelijke versterking van hun machtspositie enkele vragen op over de wenselijkheid van deze positie in het gebied, evenals over de sociale impact van het plan. Het merendeel van de gronden van Natuurmonumenten heeft de bestemming “recreatie” (en dus géén natuur. Bron: ruimtelijke plannen.nl). Even heel zwart-wit gezegd: Hoe voorkom je dat er uiteindelijk geen “natuurhuisjespark” komt (het is immers toch al 30 jaar lang bebouwd met zonnepanelen). Deze zorgen heb ik omdat bij de ontwikkeling van het landgoed Haarzuilens (30 jaar geleden) zijn er andere intenties uitgesproken dan nu wordt uitgevoerd. Een greep uit de voorbeelden zijn onderstaande punten: • Onlangs is de openbare parkeerplaats naast de Geertjeshoeve omgezet in betaald parkeren, zonder de buurt hierbij te betrekken. Vrijwel alle bezoekers zijn voor de Geertjeshoeve. Uit solidariteit verwacht je een andere houding van Natuurmonumenten die deze gronden hebben **gekregen.** • Afgelopen jaar is de erfpacht herzien naar "marktconform". Zelfs voor een organisatie zoals Emmaus. Dit lijkt in strijd te zijn met de doelstellingen van het Utrechtse Ruimtelijke Strategie Uitvoeringsprogramma 2040, waarin wordt benadrukt dat er voldoende betaalbare woningen moeten zijn voor **alle** inwoners van Utrecht. Natuurmonumenten lijkt deze doelstelling actief tegen te werken door zich te gedragen als een projectontwikkelaar/multinational en alleen luxe villa's te willen bouwen. De impact van de machtspositie van Natuurmonumenten heeft diepgaande gevolgen voor het dorp Haarzuilens. De buurtgemeenschap wordt immers vaak aangehaald als het grote voorbeeld voor Utrecht, zoals burgemeester Sharon Dijksma benadrukte tijdens de opening van de Haarse kermis in 2022. Gezien deze zorgen pleit ik voor een grondige en zorgvuldige evaluatie van het voorgestelde plan en de potentiële gevolgen ervan voor de machtspositie van Natuurmonumenten en de sociale impact op de gemeenschap. NB: het is enorm lastig om de onderhuidse zorgen op papier te krijgen. Bovenstaande voorbeelden zie ik als een uiting van een fout systeem waarbij alleen het topje van de ijsberg zichtbaar is. Ik hoop dat met deze zienswijze niet alleen juridisch wordt gekeken naar de twee voorbeelden. En dat die dan helemaal worden uitgekleed naar de feitelijkheden. Dit is een serieus probleem en dat moet worden opgelost. Een oplossing die ik voor ogen zie is dat de grond aan een (lokaal) burger initiatief wordt verkocht. "Land van ons" vind ik een mooi voorbeeld. Maar ik ben er van overtuigd dat zoiets ook met de gemeenschap Haarzuilens kan worden opgetuigd! Graag zie ik uw reactie tegemoet. Ik sta open voor een gesprek als dat nodig is.
08	Als aspirant koper van het object gelegen aan de Thematerkade 4, het gemaal Haariijn (hierna te noemen "object") wil ik graag reageren op de plannen van het zonnepark te Ockhuizen.

	Het object ligt precies op de hoek van het aan te leggen zonnepark. Ik zou graag met jullie in gesprek gaan over de volgende onderwerpen : - de afstand tot het object en start van het zonnepark. - de mogelijkheden bekijken om tussen het zonnepark en de weg / object nog een groene zone te creëren middels half hoge struiken - de eventuele wandel- en fietspaden die om het zonneveld komen die nu direct langs het object zijn ingetekend. - de stand / richting van de zonnepanelen
09	We hebben onlangs kennisgenomen over de verdere ontwikkelingen bij Ockhuizen. Het is jammer dat de inrichting zo gericht is op het grondgebied van Utrecht. We hebben als gemeenten nog nooit echt bij elkaar gezeten om te kijken of het gebied niet uitgebreid kon worden op het grondgebied van Stichtse Vecht of waar haken zitten waar we slim de inrichting op elkaar kunnen aansluiten. Er wordt ook aangegeven dat uitgebreid gesproken is met de omgeving. De vraag die we daarbij is, is dit ook met Maarssenbroek? Veel mensen wonende in Maarssenbroek maken gebruik van dit recreatie/ natuurgebied. Door de fietsbrug zijn ze er namelijk zo. In de stukken worden in ieder geval geen verbindingen gelegd. We verzoeken u dan ook hier meer aandacht aan te schenken. *Groen en recreatie* Als regio hebben we vorig jaar het IRP vastgesteld en een onderdeel van het IRP zijn de scheggen. Deze Utrechtse scheggen zijn hier onderdeel van. Het gebied Ockhuizen is onderdeel van de Polderscheg Lange Linschoten – Woerden – Breukelen. De polderscheg verbindt stad en land, versterkt de groene buffergebieden tussen de kernen en versterkt onderlinge ecologische relaties. Bij de uitwerking worden de mogelijkheden bestudeerd om de barrières van de A12, het spoor, de A2 en het Amsterdam-Rijnkanaal te slechten. We denken dat de beoogde ontwikkeling prima in deze scheg zou kunnen passen maar het is een gemiste kans dat er bij het plan niet over de grenzen wordt heen gekeken. Er zou namelijk gekeken kunnen worden of er al voorgesorteerd kan worden met de inrichting van het gebied op het moment dat er extra verbindingen komen over de A2. Om zo de barrières te doorbreken. *Zonnevelden* Momenteel hebben we te maken met netcongestie. Hoe verhouden deze plannen zich daartoe. En wat is nu tijdelijk. 30 jaar is voor de volksmond niet tijdelijk. Het verzoek is dan ook om dit mee te nemen als permanent waarbij het de intentie is om deze na een periode van 30 jaar terug te geven aan de natuur. Wederom verzoeken we om samenwerking te zoeken met ons. Ook wij hebben plannen aan onze kant van de gemeentegrens om zonnevelden te realiseren. Uiteraard gaan we niet zo snel als Utrecht, maar we zouden in ieder geval betere samenwerking/afstemming kunnen zoeken om de plannen niet geheel naast elkaar te laten bewegen. Ook wordt niet ingegaan op het OER-traject, ons inziens ook een schone kans. Misschien dat er een zone kan ontstaan van zonnevelden langs de A2, zowel op als naast Rijksgronden. Wij zijn benieuwd naar jullie reactie en hopen in de toekomst nader op dit dossier samen te werken.
10	Graag vraag ik hierbij uw aandacht voor de volgende punten: afstemming en tijdpad tussen de verschillende deelplannen. Hoe wordt zekerheid verkregen en gegeven dat niet enkel prioriteit aan het zonneveld wordt gegeven en de rest jaren op zich laat wachten? Ik neem aan dat hier een strak tijdpad voor wordt afgegeven en dat de gemeente zich hieraan expliciet committeert; graag afbakening natuurgebied met snelweg meenemen in de plannen zodat doorkijk wordt opgevuld met bomen en struiken; graag zonneveld afbakenen van omgeving middels bijvoorbeeld riet en ervoor instaan dat dit dan ook zo wordt onderhouden, waardoor direct zicht op het zonneveld zoveel mogelijk wordt voorkomen; onderdeel van het plan zou ook een fietspad moeten zijn naast de weg vanuit het dorp naar de rotonde, richting Kockengen;

	onderdeel van het plan zou ook moeten zijn om de nieuwe fiets- en wandelpaden aan te laten sluiten op de reeds bestaande fiets- en wandelpaden aan de andere kant van de weg vanuit het dorp naar de rotonde, richting Kockengen. Zo wordt een reeds bestaande natuurgebied verbonden met het nieuw aan te leggen gebied. Onderdeel van het plan zou ook de toezegging moeten bevatten dat het instemmen met een zonneveld inhoudt dat er geen windmolens in het gebied worden geplaatst en dat de gemeente zich hieraan expliciet committeert. In afwachting van uw reactie, verblijf ik,
11	Dank voor de toelich□ng op de inloopbijeenkomst 30 mei jl.. Hieronder vindt u mijn zienswijze als reac□e op het IPvE Gebiedsontwikkeling Ockhuizen. Laag maatschappelijk draagvlak Zoals u gemerkt hee□ □jdens de inloopbijeenkomst is het maatschappelijk draagvlak in Haarzuilens (incl. Ockhuizen e.o.) voor uw IPvE Gebiedsontwikkeling Ockhuizen erg laag. Bewoners van Haarzuilens maken zich grote zorgen over de impact op de flora en fauna in het gebied ten □ jde van het zonneveld en de impact van de door u voorgestelde extra recrea□emogelijkheden op zowel fauna als de beleving van rust in het gebied. U gee□ zelf ook aan op pagina 23 van het IPvE dat het maatschappelijk draagvlak □jdens eerdere gespreksrondes met bewoners laag bleek. Tijdens de bewonersbijeenkomst van 30 mei hee□ u gemerkt dat uw poging om aan de zorgen en bezwaren van de bewoners tegemoet te komen onvoldoende zijn. Er is nog al□jd een zeer laag draagvlak. Het doorze□en van het zonneveld conform de huidige plannen is daarom niet alleen maatschappelijk onverantwoord maar zal naar alle waarschijnlijkheid leiden tot langdurige bestuurlijke (en juridische) procedures. De wens van enkelen ‘doorduwen’ tegen de wil van velen is niet zoals een overheid zich behoort te gedragen en zorgt voor een verdere kloof tussen burger en overheid. Daarom wil ik u met klem verzoeken de plannen dras□sch aan te passen om tegemoet te komen aan de wensen van de bewoners die er (dagelijks) mee geconfronteerd worden. Vraag 1: Bent u het met mij eens dat er nog al□jd een zeer laag maatschappelijk draagvlak is voor het IPvE in huidige vorm met een zonneveld van dergelijke omvang? Vraag 2: Bent u het met mij eens dat een overheid niet de wil van enkelen behoort door te duwen tegen de wil van de omwonenden? Wat in dit geval betekent dat er een dras□sche aanpassing nodig is van het IPvE om wel tegemoet te komen aan de zorgen en bezwaren van Haarzuilens en omgeving? Omvang van het zonneveld moet kleiner De omvang van het zonneveld zoals voorgesteld is te groot. Een halvering zou recht doen aan een

	deel van de wensen, zorgen en bezwaren die er leven. Het veld zou aan de oostzijde en de zuidzijde verkleind moeten worden. Ter illustra□e vindt u hieronder een aangepaste kaart met in het rood het gebied waarmee het zonneveld verkleind zou moeten worden. Mijn voorstel is dat deze gebieden ook nieuwe natuurlijk gronden worden. Hiermee ontstaat een corridor tussen de bestaande natuurlijk beheerde gronden ten oosten van het zonneveld langs beide zijden het Rijnveldschepad en de voorgestelde uitbreiding van het landgoed ten zuidwesten van het zonneveld. Dit komt de leefomgeving van de fauna in het gebied ten goede. Hiermee komt het zonneveld ook verder van het dorp te liggen, wat veel inwoners waarschijnlijk ook als posi□ef zullen ervaren. Vraag 3: Bent u het met mij eens dat een halvering van de omvang van het zonneveld wenselijk is vanuit het oogpunt van maatschappelijk draagvlak? Vraag 4: Bent u het met mij eens dat deze verkleining het best kan plaatsvinden aan de oost- en zuidzijde van het door de gemeente voorgestelde zonneveld? Vraag 5: Bent u het met mij eens dat op de plaats van het verkleinde zonneveld het best een strook nieuwe natuurlijke gronden aangelegd kan worden ter bevordering van de leefomgeving van de fauna in het gebied? Vraag 6: Welke alterna□even ziet u voor halvering van het zonneveld aan de oost- en zuidzijde waarmee u wel tegemoet komt aan de wensen, zorgen en bezwaren die er leven m.b.t. de omvang van het zonneveld? Minder extra recrea□e in het gebied De extra recrea□emogelijkheden die door de gemeente worden voorgesteld in het IPvE zorgen ook voor weerstand onder de inwoners van Haarzuilens e.o.: 1. Extra recrea□emogelijkheden doen a□reuk aan het gevoel van rust in het gebied. 2. Extra recrea□e in het gebied maakt het gebied onaantrekkelijk voor de bestaande lokale fauna. Hierdoor zullen de hazen en vooral de reeën waarschijnlijk uit het gebied wegtrekken omdat het te onrus□g voor ze wordt. Het fiets- en wandelpad door de noordpunt van het gebied kan gehandhaafd blij□ blijven als oplossing voor de ontbrekende schakel in het recrea□eve netwerk. Verstoring van de lokale fauna is hier beperkt doordat het pad door de noordelijke punt loopt. Het fiets- en wandelpad aan de zuidkant van het zonnepark moet geschrapt worden. Dit pad voegt weinig toe als onderdeel van het netwerk van fiets- en wandelpaden. Het zorgt echter wel voor veel meer verstoring van de rust voor de lokale fauna. Fiets- en wandelpaden door het gebied dienen bij voorkeur ook niet geasfalteerd te worden maar

	bijv. schelpenpaadjes of een andere vorm van een onverhard pad. Asfalt zal niet alleen leiden tot meer bezoekers maar ook tot hogere snelheden. Bijv. van brommers, e-bikes en wielrenners. Vraag 7: In hoeverre bent u het met mij eens dat een pad langs de zuidkant van het zonneveld weinig toevoegt aan het lokale recrea□enetwerk maar wel zal zorgen voor meer verstoring van de rust van de lokale fauna? Vraag 8: In hoeverre kunt u onderbouwen dat meer recrea□e in het gebied niet zal leiden tot het vertrek van hazen en vooral reeën in het gebied? Vraag 9: In hoeverre is een maatregel als het aanleggen van fiets- en wandelpaden omkeerbaar wanneer blijkt dat de lokale fauna vertrekt als gevolg van verstoorde rust? Vraag 10: In hoeverre bent u bereid maatregelen terug te draaien wanneer blijkt dat hazen en vooral reeën het gebied verlaten hebben? Verbetering van de kwaliteit van de bodem in het zonneveld Tijdens de inloopbijeenkomst op 30 mei jl. hee□ de gemeente aangegeven dat de kwaliteit van de bodem onder de zonnepanelen verbeterd moet worden t.o.v. de huidige kwaliteit. Dit was een van de eisen voor het realiseren van het zonneveld. Tijdens de bijeenkomst is ook aangegeven dan de hoeveel s□kstof in de grond daarbij leidend is. En dat een daling van de hoeveelheid s□kstof aangemerkt zou worden als betere kwaliteit. Echter, door het niet langer kunnen uitrijden van mest en gebrek aan koeien die op de weilanden poepen zal het s□kstofgehalte natuurlijk dalen. En daarmee zal volgens de criteria van de gemeente de bodemkwaliteit uiteraard verbeteren. Dit is echter een erg eenzijdige benadering van verbeterde bodemkwaliteit en voelt als een ‘wassen neus’. Het een is een automa□sch gevolg van het ander. De eis zal automa□sch gehaald worden en is daarmee geen voorwaardelijke eis voor het realiseren van het zonneveld. Vraag 11: Welke andere criteria gaat de gemeente stellen voor verbetering van de bodemkwaliteit, anders dan minder s□kstof? En hoe gaat de gemeente deze criteria meten, incl. grenswaarden? Vraag 12: Ben u het met mij een dat alleen minder s□kstof in de grond als criterium om te voldoen aan de eis van bodemverbetering een ‘wassen neus’ is? Gebrek aan wederkerigheid en geen zonnepanelen voor de inwoners van Haarzuilens Het IPvE zoals het er nu ligt kent de komende 30 jaar vooral lasten voor de omwonenden en inwoners van Haarzuilens en omgeving. Zonder dat er een duidelijk baat tegenover staat, anders dan het grote

	goed van duurzame energie. De inwoners en omwonenden hebben de wel lasten (zoals hierboven omschreven), maar geen lusten. Alleen de landeigenaren hebben lusten in de vorm van economisch gewin. Hierin zit mijns inziens ook een groot deel van het probleem met het huidige IPvE en de maatschappelijke weerstand tegen de plannen. Een duidelijke baat voor de omwonenden en inwoners van Haarzuilens e.o. kan zorgen voor meer maatschappelijk draagvlak. Vooral omdat de inwoners van Haarzuilens zelf geen zonnepanelen op hun daken mogen plaatsen i.v.m. het beschermd dorpsgezicht. Maar nu komt er net buiten het dorp een enorm zonneveld waar slecht enkele landeigenaren baat bij hebben. Gesteund door provincie en gemeente. Dat is onbegrijpelijk en wringt. De inwoners van Haarzuilens blijven met lege handen en een ongewenst zonneveld achter. Wat zorgt voor een (nog) grotere kloof tussen bestuur en burgers. Vraag 13: In hoeverre bent u het met mij eens dat het huidige IPvE een gebrek aan wederkerigheid kent voor de inwoners van Haarzuilens e.o.? Vraag 14: In hoeverre erkent u dat het wringt dat de inwoners van Haarzuilens geen zonnepanelen op hun dak mogen plaatsen maar er wel met steun van gemeente en provincie een enorm zonneveld net buiten het dorp aangelegd gaat worden als de plannen van het IPvE doorgaan? Vraag 15: In hoeverre is de gemeente bereid soepel om te gaan met aanvragen voor zonnepanelen op de daken van de inwoners van Haarzuilens indien er een zonneveld gerealiseerd gaat worden net buiten het dorp? Toekoms□ge vraag/aanbod van energie, energiepieken en overbelas□ng van het netwerk Realisa□e van het zonneveld zal, zeker in het geval van bestuurlijk en/of juridische procedures, nog enkele jaren op zich laten wachten. Intussen zal de piekbelas□ng van het energienetwerk nog erger worden dan het nu al is op zonnige dagen. Waarbij mensen met een dynamisch energiecontract zelfs geld toe krijgen om stroom te gebruiken. Een pragma□sche, maar in de kern onwenselijke, oplossing. Een zonneveld met de omvang zoals voorgesteld in het IPvE zal de problema□ek van energiepieken en overbelas□ng van het stroomnet waarschijnlijk verder verergeren. Een dras□sche verkleining van het voorgenomen zonneveld maakt dat de plannen het probleem waarschijnlijk minder verergeren. Vraag 16: In hoeverre is er onderzoek gedaan naar de toekoms□ge vraag en aanbod van elektriciteit,

	incl. de onregelma□gheid daarvan? Vraag 17: In hoeverre is er onderzoek gedaan naar de noodzaak van het zonneveld zoals voorgesteld in het IPvE om tegemoet te komen aan de toekoms□ge vraag naar elektriciteit op de momenten dat het veld stroom opwekt? Vraag 18: In hoeverre gaat een zonneveld met de omvang zoals in het IPvE het probleem van energiepieken en overbelas□ng van het stroomnetwerk verergeren? Rekening houdend met de plannen die al bestaan voor nieuwe zonneparken en parken in aanbouw. Vraag 19: Wat is de zienswijze van de netbeheerder op een nieuw te ontwikkelen zonneveld zoals voorgesteld in het IPvE?
12	Zienswijze met betrekking tot het integraal Programma van Eisen Gebiedsontwikkeling OckhuizenIk wil graag dat de gehele zienswijze letterlijk wordt opgenomen en zichtbaar is voor de raad. Allereerst wil ik benadrukken dat ik tegen het plan ben om een zonneveld aan te leggen op Ockhuizen en dat ik met klem bezwaar maak tegen de manier waarop de procedure tot nu toe is gevoerd. Ik wil de raad graag vragen om goed na te denken voor dat ze instemmen met de vernietiging van dit unieke stukje Utrecht. Haarzuilens is een klein dorp binnen een grote stad. Ik ben erg bang dat wij onder de voet zullen worden gelopen, omdat we een te kleine speler zijn. We hebben al erg veel vragen gesteld, alternatieven voorgesteld en zorgen geuit. Helaas is hier niets van terug te vinden inhet IpvE. 35-40 ha zonneveld is veel te groot voor in dit gebied. Bij het doornemen van het Integraal Programma van Eisen Gebiedsontwikkeling Ockhuizen zijn er bij mij meer vragen dan antwoorden gekomen. Het stuk begint met: ik citeer: De gemeente Utrecht heeft met de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 de ambitie uitgesproken om van Utrecht een stad te maken die groener en gezonder is met rustige plekken. Dit lijkt mij een prima uitgangspunt om mee door te gaan. De Raad van de gemeente Utrecht heeft samen met gedeputeerde staten van de provincie Utrecht, de Rijksplanologische Commissie en de Raad voor Cultuur in 2013 een beschermd dorpsgezicht voor Haarzuilens aangevraagd, overwegende dat het dorp Haarzuilens (met landgoed en Kasteel de Haar) in de gemeente Utrecht van algemeen belang is vanwege zijn historisch-ruimtelijk karakter. In dit besluit staat opgenomen: Nadere typering van te beschermen waarden: Het beschermd dorpsgezicht Haarzuilens is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische, archeologische, stedenbouwkundige en landschappelijke waarden. Zie bijlage voor het volledige besluit. De raad geeft hiermee zelf aan dat dit een bijzonder gebied is dat we graag willen bewaren. 1 . Op welke manier past hier de aanleg van een enorm groot zonneveld in? Het college van de gemeente Utrecht heeft uitgangspunten vastgesteld als programmatische vertrekpunten. 2. Door wie en aan de hand van welke onderzoeken zijn deze vertrekpunten bepaald? In het klimaatakkoord is afgesproken dat er gehandeld zal worden volgens de constructieve zonneladder. 3. Kunnen jullie aantonen dat er volgens de zonneladder wordt gehandeld? 4. Waarom wordt er gekozen voor een uitgangspunt van 35-40 ha zonneveld? Is het niet logischer om te willen weten hoeveel stroom er nodig is? Of het elektriciteitsnetwerk deze hoeveelheid aan kan? 5. Waarom is er gekozen voor een termijn van 30 jaar? Kunnen panelen een dusdanige looptijd overbruggen? En kan er worden aangetoond waarom er 30 jaar zonnestroom vanuit dit gebied nodig is? In het IpvE is opgenomen: Na de genoemde periode van 30 jaar gaat het zonneveld weg en wordt het gehele gebied als natuur beheerd en ingericht voor groene

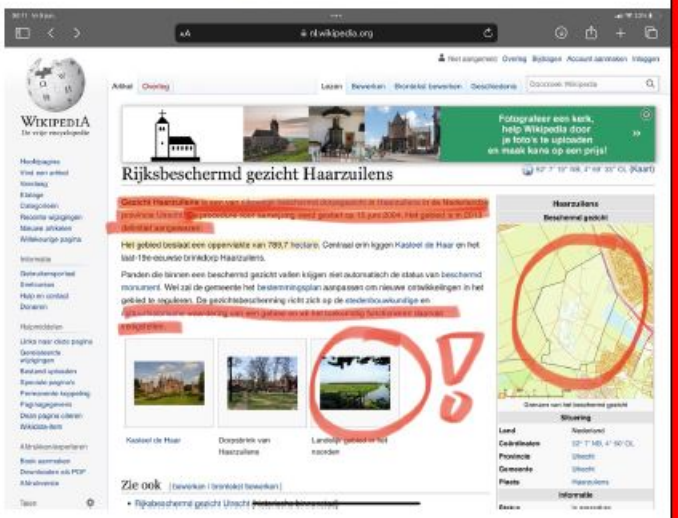
	recreatie en natuur. De gronden van het zonneveld zijn van bestemming gewijzigd van agrarisch naar natuur, waardoor na de looptijd van het zonneveld deze grond ook tot het natuurgebied van landgoed Haarzuilens gaat behoren. Op welke manier wordt er gegarandeerd dat de bestemming van dit gebied over 30 jaar echt natuur wordt? 6. Kun je bestemmingen vastleggen voor over 30 jaar? 7. Welke invloed hebben panelen in oost-west opstelling van 80 cm hoog op de bodem onder de panelen? In het IpvE wordt gesproken over zo natuurvriendelijk mogelijk en met de dieren in het gebied is rekening gehouden.Er wordt verwezen naar een natuurtoets. Zoals al vele malen aangegeven aan het projectteam is dit onderzoek niet goed en niet volledig uitgevoerd. Wij beheren al 25 jaar de velden op Ockhuizen. Als lid van de WBE tussen Vecht en Oudenrijn. Het is een uniek gebied, een voedselrijk gebied, waar op de avondtrek talrijke diersoorten komen foerageren. Ook is het een trekroute van veel vogels, snippen, duiven etc. etc. De trekvogels volgen de A2. Zelfs de patrijs komt hier nog voor. Er wordt verwezen naar een ecologisch rapport. Zoals al eerder aangegeven, wil ik graag nogmaals benadrukken dat het onderzoek niet goed is uitgevoerd. De plannen zoals ze er nu liggen zullen dit gebied verwoesten. 30 jaar zal een verwoestende uitwerking hebben op alle flora en fauna die nu in dit gebied leeft. Het is een bijzonder gebied. Er is een hele mooie hazenstand. De haas is nog geen beschermde diersoort, maar het gaat wel slecht met de haas in Nederland. In Ockhuizen daarentegen is door goed beheer de hazenstand heel goed. Er is een mooie populatie reeën, weidevogels, fazanten en er zijn vele soorten reptielen, amfibieën. In het gebied worden al jaren tellingen gedaan. De rapporten hiervan heb ik al eerder met jullie gedeeld. Helaas kan ik in het IpvE niet terug vinden dat er iets voor de bestaande dierenpopulatie wordt gedaan. Opnemen dat dit het leefgebied voor de otter, de bever en de blauwborst moet gaan worden vind ik echt nergens op slaan. Veel liever zien wij maatregelen waarbij de dieren die al in het gebied zijn beschermd worden. Helaas kunnen zij niet voor zichzelf opkomen. 8. Wat houdt zo natuurvriendelijk mogelijk concreet in en met welke dieren in het gebied is rekening gehouden? Er moet minimaal een MER worden uitgevoerd. 9. Wat gebeurd er met de temperatuur in Ockhuizen. Is er onderzocht of de temperatuur van de sloten hoger zal gaan worden? (Dit lijkt mij een logisch gevolg als je sloten gaat inpakken met een zee van glas) 10. Welke invloed hebben batterijen op de omgeving? Hoe passen containers van 3 m hoog in gebied waar de zichtlijn gehandhaafd zullen worden? 11. Kunnen jullie garanderen dat er geen geluiden/stralingen vrijkomen van de panelen en de batterijen die hinderlijk/ongezond zijn voor mens en dier? Door de aanleg van geluidschermen aan de kant van Stichtse Vecht is het geluid van de snelweg toegenomen in het gebeid. De snelweg A2 loopt langs het gebied waar de zonnepanelen komen. Het gras in de weilanden nemen nu de stikstof op die vrijkomt van het verkeer op de snelweg. 12. Hoeveel geluidsoverlast zal er extra komen vanaf de snelweg? En welke invloed is er voor de wijde omgeving als de stikstof van de snelweg niet opgenomen kan worden door gras, maar ronddoolt in het gebied? In het IpvE is een stuk opgenomen over recreatie: De recreatieve waarden in dit deel van het gebied zijn: - het beleven van de kenmerkende cultuurhistorie van het Landgoed Haarzuilens -het beleven van de natuur van het Landgoed Haarzuilens -De recreatieve wandel- en fietspaden over en langs de percelen van Natuurmonumenten en provincie Utrecht -de fietsbrug als verbinding tussen het gebied en Maarssen/Gemeente Stichtse Vecht met uitzicht op het agrarische deel van het landgoed Haarzuilens - De beleefbaarheid van rust en ruimte. 13. Hoe kun je dit beleven als er 50 ha zonnevelden liggen? 14. Is er onderzoek gedaan of er behoefte is aan extra groen uitloopgebied voor recreatie? 15. Is er onderzoek gedaan of de dieren extra behoefte hebben aan een uitloopgebied in het groen, in verband met het bouwen van Leidsche Rijn? Er wordt gesproken over fases. 16. Wat houden deze fases in? In welke fase

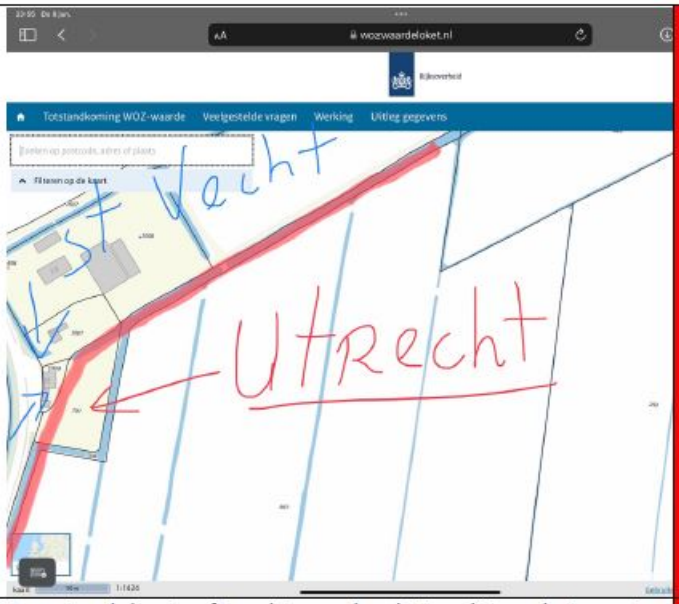
	worden er fietspaden aangelegd en op welke moment van de uitvoering zal dit dan zijn? In het IpvE wordt gesproken over een fietspadroute vanaf het fietspad van Maarssenbroek via het gemaal naar de Schenkeldijk. Op de informatie middag wordt gezegd dat er nog geen fietsroute bekend is. Dit is tegenstrijdig. 17. Hoe worden de fietspaden ontsloten? De ambitie is 30 ha natuurontwikkeling. 18. In welke fase van het project zal dit ontwikkelt worden? In art. 4.3 staat dat de gemeente de ambitie heeft opgenomen om in Ockhuizen duurzame energie op te wekken. 19. Als dit zonneveld er komt, komt er dan ook de garantie dat er niet nog meer zonnevelden of windmolens kunnen worden geplaatst in dit gebied? 20. Welke voorwaarden zullen er gesteld worden voor bouwverkeer? 21. Kunnen jullie aantonen dat het duurzaam is om zonnevelden te creëren op klei op veen? Hoeveel CO2 komt er vrij als het veen gaat inklinken? 22. Hoe duurzaam zijn zonnevelden? 23. Kunnen jullie de stroom kwijt op het net? 24. Welke eisen worden er gesteld aan het opruimen van het zonneveld aan het einde van de looptijd? 25. Wordt er opgenomen in de voorwaarden dat het zonneveld stroom blijft opwekken voor het Nederlandse net en niet in mag worden overgedragen aan bijv. een buitenlandse maatschappij? 26. Als de windunie failliet gaat, wie staat er dan garant dat afspraken worden nagekomen? 27. De belangrijkste vraag in dit geheel is: kunnen jullie garanderen dat we over 10 jaar nog steeds blij zijn met de beslissing die nu wordt genomen? Of zullen we ons zelf voor onze kop slaan omdat we zo'n prachtig waardevol gebied hebben verkwanseld. Bezint eer ge begint.
13	Geachte mevrouw, heer, Hierbij ontvangt u onze zienswijze op de gebiedsontwikkeling Ockhuizen. Met deze gebiedsontwikkeling wil de Gemeente Utrecht verschillende ruimtelijke ontwikkelingen, opgaven en waarden combineren. Eén van deze opgaven is de opgave met betrekking tot het opwekken van duurzame energie. De Gemeente wil dit doen door middel van het realiseren van een groot zonneveld. Daarnaast wil de Gemeente Utrecht de recreatieve mogelijkheden in het gebied uitbreiden. Wij vragen ons af of een groot zonneveld echt bijdraagt aan duurzaamheid, niet alleen regionaal maar ook nationaal en internationaal gezien. Er zijn veel bedenkingen op dit moment omrent de uitvoerbaarheid en noodzaak van zonneparken (zie bijlage 2). Wij denken dat er betere en duurzamere alternatieven zijn en vragen ons af de Gemeente dit voldoende heeft onderzocht. Een aantal gerealiseerde zonnevelden staan uit en de evaluaties van gerealiseerde zonnevelden zijn lang niet altijd positief. Heeft de Gemeente Utrecht dit opgevraagd? Een zonneveld dat 'uit staat' is niet duurzaam en niet winstgevend. Wat betreft de financiële haalbaarheid van het zonneveld, daarover is bij ons niks bekend. Heeft de Gemeente inzicht in de businesscase van het zonneveld? En is het een rendabele businesscase? Wij vragen ons af hoe de Gemeente een besluit kan nemen, zonder de financiële impact hiervan te kennen. En indien de gemeente deze wel kent, waarom de gemeente deze gegevens niet met ons heeft gedeeld. Ons beeld is dat er besluitvorming plaat moet vinden op basis van feiten. Heeft de Gemeente Utrecht deze feiten concreet in beeld? Het opofferen van een natuurgebied (cultureel erfgoed) en een besluit zonder de juiste feiten leidt alleen tot verliezers.

	Een tweede punt waar we op in willen gaan, is de uitbreiding van de recreatieve mogelijkheden en het aanleggen van wandel- en fietspaden. De nieuw aan te leggen wandelen fietspaden sluiten niet goed aan op de huidige wandel- en fietsroutes in het gebied. Een nieuwe eenvoudige oplossing, het aanleggen van een fiets- en wandelpad tussen de rotonde 'De Bom' en Haarzuilens, zal een veel grotere positieve impact hebben op het verruimen van de recreatieve mogelijkheden in het gebied en ook nog eens minder negatieve impact hebben op de bestaande natuur en bovendien de verkeersveiligheid verbeteren. Wij vragen ons af waarom de Gemeente Utrecht niet heeft gekozen voor de mogelijkheden om bestaande fietspaden te verbeteren en op elkaar aan te sluiten. De pleisterplaatsen in het gebied trekken 's nachts reeds auto's en personen aan die hier niets te zoeken hebben. Met het toevoegen van verharde wegen bevordert de aanwezigheid van 'hangjongeren' en mogelijkheden voor criminaliteit. (zie inbraak in auto's op parkeerplaatsen rondom Haarzuilens)! Gezien de voor ons vele onduidelijkheden lijkt het ons zeer onverstandig en zeker niet duurzaam om bestaande natuur, weide en beschermd dorpsgezicht hiervoor op te offeren met alle neven effecten zoals criminaliteit van dien. Op de volgende pagina's gaan we inhoudelijk in op een aantal punten uit het IPvE en bijlagen. Wij geven u hierbij toestemming en vragen u om onze gehele zienswijze toe te voegen aan de stukken voor de behandeling in de Gemeenteraad. Onze zienswijze is gebaseerd op de informatie die tot nu toe door de gemeente met ons gedeeld is. Graag behouden wij ons het recht op een later moment en indien er meer informatie beschikbaar is, onze zienswijze aan te vullen en/of bij te stellen. Bijlagen:

1. Bezwaar inhoudelijk op IPVE

BIJLAGE 1:

Nr.	Toelichting, vraag, motivatie	prio
1	Rijksbeschermd gezicht Haarzuilens 	
	De Gemeente Utrecht heeft jarenlang gewerkt aan een beschermde status voor Haarzuilens en haar omgeving. Uiteindelijk is dit gelukt. In dit gebied een Zonneveld realiseren staat haaks op jarenlang hard werken voor deze beschermde status.	

2		
	Bovenstaande kaart geeft aan dat perceel op de Grens ligt van de Gemeente Stichtse Vecht en de Gemeente Utrecht. In de presentatie van het IPVE wordt gesproken over 'het ontsluiten van het fietspad naar Gieltjesdorp'. **LET OP: er is geen mogelijkheid om langs deze Gemeente Utrecht grens naar de weg Gieltjesdorp de ontsluiten.** Hier staan twee woningen! Hier tussendoor gaan is geen optie en passeert de Gemeentegrens. Wij verzoeken de Gemeente Utrecht hier goed kadastraal en lokaal (feitelijk) onderzoek te doen alvorens dit in een IPVE of ander plan op te nemen. Wij gaan hier dan ook bezwaar op maken als deze plannen worden doorgezet.	
3.	**Financiële haalbaarheid** Wat betreft de financiële haalbaarheid van het zonneveld, daarover is bij ons niks bekend. Heeft de Gemeente inzicht in de businesscase van het zonneveld? En is het een rendabele businesscase? Wij vragen ons af hoe de Gemeente een besluit kan nemen, zonder de financiële impact hiervan te kennen. En indien de gemeente deze wel kent, waarom de gemeente deze gegevens niet met ons heeft gedeeld.	
4	**Zonnepanelen transparant** Is er onderzocht of transparante zonnepanelen haalbaar en geschikt zijn? Dit zou storende schittering, weerkaatsing van warmte mogelijk wat verminderen. Bovendien geeft dit meer lichtdoorval naar de grond, wat de grond en bodemkwaliteit ten goede zou kunnen komen.	
5	**Begroeiing**	

	Om de zonnepanelen zoveel mogelijk uit het zicht te houden, wordt er begroeiing omheen geplaatst. Welke begroeiing betreft dit? *Wij willen graag benaderukken dat dit voor elk seizoen van toepassing moet zijn en pleiten dus voor begroeiing die in de zomer, herfst, winter en lente groenblijvend is.*	
6	**IpvE Ockhuizen | 4.2.1 Natuur versterken** ... Zo zorgen we ervoor dat bijzondere dieren zoals de otter, de bever en de blauwborst zich goed tussen de gebieden kunnen bewegen. Bovendien versterkt de corridor ook het leefgebied van vele andere soorten. *Hier wordt achterwege gelaten dat het leefgebied van andere bijzondere dieren, zoals weidevogels, als gevolg van het zonneveld verdwijnen. Het enkel alleen aanleggen van de corridor, zou ruimte bieden aan zowel de weidevogels als aan de overige dieren.* *Onze wens is de natuur te versterken zonder huidige aanwezige bijzondere dieren daarbij uit te roeien. De corridor voegt wat voor de natuur toe, het zonneveld daarentegen voegt hier niks aan toe.* Wij wonen nu bijna 1 jaar op Gieltjesdorp en wij observeren veel weidevogels zoals de Kievit. Het verdwijnen van deze vogels door het aanleggen van zonnepanelen is zeer onwenselijk.	
7a	**IpvE Ockhuizen | 4.2.2 Recreatie versterken** De ambitie is om Ockhuizen en omgeving aantrekkelijk te maken voor recreatie.... Dat kan door een deel van de weilanden te veranderen in bos of andere natuur. En door het aanleggen van aantrekkelijke fiets- en wandelpaden. *Ook hier wordt een wens vanuit de Gemeente aangegeven, waar een zonneveld niks aan toe voegt. Een deel van de weilanden veranderen in bos of andere natuur daar hebben wij geen bezwaar tegen. Ook tegen het aanleggen van onverharde wandelpaden die alleen toegankelijk zijn tussen zonsop en-ondergang hebben wij geen bezwaar.*	
7b	***Wel hebben we bezwaar tegen het aanleggen van door u aangegeven aantrekkelijke verharde fiets- en wandelpaden. Een aantrekkelijk fietspad waar behoefte aan is, is aanleggen van een fietspad langs de polderweg. De huidige aanwezige fietspaden zijn onvoldoende op elkaar aangesloten en daar zit een grote verbetering te halen. De ontsluiting van Maarssen richting Haarzuilens is er al en het doortrekken van een rondje door de weilanden voegt daar functioneel niks aan toe. Zeker niet als bestaande fietspaden ontoereikend zijn.***	

8	**IpvE Ockhuizen | 4.3 Duurzame energie** Het gebied achter Ockhuizen is in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 aangewezen als zoekgebied voor grootschalige duurzame energieopwekking… *Het aanleggen van grootschalige duurzame energieopwekking in een natuurgebied, een beschermd dorpsgezicht en tussen bewoning is in onze mening volledig achterhaald. De gigantische omvang van het zonneveld is ons allergrootste bezwaar!* *Wij zijn voorstander voor duurzame energie. Initiatieven zoals de coöperatie Haarse Zon steunen wij ook van harte. Hierbij wordt lokaal groene energie opgewekt, waarbij inpassing in bestaande bebouwing optimaal is. Waar de energie nodig is, daar moet het worden opgewekt. Onze vraag aan de gemeente is waarom er niet veel meer wordt ingezet op lokaal opwekken daar waar het nodig is. En waarom het nog steeds is toegestaan dat er nog woonwijken en bedrijventerreinen worden gebouwd, die niet energieneutraal zijn.*	
9	**Natuurtoets | 3.2.4 Weidevogels** …. Door omstandigheden bij de opdrachtgever is pas laat in de onderzoeksperiode voor weidevogels definitief opdracht verleend en toestemming verkregen voor het betreden van de diverse percelen. De eerste bezoeken zijn daarom enkel op afstand vanaf de openbare weg uitgevoerd. Tevens zijn hierdoor slechts drie in plaats van de vereiste vijf bezoeken uitgevoerd. *Het vereiste aantal van vijf bezoeken is niet uitgevoerd. Bovendien zijn de bezoeken (deels) op afstand gedaan. Waarom heeft de gemeente dit op deze manier gedaan?* *Onze mening is dat deze onderzoeken alsnog worden uitgevoerd zoals behoord. Vanuit ons huis nemen wij met veel plezier regelmatig weidevogels waar, waaronder veelvuldig de kievit. Het verbaast ons dat dit in het onderzoek helemaal niet terug te zien is.* *Daarnaast vinden wij het behouden van de weidevogels erg belangrijk. De populatie weidevolgels in Nederland staat onder druk, dus laten we de plekken waar ze voorkomen beschermen. Het plan om ruimte te maken voor andere soorten, die in Nederland toch al meer voorkomen, vinden wij geen toegevoegde natuurwaarde, maar juist een afname hiervan.*	
10	**Natuurtoets | 5.5.5. Toename recreatie** Een verhoogde recreatiedruk kan negatieve effecten veroorzaken op een aantal in het gebied aanwezige soorten. Er wordt geadviseerd om een groot deel van het gebied afgesloten te houden voor publiek en op andere locaties betreding van het gebied te beperken en het los laten lopen van honden te verbieden.	

	Wat is de reden dat de gemeente ervoor kiest om tegen een advies vanuit de natuurtoets in, toch het gebied grotendeels open te stellen voor recreatie? *Onze wens is om, als het zonneveld er onverhoopt toch komt, de natuurwaarde zo veel mogelijk intact te houden. Het aanleggen van verharde fietspaden door het gebied achten wij dan ook zeer onwenselijk.*	
11	**Cultuurhistorische waardenstelling | 4.3 Waardering van deelgebieden** Per deelgebied is gekeken naar het 'totaalbeeld' van cultuurhistorische waarden. De deelgebieden A, B, C en D hebben allemaal een hoge waarde. Open landschap met in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling. *De cultuurhistorische waarde van het gebied waar de zonnepanelen zouden worden geplaats is hoog. Wat is de reden om juist in dit gebied deze cultuurhistorische waarde teniet te doen?* *Onze wens is om het beschermd dorpsgebied te handhaven. Het is een uniek gebied, niet alleen voor de regio, maar voor heel Nederland. Het plaatsen van een zonneveld in een beschermd dorpsgebied met hoge cultuurhistorische waarde is in onze ogen ondenkbaar. Het aandeel beschermd dorpsgebied met hoge cultuurhistorische waarde, ten opzichte van de totale oppervlakte van Nederland is klein. Het lijkt ons dan ook zeer zeker mogelijk om een geschikter gebied te vinden, wat niet ten koste gaat van natuur of cultuur.*	
12	**Cultuurhistorische waardenstelling Ockhuizen | 5.3 Zonnepanelen** ... Vanuit behoud van cultuurhistorische landschapswaarden volgt dat locaties voor zonnepanelen bij voorkeur binnen de minder hoog gewaarde deelgebieden worden gezocht. *Het gehele gebied heeft een hoge culturele waarde, dan wel een positieve waarde. Er is geen gebied 'indifferent'. Het gebied met de positieve waarde, is het gebied met de hoogste natuurwaarde. In onze ogen is het dus onhaalbaar om in het aangegeven zoekgebied een geschikte locatie aan te wijzen.*	

2. Recente artikelen uit de media.

Bijlage 2 : Actuele informatie vanuit beleid en media.

Door Jeroen Kraan

06 jul 2023 om 17:25
Update: 4 dagen geleden

936 reacties Delen

Het kabinet wil verplichten dat er zonnepanelen komen boven nieuwe parkeerplaatsen. Verder moeten ze zo veel mogelijk op daken en gevels komen, en niet meer in weilanden.

Dat schrijft minister Rob Jetten (Klimaat en Energie) donderdag aan de Tweede Kamer. Samen met minister Hugo de Jonge (Ruimtelijke Ordening) wil hij dit vanaf 1 juli 2024 wettelijk vastleggen.

Wat gaat de Gemeente Utrecht hier mee doen en welke verantwoordelijkheid nemen jullie als besluitvormers hierin?

	Dinsdag 28 februari, 19:14 **Netbeheerders: stop met zonneparken daar waar nauwelijks vraag naar stroom is** **Ties Keyzer** **Marijn Duintjer Tebbens** verslaggever In een poging het almaar groeiende aanbod van duurzaam opgewekte energie bij te kunnen benen, komt de regionale netbeheerder Enexis met een rigoureuze oplossing. Het bedrijf wil voorlopig stoppen met het aansluiten van grote zonneparken in gebieden waar weinig tot geen afnemers van stroom zijn. Enexis ziet zich gesteund door de collega's van Stedin, Alliander en brancheorganisatie Netbeheer Nederland. Het elektriciteitsnet barst op steeds meer plaatsen uit zijn voegen door de groeiende vraag naar elektriciteit en het sterk stijgende aanbod van wind- en zonne-energie. Netbeheerders als Enexis en Stedin zijn verantwoordelijk voor de uitbreiding en het onderhoud van het net. Ze zijn verplicht iedereen die stroom aanbiedt op het net aan te sluiten, in volgorde van aanmelding. **Hoe borgt de Gemeente Utrecht de afname en gebruik van het zonneveld? Waarom gaat deze stroom naar Lage Weide waar nog veel daken onbenut zijn.** **Waarom geeft de Gemeente geen subsidie aan bedrijven die deze stroom willen afnemen ipv miljoenen investeren in een zonnepark in een Natuur en BESCHERMD DORPSGEZICHT.**
14	Geacht college, Met verontwaardiging heb ik kennisgenomen van het Integrale Programma van Eisen voor de Gebiedsontwikkeling van Ockhuizen. Het college laat zich met het plan volledig gek maken door de Hype die er is ontstaan om het zogenaamde “herstel van de natuur” te bevorderen door het aanleggen van zogenaamde nieuwe natuur. Het gebied rond Haarzuilens was een mooi en authentiek polderlandschap met een enorme biodiversiteit, voordat de geldmachine “Natuurmonumenten” het in handen kreeg. Daarna is het gebied rond Haarzuilens omgevormd met recreatienatuur tot aan het gebied Ockhuijzen. Dat gebied behield haar oorspronkelijke inrichting tot u werd gek gemaakt door de onzalige D66 transitie dat we deze speldeknop op aarde moeten redden met maatregelen die miljarden kosten.

	Laat nu eens een stukje Nederland zoals het was en waardeer de kracht en authenciteit van het buitengebied. Laat onze kinderen over 50 jaar nog eens beleven hoe het vroeger was en zet niet alles op zijn kop, gedreven door pseudo wetenschap en wensnatuur. Besteedt het gemeenschapsgeld aan het welzijn van onze bevolking. Alle zorg is uitgekleed uit oogpunt van bezuiniging en aan de andere kant wordt het geld met scheppen tegelijk uitgegeven aan de grootst mogelijke onzin. Hoe gaat de Gemeente Utrecht in de toekomst de zonneparken saneren ? Is hier onderzoek naar gedaan of ontstaat er weer een asbest-gate. Wil u toch zonneparken. Leg de daken van bedrijven en parkeergarages vol maar blijf van het authentieke landschap af. Ik geef u toestemming om de gehele zienswijze toe te voegen voor discussie in de gemeenteraad. **Disclaimer:** Ik geef deze reactie op basis van de zeer summiere informatie vanuit het huidige concept IPVE. Ik wil het recht voorbehouden, om op een latere termijn wanneer meer informatie voorhanden is, deze bij te stellen en/of aan te vullen.
15	Geachte college, Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het Integrale Programma van Eisen voor de Gebiedsontwikkeling (IPvE) van Ockhuizen. Bij nadere lezing bleek tot onze verbazing, en ondanks dat de titel van het document anders doet vermoeden, dat het geen integraal beeld van eisen maar slechts een beperkt nadere invulling aan eerder gepresenteerde plannen. Met name de aanleg van een zonneveld in het gebied Ockhuizen. Hieronder geven wij een reactie c.q. zienswijze op het IPvE. Vooraf willen wij aangeven dat wij ons te allen tijde het recht voorbehouden om in de toekomst bij andere en of meer volledige informatie onze opmerkingen aan te passen dan wel aan te vullen. **Programmatische vertrekpunten** Het IPVE dient een invulling te geven aan de volgende programmatische vertrekpunten: 1. Behoud van circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied; 2. 15,4 hectare boscompensatie; 3. Circa 30 hectare natuurontwikkeling; 4. 35-40 hectare netto zonneveld; 5. Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid. **Doelredenering** Alvorens een zienswijze te bieden op de programmatische vertrekpunten constateren wij dat het IPvE voor de ‘Gebiedsontwikkeling Ockhuizen’ de indruk wekt van een volstrekte doelredenering om in het gebied Ockhuizen een zonneveld aan te leggen. De gronden rondom Haarzuilens zijn in 2010 overgegaan van het bezit van de Baron van Zuylen van Nyevelt van de Haar

	naar Natuurmonumenten. Dit is gebeurd om het gebied als natuurgebied met cultuurhistorische waarde te bewaren en te ontwikkelen. Natuurmonumenten is tot op heden nog niet toegekomen aan de realisatie van het gebiedsdeel Ockhuizen, maar de ambitie zou ongewijzigd moeten zijn, en er is feitelijk geen aanleiding om eerdere intenties te wijzigen. Het nu voorliggende plan voor aanleg van een zonneveld (op initiatief van een aantal ondernemers) past helemaal niet bij de oorspronkelijke bedoeling, ambitie en intentie De programmatische vertrekpunten vormen slechts *'windowdressing'* om de impact van een dergelijk grootschalig zonnepark in beschermd dorpsgezicht te verbloemen. De openheid die benoemd wordt is daar reeds aanwezig, net als de benoemde natuur. Een aanzienlijk gedeelte van de gronden zijn namelijk al in bezit van Natuurmonumenten. Het punt recreatie zat al verankerd in het voorgenomen landinrichtingsplan. Nieuw is het zonneveld en de boscompensatie, waarvan de laatste in het concept IPvE aanzienlijk gereduceerd is. Kortweg: de Gemeente Utrecht lijkt hier een kans te zien om een energie-ambitie te realiseren, en voert deze door ten koste van natuurgebied Haarzuilens en omgeving. Zowel ten aanzien van het gevoerde proces als de onverwachte en niet nader gecommuniceerde wijziging op inhoud is er ons inziens in algemene zin geen sprake van behoorlijk bestuur. Wat is hierop uw reactie? **Participatieproces** Als tweede willen wij onze kanttekening plaatsen bij het participatieproces: Onder participatie wordt verstaan: het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden (**burgers**, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit. Daarmee kunnen overheden namelijk op tijd belangen, meningen en creativiteit op tafel krijgen. De gemeente Utrecht heeft eerder aangegeven te streven naar projecten die op steun en draagvlak van de bewoners kunnen rekenen. We zijn een klein dorp met een hechte gemeenschap en in de praktijk is er geen sprake van enig draagvlak voor de plannen onder de bewoners van Haarzuilens, anders dan bij de initiatiefnemers zelf en de stichting Haarse Zon (nu tezamen in een nieuwe coöperatie namelijk Zon op Ockhuizen) die vanuit haar aard een voorstander van zonne-energie is, maar die geenszins kan worden beschouwd als vertegenwoordiging van de bewoners. Slechts een klein gedeelte van het dorp is aangesloten bij de Haarse Zon en van die groep is ook een aanzienlijk gedeelte het niet eens met de intentie vanuit het bestuur vanuit de Haarse Zon om te participeren in een zonneveld. Het uitgangspunt van lokaal draagvlak is hiermee niet ingevuld. Tijdens de informatiebijeenkomsten hebben bewoners van Haarzuilens aan kunnen geven hoe ze een en ander zagen, mocht er toch uiteindelijk een zonneveld komen, hieruit bleek dat als de gemeente een zonneveld zou goedkeuren, men deze het liefst **zo klein mogelijk** en **zoveel mogelijk richting de snelweg** geplaatst zag. Met deze input lijkt niets te zijn gedaan. Het participatieproces ten aanzien van de bewoners rammelt aan alle kanten, we mogen zo langzamerhand wel spreken van **onbehoorlijk bestuur**. Onze zorgen en wensen zijn bijvoorbeeld niet zoals het concept suggereert op enigerlei wijze meegenomen in dit concept IPVE!

Ad 1. Behoud van circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied;

U doet met dit programmatische vertrekpunt en uiteraard daarmee met de invulling daarvan volledig tekort aan het feit dat **Haarzuilens en haar omgeving beschermd dorpsgezicht is.** Niet alleen de gebouwen binnen een beschermd dorpsgezicht zijn van belang, maar ook de directe omgeving waarin deze gesitueerd zijn, dient beschermd te worden voor toekomstige generaties.

De Raad van de gemeente Utrecht heeft samen met gedeputeerde staten van de provincie Utrecht, de Rijksplanologische Commissie en de Raad voor Cultuur in 2013 een beschermd dorpsgezicht voor Haarzuilens aangevraagd, overwegende dat het dorp Haarzuilens (met landgoed en Kasteel de Haar) in de gemeente Utrecht van algemeen belang is vanwege zijn historisch-ruimtelijk karakter.

U als gemeente heeft hier na stemming door de gemeenteraadsleden indertijd bewust voor gekozen om dit landschap tot beschermd dorpsgezicht te verklaren De gemeente heeft hiermee een duidelijke keuze gemaakt en dientengevolge een verantwoordelijkheid genomen ten opzichte van Haarzuilens. In dit besluit staat opgenomen: *Nadere typering van te beschermen waarden: Het beschermd dorpsgezicht Haarzuilens is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische, archeologische, stedenbouwkundige en landschappelijke waarden.* Op dit moment wordt het beschermd dorpsgezicht binnen het concept IPvE gereduceerd tot slechts een aantal deelaspecten, namelijk de slootjesstructuur, verkavelingsstructuur en het vrije zicht! Een dorpsgezicht is meer dan een paar onderdelen van het uitzicht. Overigens zullen de slootjesstructuur en de verkavelingsstructuur voor het overgrote gedeelte niet eens zichtbaar zijn als de zonnepanelen geplaatst zijn- dan is deze wellicht nog wel aanwezig maar maakt geen deel meer uit van het uitzicht.

Hoe kunt het verklaren dat een beschermd dorps**gezicht** slechts gereduceerd wordt tot deelaspecten? Wij hebben grote twijfel of deze wijze van beperking in relatie tot de vermelde eerder genomen besluiten, rechtsgeldig is. Daarvan zien wij graag een juridische onderbouwing tegemoet.

Gaat het bij een dorpsgezicht niet om de algehele aanblik en bij het beschermd dorpsgezicht om de bescherming van dit aangezicht? Of gaat het alleen om simpelweg de onderdelen te behouden? Denkt men dat men überhaupt nog iets ziet van deze componenten in een grote donkere zee van glas? Een en ander lijkt op een slimme truc om op detailniveau een plan recht te praten, terwijl als je het bekijkt in de geest van het concept “beschermd dorpsgezicht” een dergelijk plan zeer discutabel is. Daarnaast is het voor ons overduidelijk dat het onderzoek naar de cultuurhistorische waarde van ons gebied tevens onder de eerder aangegeven noemer ‘doelredenering’ kan worden geplaatst en wel met bovenstaande argumentatie. Wij beraden ons op juridische bijstand in deze en vragen u om antwoord op de vraag of deze wijze van handelen rechtsgeldig is en ook landelijk (in kader van jurisprudentie) stand kan houden.

Ad 2. Boscompensatie

	Bij het programmatisch vertrekpunt werd aangegeven dat boscompensatie zou plaatsvinden van 15,4 hectare. In het huidige stuk is dit gereduceerd tot 5 hectare, welke ook voor een gedeelte uit aan te planten bosschages bestaat en de helft spontaan zou moeten ontstaan (=niet geplant-> hoezo is dit compensatie?) Uiteindelijk praten we hier dus over 2,5 hectare maximaal daadwerkelijke compensatie vanuit de gemeente en mogelijk bestaat hier ook nog een gedeelte uit bosschages/struiken. Dat is wel een zeer mager resultaat uitgaande van het programmatisch vertrekpunt. Hoe is dit te rijmen? In het IPVE staan redenen hiervoor benoemd, echter een zonneveld van **80 voetbalvelden** groot in beschermd dorpsgezicht is blijkbaar geen probleem volgens de gemeente, maar bij bomen planten aldaar zouden er ineens wel vigerende contra-indicaties gelden. Ook is hier wat ons betreft de term doelredenering van kracht. Hoe legt u uit dat een punt, waar wij als bewoners juist zeer beperkende kanttekeningen bij geplaatst hebben, juist het enige punt lijkt waarbij van de programmatische vertrekpunten sterk afgeweken wordt? **Ad 3. Circa 30 hectare Natuurontwikkeling** Op korte termijn toont het concept IPvE de intentie slechts een corridor in te richten (8 hectare) en zouden de gronden ten westen van de Thematerkade natuurvriendelijk gaan worden beheerd. Deze gronden zijn al zeer geruime tijd eigendom van Natuurmonumenten, worden deze niet juist al natuurvriendelijk beheerd? Ook hier lijkt er sprake te zijn van windowdressing en doelredenering De eerdergenoemde corridor lijkt op een vorm van wensnatuur. Wij zijn een zeer sterke voorstander van een robuuste corridor voor de aanwezige dieren in dit gebied. Dieren die door de continue ontwikkelingen in de Gemeente Utrecht steeds verder in het nauw komen te zitten. De beoogde corridor is volgens het IPvE voornamelijk ten behoeve van 3 diersoorten, namelijk de blauwborst, de bever en de otter. Waarom zou de Gemeente voor deze doelsoorten kiezen? Ten eerste gaat het met de Blauwborst bijzonder goed in Nederland, deze diersoort maakt vanaf de jaren ’70 een explosieve groei door en prognose naar de toekomst is gunstig. Ook de verspreiding is in deze regio goed te noemen. Wat betreft de bever en de otter zijn ook kanttekeningen te benoemen. De corridor zou voor de bever en de otter als doel hebben om een doorgang te creëren tussen Kockengen en de Haarrijnse plas. Er is echter al een corridor voor deze diersoorten in de vorm van een brede vaart die tussen de gronden in het noorden en de A2 loopt. Een corridor waardoor de bever zich al beweegt en dientengevolge al in de Haarrijnse plas bevindt. Kortom voor een diersoort welke het uitstekend doet in Nederland en andere diersoorten die al hun weg hebben gevonden, moeten zeer kwetsbare diersoorten met een uiterst onzekere toekomst wijken. Er zitten in dit gebied, wat door u aangewezen is met als doel “rust en ruimte”, een veelvoud van diersoorten die vechten om hun voortbestaan en waarvoor de prognose op lange termijn zeer ongunstig is. Diersoorten zoals de grutto (prognose zeer ongunstig), kievit (prognose zeer ongunstig), patrijs (kwetsbaar), scholekster (prognose zeer ongunstig), tureluur (matig ongunstig) enz. Er is ons gezegd ‘dat deze dieren dan maar naar de Stichtse Vecht moeten gaan’. Waar blijft uw verantwoordelijkheid als gemeente voor bijvoorbeeld de weidevogelstand? En wat als geen enkele gemeente zijn verantwoordelijkheid

	neemt door dit probleem over de gemeentegrens te gooien? Waarom wordt er niet gekozen voor versterken van de waardes binnen het gebied met als doel de aanwezige diersoorten te ondersteunen? Hiervoor verzoeken wij om een heldere onderbouwing. We willen hier verder nogmaals benadrukken dat de natuurtoets die namens de Gemeente heeft plaatsgevonden onvolledig en incorrect is. Viridis geeft zelf ook aan dat er beperkingen in het onderzoek zijn. Tevens hebben gemeente en Windunie op de bijeenkomst 25 februari 2022 – waar u ondanks herhaaldelijke verzoeken geen notulen van heeft gemaakt, dan wel verstrekt - aangegeven dat het onderzoek onvolledig is. Er is ook vanuit ons meerdere malen aangegeven, dat deze toets niet voldoet. Een dergelijk beperkt en onvolledig onderzoek kan en mag geen basis vormen voor een dergelijk ingrijpend besluit! *Wij citeren hier uit de zienswijze van een lokale expert van het gebied: "Wij beheren al 25 jaar de velden op Ockhuizen. Als lid van de WBE tussen Vecht en Oudenrijn. Het is een uniek gebied, een voedselrijk gebied, waar op de avondtrek talrijke diersoorten komen foerageren. Ook is het een trekroute van veel vogels, snippen, duiven etc. etc. De trekvogels volgen de A2. Zelfs de patrijs komt hier nog voor. Er wordt verwezen naar een ecologisch rapport. Zoals al eerder aangegeven, wil ik graag nogmaals benadrukken dat het onderzoek niet goed is uitgevoerd. De plannen zoals ze er nu liggen zullen dit gebied verwoesten. 30 jaar zal een verwoestende uitwerking hebben op alle flora en fauna die nu in dit gebied leeft. Het is een bijzonder gebied. Er is een hele mooie hazenstand. De haas is nog geen beschermde diersoort, maar het gaat wel slecht met de haas in Nederland. In Ockhuizen daarentegen is door goed beheer de hazenstand heel goed. Er is een mooie populatie reeën, weidevogels, fazanten en er zijn vele soorten reptielen, amfibieën. In het gebied worden al jaren tellingen gedaan. De rapporten hiervan heb ik al eerder met jullie gedeeld. Helaas kan ik in het IpvE niet terugvinden dat er iets voor de bestaande dierenpopulatie wordt gedaan"* **Ad 4. 35-40 hectare netto zonneveld** Allereerst willen wij benadrukken dat wij wij fel gekant zijn tegen dit zonnepark en wel om eerdergenoemde en onderstaand uitgewerkte redenen Wel hebben wij meermalen aangegeven mee te willen en kunnen denken over alternatieven om **Duurzaamheid te realiseren op een Duurzame wijze.** Wij worden hierin ook ondersteund door deskundigen op het gebied van de energietransitie. Wat ons betreft moet het, mocht er toch onverhoopt een zonnepark gerealiseerd worden, sowieso significant kleiner, max 20 hectare, tegen de snelweg inclusief gebruikmaking van een aan te leggen geluidswal en op een wijze die in zijn geheel toekomstbestendig is. Wij hebben tevergeefs meermalen getracht hierover in gesprek te treden met grondeigenaren en gemeente. Beloftes van gemeente hieromtrent zijn stelselmatig niet nagekomen. Ook hier vinden wij het niet behoorlijk dat er zo met ons als burgers wordt omgegaan. Daarbij zijn de volgende vragen aan de orde: • Welke alternatieven zijn door de gemeente onderzocht - en dan niet alleen voor de locatie (en richting) van het zonneveld, maar juist voor de omvang en opzet van het veld? Hier willen wij graag inzage in, dus bij deze verzoek daartoe • Waarom zijn deze alternatieven en hun argumentatie niet weergegeven in het IPVE?

	• Tot welke omvang is een kleinschalig veld rendabel in tegenstelling tot het veelgebruikte argument dat het veld minimaal de huidige omvang moet hebben omdat het anders niet rendabel zou zijn? Kunt u berekeningen van diverse onderzochte veldgroottes overleggen als onderbouwing? Ook in deze verzoeken wij om inzage. *Omvang Zonneveld* Het zonnepark wat u als gemeente wil neerzetten wordt het grootste zonnepark in Nederland in een dusdanig dichtbevolkte gemeente. Ontegenzeggelijk wordt het cultuurhistorisch landschap rondom Haarzuilens geweld aangedaan voor een periode van tenminste 30 jaar. Wat is hierop de visie en hoe is dit te rijmen met het beleid van Utrecht op cultuurhistorisch gebied? En voor de goede orde: bewoners in het dorp zijn door het predikaat “beschermd dorpsgezicht”, terecht overigens, gebonden aan zeer strikte beperkingen ten aanzien wat wel en niet mag bij veranderingen aan huis en land. Saillant detail: bij een aanpalend perceel, op enkele meters van het beoogde zonneveld, zijn onlangs nog zonnepanelen geweigerd vanuit de Gemeente onder de noemer “beschermd dorpsgezicht”. Ook in deze stelt u zich onvoldoende transparant en met tegenstrijdige intenties op. Wij vragen u om dit te verklaren *Zonneladder en alternatieven* Naast het zeer belangrijke feit van het beschermd dorpsgezicht voldoet een en ander niet aan de bij het klimaatakkoord vastgestelde zonneladder, die ook vanuit Den Haag wordt onderschreven en waaraan ook de Gemeente Utrecht zich committeert. Hierbij dient plaatsen van zonnepanelen op dit soort gronden slechts in de laatste instantie alternatief plaats te vinden. Hiervoor dienen er dan eerst andere alternatieven te zijn bezien. Bij de zonneladder worden voorbeelden aangegeven als: zonnepanelen op vuilnisbelten en in bermen van spoor- en autowegen. Binnen de kaders van het plan en de ambitie zou het mogelijk zijn geweest om alternatieven te onderzoeken. De zonnepanelen zouden ook kunnen worden gepositioneerd in een gebied dichtbij of langs de snelweg A2, bijvoorbeeld op aan te leggen geluidswallen. Nog meer alternatieven om de energiedoelstelling te behalen zouden uiteraard kunnen worden gevonden buiten het gebied, op bijvoorbeeld gebouwen of nabij parkeerplaatsen. De Gemeente Utrecht heeft een enorm potentieel aan daken. In de Raadsbrief Ontwikkeling Dakenplan van de gemeente d.d. 9/3/2022 staat letterlijk: In de dakenkansenkaart blijkt dat er op **465 ha daken** nieuwe zonnepanelen zouden kunnen komen. Ook de mogelijkheden voor daken die eerder minder kansrijk leken, ontwikkelen zich met de dag steeds meer opties om dit te realiseren. Lichtere panelen, verrijdbare panelen enz. Tevens zijn er ook door ons alternatieven opgeworpen waarop geen actie is ondernomen. Op geen enkele wijze wordt duidelijk of en hoe dergelijke alternatieven in de afweging zijn meegenomen. Hiermee wordt nogmaals de indruk van een doelredenering bevestigd. Kunt u aangeven welke zinvolle alternatieven zijn beschouwd en waarom deze zijn afgevallen? Wij vragen u om een heldere onderbouwing en inzage in de ondernomen actie uwerzijds om de alternatieven te verkennen. *Bodemleven*

	De bodem gaat door het huidige plan aanzienlijke en mogelijk onherstelbare schade oplopen. Zoals het voor ons zeer summiere plan er nu ligt, komt er 42,7 ha bruto zonneveld. Bij navraag is er nog niet bekend hoe groot het veld netto gaat zijn, maar in ieder geval tussen de 35 en de 40 ha. Als men dit vervolgens extrapoleert naar ruimte die zal overblijven tussen en rond om de zonnepanelen, kom je vervolgens uit tussen de 6,3% en 18%. Vanwege de slootjesstructuur die men vanwege het beschermd dorpsgezicht wil beschermen, moet er sprake zijn van meer ruimte rondom de slootjes oplopend tot 3 meter van de slootkant. Deze grond wordt ook in mindering gebracht bij de grond die over zou blijven tussen de panelen. Een korte rekensom geeft aan dat er bar weinig ruimte overblijft tussen de panelen. Het is ook zeer fors lager dan het percentage binnen gedragscode die de brancheverenigingSolar Holland aanhangt, adviezen daaromtrent vanuit de WUR en vanuit Vereniging Nederlands Cultuurlandschap. Niet alleen de afstand tussen de panelen, doch ook de opstelling is bepalend voor de hoeveelheid zon die onder de panelen komt. Er wordt hierbij gekozen voor een oost-west opstelling in tegenstelling tot de noord-zuid opstelling, welke geadviseerd wordt door Wageningen die op dit gebied veel onderzoek doet. Een oost-west opstelling heeft een zeer duidelijk negatief effect op het bodemleven. Om een en ander nog te verergeren, worden de zonnepanelen in dakvorm geplaatst op 80 cm hoogte. De hoogte van het zonnepaneel is ook bepalend voor de hoeveelheid licht die onder de panelen kan komen, des te hoger het zonnepaneel des te meer kan het licht op de bodem komen. Al deze factoren gecombineerd zijn een zeer slechte basis voor de bodem, waar niet allen weinig licht op komt, maar ook zeer weinig regen. Dit heeft effecten op de gezondheid van de bodem en het bodemleven. Naast dit alles bestaat de grond uit klei op veen. Bij beschadiging van het oppervlak is het zeer wel mogelijk en zelfs aannemelijk dat veen aan de buitenlucht blootgesteld wordt, waardoor er veenoxidatie zal plaatsvinden. Bij veenoxidatie komen er aanzienlijke hoeveelheden CO2 vrij, daarnaast zal de grond inklinken en verzakken en de bodem irreversibel beschadigen. Hoe duurzaam is het zonnepark als dit gebeurt? Hoe denkt men de biodiversiteit te verbeteren met een dergelijk slechte uitgangsituatie qua opzet zonnepark? Hoe denkt men dat men in deze situatie een toekomstbestendige situatie te creëren? Vanuit de RSU2040 geldt het adagium dat bij alle ruimtelijke ontwikkelingen de natuur en biodiversiteit versterkt dient te worden. Vanuit het groenstructuurplan wordt er gepropageerd dat er meer groen moet komen om weerbaarder te zijn tegen de gevolgen van de klimaatverandering. Bij dit plan geeft een zonneveld, gezien de opzet, aanzienlijke schade aan de bodem, wordt er groen opgeofferd en zal de biodiversiteit door de keuzes afnemen. Al deze zaken zijn in contradictie hiermee. Hoe verklaart de gemeente Utrecht dit? ? Wederom verzoek om onderbouwing uwerzijds. *<u>Schittering</u>* Gezien de lage setting van de panelen, de oost-west opstelling en de grootte van het veld waarbij de zonnepanelen dicht op elkaar staan, vragen wij ons af in hoeverre er schittering er zal ontstaan van de panelen? Wat voor effect heeft dat op het dorpsgezicht, op flora en fauna en woongenot? Wij verzoeken u dringend om deze mogelijk schadelijke effecten te onderzoeken en in kaart te brengen. Daarin ontvangen wij vervolgens graag inzage.

Temperatuur (hitteschild)
Ongeveer 16-20 procent van de energie vanuit de zon wordt omgezet in elektriciteit, de rest verwarmt het zonnepaneel. Als gevolg hiervan ontstaat er een grootschalige warme oppervlakte bij een zonnepark van deze omvang. Studies hebben aangetoond dat dit ook een verhoging geeft van de omliggende temperatuur. Wat voor effect zal dit hebben op flora en fauna zowel op de grond als in de sloten? Ook hier verzoek om een effectstudie en inzage

Geluid
In Haarzuilens en Gieltjesdorp hebben wij in toenemende mate last van geluid vanaf de A2. Na het plaatsen van een geluidswal aan de zijde van Maarssenbroek is geluid aanmerkelijk toegenomen door weerkaatsing van het geluid van de snelweg, tevens komt dit vermoedelijk door de verbreding van de A2 waardoor er meer verkeer is/rijdt. In uw zeer summiere plan wordt er gesproken over zonnepanelen in een oost-west opstelling ipv de immer geadviseerde noord-zuid opstelling. Hierdoor ontstaan er halve tunnels met gladde wanden, waardoor er een klankbord ontstaat welke het geluid mogelijk extra zal dragen. U kunt dit vergelijken met het dragen van geluid over een wateroppervlak. Heeft u hier onderzoek naar verricht? Wat voor beleid heeft u om dit tegen te gaan? Ook hier verzoek om een effectstudie en inzage.

Onveiligheid door openstellen van gebied Ockhuizen
Wij maken ons zorgen als het gebied meer opengesteld wordt en er ook meer uitvalswegen zijn voor personen met onzuivere intenties.
Hoe denkt men dit tegen te gaan? Het benoemen dat er sprake zal zijn van extensieve recreatie en daardoor rekening wordt gehouden met de veiligheid van de buurt is een vreemde redenering.
Hoe borgt de gemeente concreet de veiligheid van de directe bewoners als ons gebied vanuit meerdere kanten ontsloten wordt?

Business case
In het IPvE wordt geen inzage geboden in de ‘business case’ van het zonneveld. Feitelijk ontbreken veel inhoudelijke bijlagen. Zijn alle kosten en milieueffecten van aanleg, operatie en uiteindelijke afvoer daadwerkelijk meegenomen? In hoeverre is rekening gehouden met de discrepantie tussen vraag en aanbod, oftewel het feit dat in toenemende mate de geleverde energie niet aan het net kan worden geleverd, waardoor ofwel dure en inefficiënte opslag noodzakelijk is, ofwel het zonneveld gewoon uit wordt geschakeld? In het IPvE wordt gesteld dat ontwikkelingen op het gebied van netcongestie ‘invloed kunnen hebben op de planning’. Ook op de realisatie als zodanig? Is er een economische en milieutechnische onderbouwing over meerdere jaren? Klopt het dat het de intentie is om de opgewekte stroom te leveren aan bedrijven op Lage Weide? Een bedrijventerrein waar het merendeel van de bedrijven nota bene zelf geen zonnepanelen op het dak heeft! Wij hebben in het verleden een WOB-verzoek ingediend bij de gemeente om onder andere een aantal zaken op dit gebied helder te krijgen. Deze gegevens werden aan ons niet verstrekt.

Het IPvE toont weinig ontwikkeling ten opzichte van de eerder gepresenteerde plannen. Er lijkt geen sprake van enig voortschrijdend inzicht, maar van een stug vasthouden aan een nu eenmaal ingezette koers. Het zou van bestuurlijke kwaliteit getuigen als de gemeente zou demonstreren uitgangspunten te kunnen

	heroverwegen, rekening te houden met ontwikkelingen op het gebied van energieopwekking, te luisteren naar gefundeerde bezwaren, alternatieven te overwegen en indien nodig een pas op de plaats te maken. Verder is het concept IPVE op zijn best een zeer mager stuk te noemen. Het is zeer lastig om op een stuk te reageren wat zo summier is opgesteld en weinig concreet is. Doordat we aanwezig zijn geweest bij een RIB weten we dat het plan al veel concreter is en we vragen ons af waarom deze informatie niet eenvoudigweg in dit concept IPvE staat. We blijven uiteindelijk met heel veel vragen zitten, vragen zoals: • Als het park verkocht wordt wie staat er dan garant dat afspraken worden nagekomen? • Hoe denkt men het bouwverkeer te regelen? • Hoe is de invulling van het veld, transformator huisjes/batterijen enzovoort enzovoort? Wij verzoeken u dringend om deze vragen per ommegaande te beantwoorden. **Ad 5. Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid** In het IPvE is een stuk opgenomen over recreatie waarbij benoemd wordt dat recreatieve waarden in dit deel van het gebied bestaat uit de volgende zaken: • Beleven van de kenmerkende cultuurhistorie van het Landgoed Haarzuilens • Beleven van de natuur van het Landgoed Haarzuilens • Recreatieve wandel- en fietspaden over en langs de percelen van Natuurmonumenten en provincie Utrecht • Fietsbrug als verbinding tussen het gebied en Maarssen/Gemeente Stichtse Vecht met uitzicht op het agrarische deel van het landgoed Haarzuilens • Beleven van rust en ruimte. Hoe past een recreatiegebied rondom een zee van glas ter grootte van 80 voetbalvelden? Is er praktisch onderzoek gedaan of er behoefte is aan extra recreatie? Niet op basis van modellen maar puur op basis van bezoekersaantallen van het omliggende gebied. Is er onderzoek gedaan of de dieren extra behoefte hebben aan een uitloopgebied in het groen, in verband met het continu verkleinen van het leefgebied van de diersoorten in Gemeente Utrecht. Er is veel leefgebied verloren gegaan door Leidsche Rijn, Haarrijnse Plas, Haarrijn, de nog te bouwen waterwoningen, Industrieterrein zuidkant A2 enzovoort enzovoort. Ook door recreatiegebieden worden dieren uit hun territorium gejaagd. Momenteel moeten hier bijvoorbeeld reeën worden afgeschoten aangezien ze uit hun normale territorium migreren en gevaar voor verkeer vormen. Waar is rust en ruimte voor de diersoorten? **<u>Laatste punt van aandacht; vermindering woongenot en waardevermindering</u>** Als direct omwonenden maken wij ons ernstig zorgen over de overlast gevende effecten van een zonneveld van deze omvang op de door u genoemde locatie. Het weerkaatsten van zonlicht in deze omvang en de daardoor te verwachtte felle reflectie, de verstoring van het ritme van mens en dier (bijvoorbeeld huisdieren en kleinvee) en de aantasting van het uitzicht, zorgen voor een sterke vermindering van het woongenot van alle betrokkenen. Daarbij komt dat de

	verwachtte verlaging van de woningwaarde een voor ons niet te overkomen obstakel vormt. Wij verwachten dan ook dat u deze waardevermindering op voorhand meeneemt in uw afweging en voorafgaand aan enige verdere besluitvorming, objectief zult onderzoeken op basis van onafhankelijke taxatie voor en na aanleg. Daarbij vernemen wij graag, eveneens op voorhand, welke compensatie wij per woning kunnen verwachten om, in geval van tenuitvoerlegging van dit voornemen, de waardevermindering te compenseren. Tot slot verzoeken wij u om transparant inzage te geven in het vervolg van deze procedure, met het daarbij behorende tijdpad, opdat wij ons zorgvuldig kunnen voorbereiden op de nog te volgen en ondernemen stappen. In goed vertrouwen zijn wij er van uitgegaan dat u uwerzijds hierin open communiceert naar betrokken burgers. Nu voor ons het tegendeel is bewezen, verzoeken wij om een helder procesoverzicht op zo kort mogelijke termijn. Ik verneem graag uw reactie op bovenstaande zienswijze. Daarbij verzoeken wij u dringend om de door ons gevraagde effectstudies, ontbrekende onderbouwing op verschillende punten, antwoord op nog openstaande vragen en inzage in uwerzijds gemaakte afwegingen, op korte termijn uit te voeren, dan wel te overhandigen en/of inzichtelijk te maken. In afwachting van uw reactie en de beoordeling daarvan onzerzijds zullen wij besluiten om, al dan niet, een jurist in de arm te nemen voor het vervolg. Wij vernemen graag uw reactie op bovenstaande zienswijze. **N.B. Graag willen wij U verzoeken om deze zienswijze in zijn geheel toe te voegen aan de stukken welke gezonden zullen worden aan de volledige raad.**
16	Geacht college, Hierbij geef ik een reactie op de zeer summiere informatie vanuit het huidige concept IPVE en behoud ik mij het voor om op een later moment, wanneer er wellicht meer informatie voorhanden is, deze zienswijze bij te stellen of aan te vullen. Vanuit mijn hoedanigheid als omwonende heb ik grote zorgen en veel vragen bij het concept IPVE dat ik heb ingezien. Om deze reden ga ik niet akkoord met zowel de inhoudelijke kant van het IPVE als de procedure die door u wordt gevolgd. Dit mede vanwege het gebrek aan informatie en communicatie dat ik ervaar, ondanks herhaaldelijk verzoek daartoe. Onderstaand een aantal overwegingen en vragen die ik u wil meegeven op verschillende deelonderwerpen. <u>Specificaties van het Zonneveld;</u> • 35 tot 40 hectare, welke afmeting 35 of 40 hectare betreft het precies? • Transformatorhuisjes en accu’s; hoeveel en hoe groot en hoe blijven ze uit het zicht van omwonenden? • De zogenaamde oost-west opstelling, hoe denkt u dat daar gras onder of tussen kan groeien zonder direct zonlicht en direct water? Hoe gaat u dit zo natuurvriendelijk mogelijk beheren?

	• Komt er een constructie onder het zonneveld, de panelen? • Het betreft een gebied met veel watergangen, hoe worden de watergangen tussen de panelen schoon gehouden? Is er ruimte om de watergangen schoon te houden? • Hoe blijft de kwaliteit van het water gezond langs een zonnepark, is hier al voldoende onderzoeksresultaat van? • Zonnepanelen die vriendelijk zijn voor insecten, hoe werkt dit, graag nadere verklaring. • Een zonnepark “tijdelijk” voor 30 jaar. Hoe duurzaam is deze enorme investering ? Hoe kunt u nu al toekomstig rendement bepalen voor over 30 jaar? Na 30 jaar, hergebruik van de panelen, waarvoor worden deze panelen dan hergebruikt? Wanneer gaat deze 30 jaar in? • Is er genoeg onderzoek gedaan naar ander zogenaamde functie combinaties om zonnepanelen te plaatsten? Denk aan de mogelijkheid van de geluidswal langs de A2, zonnepanelen op parkeerplaatsen, op daken ook op gebouwen op de industrieterreinen enz. en nieuwe bouwprojecten verplichten helemaal energie neuraal te bouwen. Waarom kiest u voor deze locatie die vanuit het belang van natuurbeheer en behoud niet voldoet en ook conform eerder gemaakte afspraken hierover, niet aangewezen mag worden. • Waar gaat deze zonne-energie naar toe? Nu Stedin en Tennet alarm slaan over het feit dat het net overvol is geraakt en dit probleem de eerste 10 jaar nog niet is opgelost! Is deze investering ook in dit recente inzicht, te rechtvaardigen. • Zonnepark dicht langs de A2. Hoe verplaatst zich de CO2 uitstoot als er zonnepanelen liggen i.p.v. grasland met een ander absorptievermogen? • Hoe gedraagt het geluid van de snelweg A2 zich over het zonneveld, wordt het geen klankbord van geluid? Welke studies heeft u gedaan om dit uit te sluiten en hoe verhoudt dit zich tot alle studies die bewoners hebben moeten doen bij het bouwen van de woning (fora/fauna onderzoek, geluidshinderonderzoek, etc.). Blijft u daar niet in gebreke? • In het klimaatakkoord van Parijs staat dat pas als allerlaatste instantie de zonnepanelen op land geplaatst mogen worden, voor agrarisch gebied wordt het opwekken van duurzame energie nl niet gezien als positief als dit ten koste gaat van bijvoorbeeld voedselproductie of natuurbeheer. Ook bij steeds meer provincies en gemeenten neemt het animo voor grootschalige zonneweiden al langer af. Waarom wordt hier dan voor een zonnepark op land gekozen? <u>Rijksbeschermd dorpsgezicht;</u> • Groen maximaal 3 meter hoog, wat voor een groen en waar komt dit groen? Graag specificatie. • Mogelijk nog meer archeologisch onderzoek, wanneer besluit u nog meer archeologisch onderzoek te doen? • Wat is de waarde van een Beschermd dorpsgezicht, dit pas toegekend sinds 2014, als er binnen 10 jaar besloten wordt het laatste stukje groen, zó passend bij

	het landschap van Haarzuilens op te geven voor een zonnepark van 35 a 40 hectare groot, dat zijn ruim 80 voetbalvelden! • Beschermd dorpsgezicht, de bewoners mogen op hun daken en of tuinen geen zonnepanelen plaatsen, hoe verkoopt u dan wel een zonneveld op weiland in dit gebied? Dit is geen behoorlijk bestuur. • Hoe gezond is een zonnepark? Wat is de schade voor direct omwonenden (fysiek en mentaal)? Welk onderzoek heeft u hierna gedaan en waarom is dit niet inzichtelijk gemaakt? <u>Bomen;</u> • wat wordt er met de zin bedoelt, de bomen in dit bos planten we i.p.v. de bomen die we moeten kappen? Waar worden er dan bomen gekapt? Hoe groot zijn de bomen die u gaat aanplanten? • Waarom is er geen ruimte meer voor 15,4 hectare bos? <u>Natuur;</u> • Ruimte voor nieuwe diersoorten, waar blijven de weidevogels, Kieviet, Scholekster, Tureluur en de Grutto? en het wild? De haas de ree en er zijn zelfs vossen in dit gebied gezien! als er een zonnepark komt op een weidegebied? • Waarom nieuwe diersoorten, bever, bouwt dammen in watergangen met gebruik van bomen, willen we deze diersoorten in dit gebied, hoe is hier over nagedacht? Graag inzage in de studies en effecten die dit met zich meebrengt. • Een natuurgebied van minimaal 30 hectare met moerasbos langs een A2? • Wat is de reden om het zonneveld niet geheel tegen de A2 te plaatsen? Zodat het veld zover mogelijk van de bewoners van Ockhuizen en Gieltjesdorp ligt? • Hoeveel jaren zal het gebied nodig hebben onder het zonneveld, na verwijdering van de panelen, om er weer vruchtbare grond of gras op te laten groeien? <u>Wandel en fietspaden;</u> • Er was eerder niet genoeg geld rondom het gebied van het kasteel voor wandel en fietspaden, nu stelt u dat een deel wordt uitgevoerd, hoe ziet dit plan eruit? Wat en wanneer wordt dit plan als eerste uitgevoerd? Verzoek om inzage in het plan en het bijbehorende tijdpad. • met name wenselijk is een wandelpad langs de Polderweg richting de Brink. Hoe gaat u dit realiseren? • Mensen toelaten in en rondom een zonnepark, hoe denkt u (niet wenselijk) publiek uit het zonnepark te weren om e.v. diefstal van koper en fraude te voorkomen? <u>Laatste punt van aandacht; vermindering woongenot en waardevermindering</u> Als direct omwonenden maken wij ons ernstig zorgen over de overlast gevende effecten van een zonneveld van deze omvang op de door u genoemde locatie. Het weerkaatsten van zonlicht in deze omvang en de daardoor te verwachtte felle reflectie, de verstoring van het ritme van mens en dier (bijvoorbeeld huisdieren en

	kleinvee) en de aantasting van het uitzicht, zorgen voor een sterke vermindering van het woongenot van alle betrokkenen. Daarbij komt dat de verwachtte verlaging van de woningwaarde een voor ons niet te overkomen obstakel vormt. Wij verwachten dan ook dat u deze waardevermindering op voorhand meeneemt in uw afweging en voorafgaand aan enige verdere besluitvorming, objectief zult onderzoeken op basis van onafhankelijke taxatie voor en na aanleg. Daarbij vernemen wij graag, eveneens op voorhand, welke compensatie wij per woning kunnen verwachten om, in geval van tenuitvoerlegging van dit voornemen, de waardevermindering te compenseren. Tot slot verzoeken wij u om transparant inzage te geven in het vervolg van deze procedure, met het daarbij behorende tijdpad, opdat wij ons zorgvuldig kunnen voorbereiden op de nog te volgen en ondernemen stappen. In goed vertrouwen zijn wij er van uitgegaan dat u uwerzijds hierin open communiceert naar betrokken burgers. Nu voor ons het tegendeel is bewezen, verzoeken wij om een helder procesoverzicht op zo kort mogelijke termijn. **Conclusie vraag:** Is het opgeven van een mooi stuk groen grasland met ver gezichten in **een beschermd dorpsgezicht** Haarzuilens, “Haarzuilens de parel van de stad Utrecht” zoals een bewoner zo mooi verwoorde, het allemaal wel waard? Krijgen we door dit stuk groen op te geven, hier al heel snel geen spijt van? Waar zadelen wij onze kinderen mee op als het zonnepark na 30 jaar opgeruimd moet worden? Wat blijft erover van de bodem? Door het plan van het zonnepark heerst er momenteel een grote verdeeldheid onder de bewoners, niet leuk! Vervolg Ik verneem graag uw reactie op bovenstaande zienswijze. Daarbij verzoeken wij u dringend om de door ons gevraagde effectstudies, ontbrekende onderbouwing op verschillende punten, antwoord op nog openstaande vragen en inzage in uwerzijds gemaakte afwegingen, op korte termijn uit te voeren, dan wel te overhandigen en/of inzichtelijk te maken. In afwachting van uw reactie en de beoordeling daarvan onzerzijds zullen wij besluiten om, al dan niet, een jurist in de arm te nemen voor het vervolg. Hiermee wil ik ook aangeven toestemming te verlenen om deze zienswijze in zijn geheel toe te voegen voor de gemeenteraad Vriendelijke groet,
17	Geacht college, Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het Integrale Programma van Eisen voor de Gebiedsontwikkeling (IPvE) van Ockhuizen. Echter tot onze verbazing, en ondanks dat de titel van het document anders doet vermoeden, geeft het geen integraal beeld van eisen maar slechts een beperkt nadere invulling aan eerder gepresenteerde plannen, voor met name de aanleg van een zonneveld in het gebied Ockhuizen. Hieronder geven wij een reactie c.q. zienswijze op het IPvE. Vooraf willen wij aangeven dat wij ons te allen tijde het recht voorbehouden om in de toekomst bij

	andere en of meer volledige informatie onze opmerkingen aan te passen en/of aan te vullen. **Programmatische vertrekpunten** Het IPVE dient een invulling te geven aan de volgende programmatische vertrekpunten: 1. Behoud van circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied; 2. 15,4 hectare boscompensatie; 3. Circa 30 hectare natuurontwikkeling; 4. 35-40 hectare netto zonneveld; 5. Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid. **Doelredenering** Alvorens een zienswijze te bieden op de programmatische vertrekpunten constateren wij dat het IPvE voor de 'Gebiedsontwikkeling Ockhuizen' de indruk wekt van een volstrekte doelredenering om in het gebied Ockhuizen een zonneveld aan te leggen. De gronden rondom Haarzuilens zijn in 2010 overgegaan van het bezit van de Baron van Zuylen van Nyevelt van de Haar naar Natuurmonumenten. Dit is gebeurd om het gebied als natuurgebied met cultuurhistorische waarde te bewaren en te ontwikkelen. Natuurmonumenten is tot op heden nog niet toegekomen aan de realisatie van het gebiedsdeel Ockhuizen, maar de ambitie zou ongewijzigd moeten zijn, en er is feitelijk geen aanleiding om eerdere intenties te wijzigen. Het nu voorliggende plan voor aanleg van een zonneveld (op initiatief van een aantal ondernemers) past helemaal niet bij de oorspronkelijke bedoeling, ambitie en intentie. De programmatische vertrekpunten vormen slechts *'windowdressing'* om de impact van een dergelijk grootschalig zonnepark in beschermd dorpsgezicht te verbloemen. De openheid die benoemd wordt is daar reeds aanwezig, net als de benoemde natuur. Een aanzienlijk gedeelte van de gronden zijn namelijk al in bezit van Natuurmonumenten. Het punt recreatie zat al verankerd in het voorgenomen landinrichtingsplan. Nieuw is het zonneveld en de boscompensatie, waarvan de laatste in het concept IPvE aanzienlijk gereduceerd is. Kortweg: de Gemeente Utrecht lijkt hier een kans te zien om een energie-ambitie te realiseren, en voert deze door ten koste van Haarzuilens en omgeving. Wat is hierop uw reactie? **Participatieproces** Als tweede willen wij onze kanttekening plaatsen bij het participatieproces: Onder participatie wordt verstaan: het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden (**burgers**, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit. Daarmee kunnen overheden namelijk op tijd belangen, meningen en creativiteit op tafel krijgen. De gemeente Utrecht heeft eerder aangegeven te streven naar projecten die op steun en draagvlak van de bewoners kunnen rekenen. We zijn een klein dorp met een hechte gemeenschap en in de praktijk is er geen sprake van enig draagvlak voor de plannen onder de bewoners van Haarzuilens, anders dan bij de initiatiefnemers zelf en de stichting Haarse Zon (nu tezamen in een nieuwe

	coöperatie namelijk Zon op Ockhuizen) die vanuit haar aard een voorstander van zonne-energie is, maar die geenszins kan worden beschouwd als vertegenwoordiging van de bewoners. Slechts een klein gedeelte van het dorp is aangesloten bij de Haarse Zon en van die groep is ook een aanzienlijk gedeelte het niet eens met de intentie vanuit het bestuur vanuit de Haarse Zon om te participeren in een zonneveld. Het uitgangspunt van lokaal draagvlak is hiermee niet ingevuld. Tijdens de informatiebijeenkomsten hebben bewoners van Haarzuilens aan kunnen geven hoe ze een en ander zagen, mocht er toch uiteindelijk een zonneveld komen, hieruit bleek dat als de gemeente een zonneveld zou goedkeuren, men deze het liefst **zo klein mogelijk** en **zo veel mogelijk richting de snelweg** geplaatst zag. Met deze input lijkt niets te zijn gedaan. Het participatieproces ten aanzien van de bewoners rammelt aan alle kanten, we mogen zo langzamerhand wel spreken van **onbehoorlijk bestuur**. Onze zorgen en wensen zijn bijvoorbeeld niet zoals het concept suggereert meegenomen in dit concept IPVE! **Ad 1. Behoud van circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied;** U doet met dit programmatische vertrekpunt en uiteraard daarmee met de invulling daarvan volledig tekort aan het feit dat **Haarzuilens en haar omgeving beschermd dorpsgezicht is.** Niet alleen de gebouwen binnen een beschermd dorpsgezicht zijn van belang, maar ook de directe omgeving waarin deze gesitueerd zijn, dient beschermd te worden voor toekomstige generaties. **De Raad van de gemeente Utrecht heeft samen met gedeputeerde staten van de provincie Utrecht, de Rijksplanologische Commissie en de Raad voor Cultuur in 2013 een beschermd dorpsgezicht voor Haarzuilens aangevraagd, overwegende dat het dorp Haarzuilens (met landgoed en Kasteel de Haar) in de gemeente Utrecht van algemeen belang is vanwege zijn historisch-ruimtelijk karakter.** U als gemeente heeft hier na stemming door de gemeenteraadsleden indertijd bewust voor gekozen om dit landschap tot beschermd dorpsgezicht te verklaren De gemeente heeft hiermee een duidelijke keuze gemaakt en dientengevolge een verantwoordelijkheid genomen ten opzichte van Haarzuilens. In dit besluit staat opgenomen: *Nadere typering van te beschermen waarden: Het beschermd dorpsgezicht Haarzuilens is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische, archeologische, stedenbouwkundige en landschappelijke waarden.* Op dit moment wordt het beschermd dorpsgezicht binnen het concept IPvE gereduceerd tot slechts een aantal deelaspecten, namelijk de slootjesstructuur, verkavelingsstructuur en het vrije zicht! Een dorpsgezicht is meer dan een paar onderdelen van het uitzicht. Overigens zullen de slootjesstructuur en de verkavelingsstructuur voor het overgrote gedeelte niet eens zichtbaar zijn als de zonnepanelen geplaatst zijn- dan is deze wellicht nog wel aanwezig maar maakt geen deel meer uit van het uitzicht. Hoe kunt het verklaren dat een beschermd dorps**gezicht** slechts gereduceerd wordt tot deelaspecten? Gaat het bij een dorpsgezicht niet om de algehele aanblik en bij het beschermd dorpsgezicht om de bescherming van dit aangezicht? Of gaat het alleen om simpelweg de onderdelen te behouden?

	Denkt men dat men überhaupt nog iets ziet van deze componenten in een grote donkere zee van glas? Een en ander lijkt op een slimme truc om op detailniveau een plan recht te praten, terwijl als je het bekijkt in de geest van het concept “beschermd dorpsgezicht” een dergelijk plan zeer discutabel is. Daarnaast is het voor ons overduidelijk dat het onderzoek naar de cultuurhistorische waarde van ons gebied tevens onder de eerder aangegeven noemer ‘doelredenering’ kan worden geplaatst en wel met bovenstaande argumentatie. **Ad 2. Boscompensatie** Bij het programmatisch vertrekpunt werd aangegeven dat boscompensatie zou plaatsvinden van 15,4 hectare. In het huidige stuk is dit gereduceerd tot 5 hectare, welke ook voor een gedeelte uit aan te planten bosschages bestaat en de helft spontaan zou moeten ontstaan (=niet geplant-> hoezo is dit compensatie?) Uiteindelijk praten we hier dus over 2,5 hectare maximaal daadwerkelijke compensatie vanuit de gemeente en mogelijk bestaat hier ook nog een gedeelte uit bosschages/struiken. Dat is wel een zeer mager resultaat uitgaande van het programmatisch vertrekpunt. Hoe is dit te rijmen? In het IPVE staan redenen hiervoor benoemd, echter een zonneveld van **80 voetbalvelden** groot in beschermd dorpsgezicht is blijkbaar geen probleem volgens de gemeente, maar bij bomen planten aldaar zouden er ineens wel vigerende contra-indicaties gelden. Ook is hier wat ons betreft de term doelredenering van kracht. Hoe legt u uit dat een punt, waar wij als bewoners juist zeer beperkte kanttekeningen bij geplaatst hebben, juist het enige punt lijkt waarbij van de programmatische vertrekpunten sterk afgeweken wordt? **Ad 3. Circa 30 hectare Natuurontwikkeling** Op korte termijn toont het concept IPvE de intentie slechts een corridor in te richten (8 hectare) en zouden de gronden ten westen van de Thematerkade natuurvriendelijk gaan worden beheerd. Deze gronden zijn al zeer geruime tijd eigendom van Natuurmonumenten, worden deze niet juist al natuurvriendelijk beheerd? Ook hier lijkt er sprake te zijn van windowdressing en doelredenering. De eerdergenoemde corridor lijkt op een vorm van wensnatuur. Wij zijn een zeer sterke voorstander van een robuuste corridor voor de aanwezige dieren in dit gebied. Dieren die door de continue ontwikkelingen in de Gemeente Utrecht steeds verder in het nauw komen te zitten. De beoogde corridor is volgens het IPvE voornamelijk ten behoeve van 3 diersoorten, namelijk de blauwborst, de bever en de otter. Waarom zou de Gemeente voor deze doelsoorten kiezen? Ten eerste gaat het met de Blauwborst bijzonder goed in Nederland, deze diersoort maakt vanaf de jaren ’70 een explosieve groei door en prognose naar de toekomst is gunstig. Ook de verspreiding is in deze regio goed te noemen. Wat betreft de bever en de otter zijn ook kanttekeningen te benoemen. De corridor zou voor de bever en de otter als doel hebben om een doorgang te creëren tussen Kockengen en de Haarrijnse plas. Er is echter al een corridor voor deze diersoorten in de vorm van een brede vaart die tussen de gronden in het noorden en de A2 loopt. Een corridor waardoor de bever zich al beweegt en dientengevolge al in de Haarrijnse plas bevindt. Kortom voor een diersoort welke het uitstekend doet in Nederland en andere diersoorten die al hun weg hebben gevonden, moeten zeer kwetsbare diersoorten met een uiterst onzekere toekomst wijken. Er zitten in dit gebied, wat

	door u aangewezen is met als doel “rust en ruimte”, een veelvoud van diersoorten die vechten om hun voortbestaan en waarvoor de prognose op lange termijn zeer ongunstig is. Diersoorten zoals de grutto (prognose zeer ongunstig), kieviet (prognose zeer ongunstig), patrijs (kwetsbaar), scholekster (prognose zeer ongunstig), tureluur (matig ongunstig) enz. Er is ons gezegd ‘dat deze dieren dan maar naar de Stichtse Vecht moeten gaan’. Waar blijft uw verantwoordelijkheid als gemeente voor bijvoorbeeld de weidevogelstand? En wat als geen enkele gemeente zijn verantwoordelijkheid neemt door dit probleem over de gemeentegrens te gooien? Waarom wordt er niet gekozen voor versterken van de waardes binnen het gebied met als doel de aanwezige diersoorten te ondersteunen? We willen hier verder nogmaals benadrukken dat de natuurtoets die namens de Gemeente heeft plaatsgevonden onvolledig en incorrect is. Viridis geeft zelf ook aan dat er beperkingen in het onderzoek zijn. Tevens hebben gemeente en Windunie op de bijeenkomst 25 februari 2022 – waar u ondanks herhaaldelijke verzoeken geen notulen van heeft gemaakt, danwel verstrekt - aangegeven dat het onderzoek onvolledig is. Er is ook vanuit ons meerdere malen aangegeven, dat deze toets niet voldoet. Een dergelijk beperkt en onvolledig onderzoek kan en mag geen basis vormen voor een dergelijk ingrijpend besluit! *Wij citeren hier uit de zienswijze van een lokale expert van het gebied: “Wij beheren al 25 jaar de velden op Ockhuizen. Als lid van de WBE tussen Vecht en Oudenrijn. Het is een uniek gebied, een voedselrijk gebied, waar op de avondtrek talrijke diersoorten komen foerageren. Ook is het een trekroute van veel vogels, snippen, duiven etc. etc. De trekvogels volgen de A2. Zelfs de patrijs komt hier nog voor. Er wordt verwezen naar een ecologisch rapport. Zoals al eerder aangegeven, wil ik graag nogmaals benadrukken dat het onderzoek niet goed is uitgevoerd. De plannen zoals ze er nu liggen zullen dit gebied verwoesten. 30 jaar zal een verwoestende uitwerking hebben op alle flora en fauna die nu in dit gebied leeft. Het is een bijzonder gebied. Er is een hele mooie hazenstand. De haas is nog geen beschermde diersoort, maar het gaat wel slecht met de haas in Nederland. In Ockhuizen daarentegen is door goed beheer de hazenstand heel goed. Er is een mooie populatie reeën, weidevogels, fazanten en er zijn vele soorten reptielen, amfibieën. In het gebied worden al jaren tellingen gedaan. De rapporten hiervan heb ik al eerder met jullie gedeeld. Helaas kan ik in het IpvE niet terugvinden dat er iets voor de bestaande dierenpopulatie wordt gedaan”* **Ad 4. 35-40 hectare netto zonneveld** Allereerst willen wij benadrukken dat wij wij fel gekant zijn tegen dit zonnepark en wel om eerdergenoemde en onderstaand uitgewerkte redenen Wel hebben wij meermalen aangegeven mee te willen en kunnen denken over alternatieven om **Duurzaamheid te realiseren op een Duurzame wijze.** Wij worden hierin ook ondersteund door deskundigen op het gebied van de energietransitie. Wat ons betreft moet het, mocht er toch onverhoopt een zonnepark gerealiseerd worden, sowieso significant kleiner, max 20 hectare, tegen de snelweg inclusief gebruikmaking van een aan te leggen geluidswal en op een wijze die in zijn geheel toekomstbestendig is. Wij hebben tevergeefs meermalen getracht hierover in gesprek te treden met grondeigenaren en gemeente. Beloftes van gemeente hieromtrent zijn stelselmatig niet nagekomen.

	• Welke alternatieven zijn door de gemeente onderzocht - en dan niet alleen voor de locatie (en richting) van het zonneveld, maar juist voor de omvang en opzet van het veld? • Waarom zijn deze alternatieven en hun argumentatie niet weergegeven in het IPVE? • Tot welke omvang is een kleinschalig veld rendabel in tegenstelling tot het veelgebruikte argument dat het veld minimaal de huidige omvang moet hebben omdat het anders niet rendabel zou zijn? Kunt u berekeningen van diverse onderzochte veldgroottes overleggen als onderbouwing? *Omvang Zonneveld* Het zonnepark wat u als gemeente wil neerzetten wordt het grootste zonnepark in Nederland in een dusdanig dichtbevolkte gemeente. Ontegenzeggelijk wordt het cultuurhistorisch landschap rondom Haarzuilens geweld aangedaan voor een periode van tenminste 30 jaar. Wat is hierop de visie en hoe is dit te rijmen met het beleid van Utrecht op cultuurhistorisch gebied? En voor de goede orde: bewoners in het dorp zijn door het predikaat “beschermd dorpsgezicht”, terecht overigens, gebonden aan zeer strikte beperkingen ten aanzien wat wel en niet mag bij veranderingen aan huis en land. Saillant detail: bij een aanpalend perceel, op enkele meters van het beoogde zonneveld, zijn onlangs nog zonnepanelen geweigerd vanuit de Gemeente onder de noemer “beschermd dorpsgezicht”. *Zonneladder en alternatieven* Naast het zeer belangrijke feit van het beschermd dorpsgezicht voldoet een en ander niet aan de bij het klimaatakkoord vastgestelde zonneladder, die ook vanuit Den Haag wordt onderschreven en waaraan ook de Gemeente Utrecht zich committeert. Hierbij dient plaatsen van zonnepanelen op dit soort gronden slechts als laatste alternatief plaats te vinden. Hiervoor dienen er dan eerst andere alternatieven zijn bezien. Bij de zonneladder worden voorbeelden aangegeven als: zonnepanelen op vuilnisbelten en in bermen van spoor- en autowegen. Binnen de kaders van het plan en de ambitie zou het mogelijk zijn geweest om alternatieven te onderzoeken. De zonnepanelen zouden ook kunnen worden gepositioneerd in een gebied dichtbij of langs de snelweg A2, bijvoorbeeld op aan te leggen geluidswallen. Nog meer alternatieven om de energiedoelstelling te behalen zouden uiteraard kunnen worden gevonden buiten het gebied, op bijvoorbeeld gebouwen of nabij parkeerplaatsen. De Gemeente Utrecht heeft een enorm potentieel aan daken. In de Raadsbrief Ontwikkeling Dakenplan van de gemeente d.d. 9/3/2022 staat letterlijk: In de dakenkansenkaart blijkt dat er op **465 ha daken** nieuwe zonnepanelen zouden kunnen komen. Ook de mogelijkheden voor daken die eerder minder kansrijk leken, ontwikkelen zich met de dag steeds meer opties om dit te realiseren. Lichtere panelen, verrijdbare panelen enz. Tevens zijn er ook door ons alternatieven opgeworpen waarop geen actie is ondernomen. Op geen enkele wijze wordt duidelijk of en hoe dergelijke alternatieven in de afweging zijn meegenomen. Hiermee wordt nogmaals de indruk van een doelredenering bevestigd. Kunt u aangeven welke zinvolle alternatieven zijn beschouwd en waarom deze zijn afgevallen? *Bodemleven*

	De bodem gaat door het huidige plan aanzienlijke en mogelijk onherstelbare schade oplopen. Zoals het voor ons zeer summiere plan er nu ligt, komt er 42,7 ha bruto zonneveld. Bij navraag is er nog niet bekend hoe groot het veld netto gaat zijn, maar in ieder geval tussen de 35 en de 40 ha. Als men dit vervolgens extrapoleert naar ruimte die zal overblijven tussen en rond om de zonnepanelen, kom je vervolgens uit tussen de 6,3% en 18%. Vanwege de slootjesstructuur die men vanwege het beschermd dorpsgezicht wil beschermen, moet er sprake zijn van meer ruimte rondom de slootjes oplopend tot 3 meter van de slootkant. Deze grond wordt ook in mindering gebracht bij de grond die over zou blijven tussen de panelen. Een korte rekensom geeft aan dat er bar weinig ruimte overblijft tussen de panelen. Het is ook zeer fors lager dan het percentage binnen gedragscode die de branchevereniging Solar Holland aanhangt, adviezen daaromtrent vanuit de WUR en vanuit Vereniging Nederlands Cultuurlandschap. Niet alleen de afstand tussen de panelen, doch ook de opstelling is bepalend voor de hoeveelheid zon die onder de panelen komt. Er wordt hierbij gekozen voor een oost-west opstelling in tegenstelling tot de noord-zuid opstelling, welke geadviseerd wordt door Wageningen die op dit gebied veel onderzoek doet. Een oost-west opstelling heeft een zeer duidelijk negatief effect op het bodemleven. Om een en ander nog te verergeren, worden de zonnepanelen in dakvorm geplaatst op 80 cm hoogte. De hoogte van het zonnepaneel is ook bepalend voor de hoeveelheid licht die onder de panelen kan komen, des te hoger het zonnepaneel des te meer kan het licht op de bodem komen. Al deze factoren gecombineerd zijn een zeer slechte basis voor de bodem, waar niet allen weinig licht op komt, maar ook zeer weinig regen. Dit heeft effecten op de gezondheid van de bodem en het bodemleven. Naast dit alles bestaat de grond uit klei op veen. Bij beschadiging van het oppervlak is het zeer wel mogelijk en zelfs aannemelijk dat veen aan de buitenlucht blootgesteld wordt, waardoor er veenoxidatie zal plaatsvinden. Bij veenoxidatie komen er aanzienlijke hoeveelheden CO2 vrij, daarnaast zal de grond inklinken en verzakken en de bodem irreversibel beschadigen. Hoe duurzaam is het zonnepark als dit gebeurt? Hoe denkt men de biodiversiteit te verbeteren met een dergelijk slechte uitgangsituatie qua opzet zonnepark? Hoe denkt men dat men in deze situatie een toekomstbestendige situatie te creëren? Vanuit de RSU2040 geldt het adagium dat bij alle ruimtelijke ontwikkelingen de natuur en biodiversiteit versterkt dient te worden. Vanuit het groenstructuurplan wordt er gepropageerd dat er meer groen moet komen om weerbaarder te zijn tegen de gevolgen van de klimaatverandering. Bij dit plan geeft een zonneveld, gezien de opzet, aanzienlijke schade aan de bodem, wordt er groen opgeofferd en zal de biodiversiteit door de keuzes afnemen. Al deze zaken zijn in contradictie hiermee. Hoe verklaart de gemeente Utrecht dit? *Schittering* Gezien de lage setting van de panelen, de oost-west opstelling en de grootte van het veld waarbij de zonnepanelen dicht op elkaar staan, vragen wij ons af in hoeverre er schittering er zal ontstaan van de panelen? Wat voor effect heeft dat op het dorpsgezicht, op flora en fauna? *Temperatuur (hitteschild)* Ongeveer 16-20 procent van de energie vanuit de zon wordt omgezet in elektriciteit, de rest verwarmt het zonnepaneel. Als gevolg hiervan ontstaat er

	een grootschalige warme oppervlakte bij een zonnepark van deze omvang. Studies hebben aangetoond dat dit ook een verhoging geeft van de omliggende temperatuur. Wat voor effect zal dit hebben op flora en fauna zowel op de gronden als in de sloten? *Geluid* In Haarzuilens hebben wij in toenemende mate last van geluid vanaf de A2. Na het plaatsen van een geluidswal aan de zijde van Maarssenbroek is geluid aanmerkelijk toegenomen door weerkaatsing van het geluid van de snelweg, tevens komt dit vermoedelijk door de verbreding van de A2 waardoor er meer verkeer is/rijdt. In uw zeer summiere plan wordt er gesproken over zonnepanelen in een oost-west opstelling ipv de immer geadviseerde noord-zuid opstelling. Hierdoor ontstaan er halve tunnels met gladde wanden, waardoor er een klankbord ontstaat welke het geluid mogelijk extra zal dragen. U kunt dit vergelijken met het dragen van geluid over een wateroppervlak. Heeft u hier onderzoek naar verricht? Wat voor beleid heeft u om dit tegen te gaan? *Business case* In het IPvE wordt geen inzage geboden in de 'business case' van het zonneveld. Feitelijk ontbreken veel inhoudelijke bijlagen. Zijn alle kosten en milieueffecten van aanleg, operatie en uiteindelijke afvoer daadwerkelijk meegenomen? In hoeverre is rekening gehouden met de discrepantie tussen vraag en aanbod, oftewel het feit dat in toenemende mate de geleverde energie niet aan het net kan worden geleverd, waardoor ofwel dure en inefficiënte opslag noodzakelijk is, ofwel het zonneveld gewoon uit wordt geschakeld? In het IPvE wordt gesteld dat ontwikkelingen op het gebied van netcongestie 'invloed kunnen hebben op de planning'. Ook op de realisatie als zodanig? Is er een economische en milieutechnische onderbouwing over meerdere jaren? Klopt het dat het de intentie is om de opgewekte stroom te leveren aan bedrijven op Lage Weide? Een bedrijventerrein waar het merendeel van de bedrijven nota bene zelf geen zonnepanelen op het dak heeft! Wij hebben in het verleden een WOB-verzoek ingediend bij de gemeente om onder andere een aantal zaken op dit gebied helder te krijgen. Deze gegevens werden aan ons niet verstrekt. Het IPvE toont weinig ontwikkeling ten opzichte van de eerder gepresenteerde plannen. Er lijkt geen sprake van enig voortschrijdend inzicht, maar van een stug vasthouden aan een nu eenmaal ingezette koers. Het zou van bestuurlijke kwaliteit getuigen als de gemeente zou demonstreren uitgangspunten te kunnen heroverwegen, rekening te houden met ontwikkelingen op het gebied van energieopwekking, te luisteren naar gefundeerde bezwaren, alternatieven te overwegen en indien nodig een pas op de plaats te maken. Verder is het concept IPVE op zijn best een zeer mager stuk te noemen. Het is zeer lastig om op een stuk te reageren wat zo summier is opgesteld en weinig concreet is. Doordat we aanwezig zijn geweest bij een RIB weten we dat het plan al veel concreter is en we vragen ons af waarom deze informatie niet eenvoudigweg in dit concept IPvE staat. We blijven uiteindelijk met heel veel vragen zitten, vragen zoals: • Als het park verkocht wordt wie staat er dan garant dat afspraken worden nagekomen? • Hoe denkt men het bouwverkeer te regelen? • Hoe is de invulling van het veld, transformator huisjes/batterijen enzovoort enzovoort?

	Ad 5. Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid In het IPvE is een stuk opgenomen over recreatie waarbij benoemd wordt dat recreatieve waarden in dit deel van het gebied bestaat uit de volgende zaken: • Beleven van de kenmerkende cultuurhistorie van het Landgoed Haarzuilens • Beleven van de natuur van het Landgoed Haarzuilens • Recreatieve wandel- en fietspaden over en langs de percelen van Natuurmonumenten en provincie Utrecht • Fietsbrug als verbinding tussen het gebied en Maarssen/Gemeente Stichtse Vecht met uitzicht op het agrarische deel van het landgoed Haarzuilens • Beleven van rust en ruimte. Hoe past een recreatiegebied rondom een zee van glas ter grootte van 80 voetbalvelden? **Conclusie** Kortom het IPvE zoals het nu op tafel ligt biedt weinig nieuwe gezichtpunten ten opzichte van de start nu ruim 2 jaar geleden en heeft alle kenmerken van een starre tunnelvisie. Onze zienswijze geeft duidelijk aan waarom volgens ons een dergelijk plan op deze wijze en op deze locatie geen bestaansrecht zou moeten krijgen. Wij zijn voor duurzaamheid, maar dan wel op duurzame wijze waarbij kwaliteit en toekomstbestendigheid boven louter snelheid en het zetten van het spreekwoordelijke vinkje zouden moeten gaan. We voelen ons hierin gesteund door het kenterende politieke klimaat ten aanzien van de zonneparken. Nationaal en binnen de EU is er sprake van voortschrijdend inzicht. Niet voor niets schreef demissionair minister Jetten onlangs aan de kamer, dat hij een einde wil maken aan de grootschalige zonneparken op weilanden. Met de schaarse hoeveelheid grond in Nederland moeten overheden zuinig omgaan. Ook de op handen Natuurherstelwet en dan met name het “verslechteringsverbod” zal een duit in het zakje doen op dit vlak. Wij vragen u dan ook om zeer kritisch te kijken naar het huidige concept IPvE zoals het nu op tafel ligt en transparant inzage te geven in het vervolg van deze procedure met het daar bijbehorende tijdspad, opdat wij ons zorgvuldig kunnen voorbereiden op de nog te volgen en te ondernemen stappen. Wij vernemen graag uw reactie op bovenstaande zienswijze. **N.B. Graag willen wij U verzoeken om deze zienswijze in zijn geheel toe te voegen aan de stukken welke gezonden zullen worden aan de volledige raad.**
18	Geacht college, Met verbazing hebben wij kennisgenomen van het Integrale Programma van Eisen voor de Gebiedsontwikkeling van Ockhuizen (IPvE). Echter geeft het geen integraal beeld van eisen maar slechts een beperkt nadere invulling aan eerder gepresenteerde plannen, voor met name de aanleg van een zonneveld in het gebied Ockhuizen.

	Wij sluiten ons aan bij de op 11 july 2023 ingediende zienswijze (nr. 17) van de stichting Behoud Landschap Haarzuilens i.o. Naast de zienswijze van de stichting welke groot Haarzuilens vertegenwoordigd zijn er nog aanvullende punten waar wij als direct omwonenden onze zienswijze op willen geven. Ook voor deze zienswijze geldt dat wij ons te allen tijde het recht voorbehouden om in de toekomst bij andere en of meer volledige informatie onze opmerkingen aan te passen en/of aan te vullen. *Onveiligheid door openstellen van gebied Ockhuizen* Haarzuilens heeft o.a. de laatste 10 jaar toenemend te kampen met drugstoerisme. Bepaalde bekende locaties: o.a. parkeerplaats bij Toetje en parkeerplaats bij klein Limburg zijn bekende plaatsen waar drugs verhandeld wordt. Ook zijn er in Ockhuizen relatief veel inbraken of pogingen tot inbraak geweest sinds de nieuwe fietsbrug vanuit Maarssenbroek. Wij maken ons zorgen als het gebied meer opengesteld wordt en er ook meer uitvalswegen zijn voor personen met onzuivere intenties. Er is al bekend, dat men d.m.v. planken over de sloot bij het tankstation aan de A2 dit gebied bereikt. In het IPVE wordt benoemd dat er sprake zal zijn van extensieve recreatie en daardoor rekening wordt gehouden met de veiligheid van de buurt. Echter is deze recreatie er ook ’s nachts? Dit is ons inziens een vreemde redenering. Het gebied wordt meer opengesteld en dit zal dan ook meer ongure partijen kunnen aantrekken, dit staat los van het doel zoals de gemeente het benoemt. Daarnaast is inmiddels bekend dat ook zonnevelden een aanzuigende werking hebben op criminaliteit en onderhavig zijn aan diefstal van materialen. Hoe borgt de gemeente concreet de veiligheid van de directe bewoners als ons gebied vanuit meerdere kanten ontsloten wordt? *Recreatie* In het IPvE is opgenomen dat recreatieve waarden in dit deel van het gebied bestaat uit de volgende zaken: • Beleven van de kenmerkende cultuurhistorie van het Landgoed Haarzuilens • Beleven van de natuur van het Landgoed Haarzuilens • Recreatieve wandel- en fietspaden over en langs de percelen van Natuurmonumenten en provincie Utrecht • Fietsbrug als verbinding tussen het gebied en Maarssen/Gemeente Stichtse Vecht met uitzicht op het agrarische deel van het landgoed Haarzuilens • Beleven van rust en ruimte. Onze kanttekeningen hierbij: - Hoe past een recreatiegebied rondom een zee van glas ter grootte van 80 voetbalvelden? - Is er onderzoek gedaan naar de behoefte van bewoners uit gemeente Utrecht om te recreëren in een gebied met 80 voetbalvelden aan zonnepanelen dat ook nog eens grenst aan een van de drukste snelwegen van het land? - Is er daarnaast praktisch onderzoek gedaan of er behoefte is aan extra recreatie? Niet op basis van modellen maar puur op basis van bezoekersaantallen van het omliggende gebied. Onze praktijk ervaring is dat er

van de diverse recreatiegebieden zoals Parkbos en Klein Limburg nog slechts zeer beperkt gebruik wordt gemaakt.

Energietransitie, De kans voor Utrecht

De energietransitie moet, en dat moet op een duurzame wijze. Immers we investeren in de toekomst; van onze kinderen, hun kinderen, etc. Nu lijkt het er op dat de gemeente het alleen maar doet om haar zelfopgelegde doelen te halen, en de initiatiefnemers het alleen maar voor snel geldelijk gewin doen. Vraag de initiatiefnemers of ze het zou doen als het risico, maar ook de winst, beiden 0% zouden zijn, vanuit een ideologisch standpunt. De initiatiefnemers hebben zelf immers op verschillende momenten uitgesproken dat zij het voor het geld doen. En ten koste van wat, ten koste van natuur, cultuurhistorie, leefomgeving, en ga zo maar door.

Vraag eens af waar we nu echt mee bezig zijn, zijn 80 voetbalvelden aan zonnepanelen na ruim 2 jaar onderzoek nu echt het beste idee waar Utrecht mee kan komen om de energietransitie vorm te geven? Misschien is het het makkelijkste idee omdat de initiatiefnemers zo makkelijk mee werken? Maar het kan toch niet zo zijn dat er geen betere ideeen zijn?

Hoe zou Duurzaamheid op een Duurzame manier er uit kunnen zien. Hoe zou Utrecht zich nationaal en internationaal in de kijker kunnen spelen als er een gedegen en innovatief integraal plan zou liggen. Een plan waarbij alles samenwerkt zoals bijvoorbeeld:
- Een geluidswal, van gerecycled afval van windmolens, bedekt met zonnepanelen aan de zuidkant van de A2;
- Daarlangs een strook met licht-doorlatende zonnepanelen op hoogte waaronder nog agrarische activiteiten uitgevoerd kunnen blijven worden, zoals bijv het telen van zacht fruit
- Goede opslag van energie, al dan niet in containers, in de bodem, of bijvoorbeeld door het omzetten van de zonne energie in waterstof.
- Een biogas turbine voor het geval er te weinig energie opwek is.

Al bovenstaande componenten bestaan reeds. En ieder van deze componenten is beter dan het zonder enige visie massaal uitbreiden van de energie opwekcapaciteit doormiddels van zonnevelden op land.

Politiek

Verheugd waren wij dat demissionair minister Jetten onlangs aan de kamer schreef, dat hij een einde wil maken aan de grootschalige zonneparken op weilanden. Met de schaarse hoeveelheid grond in Nederland moeten overheden zuinig omgaan. Ook de op handen Natuurherstelwet en dan met name het “verslechteringsverbod” zal een duit in het zakje doen op dit vlak.

Het kan niet zo zijn dat Utrecht willens en wetens volgas door blijft rennen terwijl nu ook de landelijke politiek aangeeft dat dit geen goed idee (meer) is. En dat geldt voor ‘normaal’ groen, dan hebben we het dus nog niet eens over een stuk groen met cultuurhistorische waarde. Wat is daarop uw visie?

Conclusie

	Wij delen de conclusie in de zienswijze van de Stichting Behoud Landschap Haarzuilens i.o. en in aanvulling daarop is onze conclusie dat het concept IPVE niet met zorgvuldigheid tot stand is gekomen, zowel het gevolgde proces als de inhoud van het document zijn verwerpelijk. Het gehele proces dient opnieuw vormgegeven te worden waarbij echte participatie dient plaats te vinden. Gebruik de kennis en kunde welke beschikbaar is, in plaats van het als kip zonder kop door te blijven rennen – immers in 2 jaar tijd is er niets verandert aan het eerste plan. …Het eerste plan waarbij Hans Kooij zei dat het veld niet langs de A2 zou komen omdat dat zo lelijk was om te zien… Wij vragen u dan ook om zeer kritisch te kijken naar het huidige concept IPvE zoals het nu op tafel ligt en hopen dat u net als ons tot de conclusie komt dat het document verwerpelijk is op inhoud en op het gevolgde proces. Dit moet en kan beter. Wij vernemen graag uw reactie op bovenstaande zienswijze. **N.B. Graag willen wij U verzoeken om deze zienswijze in zijn geheel toe te voegen aan de stukken welke gezonden zullen worden aan de volledige raad.** Met vriendelijke groet,
19	Geacht college, Met verbazing hebben wij kennisgenomen van het Integrale Programma van Eisen voor de Gebiedsontwikkeling (IPvE) van Ockhuizen. Echter tot onze verbazing, en ondanks dat de titel van het document anders doet vermoeden, geeft het geen integraal beeld van eisen maar slechts een beperkt nadere invulling aan eerder gepresenteerde plannen, voor met name de aanleg van een zonneveld in het gebied Ockhuizen. Wij sluiten ons aan bij de op 11 juli 2023 ingediende zienswijze van de stichting Behoud Landschap Haarzuilens i.o.(nr. 17). Naast de zienswijze van de stichting welke groot Haarzuilens vertegenwoordigd zijn er nog aanvullende punten waar wij als direct omwonenden onze zienswijze op willen geven. Hieronder geven wij een reactie c.q. zienswijze op het IPvE. Vooraf willen wij aangeven dat wij ons te allen tijde het recht voorbehouden om in de toekomst bij andere en of meer volledige informatie onze opmerkingen aan te passen en/of aan te vullen. • Hoe kan de gemeente Utrecht concreet de veiligheid borgen als ons gebied vanuit meerdere kanten ontsloten wordt ? Denk hierbij aan inbraak, drugshandel, afwerkplekken etc.. • Er is geen stikstofvergunning verkregen. Hebben wij niets van gezien. • Er is geen stikstofberekening gemaakt. Hebben wij niets van gezien. • Er zijn geen NOx berekeningen gemaakt. Kunt u mu deze overleggen ? Het verkeer van de snelweg A2 produceert enorm veel NOx en dat wordt nu opgenomen omgezet door de natuur / gras en kan **niet** door zonnepanelen worden opgenomen. • Er zijn geen alternatieve plannen uitgewerkt door de Gemeente Utrecht terwijl dit wel was toegezegd; • De business case rammelt aan alle kanten;

	• De gronden in Nederland zijn hard nodig t.b.v. de voedselvoorziening en met dit plan wordt ca. 40 hectaren topkwaliteit grond verkwanselt; • Waar zijn de CO2 berekeningen ? Kunt u deze overleggen. • Koperdieven slopen de zonnepanelen om het koper eruit te halen; • Het elektriciteitsnet is nu al overbelast; • Is er wel toestemming van de Provincie verkregen ? • Natuurmonumenten is een onbetrouwbare partij gebleken. Zij zeggen over 30 jaar als de zonnepanelen eraf moeten dat de gronden natuur worden, maar in de praktijk nkunnen zij nog niet eens afspraken voor langer dan 3 jaar maken. Hier geloven wij dan ook niets van ! Er zijn tal van voorbeelden in Haarzuilens van dorpsbewoners en bedrijven / boeren waar Natuurmonumenten gefaald heeft en dwars heeft gelegen en nog steeds ligt zowel bij bewoners als bedrijven. **Conclusie** Wij delen de conclusie in de zienswijze van de Stichting Behoud Landschap Haarzuilens i.o. (nr. 17) en in aanvulling daarop is onze conclusie dat het concept IPVE niet met zorgvuldigheid tot stand is gekomen, zowel het gevolgde proces als de inhoud van het document zijn verwerpelijk. Het gehele proces dient opnieuw vormgegeven te worden waarbij echte participatie dient plaats te vinden. Gebruik de kennis en kunde welke thans beschikbaar is, in plaats van door te blijven rennen en drammen – immers in 2 jaar tijd is er niets verandert aan het eerste plan. … Wij vragen u dan ook om zeer kritisch te kijken naar het huidige concept IPvE zoals het nu op tafel ligt en hopen dat u net als ons tot de conclusie komt dat het document verwerpelijk is, er sprake is van onbehoorlijk bestuur en op inhoud en op het gevolgde proces. Dit moet en kan beter. Wij vernemen graag uw reactie op bovenstaande zienswijze. **N.B. Graag willen wij U verzoeken om deze zienswijze in zijn geheel toe te voegen aan** **de stukken welke gezonden zullen worden aan de volledige raad.** Met vriendelijke groet,

Gemeente Utrecht

Verslag bijeenkomst gebiedsontwikkeling Ockhuizen met direct omwonende

12 april 2022

Aanwezigen:

- 15 direct omwonenden

Gemeente Utrecht:

- Anne Schipper - projectleider
- Saskia Nieuwenhuizen, gebiedscoördinator
- Dik Bouman, omgevingsmanager
- Arjen Spijkerman, landschapsarchitect
- Hessel Rasch, landschapsarchitect
- Floris Brekelmans, ecoloog
- Renée Midavaine, verslag

Introductie

De gemeente heeft 3 (identieke) meedenksessies georganiseerd om kansen en zorgen op te halen bij omwonenden, betrokkenen en stakeholders over de inrichting rond Ockhuizen. De avond start met een presentatie over de ruimtelijke ambities die voor dit gebied geformuleerd zijn en een toelichting op het collegebesluit van maart jl. Het college heeft ons het volgende programmatisch vertrekpunt meegegeven om mee te nemen naar de ontwerpfase van het Integraal Programma van Eisen (IPvE):

- Behoud van circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied
- 15,4 hectare boscompensatie
- Circa 30 hectare natuurontwikkeling
- 35-40 hectare netto zonneveld
- Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid

Met dit kwantitatieve programmatische vertrekpunt wordt de komende maanden in de ontwerpfase een kwalitatieve afweging gemaakt, waarin we zoeken naar een verhouding waarin alle opgaven en waarden met elkaar in balans zijn.
Vanuit ecologie en landschap wordt een korte toelichting gegeven op de kansen die zij zien.
Daarna worden 5 “kansenkaarten” besproken waarin per thema is gekeken wat er wel en niet zou kunnen. Er is nog geen weging gemaakt van de thema’s om te komen tot een ontwerp/inrichtingsplan voor het gebied. Dit plan zal over circa 2-3 maanden gereed zijn en samen met het Integraal Programma van Eisen ter inzage worden gelegd. Uiteraard zal dit plan eerst ook aan de bewoners worden voorgelegd.

De presentatie is online te vinden.

Er volgen veel vragen die hieronder zijn opgenomen onder de kopjes: Algemeen, Cultuurhistorie, Boscompensatie, Natuurontwikkeling, Zonneveld, Recreatie. De vragen zijn al zo veel mogelijk van een antwoord of reactie voorzien. Op de nog openstaande vragen zal zo spoedig mogelijk een reactie volgen.

Gemeente Utrecht

Algemene vragen

Vragen	Reactie
Is het bestemmingsplan al gewijzigd.	Nee, het bestemmingsplan is niet gewijzigd.
Waarom heet het zoekgebied, het is toch besloten dat het er komt.	We zitten nog in de onderzoeksfase, waarin we onderzoeken hoe we ruimte zouden kunnen maken voor nieuwe ontwikkelingen in dit gebied. En aan welke eisen die nieuwe ontwikkelingen dan moeten voldoen. Eind 2022 beslist de raad vanuit dit onderzoek of er ruimte is voor nieuwe ontwikkelingen.
De presentatie was vorige keer gewijzigd in het verslag. Gaat dat nu weer gebeuren.	Tijdens die vorige bijeenkomst was al geconcludeerd dat het plaatje niet klopte en meer vragen opriep dan dat het antwoorden gaf en dat hebben we vervangen. Deze wijziging hebben we vermeld in het verslag. De presentatie van 12 april maken we ongewijzigd beschikbaar op www.utrecht.nl/ockhuizen en sturen we naar alle aanwezigen van de 3 bijeenkomsten.
Wat doen jullie met onze opmerkingen.	Die gebruiken we als informatie bij het maken van scenario's die als bijlage dienen bij het op te stellen Integraal Programma van Eisen. Bij al jullie vragen, opmerkingen of suggesties zullen we aangeven wat we ermee doen, ook als we suggesties of opmerkingen niet overnemen. De scenario's en het integraal programma van eisen leggen we rond de zomer in concept voor aan bewoners. Hierop kan eenieder een zienswijze indienen.
Vorig jaar waren er 5 scenario's gepresenteerd, zijn die overboord.	Ja die zijn overboord, we zijn wat dat betreft opnieuw begonnen.
Is dit een vaststaand besluit.	Het collegebesluit van 8 maart 2022 is een vaststaand besluit. We onderzoeken nu of en hoe de in dat collegebesluit genoemde oppervlakten vorm te geven zijn in het gebied.
Welke problemen lossen we op met dit plan.	We proberen invulling te geven aan de doelstellingen vanuit de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040). Door de groei van het aantal inwoners van de gemeente, moeten ook de voorzieningen meegroeien. De recreatiemogelijkheden, het groen en de natuur moeten verder ontwikkeld worden om aan de groeiende behoeften van de inwoners van de gemeente te voldoen. Dat geldt ook voor de energievraag. Die neemt toe en moeten we verduurzamen, en ook dat vraagt ruimte binnen de gemeentegrenzen.
Park Rust en Ruimte verdwijnt dan.	Het park Rust en Ruimte bestaat als term niet. Dit gebied heeft vanuit het vigerende Bestemmingsplan als sfeerbeeld Rust en Ruimte. We onderzoeken hoe de nieuwe ontwikkelingen zo veel mogelijk binnen dat sfeerbeeld passen. Het is dus niet zeker dat dat sfeerbeeld verdwijnt als er nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn.
Waarom mogen we niet bij de grondeigenaren aansluiten om mee te denken.	Dat mag wel. Omdat het dezelfde avonden zijn met 3 verschillende groepen is een verdeling gemaakt. Afgesproken wordt dat 2 bewoners ook aansluiten bij de bijeenkomst van 14 april.

Niets onderschrijft dit plan.	De gemeente Utrecht heeft doelstellingen om de groei van de gemeente in balans te houden en bij te laten dragen aan gezond stedelijk leven voor iedereen. Daarvoor moeten we nieuwe ontwikkelingen onderzoeken, zoals het ontwikkelen van dit gebied.
Deze bijeenkomst is alleen een doekje voor het bloeden.	Er is ruimte voor bewoners om mee te denken over de scenario's die we opstellen en de eisen die we stellen aan nieuwe ontwikkelingen in dit gebied. Daarom organiseren we deze bijeenkomsten, zodat we kansen, zorgen, aandachtspunten en informatie van bewoners mee kunnen nemen in die scenario's.
Het college heeft een besluit genomen op basis van een document, is dat document openbaar.	Het collegebesluit is tot stand gekomen op basis van externe onderzoeken, gesprekken en een eerste ambtelijke analyse van de impact. Deze analyse is op schrift gezet, maar niet vastgesteld en daarom niet als openbaar document op de website te vinden.
We willen zien hoe de verschillende belangen zijn meegeteld.	Als we de scenario's hebben gemaakt, maken we een integrale afweging. Daaruit blijkt hoe de verschillende belangen zijn gewogen. We zullen dan ook per vraag of opmerking een reactie kunnen geven.
Ik heb 12 brieven naar verschillende raadsleden gestuurd maar van geen antwoord gekregen.	Er is ambtelijk een reactie gestuurd op de brief.
Het probleem is dat er geen vertrouwen is.	Dit is veel benoemd tijdens de avond. Het ontbreken van vertrouwen betreuren wij. Graag gaan we met u een open en transparant proces in. We zullen meer communiceren over wat we met iedereens feedback doen. Voor deze bijeenkomst is daarom afgesproken een verslag te maken, voorzien van een inhoudelijke reactie op de opmerkingen en vragen. Ook bieden we aan om in gesprek te gaan over onze reacties. Als we de scenario's hebben gemaakt, kunnen we aangeven hoe bepaalde belangen, wensen en zorgen worden meegewogen.
Ik wil dat iedereen bij alles is betrokken	We betrekken de direct omwonenden en grondeigenaren actief. Zij geven input aan ons als gemeente en wij moeten aangeven wat we met hun input doen. De bewoners van Haarzuilens en omstreken raadplegen we. Zij kunnen hun ideeën meegeven. Ook daarvan geven we aan wat we daarmee doen. Alle verslagen zetten we op de website, zodat iedereen kan meelezen.
Wil iedereen deze werkvorm, het moet niet een verdeel- en heerswerkvorm worden. We gaan niet in kleine groepjes praten, maar gezamenlijk	De reden dat we in groepjes uiteen wilden gaan, is om alle aanwezigen de kans te geven hun reactie te geven. En daarover het gesprek aan te gaan met elkaar. De ervaring is dat dit in kleinere groepjes beter werkt. De uitkomsten zouden dan weer plenair gedeeld worden.
Kaartjes zijn niet heel duidelijk	We doen een legenda bij de kansenkaarten.
Is de geschiedenis van het gebied relevant voor ons	Het geeft ideeën over waar wat zou kunnen komen en hoe dat eruit kan komen te zien.
De geschiedenis van het gebied interesseert me niks	Het geeft inzicht in de opbouw van de bodem en welke delen van het gebied waarvoor geschikt kunnen zijn.
De andere opgaven leiden alleen maar af van waar we ons echt zorgen over maken.	Als gemeente hebben we juist willen laten zien dat we meer willen met dit gebied dan alleen maar de

	mogelijkheden voor een zonneveld onderzoeken. We willen de bestaande kwaliteiten behouden en verbeteren. Die opgaven hebben we als gemeente ook. We begrijpen dat de zorgen vooral zitten op het zonneveld.
Kennen raadsleden dit gebied, ze zijn hier nooit geweest.	Raadsleden laten zich doorgaans goed informeren en bezoeken regelmatig locaties in de gemeente waar zich ontwikkelingen afspelen.
De straatnaam klopt niet eens. Voor dezelfde straat worden 3 verschillende namen gebruikt. Vroeger was het de Ockhuizerlaan.	Indien u een straatnaam wilt wijzigen raden wij u aan dit bij de gemeente te melden via de website. We kunnen u hierbij helpen
Het gebied heet Rust en Ruimte en dat blijft het dan niet.	Rust en ruimte blijven de leidende principes in dit gebied. We onderzoeken hoe we nieuwe ontwikkelingen zo kunnen vormgeven, dat het past binnen de rust en ruimte.
Ben hier komen wonen vanwege rust en ruimte. Nu gaat mijn buurman opeens een zonneveld aanleggen. Dat wil ik niet.	Daar kunnen we ons iets bij voorstellen. Zie antwoord op de vorige vraag.
Haarzuilens is 800 ha en 450 is voor recreatie. 170 is het kasteel en het dorp. Dan passen deze plannen er toch nooit in.	Het onderzoeksgebied is 170 ha groot en de opgaven uit het collegebesluit tellen op tot ongeveer 135 ha. We onderzoeken of we bepaalde opgaven kunnen combineren.
Mensen kunnen een plank over de sloten leggen en breken dan in	Bij de ontwerpen wordt rekening gehouden met de veiligheid van bewoners en bezoekers van het gebied.
Kunnen jullie dat voor ons tekenen, hoe zien jullie dat voor je.	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.
We vinden de wandelpaden en recreatie een afleidingsmanoeuvre van het zonneveld. We zijn niet tegen die andere punten.	Als gemeente hebben we juist willen laten zien dat we meer willen met dit gebied dan alleen maar de mogelijkheden voor een zonneveld onderzoeken. We willen de bestaande kwaliteiten behouden en verbeteren. Die opgaven hebben we als gemeente ook. We begrijpen dat de zorgen vooral zitten op het zonneveld.
Wat zitten we hier nu te doen.	We hebben jullie ideeën en kennis nodig om een Integraal Programma van Eisen voor de nieuwe ontwikkelingen op te schrijven en mee te denken over een voorbeelduitwerking van dat eisenpakket. Als gemeente hebben we daar ideeën over, maar we horen graag wat jullie wel en niet willen.
Jullie zitten hier met tegenzin en dat overtuigt mij niet.	Alle projectteamleden en beleidsadviseurs zijn zeer betrokken om te onderzoeken hoe nieuwe ontwikkelingen in het gebied in te passen zijn.
Teken de opties dan kunnen we erover nadenken	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.

Waarom ligt er nog geen plan? Het is jullie werk en jullie dagtaak. Jullie staan hier met 7 man	Het klopt dat wij als gemeente ons hiervoor inspannen. Wij gaan de scenario's maken en de eisen op papier zetten. We gaan het gesprek met jullie aan om jullie ideeën daarin mee te nemen. We vragen jullie niet om het werk te doen, maar ons te voeden met ideeën.
We hebben al 2 jaar geleden deze kaarten gekregen en nu dit verhaal.	Dat is 2 maanden geleden, niet 2 jaar. Het kost ons veel tijd om alle informatie te verzamelen en goed te presenteren, dat we daarover met u het gesprek aan kunnen gaan.
Hoe heb je kunnen denken dat je van ons op wel 5 onderwerpen inhoudelijk input krijgt.	Misschien was dit naïef en vooral een wens van ons, om jullie ideeën over alle 5 de onderwerpen mee te kunnen nemen als we met de scenario's aan de slag gaan. Tijdens de avond bleek dat er vooral behoefte was aan gesprek, met name over het zonneveld. We hebben de presentatie nagestuurd met de vraag om via de mail (of op een andere manier) te reageren op de andere thema's, mocht daar behoefte aan zijn.
Teken wat mogelijk is.	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.
Jullie gaan in gesprek met mensen die buiten dit gebied wonen en die vinden alles vast fantastisch.	Tot nu toe zijn we alleen in gesprek met mensen die wonen in Ockhuizen, Gieltjesdorp, Laag-Nieuwkoop, Haarzuilens en een deel van Vleuten. Alle inwoners van de gemeente krijgen de kans om een zienswijze in te dienen, maar de participatie (het meedenken) is alleen voor mensen die in dit gebied wonen.
De mensen die het werkelijk aangaat, hebben daar geen boodschap aan.	Daarom participeren we met de bewoners van het gebied, en kunnen de andere inwoners van de gemeente alleen inspreken.
2 jaar geleden wilden we ook geen kaarten invullen. We vinden dat die aanpak niet deugt jullie herhalen het kunstje.	Dit was 2 maanden geleden, niet 2 jaar geleden. Het is een vorm om met elkaar in gesprek te gaan. Om de argumenten achter de zorgen boven tafel te krijgen.
Jullie hebben geen medestanders en nu krijgen we huiswerk	Er gaan in het gebied veranderingen plaatsvinden en de gemeente heeft ervoor gekozen de bewoners hierbij te betrekken. Er zijn ook mensen die voorstander zijn van dit plan. We willen graag jullie feedback op onze stukken. Zodat we die feedback mee kunnen nemen als we het Integraal Programma van Eisen en de scenario's gaan uitwerken.
We worden om de tuin geleid.	Als gemeente hebben we juist willen laten zien dat we meer willen met dit gebied dan alleen maar de mogelijkheden voor een zonneveld onderzoeken. We willen juist in overleg met de bewoners de bestaande kwaliteiten behouden en verbeteren. Die opgaven hebben we als gemeente ook. We begrijpen dat de zorgen vooral zitten op het zonneveld. Veel zorgen en vragen gaan daarover.

Ik wil niet meedoen	Dat mag.
Reactie op de plannen vorig jaar ingeleverd en gezien de reactie wil ik me de moeite besparen.	We hebben eerdere inbreng wel meegenomen, maar blijkbaar niet voldoende aan jullie teruggekoppeld. In het vervolg zullen we dit beter doen. Op een vergelijkbare manier zoals dit verslag is opgesteld.
We hebben geen inhoudelijke reactie gekregen.	Zie het antwoord hierboven.
Ik heb geen vertrouwen in de manier in het proces	Dit is veel benoemd tijdens de avond. Het ontbreken van vertrouwen betreuren wij. Graag gaan we met u een open en transparant proces in. We zullen meer communiceren over wat we met iedereens feedback doen. Voor deze bijeenkomst is daarom afgesproken een verslag te maken, voorzien van een inhoudelijke reactie op de opmerkingen en vragen. Ook bieden we aan om in gesprek te gaan over onze reacties. Als we de scenario's hebben gemaakt, kunnen we aangeven hoe bepaalde belangen, wensen en zorgen worden meegewogen.
ik ga niet op de andere punten in want die zijn allemaal goed.	Als hier geen opmerkingen op zijn, gaan we uit van de kansenkaarten zoals we die als gemeente hebben gemaakt. Afhankelijk van opmerkingen die uit dit verslag komen, via de mail nog komen en die door andere bewoners tijdens de bijeenkomsten zijn aangedragen.
We gaan nu toch niet zitten fröbelen. We kunnen dit niet.	We hebben jullie ideeën en kennis nodig om een Integraal Programma van Eisen voor de nieuwe ontwikkelingen op te schrijven en mee te denken over een voorbeelduitwerking van dat eisenpakket. Als gemeente hebben we daar ideeën over, maar we horen graag wat jullie wel en niet willen.
Waarom is er nu geen tekening.	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.
We hebben zelf veel inventievere plannen.	Als deze plannen passen binnen het collegebesluit, zijn we benieuwd naar deze plannen.
De landschapsarchitect kan nu toch wel een tekening maken	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.
Ik praat niet zonder tekening	De tekeningen die we hebben, zijn de kansenkaarten. Daar vragen we nu jullie reactie op.
Jullie kunnen toch wel in een paar dagen voor een tekening zorgen.	De komende weken gaan we een tekening maken, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.

Als er nu geen tekening komt, ga ik weg	Dit is gebeurd. Later is vanuit een persoonlijk onderhoud wederzijds begrip ontstaan.
Welke alternatieven worden er bekeken	Op dit moment onderzoeken we de punten uit het collegebesluit. Na de participatiebijeenkomsten, als we aan de slag gaan met het maken van scenario's, kan het zijn dat we alternatieven op het collegebesluit gaan bekijken. Die alternatieven passen dan nog wel bij de doelen uit het collegebesluit, namelijk duurzame energie opwekken, natuur ontwikkelen, openheid behouden, boscompensatie en recreatiemogelijkheden uitbreiden. Ook dienen we binnen ons onderzoeksgebied te blijven.
Wiens probleem zijn we hier aan het oplossen	We geven invulling aan de doelstellingen vanuit de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU). Door de groei van het aantal inwoners van de gemeente, moeten ook de voorzieningen meegroeien. De recreatiemogelijkheden, het groen en de natuur moeten verder ontwikkeld worden om aan de groeiende behoeften van de inwoners van de gemeente te voldoen. Dat geldt ook voor de energievraag. Die neemt toe en moeten we verduurzamen, en ook dat vraagt ruimte binnen de gemeentegrenzen.
De boeren kregen een aanbod van Natuurmonumenten maar dat was niet hoog genoeg.	Het is aan de grondeigenaren om die afweging te maken.
Is het bestemmingsplan al gewijzigd	Pas na het raadsbesluit over het IPvE is een wijziging op bestemmingsplan mogelijk.
Als er een paar bewoners reageren worden deze reacties genegeerd. Dan wordt er gezegd dat de rest ermee instemde.	We hopen dat dit verslag laat zien dat dit niet het geval is. We geven per opmerking een inhoudelijke reactie en op een later moment zullen we ook terugkoppelen hoe die opmerking is meegenomen in de afweging en het maken van de scenario's.
Stichting oprichter wil bij de avond zijn met de grondeigenaren	Dit is akkoord.
Jullie walsen over ons heen door een megacomplex vraagstuk over ons uit te storten. Dat heeft mijn wantrouwen vergroot.	Het is inderdaad een complex vraagstuk wat ons is voorgelegd. We willen jullie daarbij betrekken zodat er ook ruimte is voor jullie ideeën in de plannen. Als jullie ideeën hebben over hoe we dat de komende tijd kunnen doen, staan we daarvoor open.
Voor ons gaat het te snel. In het eerste gesprek was het meest duidelijk. Opeens kon daar niet meer over worden gepraat. Dan is 2 uur te snel en dat dat dan het enige moment van inspraak is...	2 uur bleek tijdens de avond inderdaad te kort te zijn om alle inbreng op te halen. Daarom hebben we de presentatie nagestuurd en de mogelijkheid geboden achteraf met feedback te komen.
Jullie kijken zelf hoe je met onze punten omgaat.	We beargumenteren wat we met jullie feedback doen.
We willen serieus worden genomen en dat idee heb ik niet.	We nemen jullie inbreng zeker serieus. We zullen dit beter laten zien door onder andere de manier van verslaglegging, inhoudelijke reactie en onderbouwing wat we met jullie feedback doen.
Verhaal over wat de stad nodig heeft heb ik te vaak gehoord. Gemeenteraad wil makkelijk scoren. Er moet een vervolgtraject komen. Bij de RSU was dat ook.	Het is niet duidelijk welk vervolgtraject van de RSU bedoeld wordt. Wel is het zo dat over deze gebiedsontwikkeling nog niet besloten is. De gemeenteraad beslist eind 2022 of zij ruimte wil bieden voor nieuwe ontwikkelingen. Daarna kunnen pas vergunningen aangevraagd worden of het

	bestemmingsplan gewijzigd worden. Er komt dus nog een vervolgtraject na dit traject.
Ik heb het gevoel dat er veel achter de schermen gebeurt, waar we niets vanaf weten.	Dit is veel benoemd tijdens de avond. Het ontbreken van vertrouwen betreuren wij. Graag gaan we met u een open en transparant proces in. We zullen meer communiceren over wat we met iedereens feedback doen.
Vreselijk dat goede agrarische grond ter ziele gaat. Er is veel vraag naar deze grond.	De gemeente is niet bekend met deze vraag. Wij constateren dat agrariërs hun bedrijf willen beëindigen in dit gebied.
Nu weer veel vraag naar akkerbouw. We hebben alternatieve plannen en voel me nu opgejaagd wild. Doe het kalm aan.	Dit is bij de gemeente niet bekend. We staan open voor alternatieve plannen als deze binnen het collegebesluit passen. We hebben afgesproken dat het concept IPvE voor de zomer ter inzage gaat. Voor die tijd proberen we zo veel mogelijk tijd te maken om het gesprek aan te kunnen gaan en ook daarna duurt het nog enkele maanden tot de gemeenteraad een besluit zal nemen .
We zijn hier komen wonen voor de rust en ruimte.	Dit gebied heeft vanuit het vigerende Bestemmingsplan als sfeerbeeld Rust en Ruimte. We onderzoeken hoe de nieuwe ontwikkelingen zo veel mogelijk binnen dat sfeerbeeld passen. Het is dus niet zeker dat dat sfeerbeeld verdwijnt als er nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn.
We zijn diep teleurgesteld. Er is niemand in de zaal en niemand in de stad die dit wil. En dan deze druppel op de gloeiende plaat in dit natuurgebied, dat is waanzin dan nog liever een woonwijk waar mijn kinderen kunnen wonen. Daar heb ik minder moeite mee, maar een zonneveld is waanzin	Het standpunt van de omwonenden is ons bekend. Als gemeente dienen wij vele belangen af te wegen en ruimte te vinden voor bepaalde opgaven. Woningbouw is voor dit gebied geen opgave, energieopwekking wel en dat onderzoeken wij nu.
Als er weinig reacties zijn dan krijg je een vertekend beeld van de mening van de bewoners.	We hebben het verslag van deze avond die een duidelijk beeld geeft van de mening van de aanwezigen. Het staat eenieder vrij om daarnaast nog inhoudelijk te reageren op de kansenkaarten.
Bewoners willen eerst ruggenspraak houden en ook met een advocaat.	Dat is goed, we hebben contact nadat deze ruggenspraak heeft plaatsgevonden.
Of iedereen moet reageren of niemand moet reageren, anders krijg je een vertekend beeld	We hebben het verslag van deze avond die een duidelijk beeld geeft van de mening van de aanwezigen. Het staat eenieder vrij om daarnaast nog inhoudelijk te reageren op de kansenkaarten.
	2 bewoners komen naar de bijeenkomst met de grondeigenaren
	Vervolg is het geven van reacties op de opmerkingen van deze bijeenkomst, de mails en individuele gesprekken. Na de bijeenkomsten deze en komende week, gaat de gemeente aan de slag met het uitwerken van scenario's en het opstellen van concept integraal programma van eisen. Deze leggen we voor aan de direct omwonenden en grondeigenaren. Daarna gaat het concept IPvE ter inzage en kunnen alle bewoners uit de gemeente een zienswijze indienen.

Cultuurhistorische vragen	
Culturele en archeologische aspect is heel belangrijk in dit gebied, waarom is er niemand vanuit die discipline.	Intern zijn 3 personen vanuit cultuurhistorie en archeologie betrokken, omdat dat zo belangrijk is in dit gebied. Die konden helaas niet aanwezig zijn bij de avonden.
Dit cultuurhistorisch gebied is door de gemeente verwaarloosd.	Sinds de aanwijzing als beschermd dorpsgezicht, hebben we het gebied als gemeente gelaten zoals het was. We zijn nu aan het onderzoeken of we nieuwe ontwikkelingen mogelijk kunnen maken, binnen de waarden van cultuurhistorie. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed betrekken we daarbij.
Je mag niet aan de verkaveling komen	De verkaveling is één van de hoogst gewaardeerde cultuurhistorische elementen in het gebied. Die gaat niet verdwijnen. We gaan kijken hoe we die verkaveling kunnen versterken.
Het kasteel Haarzuilens – de parel in de kroon van Utrecht.- de zichtlijnen zijn opengemaakt voor miljoenen en dan kijken we nu uit op een glazen meer.	Komende week gaan we in gesprek met het kasteel. We onderzoeken of het zonneveld buiten de zichtlijnen van het kasteel ligt.
Heeft het kasteel gereageerd op dit plan.	Daar gaan we komende week mee in gesprek
Boscompensatie vragen	
Over Amelisweerd er is toch een contract gesloten terwijl niet zeker is dat de verbreding er komt. Dus dan klopt het verhaal niet meer.	Het klopt inderdaad dat het niet zeker is of de verbreding doorgaat. In 2020 heeft het Rijk echter een tracébesluit genomen. De benodigde boscompensatie is hieraan gekoppeld. Daarom hebben we de opdracht om te onderzoeken waar in dit gebied ruimte is voor boscompensatie. Dit omdat we ons aan gemaakte afspraken moeten houden.
De verbreding van de A27 is toch van de baan, waarom gaat die boscompensatie dan door.	Zie hierboven We houden ons aan huidige afspraken.- De A27 is nog niet definitief ‘van de baan’ en we houden de mogelijkheid voor boscompensatie open.
In andere onderzoeken staat dat er alleen bos kan komen op plekken waar vroeger ook bos was.	De waardenstelling (cultuurhistorisch onderzoek) suggereert om verdwenen stukken bos terug te brengen met de boscompensatie.
In een ander onderzoek staat ook dat er bos langs de snelweg komt zodat de snelweg het lelijke zonneveld niet ziet.	We weten niet welk onderzoek dit was, maar dat is hier niet aan de orde. We onderzoeken of de nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn, vanuit de beleving van het gebied, niet de beleving van de snelweg.
Er is eerder bos gekapt en dan nu weer bomen planten	Dat zouden we kunnen doen om de verloren bosschages terug te brengen.
Bomen kunnen toch niet tegen een hoge waterstand	Sommige soorten bomen kunnen dat wel. We zouden in de gebieden met een hoge grondwaterstand bomen neerzetten die daar goed tegen kunnen.
Mijn bomen rotten weg. Anderen spreken dit tegen	Dat kan misschien komen door de soort boom en de waterstand en dat de soort boom niet bestand is tegen de hoge waterstand.

Natuurontwikkeling vragen	
Grondeigenaren van agrarische grond en een stuk is van natuurmonumenten. Dus waar is dan nieuwe natuurontwikkeling voor nodig.	Het gebied is in de RSU ook aangemerkt om de groenfuncties te ontwikkelen en zo de groenkwaliteit om de stad en in connectie met de stad te verbeteren. Daar hoort ook het ontwikkelen van nieuwe natuur bij. Sommige gronden van Natuurmonumenten zijn nog niet natuurvriendelijk ingericht. Hier kunnen we nieuwe natuur op ontwikkelen. Natuurmonumenten staat hiervoor open.
Het is een plek waar dieren wonen	Dat klopt, dat blijkt ook uit de natuurtoets die vorig jaar is gemaakt. Door een deel van het gebied open te houden, is de verwachting dat ook voor deze dieren plek blijft bestaan. Daarnaast gaat de natuurontwikkeling ervoor zorgen dat er meer en/of andere diersoorten in dit gebied komen.
Denk aan de hazen en fazanten	Door een deel van het gebied open te houden, is de verwachting dat ook voor deze dieren plek blijft bestaan. Daarnaast willen we met de natuurontwikkeling voor zorgen dat het gebied geschikt wordt voor meer diersoorten, bijvoorbeeld de otter en blauwborst.
Is het natuurgebied dan het gebied dat richting snelweg is.	Dat zou kunnen. Gezien de waterstand is dit gebied het meest geschikt om de ecologische corridor aan te leggen. Voor de otter moet deze namelijk wat moerassig zijn. Als het natuurgebied op een andere locatie komt is een ander type inrichting meer voor de hand liggend.
Weten jullie dat hier hazen hier zijn terwijl hij bijna op de lijst van bedreigde diersoorten staat	Ja, dat is bekend.
Er broeden veel vogels in mijn tuin en er zijn hier wel veel weidevogels, kom maar eens rondkijken.	Er zitten zeker weidevogels, maar in minder grote aantallen dan in andere gebieden.
Veel soorten vogels in mijn tuin, maar dat verdwijnt door de zonnepanelen.	Het kan zijn dat een deel van de soorten verdwijnt, maar er kunnen ook andere soorten voor terugkomen. En sommige soorten trekken zich weinig aan van de komst van een zonneveld.
Ik heb de indruk dat het natuurgebied aan de snelweg moet komen. Dan komt het zonneveld vlakbij te liggen.	Kijkend naar de waterstand en bodemgesteldheid, is het gebied langs de snelweg het meest kansrijk voor de ecologische corridor. Dat wil niet zeggen dat die daar ook komt. De corridor kan ook meer richting het zuiden komen, met een ander type inrichting, en de zonnepanelen meer richting de snelweg.
Wat is het effect op het milieu. Een MER voor nieuwe natuur.	Een MER wordt eigenlijk alleen voor grotere industriële plannen gemaakt, niet voor nieuwe natuur. We zoeken uit of dit mogelijk is.
Zonneveld vragen	
Als de grond niet was aangeboden was dit plan dan ook gekomen.	Ja, dan waren we als gemeente ook gaan onderzoeken of we duurzame energie in dit gebied kunnen opwekken.
De provincie geeft juist 20 ha agrarisch gebied uit. Waarom is hier dan een zoekgebied voor energiebronnen en halen we agrarisch gebied weg.	In de RSU 2040 is dit gebied aangewezen als groengebied en als zoeklocatie voor duurzame energieopwekking. Als gemeente hebben we een visie op dit gebied die anders is dan agrarisch.

Er zijn kleinere zonnevelden, waarom is deze ondergrens er. Is deze omvang dan rendabel.	Dat komt door de grote afstand tot het onderstation waar de stroomkabel naartoe getrokken moet worden. Maar ook omdat we als gemeente Utrecht een grote doelstelling hebben om duurzame energie op te wekken. Daarom onderzoeken of we hier ruimte kunnen maken voor een substantieel zonneveld.
Is deze 30 tot 40 ha nodig voor de dure kabel naar Breukelen.	Ja, maar dus ook om een aanzienlijke bijdrage te kunnen leveren aan de doelstellingen van de gemeente Utrecht en de afspraken die we hebben gemaakt met de RES U16.
Kun je een park dichterbij Breukelen aanleggen om de kosten te drukken.	Als gemeente Utrecht hebben we een opgave om (een deel van) de energie die we gebruiken, binnen de gemeentegrenzen op te wekken. Andere gemeenten hebben ook een dergelijke opgave. Iedere gemeente heeft haar eigen doelstelling en zal daar, in ieder geval ten dele, ruimte voor moeten vinden binnen haar eigen gemeentegrenzen. Dat geldt ook voor de gemeente Utrecht.
Wat gebeurt er als die kabel niet kan worden aangelegd.	We onderzoeken op dit moment ook al andere opties om de stroom af te zetten. Bijvoorbeeld door een kabel te trekken naar Lage Weide, Haarrijn of Haarzuilens, lokale opslag, waterstof maken, etc.
We hebben zelf een heel goed plan en dan krijgen we een reactie stuur het maar per mail.	Hierover zijn we nu in gesprek. Op 21 april is met bewoners en de gemeente gesproken over dit plan. Als het plan duidelijk is, nemen we het mee in het maken van scenario's. Net als de plannen van de grondeigenaren.
Waarom moeten wij dit voor de Utrecht oplossen. Er zijn andere gebieden waar mensen er veel minder last van hebben.	Als gemeente Utrecht willen we een deel van de energie die we gebruiken, binnen onze eigen gemeentegrenzen opwekken. Ook hebben we afspraken gemaakt met andere gemeenten in de regio in de RES U16. Dit zoekgebied is daarin opgenomen om het Utrechtse deel van dat bod te realiseren.
Waarom leggen jullie niet eerst alle daken vol met zonnepanelen.	Daar zijn we ook mee bezig. Maar alleen het vol leggen van alle (geschikte) daken wekt niet genoeg energie op om aan onze doelstellingen te voldoen. Dus het is noodzakelijk om ook naar andere locaties te kijken voor het plaatsen van zonnepanelen.
Waarom de zonnepanelen niet in een strook langs de snelweg.	Daar hebben we als gemeente slechts beperkt invloed op. Dit deel van de A2 en de naastgelegen grondstrook ligt buiten onze gemeentegrens en is eigendom van Rijkswaterstaat. Het zou een optie kunnen zijn om zonnepanelen langs snelwegen te leggen, maar dan nog is dat een aanvulling op de enorme opgave die we als gemeente, regio en land hebben om voldoende duurzame energie op te wekken.
Ik denk niet dat het college weet van onze bezwaren.	We hebben het college geïnformeerd over de weerstand die bij omwonenden bestaat tegen het zonneveld en de sociale onrust die is ontstaan.
Van alle zonnevelden is een heel klein gedeelte waarbij de natuur het goed doet. Hoe staan jullie hierin	Het klopt dat bij de bestaande zonneparken nog weinig rekening is gehouden met de natuur. De zonnevelden die nu in ontwikkeling zijn, doen al meer op het gebied van natuurontwikkeling. Direct onder de zonnepanelen kan er niet zoveel groeien. Wij willen het zonneveld zo

	natuurvriendelijk mogelijk maken, bijvoorbeeld door afstand te houden tussen de zonnepanelen en stroken naast de sloten vrij te houden. In het uitnodigingskader van Energielandschap Rijnenburg hebben we hier ook wat over opgenomen. Holland Solar heeft ook een gedragscode Zon op Land gemaakt, waarin ook wat uitgangspunten staan.
Schapen eronder laten lopen is geen oplossing want die eten alles op	Die eten alles op én hun ontlasting zorgt ervoor dat je niet de verschraling krijgt die je voor natuurontwikkeling wil. Hier gaan we als gemeente ook eisen over opnemen, over het beheer van het park.
Ik ben naar Duitsland gegaan om zonneparken te bekijken. Dat ziet er niet goed uit.	Wat er nu staat is eigenlijk old school. Die zijn +/- 5 jaar geleden ontwikkeld op basis van de toen geldende wensen en eisen. Er is veel ontwikkeld in de tussentijd en de vergunningen voor nieuwe zonneparken die nu worden aangevraagd, zien er al heel anders uit dan de zonneparken die er nu staan.
Het zou goed zijn voor de ooievaars. Maar die zitten hier al genoeg	De initiatiefnemers hebben ideeën gedeeld over hoe ze met/binnen hun zonneveld rekening kunnen houden met de natuur. Dat is bijvoorbeeld een ooievaarsnest. Maar ze kunnen ook andere dingen doen. Ze zijn bereid om te doen wat het beste past voor de bestaande of nieuw te ontwikkelen natuur in dit gebied. En wij als gemeente stellen daar ook eisen aan.
In combinatie met een zonneveld is natuur niet aan de orde	In het zonneveld zelf zal dat inderdaad beperkt aan de orde zijn. Tenzij er echt gezocht wordt naar revolutionaire manieren om de twee met elkaar te combineren.
Wat is de invloed van 40 ha zonnepanelen op natuur Want er komt meer ha aan zonnepanelen dan aan natuur	Als het natuurvriendelijk wordt ingericht, kan de bodemkwaliteit zoals die nu is behouden blijven. Als gemeente gaan wij eisen stellen aan het natuurvriendelijk inpassen, dan is de invloed op de natuur te beperken.
In andere gebieden is geconcludeerd dat het helemaal niet goed is om een zonneveld naast een natuurgebied te plaatsen	Dat onderzoek ging om weidevogelgebieden en daarover is inderdaad gezegd dat het aanleggen van een zonneveld naast een weidevogelkerngebied niet goed is voor de weidevogelpopulatie in die gebieden. Het gebied bij Ockhuizen is geen weidevogelkerngebied. Voor ander type natuurgebieden zijn geen vergelijkbare onderzoeken gedaan.
Wat is de schade over 10 jaar of 25 jaar van die zonnepanelen?	Als het natuurvriendelijk wordt ingericht, kan de bodemkwaliteit zoals die nu is behouden blijven. Daarmee blijft de schade beperkt.
Wat doen we na die 25 jaar zonnepanelen.	Dat is onderdeel van dit onderzoek. Het liefst maken we dit gebied dan volledig natuur en recreatie.
Als je zonnepanelen laag zet is het een bouwwerk en dan moet je het bestemmingsplan aanpassen.	Het plaatsen van zonnepanelen past niet binnen het huidige bestemmingsplan. Voor plaatsing moet dus óf het bestemmingsplan aangepast worden, óf er moet een vergunning aangevraagd worden om van het bestemmingsplan te mogen afwijken.
Energie opwekken en dergelijke moet allemaal binnen de gemeentegrenzen plaatsvinden, maar de minder erge, natuurprojecten geeft Utrecht aan Stichtse Vecht.	Elke gemeente heeft zijn taakstellingen voor energieopwekking, ook Stichtse Vecht. De massale weidsheid en openheid van het Groene Hart, die zo geschikt is voor weidevogels, hebben we in de gemeente

	Utrecht in mindere mate dan in de gemeente Stichtse Vecht. Het gebied rond Ockhuizen leent zich goed om andere, nieuwe natuur op te ontwikkelen. We onderzoeken of dit kan samengaan met zonnevelden,
Het zonneveld meer naar de snelweg is dan beter.	Dit zal worden meegenomen in de scenario's.
Er wordt gezegd dat je geen zonnevelden op veen mag plaatsen omdat het dan te veel inklinkt.	Je kan eventueel de grondwaterstand omhoog brengen om dat tegen te gaan. Dit zal worden onderzocht.
Voor ons is duidelijk waar de zonnepanelen moeten komen, precies vlak bij ons.	Als gemeente zoeken we het meest kansrijke gebied, lettend op andere elementen in het landschap.
De grond van de eigenaren is 45 ha, en dus moet er 45 ha komen	In het collegebesluit staat 35-40 hectare netto zonneveld. Afhankelijk van de opstelling betekent dit wellicht 45 hectare. Dat is inclusief landschappelijke inpassing en afscherming met bijvoorbeeld bosschages en de ruimte tussen de sloten en panelen.
Er moet dus 45 ha zonnepanelen komen	Nee, de bruto hectares zijn inclusief afstand tot woningen, natuurvriendelijke inrichting, etc. Zorgvuldige inpassing van alle elementen staat voorop.
De cirkel voor zonnepanelen is om de grond van de grondeigenaren getekend.	Op basis van de beleving van het landschap en de openheid, vooral vanaf de Polderweg, is de cirkel in dit gebied getrokken.
Mag de cirkel ook kantelen. Als die wordt gekanteld is het zonneveld verder bij ons weg.	Dat is een optie die we mee kunnen nemen bij het maken van de scenario's
Waarom hier en niet ergens anders in Utrecht	Naast de polders Rijnenburg en Reijerscop, waar we ook kijken naar grootschalige energieopwekking, zijn er weinig plaatsen in Utrecht waar we ook zoveel duurzame energie kunnen opwekken. Er zijn andere zoekgebieden aangewezen voor duurzame energieopwekking, maar die zijn van een veel kleinere omvang dan Ockhuizen en Rijnenburg/Reijerscop. Mocht het mogelijk zijn om daar duurzame energie op te wekken, leveren die kleinere gebieden een te kleine bijdrage aan de doelstellingen die we als gemeente hebben en die we in de RES U16 hebben afgesproken.
Zoals het nu is ingetekend is de makkelijke weg. Als het veld horizontaal wordt aangelegd moet de gemeente er veel meer voor doen.	Dan zullen partijen mee moeten werken aan grondruil. Dat is lastiger dan wanneer het op de gronden kan van grondeigenaren die graag een zonneveld willen.
Plaats het zonneveld in andere gemeenten waar het minder dichtbevolkt is	Als gemeente Utrecht moeten we onze verantwoordelijkheid nemen en een deel van de energie die we nodig hebben, zelf duurzaam opwekken. Hierover zijn in U16- verband afspraken gemaakt. Andere gemeenten die minder dichtbevolkt zijn hebben weer andere beperkingen op de ruimte die er voor zonnevelden is, zoals bijvoorbeeld de weidevogelkerngebieden.
Verschillende raadsleden hebben al gezegd dat niemand gaat tegenstemmen vanwege de ambitie op energie. Dan hebben we toch geen invloed?	De invloed die jullie tijdens de bijeenkomsten hebben, gaat over hóe de nieuwe ontwikkelingen plaats mogen vinden. Dus welke eisen we daaraan gaan stellen. Of de nieuwe ontwikkelingen ook mogelijk gemaakt worden, hangt af van de raad.

Als het veld ergens anders moet komen moet de gemeente veel meer moeite doen.	Hier zijn grondeigenaren die graag mee willen werken aan een zonneveld. Dat maakt het eenvoudiger dan dit doen in een gebied waar de grondeigenaren het niet willen.
De gemeente moet niet voor een dubbeltje op de eerste rang willen zitten.	Als gemeente gaan we een goede belangenafweging maken voor de langere termijn. We zullen niet de makkelijkste optie kiezen omdat die zich nu eenmaal voordoet.
De gemeente moet maar bijleggen om 20 ha rendabel te maken.	Doel is nu om te kijken of we de hectares uit het collegebesluit in het gebied kunnen inpassen.
Ik wil precies weten waar het park komt en hoe groot het wordt en misschien zijn we dan milder over de plannen.	Voor de zomer gaat het concept IPvE ter inzage. Daarbij zal een voorkeursscenario komen. Afhankelijk van de zienswijzen en de wijzigingen die daardoor nodig zijn op de stukken, is rond de zomer al meer duidelijk dan nu. Waar het precies komt, weten we pas als de raad het vaststelt, eind 2022.
Wat betekent rendabel?	Dat het zonneveld een zodanige business case oplevert, dat een partij/bank erin wil investeren en het te realiseren is.
Kunnen de leveranciers dan een kerstfeestje vieren?	Nee, die verdienen wel geld, maar eerst moeten investeringen plaatsvinden voordat ze opbrengsten krijgen. Ze verdienen nu ook geld met de opbrengst van hun grond/boomgaard/etc.
We gaan niet schetsen als jullie al weten waar het zonneveld precies komt.	Als gemeente weten we niet waar het zonneveld precies komt. We kiezen ervoor om eerst ideeën en feedback van bewoners op te halen en dan pas te gaan schetsen.
Mijn buurman is ondernemer die wil alleen verdienen	Een zonneveld kan pas aangelegd worden als de gemeente daarvoor een vergunning heeft verleend. Daar is op dit moment geen sprake van.
We willen geen zonnepanelen	Dit standpunt nemen we mee in de afweging.
Zonneveld verder weg is beter dus een horizontale cirkel is beter.	Dit standpunt nemen we mee in de afweging.
Geen boodschap aan de grondeigenaren, de windparkbedrijven of de financiële haalbaarheid.	Wij begrijpen dat het belang van de aanwezigen anders is dan van de grondeigenaren, windparkbedrijven en financiële haalbaarheid. We maken een integrale belangenafweging bij het maken van de plannen.
Die 40 ha past gewoon niet.	Dat moet blijken uit de onderzoeksfase waar we nu in zitten.
Weet een van de collegeleden hoeveel bezwaar er al is gemaakt en ik denk dat het college dat allemaal niet weet.	We hebben het college geïnformeerd over de weerstand die bij omwonenden bestaat tegen het zonneveld en de sociale onrust die is ontstaan.
Wie zegt dat Stichtse Vecht daar niet aanhaakt.	Daarover zijn we in gesprek met de gemeente Stichtse Vecht. Ook is het zo dat een kabel niet zomaar voor een ander zonneveld gebruikt kan worden.
Er moet een haag komen die vanaf dag 1 ondoorzichtig is	Dit is een optie die we zullen beschouwen in het integrale programma van eisen .
Wat is er allemaal nodig voor de aanleg	Er is in elk geval een toegangsweg nodig voor het inkoopstation. Deze moet bereikbaar zijn voor de brandweer. Ook moet er een (tijdelijke) aanrijroute zijn

	voor vrachtwagens voor het op- en afbouwen van het zonneveld.
In hoeverre zit je vast aan de hectares	De initiatiefnemers hebben aangegeven dat er met minder hectares geen rendabel park te bouwen is.
Wat is verschil tussen bruto en netto	We spreken van een netto aantal hectares voor het zonneveld. Daarmee bedoelen we dat dit oppervlakte volledig in gebruik is voor de opstelling van het zonneveld: de panelen, ruimte tussen de panelen, trafohuisjes, omvormers, etc. De sloten, groene ruimte tussen de panelen, (groene) onderhoudspaden tussen de panelen en maatregelen ten behoeve van de landschappelijke inpassing tellen niet mee in deze hectares. Bruto komt daar (afhankelijk van de opstelling) circa 20-30% bij.
In hoeverre kan de gemeente investeren	De gemeente maakt een Integraal Programma van Eisen, een soort visie op het gebied. De uitvoering is afhankelijk van investeringen van grondeigenaren, initiatiefnemers en gemeente. Opbrengsten zullen zo veel mogelijk weer worden geïnvesteerd in het gebied. De gemeenteraad besluit of er voor bijvoorbeeld natuurontwikkeling extra budget beschikbaar wordt gesteld.
Er komt geen verandering in de hoeveelheid hectares.	Voor deze onderzoeksfase veranderen de hoeveelheid hectares niet.
Wat is er zo duurzaam aan zonnepanelen plaatsen op agrarische grond. Ik krijg er geen antwoord op.	Niet alle agrarische grond die we in Nederland hebben, zal in de lengte der dagen agrarisch in gebruik blijven. Als gemeente Utrecht hebben we andere doelstellingen dan agrarische doelstellingen voor dit gebied. Energie opwekken zonder CO2 uit te stoten, draagt bij aan de verduurzaming van Nederland en de gemeente. Dat agrarische grond hierdoor verdwijnt, draagt daar in dit gebied extra aan bij. Bijvoorbeeld door het kunnen verhogen van de grondwaterstand, waardoor het veen minder inklinkt en het geen CO2 uitstoot.
Wat stoten zonnepanelen aan CO2 uit en hoe vergelijk je dat dan	We gaan hiervoor een onderzoek opvragen. Je kan een life cycle assessment maken van producten. Dus ook van zonnepanelen. We gaan kijken of we deze ergens kunnen vinden en met jullie kunnen delen. Dit valt wel buiten de scope van de gebiedsontwikkeling.
Geluidswal doortrekken en een paar honderd meter ervoor vol zetten met zonnepanelen.	Hierover zijn we in gesprek met een aantal bewoners. We proberen duidelijk te krijgen wat dit idee precies inhoudt en of het past binnen het vertrekpunt van het college.
Het enige wat ik hoor is dat jullie je in de wurggreep hebben laten nemen door de grondeigenaren en de Windunie	We voeren als gemeente ons eigen proces. Ook andere belangen, zoals landschap, openheid en beleving wegen we af om tot een optimale invulling van het gebied te komen. Een eenzijdige invulling vanuit de initiatiefnemers is ongewenst voor de voorgestane integrale benadering.
Waarom is 10 ha zonneveld niet voldoende, ergens anders is het wel voldoende. Anders moet de gemeente het verschil maar bijleggen.	Dat ligt aan de afstand tot een onderstation, de bekabeling is heel prijzig. Het is tot op heden niet gebruikelijk dat de gemeente zelf investeert in een zonneveld. Indien dat nodig blijkt voor de haalbaarheid kan dit als voorstel aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Ga met een andere windpartij in gesprek.	De gemeente realiseert zelf geen zonneveld. De grondeigenaren zijn vrij in hun keuze en die hebben een overeenkomst met Windunie en Pure Energie.
Waarom geen windmolens.	Dat was de vorige keer geen optie voor jullie. Als dit nu anders is, dan kunnen we het meenemen in het onderzoek. Het collegebesluit noemt inderdaad hectares zonneveld, maar het bovenliggende doel is een bepaalde hoeveelheid energie-opbrengst vanuit dit gebied.
Het is een goed idee om onderzoek te doen als dat van provincie Noord-Holland. Dat ging volgens ecologische eisen en over aanleg en beheer	We gaan dit onderzoek opzoeken en kijken of we een vergelijkbaar onderzoek kunnen doen. Dat onderzoek ging specifiek over weidevogelkerngebieden en dat is dit gebied niet.
Hoe zien die zonnepanelen eruit en hoe staan ze op de grond. Ze mogen niet hoger dan 75 cm boven de grond komen.	Hierover kunnen we nog met elkaar in gesprek, dit ligt nog niet vast. We nemen de wens van 75cm hoge panelen mee bij het maken van het integraal Programma van eisen .
Ik vind dit zorgelijk, we zitten in het grensgebied en dit gaat dan in Stichtse Vecht verder. Dit kan betekenen dat dit gaat aansluiten op een ander zonnepanelen-veld en dat kan een lijn worden want die hebben niet veel plek langs de Vecht. Dan wonen we tussen de zonnepanelen.	De verwachting is dat de kabel voor een mogelijk zonneveld in de gemeente Utrecht voldoende ruimte heeft voor dat zonneveld. Dat betekent dat er geen ander zonneveld op aangesloten kan worden. Windmolens zouden wel kunnen, omdat hun opwekpatroon ongeveer tegenovergesteld is van een zonneveld. We zijn hierover in gesprek met de gemeente Stichtse Vecht.
Ogen openen voor alternatieven daar zijn vast veel mogelijkheden voor.	We staan open voor alternatieven als deze binnen het collegebesluit en dus ook dit onderzoeksgebied passen.
Ik maak me zorgen om de grootte van het veld en wat de mogelijkheden nog zijn. Kunnen we daar nog wat op aangeven en heeft het dan wel zin.	Voor het onderzoek houden we ons aan de vastgestelde grootte. Als aan het eind van het onderzoek blijkt dat dit echt te groot is, dan kan het wellicht wijzigen. Maar voor nu is het wel de onderzoeksopdracht.
Ik heb al gemaild, begin opnieuw met een kleiner ei.	Met het ei wordt de cirkel op de kansenkaart voor zonne-energie bedoeld. De omvang van deze cirkel staat los van de exacte omvang van het zonneveld, het geeft het meest kansrijke gebied aan.
Hier krijgen we spijt van (van het zonneveld)	Als gemeente hebben we de taak om een zorgvuldige afweging te maken tussen alle belangen. Daarom betrekken we bewoners en inhoudelijke experts bij deze afweging.
Wat is er nodig om het zonneveld aan te leggen	Hier is een Omgevingsvergunning voor nodig
Recreatie vragen	
Waarom moet er hier recreatie komen.	Er komen steeds meer mensen in de gemeente Utrecht wonen. Ook in dit gebied, bijvoorbeeld met de nieuwe wijk Haarrijn. De groei van het aantal inwoners zorgt dus voor een groei van de recreatiebehoefte, die met name een plek kan krijgen in het groen rond de stad. Daarbij willen we hier met name de verbindingen tussen fiets-/wandel paden versterken.
De ingetekende fietspaden kloppen niet. Oud fietspad staat nog altijd in de plannen, maar is eigen grondgebied. Er is wel recht van overpad. Het oude fietspad is over de grond van 2 bewoners getekend	De fietspaden zijn indicatief ingetekend, als (het aantal) gewenste oost-west verbindingen. Het is ons bekend dat een fietspad over deze grond van 2 bewoners niet gewenst wordt.

Er komt een overkill aan recreatie en er komt nu al niemand. Wat gaat dat (recreatiegebied) toevoegen. Zijn er onderzoeken gedaan naar hoeveel er gebruik van wordt gemaakt.	Er komen meer bewoners in de hele gemeente, dus dat leidt tot meer behoefte aan recreatie. Er is al veel recreatie in het gebied en om aan de groeiende behoefte te voldoen, willen we de mogelijkheden laten toenemen.
Overdag en ’s avonds is er nooit iemand in het recreatiegebied.	Door een verbetering van de toegankelijkheid en door uitbreiding van de wandel- en fietsmogelijkheden in het gebied verwachten wij dat het meer bezoekers zal trekken. Het gebied is niet bedoeld voor intensieve recreatie, zoals bij de typering rust en ruimte is meegegeven,
Er komen nog meer loslopende honden.	Dit nemen we mee in het integraal programma van eisen. Het is ook beter voor de diersoorten als de honden aan de lijn moeten blijven.
Hoe zit het met de veiligheid als er meer mensen komen	Bij de ontwerpen wordt rekening gehouden met de veiligheid van bewoners en bezoekers van het gebied.
Hoe zit het als de wegen doodlopend zijn en scooters moeten dan weer terugrijden. Daar is geen plaats voor.	De wens is om de nieuwe recreatiemogelijkheden zo aan te leggen, dat ze niet doodlopen.

Bijeenkomst gebiedsontwikkeling Ockhuizen

12 april 2022

Aanwezig:

- 15 direct omwonenden

Gemeente Utrecht:

- Anne Schipper - projectleider
- Saskia Nieuwenhuizen, gebiedscoördinator
- Dik Bouman, omgevingsmanager

- Arjen Spijkerman, landschapsarchitect
- Hessel Rasch, landschapsarchitect
- Floris Brekelmans, ecoloog
- Renée Midavaine, verslag

De gemeente heeft 3 (identieke) meedenksessies georganiseerd om kansen en zorgen op te halen bij omwonenden, betrokkenen en stakeholders over de inrichting rond Ockhuizen. De avond start met een presentatie over de ruimtelijke ambities die voor dit gebied geformuleerd zijn en een toelichting op het collegebesluit van maart jl. Het college heeft ons het volgende programmatisch vertrekpunt meegegeven om mee te nemen naar de ontwerpfase van het Integraal Programma van Eisen (IPvE):

- Behoud van circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied
- 15,4 hectare boscompensatie
- Circa 30 hectare natuurontwikkeling
- 35-40 hectare netto zonneveld
- Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid

Met dit kwantitatieve programmatische vertrekpunt wordt de komende maanden in de ontwerpfase een kwalitatieve afweging gemaakt, waarin we zoeken naar een verhouding waarin alle opgaven en waarden met elkaar in balans zijn.
Vanuit ecologie en landschap wordt een korte toelichting gegeven op de kansen die zij zien.
Daarna worden 5 “kansenkaarten” besproken waarin per thema is gekeken wat er wel en niet zou kunnen. Er is nog geen weging gemaakt van de thema’s om te komen tot een ontwerp/inrichtingsplan voor het gebied. Dit plan zal over circa 2-3 maanden gereed zijn en samen met het Integraal Programma van Eisen ter inzage worden gelegd. Uiteraard zal dit plan eerst ook aan de bewoners worden voorgelegd.

De presentatie is online te vinden.

Er volgen veel vragen die hieronder zijn opgenomen onder de kopjes: Algemeen, Cultuurhistorie, Boscompensatie, Natuurontwikkeling, Zonneveld, Recreatie. De vragen zijn al zo veel mogelijk van een antwoord of reactie voorzien. Op de nog openstaande vragen zal zo spoedig mogelijk een reactie volgen.

Vragen	Reactie	Stand van zaken (april 2023)
Algemeen		
Is het bestemmingsplan al gewijzigd.	Nee, het bestemmingsplan is niet gewijzigd.	Bestemmingsplan wordt na vaststelling van het IPvE gewijzigd. Delen worden bestemd als natuur in plaats van agrarisch. Na de doorlooptijd van het zonneveld verandert ook de bestemming van die percelen van agrarisch naar natuur
Waarom heet het zoekgebied, het is toch besloten dat het er komt.	We zitten nog in de onderzoeksfase, waarin we onderzoeken hoe we ruimte zouden kunnen maken voor nieuwe ontwikkelingen in dit gebied. En aan welke eisen die nieuwe ontwikkelingen dan moeten voldoen. Eind 2022 beslist de raad vanuit dit onderzoek of er ruimte is voor nieuwe ontwikkelingen.	Er ligt nu een voorstel hoe we invulling geven aan de ambities waar ruimte voor is gezocht in dit gebied.
De presentatie was vorige keer gewijzigd in het verslag. Gaat dat nu weer gebeuren.	Tijdens die vorige bijeenkomst was al geconcludeerd dat het plaatje niet klopte en meer vragen opriep dan dat het antwoorden gaf en dat hebben we vervangen. Deze wijziging hebben we vermeld in het verslag. De presentatie van 12 april maken we ongewijzigd beschikbaar op www.utrecht.nl/ockhuizen en sturen we naar alle aanwezigen van de 3 bijeenkomsten.	-
Wat doen jullie met onze opmerkingen.	Die gebruiken we als informatie bij het maken van scenario's die als bijlage dienen bij het op te stellen Integraal Programma van Eisen. Bij al jullie vragen, opmerkingen of suggesties zullen we aangeven wat we ermee doen, ook als we suggesties of opmerkingen niet overnemen. De scenario's en het integraal programma van eisen leggen we rond de zomer in concept voor aan bewoners. Hierop kan eenieder een zienswijze indienen.	In dit document (laatste kolom) geven we aan wat met de opmerkingen is gedaan.

Vorig jaar waren er 5 scenario's gepresenteerd, zijn die overboord.	Ja die zijn overboord, we zijn wat dat betreft opnieuw begonnen.	De scenario's zijn gebruikt om verschillende keuzes met elkaar te vergelijken. Het was een middel om tot een uiteindelijk voorstel te komen.
Is dit een vaststaand besluit.	Het collegebesluit van 8 maart 2022 is een vaststaand besluit. We onderzoeken nu of en hoe de in dat collegebesluit genoemde oppervlakten vorm te geven zijn in het gebied.	-
Welke problemen lossen we op met dit plan.	We proberen invulling te geven aan de doelstellingen vanuit de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040). Door de groei van het aantal inwoners van de gemeente, moeten ook de voorzieningen meegroeien. De recreatiemogelijkheden, het groen en de natuur moeten verder ontwikkeld worden om aan de groeiende behoeften van de inwoners van de gemeente te voldoen. Dat geldt ook voor de energievraag. Die neemt toe en moeten we verduurzamen, en ook dat vraagt ruimte binnen de gemeentegrenzen.	Het voorstel bevat maatregelen die de recreatiemogelijkheden uitbreiden, (nieuwe) natuur en groenkwaliteiten ontwikkelen en duurzame energie opwekken.
Park Rust en Ruimte verdwijnt dan.	Het park Rust en Ruimte bestaat als term niet. Dit gebied heeft vanuit het vigerende Bestemmingsplan als sfeerbeeld Rust en Ruimte. We onderzoeken hoe de nieuwe ontwikkelingen zo veel mogelijk binnen dat sfeerbeeld passen. Het is dus niet zeker dat dat sfeerbeeld verdwijnt als er nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn.	De rust en ruimte wordt meer beleefbaar door het toevoegen van nieuwe fiets- en wandelpaden. Daarmee verdwijnt de rust en ruimte niet.
Waarom mogen we niet bij de grondeigenaren aansluiten om mee te denken.	Dat mag wel. Omdat het dezelfde avonden zijn met 3 verschillende groepen is een verdeling gemaakt. Afgesproken wordt dat 2 bewoners ook aansluiten bij de bijeenkomst van 14 april.	-
Niets onderschrijft dit plan.	De gemeente Utrecht heeft doelstellingen om de groei van de gemeente in balans te houden en bij te laten dragen aan gezond stedelijk leven voor iedereen. Daarvoor moeten we nieuwe ontwikkelingen onderzoeken, zoals het ontwikkelen van dit gebied.	-
Deze bijeenkomst is alleen een doekje voor het bloeden.	Er is ruimte voor bewoners om mee te denken over de scenario's die we opstellen en de eisen die we stellen aan nieuwe ontwikkelingen in dit gebied. Daarom organiseren we deze bijeenkomsten, zodat we kansen, zorgen, aandachtspunten en informatie van bewoners mee kunnen nemen in die scenario's.	-

Het college heeft een besluit genomen op basis van een document, is dat document openbaar.	Het collegebesluit is tot stand gekomen op basis van externe onderzoeken, gesprekken en een eerste ambtelijke analyse van de impact. Deze analyse is op schrift gezet, maar niet vastgesteld en daarom niet als openbaar document op de website te vinden.	-
We willen zien hoe de verschillende belangen zijn meegeteld.	Als we de scenario's hebben gemaakt, maken we een integrale afweging. Daaruit blijkt hoe de verschillende belangen zijn gewogen. We zullen dan ook per vraag of opmerking een reactie kunnen geven.	We laten de onderzochte scenario's zien.
Ik heb 12 brieven naar verschillende raadsleden gestuurd maar van geen antwoord gekregen.	Er is ambtelijk een reactie gestuurd op de brief.	-
Het probleem is dat er geen vertrouwen is.	Dit is veel benoemd tijdens de avond. Het ontbreken van vertrouwen betreuren wij. Graag gaan we met u een open en transparant proces in. We zullen meer communiceren over wat we met iedereens feedback doen. Voor deze bijeenkomst is daarom afgesproken een verslag te maken, voorzien van een inhoudelijke reactie op de opmerkingen en vragen. Ook bieden we aan om in gesprek te gaan over onze reacties. Als we de scenario's hebben gemaakt, kunnen we aangeven hoe bepaalde belangen, wensen en zorgen worden meegewogen.	-
Ik wil dat iedereen bij alles is betrokken	We betrekken de direct omwonenden en grondeigenaren actief. Zij geven input aan ons als gemeente en wij moeten aangeven wat we met hun input doen. De bewoners van Haarzuilens en omstreken raadplegen we. Zij kunnen hun ideeën meegeven. Ook daarvan geven we aan wat we daarmee doen. Alle verslagen zetten we op de website, zodat iedereen kan meelezen.	-
Wil iedereen deze werkvorm, het moet niet een verdeel- en heerswerkvorm worden. We gaan niet in kleine groepjes praten, maar gezamenlijk	De reden dat we in groepjes uiteen wilden gaan, is om alle aanwezigen de kans te geven hun reactie te geven. En daarover het gesprek aan te gaan met elkaar. De ervaring is dat dit in kleinere groepjes beter werkt. De uitkomsten zouden dan weer plenair gedeeld worden.	-
Kaartjes zijn niet heel duidelijk	We doen een legenda bij de kansenkaarten.	-

Is de geschiedenis van het gebied relevant voor ons	Het geeft ideeën over waar wat zou kunnen komen en hoe dat eruit kan komen te zien.	De geschiedenis van het gebied is, in de vorm van cultuurhistorische waarden en natuurontwikkeling, opgenomen in het concept IPvE
De geschiedenis van het gebied interesseert me niks	Het geeft inzicht in de opbouw van de bodem en welke delen van het gebied waarvoor geschikt kunnen zijn.	-
De andere opgaven leiden alleen maar af van waar we ons echt zorgen over maken.	Als gemeente hebben we juist willen laten zien dat we meer willen met dit gebied dan alleen maar de mogelijkheden voor een zonneveld onderzoeken. We willen de bestaande kwaliteiten behouden en verbeteren. Die opgaven hebben we als gemeente ook. We begrijpen dat de zorgen vooral zitten op het zonneveld.	-
Kennen raadsleden dit gebied, ze zijn hier nooit geweest.	Raadsleden laten zich doorgaans goed informeren en bezoeken regelmatig locaties in de gemeente waar zich ontwikkelingen afspelen.	-
De straatnaam klopt niet eens. Voor dezelfde straat worden 3 verschillende namen gebruikt. Vroeger was het de Ockhuizerlaan.	Indien u een straatnaam wilt wijzigen raden wij u aan dit bij de gemeente te melden via de website. We kunnen u hierbij helpen	-
Het gebied heet Rust en Ruimte en dat blijft het dan niet.	Rust en ruimte blijven de leidende principes in dit gebied. We onderzoeken hoe we nieuwe ontwikkelingen zo kunnen vormgeven, dat het past binnen de rust en ruimte.	De rust en ruimte wordt meer beleefbaar door het toevoegen van nieuwe fiets- en wandelpaden. Daarmee verdwijnt de rust en ruimte niet.
Ben hier komen wonen vanwege rust en ruimte. Nu gaat mijn buurman opeens een zonneveld aanleggen. Dat wil ik niet.	Daar kunnen we ons iets bij voorstellen. Zie antwoord op de vorige vraag.	-
Haarzuilens is 800 ha en 450 is voor recreatie. 170 is het kasteel en het dorp. Dan	Het onderzoeksgebied is 170 ha groot en de opgaven uit het collegebesluit tellen op tot ongeveer 135 ha. We onderzoeken of we bepaalde opgaven kunnen combineren.	Nu 9 ha natuurontwikkeling, 42,5ha zonneveld, 8ha landschappelijke zone. Na doorlooptijd zonneveld wordt de 42,5ha en de 8ha landschappelijke zone ook natuur. Het gebied

passen deze plannen er toch nooit in.		ten westen van de Thematerkade is deels al natuur, verandert 10ha nu naar natuur en nemen we de overige percelen op als ambitie om ook als natuur te ontwikkelen.
Mensen kunnen een plank over de sloten leggen en breken dan in	Bij de ontwerpen wordt rekening gehouden met de veiligheid van bewoners en bezoekers van het gebied.	
Kunnen jullie dat voor ons tekenen, hoe zien jullie dat voor je.	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.	Bij het IPvE zit een tekening.
We vinden de wandelpaden en recreatie een afleidingsmanoeuvre van het zonneveld. We zijn niet tegen die andere punten.	Als gemeente hebben we juist willen laten zien dat we meer willen met dit gebied dan alleen maar de mogelijkheden voor een zonneveld onderzoeken. We willen de bestaande kwaliteiten behouden en verbeteren. Die opgaven hebben we als gemeente ook. We begrijpen dat de zorgen vooral zitten op het zonneveld.	IPvE laat zien dat aanleg van wandelpaden vanuit recreatie wordt beschouwd als meerwaarde voor het gebied en dat deze te combineren zijn met een zonneveld.
Wat zitten we hier nu te doen.	We hebben jullie ideeën en kennis nodig om een Integraal Programma van Eisen voor de nieuwe ontwikkelingen op te schrijven en mee te denken over een voorbeelduitwerking van dat eisenpakket. Als gemeente hebben we daar ideeën over, maar we horen graag wat jullie wel en niet willen.	-
Jullie zitten hier met tegenzin en dat overtuigt mij niet.	Alle projectteamleden en beleidsadviseurs zijn zeer betrokken om te onderzoeken hoe nieuwe ontwikkelingen in het gebied in te passen zijn.	-
Teken de opties dan kunnen we erover nadenken	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie,	-

	energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.	
Waarom ligt er nog geen plan? Het is jullie werk en jullie dagtaak. Jullie staan hier met 7 man	Het klopt dat wij als gemeente ons hiervoor inspannen. Wij gaan de scenario's maken en de eisen op papier zetten. We gaan het gesprek met jullie aan om jullie ideeën daarin mee te nemen. We vragen jullie niet om het werk te doen, maar ons te voeden met ideeën.	Het was een ingewikkeld en precair proces om zo veel mogelijk ambities van de gemeente in te passen op grond die niet van de gemeente is. We hebben daarvoor veel gesprekken moeten voeren met de diverse grondeigenaren..
We hebben al 2 jaar geleden deze kaarten gekregen en nu dit verhaal.	Dat is 2 maanden geleden, niet 2 jaar. Het kost ons veel tijd om alle informatie te verzamelen en goed te presenteren, dat we daarover met u het gesprek aan kunnen gaan.	-
Hoe heb je kunnen denken dat je van ons op wel 5 onderwerpen inhoudelijk input krijgt.	Misschien was dit naïef en vooral een wens van ons, om jullie ideeën over alle 5 de onderwerpen mee te kunnen nemen als we met de scenario's aan de slag gaan. Tijdens de avond bleek dat er vooral behoefte was aan gesprek, met name over het zonneveld. We hebben de presentatie nagestuurd met de vraag om via de mail (of op een andere manier) te reageren op de andere thema's, mocht daar behoefte aan zijn.	-
Teken wat mogelijk is.	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.	Tekening zit bij het IPvE.
Jullie gaan in gesprek met mensen die buiten dit gebied wonen en die vinden alles vast fantastisch.	Tot nu toe zijn we alleen in gesprek met mensen die wonen in Ockhuizen, Gieltjesdorp, Laag-Nieuwkoop, Haarzuilens en een deel van Vleuten. Alle inwoners van de gemeente krijgen de kans om een zienswijze in te dienen, maar de participatie (het meedenken) is alleen voor mensen die in dit gebied wonen.	Als het concept IPvE ter inzage ligt, kan eenieder een zienswijze indienen. We voeren een aanvullend gesprek met jullie over het concept IPvE.
De mensen die het werkelijk aangaat, hebben daar geen boodschap aan.	Daarom participeren we met de bewoners van het gebied, en kunnen de andere inwoners van de gemeente alleen inspreken.	We voeren een aanvullend gesprek met jullie over het concept IPvE.

2 jaar geleden wilden we ook geen kaarten invullen. We vinden dat die aanpak niet deugt jullie herhalen het kunstje.	Dit was 2 maanden geleden, niet 2 jaar geleden. Het is een vorm om met elkaar in gesprek te gaan. Om de argumenten achter de zorgen boven tafel te krijgen.	-
Jullie hebben geen medestanders en nu krijgen we huiswerk	Er gaan in het gebied veranderingen plaatsvinden en de gemeente heeft ervoor gekozen de bewoners hierbij te betrekken. Er zijn ook mensen die voorstander zijn van dit plan. We willen graag jullie feedback op onze stukken. Zodat we die feedback mee kunnen nemen als we het Integraal Programma van Eisen en de scenario's gaan uitwerken.	-
We worden om de tuin geleid.	Als gemeente hebben we juist willen laten zien dat we meer willen met dit gebied dan alleen maar de mogelijkheden voor een zonneveld onderzoeken. We willen juist in overleg met de bewoners de bestaande kwaliteiten behouden en verbeteren. Die opgaven hebben we als gemeente ook. We begrijpen dat de zorgen vooral zitten op het zonneveld. Veel zorgen en vragen gaan daarover.	-
Ik wil niet meedoen	Dat mag.	-
Reactie op de plannen vorig jaar ingeleverd en gezien de reactie wil ik me de moeite besparen.	We hebben eerdere inbreng wel meegenomen, maar blijkbaar niet voldoende aan jullie teruggekoppeld. In het vervolg zullen we dit beter doen. Op een vergelijkbare manier zoals dit verslag is opgesteld.	Dit hebben we niet voldoende gedaan de afgelopen maanden. We hadden eerder informatie kunnen delen over wat we met jullie opmerkingen hebben gedaan, hoe we die in het concept IPvE hebben verwerkt. Dit hebben we ook niet gedaan omdat we eerst de haalbaarheid van het IPvE voldoende zeker moesten stellen.
We hebben geen inhoudelijke reactie gekregen.	Zie het antwoord hierboven.	-
Ik heb geen vertrouwen in de manier in het proces	Dit is veel benoemd tijdens de avond. Het ontbreken van vertrouwen betreuren wij. Graag gaan we met u een open en transparant proces in. We zullen meer communiceren over wat we met iedereens feedback doen. Voor deze bijeenkomst is daarom afgesproken een verslag te	Dit hebben we niet voldoende gedaan de afgelopen maanden. We hadden eerder informatie kunnen delen over wat we met jullie

	maken, voorzien van een inhoudelijke reactie op de opmerkingen en vragen. Ook bieden we aan om in gesprek te gaan over onze reacties. Als we de scenario's hebben gemaakt, kunnen we aangeven hoe bepaalde belangen, wensen en zorgen worden meegewogen.	opmerkingen hebben gedaan, hoe we die in het concept IPvE hebben verwerkt.
ik ga niet op de andere punten in want die zijn allemaal goed.	Als hier geen opmerkingen op zijn, gaan we uit van de kansenkaarten zoals we die als gemeente hebben gemaakt. Afhankelijk van opmerkingen die uit dit verslag komen, via de mail nog komen en die door andere bewoners tijdens de bijeenkomsten zijn aangedragen.	-
We gaan nu toch niet zitten fröbelen. We kunnen dit niet.	We hebben jullie ideeën en kennis nodig om een Integraal Programma van Eisen voor de nieuwe ontwikkelingen op te schrijven en mee te denken over een voorbeelduitwerking van dat eisenpakket. Als gemeente hebben we daar ideeën over, maar we horen graag wat jullie wel en niet willen.	-
Waarom is er nu geen tekening.	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.	-
We hebben zelf veel inventievere plannen.	Als deze plannen passen binnen het collegebesluit, zijn we benieuwd naar deze plannen.	De bijeenkomst in april 2023 is bedoeld om voor de ter inzage legging van het concept IPvE jullie te informeren. Op basis daarvan kan bekeken worden of de bewoners een alternatief willen uitwerken. Er is dan nog voldoende tijd om een eventueel alternatief mee te nemen richting besluitvorming.
De landschapsarchitect kan nu toch wel een tekening maken	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.	-

Ik praat niet zonder tekening	De tekeningen die we hebben, zijn de kansenkaarten. Daar vragen we nu jullie reactie op.	
Jullie kunnen toch wel in een paar dagen voor een tekening zorgen.	De komende weken gaan we een tekening maken, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.	
Als er nu geen tekening komt, ga ik weg	Dit is gebeurd. Later is vanuit een persoonlijk onderhoud wederzijds begrip ontstaan.	
Welke alternatieven worden er bekeken	Op dit moment onderzoeken we de punten uit het collegebesluit. Na de participatiebijeenkomsten, als we aan de slag gaan met het maken van scenario's, kan het zijn dat we alternatieven op het collegebesluit gaan bekijken. Die alternatieven passen dan nog wel bij de doelen uit het collegebesluit, namelijk duurzame energie opwekken, natuur ontwikkelen, openheid behouden, boscompensatie en recreatiemogelijkheden uitbreiden. Ook dienen we binnen ons onderzoeksgebied te blijven.	We kunnen de scenario's laten zien.
Wiens probleem zijn we hier aan het oplossen	We geven invulling aan de doelstellingen vanuit de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU). Door de groei van het aantal inwoners van de gemeente, moeten ook de voorzieningen meegroeien. De recreatiemogelijkheden, het groen en de natuur moeten verder ontwikkeld worden om aan de groeiende behoeften van de inwoners van de gemeente te voldoen. Dat geldt ook voor de energievraag. Die neemt toe en moeten we verduurzamen, en ook dat vraagt ruimte binnen de gemeentegrenzen.	-
De boeren kregen een aanbod van Natuurmonumenten maar dat was niet hoog genoeg.	Het is aan de grondeigenaren om die afweging te maken.	-
Is het bestemmingsplan al gewijzigd	Pas na het raadsbesluit over het IPvE is een wijziging op bestemmingsplan mogelijk.	Bestemmingsplan wordt na vaststelling van het IPvE gewijzigd. Delen worden bestemd als natuur in plaats van agrarisch. Na de doorlooptijd van het zonneveld verandert ook de

		bestemming van die percelen van agrarisch naar natuur
Als er een paar bewoners reageren worden deze reacties genegeerd. Dan wordt er gezegd dat de rest ermee instemde.	We hopen dat dit verslag laat zien dat dit niet het geval is. We geven per opmerking een inhoudelijke reactie en op een later moment zullen we ook terugkoppelen hoe die opmerking is meegenomen in de afweging en het maken van de scenario's.	-
Stichting oprichter wil bij de avond zijn met de grondeigenaren	Dit is akkoord.	-
Jullie walsen over ons heen door een megacomplex vraagstuk over ons uit te storten. Dat heeft mijn wantrouwen vergroot.	Het is inderdaad een complex vraagstuk wat ons is voorgelegd. We willen jullie daarbij betrekken zodat er ook ruimte is voor jullie ideeën in de plannen. Als jullie ideeën hebben over hoe we dat de komende tijd kunnen doen, staan we daarvoor open.	-
Voor ons gaat het te snel. In het eerste gesprek was het meest duidelijk. Opeens kon daar niet meer over worden gepraat. Dan is 2 uur te snel en dat dat dan het enige moment van inspraak is...	2 uur bleek tijdens de avond inderdaad te kort te zijn om alle inbreng op te halen. Daarom hebben we de presentatie nagestuurd en de mogelijkheid geboden achteraf met feedback te komen.	-
Jullie kijken zelf hoe je met onze punten omgaat.	We beargumenteren wat we met jullie feedback doen.	-
We willen serieus worden genomen en dat idee heb ik niet.	We nemen jullie inbreng zeker serieus. We zullen dit beter laten zien door onder andere de manier van verslaglegging, inhoudelijke reactie en onderbouwing wat we met jullie feedback doen.	-
Verhaal over wat de stad nodig heeft heb ik te vaak gehoord. Gemeenteraad wil	Het is niet duidelijk welk vervolgtraject van de RSU bedoeld wordt. Wel is het zo dat over deze gebiedsontwikkeling nog niet besloten is. De gemeenteraad beslist eind 2022 of zij ruimte wil bieden voor nieuwe ontwikkelingen. Daarna kunnen pas vergunningen aangevraagd	Besluitvorming door de raad is verplaatst naar eind 2023 door de complexiteit (o.a. de haalbaarheid) van het voorstel.

makkelijk scoren. Er moet een vervolgtraject komen. Bij de RSU was dat ook.	worden of het bestemmingsplan gewijzigd worden. Er komt dus nog een vervolgtraject na dit traject.	
Ik heb het gevoel dat er veel achter de schermen gebeurt, waar we niets vanaf weten.	Dit is veel benoemd tijdens de avond. Het ontbreken van vertrouwen betreuren wij. Graag gaan we met u een open en transparant proces in. We zullen meer communiceren over wat we met iedereens feedback doen.	Dit gevoel leeft nog steeds. Het concept IPvE dat we nu voorstellen heeft dezelfde status als het concept IPvE dat we een jaar geleden zouden voorstellen. De inhoud is alleen een stuk complexer vanwege meerdere grondeigenaren die meedoen en de afspraken die tussen hen gemaakt moeten worden. Daarom heeft het langer geduurd.
Vreselijk dat goede agrarische grond ter ziele gaat. Er is veel vraag naar deze grond.	De gemeente is niet bekend met deze vraag. Wij constateren dat agrariërs hun bedrijf willen beëindigen in dit gebied.	-
Nu weer veel vraag naar akkerbouw. We hebben alternatieve plannen en voel me nu opgejaagd wild. Doe het kalm aan.	Dit is bij de gemeente niet bekend. We staan open voor alternatieve plannen als deze binnen het collegebesluit passen. We hebben afgesproken dat het concept IPvE voor de zomer ter inzage gaat. Voor die tijd proberen we zo veel mogelijk tijd te maken om het gesprek aan te kunnen gaan en ook daarna duurt het nog enkele maanden tot de gemeenteraad een besluit zal nemen .	-
We zijn hier komen wonen voor de rust en ruimte.	Dit gebied heeft vanuit het vigerende Bestemmingsplan als sfeerbeeld Rust en Ruimte. We onderzoeken hoe de nieuwe ontwikkelingen zo veel mogelijk binnen dat sfeerbeeld passen. Het is dus niet zeker dat dat sfeerbeeld verdwijnt als er nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn.	De rust en ruimte wordt meer beleefbaar door het toevoegen van nieuwe fiets- en wandelpaden. Daarmee verdwijnt de rust en ruimte niet.
We zijn diep teleurgesteld. Er is niemand in de zaal en niemand in de stad die dit wil. En dan deze druppel op de gloeiende plaat in dit natuurgebied, dat is waanzin dan nog liever een woonwijk waar mijn kinderen kunnen	Het standpunt van de omwonenden is ons bekend. Als gemeente dienen wij vele belangen af te wegen en ruimte te vinden voor bepaalde opgaven. Woningbouw is voor dit gebied geen opgave, energieopwekking wel en dat onderzoeken wij nu.	-

wonen. Daar heb ik minder moeite mee, maar een zonneveld is waanzin		
Als er weinig reacties zijn dan krijg je een vertekend beeld van de mening van de bewoners.	We hebben het verslag van deze avond die een duidelijk beeld geeft van de mening van de aanwezigen. Het staat eenieder vrij om daarnaast nog inhoudelijk te reageren op de kansenkaarten.	-
Bewoners willen eerst ruggenspraak houden en ook met een advocaat.	Dat is goed, we hebben contact nadat deze ruggenspraak heeft plaatsgevonden.	-
Of iedereen moet reageren of niemand moet reageren, anders krijg je een vertekend beeld	We hebben het verslag van deze avond die een duidelijk beeld geeft van de mening van de aanwezigen. Het staat eenieder vrij om daarnaast nog inhoudelijk te reageren op de kansenkaarten.	-
	Concrete acties voor de Gemeente	
	2 bewoners komen naar de bijeenkomst met de grondeigenaren	Dit is gebeurd
	Vervolg is het geven van reacties op de opmerkingen van deze bijeenkomst, de mails en individuele gesprekken. Na de bijeenkomsten deze en komende week, gaat de gemeente aan de slag met het uitwerken van scenario's en het opstellen van concept integraal programma van eisen. Deze leggen we voor aan de direct omwonenden en grondeigenaren. Daarna gaat het concept IPvE ter inzage en kunnen alle bewoners uit de gemeente een zienswijze indienen.	Dit is gebeurd en is nog steeds het plan als het concept IPvE ter inzage gaat.
Cultuurhistorie		
Culturele en archeologische aspect is heel belangrijk in dit	Intern zijn 3 personen vanuit cultuurhistorie en archeologie betrokken, omdat dat zo belangrijk is in dit gebied. Die konden helaas niet aanwezig zijn bij de avonden.	De cultuurhistorische waarden van het gebied zijn leidend geweest voor het voorstel dat nu voorligt.

gebied, waarom is er niemand vanuit die discipline.		
Dit cultuurhistorisch gebied is door de gemeente verwaarloosd.	Sinds de aanwijzing als beschermd dorpsgezicht, hebben we het gebied als gemeente gelaten zoals het was. We zijn nu aan het onderzoeken of we nieuwe ontwikkelingen mogelijk kunnen maken, binnen de waarden van cultuurhistorie. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed betrekken we daarbij.	De cultuurhistorische waarden van het gebied zijn leidend geweest voor het voorstel dat nu voorligt. Door erfgoed adviseurs van de gemeente en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is bevonden dat het concept IPvE de cultuurhistorische waarden voldoende waarborgt en versterkt.
Je mag niet aan de verkaveling komen	De verkaveling is één van de hoogst gewaardeerde cultuurhistorische elementen in het gebied. Die gaat niet verdwijnen. We gaan kijken hoe we die verkaveling kunnen versterken.	De cultuurhistorische waarden van het gebied zijn leidend geweest voor het voorstel dat nu voorligt. De zonnepanelen volgen de verkavelingsstructuur en het slotenpatroon blijft intact.
Het kasteel Haarzuilens – de parel in de kroon van Utrecht.- de zichtlijnen zijn opengemaakt voor miljoenen en dan kijken we nu uit op een glazen meer.	Komende week gaan we in gesprek met het kasteel. We onderzoeken of het zonneveld buiten de zichtlijnen van het kasteel ligt.	Het gebied ligt niet in de zichtlijnen van het kasteel.
Heeft het kasteel gereageerd op dit plan.	Daar gaan we komende week mee in gesprek	Ze staan neutraal tegenover deze ontwikkeling en zijn zelf bezig met het verduurzamen van hun energievraag.
Boscompensatie		
Over Amelisweerd er is toch een contract gesloten terwijl niet zeker is dat de verbreding er komt. Dus dan klopt het verhaal niet meer.	Het klopt inderdaad dat het niet zeker is of de verbreding doorgaat. In 2020 heeft het Rijk echter een tracébesluit genomen. De benodigde boscompensatie is hieraan gekoppeld. Daarom hebben we de opdracht om te onderzoeken waar in dit gebied ruimte is voor boscompensatie. Dit omdat we ons aan gemaakte afspraken moeten houden.	Inmiddels is een alternatief voor de verbreding van de A27 gepresenteerd door de regio. Daarom is er in het concept IPvE voor gekozen om de boscompensatie opgave te verkleinen en breder te definiëren, als onderdeel van de

		natuurontwikkeling. Deze kan nu ook aangewend worden voor andere projecten waar boscompensatie voor nodig is.
De verbreding van de A27 is toch van de baan, waarom gaat die boscompensatie dan door.	Zie hierboven We houden ons aan huidige afspraken.- De A27 is nog niet definitief 'van de baan' en we houden de mogelijkheid voor boscompensatie open.	Zie hierboven
In andere onderzoeken staat dat er alleen bos kan komen op plekken waar vroeger ook bos was.	De waardenstelling (cultuurhistorisch onderzoek) suggereert om verdwenen stukken bos terug te brengen met de boscompensatie.	Het terugbrengen van verdwenen stukken bos (historische bomensingels en een perenlaantje) is onderdeel van de boscompensatie. Het heeft er ook toe geleid dat, vanwege de waarde openheid, het grote deel van boscompensatie achterin het gebied (in de noordpunt) is ingetekend.
In een ander onderzoek staat ook dat er bos langs de snelweg komt zodat de snelweg het lelijke zonneveld niet ziet.	We weten niet welk onderzoek dit was, maar dat is hier niet aan de orde. We onderzoeken of de nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn, vanuit de beleving van het gebied, niet de beleving van de snelweg.	Vanwege de cultuurhistorische waarde 'openheid' komt het grote deel van de boscompensatie in de noordpunt, tegen de snelweg aan.
Er is eerder bos gekapt en dan nu weer bomen planten	Dat zouden we kunnen doen om de verloren bosschages terug te brengen.	-
Bomen kunnen toch niet tegen een hoge waterstand	Sommige soorten bomen kunnen dat wel. We zouden in de gebieden met een hoge grondwaterstand bomen neerzetten die daar goed tegen kunnen.	-
Mijn bomen rotten weg. Anderen spreken dit tegen	Dat kan misschien komen door de soort boom en de waterstand en dat de soort boom niet bestand is tegen de hoge waterstand.	-
Natuurontwikkeling		

Grondeigenaren van agrarische grond en een stuk is van natuurmonumenten. Dus waar is dan nieuwe natuurontwikkeling voor nodig.	Het gebied is in de RSU ook aangemerkt om de groenfuncties te ontwikkelen en zo de groenkwaliteit om de stad en in connectie met de stad te verbeteren. Daar hoort ook het ontwikkelen van nieuwe natuur bij. Sommige gronden van Natuurmonumenten zijn nog niet natuurvriendelijk ingericht. Hier kunnen we nieuwe natuur op ontwikkelen. Natuurmonumenten staat hiervoor open.	-
Het is een plek waar dieren wonen	Dat klopt, dat blijkt ook uit de natuurtoets die vorig jaar is gemaakt. Door een deel van het gebied open te houden, is de verwachting dat ook voor deze dieren plek blijft bestaan. Daarnaast gaat de natuurontwikkeling ervoor zorgen dat er meer en/of andere diersoorten in dit gebied komen.	Randvoorwaarden voor de omgang met de dieren in dit gebied zijn opgenomen in het IPvE. Ook wordt er ingegaan op hoe eventuele herinrichting de komst van nieuwe soorten (bever, otter, blauwborst) kan bevorderen.
Denk aan de hazen en fazanten	Door een deel van het gebied open te houden, is de verwachting dat ook voor deze dieren plek blijft bestaan. Daarnaast willen we met de natuurontwikkeling voor zorgen dat het gebied geschikt wordt voor meer diersoorten, bijvoorbeeld de otter en blauwborst.	Randvoorwaarden voor de omgang met de dieren in dit gebied zijn opgenomen in het IPvE.
Is het natuurgebied dan het gebied dat richting snelweg is.	Dat zou kunnen. Gezien de waterstand is dit gebied het meest geschikt om de ecologische corridor aan te leggen. Voor de otter moet deze namelijk wat moerassig zijn. Als het natuurgebied op een andere locatie komt is een ander type inrichting meer voor de hand liggend.	Ja, het natuurgebied komt nabij de snelweg.
Weten jullie dat hier hazen hier zijn terwijl hij bijna op de lijst van bedreigde diersoorten staat	Ja, dat is bekend.	Randvoorwaarden voor de omgang met de dieren in dit gebied zijn opgenomen in het IPvE.
Er broeden veel vogels in mijn tuin en er zijn hier wel veel weidevogels, kom maar eens rondkijken.	Er zitten zeker weidevogels, maar in minder grote aantallen dan in andere gebieden.	De komst van het zonneveld en het moerasbos maakt het gebied minder aantrekkelijk voor weidevogels.
Veel soorten vogels in mijn tuin, maar dat verdwijnt door de zonnepanelen.	Het kan zijn dat een deel van de soorten verdwijnt, maar er kunnen ook andere soorten voor terugkomen. En sommige soorten trekken zich weinig aan van de komst van een zonneveld.	-

Ik heb de indruk dat het natuurgebied aan de snelweg moet komen. Dan komt het zonneveld vlakbij te liggen.	Kijkend naar de waterstand en bodemgesteldheid, is het gebied langs de snelweg het meest kansrijk voor de ecologische corridor. Dat wil niet zeggen dat die daar ook komt. De corridor kan ook meer richting het zuiden komen, met een ander type inrichting, en de zonnepanelen meer richting de snelweg.	Ja, het natuurgebied komt nabij de snelweg.
Wat is het effect op het milieu. Een MER voor nieuwe natuur.	Een MER wordt eigenlijk alleen voor grotere industriële plannen gemaakt, niet voor nieuwe natuur. We zoeken uit of dit mogelijk is.	Vanuit de gemeente is aangeraden een vormvrije m.e.r.-beoordeling te doen. We overleggen met de initiatiefnemers of zij dit in het kader van de vergunningaanvraag gaan doen.
Zonneveld		
Als de grond niet was aangeboden was dit plan dan ook gekomen.	Ja, dan waren we als gemeente ook gaan onderzoeken of we duurzame energie in dit gebied kunnen opwekken.	-
De provincie geeft juist 20 ha agrarisch gebied uit. Waarom is hier dan een zoekgebied voor energiebronnen en halen we agrarisch gebied weg.	In de RSU 2040 is dit gebied aangewezen als groengebied en als zoeklocatie voor duurzame energieopwekking. Als gemeente hebben we een visie op dit gebied die anders is dan agrarisch.	De provincie stelt haar percelen in dit gebied ter beschikking aan de gebiedsontwikkeling.
Er zijn kleinere zonnevelden, waarom is deze ondergrens er. Is deze omvang dan rendabel.	Dat komt door de grote afstand tot het onderstation waar de stroomkabel naartoe getrokken moet worden. Maar ook omdat we als gemeente Utrecht een grote doelstelling hebben om duurzame energie op te wekken. Daarom onderzoeken of we hier ruimte kunnen maken voor een substantieel zonneveld.	-
Is deze 30 tot 40 ha nodig voor de dure kabel naar Breukelen.	Ja, maar dus ook om een aanzienlijke bijdrage te kunnen leveren aan de doelstellingen van de gemeente Utrecht en de afspraken die we hebben gemaakt met de RES U16.	Het lijkt er nu op dat het zonneveld aangesloten gaat worden in Lage Weide, niet in Breukelen zoals eerder bevestigd.

Kun je een park dichterbij Breukelen aanleggen om de kosten te drukken.	Als gemeente Utrecht hebben we een opgave om (een deel van) de energie die we gebruiken, binnen de gemeentegrenzen op te wekken. Andere gemeenten hebben ook een dergelijke opgave. Iedere gemeente heeft haar eigen doelstelling en zal daar, in ieder geval ten dele, ruimte voor moeten vinden binnen haar eigen gemeentegrenzen. Dat geldt ook voor de gemeente Utrecht.	-
Wat gebeurt er als die kabel niet kan worden aangelegd.	We onderzoeken op dit moment ook al andere opties om de stroom af te zetten. Bijvoorbeeld door een kabel te trekken naar Lage Weide, Haarrijn of Haarzuilens, lokale opslag, waterstof maken, etc.	-
We hebben zelf een heel goed plan en dan krijgen we een reactie stuur het maar per mail.	Hierover zijn we nu in gesprek. Op 21 april is met bewoners en de gemeente gesproken over dit plan. Als het plan duidelijk is, nemen we het mee in het maken van scenario's. Net als de plannen van de grondeigenaren.	In juni is hier nogmaals over gesproken. Toen is gekozen te wachten tot het voorstel van de gemeente duidelijk was, voordat bewoners hun alternatief gingen uitwerken. Daarvoor voeren we in april 2023 het gesprek over het concept IPvE.
Waarom moeten wij dit voor de Utrecht oplossen. Er zijn andere gebieden waar mensen er veel minder last van hebben.	Als gemeente Utrecht willen we een deel van de energie die we gebruiken, binnen onze eigen gemeentegrenzen opwekken. Ook hebben we afspraken gemaakt met andere gemeenten in de regio in de RES U16. Dit zoekgebied is daarin opgenomen om het Utrechtse deel van dat bod te realiseren.	-
Waarom leggen jullie niet eerst alle daken vol met zonnepanelen.	Daar zijn we ook mee bezig. Maar alleen het vol leggen van alle (geschikte) daken wekt niet genoeg energie op om aan onze doelstellingen te voldoen. Dus het is noodzakelijk om ook naar andere locaties te kijken voor het plaatsen van zonnepanelen.	-
Waarom de zonnepanelen niet in een strook langs de snelweg.	Daar hebben we als gemeente slechts beperkt invloed op. Dit deel van de A2 en de naastgelegen grondstrook ligt buiten onze gemeentegrens en is eigendom van Rijkswaterstaat. Het zou een optie kunnen zijn om zonnepanelen langs snelwegen te leggen, maar dan nog is dat een aanvulling op de enorme opgave die we als gemeente, regio en land hebben om voldoende duurzame energie op te wekken.	-

Ik denk niet dat het college weet van onze bezwaren.	We hebben het college geïnformeerd over de weerstand die bij omwonenden bestaat tegen het zonneveld en de sociale onrust die is ontstaan.	-
Van alle zonnevelden is een heel klein gedeelte waarbij de natuur het goed doet. Hoe staan jullie hierin	Het klopt dat bij de bestaande zonneparken nog weinig rekening is gehouden met de natuur. De zonnevelden die nu in ontwikkeling zijn, doen al meer op het gebied van natuurontwikkeling. Direct onder de zonnepanelen kan er niet zoveel groeien. Wij willen het zonneveld zo natuurvriendelijk mogelijk maken, bijvoorbeeld door afstand te houden tussen de zonnepanelen en stroken naast de sloten vrij te houden. In het uitnodigingskader van Energielandschap Rijnenburg hebben we hier ook wat over opgenomen. Holland Solar heeft ook een gedragscode Zon op Land gemaakt, waarin ook wat uitgangspunten staan.	In het IPvE zijn voorwaarden opgenomen over het natuurvriendelijk inrichten en beheren van het zonneveld. Deze voorwaarden zijn samen met de ecologen van de gemeente geformuleerd.
Schapen eronder laten lopen is geen oplossing want die eten alles op	Die eten alles op én hun ontlasting zorgt ervoor dat je niet de verschraling krijgt die je voor natuurontwikkeling wil. Hier gaan we als gemeente ook eisen over opnemen, over het beheer van het park.	In het IPvE zijn voorwaarden opgenomen over het natuurvriendelijk inrichten en beheren van het zonneveld. Deze voorwaarden zijn samen met de ecologen van de gemeente geformuleerd.
Ik ben naar Duitsland gegaan om zonneparken te bekijken. Dat ziet er niet goed uit.	Wat er nu staat is eigenlijk old school. Die zijn +/- 5 jaar geleden ontwikkeld op basis van de toen geldende wensen en eisen. Er is veel ontwikkeld in de tussentijd en de vergunningen voor nieuwe zonneparken die nu worden aangevraagd, zien er al heel anders uit dan de zonneparken die er nu staan.	In het IPvE is de suggestie voor bi-facial zonnepanelen opgenomen, deze zijn minder verstorend voor het oog dan ‘reguliere’ zonnepanelen zoals deze waarschijnlijk in Duitsland zijn gezien. In het IPvE zijn voorwaarden opgenomen over het natuurvriendelijk inrichten en beheren van het zonneveld. Deze voorwaarden zijn samen met de ecologen van de gemeente geformuleerd.
Het zou goed zijn voor de ooievaars. Maar die zitten hier al genoeg	De initiatiefnemers hebben ideeën gedeeld over hoe ze met/binnen hun zonneveld rekening kunnen houden met de natuur. Dat is bijvoorbeeld een ooievaarsnest. Maar ze kunnen ook andere dingen doen. Ze zijn bereid om te doen wat het beste past voor de bestaande of nieuw te	In het IPvE zijn voorwaarden opgenomen over het natuurvriendelijk inrichten en beheren van het zonneveld. Deze voorwaarden zijn samen met de ecologen van de gemeente

	ontwikkelen natuur in dit gebied. En wij als gemeente stellen daar ook eisen aan.	geformuleerd. Hierin is niet specifiek iets opgenomen over ooievaarsnesten.
In combinatie met een zonneveld is natuur niet aan de orde	In het zonneveld zelf zal dat inderdaad beperkt aan de orde zijn. Tenzij er echt gezocht wordt naar revolutionaire manieren om de twee met elkaar te combineren.	In het IPvE zijn voorwaarden opgenomen over het natuurvriendelijk inrichten en beheren van het zonneveld. Deze voorwaarden zijn samen met de ecologen van de gemeente geformuleerd. Bijvoorbeeld de bi-facial panelen, het kruidenrijk grasland onder en rond de zonnepanelen, natuurvriendelijke oevers aan de buitenrand van het zonneveld en vleermuiskasten op de transformatorstations.
Wat is de invloed van 40 ha zonnepanelen op natuur Want er komt meer ha aan zonnepanelen dan aan natuur	Als het natuurvriendelijk wordt ingericht, kan de bodemkwaliteit zoals die nu is behouden blijven. Als gemeente gaan wij eisen stellen aan het natuurvriendelijk inpassen, dan is de invloed op de natuur te beperken.	In het IPvE zijn voorwaarden opgenomen over het natuurvriendelijk inrichten en beheren van het zonneveld. Deze voorwaarden zijn samen met de ecologen van de gemeente geformuleerd.
In andere gebieden is geconcludeerd dat het helemaal niet goed is om een zonneveld naast een natuurgebied te plaatsen	Dat onderzoek ging om weidevogelgebieden en daarover is inderdaad gezegd dat het aanleggen van een zonneveld naast een weidevogelkerngebied niet goed is voor de weidevogelpopulatie in die gebieden. Het gebied bij Ockhuizen is geen weidevogelkerngebied. Voor ander type natuurgebieden zijn geen vergelijkbare onderzoeken gedaan.	-
Wat is de schade over 10 jaar of 25 jaar van die zonnepanelen?	Als het natuurvriendelijk wordt ingericht, kan de bodemkwaliteit zoals die nu is behouden blijven. Daarmee blijft de schade beperkt.	-
Wat doen we na die 25 jaar zonnepanelen.	Dat is onderdeel van dit onderzoek. Het liefst maken we dit gebied dan volledig natuur en recreatie.	Na de exploitatietermijn van 30 jaar moet het zonneveld afgebroken worden. De percelen waar he zonneveld op stond, worden dan ook natuur.

Als je zonnepanelen laag zet is het een bouwwerk en dan moet je het bestemmingsplan aanpassen.	Het plaatsen van zonnepanelen past niet binnen het huidige bestemmingsplan. Voor plaatsing moet dus óf het bestemmingsplan aangepast worden, óf er moet een vergunning aangevraagd worden om van het bestemmingsplan te mogen afwijken.	We kiezen nu voor de laatste optie (vergunning) om de tijdelijkheid van het zonneveld nog meer te waarborgen.
Energie opwekken en dergelijke moet allemaal binnen de gemeentegrenzen plaatsvinden, maar de minder erge, natuurprojecten geeft Utrecht aan Stichtse Vecht.	Elke gemeente heeft zijn taakstellingen voor energieopwekking, ook Stichtse Vecht. De massale weidsheid en openheid van het Groene Hart, die zo geschikt is voor weidevogels, hebben we in de gemeente Utrecht in mindere mate dan in de gemeente Stichtse Vecht. Het gebied rond Ockhuizen leent zich goed om andere, nieuwe natuur op te ontwikkelen. We onderzoeken of dit kan samengaan met zonnevelden	Het concept IPvE bevat randvoorwaarden voor zowel een zonneveld als het ontwikkelen van nieuwe natuur en recreatie.
Het zonneveld meer naar de snelweg is dan beter.	Dit zal worden meegenomen in de scenario's.	Tussen het zonneveld en de snelweg zit een ecologische zone en een fiets- en wandelpad
Er wordt gezegd dat je geen zonnevelden op veen mag plaatsen omdat het dan te veel inklinkt.	Je kan eventueel de grondwaterstand omhoog brengen om dat tegen te gaan. Dit zal worden onderzocht.	We zijn in gesprek met het waterschap en de initiatiefnemers hoe het inklinken voorkomen kan worden en hoe we het waterpeil op zo'n manier kunnen aanpassen, dat dit een positieve invloed heeft op de natuurwaarden. Dit is relevant voor de vergunningverlening en staat niet specifiek in het IPvE.
Voor ons is duidelijk waar de zonnepanelen moeten komen, precies vlak bij ons.	Als gemeente zoeken we het meest kansrijke gebied, lettend op andere elementen in het landschap.	Het zonneveld begint achter de eerste wetering gezien vanuit Ockhuizen.
De grond van de eigenaren is 45 ha, en dus moet er 45 ha komen	In het collegebesluit staat 35-40 hectare netto zonneveld. Afhankelijk van de opstelling betekent dit wellicht 45 hectare. Dat is inclusief landschappelijke inpassing en afscherming met bijvoorbeeld bosschages en de ruimte tussen de sloten en panelen.	Het zonneveld wordt 42,7ha bruto.
Er moet dus 45 ha zonnepanelen komen	Nee, de bruto hectares zijn inclusief afstand tot woningen, natuurvriendelijke inrichting, etc. Zorgvuldige inpassing van alle elementen staat voorop.	Het zonneveld wordt 42,7ha bruto.

De cirkel voor zonnepanelen is om de grond van de grondeigenaren getekend.	Op basis van de beleving van het landschap en de openheid, vooral vanaf de Polderweg, is de cirkel in dit gebied getrokken.	Het zonneveld komt in dit gebied.
Mag de cirkel ook kantelen. Als die wordt gekanteld is het zonneveld verder bij ons weg.	Dat is een optie die we mee kunnen nemen bij het maken van de scenario's	Dit is niet overgenomen in het voorstel, het zonneveld komt achter Ockhuizen en ten oosten van de Thematerkade.
Waarom hier en niet ergens anders in Utrecht	Naast de polders Rijnenburg en Reijerscop, waar we ook kijken naar grootschalige energieopwekking, zijn er weinig plaatsen in Utrecht waar we ook zoveel duurzame energie kunnen opwekken. Er zijn andere zoekgebieden aangewezen voor duurzame energieopwekking, maar die zijn van een veel kleinere omvang dan Ockhuizen en Rijnenburg/Reijerscop. Mocht het mogelijk zijn om daar duurzame energie op te wekken, leveren die kleinere gebieden een te kleine bijdrage aan de doelstellingen die we als gemeente hebben en die we in de RES U16 hebben afgesproken.	In andere gebieden kijken we ook naar de mogelijkheden om duurzame energie op te wekken. De raad gaat dit jaar of volgend jaar zoekgebieden vaststellen voor duurzame energie.
Zoals het nu is ingetekend is de makkelijke weg. Als het veld horizontaal wordt aangelegd moet de gemeente er veel meer voor doen.	Dan zullen partijen mee moeten werken aan grondruil. Dat is lastiger dan wanneer het op de gronden kan van grondeigenaren die graag een zonneveld willen.	Dit hebben we overgenomen. Het voorstel dat nu voorligt ligt op gronden van niet alleen de initiatiefnemers. Daar hebben we als gemeente veel meer voor moeten doen en daarom heeft het zoveel langer geduurd voordat we het met jullie konden delen.
Plaats het zonneveld in andere gemeenten waar het minder dichtbevolkt is	Als gemeente Utrecht moeten we onze verantwoordelijkheid nemen en een deel van de energie die we nodig hebben, zelf duurzaam opwekken. Hierover zijn in U16- verband afspraken gemaakt. Andere gemeenten die minder dichtbevolkt zijn hebben weer andere beperkingen op de ruimte die er voor zonnevelden is, zoals bijvoorbeeld de weidevogelkerngebieden.	-
Verschillende raadsleden hebben al gezegd dat niemand gaat tegenstemmen vanwege de ambitie op	De invloed die jullie tijdens de bijeenkomsten hebben, gaat over hóe de nieuwe ontwikkelingen plaats mogen vinden. Dus welke eisen we daaraan gaan stellen. Of de nieuwe ontwikkelingen ook mogelijk gemaakt worden, hangt af van de raad.	Er kunnen zienswijzen ingediend worden en het is ook mogelijk om in te spreken tijdens raadsvergaderingen.

energie. Dan hebben we toch geen invloed?		
Als het veld ergens anders moet komen moet de gemeente veel meer moeite doen.	Hier zijn grondeigenaren die graag mee willen werken aan een zonneveld. Dat maakt het eenvoudiger dan dit doen in een gebied waar de grondeigenaren het niet willen.	-
De gemeente moet niet voor een dubbeltje op de eerste rang willen zitten.	Als gemeente gaan we een goede belangenafweging maken voor de langere termijn. We zullen niet de makkelijkste optie kiezen omdat die zich nu eenmaal voordoet.	Dit hebben we overgenomen. Het voorstel dat nu voorligt ligt op gronden van niet alleen de initiatiefnemers. Daar hebben we als gemeente veel meer voor moeten doen en daarom heeft het zoveel langer geduurd voordat we het met jullie konden delen. Ook moeten we als gemeente meer investeren om het gebied integraal te ontwikkelen en voor de toekomst veilig te stellen als natuur.
De gemeente moet maar bijleggen om 20 ha rendabel te maken.	Doel is nu om te kijken of we de hectares uit het collegebesluit in het gebied kunnen inpassen.	De hectares zonneveld blijven staan, maar de gemeente legt wel bij om de kwaliteit van het gebied nu en in de toekomst te verbeteren. Door nieuwe natuur te ontwikkelen en nieuwe recreatieroutes aan te leggen.
Ik wil precies weten waar het park komt en hoe groot het wordt en misschien zijn we dan milder over de plannen.	Voor de zomer gaat het concept IPvE ter inzage. Daarbij zal een voorkeursscenario komen. Afhankelijk van de zienswijzen en de wijzigingen die daardoor nodig zijn op de stukken, is rond de zomer al meer duidelijk dan nu. Waar het precies komt, weten we pas als de raad het vaststelt, eind 2022.	De planning hebben we niet gehaald. Het concept IPvE delen we nu.
Wat betekent rendabel?	Dat het zonneveld een zodanige business case oplevert, dat een partij/bank erin wil investeren en het te realiseren is.	In het IPvE is dit benoemd onder uitvoerbaarheid.
Kunnen de leveranciers dan een kerstfeestje vieren?	Nee, die verdienen wel geld, maar eerst moeten investeringen plaatsvinden voordat ze opbrengsten krijgen. Ze verdienen nu ook geld met de opbrengst van hun grond/boomgaard/etc.	-

We gaan niet schetsen als jullie al weten waar het zonneveld precies komt.	Als gemeente weten we niet waar het zonneveld precies komt. We kiezen ervoor om eerst ideeën en feedback van bewoners op te halen en dan pas te gaan schetsen.	We hebben met jullie ideeën rekening gehouden door het zonneveld achter de eerste wetering te laten starten en het in te pakken met gebiedseigen groen.
Mijn buurman is ondernemer die wil alleen verdienen	Een zonneveld kan pas aangelegd worden als de gemeente daarvoor een vergunning heeft verleend. Daar is op dit moment geen sprake van.	-
We willen geen zonnepanelen	Dit standpunt nemen we mee in de afweging.	-
Zonneveld verder weg is beter dus een horizontale cirkel is beter.	Dit standpunt nemen we mee in de afweging.	Dit is niet overgenomen in het voorstel, het zonneveld komt achter Ockhuizen en ten oosten van de Thematerkade.
Geen boodschap aan de grondeigenaren, de windparkbedrijven of de financiële haalbaarheid.	Wij begrijpen dat het belang van de aanwezigen anders is dan van de grondeigenaren, windparkbedrijven en financiële haalbaarheid. We maken een integrale belangenafweging bij het maken van de plannen.	-
Die 40 ha past gewoon niet.	Dat moet blijken uit de onderzoeksfase waar we nu in zitten.	42,7 ha bruto is landschappelijk in te passen, binnen de cultuurhistorische waarden en kan gecombineerd worden met natuur- en recreatieontwikkeling. In de toekomst wordt de 42,7ha ook natuur.
Weet een van de collegeleden hoeveel bezwaar er al is gemaakt en ik denk dat het college dat allemaal niet weet.	We hebben het college geïnformeerd over de weerstand die bij omwonenden bestaat tegen het zonneveld en de sociale onrust die is ontstaan.	-
Wie zegt dat Stichtse Vecht daar niet aanhaakt.	Daarover zijn we in gesprek met de gemeente Stichtse Vecht. Ook is het zo dat een kabel niet zomaar voor een ander zonneveld gebruikt kan worden.	Gemeente Stichtse Vecht heeft hier geen plannen voor een zonneveld.
Er moet een haag komen die vanaf dag 1 ondoorzichtig is	Dit is een optie die we zullen beschouwen in het integrale programma van eisen .	Wensen voor het ‘verstoppen’ van het zonneveld en transformatorhuisjes zijn ook opgenomen in het IPvE.

Wat is er allemaal nodig voor de aanleg	Er is in elk geval een toegangsweg nodig voor het inkoopstation. Deze moet bereikbaar zijn voor de brandweer. Ook moet er een (tijdelijke) aanrijroute zijn voor vrachtwagens voor het op- en afbouwen van het zonneveld.	-
In hoeverre zit je vast aan de hectares	De initiatiefnemers hebben aangegeven dat er met minder hectares geen rendabel park te bouwen is.	-
Wat is verschil tussen bruto en netto	We spreken van een netto aantal hectares voor het zonneveld. Daarmee bedoelen we dat dit oppervlakte volledig in gebruik is voor de opstelling van het zonneveld: de panelen, ruimte tussen de panelen, trafohuisjes, omvormers, etc. De sloten, groene ruimte tussen de panelen, (groene) onderhoudspaden tussen de panelen en maatregelen ten behoeve van de landschappelijke inpassing tellen niet mee in deze hectares. Bruto komt daar (afhankelijk van de opstelling) circa 20-30% bij.	-
In hoeverre kan de gemeente investeren	De gemeente maakt een Integraal Programma van Eisen, een soort visie op het gebied. De uitvoering is afhankelijk van investeringen van grondeigenaren, initiatiefnemers en gemeente. Opbrengsten zullen zo veel mogelijk weer worden geïnvesteerd in het gebied. De gemeenteraad besluit of er voor bijvoorbeeld natuurontwikkeling extra budget beschikbaar wordt gesteld.	De gemeente investeert in deze gebiedsontwikkeling door ervoor te zorgen dat na de doorlooptijd van het zonneveld het gehele gebied natuur wordt.
Er komt geen verandering in de hoeveelheid hectares.	Voor deze onderzoeksfase veranderen de hoeveelheid hectares niet.	De hoeveelheid hectares uit het voorstel komt overeen met de hectares uit het programmatisch vertrekpunt.
Wat is er zo duurzaam aan zonnepanelen plaatsen op agrarische grond. Ik krijg er geen antwoord op.	Niet alle agrarische grond die we in Nederland hebben, zal in de lengte der dagen agrarisch in gebruik blijven. Als gemeente Utrecht hebben we andere doelstellingen dan agrarische doelstellingen voor dit gebied. Energie opwekken zonder CO2 uit te stoten, draagt bij aan de verduurzaming van Nederland en de gemeente. Dat agrarische grond hierdoor verdwijnt, draagt daar in dit gebied extra aan bij. Bijvoorbeeld door het kunnen verhogen van de grondwaterstand, waardoor het veen minder inklinkt en het geen CO2 uitstoot.	De grondeigenaren hebben ook aangegeven dat het agrarisch gebruik van deze percelen niet toekomstbestendig is vanwege de natuurontwikkeling in de omgeving.

Wat stoten zonnepanelen aan CO2 uit en hoe vergelijk je dat dan	We gaan hiervoor een onderzoek opvragen. Je kan een life cycle assessment maken van producten. Dus ook van zonnepanelen. We gaan kijken of we deze ergens kunnen vinden en met jullie kunnen delen. Dit valt wel buiten de scope van de gebiedsontwikkeling.	Dit hebben we nog niet gedaan. Als hier nog behoefte aan is, gaan we hier achteraan.
Geluidswal doortrekken en een paar honderd meter ervoor vol zetten met zonnepanelen.	Hierover zijn we in gesprek met een aantal bewoners. We proberen duidelijk te krijgen wat dit idee precies inhoudt en of het past binnen het vertrekpunt van het college.	Nu het voorstel van de gemeente bekend is, kunnen bewoners hun idee hierover verder uitwerken.
Het enige wat ik hoor is dat jullie je in de wurggreep hebben laten nemen door de grondeigenaren en de Windunie	We voeren als gemeente ons eigen proces. Ook andere belangen, zoals landschap, openheid en beleving wegen we af om tot een optimale invulling van het gebied te komen. Een eenzijdige invulling vanuit de initiatiefnemers is ongewenst voor de voorgestane integrale benadering.	Dit hebben we overgenomen. Als gemeente wilde we meer ruimte maken voor onze ambities. Dat heeft flexibiliteit gevraagd van de initiatiefnemers. Daarom heeft het zo lang geduurd voordat we het concept IPvE konden delen.
Waarom is 10 ha zonneveld niet voldoende, ergens anders is het wel voldoende. Anders moet de gemeente het verschil maar bijleggen.	Dat ligt aan de afstand tot een onderstation, de bekabeling is heel prijzig. Het is tot op heden niet gebruikelijk dat de gemeente zelf investeert in een zonneveld. Indien dat nodig blijkt voor de haalbaarheid kan dit als voorstel aan de gemeenteraad worden voorgelegd.	-
Ga met een andere windpartij in gesprek.	De gemeente realiseert zelf geen zonneveld. De grondeigenaren zijn vrij in hun keuze en die hebben een overeenkomst met Windunie en Pure Energie.	-
Waarom geen windmolens.	Dat was de vorige keer geen optie voor jullie. Als dit nu anders is, dan kunnen we het meenemen in het onderzoek. Het collegebesluit noemt inderdaad hectares zonneveld, maar het bovenliggende doel is een bepaalde hoeveelheid energie-opbrengst vanuit dit gebied.	Er zijn (voor zover wij weten) een aantal gesprekken geweest met grondeigenaren en bewoners over de mogelijkheid voor windmolens. Hier zijn de handen niet voor op elkaar gekomen.
Het is een goed idee om onderzoek te doen als dat van provincie Noord-Holland. Dat ging volgens ecologische	We gaan dit onderzoek opzoeken en kijken of we een vergelijkbaar onderzoek kunnen doen. Dat onderzoek ging specifiek over weidevogelkerngebieden en dat is dit gebied niet.	In het IPvE zijn ook de randvoorwaarden wat betreft de ecologische randvoorwaarden voor dit gebied opgenomen.

eisen en over aanleg en beheer		
Hoe zien die zonnepanelen eruit en hoe staan ze op de grond. Ze mogen niet hoger dan 75 cm boven de grond komen.	Hierover kunnen we nog met elkaar in gesprek, dit ligt nog niet vast. We nemen de wens van 75cm hoge panelen mee bij het maken van het integraal Programma van eisen .	In het concept IPvE staat dat de zonnepanelen op maximaal 80 centimeter hoogte komen.
Ik vind dit zorgelijk, we zitten in het grensgebied en dit gaat dan in Stichtse Vecht verder. Dit kan betekenen dat dit gaat aansluiten op een ander zonnepanelen-veld en dat kan een lijn worden want die hebben niet veel plek langs de Vecht. Dan wonen we tussen de zonnepanelen.	De verwachting is dat de kabel voor een mogelijk zonneveld in de gemeente Utrecht voldoende ruimte heeft voor dat zonneveld. Dat betekent dat er geen ander zonneveld op aangesloten kan worden. Windmolens zouden wel kunnen, omdat hun opwekpatroon ongeveer tegenovergesteld is van een zonneveld. We zijn hierover in gesprek met de gemeente Stichtse Vecht.	Gemeente Stichtse Vecht heeft hier geen plannen voor een zonneveld.
Ogen openen voor alternatieven daar zijn vast veel mogelijkheden voor.	We staan open voor alternatieven als deze binnen het collegebesluit en dus ook dit onderzoeksgebied passen.	Nu het voorstel van de gemeente bekend is, kunnen bewoners hun idee hierover verder uitwerken.
Ik maak me zorgen om de grootte van het veld en wat de mogelijkheden nog zijn. Kunnen we daar nog wat op aangeven en heeft het dan wel zin.	Voor het onderzoek houden we ons aan de vastgestelde grootte. Als aan het eind van het onderzoek blijkt dat dit echt te groot is, dan kan het wellicht wijzigen. Maar voor nu is het wel de onderzoeksopdracht.	42,7 ha bruto is landschappelijk in te passen, binnen de cultuurhistorische waarden en kan gecombineerd worden met natuur- en recreatieontwikkeling. In de toekomst wordt de 42,7ha ook natuur.
Ik heb al gemaild, begin opnieuw met een kleiner ei.	Met het ei wordt de cirkel op de kansenkaart voor zonne-energie bedoeld. De omvang van deze cirkel staat los van de exacte omvang van het zonneveld, het geeft het meest kansrijke gebied aan.	De hoeveelheid hectares uit het voorstel komt overeen met de hectares uit het programmatisch vertrekpunt.

Hier krijgen we spijt van (van het zonneveld)	Als gemeente hebben we de taak om een zorgvuldige afweging te maken tussen alle belangen. Daarom betrekken we bewoners en inhoudelijke experts bij deze afweging.	42,7 ha bruto is landschappelijk in te passen, binnen de cultuurhistorische waarden en kan gecombineerd worden met natuur- en recreatieontwikkeling. In de toekomst wordt de 42,7ha ook natuur.
Wat is er nodig om het zonneveld aan te leggen	Hier is een Omgevingsvergunning voor nodig	-
Recreatie		
Waarom moet er hier recreatie komen.	Er komen steeds meer mensen in de gemeente Utrecht wonen. Ook in dit gebied, bijvoorbeeld met de nieuwe wijk Haarrijn. De groei van het aantal inwoners zorgt dus voor een groei van de recreatiebehoefte, die met name een plek kan krijgen in het groen rond de stad. Daarbij willen we hier met name de verbindingen tussen fiets-/wandel paden versterken.	-
De ingetekende fietspaden kloppen niet. Oud fietspad staat nog altijd in de plannen, maar is eigen grondgebied. Er is wel recht van overpad. Het oude fietspad is over de grond van 2 bewoners getekend	De fietspaden zijn indicatief ingetekend, als (het aantal) gewenste oost-west verbindingen. Het is ons bekend dat een fietspad over deze grond van 2 bewoners niet gewenst wordt.	Dit hebben we overgenomen. De Ockhuizerweg blijft doodlopend, hier komt geen fietspad. Ten noorden en zuiden van het zonneveld komt wel een fietspad.
Er komt een overkill aan recreatie en er komt nu al niemand. Wat gaat dat (recreatiegebied) toevoegen. Zijn er onderzoeken gedaan naar hoeveel er gebruik van wordt gemaakt.	Er komen meer bewoners in de hele gemeente, dus dat leidt tot meer behoefte aan recreatie. Er is al veel recreatie in het gebied en om aan de groeiende behoefte te voldoen, willen we de mogelijkheden laten toenemen.	-

Overdag en ’s avonds is er nooit iemand in het recreatiegebied.	Door een verbetering van de toegankelijkheid en door uitbreiding van de wandel- en fietsmogelijkheden in het gebied verwachten wij dat het meer bezoekers zal trekken. Het gebied is niet bedoeld voor intensieve recreatie, zoals bij de typering rust en ruimte is meegegeven,	-
Er komen nog meer loslopende honden.	Dit nemen we mee in het integraal programma van eisen. Het is ook beter voor de diersoorten als de honden aan de lijn moeten blijven.	Dit hebben we overgenomen. In het concept IPvE is opgenomen dat honden aangelijnd moeten zijn in het gebied.
Hoe zit het met de veiligheid als er meer mensen komen	Bij de ontwerpen wordt rekening gehouden met de veiligheid van bewoners en bezoekers van het gebied.	Dit hebben we overgenomen. Het gevoel van veiligheid van de bewoners blijft behouden door extensieve recreatie te faciliteren.
Hoe zit het als de wegen doodlopend zijn en scooters moeten dan weer terugrijden. Daar is geen plaats voor.	De wens is om de nieuwe recreatiemogelijkheden zo aan te leggen, dat ze niet doodlopen.	Dit hebben we overgenomen. De nieuwe recreatiewegen lopen niet dood.

Gemeente Utrecht

Verslag meedenksessie gebiedsinrichting Ockhuizen

Inhoud

Introductie 2
Over het gebied 2
Het proces 2
Themakaarten 2
Het vervolg 3
Vragen? 3
Bijlage 1: themakaart en uitkomsten tafelgesprek cultuurhistorie 4
Samenvatting tafelgesprekken 4
Genoteerde ideeën en opmerkingen 4
Bijlage 2: themakaart en uitkomsten tafelgesprek natuurontwikkeling 6
Samenvatting tafelgesprekken 6
Genoteerde ideeën en opmerkingen 6
Bijlage 3: themakaart en uitkomsten tafelgesprek recreatiemogelijkheden 8
Samenvatting tafelgesprekken 8
Genoteerde ideeën en opmerkingen 8
Bijlage 4: themakaart en uitkomsten tafelgesprek boscompensatie 10
Samenvatting tafelgesprekken 10
Genoteerde ideeën en opmerkingen 10
Bijlage 5: themakaart en uitkomsten tafelgesprek energieopwek 12
Samenvatting tafelgesprekken 12
Genoteerde ideeën en opmerkingen 12

Gemeente Utrecht

Op dinsdag 19 april 2022 organiseerde de gemeente Utrecht een meedenksessie met omwonenden over de plannen voor de gebiedsontwikkeling achter Ockhuizen. Er waren rond de 50 bewoners aanwezig. We vertelden over de ideeën per thema, en bewoners konden hun wensen, zorgen en ideeën doorgeven. Deze nemen we mee in het vervolgproces.

Introductie

Saskia Nieuwenhuizen en Anne Schipper van de gemeente vertellen over de ideeën voor dit gebied, het proces tot nu toe en de aanleiding om deze meedenksessie te organiseren. We onderzoeken hoe we het gebied rond Ockhuizen opnieuw kunnen inrichten. We kijken of we ruimte kunnen maken voor de ontwikkeling van natuur, een bos, een zonneveld en wandel- en fietspaden. Ook willen we het open karakter behouden. In maart is er een collegebesluit genomen over het vertrekpunt dat we moeten meenemen bij dit onderzoek. Er moet onderzocht worden of er ruimte kan komen voor:

- ongeveer 50 hectare openheid;
- 15,4 hectare bos;
- ongeveer 30 hectare natuur;
- 35 tot 40 netto[1] hectare voor een zonneveld;
- uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid.

Over het gebied

Landschapsarchitect Arjen Spijkerman van de gemeente vertelt over de ligging van het gebied: hoe zag dit er vroeger uit, en hoe kan het eruit komen te zien? We kijken zorgvuldig naar de (historische) eigenschappen van dit gebied. Daarbij spelen vragen als: welke historische elementen nemen we mee in de gebiedsontwikkeling, kunnen we bijvoorbeeld de otter terugbrengen in het gebied, is er plaats voor een ecologische passage, hoe richten we de sloten natuurvriendelijk in zodat we de biodiversiteit vergroten, waar zouden wandel- of fietsroutes passen, hoe kunnen we bos het best plaatsen en waar is ruimte voor een zonneveld?

Het proces

Aan de hand van vragen van omwonenden lichten Saskia Nieuwenhuizen en Anne Schipper het proces toe. Op dit moment onderzoeken we of het vertrekpunt past in dit gebied, en bekijken we wat de impact hiervan is. We gaan daarbij uit van functiemenging. Gedurende de ontwerpfase moet blijken of het vertrekpunt inpasbaar is, of moet worden bijgesteld. Daarbij maken we de afweging welke onderdelen zwaarder meewegen dan andere. De uitkomsten van het onderzoek en de scenario's die we na deze avond in de komende weken gaan maken, schrijven we op in een Integraal Programma van Eisen (IPvE): een document met eisen waaraan nieuwe ontwikkelingen moeten voldoen.

De aanwezige bewoners vragen zich af of ze nog invloed hebben op de vraag of het plan doorgaat, of dat alles al vastligt. Vanavond gaat het over de vraag *hoe* we de verschillende thema's in het gebied zouden kunnen passen, en krijgen de bewoners de kans hun mening en ideeën door te geven. Deze input nemen we mee in de overwegingen bij het maken van de nieuwe scenario's en in het IPvE. *Of* de plannen uiteindelijk doorgaan beslist de gemeenteraad aan het einde van dit jaar op basis van het plan. We zullen de gemeenteraad ook vertellen dat een deel van de bewoners het oneens is met de plannen.

Themakaarten

De aanwezigen zitten aan verschillende tafels, en op elke tafel ligt een themakaart. Hierop staat in welk deel van het gebied volgens de gemeente ruimte zou zijn voor het betreffende thema. De aanwezigen

[1] Netto betekent hier alles dat nodig is voor een zonneveld: zonnepanelen, transformatorhuisjes en paden ertussendoor. Het bruto oppervlak is groter, omdat we daarin ook bijvoorbeeld het verbreden van sloten en het openhouden van groenstroken tussen de panelen meetellen.

Gemeente Utrecht wordt gevraagd ook te wisselen van tafel, zodat ze kunnen praten over alle thema's die hen interesseren. Per tafel bespreken we wat de aanwezigen vinden van deze themakaarten, en welke vragen of ideeën zij hierbij hebben. De vragen, opmerkingen en discussiepunten die worden besproken, zijn te lezen in de bijlage van dit verslag.

Het vervolg

Na afloop van de tafelgesprekken vertelt Anne Schipper hoe het proces verder zal verlopen:

- De aanwezigen ontvangen het verslag en de presentatie van deze avond. Het verslag zal ook op de website worden gezet.
- We werken scenario's uit op basis van de input die we de afgelopen weken van omwonenden, grondeigenaren en initiatiefnemers hebben ontvangen.
- We werken aan een concept voor het Integraal Programma van Eisen (IPvE). Deze presenteren we rond de zomer aan de betrokkenen en geïnteresseerden. Hierop kunnen mensen hun reactie geven met een zienswijze.
- Eind dit jaar gaat dit IPvE naar de gemeenteraad voor het besluit. Als de raad het IPvE goedkeurt, is het IPvE het kader op basis waarvan vergunningen en bestemmingsplanwijzigingen kunnen worden aangevraagd.
- Als het plan doorgaat, moet er een omgevingsvergunning of bestemmingsplanwijziging worden aangevraagd. Hierop kunnen mensen bezwaar maken en in beroep gaan.
- Als alles doorgaat, zullen de ontwikkelingen gefaseerd worden uitgevoerd. Wanneer dat precies is, is nu nog lastig te zeggen. Mogelijk zijn eind 2023 of begin 2024 de eerste ontwikkelingen te zien.

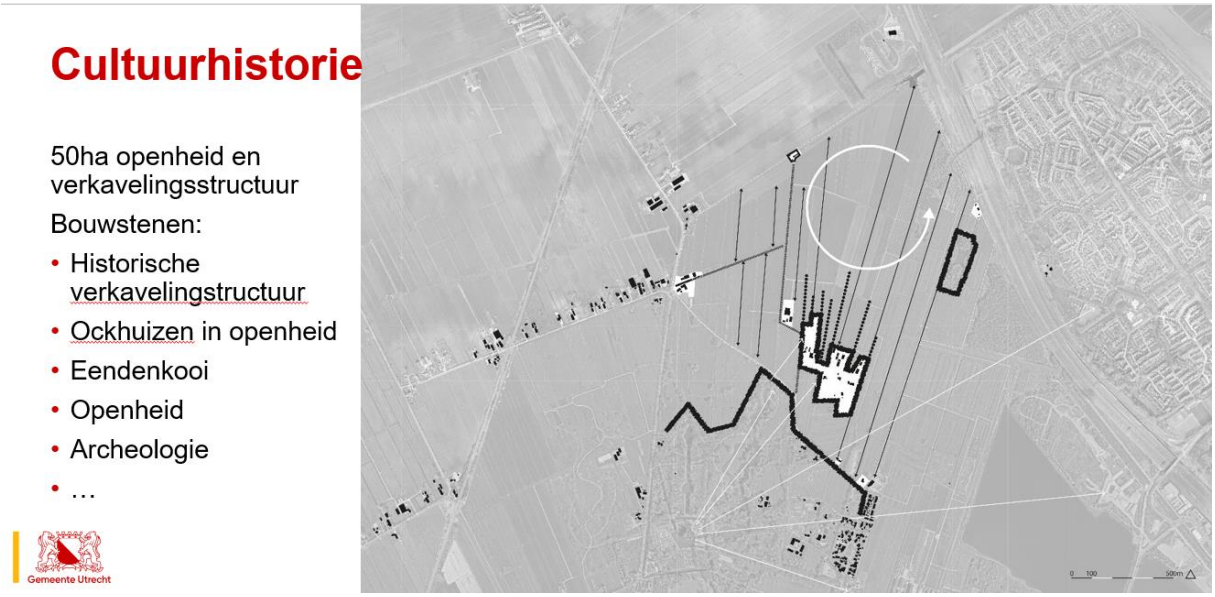
Vragen?

Heeft u vragen over het project of over de meedenksessie? Kijk op utrecht.nl/ockhuizen of neem contact op met projectleider Anne Schipper van gemeente Utrecht.

E-mail: ockhuizen@utrecht.nl
Telefoon: 14 030

Gemeente Utrecht

Bijlage 1: themakaart en uitkomsten tafelgesprek cultuurhistorie

Volgens de vertrekpunten moet er ruimte blijven voor ongeveer 50 hectare openheid en het behouden van de historische verkavelingsstructuur. Ook moeten we rekening houden met archeologie.

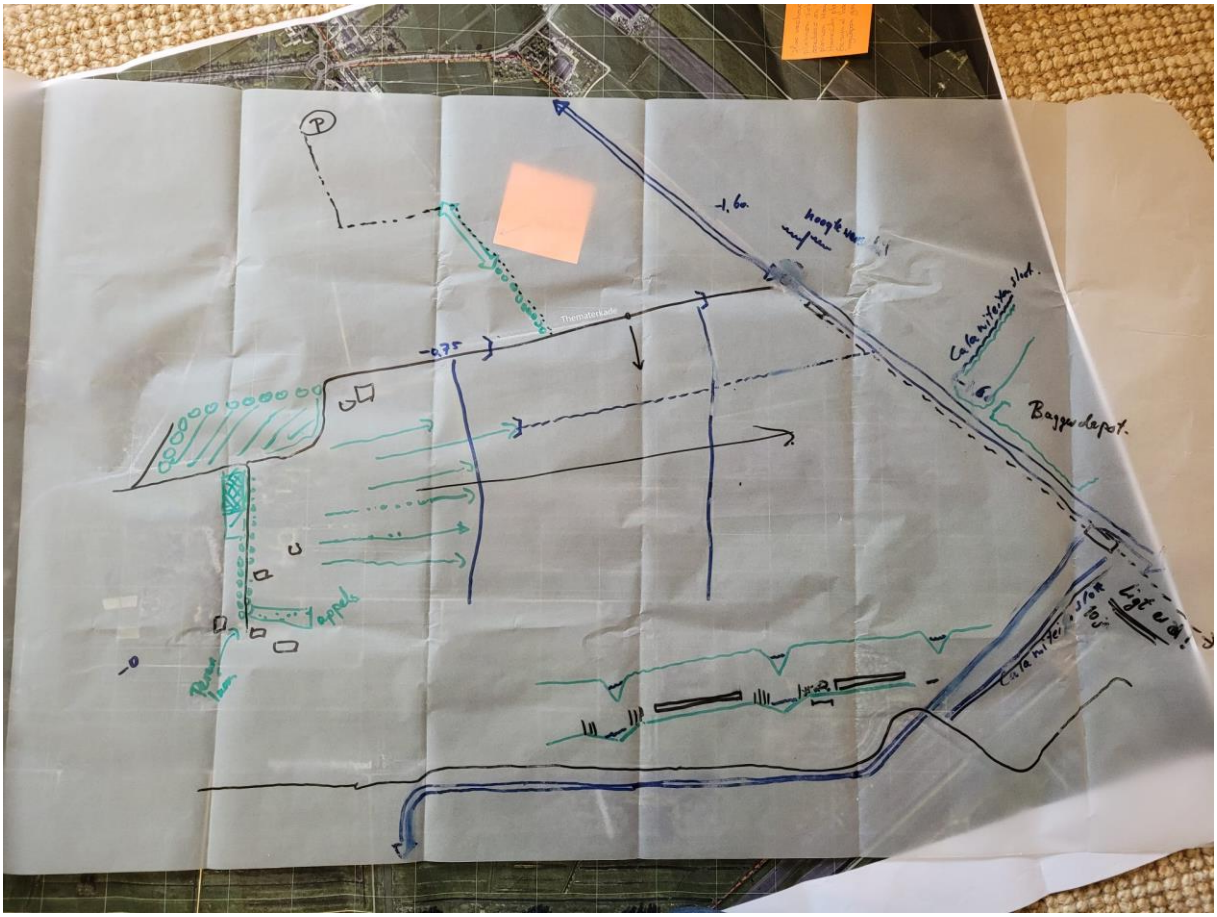
Samenvatting tafelgesprekken

Uit de tafelgesprekken en historische kaarten blijkt dat er vroeger fruitlaantjes liepen die in de loop van de tijd zijn verdwenen. Dit is een aanleiding om te onderzoeken of we wandel- of fietsroutes langs deze oude laantjes te maken. Ook hebben we nu beter inzicht in hoe het watersysteem en de waterpeilen in het gebied werken, zodat we dit ook kunnen meenemen in het ontwerp (bijvoorbeeld door de peilhoogte, waterkwaliteit en waterfunctie mee te nemen). Daarnaast moeten we goed overleggen met onze buurgemeentes, en de plannen als geheel bekijken.

Genoteerde ideeën en opmerkingen

Samenvattend	Notities
Overweeg fruitbomen te plaatsen	Breng oorspronkelijke fruitboomgaarden en fruitlanen terug (met boscompensatie).
	Maak een wandelroute langs het oorspronkelijke perenlaantje waarmee de Thematerkade wordt verbonden, door de landerijen tot aan de parkeerplaats bij Klein Limburg. Zet hier extra perenbomen neer (als boscompensatie).
Gebruik bestaande infrastructuur	Maak een doorsteek voor voetgangers vanaf het gemaal aan het eind van de Thematerkade langs het water onder de A2 door.
	Gebruik de bestaande infrastructuur, zoals de kortgeleden aangelegde betonnen bruggen, voor een mogelijke langzaamverkeerroute.
Maak verkavelingsstructuur duidelijker	Breng singelbeplanting, elzen en wilgen in het gebied om de verkavelingsstructuur duidelijker zichtbaar te maken.
Overige opmerkingen	Verbinden van gemaal via een bruggetje langs Maarssenbroek.

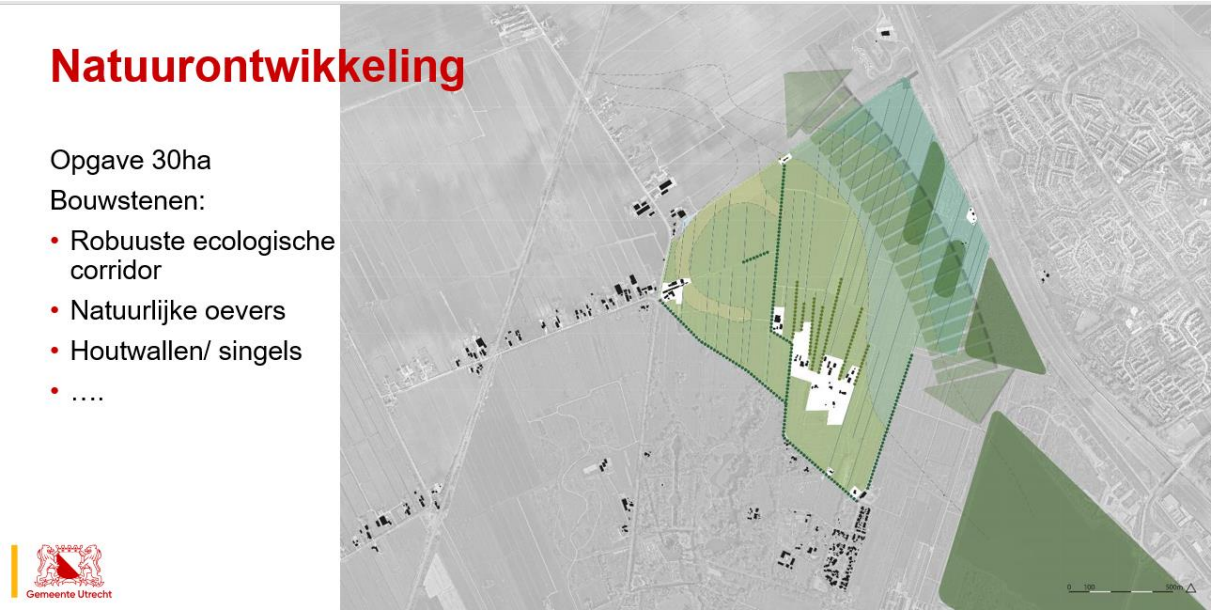
	Hoe verhouden de plannen zich tot de eerdere en bredere plannen van Haarrijn, Haarzicht en plassen? Er zijn al heel veel ingrepen geweest.
	Uitgangspunt 50 ha openheid komt steeds langs als openheid vanaf Ockhuizen gezien. Mensen kunnen vanuit de snelweg ook het gebied in kijken.

Getekende kaart op basis van input aanwezigen

Gemeente Utrecht

Bijlage 2: themakaart en uitkomsten tafelgesprek natuurontwikkeling

We willen de natuur doorontwikkelen, en verschillende plekken met elkaar verbinden via een ecologische corridor (verbinding). Zo kunnen dieren zich vrijuit bewegen, dat is interessant voor bijvoorbeeld een otter. Ook denken we aan bijvoorbeeld natuurlijke oevers en houtwallen/singels.

Samenvatting tafelgesprekken

Uit de gesprekken blijkt dat de omwonenden de natuur de belangrijkste waarde vinden in dit gebied, en dat er iemand moet zijn die de belangen van de natuur behartigt. Daarnaast vinden ze een corridor of verbindingsfunctie een goed idee. We moeten goed kijken naar wat er al is en dit versterken, of het landschap juist levendiger invullen. Het bestaande Landinrichtingsplan biedt hiervoor inspiratie.

Genoteerde ideeën en opmerkingen

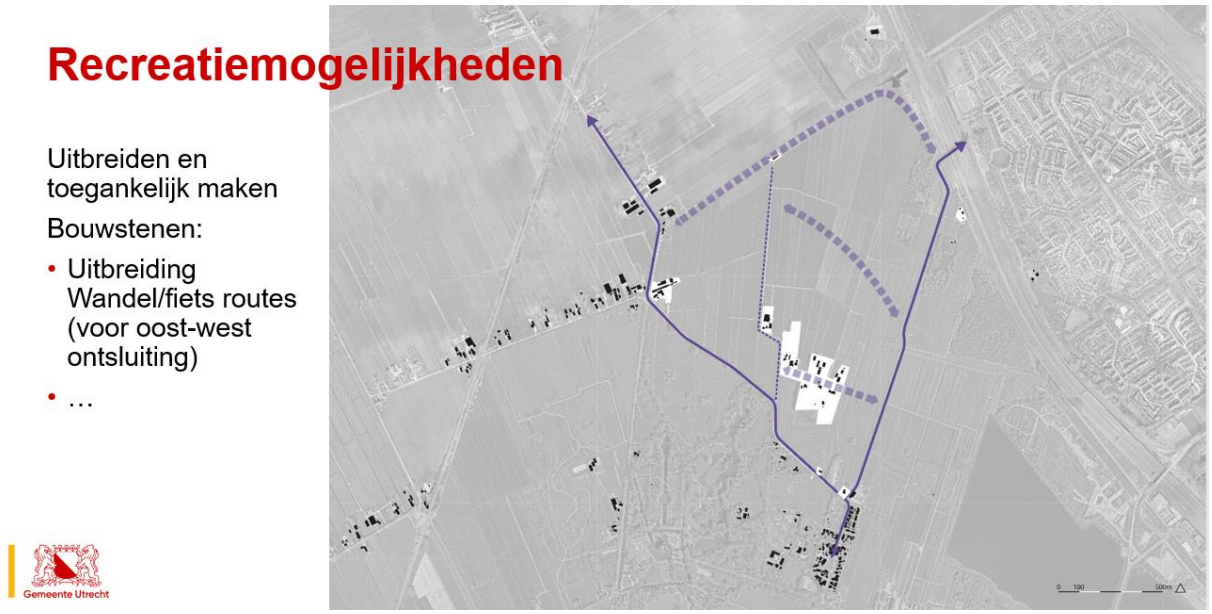
Samenvattend	**Notities**
Geef prioriteit aan de natuurwaarden	Hoe houden we grip op het proces qua natuurwaarden?
	Er moet een belangenbehartiger zijn voor de natuur in dit gebied.
	Waar is de stem van Natuurmonumenten?
	Natuurwaarden.
	Kan het doel van natuurontwikkeling concreet worden gemaakt?
	Sinds 2001 is er een plan voor cultuurhistorische natuur, gaat dat sowieso door?
	Waarom de kwaliteiten van het landschap aanpassen?
Denk goed na over hoe je natuurwaarden combineert met de andere thema's	Hoe verhoudt natuur zich met zonneweide?
	Natuur is combineerbaar met recreatie. Natuurontwikkelingsplan bestaat al 20 jaar. Wordt dit doorgezet als de zonneweide niet door zou gaan?

Gemeente Utrecht

	Natuurherstel & energie.
	Het lijkt erop dat duurzame energie de hoogste prioriteit heeft, terwijl wij als boeren al een milieudelict plegen bij het platrijden van een weidevogelnest.
Het zou mooi zijn als de otter terugkomt	Breng de otter terug in het landschap.
	Otter terug.
Denk ook aan de weidevogels	Weidevogels.
	Waarom geen weidevogel en wel otter?
	Weidevogels & rust
Kan het kaartje ook anders worden getekend?	Zijn er mogelijkheden om de ingetekende plannen te verschuiven?
	Andere plek voor zonneweide: langs A2.
Combineer natuur met zonnevelden	Zonnepanelen achter natuurcorridor (bomen + bosjes).
	Integratie tussen wijk Haarrijn en corridor/zonneweide.
Overige opmerkingen	Levendiger landschap.
	Nieuwbouw Haarrijnseplas i.c.m. Corridorfunctie.
	Afscheiding A2 met bomen en struiken.
	Verbinding Groene Hart met wat?
	Oeverzone Haarrijnseplas bij nieuwe wijk groen houden.
	Versterking van wat is…
	Landbouwgrond.
	Cultuurhistorische natuur.
	Boerenland.
	In hoeverre zijn de aanwezige waarden leidend, en niet de opgaven?
	Wat is de rol van Natuurmonumenten?

Gemeente Utrecht

Bijlage 3: themakaart en uitkomsten tafelgesprek recreatiemogelijkheden

We willen de recreatiemogelijkheden in het gebied uitbreiden en toegankelijk maken. Bijvoorbeeld met fiets- of wandelroutes.

Samenvatting tafelgesprekken

Uit de tafelgesprekken blijkt dat de meningen over dit onderwerp verschillen: sommige bewoners willen bijvoorbeeld graag ruimte voor loslopende honden, terwijl anderen juist rust willen om de broedplaatsen niet te verstoren. Wandelaars willen graag rustig door het gebied lopen, fietsers willen een snellere oost/west-verbinding. Ook is gesproken over ideeën voor kinderen, zoals de mogelijkheid om te skeeleren, net als in het Maximapark.

Genoteerde ideeën en opmerkingen

Samenvattend	Notities
We willen graag een fietspad (langs de Polderweg)	Fietspad + wandelpad Polderweg loopt al zeker 1 jaar. Graag dit meenemen in het plan voor de veiligheid.
	In ’65 is beloofd dat er een fietspad zou komen, dit is al toegezegd.
Fietspad aan de noordzijde is denkbaar	Het fietspad dat rondom het gebied loopt kunnen omwonenden zich goed voorstellen.
	Recreatie is niet hetzelfde als fietsen langs de snelweg.
Zorg dat er niet te veel auto’s komen	Liever geen autoverkeer rond het bovenste stippellijntje.
	Waar parkeren bezoekers die in het gebied komen recreëren? Liever niet in het dorp.
	Een openbare route langs de woningen wordt niet gewaardeerd.
De meningen verschillen over honden	Geen loslopende honden of recreatie in ecologische zone.
	Juist wel loslopende honden, geen kleine strook.

Gemeente Utrecht

	Honden verboden in broedgebied.
Denk ook na over opties voor kinderen	Maak speelplekken voor kinderen.
	Kinderen willen skeeleren, zwemmen (geen zwembad) of vissen. OER is een succes.
Overige opmerkingen	Maak bovenin bij de punt een stiltegebied, geen recreatie.
	Maak een verbinding met het Máximapark.
	Onderzoek of een geluidswal kansen biedt.
	Sluit aan bij de nieuwe wijk Haarrijn bij de Haarrijnse Plas.
	Waar maak je de groene zone?
	Denk aan wandelaars (ook uit Vleuten) zoals bij het lint, hou verkeersstromen zoveel mogelijk het gescheiden. Wandelen op de Polderweg is nu gevaarlijk.
	Laat de volgende keer ook hoogteverschillen zien op de kaart.
	Bosgebied elders, bijvoorbeeld andere zijde van Utrecht.
	Voor welke bewoners maken we dit? Voor Haarrijn of Maarsenbroek?
	Maak ruimte voor bijen.
	Natuurbehoud en recreatie gaan slecht samen of zijn zelfs strijdig.
	Plaats prullenbakken; er ligt nu veel rotzooi in het gebied.
	Maak geen rechte weg, maar kronkelend. Liefst zo ver mogelijk richting snelweg.
	Niet recreëren tussen de zonnepanelen.
	Pas de waterstanden aan als de boeren weg zijn.
	Bospaden voor wandelaars.
	Recreatie is slecht combineerbaar met A2.
	Recreatie en ecologische zone gaan niet samen.

Gemeente Utrecht

Bijlage 4: themakaart en uitkomsten tafelgesprek boscompensatie

Volgens de vertrekpunten moet er ruimte komen voor 15,4 hectare boscompensatie. Bijvoorbeeld door een robuuste ecologische corridor (groot groen stuk land, dat gebieden met elkaar verbindt), houtwallen/singels en boomgaarden of houthakbosjes.

Samenvatting tafelgesprekken

Uit de gesprekken blijkt dat er vragen leven over het aantal hectares: mensen vragen zich af of het aantal hectares dat in de vertrekpunten staat niet te veel is, omdat het niet past in het gebied of omdat compensatie voor de verbreding A27 niet nodig zal blijken. Ook stellen ze de vraag of hier met boscompensatie automatisch de gelegenheid wordt gecreëerd om de snelweg te verbreden. Ideeën van de bewoners zijn bijvoorbeeld om zonnepanelen achter het bos te plaatsen (richting de snelweg), om aan te sluiten bij al bestaand bos, of Klein Limburg ‘omklappen’ naar het gebied ernaast.

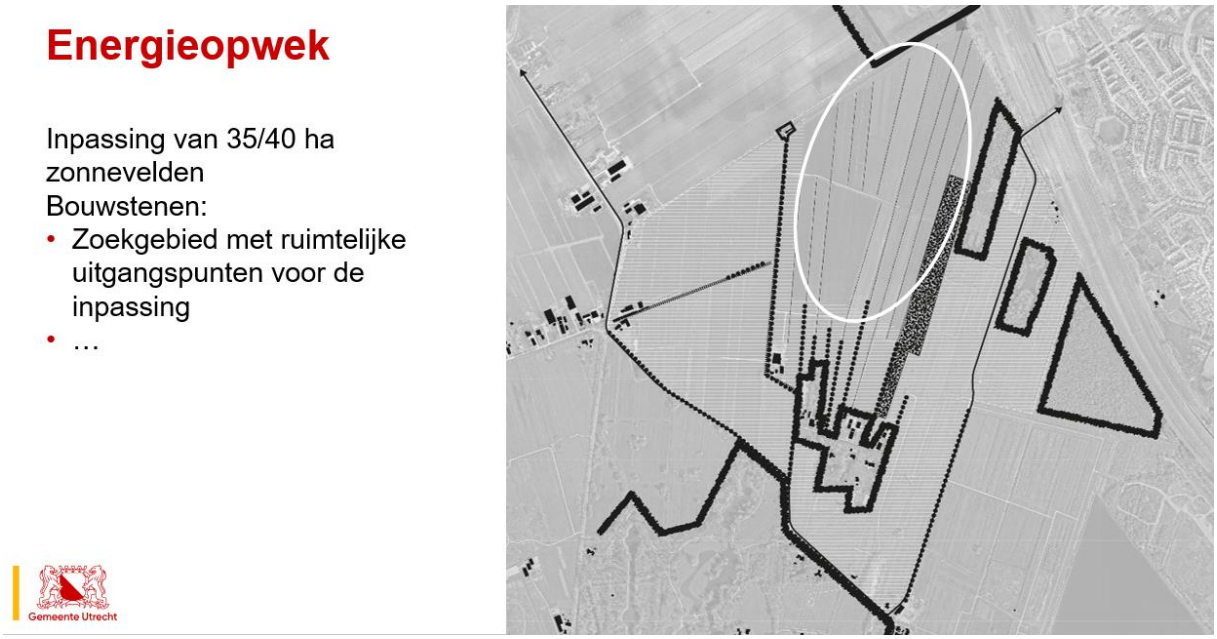
Genoteerde ideeën en opmerkingen

Samenvattend	Notities
Klopt het aantal hectares wel?	Klopt het aantal hectares bomen?
	Om 800 bomen van de A27 te compenseren is maar 0,5 ha tot maximaal 1 ha nodig.
We willen niet dat hiermee de gelegenheid wordt gecreëerd om de A27 te verbreden	Als bomen gecompenseerd worden, wordt dan de A27 automatisch breder? Dat willen we niet.
De meningen zijn verdeeld over de vraag waar het bos zou kunnen komen	Op het kaartje staat nu in de punt een cirkel getekend waar bos zou kunnen komen. Bewoners vragen zich af of dit logisch is, zo dicht bij de snelweg waar niemand het ziet.
	Zorg voor een zichtlijn vanaf het dorp op het bos en plaats daarachter zonnepanelen.
	Zonnepanelen juist langs de snelweg achter een bosrand en hoogte variëren voor zoninval op de panelen.
	Zo min mogelijk gesloten blokken.

	Aansluiten bij bos dat er al is.
	Bomen langs fietspaden/nieuwe recreatiepaden plaatsen is prima.
	Rand creëren zoals langs kasteel de Haar.
	Bos rechts naast de Eendenkooi, zodat zicht op de snelweg verdwijnt.
Bos past hier niet	Cultuurhistorisch hoort het bos niet in het landschap.
Singels herstellen	Singels herstellen is een pluspunt.

Gemeente Utrecht

Bijlage 5: themakaart en uitkomsten tafelgesprek energieopwek

Volgens de vertrekpunten moet er ruimte komen voor een zonneveld van 35 tot 40 netto hectare.

Samenvatting tafelgesprekken

Uit de gesprekken blijkt dat een deel van de inwoners tegen dit idee is, maar een deel denkt ook graag mee. Omwonenden willen het zonneveld graag zo dicht mogelijk in de punt tegen de A2 hebben, en bij voorkeur een kleiner zonneveld. Ook kan het zonneveld misschien worden ‘ingepakt’ door bos of begroeiing, zodat het niet zichtbaar is. De grote vraag is hoe dit zonneveld kan samengaan met de andere waarden in het gebied.

Genoteerde ideeën en opmerkingen

Samenvattend	**Notities**
De meningen over een zonneveld zijn verdeeld	Liever natuurgebied dan zonnepanelen.
	Zonnevelden passen niet in dit gebied.
	Waarom geen windmolens?
	Goed mogelijk, door inpassen meerdere opgaves in het gebied.
	De flora en fauna krijgt een betere kans.

Houd het zonneveld zo klein mogelijk	Niet meer dan 35 ha netto.
	Veld niet groter dan 10 ha om ruimte voor openheid/natuur/bossage te behouden.
	Zonnepark zo beperkt mogelijk (max 24 ha bruto).

Gemeente Utrecht

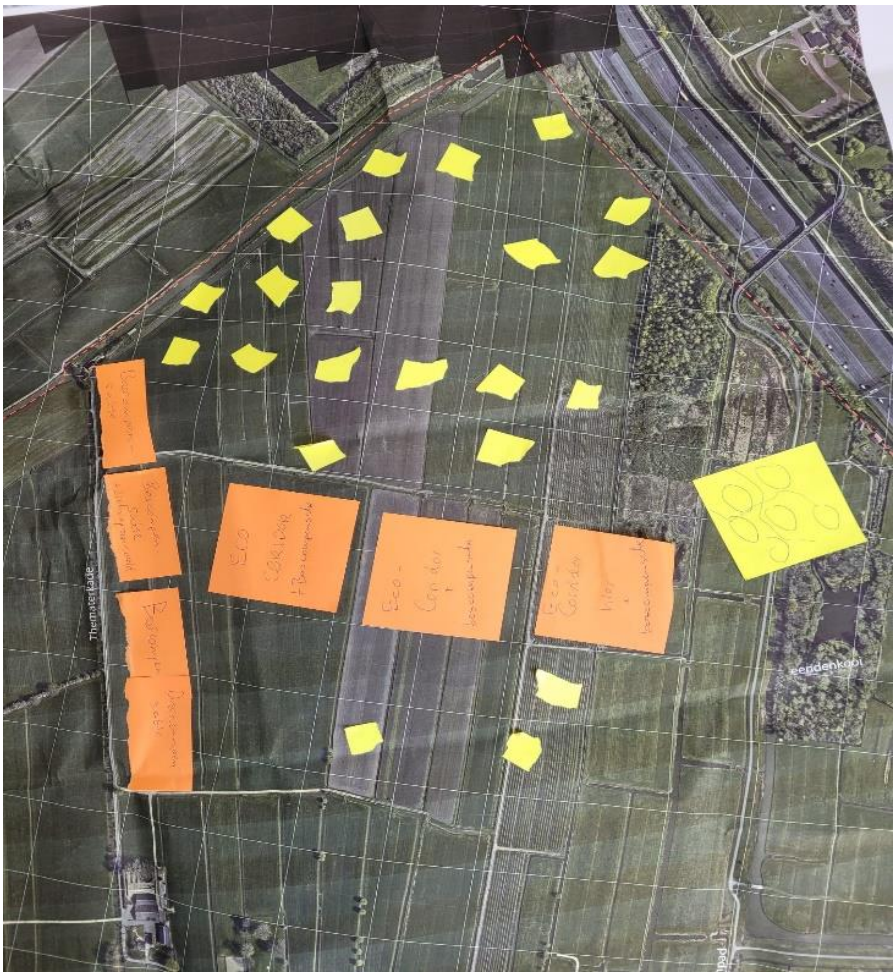
Zorg dat de zonnepanelen ver genoeg bij de omwonenden vandaan staan	Geen zonnepanelen tussen woningen en de blauwe lijn in de kaart hieronder.
	Als aan bepaalde bewoners wordt beloofd dat de zonnepanelen niet dichterbij dan een x bepaald aantal meters van hun huis komen, moet dat voor alle bewoners gelden.
	Bewoners percelen ruime lege buffer geven tot herinrichting gebied, 1e wetering ongeveer 250 meter.
Leg het zonneveld tegen de snelweg aan	Zonnepanelen bij snelweg.
	Zonneveld aangrenzend aan A2.
	Zonnepark zo dicht mogelijk tegen A2 aan.
Lage zonnepanelen hebben de voorkeur	Zo laag mogelijk.
	Lagere panelen.
	Openheid gebied voorop: zonnevelden/panelen lager dan ooghoogte/laag bij de grond.
Een organische indeling van de zonnepanelen is aantrekkelijker	Een organische indeling van zones (i.p.v. rechthoekige zones --. “rechte baan voor corridor”, “rechthoekige zone voor panelen”) maakt het gebied aantrekkelijk voor mens en milieu. Is het erg dat zonnepaneelgebied groter is als het prettig oogt met oog voor de natuur?
	In “organische/speelse indeling” heeft een mix tussen N/Z-oriëntatie en O/W-oriëntatie de voorkeur?
	Een zichtbaar prettige indeling van natuur en techniek (panelen) heeft grote voorkeur boven gemak van makkelijk onderhoud.
Maak de zonnepanelen zo ‘onzichtbaar’ mogelijk	Panelen inpakken met groen.
	Groencorridor tussen woningen en zonneveld.
	Goede inpassing: weinig zichtbaarheid van panelen om landschapsbederf.
	Boscompensatie en inkleding panelen combineren.
	Inpassen door mammoetgras en recreatie.
	Veld moet uit het zicht middels bossages welke vanaf dag 1 volwassen en groenblijvend zijn.

	Bomen/planten rondom de zonnevelden (uit het zicht).
	Grote pv is industrieel, past niet in landschap en de sfeer. Kleiner en opknippen in kleinere onderdelen.
	Wat is inpassing? o Binnen de percelen Hogere plaatsing, beplanting?

Gemeente Utrecht

Houd rekening met de gevolgen van de zonnepanelen voor de natuur en omgeving	Ecologisch verantwoorde aanleg – impact voor plant en dier?
	Zonneveld moet voldoen aan eisen ecologisch verantwoord.
	Hoe combineert de opstelling van de panelen met de natuurwaarden?
	Wat doet het warmteschild met de natuur en met de aanwonenden?
	Zijn zonnepanelen geluidsdragend (i.v.m. snelweg)?
	Let ook op de veiligheid i.v.m. vandalisme.
Houd rekening met wat er na 25 jaar met de zonnepanelen en het gebied gebeurt	Wat gebeurt er met de zonnevelden na 25 jaar?
	Veld moet opgeruimd worden bij faillissement/einde levensduur etc. Dus ook heipalen en andere zooi. Hier moet een fonds voor aangelegd worden.
	Eisen dat zonneveld niet doorverkocht mag worden.
	Houd rekening met de circulariteit van de zonnepanelen
	Hoe groen zijn zonnevelden?
Overleg ook met andere gemeentes	Overleg met andere gemeenten over zonnevelden, bijvoorbeeld net over de gemeentegrens achter Ockhuizen.
	Welk overleg is er met de gemeente Stichtse Vecht? Is er ruimte op het elektrastation?
	Stichtse Vecht ○ Aansluiten elektriciteit ○ Aansluiten ecozone ○ Fietspad Gieltjesdorp
Overige opmerkingen	Watergang.
	Ockhuizerlaan omringd door perenbomen.
	Wie is er verantwoordelijk bij schade bij bijvoorbeeld storm?
	Recreatie past niet in de ecologische buffer.
	Zonde van dit landbouwgebied. Er is behoefte aan voedsel nu.
	Kijk niet alleen naar het zoekgebied voor zon, maar betrek ook de buurgemeentes bij de ideeën; zowel qua landschap als voor energie.

Gemeente Utrecht

Een voorbeeldkaartje dat is gemaakt bij de tafel: de kleine gele vierkantjes zijn zonnepanelen, de oranje post-its onderlangs staan voor een ecologische corridor inclusief boscompensatie, de halve oranje post-its links staan voor boscompensatie. De gele vierkantjes eronder zijn neergelegd om een organische inrichting van het gebied te illustreren, waarbij ecologie, zonneveld, recreatie en openheid elkaar afwisselen.

Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Dossiernummer	3506
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 oktober 2023
Agendapunt	10
Titel	Raadsvoorstel Startnotitie Klimaatvisie
ID	3706
Behandelend ambtenaar	Tettero, Wouter
Telefoon	06-11031956
E-mail	wouter.tettero@rebelgroup.com
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Van Hooijdonk
Beleidsveld	Energie en Klimaat
Referendabel	Ja
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Mariska de Vos/Cie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen/06 38628458
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen	5 oktober 2023

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Startnotitie Klimaatvisie Utrecht

Beleidsveld	Energie en Klimaat
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Roelof Kooistra en Wouter Tettero
Kenmerk	11371968
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Startnotitie Klimaatvisie vast te stellen als kadergevend document en daarmee het college van B&W opdracht te geven voor het opstellen van een raadsvoorstel voor de Klimaatvisie, waarbij
   a) de gemeente Utrecht streeft naar een zo groot en snel mogelijke reductie van de CO_2-uitstoot;
   b) het college maatregelen op hoofdlijnen scoort, op in ieder geval de volgende elementen, en daarmee 'draaiknoppen' definieert waar de Raad keuzes mee kan maken:
      i. Het effect van de maatregel op de CO_2-reductie (het college bekijkt of zij scope 3 emissies kan meenemen);
      ii. De kosten van de maatregel;
      iii. De uitvoerbaarheid van de maatregel;
      iv. De impact van de maatregel op inwoners en bedrijven en welke sociale indicatoren het college daarbij kan hanteren;
      v. De beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente op de maatregel;
   c) het college parallel optrekt met het traject van het vaststellen van zoekgebieden voor opwek duurzame energie, en waar mogelijk/nodig verbinding legt met dit traject, en de resultaten uit het traject van vaststellen zoekgebieden worden verankerd in de klimaatvisie;
   d) de klimaatvisie is gericht op CO_2-reductie, inclusief CO_2 equivalenten, en op die sectoren en onderwerpen die een belangrijke bijdrage hebben in de CO_2-uitstoot in de stad;
   e) het college
      i. inzichtelijk maakt waar de doelstelling van de klimaatvisie de doelstellingen uit andere belangrijke thema's zoals woningbouw (positief of negatief) beïnvloedt;
      ii. met een voorstel komt waarin de Raad een keuze kan maken in de afweging tussen doelstellingen uit verschillende thema's;
   f) het college
      i. een voorstel doet voor een maatregelenpakket dat maximaal ambitieus is;
      ii. met een uitwerking komt waarin de Raad de scheiding tussen wat maatschappelijk acceptabel / onacceptabel is kan bepalen;
   g) het college de volgende leidende principes en uitganspunten voor het opstellen van de klimaatvisie hanteert:
   i. Klimaatdoelstellingen raken vele partijen in de stad en de meeste geledingen van de gemeentelijke organisatie. Klimaatdoelen realiseert de gemeente daarom met alle geledingen van de gemeente en met inwoners, bedrijven en organisaties in de stad en in de regio;

ii. De klimaatvisie sluit ten minste aan bij nationale doelstellingen, de gemeente maakt de ambitie concreet en versnelt waar mogelijk;
iii. Maximale CO_2-reductie tegen acceptabele kosten en acceptabele maatschappelijke impact, het college zoekt in haar voorstel van de klimaatvisie de grens op van welke maatregelen maatschappelijk aanvaardbaar zijn;
iv. De gemeente invulling geeft aan randvoorwaarden die cruciaal zijn om onze doelen te behalen ook al resulteren deze niet direct in CO_2-reductie. Denk aan draagvlak en samenwerking, kennisontwikkeling en kennisuitwisseling, capaciteit en financiën;
v. Bij de weging van maatregelen houdt het college rekening met de impact op kwetsbare inwoners en buurten in de stad en geeft de gemeente daar waar relevant richting aan hoe zij ongelijk investeert voor gelijke kansen;
vi. Bij de totstandkoming van de visie hoort de gemeente de belangen en voorkeuren van partijen in de stad;
vii. Om geen dingen dubbel te doen sluit het college aan bij bestaand beleid en bij thematisch beleid in ontwikkeling, waar aanscherpingen nodig zijn doet zij daarvoor voorstellen;
viii. Het vaststellen van de zoekgebieden opwek duurzame energie loopt parallel met het vaststellen van de klimaatvisie.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
Met het vaststellen van de startnotitie klimaatvisie geeft de Raad de opdracht aan het college voor het uitwerken van een klimaatvisie binnen de kaders die in de startnotie klimaatvisie zijn opgenomen.

Context
Aanleiding
De steeds snellere opwarming van de aarde heeft grote gevolgen voor de volksgezondheid, economie en samenleving. De verandering van het klimaat is het gevolg van menselijk handelen. Het besef dat er wereldwijd meer en sneller actie nodig is om verandering van het klimaat te beperken, is de afgelopen jaren gegroeid. Het Klimaatakkoord van Parijs is in 2015 getekend door 197 landen. In het Akkoord is de bovengrens van 2 graden opwarming ten opzichte van het pre-industriële tijdperk mondiaal vastgelegd. Ook is het streven vastgelegd om de opwarming beperkt te houden tot 1,5 graad en dat er snel een eind moet komen aan het gebruik van fossiele brandstoffen, de belangrijkste veroorzaker van CO_2-uitstoot.
In het coalitieakkoord 2022-2026 staat dat de gemeente Utrecht een klimaatvisie gaat opstellen waarin zij laat zien op welke wijze de gemeente, inwoners en bedrijven samenwerken om zo snel en zoveel mogelijk CO_2-uitstoot te reduceren.

Proces
In het proces zijn twee hoofdproducten benoemd, waarover de raad een besluit gaat nemen: 1) een startnotitie en 2) een klimaatvisie. In dit voorstel wordt de startnotitie met een richtinggevend kader met uitgangspunten voorgelegd voor besluitvorming. Begin 2024 wordt aan de raad de klimaatvisie ter besluitvorming voorgelegd. De klimaatvisie en de stukken die hieruit volgen (beleidsnota's en/of actieprogramma's) worden zo opgesteld, dat deze in lijn zijn met 'sturen en verantwoorden' (conform de handleiding Beleidsnota standaard voor de beleidscyclus).

Juridische context
In het coalitieakkoord 2022-2026 staat dat er een Klimaatvisie wordt opgesteld waarin ambities en doelstellingen worden geformuleerd en kaders en richting wordt gegeven hoe daar te komen. Er is al een Visie Klimaatadaptatie, als thematisch onderdeel van de Omgevingsvisie Utrecht. De op te stellen Klimaatvisie beperkt zich tot klimaatmitigatie. Bij de evaluatie van de startnotities voor de omgevingsvisies voor de deelgebieden, is een werkwijze met de raad afgesproken (raadsbrief van 1 november 2021 met kenmerk 9085224). Hierin is aangegeven dat het college eerst een startdocument opstelt, daarna de raad een uitgangspuntennotitie alvorens de visie zelf op te stellen. Voor de thematische visies is dit niet zo afgesproken. Om recht te doen aan eerdere afspraken met de raad en het coalitieakkoord, waarin het opstellen van deze Klimaatvisie is afgesproken, worden de twee stappen (startdocument en uitgangspuntennotitie) samengevoegd tot één startnotitie dat gelijk aan de raad wordt voorgelegd. De Klimaatvisie zelf gaat onderdeel uitmaken van de Omgevingsvisie Utrecht. Ook daarover beslist de raad. Eventuele uitvoeringsmaatregelen die voortkomen uit de Klimaatvisie zijn ter besluitvorming aan het college. Het kan zijn dat bij de Klimaatvisie sprake is van een plan-m.e.r.-plicht.

Beslistermijn
Er is geen specifieke beslistermijn voorzien.

Beoogd effect
Richting geven aan de manier waarop de gemeente de CO_2-uitstoot in de stad gaat reduceren en zorgen dat de stad Utrecht ten minste voldoen aan de landelijke en internationale klimaatdoelstellingen.
De klimaatvisie heeft een verbindende werking voor de verschillende beleidsonderwerpen, partijen in de stad en gemeentelijke organisatieonderdelen en geeft kaders en overkoepelende ambities over de programma's heen waarbinnen activiteiten verder worden vormgegeven en uitgevoerd.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Jaarplanbrief Energie

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Startnotitie Klimaatvisie vast te stellen als kadergevend document en daarmee het college van B&W opdracht te geven voor het opstellen van een raadsvoorstel voor de Klimaatvisie, waarbij a) de gemeente Utrecht streeft naar een zo groot en snel mogelijke reductie van de CO2-uitstoot; b) het college maatregelen op hoofdlijnen scoort op in ieder geval de volgende elementen, en daarmee 'draaiknoppen' definieert waar de Raad keuzes mee kan maken: i. Het effect van de maatregel op de CO2-reductie, het college bekijkt of zij scope 3 emissies kan meenemen; ii. De kosten van de maatregel; i. De uitvoerbaarheid van de maatregel; ii. De impact van de maatregel op inwoners en bedrijven en welke sociale indicatoren het college daarbij kan hanteren; iii. De beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente op de maatregel; c) het college parallel optrekt met het traject van het vaststellen van zoekgebieden voor opwek duurzame energie, en waar mogelijk/nodig verbinding legt met dit traject, en de resultaten uit het traject van vaststellen zoekgebieden worden verankerd in de klimaatvisie; d) de klimaatvisie is gericht op CO2-reductie, inclusief CO2 equivalenten, en op die sectoren en onderwerpen die een belangrijke bijdrage hebben in de CO2-uitstoot in de stad; e) het college i. inzichtelijk maakt waar de doelstelling van de klimaatvisie de doelstellingen uit andere belangrijke thema's zoals woningbouw (positief of negatief) beïnvloedt; ii. met een voorstel komt waarin de Raad een keuze kan maken in de afweging tussen doelstellingen uit verschillende thema's; f) het college i. een voorstel doet voor een maatregelenpakket dat maximaal ambitieus is; ii. met een uitwerking komt waarin de Raad de scheiding tussen wat maatschappelijk acceptabel / onacceptabel is kan bepalen; g) het college de volgende leidende principes en uitganspunten voor het opstellen van de klimaatvisie hanteert: i. Klimaatdoelstellingen raken vele partijen in de stad en de meeste geledingen van de gemeentelijke organisatie. Klimaatdoelen realiseert de gemeente daarom met alle geledingen van de gemeente en met inwoners, bedrijven en organisaties in de stad en in de regio; ii. De klimaatvisie sluit ten minste aan bij nationale doelstellingen, de gemeente maakt de ambitie concreet en versnelt waar mogelijk; iii. Maximale CO2-reductie tegen acceptabele kosten en acceptabele maatschappelijke impact, het college zoekt in haar voorstel van de klimaatvisie de grens op van welke maatregelen maatschappelijk aanvaardbaar zijn; iv. De gemeente invulling geeft aan randvoorwaarden die cruciaal zijn om onze doelen te behalen ook al resulteren deze niet direct in CO2-reductie. Denk aan draagvlak en samenwerking, kennisontwikkeling en kennisuitwisseling, capaciteit en financiën; v. Bij de weging van maatregelen houdt het college rekening met de impact op kwetsbare inwoners en buurten in de stad en geeft de gemeente daar waar relevant richting aan hoe zij ongelijk investeert voor gelijke kansen;

	vi. Bij de totstandkoming van de visie hoort de gemeente de belangen en voorkeuren van partijen in de stad; vii. Om geen dingen dubbel te doen sluit het college aan bij bestaand beleid, waar aanscherpingen nodig zijn doet zij daarvoor voorstellen; viii. Het vaststellen van de zoekgebieden opwek duurzame energie loopt parallel met het vaststellen van de klimaatvisie.
Argumenten	
1.1	Hoe sneller er in de stad CO_2 wordt gereduceerd, hoe kleiner de gevolgen van klimaatverandering
	Natuurrampen, weerextremen en alarmerende IPCC-rapporten buitelen over elkaar heen. De energiekosten stijgen en steeds meer Utrechters kijken tegen een onbetaalbare energierekening aan. Het is van belang om zo snel zoveel mogelijk CO_2-uitstoot te reduceren om de gevolgen van klimaatverandering te beperken.
1.2	Het scoren van maatregelen maakt het mogelijk keuzes te maken
	Door maatregelen te scoren op de 5 genoemde elementen kunnen keuzes worden gemaakt in welke maatregelen wanneer worden uitgevoerd. Er ontstaat dan een maatregelenpakket waarbij kan worden aangegeven in welke mate dat pakket de doelstelling realiseert. Verder brengen we kwalitatief in beeld wat de invloed is van maatregelen op de doelstellingen van andere beleidsterreinen zoals de woningbouw omdat dat belangrijk is voor de weging van maatregelen en de afwegingen in het maatregelenpakket.
1.3	De uitkomst van het vaststellen van zoekgebieden duurzame energie is voor een belangrijk deel bepalend voor de CO_2-reductie binnen de stad
	Op hoofdlijnen weten we dat het opwekken van duurzame elektriciteit een belangrijke bijdrage levert aan het halen van de doelstelling om zoveel mogelijk CO_2-uitstoot te reduceren. Met de nog vast te stellen zoekgebieden kan in theorie tot 85% van de huidige elektriciteitsvraag in de stad worden verduurzaamt. En uit het duurzaamheidsverslag 2022 blijkt dat circa 40% van de directe CO_2-emissies in de stad voortkomt uit het gebruik van elektriciteit. De uitkomst van het vaststellen van zoekgebieden opwek duurzame energie en de daaruit voortvloeiende hoeveelheid opwek van duurzame energie is daarmee mede richtinggevend aan de andere maatregelen die voortkomen uit de klimaatvisie.
1.4	Klimaat raakt een breed palet aan thema's en sectoren en we willen de focus leggen op die thema's en sectoren die het meest CO_2 uitstoten.
	Door de focus te leggen op die thema's en sectoren die samen zorgen voor het grootste deel van de CO_2-uitstoot in de stad komen we tot een maatregelenpakket dat richting geeft aan het doel van zo snel en zoveel mogelijk reduceren van CO_2-uitstoot. Onderwerpen die binnen deze focus liggen zijn in ieder geval: Energie, Mobiliteit, (Voedsel)consumptie, Luchtkwaliteit, Circulaire economie. Verder de sectoren industrie, landbouw, de bouwsector etc..Tenslotte ook de gemeentelijke organisatie. Voor Circulaire economie is de Visie Utrecht Circulair (nog in voorbereiding) leidend.
1.5	We willen voorkomen dat doelstellingen uit verschillende thema's elkaar tegenwerken
	De doelstellingen uit de klimaatvisie kunnen van invloed zijn (positief of negatief) op doelstellingen uit omgevingsvisies en andere belangrijke thema's, zoals woningbouw. In de klimaatvisie brengen we deze invloeden in beeld zodat er afwegingen gemaakt kunnen worden.
1.6	Een maatregelenpakket op hoofdlijnen geeft de Raad de mogelijkheid richting te geven aan de klimaatvisie
	Vanuit de optelsom van maatregelen op hoofdlijnen in een pakket, brengen we het CO_2 reducerende effect van het maatregelenpakket in beeld. Daarin zijn scenario's denkbaar waarbij de samenstelling van maatregelen in het pakket en de snelheid van uitvoering van maatregelen de CO_2-reductie kunnen versnellen of vertragen. Vanuit het maatregelenpakket wordt zichtbaar hoe snel we hoeveel CO_2-uitstoot kunnen

	reduceren binnen de stadsgrenzen. Het college doet een ambitieus voorstel voor een maatregelenpakket en laat de raad ‘knoppen’ zien waaraan men kan draaien. De Raad maakt geeft een keuze in de snelheid van CO_2-reductie en de manier waarop dat wordt bereikt.
1.7	De invloed van de gemeente is beperkt
	De invloed de gemeente op de reductie van CO_2 in de stad is beperkt. Om te werken aan een zo snel mogelijke reductie van CO_2-uitstoot zullen inwoners en partijen in de stad ook hun bijdrage moeten leveren. Wel kunnen verschillende onderdelen van de gemeentelijke organisatie bijdragen aan de doelstellingen o.a. door binnen het beleid dat gemaakt wordt en de contacten binnen de stad de doelstellingen uit te dragen.
1.8	We hebben de regio nodig om voldoende opwek duurzame energie te realiseren
	Binnen de stadsgrenzen lijkt het niet haalbaar om voldoende duurzame elektriciteit op te wekken om aan de vraag binnen de stad te voldoen. We zullen de regio nodig hebben om over voldoende ruimte te beschikken voor opwek van duurzame elektriciteit.
1.9	Aansluiten bij de landelijke ambitie is het minimale wat we moeten doen
	Klimaatverandering is een probleem van iedereen, en iedereen zal zich maximaal moeten inzetten om de effecten van klimaatverandering zoveel mogelijk in te perken. De landelijke doelstellingen zijn daarbij een belangrijk streven. Om daartoe te komen zijn verschillende scenario’s mogelijk. Hoe sneller we CO_2 reduceren hoe groter het effect op het inperken van gevolgen van klimaatverandering.
1.10	Om tot handelingsperspectief te komen is het noodzakelijk om doelstellingen concreet te maken voor de stad Utrecht
	Nationale doelstellingen zijn voor heel Nederland geformuleerd. Elke regio, stad en dorp moet hier vervolgens zijn eigen invulling aan geven. In de klimaatvisie willen we de doelstelling voor de gemeente Utrecht concreet maken zodat dat handelingsperspectief biedt.
1.11	Versnellen is nodig om effecten van klimaatverandering in te perken
	De opwarming van de aarde lijkt sneller te gaan dan verwacht. Hoe de opwarming zich verder ontwikkeld is onzeker. Versnellen van CO_2-reductie helpt om klimaatverandering en de effecten daarvan in te perken.
1.12	We willen maximaal CO_2 reduceren en tegelijk voorkomen dat maatregelen daarvoor maatschappelijk onacceptabel zijn
	De mogelijkheden om CO_2 te reduceren worden beperkt door o.a. kosten en de impact die maatregelen hebben inwoners en partijen in de stad. We zoeken in de klimaatvisie de grens op van welke maatregelen maatschappelijk aanvaardbaar zijn, en we streven naar een zo groot en snel mogelijke reductie van de CO_2-uitstoot. Het mag daarbij af en toe schuren.
1.13	Iedereen moet mee kunnen doen in de klimaattransitie
	We willen werken aan de reductie van broeikasgassen via een eerlijke en inclusieve klimaattransitie die rekening houdt met de mogelijkheden en beperkingen van alle betrokkenen. Sommige inwoners of buurten zijn kwetsbaarder en ondervinden meer nadelige gevolgen van maatregelen of profiteren minder van de kansen die de klimaattransitie biedt. We zetten ons in voor een zo rechtvaardig mogelijke overgang naar een stad met zo min mogelijk CO_2-uitstoot waarin alle Utrechters mee kunnen doen. We hebben daarbij oog voor een verdeling van de lasten naar draagkracht.
1.14	Conflicten tussen beleidsvelden voorkomen
	Klimaat is een breed thema dat overlapt met andere thema’s waar al beleid voor is of waar visies of beleidsnota’s voor ontwikkeling zijn (bijvoorbeeld Utrecht Circulair, Luchtkwaliteit, Mobiliteit en Voedselconsumptie). Het kan zijn dat zaken die we in de klimaatvisie willen adresseren al zijn afgedekt in andere onderwerpen. In dat geval gaan we daarnaar verwijzen. Indien we zien dat aanscherping nodig is omdat we

	anders de doelstelling van de klimaatvisie niet halen, dan doen we daarvoor voorstellen.

Financiën
De kosten van het opstellen van de klimaatvisie worden gedekt uit het programma duurzaamheid, onderdeel energietransitie. In de klimaatvisie wordt de dekking van activiteiten na het vaststellen van de klimaatvisie, verder in beeld gebracht.

Vervolg
Planning van de visie:
- In de zomer deelonderwerpen van de klimaatvisie op inhoud uitwerken en contouren van de klimaatvisie opstellen.
- Direct na het zomerreces en tot aan de herfstvakantie participatietraject uitvoeren.
- Tot eind 2023 bevindingen uit participatie traject verwerken en definitief concept klimaatvisie opstellen.
- Q1 2024: collegevoorstel klimaatvisie
- Klimaatvisie ter inzage
- Q2 2024: vaststellen klimaatvisie door gemeenteraad

Participatie
De doelstelling van de Klimaatvisie staat vast: “zo veel mogelijk en zo snel mogelijk CO_2-uitstoot reduceren”. Participatie is een leidend principe in de totstandkoming van de Klimaatvisie en de vaststelling van de zoekgebieden duurzame energie. Onder participatie verstaan we “het in een vroeg stadium en op interactieve wijze betrekken van ingezetenen en belanghebbenden bij de totstandkoming en/of evaluatie van beleid en kaders, met als doel zeggenschap, eigenaarschap en betrokkenheid in Utrecht te vergroten”.

We hebben daarbij oog voor de doelen uit het actieprogramma Samen stad maken: participatie. Namelijk: inclusiviteit (meer verschillende Utrechters mee laten doen aan participatietrajecten), betrokkenheid (de betrokkenheid van inwoners bij de stad vergroten) en samen wijzer worden (plannen worden beter door de inbreng van inwoners en andere deelnemers). Daarbij nemen we ook de aanbevelingen van het Rekenkamer-rapport “Horen, zien en samen door: een onderzoek naar de ervaringen met en resultaten van inwonerparticipatie in de gemeente Utrecht”.

Het succes van participatie valt niet af te meten aan consensus. Bij de uitdagingen waar de stad voor staat wat betreft CO_2-reductie, gaan wensen en belangen botsen. Het doel van het participatietraject is ook om dit in beeld te brengen, zodat het college en de gemeenteraad deze onderling kunnen wegen en een besluit kunnen nemen. Bij die weging wil het college de raad inzicht geven in de verschillende belangen, wensen en zorgen die in het participatietraject naar voren komen. Samen met een gespecialiseerd bureau wordt een participatieplan uitgewerkt.

Een scherpe afbakening van de beïnvloedingsruimte geeft mensen helderheid over de reikwijdte van de participatiemogelijkheden en duidelijkheid over de start van de belangenafweging. Als dat helder is, volgt de keuze voor een aanpak en de participatie-instrumenten. Daarbij nemen we alle beschikbare participatie-instrumenten in overweging, zoals stadsgesprekken, het klimaatpanel, online participatie, klankbordgroepen, burgerberaden, expertsessies en enquêtes. We maken duidelijk hoe het traject eruit komt te zien, waar het inhoudelijk om gaat en welke beïnvloedingsruimte deelnemers hebben.

We maken de resultaten van de participatietrajecten zichtbaar, zowel tussentijds als achteraf, door dit vast te leggen in participatieverslagen. We beargumenteren waarom de inbreng wel of niet tot wijzigingen in het eindproduct heeft geleid na besluitvorming in het college en/of raad. Resultaten uit relevante eerdere participatietrajecten nemen we mee.

Communicatie
Er is geen aanvullende communicatie voorzien.

(Niet)Referendabel
De referendumverordening is van toepassing op dit raadsvoorstel.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Startnotitie klimaatvisie

Bijlagen informatief

-

Gemeente Utrecht

Startnotitie klimaatvisie

26 juni 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding....2
2. De opgave....2
3. Uitgangspunten en leidende principes....4
4. Scope van de klimaatvisie....4
5. Scoring van maatregelen, monitoring en sturing....5
6. Opbouw klimaatvisie....8
7. Zoekgebieden duurzame energie opwek....8
8. Participatie....9

1. Inleiding

Achtergrond en context

In het coalitieakkoord 2022-2026 staat dat de gemeente Utrecht een klimaatvisie gaat opstellen waarin zij ambities en doelstellingen formuleert en kaders stelt en richting geeft hoe daartoe te komen. De klimaatvisie laat zien op welke wijze de gemeente, bewoners en bedrijven samenwerken om zo snel en zoveel mogelijk CO_2-uitstoot te reduceren. Klimaatneutraliteit kunnen we daarbij binnen de stadsgrenzen niet bereiken, we zullen de regio nodig hebben om bijvoorbeeld voldoende opwek van duurzame energie (met name elektriciteit) te realiseren. Deze startnotitie beschrijft de uitgangspunten om te komen tot de klimaatvisie. Met het vaststellen ervan geeft de Raad de bestuurlijke opdracht om te komen tot de klimaatvisie binnen de kaders zoals in deze startnotitie beschreven.

Doelstelling klimaatvisie

Werken aan klimaatdoelstellingen omvat een breed palet aan beleidsonderwerpen – van energie, tot voedsel en van mobiliteit tot materiaalgebruik – en raakt daarmee vele partijen in de stad en de meeste geledingen van de gemeentelijke organisatie; het fysieke, economische en sociale domein, de inkoop, het gemeentelijk vastgoed en de eigen bedrijfsvoering. Daarnaast heeft de gemeente via haar beleidsinstrumentarium invloed op de werkwijzen van partijen in de stad en daarmee op het realiseren van klimaatdoelstellingen.

Met de klimaatvisie willen we de ambitie vaststellen en via transitiepaden de klimaatroute uitstippelen en daarmee richting geven aan de gezamenlijke klimaatinspanning die de gemeente kan, wil en moet leveren binnen deze onderwerpen en domeinen. De klimaatvisie heeft een verbindende werking voor de verschillende beleidsonderwerpen, partijen in de stad en gemeentelijke organisatieonderdelen en geeft kaders en leidende principes waarbinnen- en waarlangs activiteiten verder worden vormgegeven en uitgevoerd.

> visie of beleidsnota
>
> De uitwerking van startnotitie naar een klimaatvisie wordt gebaseerd op de Handleiding Beleidsnota standaard voor de beleidscyclus (sturen en verantwoorden).
>
> Op grond daarvan wordt bepaald of de uitwerking van de leidende principes en uitgangspunten volledig valt onder een visie of dat delen daarvan landen in een beleidsnota.

2. De opgave

Ambitie

De gemeente werkt aan reductie van broeikasgassen via een eerlijke en inclusieve klimaattransitie die rekening houdt met de mogelijkheden en beperkingen van alle betrokkenen. Daarbij is de focus gericht op het zoveel en zo snel mogelijk reduceren van CO_2 en CO_2 equivalenten omdat dat de belangrijkste veroorzaker van klimaatverandering is. Er zijn beperkingen omdat de invloed van de gemeente niet overal even groot is en omdat de fysieke ruimte en mogelijkheden voor duurzame energiebronnen binnen de gemeentegrenzen beperkt zijn. We werken daarom samen met bewoners, bedrijven, ondernemers, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen (door te participeren in onderzoeksprogramma's) en de regio. We zoeken in de klimaatvisie de grens op van welke maatregelen maatschappelijk aanvaardbaar zijn, en we streven naar een zo groot en snel mogelijke reductie van de CO_2-uitstoot. Dit kan in directe zin, bijvoorbeeld door de vermindering van gebruik van fossiele brandstoffen, of in indirecte zin door het verminderen van gebruik van producten of grondstoffen waarbij bij de productie ervan (veel) CO_2 vrijkomt. De focus op CO_2 en CO_2 equivalenten stelt ons in staat om op een eenduidige wijze monitoring en sturing op de ambitie in te richten.

CO_2-uitstoot in de stad

In 2022 was de CO_2-uitstoot in scope 1 en 2 (zie kader) in de stad 1,1 mln. ton (duurzaamheidsverslag). In die uitstoot zitten elektriciteit-, gas- en warmtegebruik en uitstoot door mobiliteit, exclusief snelwegen (zie onderstaande grafiek). We verkennen of er nog sectoren of emissies toegevoegd moeten worden waardoor dit getal moet worden bijgesteld. We analyseren wat de bijdragen vanuit de

verschillende sectoren aan deze uitstoot is en welke effecten maatregelen hebben om tot reductie te komen.

CO_2-uitstoot gemeentelijke organisatie

De eigen organisatie van de gemeente heeft een jaarlijkse CO_2-uitstoot (scope 1 en 2) van in totaal rond de 4.000 ton (duurzaamheidsverslag). Hierin zit o.a. het energieverbruik in gemeentelijk vastgoed. De scope 3-emissies zijn lastig te berekenen en zijn geen onderdeel van het duurzaamheidsverslag. Uitgaande van het bedrag aan ingekochte producten en diensten in 2022 van € 750 mln. komen we bij benadering op een uitstoot van 200.000 ton CO_2 voor scope 3-emissies (RIVM, milieu impact van inkoop door Nederlandse overheden). Ook voor scope 3-emissies verkennen we of we dit getal kunnen aanscherpen en verbreden naar andere sectoren in de stad.

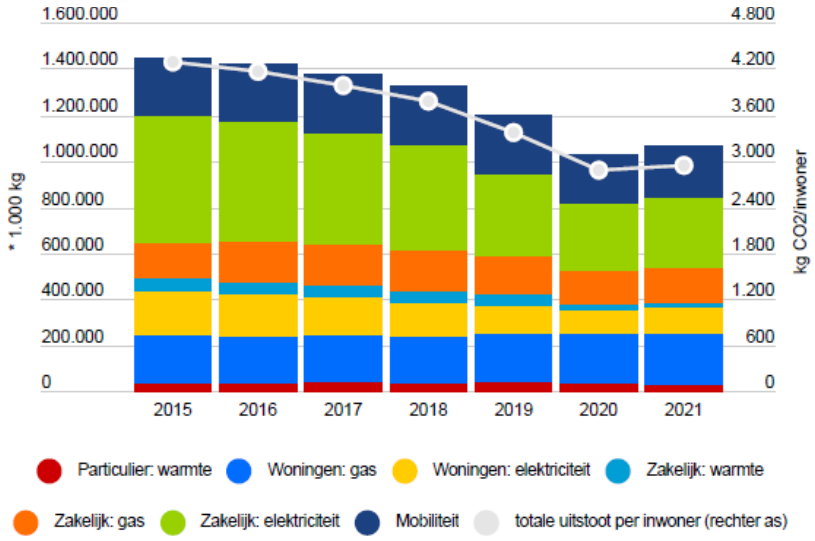
Definitie van scope 1, 2 en 3 emissies

Scope 1-emissies zijn directe emissies die ontstaan door de activiteiten van een organisatie. Een voorbeelden hiervan is de uitstoot van verbranding van fossiele brandstoffen in bedrijfsvoertuigen.

Scope 2-emissies zijn indirecte emissies die ontstaan door de opwekking van bijvoorbeeld elektriciteit, warmte en koeling in installaties die níet tot de eigen onderneming behoren, maar die door de organisatie worden ingekocht en gebruikt.

Scope 3-emissies zijn de indirecte emissies die ontstaan door activiteiten die buiten de operationele controle van een organisatie vallen. Deze emissies hebben betrekking op de hele waardeketen van de organisatie en omvatten onder andere emissies van toeleveringsketens, afvalverwijdering, en transport en distributie van producten.

Vanuit de uitstoot in de stad en uitstoot door de gemeentelijke organisatie kijken we welke maatregelen (op hoofdlijnen) we als stad willen treffen. In de klimaatvisie werken we uit hoever we kunnen komen binnen de stadsgrenzen en wat er elders moet gebeuren om de doelstellingen te bereiken en hoe we de omgeving hierin gaan betrekken.

Verdeling van CO_2-uitstoot in de stad over verschillende toepassingen (bron: duurzaamheidsverslag 2022 gemeente Utrecht)

3. Uitgangspunten en leidende principes

Bij de totstandkoming van de klimaatvisie gebruiken we de volgende leidende principes en uitgangspunten:

Leidende principes

1. Klimaatdoelen realiseren we met alle geledingen van de gemeente en met inwoners, bedrijven en organisaties in de stad en de regio.
2. De klimaatvisie sluit ten minste aan bij nationale doelstellingen, we maken de ambitie concreet en versnellen waar mogelijk.

3. Maximale CO_2-reductie vindt plaats tegen acceptabele kosten en acceptabele maatschappelijke impact, we zoeken in de klimaatvisie de grens op van welke maatregelen aanvaardbare kosten hebben en maatschappelijk aanvaardbaar zijn.
4. We geven invulling aan randvoorwaarden die cruciaal zijn om onze doelen te behalen ook al resulteren deze niet direct in CO_2-reductie. Denk aan draagvlak en samenwerking, kennisontwikkeling en kennisuitwisseling, capaciteit en financiën.
5. Bij de weging van maatregelen houden we rekening met de impact op kwetsbare inwoners en buurten in de stad en geven we daar waar relevant richting aan hoe we ongelijk kunnen investeren voor gelijke kansen[1].

Uitgangspunten

1. Bij de totstandkoming van de visie horen we de belangen en voorkeuren van partijen in de stad.
2. Om geen dingen dubbel te doen sluiten we aan bij bestaand beleid, waar aanscherpingen nodig zijn doen we daarvoor voorstellen.
3. Het vaststellen van de zoekgebieden opwek duurzame energie laten we parallel lopen met het vaststellen van de klimaatvisie. De resultaten uit het traject van vaststellen zoekgebieden worden verankerd in de klimaatvisie.

4. Scope van de klimaatvisie

De klimaatvisie is afgebakend op klimaatmitigatie, er is al een Visie Klimaatadaptatie. Dat betekent dat de klimaatvisie is gericht op CO_2-reductie, inclusief CO_2 equivalenten en op die onderwerpen die een belangrijke bijdrage hebben in de CO_2-uitstoot in de stad. We kijken daarbij naar scope 1- en scope 2 emissies en waar mogelijk ook scope 3 emissies. Deze onderwerpen werken we in de klimaatvisie uit in transitiepaden. Het gaat dan in ieder geval om:

1. **Energie**: het transitiepad Energie baseren we op de energievisie die wordt opgesteld. Onderwerpen die daarin zijn opgenomen zijn duurzame opwek, infrastructuur op orde, aardgasvrije gebouwde omgeving en energiezuinige gebouwen. We bouwen voort op bestaand beleid zoals de Transitievisie Warmte, Aanpak Zon op Dak en Energiebesparing. De bevindingen uit het reeds voltooide participatietraject voor Energie nemen we mee in de klimaatvisie. Parallel aan het opstellen van de klimaatvisie wordt gewerkt aan een visie voor het energiesysteem van de toekomst; hoe ziet dit systeem er fysiek uit en welke partijen spelen daarin welke rol? We verkennen de mogelijkheden om beide visie elkaar te laten versterken.

   In het transitiepad Energie verwerken we ook eerdere toezeggingen aan de Raad: 1) zoekgebieden opwek duurzame energie (zie hoofdstuk 7), 2) zon- en wind energie ten minste 50% lokaal eigendom, 3) energieopslag en 4) CO_2-uitstoot door grote bedrijven.
2. **Mobiliteit**: op 15 juli 2021 heeft de Raad het Mobiliteitsplan 2040 vastgesteld. Dit plan voorziet met name in een visie op duurzame bereikbaarheid binnen de groeiende stad. Klimaat is niet expliciet opgenomen in het beleidsplan. In de klimaatvisie bekijken we dit onderwerp vanuit klimaatperspectief en geven we aan welke maatregelen vanuit Mobiliteit aanvullend nodig zijn om zoveel en zo snel mogelijk CO_2 emissies te reduceren.
3. **(Voedsel)consumptie**: we sluiten aan bij de Utrechtse Voedselagenda, een visie in wording, en verkennen de mogelijkheden van CO_2-reductie binnen die agenda. Ook kijken we naar consumptie in bredere zin en wat de gemeente kan doen om het consumerend gedrag en de leefstijl van bewoners en partijen te beïnvloeden. We beseffen dat op dit terrein nog veel te doen is, maar we zetten in de klimaatvisie hiervoor de eerste stappen.

[1] Sommige bewoners of buurten zijn kwetsbaarder en ondervinden meer nadelige gevolgen van maatregelen of profiteren minder van de kansen die de klimaattransitie biedt. We zetten ons in voor een zo rechtvaardig mogelijke overgang naar een klimaatneutrale stad waarin alle Utrechters mee kunnen en hebben daarbij oog voor een verdeling van de lasten naar draagkracht.

4. **Luchtkwaliteit**: de beleidsnota luchtkwaliteit is in ontwikkeling en wordt volgens planning in Q4 2023 door de Raad vastgesteld. We stemmen de klimaatvisie af op de beleidsnota luchtkwaliteit zodat deze elkaar versterken en we voorkomen dat maatregelen elkaar tegenwerken.
5. **Circulaire economie**: op dit moment wordt de Visie Utrecht Circulair ontwikkeld. We trekken parallel op met deze visie en borgen dat beide visies op elkaar aansluiten. We kijken met name naar de CO_2-impact van maatregelen (bijvoorbeeld reduceren van gebruik primaire grondstoffen en hergebruik van materialen) in de circulaire economie.
6. **Gemeentelijke organisatie**: in de klimaatvisie geven we aan op welke wijze de verschillende organisatieonderdelen van de gemeente kunnen bijdragen aan CO_2-reductie. We kijken daarbij breed: naar het fysieke, economische, sociale domein maar ook naar ICT, facilitair, eigen vastgoed, maatschappelijke ondersteuning, inkoop etc. Het gaat daarbij om maatregelen die de gemeente zelf kan nemen en om het beïnvloeden van partijen in de stad via haar beleidsinstrumentarium. Daarnaast kan beïnvloeding plaatsvinden van partijen waarmee de gemeente nauw samenwerkt zoals bij Maatschappelijke Ondersteuning.
7. **Sectoren**: Belangrijke uitstoters van CO_2 nemen we mee in de klimaatvisie en we verkennen de omvang van hun bijdrage en de maatregelen die kunnen worden genomen. We denken op dit moment aan de bouwsector, de industrie en de landbouw.

Verschillende maatregelen hebben niet direct of in beperkte mate invloed op het reduceren van CO_2 maar hebben er wel een relatie mee zoals klimaatadaptatie of de vergroeningsambities. In de visie verkennen we ook deze maatregelen en leggen verbinding met de maatregelen die wel direct invloed hebben.

De doelstellingen uit de klimaatvisie kunnen botsen met doelstellingen uit andere belangrijke thema's, bijvoorbeeld woningbouw. We brengen deze conflicten in beeld zodat er afwegingen gemaakt kunnen worden. Ook gevolgen voor bijvoorbeeld de ondergrond worden in beeld gebracht. We komen met een voorstel waarin de Raad een keuze kan maken in de afweging tussen doelstellingen uit verschillende thema's.

De doelstellingen uit de klimaatvisie kunnen van invloed zijn (positief of negatief) op doelstellingen uit omgevingsvisies. In de klimaatvisie brengen we deze invloeden in beeld. De ruimtelijk relevante onderwerpen vanuit de klimaatvisie zullen een vertaling moeten krijgen in omgevingsvisies. We brengen in beeld wanneer hier sprake van is.

5. Scoring van maatregelen, monitoring en sturing

Scoring van maatregelen

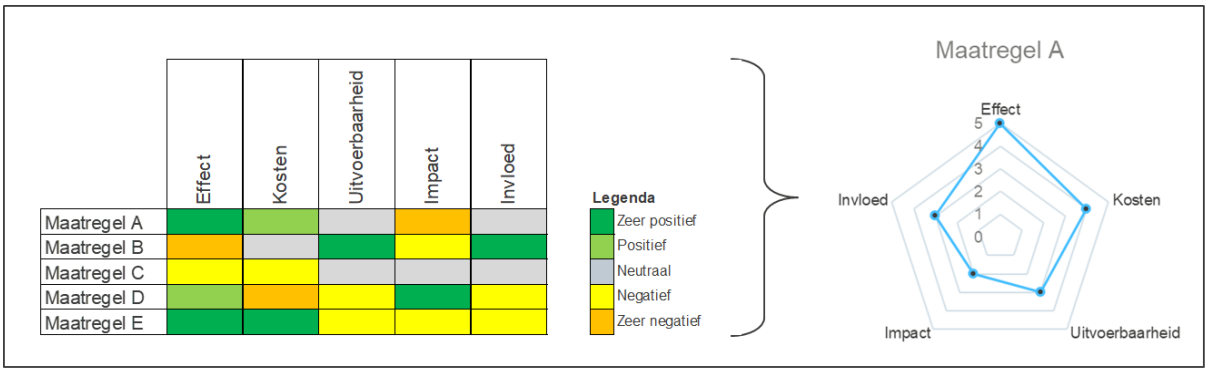
De gemeente heeft niet altijd grip op de CO_2-emissies in de stad, de invloed van de gemeente op het energieverbruik en verduurzaming door bewoners en partijen in de stad is beperkt. Ook zit er een beperking aan de beschikbare middelen. Het effect op CO_2-reductie van de ene maatregel is groter dan de andere en de impact die een maatregel heeft op bewoners en partijen in de stad kan verschillen. Dit maakt het afwegen van maatregelen van belang om tot een maatregelenpakket te komen dat zoveel en zo snel mogelijke CO_2 reduceert tegen acceptabele kosten en met acceptabele maatschappelijke impact. Er zal een afweging moeten plaatsvinden over wat wanneer op welke manier gedaan wordt. We scoren daarvoor de maatregelen op de volgende elementen:

1. Het effect van de maatregel op de CO_2-reductie, gericht op scope 1- en scope 2 emissies en waar mogelijk scope 3 emissies;
2. De kosten van de maatregel;
3. De uitvoerbaarheid van de maatregel;
4. De impact van de maatregel op bewoners en bedrijven en welke sociale indicatoren we daarbij kunnen hanteren;
5. De beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente op de maatregel.

Naast deze vijf elementen brengen we ook kwalitatief in beeld welke invloed de maatregel heeft op belangrijke ontwikkelingen en beleidskeuzes in de stad zoals woningbouw zodat dit meegewogen kan worden bij de samenstelling van het maatregelenpakket. De scoring van maatregelen gebruiken we om te komen tot een maatregelenpakket in de klimaatvisie:

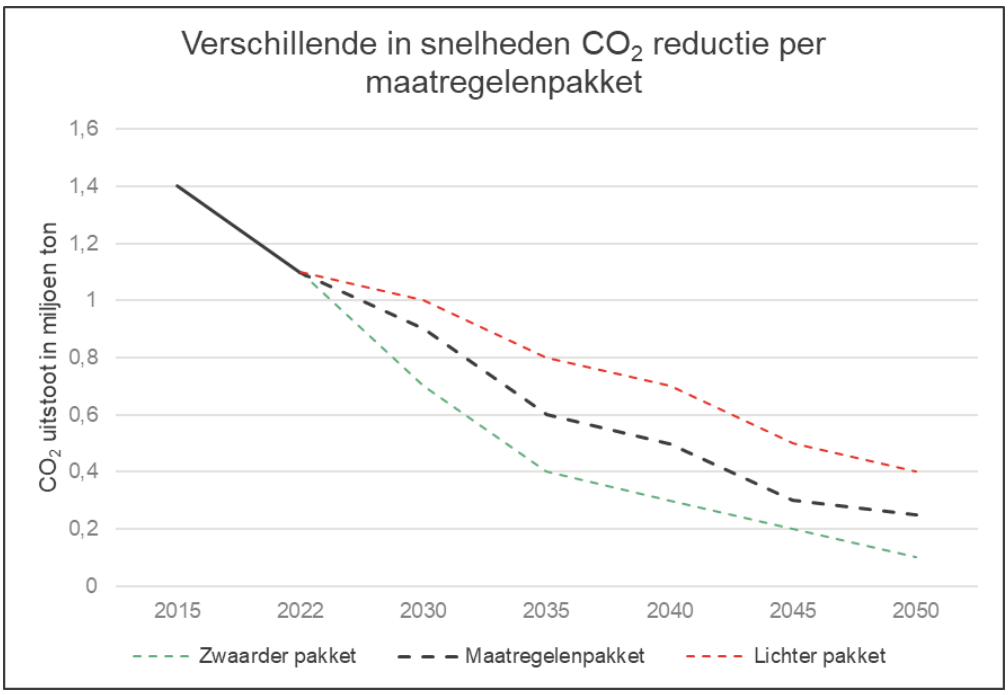
- We ordenen de scoring van maatregelen in een tabel;
- We visualiseren de scoring van een maatregel in een spiderweb diagram;
- Op basis van het maatregelenpakket geven we aan hoeveel CO_2 dat pakket reduceert.

Hieronder is daarvan een voorbeeld gegeven. Daarbij wordt opgemerkt dat de scoring van maatregelen een momentopname is. Het kan zijn dat door innovaties of door wijziging in regelgeving de scoring kan veranderen. Zo stijgt naar verwachting de invloed van de gemeente in het warmtedossier door de wijziging in de warmtewet en kunnen maatregelen voor warmtetransitie een andere plek in het web krijgen. Dit vereist dus een regelmatige actualisatie van de scoring van maatregelen. In de visie komen we met een voorstel voor de frequentie waarmee de visie wordt geactualiseerd.

Voorbeeld van scoringstabel en visuele weergave in een spiderweb diagram

Vanuit de optelsom van maatregelen in een pakket, brengen we het CO_2 reducerende effect van het maatregelenpakket in beeld (zie onderstaande voorbeeldgrafiek). Daarin zijn scenario's denkbaar waarbij de samenstelling van maatregelen in het pakket en de snelheid van uitvoering van maatregelen de CO_2-reductie kunnen versnellen of vertragen (steilheid van de grafiek). Vanuit deze grafiek wordt zichtbaar snel hoeveel CO_2-uitstoot gereduceerd kan worden binnen de stadsgrenzen en welk effect extra maatregelen kunnen hebben. Ook kan onderweg de klimaatroute worden bijgestuurd om extra te versnellen. Het college doet in de klimaatvisie een ambitieus voorstel voor een maatregelenpakket. We gaan daarin zover als maatschappelijk acceptabel is. In dit voorstel geven we 'knoppen' mee waar de Raad aan kan draaien, en daarmee de 'zaaglijn' tussen wat maatschappen acceptabel/onacceptabel is hoger of lager kan zetten. De Raad geeft daarmee richting aan de snelheid van CO_2-reductie en de manier waarop dat wordt bereikt.

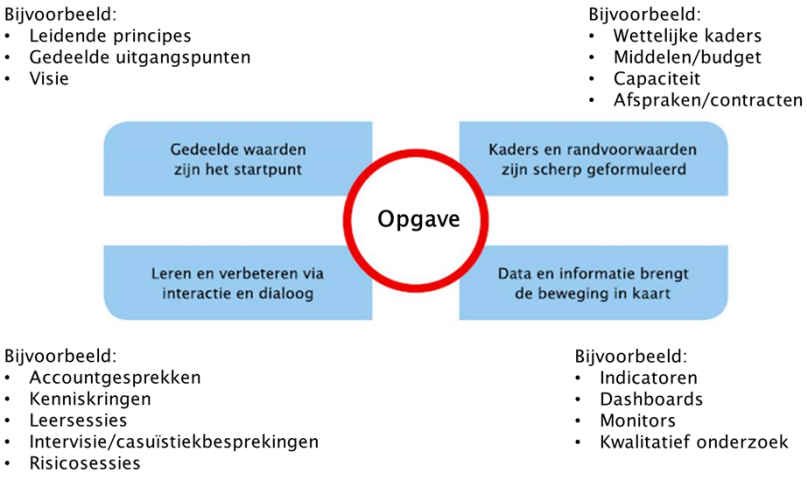

Voorbeeld van CO_2-reductie per maatregelenpakket

Monitoring en sturing

Met het vaststellen van de klimaatvisie zetten we de stip op de horizon en geven we richting aan hoe daar te komen. Vervolgens is monitoring van de voortgang en een systeem voor bijsturingsmogelijkheden van belang om blijvend te koersen op zoveel en zo snel mogelijke reductie van CO_2-uitstoot. Vanuit de klimaatvisie richten we een passend monitoringsinstrument in en werken we een sturingsmodel uit, gebaseerd op het Utrechts Sturingsmodel. We verkennen daarbij op welke wijze we stakeholders in het sturingsmodel kunnen betrekken zodat we in gezamenlijkheid op maximale CO_2-reductie blijven sturen.

In het sturingsmodel staat de opgave centraal. Sturing en beheersing van de opgave krijgt vorm in balans tussen vier kwadranten (zie onderstaande figuur). In de klimaatvisie werken we dit sturingsmodel verder uit en zetten we de kaders voor een monitoringsinstrument neer. CO_2 is de grootste veroorzaker van klimaatverandering en we monitoren daarom op CO_2 en CO_2 equivalenten en we zorgen dat resultaten eenvoudig interpretabel zijn op een overzichtelijk dashboard.

De vier kwadranten van het Utrechts Sturingsmodel met de opgave centraal gesteld

6. Opbouw klimaatvisie

Op basis van wat is beschreven in hoofdstuk 1-5 kent de klimaatvisie de volgende opbouw:

1. Schets van de klimaatopgave in de stad uitgedrukt in de jaarlijkse CO2-uitstoot. We brengen duidelijk in beeld waar nu de CO_2 emissie plaatsvindt en hoe verschillende uitstoters zich tot elkaar verhouden. Dit geplaatst in regionaal, landelijk en internationaal perspectief.
2. Visie van de gemeente op de doelstelling en de inzet ten aanzien van de klimaatproblematiek.
3. Beschrijven van de thematische transitiepaden en de impact op het reduceren van CO_2.
4. Per transitiepad definiëren we maatregelen op hoofdlijnen waarin we beschrijven in welke richting de gemeente handelen (handelingsperspectief) om tot CO_2-reductie te komen.
5. Beschrijven van de scoringstabel en het scoren van de maatregelen.
6. Ontwikkelen van een voorstel voor een afgewogen maatregelenpakket en de rol van de gemeente, de verschillende gemeentelijke organisaties en de partners in en om de stad.
7. Uitwerking van leidende principes zoals participatie, klimaatrechtvaardigheid, financiering en regelgeving.
8. Eerste aanzet voor de manier van monitoring en governance van de klimaatvisie zodat de uitgangspunten voor verdere uitwerking helder zijn. Deze uitwerking vindt plaats na vaststelling van de visie.
9. Duiding van onderwerpen die na vaststelling van de visie verder moeten worden uitgewerkt in beleidsdocumenten en uitvoeringsprogramma's (zoals verdere concretisering van maatregelen en een investeringsstrategie).

Het college legt met de klimaatvisie een voorstel voor een ambitieus maatregelenpakket voor aan de Raad en laat een aantal 'knoppen' zien waaraan gedraaid kan worden. We vragen de Raad hierin een keuze te maken die de richting van de klimaatvisie bepaalt. De Raad neemt daarbij geen beslissing over het uitvoeren van maatregelen.

De Klimaatvisie wordt ontwikkeld in de tweede helft van 2023 en is begin 2024 afgerond. De visie komt tot stand door het verzamelen van gegevens, expert judgement en door het voeren van gesprekken met diverse partijen. In de periode augustus-oktober vindt er een participatietraject plaats. De uitkomsten ervan worden verwerkt in de klimaatvisie evenals uitkomsten van eerder participatietrajecten over onderwerpen die de klimaatvisie raken.

7. Zoekgebieden duurzame energie opwek

Als we als stad onze klimaatambities willen realiseren, dan is het noodzakelijk dat we ook meer duurzame energie opwekken binnen onze eigen grenzen. We weten dus nu al dat duurzame opwek een maatregel zal zijn binnen het transitiepad Energie van de klimaatvisie. Tevens is in het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht' en de RSU 2040 vastgesteld dat de gemeente een stevig streven heeft naar het opwekken van duurzame energie binnen de gemeentegrenzen. In de zoekgebieden die gunstig uit het planMER komen, gaan we aan de slag met het opwekken van duurzame energie. Vandaar dat we "zoekgebieden" gelijktijdig bespreken met de klimaatvisie, maar niet als een onderdeel ervan. Daarvoor gelden de volgende uitgangspunten en principes (vastgesteld in coalitieakkoord en RSU 2040):

- We schuwen geen middelen om het maximaal aantal mogelijke windmolens te verwezenlijken binnen de kaders van het zoekgebied. We zetten als gemeente een stap naar voren en zijn bereid actief deel te nemen in energieprojecten.
- Bij de inpassing van windmolens beperken we de overlast (geluid en slagschaduw) voor omwonenden.
- Bij zonnevelden zoeken we naar zoveel mogelijk dubbelgebruik (recreatie, agrarisch, waterberging) en ecologische waarde.
- We streven naar minimaal 50% eigenaarschap van bewoners, het liefst uit de directe omgeving. Bij onvoldoende inschrijvingen uit de buurt kijken we breder binnen de stadsgrenzen van Utrecht en omstreken.

- We willen met alle energieproductielocaties uit de RSU die gunstig uit de MER komen aan de slag. Voor de geschikte locaties doorlopen we een zorgvuldig ruimtelijk proces, waarbij diverse ruimtelijke belangen gewogen worden. Bij dit proces betrekken we bewoners.

Op dit moment zijn verschillende zoekgebieden voor de opwek duurzame energie (hierna zoekgebieden) in beeld, maar deze zijn nog niet vastgesteld. Om verder invulling te kunnen geven aan de ambitie voor het opwekken van duurzame energie is het nodig zoekgebieden vast te stellen. Het vaststellen van de zoekgebieden loopt parallel aan de vaststelling van de klimaatvisie. De vastgestelde zoekgebieden en de daaruit voortvloeiende hoeveelheid duurzame energie opwek levert een belangrijke bijdrage aan CO_2-reductie. Het proces om te komen tot vaststelling van de zoekgebieden ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

- Voor en in de zomer werken we met ondersteuning van een extern gespecialiseerd bureau het participatietraject in detail uit en bereiden we dit voor. De uitvoering gebeurt eveneens met ondersteuning van een extern gespecialiseerd bureau.
- De uitvoering van het participatieproces vindt plaats gelijktijdig en in nauwe afstemming met het participatieproces voor de klimaatvisie (eind augustus – half oktober). De uitvoering gebeurt eveneens met ondersteuning van een extern gespecialiseerd bureau.
- De ambitie is om begin 2024 een voorstel voor vaststellen van zoekgebieden tegelijk met de klimaatvisie aan de Raad voor te leggen met beoogde vaststelling in Q2 2024.

In het coalitieakkoord is afgesproken dat de gemeente met alle zoekgebieden die gunstig uit de beoordeling komen aan de slag gaat. Dit roept de vraag op wat 'gunstig' is, en welke zoekgebieden verder worden uitgewerkt. De manier om te bepalen wat 'gunstig' is en waar de 'knip' komt te liggen tussen zoekgebieden die wel/niet gunstig uit de beoordeling komen, behandelen we in het participatietraject.

8. Participatie

Participatie op maat

De doelstelling van de Klimaatvisie staat vast: "zo veel mogelijk en zo snel mogelijk CO_2 reduceren". Participatie is een leidend principe in de totstandkoming van de Klimaatvisie en de vaststelling van de zoekgebieden duurzame energie. Onder participatie verstaan we "het in een vroeg stadium en op interactieve wijze betrekken van ingezetenen en belanghebbenden bij de totstandkoming en/of evaluatie van beleid en kaders, met als doel zeggenschap, eigenaarschap en betrokkenheid in Utrecht te vergroten".

We hebben daarbij oog voor de doelen uit het actieprogramma Samen stad maken: participatie. Namelijk: inclusiviteit (meer verschillende Utrechters mee laten doen aan participatietrajecten), betrokkenheid (de betrokkenheid van inwoners bij de stad vergroten) en samen wijzer worden (plannen worden beter door de inbreng van inwoners en andere deelnemers). Daarbij nemen we ook de aanbevelingen van het Rekenkamer-rapport "Horen, zien en samen door: een onderzoek naar de ervaringen met en resultaten van inwonerparticipatie in de gemeente Utrecht".

Het succes van participatie valt niet af te meten aan consensus. Bij de uitdagingen waar de stad voor staat wat betreft CO_2-reductie, gaan wensen en belangen botsen. Het doel van het participatietraject is ook om dit in beeld te brengen, zodat het college en de gemeenteraad deze onderling kunnen wegen en een besluit kunnen nemen. Bij die weging wil het college de raad inzicht geven in de verschillende belangen, wensen en zorgen die in het participatietraject naar voren komen. Samen met een gespecialiseerd bureau wordt een participatieplan uitgewerkt.

Een scherpe afbakening van de beïnvloedingsruimte geeft mensen helderheid over de reikwijdte van de participatiemogelijkheden en duidelijkheid over de start van de belangenafweging. Als dat helder is, volgt de keuze voor een aanpak en de participatie-instrumenten. Daarbij nemen we alle beschikbare participatie-instrumenten in overweging, zoals stadsgesprekken, het klimaatpanel, online participatie, klankbordgroepen, burgerberaden, expertsessies en enquêtes. We maken duidelijk hoe het traject eruit komt te zien, waar het inhoudelijk om gaat en welke beïnvloedingsruimte deelnemers hebben.

We maken de resultaten van de participatietrajecten zichtbaar, zowel tussentijds als achteraf, door dit vast te leggen in participatieverslagen. We beargumenteren waarom de inbreng wel of niet tot wijzigingen in het eindproduct heeft geleid na besluitvorming in het college en/of raad. Resultaten uit relevante eerdere participatietrajecten nemen we mee.

Bevindingen uit eerdere participatietrajecten

In 2021 is het Mobiliteitsplan 2040 vastgesteld en in 2022 is een concept energievisie (niet vastgesteld) opgesteld. Op dit moment wordt de visie Utrecht Circulair opgesteld en er is een voedselagenda ontwikkeld. Voor deze onderwerpen zijn al belangen, wensen, zorgen en ideeën uit de omgeving opgehaald. We nemen waar mogelijk bevindingen uit deze eerdere trajecten mee in de klimaatvisie.

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	I.C.M. van de Klundert	**Datum**	29 september 2023
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	11657550/230920IK
E-mail	i.van.de.klundert@utrecht.nl	**Onderwerp**	Participatietraject Klimaatvisie en zoekgebieden
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Energie en Klimaat

Geachte leden van de raad,

Op 5 oktober a.s. heeft uw raad het raadsvoorstel Startnotitie Klimaatvisie geagendeerd voor de commissie EDVW. Wij willen u voor deze bespreking graag informeren over het participatietraject dat we voorzien voor de Klimaatvisie en het daaraan gelieerde traject voor het vaststellen van zoekgebieden opwek duurzame energie. De Klimaatvisie gaat over het verminderen van de CO_2-uitstoot in de stad. De opwek van duurzame energie in de zoekgebieden draagt bij aan deze vermindering van CO_2-uitstoot. Daarnaast geven we in deze brief een korte stand van zaken op de vraag die de CU-fractie tijdens de raadsbehandeling van de Voorjaarsnota stelde over het sturen op CO_2-reductie via de P&C-cyclus.

Participatietraject klimaatvisie en zoekgebieden duurzame opwek
De Klimaatvisie heeft gevolgen voor iedereen in de stad. Dat geldt ook voor de zoekgebieden. Daarom willen we inwoners en partijen in de stad betrekken in de totstandkoming van de Klimaatvisie. Dat doen we onder andere door een gesprek op 25 oktober met het Klimaatpanel. We bespreken daar in groepen wat men belangrijk vindt binnen de deelonderwerpen in de Klimaatvisie en we halen hun mening op over het ambitieniveau van de gemeente voor het verlagen van de CO_2-uitstoot. We willen ook de mening van mensen horen die we niet zo makkelijk kunnen bereiken. Daarvoor willen we onder andere gebruik maken van de methodiek van ‘Participatie Waarde Evaluatie’ (PWE). Hiermee leren we aan de hand van een aantal voorbeeldmaatregelen en stellingen over wat inwoners daarvan vinden. Ook gebruiken we deze methode om inwoners te vragen welke waarde ze hechten aan bepaalde gevolgen die het opwekken van duurzame energie met zicht meebrengt. PWE gebruikt een online platform dat erop is gericht om waardeoordelen van participanten op te halen.
Na vaststelling door uw raad van de Klimaatvisie worden voor deelonderwerpen en projecten zaken verder uitgewerkt in beleidsnota’s en uitvoeringsprogramma’s. Het is aannemelijk dat er dan op specifieke thema’s aanvullende participatie plaatsvindt. We gaan in het aanstaande participatietraject vragen op welke manier participanten in de toekomst betrokken willen blijven.

Datum 29 september 2023
Ons kenmerk 11657550/230920IK

CO_2-uitstoot in de P&C-cyclus

Bij de raadsbehandeling van de Voorjaarsnota 2023 heeft de ChristenUnie het college gevraagd om de mogelijkheden in kaart te brengen om in de programmabegroting de CO_2-uitstoot per programma inzichtelijk te maken, en daarmee de verantwoording en sturing over de CO_2-uitstoot via de P&C-cyclus te laten verlopen. Hiervoor zijn verschillende instrumenten mogelijk, zoals werken met een CO_2-prijs, de CO_2-prestatieladder of een klimaatbegroting. We hebben toegezegd om deze instrumenten verder te onderzoeken en te bekijken in hoeverre deze werkbaar zijn voor de gemeente Utrecht.
Een klimaatbegroting (ook wel *climate budgetting* genoemd) is bedoeld als instrument om het behalen van CO_2- doelstellingen te ondersteunen en verantwoording over de resultaten af te leggen. Door de klimaatbegroting een integraal onderdeel van de gemeentelijke programmabegroting te maken, worden de CO_2-verantwoording en de financiële verantwoording aan elkaar gekoppeld.
Er zijn op dit moment bij ons geen Nederlandse gemeenten bekend die een geïntegreerde klimaatbegroting hebben. We hebben daarom meer tijd nodig om uw vraag goed te kunnen beantwoorden. We streven erna om vóór de behandeling van de Programmabegroting 2024 hier bij u op terug te komen.

We verwachten u hiermee voor nu voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Dossiernummer	3641
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	5 oktober 2023
Agendapunt	11
Titel	Raadsbrief kraakpanden Croeselaan en het Utrechtse kraakbeleid
ID	3846
Behandelend ambtenaar	Martijn de Langen
Telefoon	
E-mail	martijn.de.langen@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder De Vries
Beleidsveld	Wonen en Volkshuisvesting
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen	5 oktober 2023

Voorgesteld besluit

Mondelinge vragen Onnodige beveiliging tegen kraken

14 september 2023

Vragen:

Enkele weken terug zijn de krakers uit de panden aan de Croeselaan gegaan na overleg met de gemeente. Dat de leegstaande woningen nu snel zouden worden bewoond, en dan specifiek door statushouders waar de nood voor huisvesting zeer hoog is, gaf voor hen de doorslag de woningen - gedweild en al - te verlaten.

Maar nadat de krakers waren vertrokken bleken er helemaal geen statushouders klaar te staan om in de woningen te trekken. De gemeente huurde wel 24-uursbewaking in: per woning een beveiliger, dag en nacht. Kosten hiervan: €35.000.

Wat onze fracties betreft is dit geheel onnodig, zeker omdat de krakers zelf zijn vertrokken en dus echt niet zomaar terugkomen. Het leidt sowieso af van het echte probleem dat hier speelt, namelijk dat panden zo lang leeg hebben gestaan. Wij hebben hierover de volgende vragen:

1. Welke aanwijzingen had het college dat het nodig was om €35.000 uit te trekken voor beveiliging van de panden?
2. Is het college het met de fracties eens dat dit geld beter besteed had kunnen worden? Kan het daarbij ook toelichten uit welke potje dit gefinancierd is?
3. De krakers hebben enkele weken terug een bericht gehad dat er anti-kraak in zou komen voor een maand. Uit eerdere beantwoording op MV bleek dat opeens niet meer aan de orde. Wat is hier veranderd?
4. Zijn de panden inmiddels bewoond en daarmee niet meer leegstaand?

Gesteld door:

- Rick van der Zweth, PvdA
- Pepijn Zwanenberg, GroenLinks

Schriftelijke vragen Vertraging tijdelijke woningen

8 september 2023

Een van de speerpunten van dit college, en van veel andere partijen in de raad, is de aanpak van de wooncrisis. Naast de maximale inzet op permanente woningen wordt daarom voor een aantal locaties ook ingezet op tijdelijke woningbouw. Hiervoor is in juli 2021 de Taskforce Versneld toevoegen tijdelijke woonruimte ingesteld. Voor deze tijdelijke woningen zijn 7 locaties onderzocht, zo lezen we in het raadsvoorstel 'Versnelling realisatie tijdelijke woningbouw in 2021 voor Pagelaan, Befu-terrein en Wetering Zuid' wat op 23 oktober 2022 in de raad is aangenomen. Er is ook een deal met het Rijk waarin 11,5 miljoen aan Utrecht is toegezegd om versneld de realisatie van de eerste 1000 woningen van de grond te krijgen (dit zijn de locaties Pagelaan, Befu-terrein en Wetering-Zuid). Die woningen moeten dan wel in 2023 gebouwd worden.

De planvorming voor de Pagelaan heeft vanaf januari 2022 plaatsgevonden in overleg met de initiatiefnemer en omwonenden verenigd in een klankbordgroep. Ook de omgevingsvergunning voor 280 wooneenheden is afgelopen najaar aangevraagd. De 180 tijdelijke woningen op het Befu-terrein zullen door Woonin worden gerealiseerd. Het terrein werd in 2021 gekraakt door een groep stadsnomaden die gedwongen werden te vertrekken op 1 januari 2023 zodat er woningbouw kon plaatsvinden. Voor Wetering-Zuid word gedacht aan 400 tot 500 wooneenheden.

Het plan was om hopelijk in februari 2023 te beginnen met de woningbouw aan de Pagelaan en rond de zomer op het Befu-terrein. Om daarna in 2024 wederom 1000 tot 1500 tijdelijke woningen te bouwen. Maar totnogtoe is er van woningbouw helemaal geen sprake. Op 28 augustus j.l. verscheen op duic het artikel ‘Duizend tijdelijke woningen in 2023 in Utrecht erbij? Dat gaat toch niet lukken.’ In het artikel lezen we dat de wooneenheden er sowieso niet meer gaan komen in 2023, dat de aantallen naar beneden zijn bijgesteld en dat er momenteel overleg met het rijk plaatsvind hoe en of de subsidies naar 2024 doorgeschoven kunnen worden. In het artikel stelt het college dat de bouw complexer ligt dan ze een jaar geleden verwacht hadden. Dit terwijl de locaties Pagelaan en Befu-terrein momenteel braak liggen en er partijen zijn die de woningen willen bouwen en verhuren. De raad is overigens totnogtoe niet geïnformeerd over eventuele vertragingen.

Dat leidt bij de fracties van GroenLinks, D66, Student & Starter, PvdA, ChristenUnie, Partij voor de Dieren en Volt tot de volgende vragen:

1. Hoe kan het dat er vertraging is opgelopen ondanks dat de terreinen klaar (braak) liggen om bebouwd te worden? Graag specifieke redenen benoemen voor de verschillende bouwlocaties.

2. Zijn de problemen die tot vertraging leiden locatiespecifiek of is te verwachten dat ze ook bij andere locaties zullen optreden?

3. Voorziet het college ook vertraging in de planning voor ingewikkelde(re) locaties die in beeld zijn. Locaties waar bijvoorbeeld nog helemaal geen infrastructuur ligt.

4. Is het college het met partijen eens dat de ontruiming van het Befu-terrein achteraf bezien eerder dan nodig is ingezet?

5. Waarom zijn de aantallen woningen voor de hierboven genoemde locaties naar beneden bijgesteld?

6. Ligt de planning voor Wetering-Zuid wel nog op koers waar o.a. oud Buurlanders naar toe gaan?

Eerder stelde het college dat er in de periode vanaf de zomer van 2022 2.500 woningen toegevoegd zouden worden in 2,5 jaar tijd.

7. Ligt het college op schema om deze extra woningen toe te voegen conform motie 2023/M110? Zo niet, kan worden toegelicht waar dit in zit? Naast dit antwoord, horen de fracties ook graag wanneer zij de volgende kwartaalijkse update krijgen met preciezere informatie.

8. Hoe verlopen de gesprekken met het rijk over de subsidie nu de woningen niet meer in 2023 gebouwd zullen worden?

Pepijn Zwanenberg, GroenLinks
Maarten Koning, D66
Annemarijn Oudejans, Student & Starter
Rick van der Zweth, PvdA
Rik van der Graaf, ChristenUnie
Lisanne Snippe, PvdD
Charlotte Passier, Volt

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Martijn de Langen	**Datum**	1 september 2023
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	11587717
E-mail	martijn.de.langen@utrecht.nl	**Onderwerp**	Vrijwillig vertrek krakers uit panden Croeselaan
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Vastgoed

Geachte leden van de raad,

In vervolg op de raadsbrief van 23 augustus 2023 over de vier gekraakte woningen aan de Croeselaan, informeren wij u hierbij over het vrijwillige vertrek van krakers op vrijdag 1 september.

Vrijwillig vertrek krakers
Afgelopen dinsdag (29 augustus 2023) hebben wij via de advocaten van de krakers van de vier woningen aan de Croeselaan vernomen dat de krakers op vrijdag 1 september de woningen vrijwillig zullen verlaten. Vandaag hebben wij vastgesteld dat dit vertrek daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.

Vervolgstappen
We doen er alles aan om de vier woningen zo snel mogelijk te verhuren aan de beoogde bewoners. Binnen een week zal de huurovereenkomst worden ondertekend en de sleutel overgedragen. In de tussenliggende periode worden de woningen geïnspecteerd op schade, schoongemaakt en indien nodig hersteld. Totdat de woningen zijn overgedragen aan de beoogde gebruikers zullen de woningen worden bewaakt.

Nu dit punt is bereikt, is het spoedeisende en procesbelang bij de civielrechtelijke kortgedingprocedure komen te vervallen. De gemeente zal het kort geding intrekken.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Mondelinge vragen: geen ruimte voor kwetsbare doelgroepen op de Croeselaan

24-08-2023

Vragen:

Op zondag 13 augustus werden vier woningen op de Croeselaan gekraakt. Uit de brief die de raad op 18 augustus ontving blijkt dat deze woningen al sinds 1 april leeg staan en pas op 11 augustus daadwerkelijk toegewezen zijn.

1. Hoe kan het dat dit proces ruim 4 maanden heeft geduurd en dat de woningen al deze tijd leeg hebben gestaan?

Er zijn vorige week goede gesprekken met de krakers gevoerd maar die hebben er tot op heden niet toe geleid dat de krakers vertrekken. De woningen zijn toegewezen aan Utrechters die vaak vanuit een kwetsbare positie op zoek zijn naar een woning. Deze mensen zullen door dat de krakers weigeren de woningen te verlaten nog langer moeten wachten op een woning. De ChristenUnie, D66, VVD, CDA, S&S en DENK vinden dat woningen zo snel mogelijk voor beschikbaar moeten komen zodat de mensen die recht hebben op deze woningen kunnen verhuizen. Daarom hebben we de volgende vragen:

2. Waarom heeft het college er niet voor gekozen om direct tot ontruiming over te gaan?
3. Welke stappen heeft het college na vrijdag 18 augustus gezet om de woningen beschikbaar te krijgen?
4. Wanneer verwacht het college dat de rechtelijke toets zal plaatsvinden?
5. Op welke termijn verwacht het college dat de woningen gebruikt kunnen worden door de beoogde huurders?
6. Welke andere opties dan het doen van aangifte en het opstarten van de civiele procedure heeft het college overwogen?

Gesteld door:

- Rik van der Graaf, ChristenUnie Utrecht
- Maarten Koning, D66
- Tess Meerding, VVD
- Bert van Steeg, CDA
- Annemarijn Oudejans, S&S
- Miraç Usta, DENK

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Martijn de Langen	**Datum**	23 augustus 2023
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	11551485
E-mail	martijn.de.langen@utrecht.nl	**Onderwerp**	Aangifte kraak panden Croeselaan
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Vastgoed

Geachte leden van de raad,

In vervolg op de raadsbrief van 18 augustus jl. over de kraakpanden Croeselaan informeren wij u over de volgende ontwikkelingen. Wij hebben besloten om aangifte te doen van het wederrechtelijk gebruik maken (kraken) van de vier woningen aan de Croeselaan. Zoals in de raadsbrief van 18 augustus jl. aangegeven, zijn de betreffende woningen per 11 augustus jl., twee dagen voordat de woningen werden gekraakt, definitief toegewezen aan statushouders. Na deze toewijzing en het ondertekenen van het huurcontract start de ‘inhuisperiode’ (o.a. schoonmaak, inrichten en verhuizing voorbereiden onder begeleiding van een zorgorganisatie) van vier weken. Deze inhuisperiode is gebruikelijk en noodzakelijk. Gezien de huidige situatie leidt het kraken van de panden tot vertraging in dit proces.

In lijn met de motie Civielrechtelijk, niet strafrechtelijk bij kraken, zijn wij met de krakers in gesprek gegaan met het verzoek of zij de woningen willen verlaten. Daarbij is hen verzocht uiterlijk vrijdag 18 augustus 9:00 uur te vertrekken, zodat de inhuisperiode in samenspraak met de toekomstige huurders daadwerkelijk kan starten. Helaas heeft het gesprek met de krakers er niet toe geleid dat zij vrijwillig de woningen hebben verlaten.

Omdat de panden nu niet gereed kunnen worden gemaakt voor bewoning van kwetsbare gezinnen, is een civielrechtelijke procedure opgestart. Hierdoor kan een rechterlijke toets plaatsvinden met als doel dat de panden waar de krakers nu verblijven op korte termijn gebruikt kunnen worden door de beoogde huurders. Om deze procedure te ondersteunen, doet de gemeente aangifte waarmee zij (op grond van artikel 162 van Wetboek van Strafvordering) tevens aan de plicht voldoet aangifte te doen van strafbare feiten. Het is vervolgens aan het Openbaar Ministerie deze aangifte te beoordelen. In de driehoek is naar aanleiding van de motie afgesproken dat niet wordt ontruimd voor leegstand.

We vertrouwen erop u voldoende geïnformeerd te hebben over de actuele situatie. We hopen dat op korte termijn de panden beschikbaar zijn en de beoogde huurders alsnog binnen afzienbare tijd hun intrek kunnen nemen in de woningen aan de Croeselaan.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2023, NUMMER 151

Datum	29 augustus 2023
Van	College B&W
Behandeld door	Martijn de Langen
Doorkiesnummer	14030
E-mailadres	martijn.de.langen@utrecht.nl
Kenmerk	11558429
Beleidsveld	Vastgoed

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2023 nummer 151 van Rick van der Zweth (PvdA), Pepijn Zwanenberg (GroenLinks), Myrthe Minnaert (Bij1), Xenia Minnaert, (Partij voor de Dieren), Charlotte Passier (VOLT), Yvonne Hessel (Utrecht Solidair), Annemarijn Oudejans (Student & Starter) van 18 augustus 2023 over Constructieve oplossing Croeselaan.
De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Deelt het college de mening dat langdurige leegstand in Utrecht in tijden van woningnood onwenselijk is? Hoe beoordeelt het college in dat licht de situatie van afgelopen maanden
aan de Croeselaan?
***Antwoord* 1**
Ja, wij delen de mening dat langdurige leegstand van woningen onwenselijk is.
De betreffende woningen aan de Croeselaan stonden per 31-03-2023 leeg. Verwachting en streven was om hier zo snel mogelijk kwetsbare doelgroepen te huisvesten. Dit heeft langer geduurd dan eind maart de inschatting was. Het betrof hier een nieuwe werkwijze aangezien het de eerste keer is dat gemeentelijk vastgoed wordt gebruik voor huisvesting van deze specifieke doelgroep. Deze werkwijze bleek complexer en kostte meer tijd dan verwacht. Hierdoor hebben de woningen langer leeggestaan dan verwacht en ons streven was. Uiteraard betreuren we dit. Tegelijkertijd hebben we van dit proces geleerd.

Vraag 2
Afgelopen weekend heeft een behoorlijke politiemacht op de Croeselaan gestaan om vervolgens (gelukkig) niet over te gaan tot ontruiming. Hoe beoordeelt het college deze gang van zaken en deelt zij dat een andere wijze van contact leggen met de krakers hier logischer en behulpzamer was geweest?

***Antwoord* 2**

In het geval er melding komt van een strafbaar feit, bijvoorbeeld inbraak of kraken, gaat de politie ter plaatse om te kunnen beoordelen of hiervan daadwerkelijk sprake is. Daarvoor is o.a. een buurtonderzoek en getuigenverhoor nodig. Bij een verdenking van een strafbaar feit wordt daarnaast door politie een veilige werkruimte gecreëerd. Omdat het in het geval van de situatie aan de Croeselaan om meerdere panden ging, hebben we vanuit de politie begrepen dat er een ruim gebied is afgezet en er inderdaad politie zichtbaar aanwezig is geweest. Met de krakers is vervolgens zoals gebruikelijk vanuit verbinding contact gelegd. De wijze waarop de politie dat doet, is hun professionele afweging ter plaatse. Op 13 augustus jl. vond op hetzelfde moment een demonstratie plaats op het Jaarbeursplein. Een deel van de demonstranten verplaatste zich naar de Croeselaan en blokkeerde daar (met andere aanwezigen) de rijbaan. De politie zorgde voor verkeersbegeleiding (veiligheid andere weggebruikers) en heeft - wederom vanuit verbinding – de demonstranten bewogen om hun demonstratie voort te zetten op het trottoir van de Croeselaan. Daarbij is ook toegelicht waarom de politie aanwezig was, en dat was zoals hierboven toegelicht niet om over te gaan tot ontruiming, maar allereerst om vast te kunnen stellen (onder gezag Openbaar Ministerie) of er sprake was van heterdaad.

Vraag 3
Is het college van plan om aangifte te doen tegen de krakers? Zo ja, is het college het met de fracties eens dat dit niet past bij Utrecht als kraakvriendelijke stad?

***Antwoord* 3**

In lijn met de motie Civielrechtelijk, niet strafrechtelijk bij kraken, zijn wij met de krakers in gesprek gegaan met het verzoek of zij de woningen willen verlaten. Daarbij is hen verzocht uiterlijk vrijdag 18 augustus 9:00 uur te vertrekken, zodat de inhuisperiode in samenspraak met de toekomstige huurders daadwerkelijk kan starten. Helaas heeft het gesprek met de krakers er niet toe geleid dat zij vrijwillig de woningen hebben verlaten.
Omdat de panden nu niet gereed kunnen worden gemaakt voor bewoning van kwetsbare gezinnen, is een civielrechtelijke procedure opgestart. Hierdoor kan een rechterlijke toets plaatsvinden met als doel dat de panden waar de krakers nu verblijven op korte termijn gebruikt kunnen worden door de beoogde huurders.

Om de civielrechtelijke procedure te ondersteunen, heeft de gemeente inmiddels aangifte gedaan van een strafbaar feit (het wederrechtelijk gebruik van panden). Met deze aangifte voldoet zij (op grond van artikel 162 van Wetboek van Strafvordering) tevens aan de plicht aangifte te doen.
van strafbare feiten die de gemeente belemmeren in haar taakuitoefening. Het is vervolgens aan het Openbaar Ministerie deze aangifte te beoordelen. De juridische procedures zijn erop gericht om de woningen beschikbaar te krijgen voor de beoogde huurders (een eventuele ontruiming kan daarbij noodzakelijk zijn; van ontruiming voor leegstand is geen sprake). Tegen deze achtergrond achten wij de aangifte passend en geboden.

Vraag 4
Is het college het met de fracties eens dat voorkomen moet worden dat er moet worden ontruimd en dat in gesprek gaan om er samen uit te komen de voorkeur heeft? Graag met toelichting.
***Antwoord* 4**
Wij zetten ons in om zo snel mogelijk de beoogd bewoners hun intrek te laten doen in de desbetreffende woningen. Daarbij zetten we ons in voor een zo spoedig mogelijk vertrek zonder voorbehouden van de krakers. Zodra de woningen beschikbaar zijn volgt een zorgvuldig (inhuis)proces met de beoogde bewoners. De woningen worden dan geïnspecteerd, schoongemaakt en mogelijk hersteld zodat de beoogd huurders hun huurovereenkomst kunnen ondertekenen.

Vraag 5
Ziet het college mogelijkheden om op een constructieve manier in gesprek te gaan met de krakers, en tot een compromis te komen? Bijvoorbeeld door een aanbod te doen dat de krakers mogen blijven zitten tot de datum dat er mensen definitief hun intrek kunnen nemen in de leegstaande ruimte?
***Antwoord* 5**
Zie antwoord op vraag 4.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen Constructieve oplossing Croeselaan

18 augustus 2023

Vragen:

Krakers bezetten op dit moment de panden die al meer dan zes maanden leeg staan aan de Croeselaan. Ook elders in de straat staan meerdere woningen leeg. Eerder stelden de fracties van de VVD en PVV vragen over de situatie. De fracties van de PvdA, GL, Bij1, PvdD, VOLT en US delen hun informerende vragen en zijn ook benieuwd naar de reden waarom de panden zo lang leeg hebben gestaan, terwijl de gemeente zelf eigenaar is. Wel beoordelen onze fracties de situatie anders. Utrecht is uitgeroepen tot een kraakvriendelijke stad*. Onze fracties zijn begripvol voor de actie van de krakers en vinden vooral de leegstand een reden voor verontwaardiging. We hebben niet voor niets onlangs een leegstandsverordening aangenomen in de gemeenteraad. De fracties hebben een aantal vragen over het voorkomen van onnodige escalatie aan de Croeselaan.

1. Deelt het college de mening dat langdurige leegstand in Utrecht in tijden van woningnood onwenselijk is? Hoe beoordeelt het college in dat licht de situatie van afgelopen maanden aan de Croeselaan?
2. Afgelopen weekend heeft een behoorlijke politiemacht op de Croeselaan gestaan om vervolgens (gelukkig) niet over te gaan tot ontruiming. Hoe beoordeelt het college deze gang van zaken en deelt zij dat een andere wijze van contact leggen met de krakers hier logischer en behulpzamer was geweest?
3. Is het college van plan om aangifte te doen tegen de krakers? Zo ja, is het college het met de fracties eens dat dit niet past bij Utrecht als kraakvriendelijke stad?
4. Is het college het met de fracties eens dat voorkomen moet worden dat er moet worden ontruimd en dat in gesprek gaan om er samen uit te komen de voorkeur heeft? Graag met toelichting.
5. Ziet het college mogelijkheden om op een constructieve manier in gesprek te gaan met de krakers, en tot een compromis te komen? Bijvoorbeeld door een aanbod te doen dat de krakers mogen blijven zitten tot de datum dat er mensen definitief hun intrek kunnen nemen in de leegstaande ruimte?

Gesteld door:

- Rick van der Zweth, PvdA

- Pepijn Zwanenberg, GroenLinks
- Myrthe Minnaert, Bij1
- Xenia Minnaert, Partij voor de Dieren
- Charlotte Passier, VOLT
- Yvonne Hessel, Utrecht Solidair
- Annemarijn Oudejans, Student & Starter

**andere moties:*

https://ureka.utrecht.nl/app/document?url=https:%2F%2Fapi1.ibabs.eu%2Fpublicdownload.aspx% 3Fsite%3DUtrecht%26id%3Df1ddf674-9acd-45d4-833b-c844c78fb0da

https://ureka.utrecht.nl/app/document?url=https:%2F%2Fapi1.ibabs.eu%2Fpublicdownload.aspx% 3Fsite%3DUtrecht%26id%3Dedf360e7-c838-4391-a9d5-71cc6f14c714

https://ureka.utrecht.nl/app/document?url=https:%2F%2Fapi1.ibabs.eu%2Fpublicdownload.aspx% 3Fsite%3DUtrecht%26id%3D812de334-3536-4fde-b570-0e1eb96fc480

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Martijn de Langen	**Datum**	18 augustus 2023
Doorkiesnummer	60677	**Kenmerk**	11542372
E-mail	martijn.de.langen@utrecht.nl	**Onderwerp**	Kraakpanden Croeselaan
Bijlage(n)	Geen	**Beleidsveld**	Vastgoed

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over de vier gekraakte woningen aan de Croeselaan. Vanwege de snel op elkaar volgende ontwikkelingen op dit dossier, heeft het informeren van uw Raad helaas enkele dagen in beslag genomen. De SV 2023 nr. 150 Krakers Croeselaan Utrecht en de SV 2023 nr. 151 Constructieve oplossing Croeselaan die reeds zijn gesteld, zijn waar mogelijk verwerkt in deze Raadsbrief en zullen zo spoedig mogelijk verder beantwoord worden.

Achtergrond

Op zondag 13 augustus jl. werden vier woningen aan de Croeselaan gekraakt. Op basis van de toen beschikbare informatie kon het OM niet met zekerheid vaststellen dat het om een zogeheten heterdaadsituatie ging, en een directe ontruiming was daarmee niet aan de orde. Van een heterdaadsituatie is sprake als door de krakers nog geen huisrecht is gecreëerd. Niet de driehoek, de burgemeester of het College van B&W, maar het Openbaar Ministerie is het bevoegd gezag om te bepalen of er sprake is van een heterdaadsituatie. Is dat het geval, dan kan de (hoofd)officier van justitie de politie de opdracht geven om tot ontruiming overgaan.

De betreffende woningen zijn sinds mei 2022 gefaseerd eigendom geworden van de gemeente Utrecht ten behoeve van de ontwikkeling van het Beurskwartier. Tot eind maart 2023 zijn de woningen in bruikleen gegeven via de leegstandsbeheerder. Vervolgens zouden hier tijdelijke huurders conform de leegstandswet komen te wonen.
In de toekomst worden deze woningen gesloopt/getransformeerd. Maar totdat nieuwbouwproject Ondaatje en de eerste woningen in het Beurskwartier gerealiseerd zullen zijn, wat nog enkele jaren in beslag zal nemen, worden de woningen tijdelijk verhuurd.

Leegstand

Het beheer, onderhoud en de verhuur is na een aanbesteding door de gemeente (Vastgoedorganisatie Utrecht) gegund aan Ad Hoc. Om de periode tussen de start van het match-proces en het uiteindelijk contracteren van de gemaakte matches met de betrokken doelgroepen (uitstroom uit de maatschappelijke opvang en statushouders) te overbruggen zijn er twee opties, om het risico van kraak te beperken. Namelijk een alarmsysteem in de woning of een bruikleenovereenkomst voor een minimale periode van 28 dagen. Omdat de verwachting was om betrokken doelgroepen op zeer korte termijn na 1 april te plaatsen, is voor deze vier woningen gekozen voor alarmering. Met de opgedane ervaring en kennis van nu was dit niet verstandig.

Het is de eerste keer dat binnen de gemeente, in ons eigen bezit, op deze manier leegstandswoningen worden toegewezen aan kwetsbare doelgroepen. Met de betrokken organisaties zijn afspraken gemaakt, maar in de praktijk bleek het matchingproces, de toepassing van waarborgsom, passende huurprijs etc. meer tijd te vragen. Nu we dit weten kunnen we in vervolgprocessen rekening houden met hoe we de bezetting van woningen plannen.

Verhuurproces en toewijzing
De aangekochte woningen worden tijdelijk verhuurd door de gemeente (Vastgoedorganisatie Utrecht) via AdHoc onder de voorwaarden van de Leegstandswet. Hiervoor is voor iedere woning een vergunning nodig. Doel is om zo snel mogelijk geselecteerde kwetsbare doelgroepen op een passende manier te huisvesten. Hierbij wordt maximaal ingezet op urgente woningenzoekenden zoals we u hebben geïnformeerd in de Raadsbrief van 14 april 2023. Bemiddeling vindt plaats via Het Vierde Huis. We kiezen voor deze doelgroepen omdat de vraag naar woningen bij deze groepen erg hoog en urgent is. Bij het zoeken naar meer passende woningen kijken we niet alleen naar het corporatiebezit, maar ook naar de mogelijkheden die we als gemeente kunnen bieden, zoals de woningen in ons eigendom aan de Croeselaan.

Actuele situatie
De woningen zijn per 11 augustus 2023, twee dagen voordat de woningen werden gekraakt, definitief gematcht via Het Vierde Huis aan kandidaat huurders. Zodra deze toewijzing heeft plaatsgevonden kan de huurder het huurcontract tekenen en start de inhuisperiode (o.a. inrichten en verhuizing voorbereiden onder begeleiding van een zorgorganisatie) van vier weken. Deze inhuisperiode is gebruikelijk. Gezien de huidige situatie leidt het kraken tot vertraging in dit proces.

In lijn met de aangenomen M01 Civielrechtelijk, niet strafrechtelijk bij kraken zijn wij met de krakers in gesprek gegaan met het verzoek of zij de woningen willen verlaten. Deze gesprekken zijn in goede sfeer gevoerd, waarbij richting de krakers is aangegeven uiterlijk vrijdag 18 augustus 9:00 uur te vertrekken zodat we de panden als eigenaar weer in gebruik konden nemen voor het daarvoor bestemde doel. Helaas heeft dit er niet toe geleid dat de krakers vrijwillig de woningen hebben verlaten. Omdat de panden naar de mening van de gemeente oneigenlijk gebruikt worden, wordt een civiele procedure gestart. Hierdoor kan een rechterlijke toets plaatsvinden met voor de gemeente als doel dat de panden op korte termijn gebruikt kunnen worden door de beoogde huurders. Om deze procedure te ondersteunen, overweegt de gemeente aangifte te doen.

We vertrouwen erop u voldoende geïnformeerd te hebben over de actuele situatie. We hopen dat op korte termijn de panden beschikbaar zijn en de beoogde huurders binnen afzienbare tijd hun intrek kunnen nemen in de woningen aan de Croeselaan. Zodra er belangrijke ontwikkelingen zijn wordt u geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2023, NUMMER 150

Datum	23 augustus 2023
Van	College B&W
Behandeld door	Martijn de Langen
Doorkiesnummer	60677
E-mailadres	martijn.de.langen@utrecht.nl
Kenmerk	11551473
Beleidsveld	Vastgoed

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2023 nummer 150 van Tess Meerding (VVD), Gertjan te Hoonte (VVD), David Bosch (PVV) van 15 augustus 2023 over Krakers Croeselaan.
De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Kan het college de hierboven beschreven gang van zaken omtrent de kraak op de Croeselaan bevestigen? Is er nog andere relevante informatie die in het nieuwsbericht ontbreekt?
***Antwoord* 1**
Op zondag 13 augustus jl. werden vier woningen aan de Croeselaan gekraakt. Op basis van de toen beschikbare informatie zag het OM onvoldoende aanleiding om de politie direct te laten ingrijpen, zowel niet op basis van heterdaad als niet op basis van een spoedprocedure bij de rechter-commissaris. Van een heterdaadsituatie is sprake als door de krakers nog geen huisrecht is gecreëerd. Niet de driehoek, de burgemeester of het College van B&W, maar het Openbaar Ministerie is het bevoegd gezag om te bepalen of er sprake is van een heterdaadsituatie. Is dat het geval, dan kan de (hoofd)officier van justitie de politie de opdracht geven om tot ontruiming overgaan.

Vraag 2
Is het college het met de VVD en de PVV eens dat kraken strafbaar is en dat er op het kraakverbod gehandhaafd moet worden?
***Antwoord* 2**
De wetgever heeft kraken strafbaar gesteld. Dat betekent dat de eigenaar van een pand er bij kraak voor kan kiezen om een strafrechtelijke of een civielrechtelijke procedure te starten. Zowel in een civielrechtelijke als strafrechtelijke procedure wordt gekeken naar de proportionaliteit van het verzoek van de eigenaar tot ontruimen, waarbij het gevestigde huisrecht meegewogen wordt.

Vraag 3
Waarom heeft de gemeente met de politie en het OM geoordeeld dat er geen aanleiding was om de krakers direct aan te houden en het pand direct te ontruimen? Wie van deze partijen heeft de doorslaggevende stem in deze beslissing gehad?

***Antwoord* 3**
Zie antwoord vraag 1.

Vraag 4
Heeft de gemeente inmiddels aangifte gedaan en zo ja, wanneer is dit gedaan?
***Antwoord* 4**
Wij hebben op 22 augustus besloten om aangifte te doen. Dit zal zo spoedig mogelijk gebeuren.

Vraag 5
Klopt deze stelling uit de media? Zo ja, is de wethouder het met de fracties eens dat dit de omgekeerde wereld is aangezien de krakers zelf de wet overtreden?
***Antwoord* 5**
Nee, in lijn met de aangenomen motie 'Civielrechtelijk, niet strafrechtelijk bij kraken' is ambtelijk met de krakers gesproken om duidelijkheid te krijgen over hun intenties.

Vraag 6
Hoe lang stonden de gekraakte woningen al leeg (graag per adres beantwoorden)?
***Antwoord* 6**
Alle vier de gekraakte woningen stonden per 31 maart jl. leeg.

Vraag 7
Waarom stonden deze woningen leeg en werden ze niet al eerder via de tijdelijke verhuur of anti-kraak verhuurd?
***Antwoord* 7**
De woningen zijn bestemd voor bewoning door statushouders. Daaraan vooraf gaat een matchingsproces om vraag en aanbod zo goed mogelijk op elkaar aan te laten sluiten en de woning, in overleg met de toekomstige bewoners, praktisch gereed te maken voor bewoning. Om deze matchingsperiode te overbruggen zijn er twee opties, om het risico van kraak te beperken. Namelijk een alarmsysteem in de woning of een bruikleenovereenkomst voor een minimale periode van 28 dagen. Omdat de verwachting in eerste was om betrokken doelgroepen kort na 1 april te kunnen huisvesten, is voor deze vier woningen gekozen voor alarmering.

Vraag 8
Wat is de verwachting aangaande de oplevering van deze woningen en betekent dit niet dat de woningen, zoals de VVD en PVV ook al eerder benoemen, het liefst direct of anders deze week hadden moeten worden ontruimd?

***Antwoord* 8**
De oplevering van deze woningen is afhankelijk van het moment waarop de krakers de woningen (vrijwillig of gedwongen) verlaten. Hoe eerder dit gebeurt, hoe eerder de inhuisperiode van vier weken kan starten. Parallel zijn we in gesprek met de betrokken partijen om te bezien of we deze inhuisperiode kunnen verkorten.

Vraag 9
Waarom zijn we als gemeenteraad niet geïnformeerd over de kraakactie en de toekomstige bestemming van de woningen in de vorm van een memo of raadsbrief?
***Antwoord* 9**
Uw Raad heeft op 25 november 2021 het bestemmingsplan Beurskwartier 1 en op 22 juni jl. het stedenbouwkundig plan Beurskwartier vastgesteld, waarin de toekomstige bestemming van de woningen is vastgelegd. Daarin is bepaald dat de huidige woningen aan de Croeselaan e.o. gesloopt

danwel getransformeerd zullen worden.

De huidige bewoners hebben recht op voorrang conform de bepalingen in het Sociaal Afsprakenkader (Agenda Utrecht - Commissie Ruimtelijke ontwikkeling, Grondzaken en Vastgoed donderdag 14 oktober 2021). Zoals gebruikelijk bij dergelijke panden worden de woningen tussen het verlaten van de zittende bewoners en het moment van sloop/transformatie tijdelijk verhuurd conform de Leegstandswet, danwel tijdelijk in bruikleen gegeven.

Over de kraakactie bent u op 18 augustus jl. en tegelijkertijd met het verzenden van deze antwoorden geïnformeerd.

Vraag 10
Wie draagt de verantwoordelijkheid binnen de gemeente om in projecten aangekochte woningen tijdelijk te verhuren? Is dat bijvoorbeeld de betreffende projectorganisatie en de projectwethouder, de vastgoedorganisatie of iemand anders?
***Antwoord* 10**
Deze verantwoordelijkheid wordt gedragen door het college van Burgemeester en Wethouders.

Vraag 11
Welke maatregelen waren er genomen om het kraken te voorkomen?
***Antwoord* 11**
Zie antwoord 7

Vraag 12
Welke kosten maakt de gemeente door deze kraakactie en welke inkomsten (bijv. huur) loop de gemeente hierdoor mis? Graag hierbij ook een kosteninschatting van de gerechtelijke ontruimingsprocedure.

***Antwoord* 12**
De huur is gemiddeld € 650 per maand per woning. Verder is het nu nog niet inzichtelijk wat de schade zal zijn van de kraakactie. Inschatting van gerechtskosten (griffie, deurwaarder, advocaat) is afhankelijk hoe het verdere proces verloopt.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen – Krakers Croeselaan

14 augustus 2023

Vragen:

Afgelopen zondag verscheen op RTV Utrecht het bericht dat een groep krakers vijf huizen gekraakt heeft op de Croeselaan. Het gaat om panden die leegstaan omdat zij gesloopt moeten worden vanwege de nieuwbouwplannen in het Stationsgebied. De leegstaande woningen zijn volgens het bericht eigendom van de gemeente Utrecht.

Volgens een woordvoerder van de politie ging bij de actie een inbraakalarm af en zijn daarom meerdere politie eenheden naar de Croeselaan uitgerukt. De krakers zijn desalniettemin niet direct aangehouden of ontruimd, omdat de gemeente, politie en het OM hier op dat moment geen aanleiding toe gezien zouden hebben. Volgens een woordvoerder gaat de gemeente wel aangifte doen van huisvredebreuk. Het OM beoordeelt vervolgen of er tot ontruiming kan worden overgegaan.

Het kraken van een gebouw is verboden en daarom strafbaar. De politie kan onmiddellijk optreden wanneer een kraak ‘op heterdaad’ wordt geconstateerd door de krakers aan te houden. Juist wanneer het inbraakalarm afgaat, zoals op de Croeselaan het geval was, is er sprake van zo'n heterdaadsituatie.[1] Wanneer er vervolgens niet wordt ingegrepen, kan ontruiming alleen nog gevorderd worden via een (kostbare) gerechtelijke procedure.

De fracties van de VVD en de PVV zijn verbijsterd dat de krakers aan de Croeselaan van de gemeente vrij spel lijken te krijgen. Dit brengt de fracties tot de volgende vragen:

1. Kan het college de hierboven beschreven gang van zaken omtrent de kraak op de Croeselaan bevestigen? Is er nog andere relevante informatie die in het nieuwsbericht ontbreekt?
2. Is het college het met de VVD en de PVV eens dat kraken strafbaar is en dat er op het kraakverbod gehandhaafd moet worden?

[1] **Zie dit voorbeeld van een vergelijkbaar geval uit 2015: DUIC 2 maart 2015, '8 arrestaties bij kraakactie Sophialaan in Utrecht' (https://www.duic.nl/algemeen/8-arrestaties-bij-kraakactie-sophialaan-in-utrecht/)**

0. Waarom heeft de gemeente met de politie en het OM geoordeeld dat er geen aanleiding was om de krakers direct aan te houden en het pand direct te ontruimen? Wie van deze partijen heeft de doorslaggevende stem in deze beslissing gehad?
1. Heeft de gemeente inmiddels aangifte gedaan en zo ja, wanneer is dit gedaan?

De fracties hebben inmiddels ook uit de media moeten vernemen dat de wethouder met de krakers 'in onderhandeling' zou zijn over de huidige positie van de krakers en hun eventuele vertrek.

2. Klopt deze stelling uit de media? Zo ja, is de wethouder het met de fracties eens dat dit de omgekeerde wereld is aangezien de krakers zelf de wet overtreden?

De fracties van de VVD en de PVV zijn tegen het onnodig lang leegstaan van huizen en vinden dat de gemeente in een wooncrisis het goede voorbeeld moet geven door leegstaande woonruimte zo snel mogelijk te benutten. Daarover de volgende vragen.

3. Hoe lang stonden de gekraakte woningen al leeg (graag per adres beantwoorden)?
4. Waarom stonden deze woningen leeg en werden ze niet al eerder via de tijdelijke verhuur of anti-kraak verhuurd?

Uit een recent artikel[2] blijkt dat de woningen wel binnenkort in gebruik zullen worden genomen.

5. Wat is de verwachting aangaande de oplevering van deze woningen en betekent dit niet dat de woningen, zoals de VVD en PVV ook al eerder benoemen, het liefst direct of anders deze week hadden moeten worden ontruimd?
6. Waarom zijn we als gemeenteraad niet geïnformeerd over de kraakactie en de toekomstige bestemming van de woningen in de vorm van een memo of raadsbrief?
7. Wie draagt de verantwoordelijkheid binnen de gemeente om in projecten aangekochte woningen tijdelijk te verhuren? Is dat bijvoorbeeld de betreffende projectorganisatie en de projectwethouder, de vastgoedorganisatie of iemand anders?
8. Welke maatregelen waren er genomen om het kraken te voorkomen?
9. Welke kosten maakt de gemeente door deze kraakactie en welke inkomsten (bijv. huur) loop de gemeente hierdoor mis? Graag hierbij ook een kosteninschatting van de gerechtelijke ontruimingsprocedure.

[2] https://www.rtvutrecht.nl/nieuws/3619487/krakers-croeselaan-moeten-ruimte-maken-voor-statushouders-en-maatschappelijke-opvang

Gemeente Utrecht

Tot slot verzoeken de fracties de wethouder om deze vragen binnen één week te beantwoorden, gezien het feit dat er in de media inmiddels verschillende berichten zijn verschenen, maar de raad nog niet geïnformeerd is.

Gesteld door:

- Tess Meerding en Gertjan te Hoonte, VVD
- David Bosch, PVV